

LOs 32. ORDINÆRE KONGRESS
11. - 15. MAI 2009

Kongressens vedtak

KONGRESS

2009

På din side

LOs 32. ORDINÆRE KONGRESS
11.–15. MAI 2009

Kongressens vedtak

Produksjon LO Media
1000 eks/04.10

Forord

Dette er et kronologisk referat av forhandlingene på Landsorganisasjonen i Norges 32. ordinære kongress 11.–15. mai 2009. Under kongressen ble det laget referater for hver dag. Det ble trykket og utdelt representantene som hadde anledning til å gjøre merknader og foreslå rettelsler i de enkelte dagsreferater. Debattinnleggene er gjengitt i konsentrert form unntatt i de tilfeller hvor manus ble levert referentene i forkant. Hovedinnleggene er gjengitt i sin helhet.

Referenter:

Geir Øvrevik (ansv.) og Jan Herdal

Innhold

Åpning	7
Åpningsprogram	7
Minnetalet	8
Åpningstalen	10
Gjestene hilser kongressen	22
Jens Stoltenberg, statsminister og AP-leder	22
Juan Somavia, ILO	23
John Monks, Defs	24
Guy Ryder, ITUC	25
Shaher Shahed, PGFTU	28
Konstituering	31
Valg av komiteer og kongressfunksjonærer	32
LOs likestillingspris	35
Utdeling ved Rita Lekang	35
Beretninger	39
Godkjenning og kommentarer	39
Regnskaper	43
Innledning ved hovedkasserer Bente N. Halvorsen	43
Hilsningstaler	52
Kristin Halvorsen, SV-leder	52
Anders Nordstrøm, NFS	54
Arthur Henrique da Silva Santos, CUT Brasil	56
Handlingsprogrammet	58
Innledning ved Ellen Stensrud	59
Innledning ved Tor-Arne Solbakken	66
Debatt	74
Kulturprisen	88
Utdeling ved Rita Lekang	88
Handlingsprogrammet forts	90
Debatten fortsetter	90
Den faglige og politiske situasjonen	121
Innledning ved LO-leder Roar Flåthen	121
Innledning ved AP-leder Jens Stoltenberg	126
Debatt	130
LOs egen organisasjon	142
Innledning ved Geir Mosti	142
Debatt	151

LOs historieverk	163
LOs historieverk i tre bind presentert	163
Vedtektene	166
Innledning ved Bente N. Halvorsen	166
Debatt og votering	174
Hovedavtalene	177
Innledning ved Trine Lise Sundnes	177
Debatten	178
Votering	181
Valg	183
Valgkomiteens innstilling og votering	183
Diverse forslag	190
Votering	190
Redaksjonskomiteen for vedtekter og organisasjon	191
Innstilling ved Bente N. Halvorsen	191
Votering	195
Redaksjonskomite 1 for handlingsprogrammet	196
Innstilling ved Ellen Stensrud	196
Votering	200
Redaksjonskomite 2 for handlingsprogrammet	214
Innstilling ved Tor-Arne Solbakken	214
Votering	217
LOs hederspris	224
Utdeling ved LO-lederen	224
Avslutning	225
LO-leder Roar Flåthens tale	225
Forslag og innstillinger	227
Redaksjonskomiteen for vedtekter og organisasjon	227
Redaksjonskomite 1 for handlingsprogrammet	249
Redaksjonskomite 2 for handlingsprogrammet	330
Talerliste	411
Deltakerliste	417

Informasjon: Forslagene som er framsendt til kongressen finnes i de originale kongressdokumentene. Forslagene som er fremmet under kongressen og behandlet av redaksjonskomiteene er gjengitt i sin helhet under Forslag og innstillinger.

Åpning LOs 32. ordinære kongress 11.–15. mai 2009

Åpningsprogrammet

I åpningsprogrammet for LO 32. ordinære kongress i Folkets Hus i Oslo mandag 11. mai kl. 11.00, startet ungdomssymfonikerne med «Also sprach Zarathustra». Marianne Krogness fremførte en monolog med sin egen tekst «I hodet på LO-mennesket» med saftige spark til likestillings situasjonen og om personlige problemer knyttet til et liv som minstepensjonist. Deretter sang Renate Gjerløw Larsen «Gabrielles sang», akkompagnert på piano av Richard Johnsen, med tekst og melodi av henholdsvis Py Bäckman og Stefan Nilsson.

Terje Brevik og Idun Losnegård medvirket i sketsjen «Flyttesjau, skrevet av Rolf Losnegård. I sketsjen «Flyttesjau», skrevet av Terje Losnegård, fremstiller Idun Losnegård en polsk arbeideriske med 40 kroner i timelønn, som forsøker å flytte Siv Jensens saker inn i regjeringskontorene. Hovedpoengene sto i kø – med sosial dumping som fellesnevner.

I sketsjen «Miljø i vinden» deltok Cecilie Jørstad og Terje Brevik. Teksten var skrevet av H. P. Thøgersen og var en solid harselas med høyrekreftenes miljøprofil.

Heine Totland overtok podiet og fremførte «Festung Europa», med tekst av Erik Hillestad og melodi ved Sigvart Dagsland. Ungdomssymfonikerne bidro kraftfullt sammen med øvrige musikere og kor. Ungdomssymfonikerne overtok igjen podiet og fremførte Ouverturen til «Flaggermusen» av komponisten Johann Strauss. Her følte man seg hensatt i god gammel nyttårskonsertstemning.

Avslutningsvis sang Heine Totland med ungdomssymfonikerne «The show must go on», komponert av Freddy Mercury (Queen). Her medvirket også Renate Gjerløw Larsen, Aina Gundersen, Richard Johnsen, Håkon Kvidal, Rune Arnesen og Jens Thoresen. Artistene avsluttet med Grand Finale. Åpningsprogrammet var i regi av Arbeidernes Opplysningsforbund i Norge ved Terje Havrøy, arrangert spesielt for denne Kongressen.

LO-leder Roar Flåthen takket for åpningsprogrammet og refererte navnene på de medvirkende som er nevnt ovenfor. Han sa at kultur er viktig i LO også i det daglige. – Takk for et veldig godt åpningsprogram, sa Flåthen som la til at også politiske budskap kom godt frem i kulturinnslagene. Kultur er med på å spre glede. Takk til

dere alle sammen! Han la til at de fleste av ungdomssymfonikerne er studentmedlemmer i LO. Han var glad for det, og trakk fram at også dagens dirigent, Cathrine Winnes Trevino, er LO-medlem.

Minnetalen

LO-lederen holdt følgende minnetale:

Solidaritet – Rettferdighet og Likheter er livslinjen i fagbevegelsens kamp og politiske mål. Det er vår politiske sjel. Ankerfestet for fagbevegelsens innflytelse og makt er de mange – de tusener – som legger ned all sin kraft og arbeid i fagbevegelsens tjeneste.

Deres visjoner har alltid vært å omforme drømmer til virkelighet. Om å skape et sterkere fellesskap og bedre liv for alle. Men alle har vært like viktige byggesteiner for å reise en kraftfull fagbevegelse og sterk arbeiderbevegelse. I kongressperioden har det vært tungt å ta i mot budskapet om at vi har mistet gode fagforeningskamerater og venner – og våre tanker går først og fremst til de nærmeste etterlatte.

Alle fortjener den samme ære og anerkjennelse fra LO-kongressen. Deres store innsats skal aldri bli glemte!

Det er ikke mulig å nevne alle med navn. Men alle er i våre tanker når jeg nå nevner noen som vil stå som representanter for alle.

I september 2007 fikk vi budskapet om at fagforeningshøvdingen, tidligere hovedkasserer i LO, Einar Strand var død, 91 år gammel. Norsk fagbevegelse og arbeiderbevegelse har mye å takke Einar Strand for. Han gav av krefter og engasjement til alle. Helt til det siste deltok han på de årlige sekretariatsmiddagene. På LO-kongressen i 1961 ble Einar Strand valgt til sekretær i LO. På kongressen i 1969 ble han valgt til hovedkasserer. Et verv han hadde til han gikk av på kongressen i 1977.

I LO var Einar Strand hovedkasserer med den fulle oversikt. Han passet nøye på at medlemmenes penger ble forvaltet på en akseptabel måte. Einar Strand var en hedersmann – alltid utadvendt og med et glimt i øyet. Å lytte til Einar vår på mange måter en reise i arbeiderbevegelsens historie. Einar Strand var alltid tydelig i sitt budskap. Som mange ungdommer i 1930-åra gikk Einar arbeidsledig i lange perioder. Det formet for alltid hans politiske syn og verdigrunnlag.

Før Einar Strand kom til LO var han sekretær og senere nestleder i Norsk Nærings-

og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN) fra 1946 til 1961. Og Einar Strand slo seg ikke til ro etter han gikk av i LO. I hele 11 år ledet han Norges Pensjonistforbund på en sterk og god måte. Fagbevegelsen takker Einar Strand for hans store innsats.

Tidligere leder av Kjemisk Forbund, Arthur Svensson, døde i mai 2008, 78 år gammel. Arthur Svensson var en av norsk fagbevegelses mest markante tillitsvalgte gjennom årtier. Han var leder av Kjemisk Forbund i hele 17 år og medlem av LOs sekretariat. Arthur Svensson var en sterk samfunnsaktør. Han var stolt av fagbevegelsen og forbundet sitt. Arthur Svensson har satt dype og varige spor i norsk fagbevegelse, arbeiderbevegelse og norsk samfunnsliv.

Han sto fremst i rekken for å bedre skiftarbeidernes lønns- og arbeidsvilkår – og var en sentral pådriver ved utarbeidelsen av Arbeidsmiljøloven i 1977. Men for veldig mange vil Arthur Svensson bli husket for sitt glødende av sterke internasjonale engasjement. Her brøytet han vei for en hel bevegelse. Kampen mot atomvåpen, kompromissløs støtte til det palestinske folk og kraftfullt internasjonalt solidaritetsarbeid er tett knyttet til Arthur Svenssons navn og virke. Ingen stilte seg likegyldig til budskapet til kraftstemmen Arthur Svensson fra Sunndalsøra. Arthur Svensson var et forbilde for oss alle.

I forbundene og LOs lokale organisasjon står våre tillitsvalgte og ansatte fremst i striden. I april døde distriktsekretær Kjell Iversen i Norsk Arbeidsmandsforbund brått og uventet. Kjell Iversen var en markant fagforeningsmann med klare politiske holdninger – og sterke strategiske evner.

Han startet sin faglige aktivitet i Norsk Transportarbeiderforbund. Han hadde også vært leder av LOs ungdomsutvalg i Trondheim, LO i Trondheim og leder i Trondheim Arbeiderparti. Kjell Iversen var i perioden 1992 til 1995 faglig sekretær i Nei til EU, en sak som opptok han sterkt.

Flere andre tidligere forbundsledere og sekretariatsmedlemmer har gått bort i denne kongressperioden. De har alle gjort en stor innsats for sitt forbund og LO. De var markante personligheter. De vil også stå som representanter for de mange i forbundene som har gått bort.

Vi minnes og hedrer i dag:

Tore Lundberg, Tele og Dataforbundet
Ove Johan Ragnar, Norsk Tele Tjeneste forbund
Arne Born, Norsk Kommuneforbund.

Landsorganisasjonen i Norge har en dyktig og engasjert medarbeiderstab. De bærer

organisasjonens arbeid gjennom sitt sterke daglige virke i ulike funksjoner. Vi minnes de av LOs tidligere ansatte som har gått bort i kongressperioden:

Laura Oline Engh
Rikhard Reidar Haugen
Synnøve Oehley
Anna Egge
Petra Wichstrøm
Solveig Ruud
Linea Staaelsen
Randi Bergaust.

Jeg vil be Kongressen reise seg og minnes alle aktive fagforeningskamerater som har gått bort.

Åpningstalen

LO-lederen holdt følgende åpningstale:

Kjære venner! Velkommen til kongress i Landsorganisasjonen i Norge. Velkommen til gjester fra inn- og utland. Velkommen til media. Og spesielt velkommen til kongressens hovedpersoner: Dere som er delegater! Dessuten: Velkommen til alle som følger overføringen fra Folkets Hus.

Etter 110 år kan vi konstatere at LO aldri har stått sterkere:

Vi har medlemsrekord – nå er vi nesten 867.000 medlemmer
Vi har en sterk organisasjon
Vi har faglig og politisk innflytelse

Kjære venner
Vi er sterke, men vi skal bli sterkere.
Fagbevegelsen tilhører framtida!

TILBAKEBLIKK

Mye har skjedd i perioden vi har bak oss.

Midt i perioden – i 2007 – trakk Gerd Liv Valla seg som leder.
Som LO-leder markerte hun organisasjonen og våre medlemmers interesser på en tydelig måte.

Gerd Liv satte sitt stempel på viktige saker.

Hun ledet LO gjennom medlemsdebatten som bidro til en rødgrønn regjering i 2005.

Hun tok kampen for å sikre IA-avtalen og sykelønnsordningen.

Hun markerte viktige LO-saker – som pensjon, likelønn og likestilling.

Som LO-leder har hun bidratt til de resultater vi har oppnådd i perioden.

Derfor ber jeg kongressen gi en takk til vår første kvinnelige leder, Gerd-Liv.

Takk skal du ha!

Tiden rundt lederens avgang var vanskelig for LO.

Men organisasjonen er robust.

Selv om mediefokuset var annet enn kamp for bedre lønns- og arbeidsvilkår, jobbet vi hardt og målrettet.

Det har gitt resultater.

Vi har vist at vi har en sterk organisasjon, mange dyktige tillitsvalgte og trofaste medlemmer.

Dette fellesskapet skal vi videreutvikle.

Det vil kongressen vise.

TARIFF

Vår kjerneoppgave er å sikre medlemmene gode lønns- og arbeidsvilkår.

Det har vi gjort.

Vi har hatt en god reallønnsutvikling – på over 20 prosent etter århundreskiftet.

I tariffpolitikken har vi stått fast ved lavlønns- og kvinneprofilen.

Vi har løftet de lavest lønte gjennom egne lavlønnsstillegg i hvert oppgjør.

Vi har forsvart garantiordningene.

I kommunal sektor har vi fått gjennomslag for en egen variant av garantiordningen.

Tariffoppgjørene i perioden har demonstrert for alle at vi evner å forene egeninteresser og hensynet til fellesskapet.

Denne moralen gjelder ikke alle.

Eiere har tidvis tatt ut urimelige store utbytter.

Toppledere – ikke minst i finansbransjen – har forsynt seg grådig av andres verdiskaping.

Vårt krav er klart:

Også disse må forholde seg til den samme utviklingen som andre!

Også topplederne må ta samfunnsansvar – nå må det bli slutt på grådigheten!

LIKELØNN OG LIKESTILLING

Ulikelønn finnes i hele arbeidslivet og har mange årsaker.

Derfor må den bekjempes i bredden og omfatte alle.

LO har en helhetlig strategi for likelønn:

Ufrivillig deltid – her må vi få lovfestet rett til heltid!

Likestilling av sammenlignbar skift og turnus – slik regjeringen har levert

Fortsatt kamp mot sosial dumping – også med fokus på kvinner og serviceyrker

Utvidelse av foreldrepermisjonen – med styrking av fars selvstendige rettigheter

Sentrale forhandlinger framfor lokal lønnsdannelse

Rammene for oppgjørene i offentlig sektor kan økes for å gi kvinnegrupper i LO som har blitt hengende etter i lønnsutviklingen, noe større tillegg.

Det forutsetter at arbeidsgiverne er med på laget.

De må endre sin holdning til lokale forhandlinger.

Bare slik får tiltakene en varig verdi.

LO skal være garantist for en rettferdig lønn.

For renholdere, for butikkansatte, for ansatte i hotell- og restaurant, for hjelpepleiere, for sykepleiere, for barnevernspedagoger.

For alle kvinnegrupper i LO.

Ulik lønn er urettferdig – uansett hvor den finnes!

Kampen for likestilling burde vært historie i 2009.

Vi skal sørge for at det blir historie.

Når mitt barnebarn på ett år blir voksen, skal hun se tilbake på dagens samfunn med undring.

Men hun skal være stolt over at hennes bestefar og LO tok kampen for henne og andre kvinner.

Vi kan se tilbake på resultater i perioden vi har lagt bak oss.

Den rødgrønne regjeringen har innfridd flere av våre likestillingskrav.

Det er et viktig symbol at FNs kvinnekonvensjon nå innlemmes i menneskerettsloven.

Men vi har fortsatt en stor jobb å gjøre.

Det handler om alt fra lønn og pensjon til forsikringer, styrerepresentasjon og arbeidsfordeling i hjemmet.

Det handler også om hvem som skal hoppe i Vikersund-bakken!

6-TIMERS DAG / 30 TIMERS UKE

Kongressen i 2005 ville ha flere forsøk med redusert arbeidstid.

Det er gjennomført flere prosjekter.

Jeg kan nevne hjemmetjenesten i Bergen, Trondheim Parkering, Miljøservice i Trondheim.

Men ikke minst Tine Heimdal, der LO finansierte evalueringen.

Resultatene er positive.

Mange opplever en bedre arbeidshverdag.

De peker på økt trivsel og bedre mulighet for å kombinere arbeid og privatliv.

6-timersdagen gir økt livskvalitet.

Forsøkene gir verdifull erfaring.

Men vi trenger fortsatt mer kunnskap.

Derfor har vi laget en veileder til hjelp for tillitsvalgte i virksomheter som vil prøve ulike former for arbeidstidsordninger.

Bruk den!

PENSJON

LO-kongressen i 2005 ga oss et klart oppdrag:

Å sikre avtalefestet pensjon (AFP).

Det har vi gjort.

Vi har igjen vist vår tariff- og samfunnsrett.

Ved tariffoppgjøret i 2008 fikk vi på plass en varig AFP-ordning for privat sektor som tar vare på sliterne.

Vi sikret full forhandlingsrett på ordningen i framtida.

Et rungende flertall av LOs medlemmer sa ja!

Nå pågår det mekling om pensjonsordningene i offentlig sektor.

Jeg kan love dere:

Den pensjonskampen skal vi vinne!

Vi skal sikre både AFP og tjenestepensjon.

La oss gi et tydelig signal fra kongressen til medlemmene i offentlig sektor:

Hele LO støtter dere!

EU-DIREKTIVER

Stortinget har vedtatt å innføre Tjenestedirektivet.

Dette har vært en vanskelig sak som har tatt lang tid.

LO har hatt en omfattende og grundig prosess.

Det er få saker vi har jobbet så mye med, som denne.

I februar 2006 deltok Ellen (Stensrud) og 50 forbundsrepresentanter i demonstrasjon i Strasbourg.

Sammen med resten av europeisk fagbevegelse bidro vi til store endringer i det opprinnelige Bolkesteindirektivet.

Mens resten av Europa og europeisk fagbevegelse etter hvert aksepterte Tjenstedirektivet, fortsatte vi prosessen for å belyse alle sider ved det.

Enstemmige vedtak i våre organer gjorde oss i stand til å fremme krav:

1. At tjenstedirektivet ikke er til hinder for tiltak som er igangsatt mot sosial dumping, samt at ytterligere tiltak som LO har krevd – herunder solidaransvar – blir iverksatt og kan gjennomføres
2. At allmenngjøringsinstituttet kan videreføres og utvikles
3. At nasjonal styringsrett over viktige samfunnsområder kan beholdes og at grunnleggende samfunnsoppgaver fortsatt kan løses gjennom offentlig sektor – herunder helse, sosiale tjenester, skole, transport og produksjon av elektrisk kraft
4. At tjenstedirektivet ikke berører nasjonale arbeidsrettslige spørsmål eller er til hinder for den norske modellen for trepartssamarbeid

Regjeringen har gitt oss de politiske forsikringer det er mulig å gi i et demokrati. Disse lå til grunn for Stortingets beslutning.

I EØS-komiteen den 24. april i år ble regjeringens erklæring protokollført.

Det samme ble EU-kommisjonens tilsvar.

EU-siden støttet den norske regjeringens forståelse av direktivet.

Likevel skal vi ikke hvile

Vi skal passe på at erklæringens teori, blir gjort til praksis.

Her må vi alle være våkne.

Sosial dumping skal bekjempes med alle midler!

De fire dommene – Viking, Laval, Rüffert og Luxembourg – bekymrer oss.

De er truffet på grunnlag av EU-traktaten og Utstasjoneringsdirektivet.

EU og europeisk fagbevegelse gjennomgår nå Utstasjoneringsdirektivet.

Sammen med John Monks og våre øvrige europeiske venner har LO full fokus på dette.

Venner, i kampen mot sosial dumping står vi sammen med millioner arbeidstakere i Europa!

Den kampen skal vi vinne sammen med europeisk fagbevegelse!

Våre medlemmer i Postkom er bekymret for framtida.

De frykter at økt liberalisering skal true deres lønns- og arbeidsvilkår, slik som i Tyskland.

Jeg deler deres bekymring.

Derfor krever vi at regjeringen utreder konsekvensene av å implementere Postdirektivet i norsk lov:

Direktivet må ikke føre til forringelse av lønns- og arbeidsvilkår
Direktivet må ikke gi dyrere og dårligere posttjenester

Svarene vil bli avgjørende for LOs syn.

Til dere som jobber i Posten vil jeg si:

Vi står sammen med dere.

Sammen skal vi sikre posttjenesten over hele landet.

Sammen skal vi sørge for at lønns- og arbeidsvilkårene ikke forringes.

Vi aksepterer ikke sosial dumping i Posten!

SOSIAL DUMPING

Eksempelene på sosial dumping er mange.

De finnes ikke bare i bygningsbransjen.

Sammen med distriktskontoret i Rogaland satte vi en stopper for grov utnyttelse av ukrainske sykepleiere.

Og selv om regjeringen har innfridd mange av våre krav – nå sist solidaransvar – er ikke kampen over.

Motkreftene er sterke.

Dessverre er ikke arbeidsgiverne på vår side.

Ni verft på Vestlandet – med full støtte fra NHO og Norsk Industri – har gått til retts sak mot staten.

De aksepterer ikke allmenngjøring av tariffavtalene.

De vil ha rettens godkjenning til å drive sosial dumping.

Jeg sier til Bernander som jeg sa til Finn Bergesen jr: – Vil du ha krig, skal du få krig!

ARBEID TIL ALLE

I perioden har vi gått fra en ytterlighet til en annen.

Vi har gått fra økonomisk fest til finanskrisen.

I stedet for jobbvekst, har vi fått økende ledighet.

I stedet for fulle ordrebøker, har vi fått økende frykt for permitteringer og nedlegginger.

I stedet for optimisme – pessimisme.

Internasjonal finanskrisen rammer hele verden.

Den rammer også Norge, norske arbeidsplasser og norske arbeidskamerater.

Den rammer bildelproduksjonen på Raufoss, aluminiumsproduksjonen i Sunndal og fiskeriene i Lofoten.

De siste månedene har jeg reist landet rundt.
Jeg har møtt mennesker som har blitt ledige.
Jeg har møtt arbeidskamerater som er i ferd med å miste jobben.

Jeg har et budskap til de som er rammet: Vi står sammen med dere.

Jens: de som er ledige skal i arbeid igjen.

Jeg garanterer på LOs vegne: Arbeid til alle er jobb nummer en – uansett hvem som sitter i regjering!

INTERNASJONAL FINANSKRISE

Verdenssamfunnet må ta lærdom av finanskrisen.

Selv George Bush måtte innrømme det før han gikk av.

Mange europeiske ledere er enige om at finansmarkedene må reguleres.

Her hjemme har LO tatt initiativet til en finanskommisjon som skal gjennomgå krisens årsaker og konsekvenser.

Også Norge rammes hardt av finanskrisen, men i motsetning til mange andre land har vi noen fordeler:

- Bedre reguleringer
- Fornuftig bruk av oljepengene
- En stor offentlig sektor og et aktivt statlig eierskap
- Et god sosialt sikkerhetsnett
- Og ikke minst: vi har et trepartssamarbeid som fungerer godt

Vi har hatt en regjering som har hatt arbeid til alle som hovedsak.

Før finanskrisen satte inn, var sysselsettingen rekordhøy.

Ledigheten var den laveste på over 20 år.

Slike resultater kommer ikke av seg selv.

Våre forslag til å bekjempe krisen, har blitt regjeringens politikk.

Men vi må gjøre mer.

Kongressen vil forsterke LOs krav om arbeid til alle!

OFFENTLIG OG PRIVAT

Alle arbeidsplasser er like mye verd.

Alle arbeidsplasser skaper verdier.

I salen sitter industriarbeider Sten Roar Martinsen.

Hjelpepleier Edgar Falk Bakke.

Renholder Eva Jenssen.

Dere representerer offentlig og privat sektor.
Dere holder Norge i gang.
Dere bygger landet.

For noen tiår siden preget store fabrikker, kraftledninger og kraftverk partienes valgplakater.

«Vi bygger framtidens Norge» og «Arbeid og velstand for alle» var slagord for Arbeiderpartiet i 1945.

I mange år var det fabrikken som sørget for velferden til ansatte på mange store industristeder.

Om hjørnesteinsbedriftene har blitt færre siden etterkrigstiden, betyr industrien fortsatt mye for mange lokalsamfunn.

Men det gjør også barnehager.
Barnehager er viktig infrastruktur for samfunnet.
Privat og offentlig sektor lever i skjebnefellesskap!

SKAPE OG DELE

Vi må skape og dele.
En offensiv og aktiv politikk styrker både næringslivet og fellesskapets interesser.

Vi må ta i bruk landets ressurser.
Vi må utnytte Norges fortrinn.
Vi må skape arbeidsplasser og utvikling i hele landet.

Olje og gass har gitt oss inntekter og arbeidsplasser som igjen har gitt store ringvirkninger: Barnhager, skoler og sykehjem.
Slik skal det også være i framtida.

Fordi Norge har forvaltet sine oljerikdommer til vekst og utvikling, står vi i dag bedre rustet enn mange andre til å møte framtida.
Fordi Norge har vært opptatt av miljø og klima, har vi i dag en av verdens mest sikre oljeproduksjoner.
Strengt krav til miljø og klima skal være en selvfølge.
All ny norsk oljeutvinning skal kunne forsvares miljømessig.
Vi skal stille verdens strengeste miljøkrav!

Vannkrafta er Norges arvesølv.
Den gir oss verdenes rimeligste og reneste kraftproduksjon.
Nå har vi sikret vannkrafta i offentlig eie til framtidig verdiskaping i Norge.

Det skulle bare mangle om ikke denne miljøkrafta også skal komme industrien til gode.

Norsk industri skal fortsatt utvikles i Norge – ikke tvinges til utlandet.

Karmøy blir en prøvestein på om vi lykkes eller ikke.

Venner!

LOs krav er klart:

Fortsatt langsiktig og stabil kraft til konkurransedyktige priser!

KLIMA OG MILJØ

1. november 2007 la vi fram LOs klimapolitikk.

Siden da har LO vært en tydelig stemme i debatten både her hjemme og i internasjonal fagbevegelse.

Vår rolle i klimadebatten er å forene arbeid og næringsinteresser med miljø- og klimautfordringer.

Vi har allerede oppnådd resultater:

- Vi har fått gjennomslag for et kraftig løft for jernbane og kollektivtrafikk
- Vi har vært med på å etablere Jernbanealliansen
- Vi har presset på for økte bevilgninger til forskning og miljøvennlig energi
- Vi har fått gjennomslag for å etablere et miljøteknologiråd
- Vi har satt i gang forsøk med klimaarbeid i bedrift

Klimakrisen krever samme oppmerksomhet som finanskrisen.

Det er kun om vi forener arbeid og miljø at vi får en bærekraftig utvikling.

Vi må bygge nye og grønne arbeidsplasser med utgangspunkt i våre nøkkelnæringer.

Vi må sørge for at en omlegging til klimavennlige arbeidsplasser, ivaretar faglige og sosiale hensyn.

Arbeidstakere og tillitsvalgte må delta aktivt i prosessen.

I arbeidet med å skape gode og framtidsrettede arbeidsplasser, når vi lenger med gulrot enn med pisk.

Særnorske begrensninger og betingelser medfører kun at arbeidsplasser legges ned eller flyttes ut.

Flyttes arbeidsplasser fra Norge til land med dårligere krav enn oss, er det miljøet som taper.

I desember er norsk LO på plass på FNs klimatoppmøte i København.

Der skal vi, sammen med våre kamerater fra internasjonal fagbevegelse, bidra for å få på plass en bred, ambisiøs og forpliktende avtale som skal etterfølge Kyoto-protokollen.

Klima skal høyt på LOs dagsorden i perioden som kommer.
LO kan aldri godta en politikk som gambler med framtida!

INTEGRERING

Norge er et flerkulturelt samfunn.

Det er jeg glad for.

Mangfold er en styrke, ikke en trussel.

Vi må ikke tillate at grupper av mennesker stemples på bakgrunn av hvor de kommer fra, eller hvilken religion de tilhører.

Vi skal ikke akseptere at noen dyrker motsetninger, for å få politisk oppslutning.

Vi skal være rause, men vi skal også stille krav.

Gjør din plikt – krev din rett, heter det.

I perioden har LO sammen med forbundene hatt flere prosjekter for å bedre integreringen.

I Møre og Romsdal har vi satt fokus på arbeidsledighet blant innvandrere og fordelen ved å være organisert og ha aktive tillitsvalgte.

På Gardermoen har vi jobbet med å opprette klubber, og skolere tillitsvalgte og medlemmer med etnisk minoritetsbakgrunn innen hotell- og restaurant.

Vi har i perioden gjennomført et stort integreringsprosjekt innen renhold.

Dette er prosjektet som ble vedtatt på forrige kongress.

De ansatte fikk tilbud om språkkurs.

Vi nådde målet:

35 prosent av de ansatte ble vervet, og det ble etablert fagforening.

Prosjektet er nok en bekreftelse på at dette er et langsiktig arbeid.

Språk er viktig.

Ti prosent av de som gjennomførte språkstest før norskkursene, var analfabeter.

Det er bare toppen av isfjellet.

Hvordan skal vi få til integrering om vi ikke kan forstå hverandre?

Nøkkelen til integrering og sosialisering er derfor språk og arbeid!

Skal vi lykkes i kampen mot fattigdom, må vi lykkes med integreringen og kampen for arbeid til alle.

Venner!

LO skal være garantisten for at alle får ta del i fellesskapet!

INTERNASJONALT

– Vi skal ha beina plantet i norsk jord, men ansiktet vendt utover, sa Martin Tranmæl.

Det er når vi står midt i kriser – klimakrise og finanskrise – at våre felles utfordringer blir tydelige.

Derfor skal norsk og internasjonal fagbevegelse jobbe for samhold og solidaritet verden over.

Ingen skal lide for andres grådighet og korttenkte løsninger.

Jeg er glad for at vi har så mange internasjonale gjester her i dag.

Jeg kan love dere at LOs internasjonale engasjement alltid vil stå på de undertrykkes side!

Både våre medlemmer og det norske folk er opptatt av internasjonal solidaritet.

Det fikk vi et bevis på 8. januar.

Torg og gater over hele landet fyltes i protest mot volden på Gaza.

I skjebnetimene for et hardt prøvet folk stod vi sammen med dem.

De verste voldshandlingene på Gaza har stoppet opp nå.

Men det palestinske folket lider fortsatt.

Arbeidsløsheten, fortvilelsen og fattigdommen er enorm.

Det må vi ikke glemme, selv om TV-kameraene er slått av.

Nå må muren og de israelske bosettingene rives.

Israel må respektere FN-vedtak, internasjonal rett og menneskerettigheter.

Israel må trekke seg ut fra de palestinske områdene.

Vi må få en palestinsk stat!

Fagbevegelsen har lang tradisjon i kampen mot krig og masseødeleggelsesvåpen.

Kampen mot atomvåpen har alltid stått sentralt i vårt arbeid.

Vi må ikke tro at atomvåpnene forsvant med den kalde krigen:

Fortsatt er det våpen nok til å utslette verdens befolkning mange ganger!

En ny fare for freden, er spredningen av atomvåpen til nye land.

Norge må derfor jobbe aktivt for at ikke-spredningsavtalen følges opp.

Den kampen støtter LO!

I dag tar regjeringen og utenriksminister Jonas Gahr Støre nye grep:

- Internasjonale handelsavtaler skal ha med retten til å organisere seg og retten til å inngå kollektive avtaler
- Internasjonale handelsavtaler skal ha med forbud mot tvangsarbeid, forbud mot diskriminering og forbud mot barnarbeid
- Regjeringen vil bidra til å styrke nasjonale arbeidstilsyn i utviklingsland
- Regjeringen vil satse på internasjonalt arbeid for likestilling, mot tvangsarbeid og barnarbeid gjennom ILO

I tillegg vil regjeringen jobbe for at retten til å organisere seg og retten til å inngå kollektive avtaler, kommer med i neste WTO-forhandling.

ORGANISASJON

LO har over 867.000 medlemmer og 40.000 tillitsvalgte.

Vi er landets desidert største og mektigste arbeidstakerorganisasjon.

Vi har flere medlemmer enn Arbeiderpartiet har velgere.

Vi har flere tillitsvalgte enn de fleste norske partier har medlemmer.

Det gir oss makt.

Den innflytelsen skal vi bruke også i neste periode!

Medlemmene er vår styrke.

Organisasjonen er vårt redskap.

Vår sterke sentrale organisasjon har gjort det mulig å forhandle fram gode kollektive tariffavtaler og kjempe gjennom viktige sosial reformer.

Det siste eksemplet er AFP.

Derfor må vi fortsette å styrke organisasjonsarbeidet.

Fortsatt er bare ca 20 prosent innen privat tjenesteytende sektor organisert. Sektoren preges av:

- Mye deltidsarbeid
- Korttidskontrakter
- Uryddige forhold

Økt organisering er det viktigste virkemiddelet for å ivareta arbeidstakernes rettigheter.

Gruppen av arbeidstakere med høyere utdanning er voksende.

Nesten halvparten av de unge som går ut i arbeidslivet i dag, har – eller vil skaffe seg – høyere utdanning.

De organiserer seg i større grad enn andre grupper.

Og de organiserer seg tidlig.

Den utfordringen må LO ta!

Vi må se sammenhengen.

Både butikkmedarbeideren og forskeren trenger LO i framtida.

Vi trenger hverandre.

Sammen skal vi få det til!

Kjære venner!

Jeg er stolt av å åpne denne LO-kongressen.

Jeg er stolt av det vi sammen har fått til i perioden.

Jeg har forventninger til det vi skal gjøre i årene framover.
Vi skal vise at vi er en organisasjon for alle.
Nå starter arbeidet.
Og med dette erklærer jeg LOs 32. ordinære kongress for åpnet.

Gjestene hilser kongressen

Applausen runget før LO-lederen introduserte noen av gjestene på Kongressen.
Han ga først ordet til statsminister Jens Stoltenberg.

Stoltenbergs hilsen

Jens Stoltenberg takket for anledningen til å få hilse Kongressen. Det er en viktig forsamling som fatter viktige vedtak, og han visste at delegatene også var klar over det. – Vedtakene som fattes på LO-kongressen endrer Norge, fastslo Stoltenberg.

Stoltenberg gratulerte LO med medlemsutviklingen og ny rekord i antall medlemmer. Det ble 20 000 nye medlemmer i fjor. Han minnet om at inntil regjeringsskiftet i 2005, gikk LOs medlemstall ned, men siden regjeringsskiftet hadde det økt hvert år. Han gratulerte videre LO med 110-årsjubileet. LO er dermed en av de få som er eldre enn Haakon Lie, som han nylig hadde besøkt. I den tida LO har eksistert, har Norge blitt endret fra et klassesamfunn til et velferdssamfunn.

Vi er stolte over det vi kaller den norske eller nordiske modellen. Den er preget av en sterk offentlig sektor, brede velferdsordninger som omfatter alle, gratis skole og helsevesen.

Alt dette er viktig. Men det som ofte undervurderes, er fagbevegelsens rolle. Hele LOs historie har vært preget av at organisasjonen også har vært opptatt av politikk, i tillegg til det daglige arbeidet. Det har alltid vært et nært samarbeid med det sosialdemokratiske partiet. En kan nå langt med tariffavtaler, men trenger også lovverket. Dette faglig/politiske samarbeidet er en historisk lærdom og avgjørende for den nordiske modellen. Det betyr ikke at man er enige om alt, men vi har felles verdigrunnlag og felles mål.

Det viktigste nå er å ta vare på den høye sysselsettingen gjennom krisen. Da arbeidsledigheten økte tidlig på 90-tallet, satte vi inn virkemidler, og de virket den gangen. Vi skal greie det denne gangen også, men vi må mobilisere alt vi har for å oppnå dette. Arbeid til alle er jobb nr. 1. Det er mange måter å arbeide for dette på, og dialogen med LO er viktig. Dette skulle han komme tilbake til under sin hovedinnledning på onsdag, men ett tiltak ville han trekke fram på denne åpningsdagen, og det var arbeidet for å sikre industrien tilgang på kraft gjennom et nytt kraftregime. Stoltenberg viste til at EØS-avtalen veltet det gamle kraftregimet, og derfor

måtte et nytt på plass. En del elementer er der allerede, som langsiktige avtaler med Statkraft og hjemfall.

Stoltenberg sa at han ville komme tilbake med mer skryt på onsdagen, men han ville gjerne fortelle at man allerede i statsråd på fredag ville legge frem planene for det nye kraftregimet, eller industrikraftkonsortiet, som noen kaller det. Jeg vil heller kalle det et slags «samvirkeag» for industrien sa Stoltenberg. Dette gjelder den kraftintensive industrien som er avhengig av langtidskontrakter og stabile kraftpriser. Vi er nå klare for å etablere ordningen, og til selve etableringen bevilges det fra statens side 40 millioner kroner. Dette viser at regjeringen viser i praksis at vi tar målsettingen om «arbeid til alle» på alvor. Stoltenberg gledet seg til å skryte mer kommende onsdag når han skulle ha sin innledning om den politiske situasjon.

Stoltenberg understreket at han var glad for at LOs medlemstall hadde økt betydelig det siste året. Vi vet at ved forrige valg stemte 50 % av LOs medlemmer på Arbeiderpartiet mens over 70 % stemte på et av de rødgrønne partiene. Dette er en av grunnene til at vi er glad for at LO har fått flere medlemmer. Vi ønsker å få fire nye år i regjering slik at vi kan videreføre den særegne sosialdemokratiske nordiske modellen. Vi tror at vi sammen kan gjøre det. Lykke til med kongressen!

LO-leder Roar Flåthen takket for hilsningstalen. Han så også frem til at statsministeren kom tilbake på onsdagen og kunne få anledning til å skryte enda mer.

På kongressen har vi en rekke internasjonale gjester, sa LO-lederen og introduserte først generalsekretær Juan Somavia fra ILO.

Hilsningstale fra Juan Somavia

Han takket for invitasjonen til Kongressen og roste LO for sine rike tradisjoner og historie. Han gratulerte med 110-årsjubileet og gjorde rede for ILOs arbeid for «decent work» – anstendig arbeid, for sosial sikkerhet og andre faglige rettigheter. – Her i landet har man kommet langt i arbeidet for å sikre disse rettighetene, men dette er ikke bare rettigheter som skal gjelde i velferdssamfunn. Her går ILO inn for en global arbeidspakt. Rettighetene skal være de samme i utviklingsland. I alle land. Også dere har måttet kjempe frem de faglige rettighetene og retten til anstendig arbeid og sosial sikkerhet.

Finanskrisen har på mange måter forsterket de sosiale problemene i verden. – Jeg har nylig vært i Sør-Afrika, Zimbabwe og Colombia. Alle er preget av den internasjonale finanskrisen. I tillegg til de økonomiske og sosiale problemene, har vi store problemer med fengslede fagforeningsledere i mange land. Han advarte mot at man tok for lett på finanskrisen. Det er ikke slik at en moderat arbeidsledighet og noen lyspunkter på børsen, innebærer at vi kan gå tilbake til

business som vanlig – «business as usual» – at vi bare kan fortsette som før. Krisen er mye mer alvorlig og mer langvarig enn som så. Det er fare for at hvis vi får en reduksjon av ledigheten, så kan folk begynne å tro at vi har krisen bak oss. Jeg tror ikke at vi bare kan fortsette i samme spor som tidligere.

Fra ILOs side skal vi snart legge frem en rapport om hva vi mener om den finansielle krisen og hvilke tiltak verdenssamfunnet bør sette inn. ILO er ikke enig i Washington-møtets samstemmighet. Vi er klar til å kjempe for våre ider og visjoner, ikke bare flikke på de gamle systemene. Vi skal arbeide for sosial dialog, sosial trygghet. Dette er dette folk er opptatt av. Tiltakene må være på plass før neste krise inntreffer. Vi snakker i 2009 om 50 millioner ledige. I tillegg kommer det 45 millioner nye inn på arbeidsmarkedet i løpet av året, folk som skal i arbeid for første gang. Vi må antagelig regne med at ledigheten vil vare 4-5 år for mange.

Denne finanskrisen har fått alarmklokkene til å ringe i hele verden. Men også i denne krisetid vil ILO arbeide for retten til et anstendig arbeid i en globalisert økonomi. Vi må ikke bare snakke om å reparere finansielle institusjoner. Vi må gå i krigen for våre ideer og verdier. Vi må få jobbene tilbake over hele verden. Samtidig må vi evaluere alle de tiltak som blir iverksatt. Vi må evaluere om de virker og hvordan de virker. Dette arbeidet må skje fortløpende. Vi må få tilbake balanse i markedene. Og hvorfor kan vi ikke investere langsiktig i infrastruktur, samferdsel m.v.? Dette er tiltak som settes i verk her i Norge.

Til slutt sa han at LO er godt representert internasjonalt. Trine Lise Sundnes gjør en kjempemessig jobb i det internasjonale arbeidet i ILO. Takk fra ILO og lykke til med kongressen! Han la vekt på at det er ideene og visjonene som må prege kampen videre. – Vi må konfrontere motparten med våre idéer og fremtidsvisjoner. Dette er en ideologisk krig. Han sa seg glad for at Norge hadde en DNA-regjering som jobbet etter slike visjoner. Dette burde man også gjøre på verdensbasis. Da var han sikker på at verden også ville kunne friskmeldes om noen år – men ikke ta dette på forskudd! Sammen skal vi sikre alle arbeidere bedre sosial sikkerhet i fremtiden.

Hilsningstale fra John Monks

John Monks var glad for å kunne hilse på vegne av Den Europeiske Faglige Samarorganisasjon. – Det har alltid vært et nært samarbeid med norske LO, som både bidrar mye til det faglige samarbeidet i Europa, og som også vokser, noe som ikke alltid kan sies om andre lands fagbevegelser i Europa.

Også Monks kom inn på den internasjonale økonomiske krisen, som Norge ikke er så hardt rammet av som mange andre land. Den europeiske fagbevegelsen synes ikke at tiltakene mot krisen går langt nok, og de kommer ikke alltid tidsnok. En del regjeringer vil gjøre mer for bankene enn for arbeidsplassene.

ITUC vil mobilisere for at fagbevegelsen skal komme på offensiven i hele Europa. Vi protesterer mot grådighet og lederlønninger, mot sosial dumping og et system som gjør de rike rikere. Mer regulering må til. ITUC kjemper for en vei ut av krisen, for solidaritet, og vi vet at når vi står sammen er vi mer effektive. Det er også nødvendig å bekjempe nasjonalistene og ekstremistene, som vil løse krisen på andres bekostning.

Statsminister Stoltenberg sa at verden nå opplever den verste økonomiske krisen siden 1930-tallet. Vi husker hva som skjedde den gangen, og vi må sørge for at det ikke skjer igjen. Da trenger vi bærekraftige investeringer for en bærekraftig utvikling. Nylig sa noen forretningsfolk i London at vi flytter til Sveits. Arbeidsfolk har ikke noe sted å flytte, de må bli der de er.

Vi skal ikke tilbake til «business as usual». Vi sier ja til gjenreisning etter krisen, ja til en sosial markedsøkonomi og en bærekraftig utvikling, men vi vil ikke ha tilbake finanskapitalens styre igjen, sa Monks.

Guy Ryders hilsningstale

Guy Ryder, generalsekretær i Internasjonale Faglige Samorganisasjon (ITUC) holdt følgende hilsningstale til Kongressen:

– Kjære søstre og brødre! Takk for denne anledningen til å framføre broderlige hilsener fra Den faglige verdensføderasjonen og dens medlemmer i over 150 land verden over.

De ser alle sammen på norske LO som en venn. LO står sterkt i eget land, og er generøst og forpliktende opptatt av solidaritet med arbeidere i andre land. LO står sterkt i sine tradisjoner – en av dem er faglig internasjonalisme – men er også åpen for endring og klar for nye utfordringer.

Jeg er fristet til å si at dere er den perfekte allierte. Men da vil dere tro at jeg sier det overalt.

Det jeg ser overalt, er virkningene av den globale krisen for arbeidsfolk. Arbeidsfolk er redde for fremtiden for sine familier, men mer enn det er de sinte over å bli bedt om å betale kostnadene for en krise som de ikke har framprovosert, og for å reparere et globaliseringssystem som de har tjent lite på – mens andre har høstet store formuer – inntil deres egne overdrivelser fikk det hele til å bryte sammen.

En ting alle synes enige om er at vi har en virkelig global krise, og at vi trenger globale løsninger på den. Den faglige verdensføderasjonen har presset hardt på for de løsningene. Vi tok med forslagene våre til G-20-regjeringene i London sist måned. Vi fortalte dem at vi nå trenger handling på 5 områder:

1. Koordinert internasjonal skattlegging for å gjenskape vekst og skape arbeidsplasser
2. Effektiv regulering av de internasjonale finansmarkedene som fikk oss inn i dette uføret
3. Øyeblikkelig handling i arbeidsmarkedene for å sikre sysselsetting, forhindre press på lønn og arbeidsbetingelser og sette arbeidsplasser i sentrum
4. Seriøse initiativ for å få på plass det 21. århundrets instrumenter for styring av vår globaliserte økonomi som vil bidra til å hindre nye kriser og gi globaliseringsen den sosiale dimensjonen den så sår trenger
5. Og til sist – men ikke minst – alt som gjøres må ha som mål å bevege planeten fra det ikke bærekraftige karbonsporet som den nå er på, til den lavkarbonframtiden som alle arbeidsplasser og andre av våre mål endelig vil være avhengig av.

Klimaforhandlingene i København i desember må bli vellykket, og jeg vet at den norske fagbevegelsen er hundre prosent forpliktet til å arbeide for det. Dette er høye ambisjoner, men jeg tror at det er nettopp alvoret i krisen som gjør at fagbevegelsen krever grunnleggende endringer, i stedet for å nøye seg med defensive posisjoner.

Det er noen viktige referansepunkter. Det første er agendaen for anstendige arbeidsforhold som ILO og dets generalsekretær har gjort så mye for å få inn på den internasjonale politiske agenda. Disse anstrengelsene har funnet virkelig gjenklang i Norge, så la meg gratulere dere og Norge med den politikken for et anstendig arbeidsliv som dere har gått inn for, og som jeg mener er av meget stor betydning.

ILO forteller oss at minst 50 millioner arbeidsplasser kan forsvinne som følge av krisen. Vi må understreke at veien ut av krisen er å fremme anstendige – og grønne – arbeidsplasser for alle. Oppgavene må løses på mange nivåer – fra lokalt til globalt, men må settes inn i det generelle rammeverket for grunnleggende endringer i dagens globaliseringsmodell og som Den faglige verdensføderasjonen er forpliktet til gjennom sitt grunnleggende program.

Over de siste 30 år eller så har vi sett hvordan reallønna har stagnert eller sunket verden over, og har sakkert langt akterut for produktivitetsvekst. Arbeidsfolks andel av nasjonalinntekten har falt til nivået fra 1930-tallet. Samtidig har avreguleringen av finansmarkedene bidratt til å flytte ressurser fra produktiv, arbeidsskapende virksomhet til hensynsløs spekulasjon som har vist seg så ødeleggende for realøkonomien.

Å gjenreise arbeidsfolks andel av globaliseringens goder er nøkkelen til dens framtid og bærekraft. Og Norges forpliktelser til et anstendig arbeidsliv – å fremme de faglige rettighetene hjemme og i utlandet, gjennom handelspolitikk, gjennom å

stille krav til sine multinasjonale selskaper som opererer utenfor landets egne grenser, og ved å fremme lov og internasjonale standarder – viser veien framover. Jeg håper at andre vil følge denne veien slik at deres initiativ får verdensomspennende virkning.

Jeg mener videre at Norge – og deres naboer – tilbyr mer i denne sammenhengen, noe som deres internasjonale venner kaller «den nordiske modellen» (selv om vi vet at dere ikke er helt like) som vi kan oversette til en reell, praktisk, permanent forpliktelse til sosial dialog, til forhandlinger, til sosial velferd, til likhet – kort sagt de ting som er så sårt savnet i dagens globaliserte økonomi.

På samme måte er det mye å lære av Norges erfaringer med å sette finanskapital i arbeid for å møte sosiale behov på en ansvarlig og sunn måte sett fra et økonomisk perspektiv. Da verden begynte å gripe fatt i fonder som viktige aktører i den globale økonomien og de farer og muligheter de representerer, ble det ganske raskt fokusert på hvordan Norge styret sitt eget oljefond. Jeg mener at dagens situasjon understreker og styrker betydningen av de erfaringene, og hvordan vi kan få finanssektoren til å tjene folk, snarere enn omvendt.

Kolleger. Krise medfører farer, lidelser, men også muligheter. Folk vil ha endring. De ser og føler mer akutt enn noensinne uretten i de siste tiårene når deres løfter om rask rikdom, er forblitt illusjoner for altfor mange.

Spørsmålet – for fagbevegelsen og våre allierte – er hva slags endring vi kan tilby å levere. Det er en utfordring progressive krefter har hatt vanskelig for å finne svar på, og det er for ofte grepet til utsettelse eller blek imitasjon av annen ortodoksi. Utfordringene må møtes nå. Om ikke vi gjør det, vil andre gjøre det, og ikke på den måten vi ville ønske oss det. I dag skjer økonomiske forbindelser og den multinasjonale kapitalens planer på internasjonalt nivå. Men politikken utformes for det meste nasjonalt, selv om store deler av Europa går til valg neste måned. Fagbevegelsen står et sted midt imellom dette.

Konklusjonen er at vi som fagorganiserte må knytte forbindelsen mellom vårt lokale og nasjonale arbeid og vårt internasjonale arbeid. Globaliseringen logikk gjør at avstand mellom de to bare kan være til ulempe for oss selv.

Så når fagbevegelsen mobiliserer i det enkelte land, som den nå må gjøre, for å forsvare arbeidsplasser for egne medlemmer, må den også engasjere seg i å finne internasjonale løsninger. På ILO-konferansen om tre uker i Geneve må vi derfor støtte generalsekretærens forslag om en global arbeidspakt. Forsvar for faglige rettigheter i alle land – Colombia, Zimbabwe, Burma eller Hviterusland – må være et felles internasjonalt ansvar.

Helt siden den faglige verdensføderasjonen ble opprettet, så vi behovet for å bygge opp en ny faglig internasjonalisme for å utstyre arbeidsfolk for de utfordringene globaliseringen medfører. Vår ambisjon var – og er – å gjøre den faglige verdensføderasjonen til et redskap for internasjonalismen.

Etter tre år kan vi peke på resultat og framsteg. Men veien er vanskelig, og vi har fremdeles langt igjen. Om vel ett år vil vår 2. verdenskongress finne sted i Vancouver, Canada. Denne må vi gjøre til en virkelig arbeidskongress der vi peker ut veien ut av krisen og stiller oss selv igjen – og ærlig – de harde spørsmålene om hva vi må gjøre for at den faglige verdensføderasjonen mer enn noensinne skal bli et virkelig redskap for arbeidernes interesser i den globale økonomien.

Vi trenger at LO er til stede i den debatten og på den kongressen, slik dere alltid har vært i vår internasjonale bevegelse. Vi trenger norsk fagbevegelse i fronten også på vår 2. verdensdag for anstendig arbeid den 7. oktober. Og resten av oss må lære av Norges eksempel og rike erfaringer, alt det som kan gjøre oss sterkere, mer effektive og mer samlet.

Hilsningstale av Shaher Saed

– Min kjære broder og LO-leder Roar Flåthen, kamerater, kongressdeltakere og inviterte gjester! På vegne av PGFTU og palestinske arbeidere vil jeg takke for at dere har invitert oss som deltakere på denne LO-kongressen.

Vi som representerer den palestinske føderasjonen av palestinske arbeidere, anser denne anledning som en «nyttårsfeiring» for det spesielle forholdet mellom den norske og den palestinske fagbevegelsen, et forhold basert på brorskap, vennskap og solidaritet, et forhold som har røtter langt tilbake i tid.

Tillat meg i dag å få lov å uttrykke vår taknemlighet fra PGFTU-kolleger, arbeidere og fra det palestinske folket. I dag sier alle til dere «Tusen takk». Takk til alle som har bidratt til å lette lidelsene til vårt folk og til undertrykte folk overalt i verden. Søstre og brødre! De palestinske arbeiderne kjemper lojalt natt og dag for å tjene til daglig opphold for sine familier

De kjemper for å bedre arbeidsforholdene. De kjemper for å kunne bygge en fri, demokratisk og uavhengig fagbevegelse. Vi kjemper fortsatt for å kunne bo i vårt hjemland og for å få en slutt på okkupasjonen av vårt land, vår luft, vann og identitet. De provoserende tiltak Israel gjennomfører mot oss, er ikke av ny dato.

Kjære søstre og brødre! Det er ikke viktig at den israelske okkupasjonen innebærer mer enn 600 sjekkpunkter og barrierer på Vestbredden, et areal på rundt 5.800 kvadratkilometer. Det som er viktig er at den israelske okkupasjonsmakten ikke har

noen rett til å etablere noen sjekkpunkter for å kunne kontrollere alle bevegelser til den palestinske befolkningen, eller å hindre alle muligheter for en levedyktig palestinsk stat. Denne staten skulle egentlig ha blitt etablert i 2000, slik det ble nedfelt i Oslo-avtalen i 1993.

Det er ikke viktig at de israelske okkupasjonsmyndighetene har fjernet tusenvis av oliventrær, drueplanter, dadler og fikentrær. Det viktige er at de ikke har noen som helst rett til å fjerne et eneste tre som pryder våre fjell og er en del av vår identitet. De har ingen rett til å ødelegge et palestinsk hjemms helligheter noen steder, slik de har gjort ved å ødelegge 45.000 hjem på Vestbredden, i Gaza og i Jerusalem.

Det er ikke viktig at de har stjålet millioner av kubikkmeter med vann. Det som er viktig er at den israelske okkupasjonsmakten ikke har noen rett til å drikke vårt vann og overlate til den palestinske befolkningen til å vente på vann én gang i uken. Israel har ingen rett til å legge hindringer i veien for en oppbygging og utvikling av den palestinske økonomien, som kan danne grunnlag for etablering av en uavhengig palestinsk stat. De har ingen rett til å hindre anstrengelsene våre arbeidere gjør for å skaffe seg et verdig arbeid.

Listen kan gjøres enda lenger, men jeg er sikker på dere er meget oppmerksomme på at den lange listen over israelske overgrep i de okkuperte områdene, i strid til alle internasjonale lover og konvensjoner.

Søstre og brødre! Vi lever under okkupasjon i en tilstand med absolutt diskriminering og rasisme, som det er mange eksempler på: Apartheidveggen, den brutale maktbruken og den kontinuerlige bygging av nye bosettinger på våre landområder.

For bare to uker siden bestemte Israel seg for å konfiskere 12 millioner kvadratmeter for å utvide den illegale bosettingen «Ma,ale Adunim», for å ødelegge geografisk særegenhet mellom nord og sør på Vestbredden. Denne beslutningen underminerer vitaliteten til en fremtidig palestinsk stat.

Hvordan kan vi overbevise våre barn om en lys fremtid som de kan arbeide i når de opplever slike forhold? Hvordan kan vi lære barna våre om optimisme og tro på fred? Hvordan kan vi overbevise dem om at den israelske flyveren som har bombet kvinner og barn, skoler, gårdsbruk, fabrikker og sykehus i Gaza får noen få måneder siden, en dag vil ønske fred?

Søstre og brødre! Jeg vil ikke snakke om de mange tusen som er blitt drept eller de titusener andre som er blitt invalidisert og lemlestet. – Jeg vil heller ikke snakke om Apartheidveggen som isolerer byer, splitter landsbyer, samfunn og til og med familier fordi jeg vet at dere alle er klar over dette faktum. Det jeg ønsker å formidle til

dere i dag er den tause lidelsen fra våre arbeidere, av de talløse barn som tilbringer nettene i sult, om familiene som bare har råd til ett måltid om dagen. Våre arbeidere er blitt brukt og misbrukt av israelske bosettinger og industriområder med aksjeeiere som bare betaler arbeiderne en brøkdel av det de har krav på i lønn.

I dag har vi på Vestbredden, Øst-Jerusalem og Gaza en armé av arbeidsløse arbeidere. Av 987.000 arbeidere har 350.000 mistet jobben; arbeidere som migrerte fra Palestina for å søke en bedre sjanse et annet sted.

I dag har vi en brutal kringsetting av Gaza, og en brutal makt over Vestbredden som også er noe verden forholder seg tause til. Vi har mer enn 600 barrierer som skiller regionen i små kantoner, deling ved hjelp av Apartheid-muren som er enda lengre og høyere, og den er enda styggere enn muren i Berlin.

Alt dette skjer mens verden synes å være døv og blind i forhold til disse lidelsene, og man tar ikke til orde for at Israel skal oppfylle sine forpliktelser som de har forpliktet seg til i Oslo-avtalen av 1993. Alt som har skjedd under de etterfølgende regjeringer i Israel, er gjort av politikere som har proklamert fred. Tenk dere hvordan det ville ha vært hvis regjeringene i tillegg hadde vært enda mer ekstreme enn det de har vært.

Dette er en bitter realitet. Den palestinske fagbevegelsen kjemper for at vi skal få til et internasjonalt press for å få etablert en palestinsk stat innenfor grensene før 4. juni 1967, og at man gjennomfører FN-resolusjon 194 om løsning av flyktningeproblemene i Palestina. Den palestinske fagbevegelsen vil kjempe for at det internasjonale samfunnet får en slutt på den ulovlige okkupasjonen av vårt land – en okkupasjon stikk i strid med internasjonale lover. Den pågående okkupasjonen innebærer fortsatt ekstremisme, smerte og ustabilitet, ikke bare i Palestina, men i hele regionen, inkludert Israel selv, og kanskje også for hele verden.

Søstre og brødre! Vi håper at vi kan få en slutt på lidelsene til vårt folk ved å skape en varig fred og rettferdig fred. PFGTU tror at dette er den eneste løsningen som kan gjøre det mulig for at ulike folk kan leve side ved side. Jeg ønsker all suksess til denne kongressen, LOs medlemmer og til folket som helhet. Tusen takk for invitasjonen!

Dagsordens pkt. 2 – Konstituering

Roar Flåthen gikk så over til konstitueringen, og viste til saksdokumentene i heftene. Ordet ble gitt til fullmaktskomiteens leder Bente N. Halvorsen, som refererte fullmaktskomiteens innstilling. Fullmaktskomiteens innstilling ble enstemmig godkjent.

Det var ingen merknader til innkallingen til kongressen, og innkallingen ble enstemmig godkjent. Dermed var kongressen lovlig satt.

Roar Flåthen refererte følgende innstilling til dagsorden:

1. *Åpning*
2. *Konstituering*
3. *Beretninger*
4. *Regnskaper*
5. *LOs egen organisasjon*
6. *Vedtekter*
7. *Den faglige og politiske situasjonen*
8. *Handlingsprogrammet*
9. *Hovedavtalene*
10. *Diverse forslag*
11. *Valg*
12. *Avslutning*

Innstillingen ble enstemmig godkjent. Dirigentene fikk samtidig fullmakt til å endre rekkefølgen på dagsordenen etter behov. Han opplyste videre at LOs kulturpris ville bli utdelt på kongressen.

Roar Flåthen refererte følgende innstilling til forretningsorden:

1. *Møtets forhandlinger er åpne i den utstrekning Kongressen ikke vedtar noe annet. Adgangskort for representanter og innbudte utstedes av Sekretariatet. Adgangskort for pressen og tilhørere utstedes av LOs administrasjon. Adgangskort skal vises på forlangende.*
2. *Til å lede møtene velges fire ordstyrere. Ordstyrerne ordner innbyrdes møtenes ledelse. Til å føre protokoll velges fire sekretærer.*
3. *Møtene holdes fra kl. 09.00 til kl. 13.00 og fra kl. 15.00 til kl. 18.00, med mulighet for å holde kveldsmøte når dette er nødvendig.*
4. *Ingen har rett til å få ordet mer enn to ganger i samme sak. Med unntak av innledningsforedrag, er taletiden 7 minutter første gang og 3 minutter annen gang. Ordstyreren har for øvrig, når det er påkrevd, rett til å stille forslag om ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere. Til forretningsorden gis ingen ordet mer enn en gang og høyst ett minutt i hver sak. Talerne skal tale fra den bestemte plass i salen.*

5. Forslag må leveres skriftlig til ordstyreren undertegnet med forslagsstillerens navn, nummer og forbund/fylke. Innsendte forslag ansees som opptatt. Etter at det er satt strek med de inntegnede talere kan ikke nye forslag tas opp. Forslag som ikke har noen forbindelse med de sakene som er ført opp på dagsorden, kan ikke behandles.
6. Alle saker avgjøres med alminnelig flertall. I tvilstilfelles, eller når minst 100 representanter forlanger det, foregår avstemmingen med navneopprop. I tilfelle stemmelikhet er forslaget forkastet.
7. I protokollen innføres forslag, avstemminger og vedtak.

Representanten Kleiv Fiskvik fikk ordet og sa at på forrige kongress ble et flertall omgjort til et mindretall når det gjaldt bygging av gasskraftverk. Det er viktig at vedtakene på kongressen har full legitimitet, og han oppfordret dirigentene til å holde seg til forretningsorden.

Roar Flåthen regnet med at kongressen hadde tillit til de dirigenter og sekretærene som velges.

Forslaget til forretningsorden ble enstemmig godkjent.

Valg av komiteer og kongressfunksjonærer

Roar Flåthen refererte så følgende forslag på dirigenter:

Arve Bakke, Sekretariatet

Hans Felix, Sekretariatet

Mette Nord, Fagforbundet

Bente N. Holt, NTL

Forslaget ble enstemmig godkjent.

Roar Flåthen refererte følgende forslag til sekretærer:

Elisabeth Refvik, HK

Terje Valskår, Industri Energi

Siv Karin Kjøllmoen, FO

Hans Ole Rian, MFO

Forslaget enstemmig godkjent.

Roar Flåthen refererte følgende forslag til valgkomité:

Sture Arntzen, Sekretariatet, leder

Turid Lilleheie, Sekretariatet

Morten Øye, Sekretariatet

Per Østvold, Sekretariatet

Kjell Atle Brunborg, Sekretariatet

Anne Grete Skårdal, Fagforbundet

Steinar Karlsen, Fellesforbundet
Liv Undheim, Industri Energi
Kirsti Mandal, NAF
Inger Furmyr, NNN
Heidi Fredriksen, Vest-Agder

Forslaget enstemmig godkjent.

Roar Flåthen refererte følgende forslag til redaksjonskomité for organisasjonssaker og vedtekter:

Geir Mosti, Sekretariatet, leder
Bente N. Halvorsen, Sekretariatet
Odd Christian Øverland, Sekretariatet
Jacqueline Smith, Sekretariatet
Mette Henriksen Aas, Fagforbundet
Hans Christian Gabrielsen, Fellesforbundet
Bjørn Mietinen, HK
Torbjørn Teigland, Industri Energi
Tone Rønoldtangen, NTL
Eva Nordås, FLIT
Rolf Bersås, Rogaland

Sekretærer: LOs administrasjon

Forslaget ble enstemmig godkjent.

Redaksjonskomite I for handlingsprogrammets kapittel:

- Fagbevegelsens utfordringer
- Et bedre arbeidsliv
- Industri og næringspolitikk
- Internasjonalt samarbeid
- Energi, miljø og klima
- Demokrati

Uttalelsene:

- Internasjonale forhold
- Næringspolitisk uttalelse
- Den faglige og politiske situasjonen

Roar Flåthen refererte følgende forslag til redaksjonskomité 1:

Ellen Stensrud, Sekretariatet, leder
Trine Lise Sundnes, Sekretariatet

Erna C. Hagensen, Sekretariatet
Jarle Molde, Sekretariatet
Peter A. Moe, NOF
Stein Gulbrandsen, Fagforbundet
Atle Tranøy, Fellesforbundet
Peggy Hessen Følsvik, HK
Frode Alfheim, Industri Energi
Jan Ove Andersen, EL & IT Forbundet
Cecilie Søllesvik, Møre og Romsdal

Sekretærer: LOs administrasjon

Forslaget ble enstemmig godkjent.

Redaksjonskomite II for handlingsprogrammets kapittel:

- Arbeid til alle
- Lønns- og arbeidsvilkår
- Vern og utvikling av velferden
- Likestilling
- Livslang læring
- Kultur
- Forskning og utvikling

Uttalelsene:

- Tariffpolitisk uttalelse
- Ny kompetanse – Livslang Læring
- Et likestilt arbeidsliv
- Boligpolitikk
- Helsepolitikk

Roar Flåthen refererte følgende forslag til redaksjonskomité 2:

Tor-Arne Solbakken, Sekretariatet, leder
Rita Lekang, Sekretariatet
Gerd Kristiansen, Sekretariatet
Anders Skattkjær, Sekretariatet
Jan Egil Pedersen, Sekretariatet
Randi Reese, Sekretariatet
Stein Grøtting, Sekretariatet
Renee Rasmussen, MFO
John Leirvaag, NTL
Tove Johansen, EL & IT
Runde Bakervik, Hordaland

Sekretærer: LOs administrasjon.

Forslaget ble enstemmig godkjent.

Dermed var kongressen konstituert, og klar til å ta fatt på forhandlingene. Dermed tok kongressen pause til 14.45. Valgkomiteen fikk beskjed om å møte i pausen.

Møtet hevet kl. 14.00.

Møtet ble satt igjen kl. 15.00

Ordet gikk først til Anne Grete Preus, som sa at hun var bæret over at hun fikk synge til Kongressen i forbindelse med utdelingen av likestillingsprisen. – Jeg har ikke akkurat en spesiell sang om likestilling som jeg kan trekke frem fra «tørre møkka», men jeg har en sang som handler om det å kunne utfolde seg fritt og finne ut hvem man ønsker å være. Hun startet med sangen «God nok som du er». Hun høstet stor applaus før hun fortsatte med en sang som handlet om selvrespekt og nysgjerrighet. – Man skal ikke la seg tilpasse helt, men man skal leve sammen med andre. Denne låta het «Jeg er en by».

LOs likestillingspris

Rita Lekang holdt følgende tale til prisvinneren:

Rita Lekangs tale

Kjære venner! Vi er nå kommet til en stor begivenhet – et av høydepunktene på kongressen: LOs likestillingspris. Prisen som ble innstiftet på kongressen i 1997.

I retningslinjene står det blant annet: LOs likestillingspris gis til en person, organisasjon, institusjon eller bedrift som har gjort en særskilt innsats for å fremme likestilling i norsk arbeids- og samfunnsliv.

Dette er en pris som henger høyt! Den er tidligere gitt til:

Gro Harlem Brundtland i 1997

Anne-Cath Vestly i 2001

Rosemarie Køhn i 2005.

Nå handler det om årets pris: For første gang gir vi prisen til en organisasjon. Denne organisasjonen har gjennom tre tiår endret holdninger, rokket ved gamle tabuer og endret politikk på viktige områder innen likestilling.

Organisasjonen startet på frivillig grunnlag og er i stor grad blitt drevet av ildsjeler over hele landet. Organisasjonen har gjennom sin solidaritetstanke og sine gjerninger betydd mye for likestilling. De har tatt til ordet for dem som har blitt utsatt for vold og som lever i daglig frykt for sine liv. De har sett sammenhenger mellom enkeltmennesker og samfunn og satt disse på den politiske agendaen.

Vår prisvinner inspirerer med sin åpenhet og dialog og har bidratt til å sette normen for hva som skal være tillatt i den private sfæren. De driver utstrakt foredragsvirksomhet og sitter i flere offentlige arbeids- og referansegrupper der oppgavene har vært å formidle organisasjonens erfaringer.

Organisasjonen har gjennom sitt engasjement og mot kjempet for kvinners rettighet til et liv uten vold. De har satt vold i nære relasjoner på dagsorden i media og politikk. I over 30 år har de vært vaktbikkje, forsvarer og pådriver i dette arbeidet. De har gjennom et spesielt prosjekt, kalt ROSA prosjektet, gitt flere kvinner (og noen menn) hjelp ut av prostitusjon og menneskehandel. Gjennom dette arbeidet har vi fått innblikk i ofrenes problemstillinger, opplevelser og kamp for et verdig liv.

De fleste har sikkert forstått hvilken organisasjon det dreier seg om. Likestillingsprisen gis denne gang til Kriresentersekretariatet.

I det daglige hjelper krisesentrene kvinner og barn ut av en håpløs livssituasjon. Av de som i dag får hjelp er nesten halvparten kvinner med innvandrerbakgrunn – noe som betyr at krisesentrene får en stadig mer naturlig plass i det norske samfunn og at de når ut til grupper som ikke har samme nettverk og kjennskap til andre hjelpeinstanser i det norske samfunnet. LO og forbundene har gjennom flere år hatt et nært og godt samarbeid med dem. I 2005 ga vi ut en felles brosjyre «Vi bryr oss om hverandre på arbeidsplassen».

Til å motta prisen har vi selvfølgelig invitert leder Tove Smaadahl. Frontfiguren og personifiseringen av Kriresentersekretariatet er spesielt godt kjent for dem som arbeider med likestilling. Gjennom sitt brennende engasjement for rettferdighet, likestilling og menneskeverd har manges syn på «vold i nære relasjoner» blitt påvirket og beveget. Tove Smaadahl var en av initiativtakerne til Indre Østfold krisesenter i 1984. Der arbeidet hun som frivillig vakt og var styremedlem i 15 år, fram til hun ble ansatt som daglig leder ved sekretariatet. Hun har et stort lokalpolitisk engasjement for Arbeidepartiet i Trøgstad kommunestyre, hvor hun leder Livsløpsutvalget.

Prisen er en miniatyr av statuen laget av billedhuggeren Nils Aas: «Arbeiderkvinnen» pluss en gavesjekk på kr 25.000,-.

Gratulerer med prisen!

Tove Smaadahls takketale

«Det er vår dag i dag, herregud for en herlig dag» sang Tove Smaadahl da hun entret talerstolen for å takke for prisen. – Kjære delegater og kjære LO-ledelse. Dette var utrolig uventet, men fantastisk for krisesentrene arbeidsgiver gjennom 30 år. Takk også for samarbeidet med LO, som har vært særlig viktig etter 2003, da vi inngikk en samarbeidsavtale. – Jeg er både trøgsting og nordlending, og derfor kan det også skje at det kommer et bannord eller to. Poenget er at etter at LO kom på banen, har dette vært saker som har aktivisert mange. Selv på en lokalfest i Trøgstad blir jeg rådspurt om dette feltet. Menns vold mot kvinner krenker og svekker kvinners rettigheter i Norge og i verden. Det svekker også friheten.

Norge er kanskje det mest likestilte landet i verden, men vold, kjønnslemlestelse og drap er ikke noe som er knyttet til bestemte land. Det er et globalt problem, men jo mer likestilt et land er, jo mindre vold vil skje. Mange sier til meg at jeg er så sint. Jeg høres så sint ut. Ja, jeg er kanskje det. Man blir ikke glad for å ha jobbet med dette i 25 år. Vi har møtt alle disse kvinnene som er slått og lemlestet, og man blir ikke glad av det. Jeg fikk en mail forleden om at jeg var den sureste kjerringfeministen i landet. Ja, jeg er det. Vi må huske på de mange hundre kvinner som har stått frem og vist mot i alle år ved å flytte på krisesenter. De går i bresjen for et bedre liv. I vårt jubileumshefte i forbindelse med de rundede 30 år skriver vi om at rommet kvinnene får hvor de kan være trygge, et rom som gir beskyttelse og oppreisning. Her møter de kvinner i samme situasjon. Her er ingen megler.

Det første krisesenteret ble åpnet i England i 1972. Lite ante man den gangen at dette skulle bli en verdensomspennende institusjon. Nå er det krisesentre over hele verden. Vi støtter krisesentre i Sør-Afrika, de baltiske land og i Russland. Det er et globalt problem og vi vet at jo mer likestilt et samfunn blir, jo mindre vold. Men borte blir det ikke med det første. Vi må fortsette med våre kampsaker. Men må vi ha samme intensiteten i Norge som før? Ja, vi må det. I 1985 var det i Norge 2300 kvinner på krisesentrene. I 2007 var det 2350 – altså like mange. Alle kvinner har krav på beskyttelse. Vårt motto er at en kvinne er en kvinne = en kvinne. Kvinnene trenger hjelp og oppreisning.

Rita Lekang var inne på at over halvparten av kvinnene på krisesentrene er innvandrere. Men vi skal heller ikke glemme at 1/3 av kvinnene har vært gift med etnisk norske menn. Det handler ikke bare om andre, det handler også om oss. Vi har fått en svært viktig støtte fra LO i arbeidet, særlig med kriminalisering av prostitusjon. Prostitusjonen går ned, men vi må være på vakt slik at ikke diskriminering i arbeidslivet øker.

Da 24 sykepleiere kom fra Ukraina for å jobbe i Norge, reagerte LO i Hagesund som en av de få. Det er vi glad for. LO kalte dette rett og slette menneskehandel,

ikke sosial dumping. Roar Flåthen sa at han hadde et barnebarn på ett år som han gjerne ville fortelle noe til om hva bestefar hadde kjempet for. Smaadahl hadde også et barnebarn på ett år. Hun hadde håpet å kunne si til barnet at «før i tiden var det noen menn som slo sine koner». Jeg tror dessverre ikke at vi kan stenge alle krisesentrene før barnebarnet blir voksent. Kampen må fortsette ut over dette. Vi skal fortsette å bekjempe volden. Tusen takk!

Anne Grete Preus avsluttet med en egen versjon av «Bridge over troubled waters» tilegnet alle som driver med dette viktige arbeidet.

Dirigent Arve Bakke takket for en flott opplevelse, og for tilliten de valgte dirigenter og sekretærer var vist. Han hadde en del praktiske opplysninger. Adgangskortet måtte delegatene bære synlig under hele kongressen. Han viste til at kongressdokumentene var samlet i to permer som ville bli supplert med nye dokumenter. Temaheftene er ikke til behandling på kongressen, bortsett fra det med tittelen «I og bortenfor krisen». Det er et tilleggskdokument til dagsordenens pkt. 10, del 2, og er altså et beslutningsdokument.

Forslag som blir fremmet under kongressen, vil bli delt ut. Stemmekort befinner seg bak skilleark nr. 1, her fins også forslagsark som skal brukes når man fremmer forslag. Skriv tydelig, og husk navn, delegatnummer og dagsordenpunkt. Dessuten er det anledning til å bruke minnepinne i tillegg. Ordet ønskes-lappene må alltid brukes når man vil ha ordet. Stemmesedlene brukes ved skriftlige avstemminger. Storskjermen over talerne vil vise navnet på taleren som er på stolen, samt neste taler. Neste taler bør gjøre seg klar i god tid.

Kongressens forhandlinger overføres løpende internt, og legges også ut på LOs hjemmeside på internett. Det gjennomføres simultantolkning til engelsk og spansk; og til andre språk når det er nødvendig. I tilfelle brann, skal bygningen forlates via vestibulen; og alle må gå helt ut på Youngstorget for ikke å hindre andre fra å komme ut.

Det er ikke tillatt å røyke i kongresslokalene; den som vil røyke må gå helt ut.

Invitasjon til kongressfesten ligger i utdelt koffert. Den kan byttes i invitasjon i skranken før kl 13.00 på tirsdag. Mobiltelefoner slås helt av. Laptop PC er ikke tillatt å bruke på bordene. Det er lagt ut liste over nærliggende spisesteder som har tariffavtale – bruk dem!

Foreshlått tellekorps ble referert. Godkjent uten merknader. Delegaten ved siden av vikarierer dersom den opprinnelig valgte ikke er til stede. Revisjonsutvalget ble enstemmig godkjent som kontrollører av avstemmingsresultatene. LOs representantskap fikk fullmakt til å godkjenne kongressvedtakene.

Dagsordens pkt. 3 – Beretninger

Dirigenten gikk videre til dagsordenens pkt. 3, og foreslo å ta opp hvert år for seg. Dette ble godkjent.

År 2005

247, Torill Nustad, Norsk Tjenestemannslag, syntes åpningen og prisutdelingen hadde vært helt fantastisk. Men hun mente at den innsatsen LO gjør i likestillingsarbeidet og for krisesentrene kommer alt for lite tydelig fram i beretningen for 2005. Beretningen er et historisk dokument, og dette er en viktig sak.

22 Terje Skog, EL & IT, tok opp et spørsmål i tilknytning til revisjon av Hovedavtalen som gjaldt retten til å benytte kampmidler ved tariffhopping. Her er det en bestemmelse om at NHO aleine kan bringe en slik tvist inn for tariffnemnda. Det er i strid med våre interesser. LO er nå fratatt muligheten til sjøl å bestemme hvordan de vil håndtere slike saker.

Dirigenten hadde ikke registrert flere talere, og beretningen for 2005 ble med dette enstemmig godkjent.

År 2006

Ingen ønsket ordet. Enstemmig godkjent.

År 2007

167 Britt Helene Ås, Fagforbundet, viste til likestillingskapitlet og bemerket på vegne av forbundet at det er fravær av det viktige likestillingsarbeidet som LO og Fagforbundet gjør i samarbeid med Norsk Folkehjelp.

Det var ikke flere talere til beretningen for 2007, som ble enstemmig godkjent.

År 2008

273 Størk Hansen, Oppland, sa at det ifølge beretningen for 2008 var nedsatt et utvalg av Arbeiderpartiet og LO som skulle se på status for sykehussituasjonen i kongeriket Norge. Det var jo på høy tid, kan man trygt si uten å fornærme noen, men kamerater, jeg har ikke merket mye av arbeidet fra den gruppa. Jeg har personlig arbeidet med sykehuspolitikk i noen år nå, som leder av Sykehusaksjonen i Oppland. Den er for tida nedlagt eller lagt på is fordi vi 300 lag og organisasjoner i Oppland blei en flodbølge som vasket gatene med administrasjonen og sentraliseringskåte politikere. Vi vant en midlertidig seier over politikerne og vi vant en midlertidig seier over Sykehus Innlandets sinnssyke planer.

Men slike seire er høyst midlertidige. De som styrer og steller. De som sitter høyt på

strå og ser ned på allmuen, veit åssen de skal få gjennom det de meiner er bra for eliten her i landet. Ved mye bråk trekker deg seg tilbake, jobber diskret i det skjulte, lager budsjetter som passer inn i deres langsiktige planer. Etter noen år kommer de trekkende med sine gamle planer og håper at befolkningen ikke er like årvåkne som sist. Men der skal de gå skoa av seg. Vi er beredt til å starte opp igjen, på kort varsel. Men kamerater, skal vi vinne denne kampen for menneskeverdet, må vi føre en samlet kamp i hele landet.

Det er det bare LO som kan initiativet til. Ingen andre. Vi har en organisasjon som dekker hele landet. Vi har stor tillit i befolkningen. Sammen med andre interesseorganisasjoner vil vi kunne mobilisere store deler av befolkningen til en kamp hvor vi krever at staten etterlever sine prinsipper om at vi skal ha et likeverdig helsetilbud uavhengig navn, alder, bosted og økonomisk yteevne.

For å få til en slik koordinert aksjon må LO innkalle til en arbeidskonferanse hvor vi vanlig dødelige LO-medlemmer som har arbeidet i lokale sykehusaksjoner og i sykehusene, får komme med hva vi har av erfaringer i denne kampen.

Det er ikke slik at grupper som blir nedsatt av LO og Ap har den rette innsikten i alle saker. Nå må dere våge å stole på vanlige medlemmers erfaringer for å oppnå det mange på denne kongressen vil. Og hva vil du? Jo, vi vil se endeliktet på hele foretaksmodellen. Bruk oss og vis oss at dere mener alvor med utsagnet. Sammen er vi sterke

Jeg foreslår:

LO innkaller til en arbeidskonferanse med lokale og sentrale LO-medlemmer som har erfaring i kamp for sykehusene sine. Formålet skal være en felles strategi for en landsomfattende og koordinert kamp mot foretakskampen.

Dirigenten merket seg at taleren sa forslaget hans kunne plasseres der hvor det passet best. Punktet som nå var til behandling, gjaldt hva som hadde skjedd i 2008.

243 Lill Sæther, Norsk Tjenestemannslag, ville holde seg til 2008, selv om det hun tok opp egentlig var nevnt flere steder. I motsetning til Jens mente hun at det var bevisst rekruttering som var årsaken til LOs medlemsvekst, og hun ville gi honnør til Oslo når det gjaldt inkluderingsarbeid mot fremmedkulturelle, ellers var det vel ikke skjedd så mye på det punktet. Norskopplæring innen rengjøring er veldig bra. Når det gjelder langtidsutdannede, er det bra at LO kan tilby kurs og opplæring som folk vil ha. Hun etterlyste videre satsing på flere LO-sentre.

Når det gjaldt New Public Management, var hun imponert over arbeidet til Fanny Voldnes, og hun håpet at dette ville bli videreført. Videre fant hun det merkelig at

hele Aps pensjonsvedtak er gjengitt, men ikke hele LOs vedtak; det burde vel være mer naturlig. Ellers mente hun at det var mye bra der, f. eks. at levealderjusteringen ikke skal slå inn før 67 år. Dette er viktig, og når tok man egentlig kampen der?

272 Helge Galtrud, Oppland, mente at sidene 79 og 80 viste noe av LOs svakhet. Her fikk vi en gavepakke fra likestillingsutvalget i form av et forslag om en like-lønnsrett. LO er for, men med så mange forbehold at folk tror vi er imot! Slikt er litt trist, og det hjelper ikke på rekrutteringen av lavtlønte kvinner.

117 Ommund Stokka, Industri Energi sa at beretningen for 2008 er fin, men det skjedde noe det året som rammer oss alle. Da ble forholdet mellom finans- og real-økonomien så forkvakla at vi fikk ei systemkrise, og det var dette året det kom til Norge. Men dette er ikke nevnt i beretninga. Dagens avgjørelser er det min generasjon og våre etterkommere som må leve med. Han foreslo at det ble tatt inn et eget kapittel om dette i beretningen for 2008.

295 Arne Byrkjeflot, Sør-Trøndelag, sa at han elsket beretninger, og at han hadde lest alle sidene. Det er det nok ikke mange som har gjort. Men om beretningene skal brukes av historikere, vil de få problemer med alle de tre store sakene – pensjon, EUs tjenestedirektiv og det at en LO-leder har gått av i perioden. Her vil ikke historikeren finne mye støtte. Det står fem setninger om Vallas avgang.

Når det gjelder pensjonen, er det ei merkelig og sår sak. Det er nesten ikke lov til å snakke om det mer. Men dette er den største velferdspolitiske endringen i Norge etter krigen – i feil retning, og den ble godtatt fordi vi måtte; for å berge AFP og offentlig pensjon, ble det sagt. Tidligere ble det sagt at 16,8 pst. av kvinnene ikke ville kunne gå av tidlig. Nå er andelen økt til 37,5 pst. I 2011 oppdager vi kanskje at flertallet av de ansatte innen hotell, renhold og restaurant ikke vil kunne benytte AFP. Dette er den ordningen som det skrives av.

Hva skyldes dette? Det skyldes det nye prinsippet som kalles nøytral pensjon. Logikken er at du har tjent opp en viss mengde pensjon, og hvis den skal utbetales over flere år, blir det mindre pr. år. Det er snakk om de samme pengene, men de skal fordeles på en annen måte, og det vil gå ut over sliterne. En tredjedel til halvparten av LOs medlemmer vil ikke kunne gå av når de er 62 år. Det vil bli voldsomme forskjeller.

44 Bjørn Sigurd Svingen, Fellesforbundet, sa at han kom fra et sted som var hardt rammet av finanskrisen, nemlig Raufoss. Der har de nå over 500 arbeidere totalt som enten er permittert eller oppsagt; og det i ei lita industribygd med 7.500 innbyggere. For de som bor på Raufoss, er nok en uttalelse om at vi fortsatt har hatt reallønnsvekst under krisa, lite å juble over – med den kraftige arbeidsledigheten.

Det er ikke bare en finanskrise. Krisen rammer hele samfunnet og er en krise i hele vårt økonomiske samfunnssystem: Kapitalismen og liberalismen.

Han ønsket nå å ta opp noe positivt, som var litt for klinisk oppført i beretningen under LO Ungdom, interne samlinger. Det gjaldt LOs delegasjon av ungdommer til EFS (Europas Sosiale Forum). Det å kunne delta på faglige verksteder sammen med andre faglige ungdommer, er utrolig viktig. Det å utveksle utfordringer og erfaringer om et stadig mer globalisert arbeidsliv, har vært utrolig interessant og givende. Det er tydelig at en gammel parole blir stadig mer aktuell: «Arbeidere i alle land, organiser dere!»

292 Rolf Kårvand, Møre og Romsdal, sa at LO i Møre og Romsdal ble invitert av MØR Ap i å delta i nominasjonsprosessen av kandidater til stortingsvalget. LO tok initiativ, og en samlet fylkeskonferanse i LO MØR fremmet forslag om vår LOs distriktssekretær MØR, Else-May Botten og Svein Gjelseth som henholdsvis kandidat nr. 1 og 2 på Aps liste. Dette er vi utrolig glade for, og ikke så rent lite stolte av. Samtidig forplikter det oss.

295 Arne Byrkjeflot, Sør-Trøndelag, fikk ordet for 2. gang og ville kommentere «de fire **dommene**» fra EU. Fra LO har holdningen vært at de ville ha lite å si i Norge, men dette er feil. Vi ser nå at vi har fått en formell forskjellsbehandling, bl.a. i Sverige. De faglige rettighetene blir underlagt de frie rettighetene i EU. I Sverige kan man blokkere en tariffavtale hvis selskapet er svensk, men man kan ikke gjøre det overfor et utenlandsk datterselskap. Vi kan altså ikke føre en faglig kamp mot disse bedriftene. Vi har hatt en sak i Luxembourg og en i Nedre Sachsen. Alle selskaper i Tyskland må følge tysk tariff. Vi har fått et A- og B-system med store lønnsforskjeller, sa Byrkjeflot, som nå ble klubbet fordi talertiden var ute.

LO-leder Roar Flåthen hadde bedt om ordet og sa at han ikke skulle kommentere alt som ble sagt til beretningene. Når det gjaldt det som sto i beretningen for 2008 om finanskrisa, på side 60, var det greit å innse at dette kanskje ikke var fyllestgjørende nok. Vi tar med oss dette når vi skal lage beretningen for 2009, for det er først i år at vi kan gi en bedre beskrivelse av finanskrisen. Han spurte forsamlingen om dette var tilfredsstillende. Det var det.

Når det gjaldt den kollektive tjenestepensjonen i privat sektor, sa han at det er et utvalg i arbeid med dette spørsmålet. Dette er et utvalg som LO tok initiativet til og hvor vi har Stein Reegård fra LO. Lederen av utvalget er Ivar Hippe fra FAFO. Hensikten er å finne frem til en bredere tjenestepensjon også i privat sektor. Utvalget har ennå ikke kommet med sine konklusjoner.

Dirigenten sa at det forelå tre forslag til beretningene:

Det gjaldt et forslag fra 117 Industri Energi. Han foreslo at dette ble oversendt sekretariatet. Det ble enstemmig vedtatt.

Forslag fra 292 mente han også måtte behandles i sekretariatet, før det eventuelt kom med i beretningen. Dette ble godkjent

Forslaget fra Størk Hansen i Oppland om en arbeidskonferanse, foreslo han flyttet til dagsorden pkt. 8. Dette ble enstemmig godkjent.

Møtet ble hevet for rydding til neste punkt, regnskapene. Møtet hevet kl 16.25.

Dagsordens pkt. 4 – Regnskaper

Møtet ble satt igjen kl 16.40 og ordet ble gitt til hovedkasserer Bente N. Halvorsen.

Dirigent – Kongressdelegater

Jeg vil nå presentere LOs regnskap for kongressperioden. Regnskapene er tilsendt dere i eget hefte og inneholder regnskap for årene 2005 – 2008.

Regnskapene for 2005, 2006 og 2007 legges frem til orientering. Disse er allerede godkjent av LOs Representantskap.

Regnskapene for 2008 legges frem til godkjenning.

Følgende regnskap for 2008 legges frem for godkjenning:

- LOs selskapsregnskap og konsernregnskap
- Sykelønnsordningens fond
- LOs Utdanningsfond

I tillegg vil vi presentere LOs Opplysnings- og Utviklingsfond. Dette legges kun frem til orientering, da det er godkjent av fondets styre, og lagt fram til orientering i Sekretariatet.

I det etterfølgende vil jeg i hovedsak gjennomgå regnskapene for morselskapet LO og konsernet LO. Til slutt vil jeg si noe om de øvrige regnskapene.

Konsernet LO besto pr 31.12.08 foruten morselskapet av følgende datterselskap:

- LOs Utdanningsfond
- Sykelønnsordningens fond
- Sørmarka AS Kurs og Konferansesenter
- Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole Ringsaker AS

- LO Eiendom AS
- LO-Huset Gardemoen AS og
- LO Partner AS

I disse selskapene har LO 100% eierandel, med unntak av LO-Huset Gardemoen hvor vi eier 66,7%.

LO Eiendom ble i 2004 opprettet med 3 underliggende aksjeselskap. Hensikten med disse selskapene var å samle eiendommene under en paraply. Dette vedtaket ble gjort om, og det har aldri vært virksomhet i disse selskapene. I 2008 ble de derfor avvirket.

LO følger regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk ved utarbeidelse av årsregnskap. Dette innebærer blant annet at konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper. Alle vesentlige interne transaksjoner, fordringer og gjeld er eliminert.

I LOs regnskap pr 31.12.08 er følgende selskap definert som tilknyttede selskap, det vil si at vår eierandel er mellom 20 og 50% og LO har betydelig innflytelse.

Det første selskapet er LOs Opplysnings- og Utviklingsfond. Dette er felleskontrollert virksomhet med NHO.

Det andre er A-pressen AS der vår eierandel er på 35,6 %.

Kontrollerte virksomheter og virksomheter hvor LO har betydelig innflytelse, herunder felleskontrollert virksomhet, er vurdert etter egenkapitalmetoden i LOs regnskap. LOs andel av resultatene er vist under finansposter i resultatregnskapet, mens eierposten i balansen er ført under finansielle anleggsmidler.

Jeg vil nå presentere LOs regnskaper i perioden, og starter med å se på utviklingen i kontingentinntektene i kongressperioden.

Kontingentinntekten i 2008 var på 339 mill. kroner.

Som vi ser av den grafiske fremstillingen, har vi hatt en økning i kontingentinntektene i perioden på 57 mill eller 20,2%. Medlemsveksten i perioden har vært på nesten 26 000 medlemmer. Det er i perioden satset bredt på medlemsverving, noe som har ført til at det har vært en medlemsvekst i nesten alle forbund. En tid med høykonjunktur og høy sysselsetting, samt god lønnsvekst hos våre medlemmer, gir økte inntekter til LO.

Fra 2009 vil kontingentinntekten til LO bli endret. Nye vedtekter vedtatt på representantskapsmøtet i juni 2008, vil gi LO lavere kontingentinntekter fra og med 2009. Konsekvensen av lavere sysselsetting og dets påvirkning på medlemstallet, kan også bidra til å redusere inntektene.

Her ser vi utviklingen i andre inntekter. LOs andre inntekter består av tilskudd fra Utenriksdepartementet og Norad i forbindelse med Internasjonal Faglig Solidaritet, inntekt for administrative tjenester og andre kostnadsrefusjoner. I 2008 har vi også inntektsført LOs andel av resultatet i fordelingskonseptet LO^{of}avør. I denne inntekten ligger også resultater opparbeidet fra tidligere år.

For konsernet består andre driftsinntekter for øvrig av undervisningsinntekter fra Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole på Ringsaker, og hotell og konferanseinntekter fra Sørmarka.

Så over til kostnadssiden.

Driftskostnadene kan fordeles på tre hovedområder, nemlig personalkostnader, avskrivninger og andre driftskostnader.

For 2008 øker driftskostnader i LO med 34 millioner kroner eller 9,2% sett i forhold til 2007. Dette fordeler seg med 14,7 millioner på personalkostnader, 800 000 i avskrivninger og 18,4 millioner i andre driftskostnader.

Økningen i personalkostnader fordeler seg igjen på ordinær lønn, pensjonskostnader og andre personalytelser. Lønnsøkningen i LO i 2008 utgjør 6,1%.

Økningen i avskrivninger består i oppgradering av lokalene her i Folkets Hus, samt at vi har oppgradert personalhytta på Fagerfjell.

Andre kostnader består av en kostnadsøkning i forbindelse med fjorårets tariffoppgjør, medlemsdebatt og oppgradering av LOs hjemmesider. Det er også gitt en garanti til LO Media i forbindelse med dekning av pensjonskostnader på 12,5 mill. som er kostnadsført.

Disse tallene gir følgende driftsresultat for LO og konsernet.

Driftsresultatet for LO i 2008 er på 8,7 millioner, og konsernets driftsresultat er på minus 16,2 millioner.

Driftsresultatet for konsernet vil alltid være preget av at inntektene til to av datterselskapene, Utdanningsfondet og Sykelønnsordningens Fond, ikke er klassifisert

som driftsinntekter. Inntektene i disse er renteinntekter og derfor klassifisert som finansinntekter.

Driftsresultatene for konsernet viser at resultatene våre i datterselskapene Sørmarka og Ringsaker har hatt en positiv utvikling.

Vi går så over til finanspostene, og ser først på resultatandelen i datterselskapene. Som vi ser er det stor variasjon i resultatandeler fra år til år. Datterselskapene våre er som tidligere nevnt Sørmarka, Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole på Ringsaker, LO Partner, LO Eiendom, LO Huset Gardermoen, Sykelønnsordningens Fond og Utdanningsfondet.

De store variasjonene i resultatandeler fra datterselskapene er i hovedsak knyttet til Sykelønnsordningens Fond og Utdanningsfondet. Resultatandelen for disse to er henholdsvis minus 12,3 og minus 8,9 millioner i 2005, mens i 2008 er resultatandelen fra disse fondene positivt med 16,1 millioner og 14,5 millioner. Øvrige datterselskap har mindre variasjoner.

Regnskapene for Sykelønnsordningens fond og Utdanningsfondet skal jeg gjennomgå senere.

Resultatandelene fra tilknyttede selskaper er som tidligere nevnt knyttet til LOs Opplysnings- og utviklingsfond og A-pressen. Regnskapet for OU-fondet kommer jeg tilbake til. A-pressen har gitt LO positive resultatandeler i perioden 2005 til 2007, mens i 2008 ble den økonomiske situasjonen i A-pressen endret og resultatandelen til LO var negativ med nesten 6 millioner.

Andre finansposter består av foruten finanskostnader og inntekter, av reversering av tidligere nedskrivninger på aksjer og av utbytte. I 2005 og 2006 utgjør reversering av tidligere nedskrivninger på aksjer i Sparebank1 henholdsvis 53 mill og nesten 62 millioner, og er en stor andel av posten andre finansinntekter. De resterende inntektene er renteinntekter. For 2007 og 2008 er renteinntektene mye høyere enn de foregående år. Henholdsvis nesten 70 millioner i 2007 og 96 millioner i 2008 for LO. I 2007 og 2008 er det mottatt utbytte fra Sparebank1 på henholdsvis 5,8 og 25,9 millioner kroner.

Økningen i finanspostene for konsernet er knyttet til økt avkastning på midlene i Sykelønnsordningens Fond og Utdanningsfondet.

Årsresultatene for LO og konsernet i denne kongressperioden er veldig positive. Gode økonomiske tider og høykonjunktur har gitt oss god medlemstilgang og god lønnsutvikling for medlemmene. Dette gir LO økte kontingentinntekter, samtidig som finansinntektene våre har vært høye.

Dette var resultatregnskapet for LO og konsernet. Går nå videre til balansen, og starter med LOs eiendeler. Som vi ser av denne figuren er verdien på LOs eiendeler pr. 31.12.2008 på 3,4 milliarder kroner. Nesten 1,6 millioner eller 45,9 % er likvider i bank. 1,7 milliarder kroner eller 50,4 % er knyttet til finansielle anleggsmidler. De består av investeringer i datterselskap med 914 mill., tilknyttede selskap med 343 mill., investeringer i aksjer og andeler 322 mill. og langsiktige fordringer på 112 mill.

306 millioner av de 322 millionene i aksjer og andeler er knyttet til aksjer i Sparebank 1.

Den resterende delen av eiendelene er knyttet til varige driftsmidler på 72 millioner eller 2,1%, og 55 millioner eller 1,6% er knyttet til kortsiktige fordringer.

LOs egenkapital utgjør pr. 31.12.2008 3,1 milliarder.

Figuren viser fordelingen av egenkapitalen. 800 millioner eller 25,5 % er knyttet til Kampfondet. Dette fondet er i 2008 styrket med 50 millioner.

I den øvrige egenkapitalen er 72 millioner knyttet til LOs Opplysnings- og utviklingsfond, mens 131 millioner er knyttet til Folkets Hus Fond og 20 millioner er knyttet til medlemskonseptet LO av øv. Øvrige fond utgjør 88 millioner. I andre fond ligger blant annet midler avsatt til Sekretariatets disposisjon og Dokumentasjon og Utsmykkingsfondet.

Annen egenkapital utgjør i overkant av 2 milliarder kroner eller 64,6 %. Annen egenkapital består blant annet av LOs Utdanningsfond med 442 millioner, Sykelønnsordningens Fond med 462 millioner og Internasjonal Faglig Solidaritet med 17,4 millioner.

Over til gjeld og avsetning til andre forpliktelser. Summen av denne posten utgjør 283 millioner kroner. Av dette er 153 millioner eller 54% avsetning til pensjonsforpliktelser. Av andre avsetninger til forpliktelser på 68 millioner eller 24% utgjør 50,2 millioner kroner et garantiansvar LO har i forbindelse med forbundenes pensjonsforpliktelser i Den Norske Fagorganisasjons pensjonskasse. Andre forpliktelser er blant annet avsetning til denne kongressen, samt avsetning til landsmøtet i Folkets Hus Landsforbund.

Øvrig gjeld er på 63 millioner kroner og fordeler seg på leverandørgjeld med 18 mill, gjeld til offentlige avgifter 12 millioner og øvrig kortsiktig gjeld er på 33 millioner.

Oversikten viser kort oppsummert LO og konsernets inntekter, kostnader og resultat for 2008 som skal godkjennes av Kongressen.

Utfra dette foreslår vi følgende disponering:

Vi ønsker å styrke Kampfondet med 50 millioner kroner, slik at dette totalt pr. 31.12.08 viser 800 millioner.

Resultatene fra de enkelte fondene overføres fondets egenkapital, inntekter fra fordelkonseptet LOfavør avsettes for bruk i 2009 og 81,7 millioner overføres annen egenkapital.

Videre har vi Sykelønnsordningens Fond. Fondet består av midler som var opparbeidet i en tidligere sykelønnsordning. Da denne ble avviklet, ble det besluttet at avkastningen av midlene skulle dekke kostnadene til LOs Fritidsforsikring.

Resultatene i fondet er som dere ser sterk stigende i perioden, og for 2008 viste resultatet i Sykelønnsordningens fond 14,5 millioner kroner.

Fondets inntekter består av avkastningen på kapitalen i fondet, og har vært sterk stigende i perioden. Avkastningen var i 2005 8,1 millioner, mens den i 2008 var 27,5 millioner. Fondets kostnader består av premie til LOs Fritidsforsikring, samt at i 2007 ble det besluttet å gi Sørmarka et tilskudd på 10 millioner kroner til vedlikehold av bygningsmassen, fordelt over 3 år.

Reglene i forsikringsordningen tilsier at premiefondets størrelse skal være minst halvparten av årlig premie. Med bakgrunn i disse reglene ble forsikringspremien i 2006 belastet regnskapet med kun 2 av 4 kvartaler. De resterende 2 kvartalene ble belastet premiefondet i Sparebank 1. De øvrige årene er hele premien belastet regnskapet.

Over til fondets balanse.

Fondet har et ansvarlig lån til Sparebank1 på 50 millioner kroner. Dette lånet er erstattet med et nytt lån i 2009, og der beløpet er økt til 140 millioner kroner.

Omløpsmidlene utgjør 412 millioner kroner, av dette er 405 millioner kroner bankinnskudd. De øvrige omløpsmidlene er kortsiktige fordringer som er knyttet opp til ikke godskrevne renter og forskuddsbetaling av tilskuddet til Sørmarka.

Egenkapitalen er 462 millioner kroner.

Det neste regnskapet som skal godkjennes er regnskapet til LOs Utdanningsfond.

Fondet gir stipendier til medlemmer som ønsker å bedre sin kompetanse og øke sine muligheter for yrkesmessig karriere. Det var i utgangspunktet medlemmer i forbund som tidligere var tilsluttet Lavtlønnsfondet som kunne motta støtte fra Utdanningsfondet, men andre forbund har senere kjøpt seg inn i fondet.

Fondet resultater i perioden har variert fra minus 12,3 millioner i 2005 og til nesten 16,2 millioner i overskudd i 2008.

Fondets inntekter er avkastning av fondets midler, og her ser vi samme utvikling som på Sykelønnsordningens Fond. Avkastningen i 2005 var 10 millioner, mens i 2008 var avkastningen 28,3 millioner.

Kostnadene knyttet til stipender har gått ned i perioden, fra 22 millioner i 2005 til 12 millioner i 2008. Årsaken til dette ligger i hovedsak på færre bevilgede stipender. Vi hadde i 2005 nesten 3400 utbetalte stipender, mens i 2008 var antall stipender ca 1800. Type stipender og satsene for stipendene som utdeles, har også forandret seg i perioden.

I utdanningsfondets balanse pr. 31.12.08 har vi langsiktige fordringer og obligasjoner for 84 millioner kroner. 50 millioner av dette er et ansvarlig lån til Sparebank1. I 2009 er dette lånet innfridd og erstattet med et nytt på 150 millioner. I fondet er det bankinnskudd på til sammen 358 millioner kroner. Ikke bokførte påløpte renter utgjør 3,2 millioner.

Fondets egenkapital er på 442 millioner.

Det siste regnskapet som her presenteres er LOs Opplysnings- og Utviklingsfond. Fondet er felleskontrollert virksomhet med NHO. Dette regnskapet er godkjent i eget styre og vært til orientering i Sekretariatet. Det legges derfor også her frem kun til orientering.

Resultatene i fondet har variert noe av ulike årsaker, og resultatet for fondet i 2008 er 14,8 millioner. Årsaken til det høye overskuddet er en kombinasjon av høye renteinntekter og en endring i premieinnbetalingen.

Inntektene i dette fondet er premieinntekter fra medlemmer av ordningen. Premieinntektene i fondet har økt fra 91 millioner kroner i 2005 til nesten 104 millioner kroner i 2008. Dette er en økning på 12%.

Kostnadene i fondet består i hovedsak av midler benyttet til tillitsvalgsopplæring i forbundene og bevilgninger til fellestiltak og forskning.

OU-fondets balanse viser pr. 31.12.08 omløpsmidler på til sammen 85,6 millioner kroner, hvor 71 millioner er bankinnskudd.

Egenkapitalen i fondet er 72 millioner. Av dette er 32 millioner forskningsfondet. 5 % av fondets inntekter fratrukket faktiske kostnader på forskning avsettes hvert år til forskningsfondet. Nesten 40 millioner er annen egenkapital. 13,7 millioner kroner er kortsiktig gjeld.

Med dette avslutter jeg gjennomgangen av regnskapene for kongressperioden.

På vegne av Sekretariatet legges følgende regnskap for 2008 fram til godkjenning:

LOs selskaps- og konsernregnskap

Sykelønsordningens fond og

LOs Utdanningsfond

Takk for oppmerksomheten!

Dirigenten takket hovedkassereren for en grundig gjennomgang av regnskapene og ga ordet til revisor Kjetil Andersen.

Statsautorisert revisor Kjetil Andersen la frem revisjonsberetningen fra Ernst & Young. Denne var sendt delegatene på forhånd.

Lederen av revisjonsutvalget, Brit Renngård, presenterte revisjonsutvalgets innstilling som også var sendt delegatene. Steinar Karlsen og Tom Røisi var også medlemmer av utvalget.

Begge instanser gikk inn for godkjenning av regnskapene for 2008, og det samme gjorde Sekretariatet.

295 Arne Byrkjeflot, Sør-Trøndelag, sa at han hadde vært styreleder i Folkets Hus noen år, og LO Trondheim har virkelig satset. Hvis det ikke blir gjort noe, vil vi miste mange Folkets Hus, og det er en grunnleggende sak det er snakk om. De samler folk, og de ligger sentralt. Men det skjer ikke noe, det er i stor grad snakk om sovende selskap i dag. LO har et valg, og det bør satses sterkere.

Folkets Hus i Trondheim er en stiftelse, ikke et A/S, og det er utrolig vanskelig å få ting finansiert. Er det mulig for LO å øke fondet? Han var blitt fortalt at LOs eierandel i A-pressen, som offisielt er på 300 mill. kroner, reelt er verdt 1,5 mrd. Tenkes det i det hele tatt i mer helhetlige baner, og ikke bare i økonomi?

Hovedkasserer Bente N. Halvorsen sa at LO hadde vurdert forslaget fra Trondheim. Folkets Hus-fondet er på 131 mill. kroner. Vi øker, men det er likevel et spørsmål om hvor mye vi skal satse, både totalt og på ett sted. Det blir gitt lån, også til Trondheim, men vi kan ikke finansiere alt de vil gjøre der. Det er mange som trenger hjelp. Når det gjelder LOs forskjellige verdier, blir de vurdert fortløpende.

Byrkjeflot presiserte at han ikke spurte om x antall millioner til Trondheim, men han ville vite om LO ville stanse forfallet innen Folkets Hus på landsbasis, ikke ved å gi penger, men ved å yte lån til hele landet?

Dirigenten sa at det ikke var flere talere.

Sekretariatets innstilling ble enstemmig godkjent.

Delegatene ble påminnet om å ta med seg alle papirer ved møteslutt, av hensyn til rydding og rengjøring.

Møtet ble hevet kl 17.20.

Formiddagsmøtet tirsdag 12. mai

Dirigent Bente N. Holt åpnet møtet kl. 09.00, og overlot scenen til den samiske sangeren og musikeren Anne Marie Andersen som, akkompagnert av Leiv Ølstrup og Ketil Stein, framførte fire innslag. De avsluttet med Anvergassi, som betyr tilgivelse. De hadde deltatt i den norske Melodi Grand Prix-finalen i 2008. Innslagene falt i meget god smak, og utøverne høstet applaus, blomster og takk.

LO-leder Roar Flåthen sa at Kongressen dermed var i gang med dagens arbeidsøkt. Dagen ville bli innledet med hilsener fra tre gjester, og han startet med SVs leder Kristin Halvorsen, som nå også var finansminister. Her har hun gjort en god jobb, ikke minst i forbindelse med finanskrisa, sa Flåthen.

Hilsningstaler

Kristin Halvorsen hilser

SV-leder og finansminister Kristin Halvorsen syntes det var fantastisk å få stå på denne talerstolen og se ut over salen. Det har vært et godt samarbeid med LO de siste fire år, og det trengs enda mer framover. Arbeidsfolks rettigheter må styrkes, ikke svekkes.

Newsweek skrev nylig at vi alle er sosialister, men det er dessverre ikke sant. Jeg vet ikke om dere fulgte med på Høyres landsmøte, men jeg mener at Høyre fremsto som Norges slemmeste parti. Det startet i full forvirring og endte med tilslutning til Frps politikk. Høyre vil selge ut statlig eierskap og svekke offentlig sektor, som jo er en buffer mot finanskrisen og som kan roe ned markedskreftene. I USA står mennesker i kø for å søke jobb på McDonald's. Derfor er det viktig at våre vurderinger fortsatt skal gjelde. Vi trenger ikke New Public Management. Derfor trenger vi fire nye år i regjeringen.

Vi vet hvordan de styrer de som har fete bonussystemer. De tenker bare et halvt år frem i tiden. Hvordan kan jeg tjene mest mulig i et halvårsperspektiv? Høyre vil forsterke disse drivkreftene i samfunnet. De vil heve toppskatten slik at de 8000 rikeste i landet kan tjene godt på det.

Man vil fjerne maksprisen i barnehagene. Dette er ikke den type omfordeling av godene vi trenger i Norge de neste fire årene. Jeg tenker ofte at vi har kommet langt med likestillingen i Norge, men så hørte jeg Lars Sponheim i går og rødmet faktisk over hans uttalelser. Jeg har jo vært ute en vinternatt før, og jeg har kanskje vært litt

stort i kjeften noen ganger, men det er min mening at de mennene som er sværest i kjeften, er de som trenger det minste fikenbladet! Mer trenger jeg ikke på si om Sponheim.

Likelønn er et viktig spørsmål. Vi kan ikke lenger akseptere at kvinner har en time-lønn på 85 % av det mennene har. Vi kan faktisk gjøre noe med dette de neste fire årene. I tillegg vet vi at mange ufrivillig jobber deltid. Jeg skal ikke blande meg så mye i debatten her på LO-kongressen, men SV mener at vi med en likelønnsrett kan heve kvinnenes lønninger i den neste perioden.

Likelønnskommisjonen har vært for mye opptatt av kvinner med 3-årig utdanning. Vi skal ikke bare tenke på sykepleiere, men også på hjelpepleierne. Vi skal ikke minst tenke på de som tar vare på barna i barnehagene. Førskolelærerne gjør kanskje en av de viktigste jobbene i landet. Vi kan få til endringer i dette – i samarbeid med fagbevegelsen.

Jeg er kanskje litt svær i kjeften noen ganger, som i barnehagesaken. Jeg sier til meg selv at nå får du roe deg ned litt. Kan du ikke bare si at du skal gjør det litt bedre enn Bondevik? Men det er ikke slik vi driver politikk. Vi ønsker rettferdig lønn. Det følger av våre verdier. Det samfunnet investerer i de minste ungene, er av størst betydning. Dette må vi verdsette og derfor trenger vi også fire nye år i regjeringen.

Vi må også sørge for at vi står bedre rustet til å møte klimakrisen enn da vi startet i regjeringssamarbeidet. Vi må spare energi. Vi må sørge for at norske matvarer er på topp. Det har vi klart før. I denne finanskrisen er det særlig eksportrettet industri som er rammet i Norge. Vi må sørge for at de som blir ledige får økt kompetanse, utdanning. Også i denne politikken har jeg etter manges mening vært litt dristig. Jeg skal ha sagt at bensindrevne biler skal forbys. Vi skal forby bensindrevne biler.

En mann jeg kjenner, og jeg kjenner mange menn, sier at det er tre ting han ikke låner bort: Det er kona, tannbørsten og bilen. Bilen er blitt som et familiemedlem nr. 4 eller 5. Jeg vet at mange klapper på bilen sin og sier «jeg skal ikke la den gjerne dama komme og ta deg». Men så viser det seg at det ikke er så galt allikevel. Forslaget går verden rundt. Det dukker opp i den amerikanske kongressen, og det siste er at fyrsten av Monaco, prins Albert, også har fattet interesse for forslaget. Han viser til at Norge har en fremtredende rolle i miljøpolitikken og klimapolitikken, bl.a. med forslaget om å forby bensindrevne biler. Og jeg må legge til at det er merkelig at dette kommer fra en mann som vanligvis er mer opptatt av langt yngre blondiner enn meg.

Jeg føler at jeg trives på denne talerstolen, men jeg skal roe meg ned. Jeg vil avslutte med å si at vi trenger solidaritet og rettferdighet for å komme ut av finanskrisen.

LO-leder Roar Flåthen gav så ordet til neste hilsningstaler, Anders Nordstrøm, Nordens faglige Samorganisasjon (NFS). Nordstrøm holdt følgende tale:

Anders Nordstrøms hilsningstale (svensk)

– Tack så mycket för ordet, och tack, kära norska fackföreningsvänner för inbjudan till er kongress och för möjligheten att också säga några ord.

Jag är alltså generalsekreterare i Nordens Fackliga Samorganisation, NFS. Nordiskt samarbete, det kanske kan låta lite gammaldags. Behövs verkligen ett nordiskt samarbete i dessa tider av globalisering och europeisk integration?

Ja, jag menar att det behövs, och kanske behövs det mer än någonsin. Och den viktigaste orsaken till det är förstås att det trots många skillnader mellan våra länder finns något som med rätta kan kallas en nordisk samhällsmodell. Fackföreningsrörelsen har varit pådrivande i uppbygget av de nordiska välfärdssamhällena, och vi har också ett gemensamt intresse av att utveckla och försvara denna samhällsmodell.

Under förra året utarbetade en grupp universitetsekonomer från de nordiska länderna fram en rapport som heter just «the Nordic Model», och som också blev underlag för en OECD-konferens i Paris. Och trots att ingen av dessa nationalekonomer kan anses stå den fackliga rörelsen nära låter rapportens slutsats nästan som poesi för en generalsekreterare i en nordisk, facklig organisation. De skriver; «En gemensam slutsats av våra övergripande jämförelser är att de nordiska länderna lyckats bättre än andra med att kombinera ekonomisk effektivitet och tillväxt med en fredlig arbetsmarknad, en rättvis fördelning av inkomster och social sammanhållning. Den nordiska modellen utpekas som en källa till inspiration för andra folk i deras sökande efter ett bättre socialt och ekonomiskt system». Slut citat.

Forskargruppens förklaring till dessa framgångar är att vi i Norden har «skapat mekanismer för kollektiv riskfördelning». Så talar teknokrater. Vi som har rötterna i den fackliga rörelsen skulle uttrycka samma sak så här – det handlar om solidaritet, vi har välfärdssystem som gäller för alla och finansieras gemensamt av alla.

Det talas ibland om «den amerikanska drömmen», om möjligheter för personer med enkel bakgrund att avancera på den sociala trappstegen och nå en bättre situation än föräldrarna hade. Också om detta har det forskats, och resultaten är entydiga. I såväl Norge som Finland, Sverige och Danmark är den sociala rörligheten större än i USA. Ingenstans i världen lever en så liten andel av barnfamiljerna i fattigdom som i Norden. Ingenstans i den industrialiserade världen kan den amerikanska drömmen förverkligas lättare än i Norden!

Ändå får vi inte bli självgoda, inte slå oss till ro. Vi måste vara de första att se de många

brister som fortfarande finns, också i våra länder har klassklyftorna ökat de senaste årtiondena.

Nordisk fackföreningsrörelse står inför många utmaningar när det gäller att försvara den samhällsmodell vi varit med om att skapa. Utmaningar som kommer både från krafter inom våra länder som vill försvaga våra välfärdsystem, och från globaliseringens baksida i form av social dumpning och tygellösa finansmarknader som löper amok.

Men låt mig här särskilt nämna en utmaning som handlar om den fackliga rörelsen själv. I Norden regleras arbetsmarknaden i högre grad än någon annan stans av kollektivavtal. Det innebär att fackföreningarna är med och tar ansvar, och får inflytande. Det skapar flexibilitet och en stark ställning för den enskilde löntagaren. Detta är grunden för den nordiska modellen.

Men detta system förutsätter starka fackliga organisationer. Därför är de tendenser till lägre organisationsgrad och sjunkande medlemssiffror som vi sett på flera håll i Norden under senare år oroande. Hur vi ska vända den utvecklingen och nå ut till fler ungdomar, till fler anställda i tjänstesektorns småföretag och till fler löntagare med invandrarbakgrund är en fråga där den nordiska fackföreningsrörelsen behöver samarbeta och utbyta erfarenheter.

På detta område har ni, Landsorganisationen i Norge, varit något av en ljuspunkt i mörkret! Att er organisation har drygt 60 000 fler medlemmar idag än år 2000 imponerar. Jag är övertygad om att ni har viktiga erfarenheter att dela med er av.

Trots att jag är generalsekreterare i en nordisk organisation ska jag nu säga några ord om Europa, även om jag har förstått att det kan vara minerad mark här i Norge. Jag tänker inte ha några synpunkter på om Norge bör vara medlem i EU eller inte. Men att LO Norge är medlem i Europas Fackliga Samorganisation, EFS, är bra, mycket bra.

Varför då? Sanningen är att EU idag är en viktig arena för att besluta om regler och lagar som påverkar miljoner och åter miljoner europeiska löntagare, också norska löntagare. Visst kan det många gånger verka trögt, långsamt och ibland på gränsen till tröstlöst att försöka påverka EU-processerna. Men det går. Sammanlagt finns i dag ett 60 EU-lagar som garanterar minimivillkor för allt från semester, till arbetsmiljö och löntagares medinflytande.

Muycket återstår att göra, men tillsammans är dessa lagar ett första försvarsverk för att motverka social dumpning i Europa. Och jag vågar påstå, att det stora flertalet av dessa lagar inte skulle finnas om det inte varit för att Europas fackföreningar aktivt engagerat sig på EU-nivå. LO Norge har varit en av dessa fackföreningar.

Samtidig er det så att ibland kommer också EU-beslut som går emot löntagarnas intressen, och ibland är de extra problematiska för oss i de nordiska länderna. Jag behöver bara säga Laval- och Vikingdomarna så förstår ni problematiken.

I situationer som dessa är facklig sammanhållning viktigare än någonsin. Då behöver vi alla fackligt aktiva i Europa varandra för att åstadkomma förändringar, och de gånger vi i Norden påverkas mest så är det vi som är mest beroende av att hela den europeiska fackföreningsrörelsen stöder våra krav.

Men fackligt samarbete i Europa kan inte ersätta fackligt samarbete i Norden. De nordiska ländernas arbetsmarknader har flera särdrag jämfört med övriga Europa, och det har också de nordiska fackföreningarna. Var för sig är vi små i det europafackliga samarbetet, men om vi samordnar oss och drar åt samma håll blir vi en kraft att räkna med.

Än en gång – Europasamarbetet gör inte nordiskt samarbete föråldrat, utan det gör det än viktigare.

Slutligen, detta är politiskt och fackligt ett viktigt år i Norge, och detta är en viktig kongress för LO Norge.

Nordens Fackliga Samorganisation består av 15 fackliga centralorganisationer i fem länder, med tillsammans mer än åtta miljoner organiserade löntagare.

LO Norge är och har alltid varit en aktiv och konstruktiv medlem i NFS, och jag vet att gör mig till tolk för hela den nordiska fackliga familjen när jag önskar er all framgång med denna kongress och med de viktiga uppgifter ni står inför.

Tack för ordet.

Turen var kommet til dagens siste hilsningstale. LO-lederen ønsket velkommen Arthur Henrique da Silva Santos fra CUT Brasil, og pekte på at LO i mange år har hatt et samarbeid med Brasils største faglige sammenslutning. Det er mange norske selskaper i landet, og det er viktig å undersøke deres oppførsel både i Brasil og andre steder. Det var Erik Solheim som for tre år siden tok initiativet til et trepart-samarbeid med Brasil, og den sosiale dialogen mellom de to land er forankret både hos Jens Stoltenberg og hos Brasils Lula.

Da Silva Santos holdt følgende tale:

Arthur Henrique da Silva Santos' hilsningstale

Kjære LO-leder, kamerat Roar Flåthen! Gjennom deg hilser jeg også de andre lederne i LO og forbundene. Kjære internasjonale gjester.

En spesiell hilsen går til dem som står overfor store vanskeligheter og som har mot til å kjempe, og de er representert her ved kamerat Saher Shaed fra Palestina. Jeg benytter anledningen til å bekrefte vår solidaritet med og støtte til det palestinske folket og arbeiderne som gjenoppbygger landet på leting etter fred.

Kamerater, delegater! Til å begynne med vil jeg understreke at vi setter stor pris på forholdet mellom LO og CUT. Samarbeidet begynte for lenge siden og er blitt nærmere de seinere årene, i forbindelse med vårt arbeid med konkrete saker og utveksling av erfaringer i kampen for å forsvare arbeidstakerrettigheter, spesielt i de norske selskapene som er etablert i Brasil.

Vi er spesielt takknemlig og optimistiske til utviklingen av trepartsdialogen mellom våre to land, og rundt samfunnsansvar, som støttes av den norske regjering. LO er vår viktigste partner i dette prosjektet som vi prøver å utvikle på best mulig måte for å styrke den brasilianske fagbevegelsen og de arbeiderne den representerer. Mer enn noen gang er slagordet om enhet og solidaritet mellom arbeidere viktig. Sammen står vi overfor to utfordringer: den økonomiske krisen i verden, og den globale oppvarmingen.

Krisa er ikke lengre bare en finanskrisen. Den er blitt til en økonomisk trussel mot arbeidsplassen og overlevelsesmuligheten til millioner av arbeidere og deres familier. Selv om krisen har avslørt myten om *Estado Minimo*, har ikke tiltakene som har vært satt i verk av de fleste regjeringer og internasjonale finansinstitusjoner vært tilstrekkelige til nå. Tapene har samfunnet måttet dekke, gjennom innsprøyting av milliarder inn i finanssystemet, i stedet for å iverksette strukturtiltak som leder til bærekraftig utvikling.

Banker og selskaper får allerede flerfoldige milliarder dollar for å løse sine problemer, mens de virkelige ofrene i krisen, de som mister jobbene og får redusert sine rettigheter, ikke har fått noe til nå.

Det er viktig at Staten griper inn for å møte krisen og for å regulere økonomien, men det er grunnleggende at dette gjøres for å forsvare folks velferd og ikke for å forsvare privilegiene til dem som har utløst selve krisen. Det er nødvendig å garantere at offentlige midler stimulerer produksjon og sysselsetting.

Det var ikke vi arbeidsfolk som utløste krisa. Vi skal da heller ikke betale for den! Vår plikt som tillitsvalgte er å motstå krisen, fordi følgene av krisen er en sosial og politisk krise. Vi så jo den filmen – i 30-årene og i 80-årene. Og heltegalleriet til LO, over de som bukket under i løpet av naziokkupasjonen av Norge, er beviset på hvor ekstreme slike situasjoner kan komme til å bli.

På samme måte som vi krever av våre regjeringer at de skal iverksette mer effektive tiltak, så krever vi av arbeidsgiverne at de tar sitt samfunnsansvar alvorlig. Det er viktigere enn noen sinne. Den dårligste måten å håndtere krisa på, er å provosere fram arbeidsledighet, det vil bare gjøre krisa verre. Derfor er bedrifters samfunnsansvar og ansvaret for å bevare arbeid og bolig – grunnleggende. Dette bør vi også diskutere i samarbeidet mellom Brasil og Norge.

Derfor må vi snakke om det som kommer etterpå. Og den debatten kan skape nye muligheter. Først og fremst: muligheten til å gravlegge en gang for alle de nyliberale ideene om at markedet er en slagas Gud som kan løse alt. Så må vi finne en alternativ utviklingsmodell. Denne modellen bør fremfor alt være bærekraftig for miljøet, kombinert med økonomisk vekst og omfordeling av godene. Den må bygge på anstendig arbeid og en produksjon av goder basert på et forbruksmønster som er mer kollektivt og på en mer rasjonell utnytting av naturressursene.

Vår utfordring er å kombinere krisetiltakene og få utviklingen tilbake på sporet med tiltak som bekjemper den globale oppvarmingen på vår planet, og med dermed klimaendringer og naturkatastrofer som har påvirket forskjellige deler av verden. Selv om tsunamier, tornadoer og tørke ikke gjør forskjell på rik og fattig, – er det de fattige som lider mest.

En ny dagsorden for arbeidsfolk i nord og i sør er nødvendig, for å få disse sakene på dagsordenen. Vi kan ikke tillate at de tilsynelatende mer lettvinde svarene som proteksjonisme, nasjonalisme og fremmedfrykt skal ta plassen til det som er arbeiderklassens viktigste svar, nemlig solidaritet. Vi må være klar over at i de globale problemer som truer oss, finnes ingen individuelle løsninger. Enten seirer vi alle, ellers seirer ingen!

Jeg takker for invitasjonen til å snakke til dere, og ønsker dere lykke til med kongressen. Jeg er overbevist om at vedtakene som blir gjort, blir til beste for arbeidsfolk i Norge og i verden – i den beste LO-tradisjon.

Dagsordens pkt. 8 – Handlingsprogrammet

Dirigenten takket for gode hilsningstaler og sa at kongressen straks ville gå videre til pkt. 8 – Handlingsprogrammet. Dirigenten viste til rekken av dokumenter som foreligger til behandling av pkt. 8 – Handlingsprogrammet. Hun sa videre at det allerede var 150 talere inntegnet. Det ville bli to innledninger, en fra førstesekretær Ellen Stensrud og en fra LO-sekretær Tor-Arne Solbakken. Etter innledningene ville det bli en pause på 20 minutter. Etter denne vil det bli foreslått nedsatt taletid. Hun varslet også at strek for nye talere kunne bli satt før lunsj. Dermed gav hun ordet til første innleder, Ellen Stensrud.

Ellen Stensruds innledning

Kamerater, dirigenter! LOs handlingsprogram er et uttrykk for det brede samfunnsengasjement LO og forbundene har. I tillegg til lønns- og arbeidsvilkår og arbeidsmiljø som er våre kjerneområder – handler det om næringspolitikk, om velferd, om miljø og klima, om kultur og demokrati. Det handler om medlemmene og deres familier skal kunne ha et godt liv, både i jobb og i fritid. Og det handler om vår evne til å vise internasjonal solidaritet.

Og medlemmene har engasjert seg sterkt i forkant av denne kongressen. Av de 1411 forslagene som er sendt inn fra foreninger og klubber – via forbundene og fylkeskonferansene – er hele 1062 forslag til handlingsprogrammet. Det er dobbelt så mange som til kongressen i 2005. Ja, det er ny rekord!

Det tolker vi som et klart uttrykk for at LOs medlemmer ønsker å være med og forme samfunnsutviklingen og dermed sin egen hverdag. De vet at det LO går inn for, gjerne blir praktisk politikk.

Jeg skal ta for meg noen av kapitlene i handlingsprogrammet som faller inn under Redaksjonskomite 1: Det er Fagbevegelsens utfordringer, Et bedre arbeidsliv, Industri og næringspolitikk, Internasjonalt samarbeid, Energi, miljø og klima, og Demokrati.

Og dessuten uttalelsene Internasjonale forhold, Nærings- og samferdselspolitikk. Det øvrige kapitler og uttalelser vil Tor-Arne ta for seg i sin innledning, i tillegg vil han si litt om prosessen vi har hatt rundt behandlingen av alle forslagene

Verden ser annerledes ut i dag enn da vi vedtok handlingsprogrammet for den kongressperioden vi har bak oss. Stikkord her er: Økt globalisering, sterk nasjonal og internasjonal konkurranse, økt arbeidsinnvandring og sosial dumping. Klimatrus-selen er blitt uomtvistelig for alle. Og – etter en lang periode med sterk økonomisk vekst, høy sysselsetting og lav ledighet, stiger nå ledighetstallene sterkt.

NÆRINGSPOLITIKKEN

Som Roar sa i sin tale i går «Arbeid til alle er og blir LOs jobb nr 1.» Ledigheten må bekjempes med alle midler. Næringspolitikken er viktig for å få til det.

INDUSTRI

LO har alltid hatt et sterkt industri- og næringspolitisk engasjement, og i forslaget til handlingsprogram slår vi fast at industrien er en nøkkelnæring. Den skaper arbeidsplasser både direkte og hos underleverandører av varer og tjenester. Og den skaffer inntekter gjennom eksport. Derfor er det så viktig- og derfor gjentar LO

stadig at industrien må ha stabile og forutsigbare rammebetingelser som gjør den i stand til å konkurrere internasjonalt.

På flere viktige industri- og næringsområder har Norge naturgitte fortrinn. Områder hvor vi har unik kompetanse og allerede hevder oss godt i den internasjonale konkurransen. Dette er områder som må videreutvikles og satses ekstra på. Både reiseliv, det maritime og marine er gode eksempler på områder med naturgitte fortrinn.

VANNKRAFT

Men også elver, fossefall, olje og gass er naturgitte fortrinn. Og Norge har også særdeles gode forutsetninger for å kunne utvikle nye fornybare energikilder.

Vannkrafta var grunnlaget for industrireisningen i Norge, og grunnlaget for at vi skulle kunne ha mange små og store lokalsamfunn. I denne perioden har regjeringen sikret vannkrafta i offentlig eie, slik at den fortsatt kan komme industrien til gode. Men vi krever også at industrien får langsiktig og stabil kraft til konkurranse-dyktige priser.

Forhåpentlig vil industrikraft konsortium modellen – Samvirkelaget – som Regjeringen fremmer fredag bidra til det.

OLJE OG GASS

I løpet av de siste 40 årene har staten mottatt om lag 3000 milliarder kroner i inntekter fra petroleumsvirksomheten.

Og fra 1970 har økt antall ansatte innenfor undervisningssektoren i Norge med nær 100 000 og antallet arbeidstakere innenfor helse og omsorg med over 350 000. Det ville aldri ha vært mulig det, uten den verdiskapningen olje- og gass næringen har stått for.

Og hele 80 prosent av aktiviteten på norske skipsverft er i dag knyttet til bygging og utrustning av skip for offshorevirksomhet.

Jeg synes det kan være greit at vi har med oss det når vi diskuterer framtiden for olje- og gass næringen.

I Handlingsprogrammet slår vi fast at vi må ha konsekvensanalyser, og alle fakta på bordet med hensyn til fisk, miljø og sårbare områder – sånn at beslutningsgrunnlaget er så godt som mulig når forvaltningsplanen skal revideres i 2010.

Vi slår fast at olje- og gassvirksomheten må foregå på en miljømessig forsvarlig måte. Og vi må jo ikke glemme at vi har 40 års erfaring med arbeid langs kysten.

Da Stortinget åpnet Nordland VI for boring på 90-tallet, ble det satt veldig strenge begrensninger på aktiviteten! Det var blant annet forbud mot en rekke aktiviteter i perioden 15. desember til 1. august. Det var med andre ord i perioden «føddestuen» til torsken var i bruk, for å si det sånn. I dag har vi enda mer kunnskap og bedre teknologi. Det er minst de samme strenge kravene vi ser for oss ved en eventuell åpning av nye områder.

Dersom letevirsomheten utvides til flere steder i nord, er det en forutsetning at oljeselskapene legger til rette for at det etableres levedyktige arbeidsplasser også på land!

TA NATURGASSEN I BRUK

Forslaget til Handlingsprogram slår også fast at vi må sikre stabile, langsiktige og konkurransedyktige gassleveranser til den petrokjemiske industrien gjennom en bedre infrastruktur. Regjeringen har tatt ansvar – gjennom å bidra til finansieringen av rørledningen Skanled som skulle sikre forsyningen til Grenlands området.

Nå er disse planene foreløpig lagt på is. Fordi de utenlandske interessentene følte «den globale økonomiske utviklingen har medført usikkerhet knyttet til etterspørsel av gass». Vi betrakter dette som en timeout. Dermed forutsetter vi at prosjektet tas opp igjen – og gjennomføres, når den økonomiske situasjonen snur. Med andre ord: LO er ikke ferdig med Skanled-saken!

FORNYBARE ENERGIKILDER

Olje- og gassressurser må forvaltes på en måte som ivaretar både arbeidsplassene og klima.

Og vi må satse sterkt på flere fornybare energikilder og grønne arbeidsplasser. Vi har potensial til kraft fra vind, sol, bølger og biodrivstoff.

LO tenker helhetlig og i Handlingsprogrammet går arbeid og miljø hånd i hånd!

SAMFERDSEL OG INFRASTRUKTUR

Veier, jernbane, skipsfart, luftfart og telekommunikasjon er viktig for folk og næringsutvikling, ikke minst i distriktene. Regjeringens forslag til Nasjonal Transportplan legger opp til en kraftig satsing på samferdsel i hele landet. Her har de lyttet til LO, og det er vi sjelvsagt glad for.

Nå er det viktig at planen følges opp – og at vi får en finansiering som sikrer både gjennomføringen og det offentlige eierskapet!

POSTEN

Kamerater, det har skjedd store endringer i Posten de siste årene, og mange arbeidsplasser er forsvunnet.

Nå står vi foran en full liberalisering av postsektoren. Med det tredje Postdirektivet vil også Postens enerett på brev forsvinne. Vi mener konkurranseutsettingen vil få særdeles negative konsekvenser for posttjenestene i distriktene. Vi slutter rekkene med våre fagforeningskamerater i resten av Europa, og krever at implementeringen av EUs tredje direktiv utsettes. I sin åpningstale i går ga Roar LOs klare og tydelige støtte til dere i Posten og jeg gjentar det her.

DEMOKRATI

Fagbevegelsen har alltid vært opptatt av å sikre og utvikle demokratiet, og vi har kjempet fram demokrati-reformer i arbeidslivet.

Aksjeloven, Arbeidsmiljøloven og Hovedavtalene og er de viktigste instrumentene vi har for å fremme arbeidsplassdemokrati.

I 2005 så pekte LO-kongressen på at nye eier- og styringsformer med oppsplitting av ansvar og uklar ledelse, hadde gjort demokrati og medvirkning vanskeligere. Store kjøpesentre, såkalte call- og servicesentre og franchisevirksomheter er noen eksempler på nettopp det og framveksten av internasjonale storkonsern, europeiske selskap og lignende, har betydd nye utfordringer.

Som en oppfølging av kongressen i 2005 har LO i kongressperioden fremmet en rekke krav for å få bredere medbestemmelse i arbeidslivet. Og på bakgrunn av det har Regjeringen nå nedsatt et hurtigarbeidende offentlig utvalg som skal se på medvirkning og medbestemmelse i vid forstand. Det er vi fornøyd med, og LO vil i utvalget jobbe for at våre krav blir godt belyst og underbygget i utvalgets arbeid slik at arbeidet med nye lover kan ta til neste vår.

Arbeidsmiljøloven er LOs ektefødte barn. Det var LOs medlemmer som engasjerte seg og var drivkraften bak loven som kom i 1977.

Dere vet minst like godt som meg, at Bondevik-regjeringen «markspiste» loven og undergravde lovens bestemmelser om arbeidstidsregulering, rett til trygge ansettelsesvilkår og tillitsvalgtes medvirkning.

Bondevik-regjeringen er en påminnelse om at kampen for en god Arbeidsmiljølov og et godt arbeidsmiljø ikke er noe LO har vunnet en gang for alle. LO vil i den kommende kongressperiode forsvare å arbeide for å videreutvikle loven. Det var under Bondevik vi først hørte om mordersneglene. Det virker som om det var særlig god gropbunn for denne sneglen da.

Det er en klar forbedring at det nå innføres forbud mot alenearbeid, der det er uakseptable belastninger som ikke kan fjernes med andre tiltak enn økt bemanning.

Dette vil blant annet beskytte ansatte i kiosker og butikker bedre mot ran, og gi ansatte i offentlig sektor bedre beskyttelse mot vold og trusler.

Når det gjelder sidestilling mellom helkontinuerlig skift og tredelt turnus, så vet jeg Trine Lise har tegnet seg i debatten for å si litt om det.

Så derfor vil jeg bare si at vi er glad for at regjeringen nå har tatt fatt i saken, og fremmet forslag til stortinget. Det er et viktig skritt i retning av å innfri LOs krav, selv om det ikke løser alle problemer.

BEDRIFTSHELSETJENESTE

Regjeringen har nå tatt et skritt i riktig retning når den har vedtatt at 8 nye, og til dels store bransjer/sektorer, skal pålegges å ha bedriftshelse- tjeneste, og dessuten foreslått en lovendring som gjør det mulig å innføre obligatorisk godkjenning av bedriftshelsetjenester. Vi er glad for å ha fått gjennomslag!

ARBEIDSSKADER OG YRKESYKDOM

LO har lenge krevd at arbeidstakere som påføres en skade eller en sykdom på grunn av sitt arbeid, skal ha rett til yrkesskade/yrkessykdoms erstatning. Det er ille nok å få ødelagt helsen på jobben om en ikke i tillegg skal få ødelagt økonomien også.

Store grupper faller utenfor gjeldende erstatnings ordninger. Dette gjelder i særlig grad arbeidstakere med muskelskjelettlidelser, og derfor også i særlig grad kvinne- dominerte arbeidsplasser. Det gjelder også arbeidstakere som pådrar seg psykiske lidelser på grunn av forhold knyttet til jobben.

Den rød/grønne regjeringen har nå tatt fatt i dette problemet også. Forhåpentligvis vil dette føre til en noe mer rettferdig – og mer likestilt – ordning. LO jobber i hvert fall for at det skal bli resultatet.

PERSONVERN

Det innføres stadig nye og kreative former for overvåking i arbeidslivet.

Adgangskontroll er jo ment for å gi adgang til arbeidsplassen, men brukes nå også til å overvåke ansatte. Vi kjenner til eksempler der ansatte har fått sparken for å bruke for lang tid på toalettet, fordi adgangskortet viste hvor lang tid de brukte.

GPS er et nyttig verktøy for mange av oss bl.a. når vi er ute og kjører bil, men GPS brukes nå også til overvåking av ansatte. Arbeidsgiver vet til enhver tid hvor sjåfør og last befinner seg. Vi kjenner til sjåfører som har blitt ringt opp av arbeidsgiver om natten med spørsmål om hvorfor vedkommende ikke var tilstede der GPS'n var.

Sånn kan vi ikke ha det i arbeidslivet, og derfor er vi glade for at arbeidstilsynet nå gis myndighet til å slå ned på uakseptabel overvåking. Det vil bidra til å sikre personvernet.

REGIONALE VERNEOMBUD

LO har i mange år krevd at det etableres Regional Verneombudsordninger. Bygg- og anleggsbransjen har hatt en sånn ordning siden 1981. Erfaringene viser at ordningen, bidrar til at arbeidsmiljøproblemene blir tatt på alvor.

Det er derfor positivt at Regjeringen har startet arbeidet med nye ordninger i renholdsbransjen, og i hotell- og restaurantbransjen. Ordningene må gjennomføres raskt, og på sikt innføres i flere bransjer. Så skal jeg avslutte med noen ord om

INTERNASJONAL SOLIDARITET

For fagbevegelsen har siden starten for 110 år siden hatt et sterkt internasjonalt engasjement! Og internasjonalt solidaritetsarbeid har også fått behørig plass i Sekretariatets forslag til Handlingsprogram.

Vi vil fortsatt støtte oppbyggingen – og videreføring av fagorganisasjoner i en rekke land, fordi en demokratisk og velfungerende fagbevegelse er en forutsetning for å kunne bygge demokratiske samfunn.

Faglige rettigheter krenkes i alt for mange land. I andre deler av verden er det ikke uvanlig at det er forbundet med livsfare å være tillitsvalgt eller organisert. FNs arbeidsorganisasjon, ILO, har vedtatt en rekke konvensjoner som skal sikre fagorganisertes grunnleggende rettigheter. De fleste land har signert disse konvensjonene. Men altfor mange følger ikke opp i praksis.

Colombia blir på de årlige ILO-konferansene fremholdt som verdens farligste land å drive fagforeningsarbeid i. Men det finnes også mange andre groteske eksempler.

Og i salen her i dag sitter to av våre kamerater fra henholdsvis Guatemala og Zimbabwe. De har begge kjent på kroppen hva det vil si å stå opp for faglige rettigheter. Truet, forfulgt, torturert og fengslet av myndighetene – ene og alene av den grunn at de er faglige tillitsvalgte!! Takk for at dere bruker tid på å være sammen med oss denne uken.

Vi har også invitert representanter fra både den israelske og palestinske fagbevegelsen som gjester på denne kongressen.

Jeg er overbevist om at kongressen tilgir at jeg bruker litt tid på nettopp konflikten i Midt-Østen, fordi det er en konflikt som har berørt ikke bare LOs medlemmer, men hele den norske befolkningen, sterkt i mange år. Det internasjonale samfunn, gjennom FN, må sterkere inn i Midt-Østen konflikten, slik vår palestinske venn Shaher Saed sa i sin innledning. Venner skal være ærlige mot hverandre og jeg ber om forståelse fra begge parter når jeg sier følgende:

Vi må forstå at Israel har behov for trygge og anerkjente grenser. Og vi må forstå den israelske befolkningens redsel for selvmordsbombere og deres frykt for raketter som fyres av fra Gaza. Men, det vi ikke må være villige til å forstå, eller se gjennom fingrene med, er Israels mangeårige ulovlige og stadig utvidede okkupasjon av de palestinske områdene. Og det er en skam å se den enorme muren Israel bygger for å sperre palestinerne inne på et lite område. Slikt blir det ikke fred av.

Vi må ikke akseptere Israels daglige, systematiske trakassering og fornædning av den palestinske sivilbefolkningen, blant annet gjennom sjekkpunkter. Og vi har ikke lov til å lukke øynene for den store urett den palestinske befolkningen ble utsatt for i Gaza, da deres hjem ble teppebombet fra israelske fly og skip, og en rekke sivile liv, kvinner og barn gikk tapt. Fortsatt nekter Israel å slippe inn hjelp til gjenoppbygging av Gaza. Det er umenneskelig, og hatet bare øker.

LO-lederen var tydelig i sin tale i går: «LO vil alltid stå på de undertryktes side». Og kamerater, det er en vesentlig forskjell på det å være okkupant og okkupert! Mange av dere har sendt inn forslag om et selvstendig Vest Sahara. Dette er forslag som sikkert vil bli fulgt opp av Kongressen. Og i samarbeid med internasjonal fagbevegelse, skal vi vie Vest Sahara stor oppmerksomhet.

LO har et aktivt europaarbeid. Gjennom medlemskap i nordisk og europeisk fagbevegelse har LO innsyn i og innflytelse på utviklingen av arbeidsrettslovgivningen i Europa. Styrking av europeisk fagbevegelse er viktig for å møte de nye utfordringene som europeiske arbeidstakere står overfor.

Norges formelle tilknytning til EU-området er EØS-avtalen. Avtalen gir norsk næringsliv like rammevilkår som konkurrenter i EU, og gir norsk næringsliv nødvendig adgang til det europeiske markedet. Og avtalen regulerer viktige områder som blant annet fiskeriresurser og landbruk slik at vi har det under nasjonal kontroll.

EØS-avtalen er også rammen for LOs faglige Europapolitikk. Og forslaget til Handlingsprogram gjør klart at vi må jobbe for å styrke den sosiale dimensjonen i EØS-avtalen. Erfaringen med EØS-avtalen gjennom 15 år er at den krever en aktiv norsk europapolitikk. LO krever derfor at regjeringen må videreføre og intensivere sin europapolitikk.

EØS-avtalen inneholder bestemmelse om at Norge har rett til å reservere seg mot direktiv fra EU. Og forslaget til Handlingsprogram sier at regjeringen må bruke denne rettigheten mot direktiv som reduserer faglige rettigheter og velferdsordninger.

LO vil gi honnør til regjeringens innsats og forhandlingsresultatet i forbindelse med utvidelsen av EØS til å omfatte Romania og Bulgaria. LO har fått penger til å gjennomføre et stort HMS-prosjekt i samarbeid med fagbevegelsen og myndighetene i disse landene.

LO har et sterkt fredsengasjement som vi ønsker å videreføre i neste kongressperiode. Det gjelder vårt engasjement mot masseødeleggelsesvåpen, og å fortsette vår støtte til det viktige arbeidet nei til Atomvåpen gjør. Vi advarer mot å tro at kampen mot atomvåpen sluttet samtidig med den kalde krigen.

LO har også aktivt støttet det arbeidet som har vært gjort i Norge for å sikre forbud mot landminer og klasevåpen. Vi benytter anledningen nå til å takke Norsk Folkehjelp for det sterke engasjement og den fantastiske innsats de viser i dette arbeidet. Et arbeid det står stor respekt av internasjonalt. Vi er stolte av Norsk Folkehjelp.

Jeg tar herved opp Sekretariatets innstilling på Handlingsprogrammets kapittel 1, 4, 6, 7 og 9 og uttalelsene om; Internasjonale forhold og næringspolitikk.

Kamerater! Jeg ser fram til en god og engasjert debatt, og takker for Kongressens oppmerksomhet og tålmodighet.

Dirigenten takket Stensrud og ga ordet til Tor-Arne Solbakken.

Tor-Arne Solbakkens innledning

Delegater, dirigenter! Det mest evigvarende slagord i LOs historie er årets 1.-mai-parole: «Arbeid til alle».

I LO sier vi det, som Jens kommenterte, enda sterkere: «Arbeid til alle – er jobb nr 1».

Det er ikke uten grunn at vi gang på gang tar fram det gamle slagordet. Arbeid er viktig, både for den enkelte og for samfunnet. Lønnet arbeid er det beste bolverket mot fattigdom. Arbeidsplassen er arena for fellesskap, selvrealisering og samfunnsdeltakelse. Arbeid gir inntekter til fellesskapet, og grunnlag for velferd og fordeling.

Vi har bak oss en periode med eventyrlig vekst i sysselsettingen, i alle sektorer, inklusiv industrien. Fra 2005 til 2008 ble det skapt nærmere 90 000 jobber hvert år. Samtidig sank ledigheten til verdens laveste nivå!

Den internasjonale finanskrisen har snudd situasjonen. Det snakkes om ledighetsrekord.

Krisen oppleves ikke likt av alle. De fleste har en trygg jobb og sikker inntekt. Rentenedgangen kan til og med føre til at de som har lån opplever en romsligere økonomi.

Det er de som mister jobben som betaler prisen. Prisen for en krise de ikke har skapt. De som plutselig ikke lenger har noe å gå til. Ikke får lønn. mister sitt sosiale nettverk.

Det er de som trenger vår solidaritet. Det er LO de setter sin lit til nå. Det er dette Handlingsprogrammet og uttalelsen om tariffpolitikk og sysselsetting handler om.

Kamerater!

La det være det viktigste budskapet fra denne kongressen: LO vil aldri svikte de ledige: Arbeid til alle er – og blir – jobb nr 1.

Mange får økonomiske problemer – særlig langtidsledige. Permitteringsreglene åpner nå for å fordele byrdene. Vi har fått forbedringer i dagpengene. Flere har tatt til orde for at vi må gjøre mer. Det vil denne kongressen ta tak i.

Det er nødvendig med en helt annen satsning på bedriftsintern opplæring – og det holder ikke å komme trekkende med noen EU regler om konkurransevridning for å stoppe det. LOs ufravikelige krav er at kompetanseheving og utdanning skal brukes som alternativ til lediggang og permittering. Regler som er til hinder for det må settes til side.

Regjeringen har lyttet til LO, og ikke falt for fristelsen til å gi skattelette – slik høyrepartiene, NHO og YS roper om. Nå er det enda viktigere med en politikk som understøtter målet om arbeid til alle, og regjeringen har lagt til rette for økt aktivitet.

Også inntektspolitikken er avgjørende. Frontfagsmodellen setter rammene for lønnsutviklingen, og bidrar til å sikre norske bedrifters konkurransevne overfor utlandet – og dermed arbeidsplassene. Samtidig har vi i de siste 10 årene hatt en reallønnsvekst på 21 prosent.

Noen kaller det moderasjon!

Jeg kaller det fornuft. Kollektiv fornuft.

LO fører en solidarisk lønnspolitikk. En politikk for sysselsetting og rettferdig fordeling.

LOs satsing på lavlønte har også bidratt til likelønn: Andelen lavlønte kvinner har sunket fra 58 prosent i 1980 til 25 prosent i 1997, og videre til 21 prosent i 2006.

Likelønn er ikke bare lavlønn. Ulikelønn finnes i hele arbeidslivet og har mange årsaker. Fortsatt gjenstår det drøyt 13 prosent mellom kvinne- og mannlønn. Oppimot en tredjedel av dette har sammenheng med ulik effekt i lønn for kvinner og menn av å ha barn. Ulik uttaksmønster av foreldrepermisjon er en bakenforliggende årsak.

Det har gått framover, men alt for sakte. Det krever at vi tar nye grep. Derfor har LO en helhetlig strategi for likelønn.

Likestilling av skift og tredelt turnus er nå på plass. I tillegg til det som må gjøres i lønnsoppgjørene krever LO også:

- Utvidet foreldrepermisjon til 52 uker, med lengre permisjon for far og styrking av hans selvstendige rettigheter.
- Lovfestet rett til heltid – deltid en mulighet.
- Forsterket innsats mot sosial dumping og useriøse arbeidsgivere innenfor kvinnedominerte områder.
- Kjønnssdelingen i utdanning og yrkesliv må utlignes.

Kamerater!

Den høye ledigheten gjør det tyngre å løse viktige oppgaver:

Det blir vanskeligere å inkludere de som står langt fra arbeidsmarkedet, og å redusere fattigdom. Det blir vanskeligere å bekjempe sosial dumping, ulovlig bruk av midlertidige tilsetninger og andre utvekster i arbeidsmarkedet.

Men at det blir vanskelig, betyr ikke at vi ikke skal klare det.

Kampen mot fattigdom må trappes opp. Satsingen på kvalifiseringsprogrammet og andre tiltak for de som står lengst fra arbeidsmarkedet må intensiveres. Samfunnet må ta styringa over boligmarkedet med Husbanken som et viktig instrument.

SOSIAL DUMPING

«Et utslag av den internasjonaliseringsprosessen som vi er inne i, er en økt vandring av arbeidskraft over landegrensene. Stadig flere utlendinger vil ta arbeid i Norge, samtidig som flere norske arbeidstakere vil ta arbeid i utlandet. Selv om et friere arbeidsmarked er en god ting, vil det skape problemer både for norske og utenlandske arbeidstakere.»

Dette er ikke et sitat fra handlingsprogrammet. Nei dette skrev Knut Frydenlund, til LOs 70års jubileum – for 40 år siden!

Det viser at arbeidsinnvandring ikke er noe nytt, bare kraftig forsterket.

Kampen mot sosial dumping skal videreføres. LO og forbundene har fremsatt en rekke krav om tiltak, og regjeringen har svart gjennom flere handlingsplaner som følges opp systematisk. På fredag kom Ot.prp. om at solidaransvar skal innføres i allmenngjorte områder.

Til nå har mye av oppmerksomheten vært rettet mot områder innen bygg, anlegg og verkstedindustrien. Nå jobbes det også med tiltak innenfor andre områder som sjøfart, offshore, grønn sektor og renhold. Det er levert inn begjæring om allmenngjøring for ansatte i landbruket.

Uten den innsats som er lagt ned i forbundene på informasjons-, dokumentasjons- og skoleringsiden, hadde det ikke vært mulig for LO å være pådriver i arbeidet mot sosial dumping. Mange har også gjort en imponerende jobb med å verve medlemmer blant arbeidsinnvandrene.

Slikt gir resultater!

Sterke krefter med NHO i spissen trenerer og motarbeider både allmenngjøringsvedtak og allmenngjøringsinstituttet. For LO derimot, er det en prioritert sak å videreutvikle og forbedre allmenngjøringsloven, slik at den blir mer effektiv og enklere å praktisere – ikke minst må det bli enklere å få vedtak om allmenngjøring.

LIVSLANG LÆRING

Øystein Djupedal blir av de fleste husket for forskning og hvileskjær, men han bør først og fremst huskes for noe helt annet. Han reverserte Kristin Clemets elleville privatisering av norsk skole. Trolig det viktigste enkeltgrepet denne regjeringen har gjort. Enhetsskolen er fundamentet for LOs skole- og utdanningspolitikk.

Ja, mer enn det: Enhetsskolen er fundamentet for selve velferdsstaten.

Taper vi kampen om enhetsskolen er det svært vanskelig å se hvordan vi kan vinne kampen om velferdsstaten.

Derfor er det helt avgjørende at høyreideologenes klamme hånd, aldri mer får feste sitt grep på norsk skole- og utdanningspolitikk.

Arbeidslivets parter har en helt unik rolle i fagopplæringen. Dette vil LO verne om, og bygge videre på. Partene må også få en klarere, og mer sentral rolle når det gjelder fagskolene.

LO har et sterkt engasjement for å sikre læreplasser til alle som ønsker det. Elevene må få læreplasser for å kunne fullføre utdanningen på en fullverdig måte. Sekretæ-

riatet mener likevel ikke at lovfestet rett til læreplass er et egnet virkemiddel, men anbefaler blant annet at LO går inn for en ny samfunnskontrakt, som grunnlag for et forsterket arbeid med å skaffe nok læreplasser i alle sektorer.

Alle som har bestått videregående opplæring skal anerkjennes som generelt studieforbereede. Vi er glade for at også NHO støtter det kravet. Ungdom skal trygt kunne velge yrkesfag, uten å være bekymret for at de samtidig lukker igjen viktige dører for framtida. LO krever at ungdommen skal kunne velge, uten samtidig å måtte velge bort! Diskriminering av kunnskap må det settes en stopper for.

I et krevende og omskiftelige arbeidsliv er det viktig for hver og en av oss å ha både nok og riktig kompetanse gjennom hele arbeidslivet. Sekretariatet inviterer denne kongressen til å komme med et rungende startskudd for ny satsing på etter- og videreutdanning og livslang læring. LO krever en nasjonal strategi og en offensiv tiltaksplan.

Målet er en kollektiv ordning som gir alle arbeidstakere individuelle rettigheter til finansiering av livsopphold ved etter- og videreutdanning. Bare slik kan retten bli reell, og både arbeidsgiverne og staten må bidra.

Tanken har imidlertid ingen forståelse hos norske arbeidsgivere! Men en gang må vel dette sive inn også der?

Skjønt, jeg er ikke sikker på det. Hør her hva de skrev i brev til KD, våre venner i NHO, Spekter, HSH og KS:

«Dansk industris modell med to uker permisjon med en høy grad av økonomisk støtte øker ikke den enkeltes og samfunnets kompetanse. Det er en sabbatsordning, betalt av arbeidsgiver, som trekker folk ut av arbeidslivet.»

Den gjengen der har jo ikke endret holdninger siden Menstadslaget!

Fra LOs side foreslår vi også to nye grep som skal få fart på voksnes læring: Etablering av nye læringsentre over hele landet, og innføring av kompetansetillitsvalgte på arbeidsplassene. Også Arbeiderpartiet har i sitt nye program vedtatt å arbeide for slike tillitsvalgte.

For å fremme EVU for de som trenger det mest mener LO at både staten og arbeidsgiverne skal bidra økonomisk til kompetansetillitsvalgte og lokale læringsentre. For disse tillitsvalgte skal også motivasjon av de som trenger lese- og skriveopplæring stå helt sentralt.

Arbeidsgiverne er som vanlig i mot, men NHO har i det minste bedt om et møte for å høre hvordan vi ønsker ordningen etablert. Det skal de få.

Delegater! Alle steinene i EVU-reformen skal på plass i neste stortingsperiode. Livslang læring for alle – uavhengig av tidligere utdanning, alder, kjønn og etnisitet skal bli en realitet.

LOs krav til de rødgrønne er klinkende klart: Å få hele EVU-reformen på plass må bli en helt sentral sak i neste stortingsperiode.

Jeg er sikker på at Kongressen vil løfte disse kravene med slik kraft at det gir gjenklang – også hos NHO på Majorstua.

STUDIEFINANSIERING

LO krever en forbedring av studiefinansieringa som vil komme mange hundre tusen lånekassekunder til gode. I dag betaler de andre låntakerne strafferente, som kompensasjon for de som misligholder sine lån. Det opereres med et rentepåslag på ett prosentpoeng til dekning av administrasjon og tap.

LO krever at dette reduseres til 0,5 prosentpoeng, til samme nivå som i Husbanken. På denne måten blir det staten som dekker tapene fra de som misligholder, ikke de andre låntakerne. Rettferdighet kalles det!

FORSKNING

Forskning og utvikling er nå et eget kapittel i handlingsprogrammet. Sammen med LOs forskningspolitiske program understreker det den betydningen forskningen har for verdiskapning og samfunnsutvikling.

God forskning krever både gode forskere og godt utstyr, og tiden er overmoden for å gjøre noe skikkelig på utstysfronten. Et konkurransedyktig næringsliv i framtida er helt avhengig av dagens frie og uavhengige grunnforskning ved universitetene. I dag begrenser dessverre utstyrssituasjonen utnyttelsen av forskernes kompetanse.

Stadig flere sektorer og forbund i LO framhever forskning som svaret på sine utfordringer. Fra områder som i dag har liten forskning, som reiseliv, service, byggfag og kultur, kommer det krav om forskningsinnsatser, initiativ jeg er sikker på at kongressen vil stille seg bak.

Tora Aasland øremerker 15 prosent av de nye stillingene ved universitetene til kvinner. Det er flott! Det kreves imidlertid flere radikale likestillingsgrep for at kvinner skal få sin rettmessige plass, også i toppen av universitetspyramiden.

VELFERDSSTATEN

I Sekretariatets forslag til handlingsprogram er det sterke og kraftfulle målsetninger og forventninger til det offentlige ansvar for velferd og livskvalitet for alle. Alt fra en trygg barndom til en verdig alderdom.

Alt for mange barn og unge kjenner seg utrygge og har det vanskelig. Alt for mange opplever omsorgssvikt, mobbing og at de ikke makter å henge med på skolen. For mange barn og unge med en mørkere hudfarge enn de fleste av oss kjenner seg diskriminert og utrygge.

Dette er ikke samfunnet verdig. Ingen barn skal ha slike opplevelser i dagens Norge. Barna er dessverre så alt for lette å glemme i den politiske kampen – men de er framtida – og har sin rettmessige plass i LOs handlingsprogram og politikk.

Kongressen for fire år siden sto i pensjonsreformens tegn. Vi har fått en ny Folkestrygd og OTP – og AFP i privat sektor er tilpasset ny Folkestrygd.

Nå er det offentlig sektors tur. De er midt i meklingen i forhold til å tilpasse AFP og Tjenestepensjon i sine områder. Jeg er overbevist om at LO Stat og LO Kommune vil sørge for at dette skjer på en måte som gir våre medlemmer gode og bærekraftige pensjoner i framtida. Som Roar understreket – de har også all den støtte i ryggen som LO og Kongressen kan gi dem.

I programmet understreker sekretariatet at vi ikke er i mål i forhold til tjenestepensjon i privat sektor, og at etableringen av et bredt, kollektivt tjenestepensjonssystem er en oppgave vi nå må ta fatt på med styrke.

FORVALTNINGEN

Forvaltningspolitikk er ikke det som oftest skaper politisk engasjement, men det er viktig politikk for mange, og ikke minst for velferdsstatens utforming og funksjon.

Forvaltningsmeldingen angir en helt annen retning enn det Victor Norman og Morten Meyer sto for – men det er vanskelig å se at regjeringen tar det nødvendige oppgjøret med markedsstyringen av offentlig sektor, eller New Public Management. Kampen må derfor videreføres, slik Sekretariatet har lagt opp til.

SYKEHUS/HELSE

Jeg tror ikke jeg tar for hardt i hvis jeg sier at god helse er den aller viktigste ressursen for et menneske. Men som de fleste andre ressurser i samfunnet, er også helse veldig ulikt fordelt – de som har best økonomi har også best helse. Dette må vi gjøre noe med! Helsetjenester skal ikke være en handelsvare, men en del av kjernen i velferdsstaten.

Bjarne Håkon (Hanssen) skal ha ros for at han har satt i gang evaluering av regnskapssystemet i helseforetakene. Det er viktig at sykehusene bruker regnskapsprinsipper som fremmer god drift og gir mulighet for politisk styring og kontroll.

Mange bekymrer seg for om de vil få nødvendig hjelp den dagen det blir behov for pleie- og omsorg. Det må gjennomføres tiltak som gjør at alle kan føle seg trygge på at hjelpa er der den dagen den trengs. For å nå målet om full sykehjemsdekning må det utdannes og ansettes flere i pleie- og omsorgssektoren.

KULTUR

LO skal fortsatt ha landets mest ambisiøse kulturpolitikk, og våre kunstnere gode arbeidsvilkår og rammebetingelser.

Kulturloftet må også omfatte musikk- og kulturskolene. Kapasiteten er dessverre sørgelig liten og ventelistene lange. LO mener derfor at det må fastsettes krav til faglig nivå, bredde og kapasitet og grense for egenbetaling.

LO er glad for at regjeringen i bibliotekmeldingen har fulgt opp fagbevegelsens forslag om å gjøre 2010 til et nasjonalt leseår. Lesferdigheter er viktig i mange sammenhenger, også for tilgangen til mye flott kultur.

AVSLUTNING

LOs handlingsprogram er et meget viktig politisk dokument. Det står støtt på vårt ideologiske fundament, og angir hvordan vi skal utvikle samfunnet. Et samfunn tuftet på fred, rettferdighet og solidaritet.

Ellen refererte forslagsmengden som har kommet inn, og det har vært en lang og til tider krevende prosess fra 1. november og til sekretariatets innstillinger var klare til utsendelse.

Mange som har sendt inn detaljerte forslag vil ikke finne disse igjen i innstillingen. Mye er dekket i mer generelle formuleringer. Vi har lagt vekt på å få et helhetlig og overordnet program, som er egnet som politisk styringsdokument gjennom hele perioden.

Jeg er sikker på at også Kongressen ser seg tjent med et slikt program.

Med dette tar jeg opp LOs handlingsprogram kapitlene 2, 3, 5, 8, 10, 11 og 12 med tilhørende forslag til uttalelser.

Dere skal nå være med å utforme de viktigste faglige og politiske dokumentene i landet. Det LO kongressen vedtar betyr noe for alle – enten de liker det eller ikke. Takk for oppmerksomheten og lykke til med debatten. Møtet ble hevet kl. 10.50.

Møtet ble satt igjen kl. 11.15 med Bente Holt som dirigent. Redaksjonskomité 1 skulle møte i Arena kl. 13.00. 210 hadde tegnet seg på talerlista til pkt. 8 på dagsordenen. Dirigenten foreslo en maksimal taletid på tre minutter første gang og ett minutt andre gang. Forslaget ble godtatt. En stor mengde forslag var også innkommet, og dirigenten ville derfor foreslå strek satt kl. 11.45. Forslaget ble enstemmig godkjent.

Debatten

013 Jan Olav Andersen, EL & IT, sa det var bra at det ble uttrykt solidaritet med det palestinske folket, men det er ikke nok. Ansvaret må også plasseres. Det er en negativ utvikling i de okkuperte områdene. Det må settes et sterkere press på Israel. EL & IT fremmer derfor på nytt sitt forslag nr. 10108.

Forbundet er ikke imot oljevirkosomhet, men noen ganger må det pålegges vikeplikt, og det gjelder for Lofoten/Vesterålen, som bare utgjør ca. 5 prosent av de totale norske havområdene. Dette er gyteområde for verdens største torskebestand, enn evigvarende ressurs.

248 Pål Kjærstad, NTL, sa at han kom fra forsknings- og instituttsektoren. Mange av de ansatte her er organisert i NTL. I LOs handlingsprogram har vi fått et eget punkt om betydningen av forskning og utvikling. Dette er en viktig seier for forskningssektoren. Det er særdeles viktig at høyskoler og universiteter får tilført tilstrekkelig med statlige midler for å kunne holde et høyt forskningsnivå. Det meste må finansieres av staten; ikke alt kan privatiseres. I dag har forskerne så små midler at de nesten ikke får tid til forskning. Hvor hadde vi vært i dag uten en sterk satsing på medisinsk forskning, forskning på forbybar energi, bølgekraft, solenergi etc.?

Men de store ordene om forskningens betydning, har ikke vært fulgt opp av den rødgrønne regjeringen. Vi er langt unna målet om 3 % av BNP til forskningsformål i Norge. Vi er ikke engang i nærheten av dette. Stortingsmelding nr. 30 er lagt frem (forskningsmeldingen), men den gir ikke noe håp om bedring. Vi kan være enige om de overordnede mål, men statlige bevilgninger på 1 % av BNP er skjøvet lengre ut i tid. Her ser vi ingen opptrappingsplan. Vi trenger også større basisbevilgninger til instituttene. I utlandet har man en vesentlig større andel av basisbevilgningene fra staten til instituttsektoren. Vi har bare 18 %. Man må kunne forske på like vilkår, sa Kjærstad.

018 Terje Olsson, EL & IT, sa at han gjerne ville gjenreise forslag 8056. Han slo til orde for at venstresiden hadde en avis i alle større norske byer. Det er tre store avisiere i Norge: Orkla, Schibsted og A-pressen. LO har en betydelig eierandel i A-pressen med 35 %. Hvis vi tar med forbundenes eiendeler, er vi oppe i 49 %. Det burde kunne være tilstrekkelig for å gi fagbevegelsen innflytelse i A-pressen. Vi vet

nå at Orkla Media er dominert av utenlandske eiere, og det vil igjen si høyrekref-
tene. Vi kjenner til at Berlusconi eier mediene i Italia, vi ser Murdochs innflytelse i
England, og vi ser utvekstene i Danmark og Sverige. Under det siste valget i Dan-
mark slapp ikke fagbevegelsen til i mediene. Ved valget til EU, får man som fagor-
ganisert ikke inn leserinnlegg i avisene. Det er viktig at LO utøver et aktivt eierskap
slik at venstresiden blir hørt i Norge, sa Olsson. Lokalavisene er spesielt viktige. Alle
leser dem, og de ser i hvert fall på dødsfallsiden og hvem som gifter seg. Vi har stor
nok eierandel til at vi kan gjøre våre synspunkter gjeldende overfor A-pressen. Vi
ønsker at A-pressen skal fremme vårt politiske budskap, og derfor ber jeg om støtte
til forslag 8056, sa Olsson.

014 Tove Johansen, EL & IT, sa at hun innledningsvis ville skryte litt av Roar Flåthen,
fremst fordi han i Dagsavisen lørdag sa at etter- og videreutdanning kom til å bli den
viktigste saken på årets kongress ved siden av «arbeid til alle». Hun ville derfor støtte
utdanningsgeneral Tor-Arne Solbakken i hans krav om å få på plass en konkret ord-
ning i kommende fireårsperiode. Uansett om det er dårlige konjunkturer eller ikke,
så har ikke næringslivet råd til å la være å bidra til etter- og videreutdanning av sine
ansatte. Det som gjenstår for at ordningen er oppe og går, er organisering og finan-
siering. Alle må få en individuell rett til etter- og videreutdanning. Tillitsvalgte må få
mer kompetanse på dette området. De må skolerer spesielt. Medlemmer som er
redde for å bli permittert, må gis utdanningstilbud slik at de kan ha flere jobbmulig-
heter. Bedriftene vil tjene på at de ansatte får en tilleggskompetanse. Vi krever en
individuell rett til videreutdanning, sa Johansen og ba kongressen styrke den frem-
satte innstillingen om EVU-reformen. Reformen måtte følges opp i fireårsperioden.

21 Helle Nyutstumo, EL & IT, sa at hun hadde vært tillitsvalgt i 25 år, og medlem
av fagbevegelsens humanitære sosiale organisasjon, og når hun sa det, var det vel
ingen som tvilte på at hun mente Norsk Folkehjelp. Hun hadde gått sine turer i
leteaksjoner, helst i regn og dårlig vær, men det går det an å gjøre noe med. Verre er
det at våre mannskaper ikke har krav på kompensasjonen for tapt lønn når de deltar
i aksjoner. Hun satte fram forslag om dette, og håpet av LO ville være med på å få
dette på plass. Videre var hun opptatt av at Israel må avslutte sin okkupasjon av de
palestinske områdene, og tvinges til en fredsavtale som sikrer en levedyktig pales-
tinsk stat. Hun oppfordret til boikott av Israel.

275 Størk Hansen, Oppland fylke, tok ordet til del 2 og fremmet forslag 9062 fra
fylkeskonferansen i Oppland, som han refererte. LO vil ha bort stykkpristyranniets
vandalisme. Vi vil ha et helsevesen som ser på mennesker som pasienter og ikke en
vare det skal tjenes penger på. Bort med regnskapsmodellen, tilbake til vanlig øko-
nomisk regnskapsføring for offentlig virksomhet. Politisk kontroll må tas tilbake,
og det må innføres direkte folkevalgt kontroll med spesialisthelsetjenesten. Vi vil
kort og godt reversere hele foretaksmodellen.

28 Halvor Langseth, Fellesforbundet, sa at det var et avsnitt i handlingsplanen om bygg- og anlegg, og det er på tide at LO får opp øynene for denne viktige sektoren som forvalter store verdier og har mange ansatte, både direkte og indirekte. Alle burde være opptatt av om de store ressursene blir rasjonelt utnyttet til felles beste, men til det kunne han svare et klart nei, det blir de ikke. Næringen bærer på mange måter fortsatt preg av gammelt laugsvesen. Han minnet om at næringa har en viktig rolle å spille innen energieffektivisering. Forslaget fra Fellesforbundet om byggenæringa er riktignok ikke tatt ordrett inn, men formuleringene som er valgt er til å leve med. Men forslaget til næringspolitisk uttalelse måtte endres, da hele strukturproblematikken er blitt borte. Han la fram forslag om dette. Myndighetene må fremme innovasjon, og LO må kreve at det etableres et permanent FoU-senter for byggenæringa.

162 Mildrid Finnehaug, Fagforbundet, viste til forslag 8846 fra Fagforbundet om ny setning inn på side 39, linje 1231: «LO vil arbeide for at det blir etablert en ordning med et topprissystem som differensierer prisene i forhold til et normalforbruk og et overforbruk, og vil ta initiativ for å få etablert et nøytralt organ som overvåker både eksporten og importen av strøm.»

Dette vil være en gulrot for energisparing, og vil også fungere godt fordelingsmessig. Regjeringspartner Sp har allerede gått inn for et slikt system. Markedet slapp løs med dereguleringen av energiloven i 1991, og nå selges strøm som en vare via Nordpool til høyest mulig pris. Dette vil være en støtte til de av våre medlemmer som sliter med å betale strømregninga.

Strek ble nå satt.

68 Stein Aamdal, Fellesforbundet, sa at i handlingsprogrammet heter det at LO vil arbeide for at kombinasjonen av folketrygd, AFP og tjenestepensjon skal gi alle minimum 66 prosent av lønn ved tidligpensjon. Men – garantien for det mangler. Det må ikke være bare de offentlig ansatte som oppnår dette. Vi trenger ikke vente til 2017 for å se at det ikke slår til for mange andre. Derfor bør det inn i handlingsprogrammet krav om en garantibestemmelse om at alle er sikret minimum 54 prosent, også om de gir seg ved 62 år. Faktum er at få står til de er 67 år; i deler av arbeidslivet er det bare fem prosent. Beregninger viser samtidig at du må være yrkesaktiv i 45 år for å dra fordel av det nye systemet. De med høyest utdanning, har lengst levetid. Han mente at forslaget fra Fellesforbundet om en garanti må inn i handlingsplanen, og ikke bare oversendes.

69 Per Moen, Fellesforbundet, slo et slag for skogbruket. Det representerer store verdier og utgjør en viktig ressurs som vi må ta vare på, og da trengs det økt statlig ansvar. Han fremmet et forslag om dette som han ønsket inn i handlingsprogram-

met. Han ville også si noen ord om sosial dumping. Innen jordbruk og gartneri er det utbredt, og grove tilfeller avdekkes. Det er viktig at de politiske prioriteringene følges opp av de statlige etatene på dette området. – Vi kan ikke ha det slik i Norge.

250 Norvald Nilsen, Norsk Tjenestemannslag, sa det var mange gode formuleringer i handlingsplanen, og som peker mot at nye fire år med en rødgrønn regjering er et «must». Det er gode formuleringer om barnehage og grunnskole, og også om videregående. Han hadde stusset da Høyre sa at de vil lage en bedre videregående skole ved hjelp av skattelette. Han hadde også en del kommentarer til høyere utdanning. Her til lands vil vi aldri kunne konkurrere på pris, derfor er utdanning viktig. NTL opprettholdt sitt forslag om at universiteter og høyskoler skal styres av samfunnsmessige behov, ikke etter markedets profittkrav. New Public Management har fått dominere alt for mye, og systemet er blitt sementert i stedet for å utvikles.

74 Kjetil A. Ostling, Fellesorganisasjonen, sa at hver dag er det barn som bruker lengst mulig tid hjem fra skolen. De vil ikke hjem, fordi de er redde for hva som venter dem. De får ikke den hjelp de trenger. Ofte har voksne sett deres situasjon, men ressursene strekker ikke alltid til i barnevernet. En vedvarende underbemanning er dokumentert. Meldingene har økt mer enn antallet ansatte. Dette er uholdbart. SV og Ap har begge gått inn for å styrke barnevernet, og det er kjærkomment å registrere. Nå må LO følge opp med krav om en opptrappingsplan. Barna er framtidens største og viktigste ressurs.

249 Elise Skjenald, NTL, tok ordet til kap. 5 – sykehusene. Hun refererte til stadige aksjoner for å bevare funksjoner ved lokalsykehusene. De politiske myndighetene har gitt fra seg makt til de regionale helseforetakene, og de styrer over de lokale sykehusene. Vi sier ifra om at vi beveger oss i feil retning, men vi snakker til stengte dører. Sykehusene har overtatt et økonomisk regelverk fra privat sektor, et regelverk som er laget for at de som skal tjene mest mulig penger. Bl.a. har det den uheldige virkning at bygningsverdier settes kunstig høyt, noe som fører til store avskrivninger i regnskapene. NTL og Fagforbundet vil ha tilbake det opprinnelige regelverket. Støtt vårt forslag!

27 Liv Christiansen, Fellesforbundet, ville si litt om olje og gass, en virksomhet som skal skje innen rammene av norsk klimapolitikk og en bærekraftig utvikling. Vi har lang erfaring med denne virksomheten i Norge, og vi ser at det kan kombineres med hensynet til miljøet. Enkelte områder er mer sårbare enn andre, og det er rimelig at det stilles strengere krav der. De kan vente til kravene kan innfris, noe den teknologiske utviklingen vil gjøre mulig. Norges leverandørindustri er i verdensklasse. Det er den neststørste eksportnæringa i landet. Men skal vi fortsatt være i verdenseliten, kreves en politikk som fremmer forskning og utvikling. Verden vil fortsatt trenge energi, og vi kan bidra til å dekke det behovet. Hun minnet om at

andre står klar til å ta i bruk mindre miljøvennlige løsninger, f. eks. kull og atomkraft. Det er store muligheter for en aktiv utvikling i nord – det må vi utnytte!

308 Arve Bakke, sekretariatet, sa at alle nok husket Victor Normann, statsråden som fratok de arbeidsledige retten til feriepengar. Han har i ettertid skrevet at han angret på vedtaket, ikke fordi han ikke mente at det var riktig, men det burde ikke vært fremmet – av taktiske grunner. Nå er heldigvis retten til feriepengar av dagpengene gjeninnført, og antallet karensdager er redusert fra fem til tre dager. Dette er et resultat av Soria Moria-erklæringen. Men vi er ikke fornøyd med selv dagpengegrunnlaget. Det er i dag 62 % av lønna du hadde før du ble arbeidsledig. Det er altså en lønnsnedgang på 38 %. Særlig for lavtlønte er dette en sterk nedgang. Det er en stor belastning for de arbeidsledige. Ingen fortjener dette. Vi må krevje at dagpengegrunnlaget heves. Et annet punkt er karensdagene. De arbeidsledige må vente i tre dager på dagpenge. Jeg kan ikkje se en eneste grunn til at de arbeidsledige skal vente én eneste dag på sine dagpenge. «Vi et jo ikkje på sikt, vi et kvar dag», sa Bakke som foreslo karensdagene totalt fjernet fra loven. Han viste til tilleggsforslaget på s. 119 om at dagpengegrunnlaget måtte heves og at karensdagene måtte fjernes.

26 Eli Ljunggren, Fellesforbundet, støttet Sekretariatets innstilling om livslang læring. LO må bidra til å utjevne sosiale forskjeller ved å arbeide for læring gjennom hele livet. Vi må fokusere på at alle har rett til å utvikle sine individuelle evner. Vi må prioritere fag- og yrkesopplæring. Man må utdanne alle slik at de får rett kompetanse til den jobben de skal utføre. Hun viste bl.a. til Karlsen-utvalget som vil ha en yrkesretting av fagopplæringen i Norge. Det viser seg i dag at det er de med høyest utdanning, som også tar mest etterutdanning. Vi trenger et ekstra løft for dem som bare har grunnutdanning. Vi må finansiere en videreutdanning for alle, særlig i disse tider med høy arbeidsledighet. Hun påpekte også nødvendigheten av økt satsing på FoU-tiltak, og hun støtte dem som ivret for en konkret EVU-reform. Vi ønsker å se resultatene av EVU-reformen, og det må skje i neste kongressperiode.

213 Renée Kristin Rasmussen, Musikernes Fellesorganisasjon, sa at kulturtiltak også sto sentralt i handlingsprogrammet som ble vedtatt i 2005. Målsettingen var at 1 % av statsbudsjettet skulle gå til kulturformål. Vedtaket, men kanskje ikkje dette vedtaket alene, har ført til at kulturlivet er tilført to nye friske milliarder i perioden. Vi skal ikkje i LO ta hele æren for dette, men allikevel. Det har ført til bedre arbeidsvilkår for norske kunstnere; profesjonelle så vel som amatører. Men målet er ennå ikkje nådd. Regjeringen har satt opp et målsnøre i 2013. Da skal målsettingen være nådd. Hvis vi er her på neste kongress, da kan vi være med på å feire dette. Kultur skal være for alle. Kultur skal ikkje være noe hittebarn i budsjettet. Hun rettet også en takk til Tor-Arne som hadde snakket varmt om en kulturskole for alle. Vi må ha en slik skole – uten ventelister. På dette feltet var hun ikkje imponert over hva

regjeringen hadde fått til på fire år. Her snakker vi om arbeiderbevegelsens røtter. Vi støtter et krav om kulturskoler, sa Rasmussen som viste til et tilleggsforslag til Sekretariatets innstilling.

137 Arne Halaas, Fagforbundet, viste til forslag på side 37 om gratis fellesskole for alle. Jeg vil særlig fremheve kravet at tilbudene til den enkelte skal være de samme over hele landet. De som trenger spesialundervisning, skal få den i nærheten av der de bor. Skolen er et offentlig ansvar. Vi vet at det i dag er store sosiale forskjeller. Vi ser også økte forskjeller mellom skoleelever. Utdanningstilbudene varierer for mye. Vi må også forme alternative undervisningsveier for den skoletrette. Spesialundervisningen etter opplæringsloven må derfor vernes, sa Halaas.

284 Steffen Høiland, Rogaland, reiste forslaget 8468 på nytt. Han viste til at besteårsregelen skal reforhandles i år 2018. Vi må få vite hvordan pensjonen utvikler seg i denne perioden. Han viste også til forslag 8626 som omhandlet premissene for forholdet til Europa og EØS. Han sa at EU-direktivene skaper store problemer. Det siste er Postdirektivet. Her er det snakk om en ren markedstilpasning til liberaliseringen. Er det slik at vi må be om en reservasjon hver gang det kommet et direktiv fra EU? Nei, slik kan det ikke være. Vi må få Stoltenberg til å snu. Stoltenberg tvang dette gjennom. Det er ikke slik man behandler gode venner. Island er fortsatt avventende. Vi må utrede dette nærmere, ikke bare godta direktivet.

285 Therese Anita Holmen, Rogaland, sa at hun ville gjenreise forslaget om innsynsrett, forslag 8239. Vi må ha en selvsagt lovlig innsynsrett. Hittil er det markeds-kreftene som har styrt over markeds-kreftene. EØS-avtalen må endres. Hun sa ellers at barnehagetilbudene måtte finnes i skolekretsen slik at foreldrene slapp å bli tatt av tidsklemma enda mer enn i dag. Barna får dermed også en bedre forankring i nærmiljøet når man har dem i kretsen. Åpningstidene i barnehagene må også tilpasses foreldrenes arbeidstid. I «min» barnehage åpnet man 06.30 fordi jeg startet på jobben kl. 07.00. Det er ikke moro å komme for sent på jobben hver dag. Hun pekte også på nødvendigheten av likestilling i arbeidslivet, og at man følger forslagene til likelønnskommissjonen. Hun mente også at regjeringen burde snu når det gjaldt tjenestedirektivet.

203 Turid Kalvig Sola, Rogaland, viste til forslag 8857 som hun fremmet et tilleggsforslag til. Dette forslaget gikk ut på å arbeide for utbygging av kollektivtilbud som tog til alle norske flyplasser. Dette vil være et godt trafikkmiljøtiltak i mange byer, som f. eks. i Stavanger, hvor trafikkproblemene er formidable. Hun argumenterte videre mot en videre privatisering av offentlige tjenester.

– Vi vil heller renasjonalisere en del tjenester som har vært konkurranseutsatt. Jeg forstår ikke hvorfor så mye skal settes på anbud. Vi har bl.a. sett utsetting av reno-

vasjon og vedlikehold. Det er mulig å snu trenden. I Trondheim, har man tatt tilbake renovasjon og vedlikehold til kommunen. I Stavanger, som er en blå kommune, har man tatt tilbake barnehagene som var på private hender. Vi kan altså på snakke om en rekommunalisering, f. eks. av vannverk, trikk og buss. Hun viste også til New Zealand-modellen hvor man har tatt tilbake offentlig styring av sykehus. Vi vet jo at de private aktørene er mest opptatt av å skumme profitten. Vi ønsker en folkevalgt kontroll med tjenestene, sa Kalvig Sola.

84 Marius Nilsen, Handel & Kontor, kom inn på den yrkesfaglige utdanningen og på manglene i sektoren. Han hadde selv tatt utdanning for å bli elektriker, men etter de to årene med opplæring, fikk han ikke lærlingeplass, og følgelig heller ikke fagbrev. Det er mange med meg som på denne måte ikke får fullført utdannelsen sin. De mangler lærlingeplasser. Det er også slik at man kan ta fagbrev på skolen, men det viser seg at halvparten av disse stryker til eksamen. Han syntes det nå var et gunstig tidspunkt for å lovfeste retten til lærlingeplasser. Både Ap og SV støtter en slik tanke, så jeg håper dette blir gjennomført. LO bør også støtte en slik lovtekst. Saken kan dermed løftes lenger opp på dagsorden. Vi kan bruke dette i verveøyemed også. Det er jo ingen av våre konkurrenter som kan vise maken til den slagkraft og innflytelse som LO har på praktisk politikk.

82 Peggy Hansen Følsvik, Handel & Kontor, sa at hun ville takke Kristin for innledningen, men hun var nå ikke å se i salen, så hun fikk vente. Hun hadde også en hilsen til Jens Stoltenberg, men ville vente til også han kom tilbake til kongressen. Hun viste til to dokumenter, avsnittet om næringspolitisk handlingsplan og forslaget til uttalelse om næringspolitikken. Hun visste at mange hadde jobbet mye med dette, men var likevel ikke helt fornøyd med uttalelsen. Her står f. eks. ingenting om den private tjenesteytende sektoren. I 2007 sto den private sektoren for 46 % av sysselsettingen og om lag 40 % av omsetningen i Norge. En stor del av dem som er ansatt i privat tjenesteytende sektor, er høyt utdannede. Mange føler som jeg at denne sektoren får for lite oppmerksomhet. Derfor foreslår jeg et eget avsnitt om vår sektor. Jeg har ikke tid til å referere dette nå, men jeg antar at det vil bli godt ivaretatt av redaksjonskomiteen.

319 Odd Christian Øverland, Sekretariatet, fokuserte også på Postdirektivet. Han sa at man nå nesten kunne snakke om å velge mellom «post og kolera». Også på LO-kongressen i 2005 vedtok vi at vi skulle stanse privatiseringen av Posten. Den har også stanset opp, men nå er et nytt direktiv kommet som vil fortsette liberaliseringen. Vi kan risikere at et brev som sendes sørfra til Hammerfest, vil koste 80 kroner hvis dette blir gjennomført. Man garanterer i dag at alle skal få et brev neste dag, mens en privatisering kan bety opptil tre dagers forsendelse i Norge. De borgerlige i Norge vil bruke 1,5 milliard kroner i året til en slik privatisering fordi staten skal bære byrdene ved en omlegging. Jeg mener at staten har mange andre ting å bruke

penger på. Det er utenfor min fatteevne at man kan gå med på dette. Posten er en avgrenset sektor. Her må vi bruke reservasjonsklausulen. Den vil ikke ødelegge EØS-avtalen da klausulen er en del av avtalen. Regjeringen må avvise direktivet.

320 Randi Reese, Sekretariatet, sa at LO etter finanskrisen står overfor store utfordringer. Den ensidige satsingen på markedskreftene må avløses av mer kontroll og styring. Vi møter liberalismens fremmarsj hver dag. Stadig mer utsettes på anbud. Halvparten av barneinstitusjonene er på anbud, og de ansatte presses til lavere lønn og mer arbeid. Vi i LO ønsker derimot å styrke det kommunale barnevernet. Vi må ta på alvor at 70 000 barn i Norge lever med fattige foreldre. De kan ikke ta kompisene med seg hjem. De har ikke middag hver dag. Barna får dårlig selvfølelse. Dette går også utover skoleopplæringen og andre ting. Det fører også til sykdom. Det er rett og slett livsfarlig å være fattig.

De som ikke har arbeid, må også sikres et minimum av midler. Derfor var hun glad for innlegget til Arve Bakke. Hun mente også at LO-kongressen måtte komme med en egen uttalelse om fattigdom. Og vi må ikke bare være opptatt av de arbeidsløse. Vi må også ta med hensynet til dem som mottar sosialhjelp.

104 Silje Vaadal, Norske Idrettsutøveres Sentralorganisasjon (NISO), sa at hun ønsket å utfordre alle sammen. – Tenk gjennom situasjonen. Du har en jobb, du har familie, regninger og forpliktelser. Du og familien din har lagt opp livssituasjonen i tråd med inntektsnivået. Så får arbeidsgiver økonomiske problemer. Dette er et scenario mange selv har opplevd på kroppen, eller som noen de kjenner, har.

Men vi går videre. Du jobber sammen med 20 andre ansatte i en gruppe. Arbeidsgiveren din varsler deg gjennom lokalavisen eller riksdekkende medier om at du må kutte lønnen din med 10-15%. Tillitsvalgte er ikke informert. Hvis du og kollegaene dine ikke godtar dette, blir det oppsigelser, ifølge arbeidsgiver som velvillig uttaler seg til media. Det finnes ikke noe ansiennitetsprinsipp, selv om du er omfattet av hovedavtalen. Ikke kan du bytte jobb etter at du er sagt opp heller, for du kan kun bytte jobb to ganger i året, og fristen for dette er utløpt. Skulle du være så heldig å være ønsket, får du ikke lov til å bytte jobb, for da skal arbeidsgiver selge deg for penger.

Jeg håper og tror dette er noe få av dere har opplevd. Og synes dere dette er greit? Er det greit at LO-medlemmer opplever denne behandlingen? Våre medlemmer opplever at andre arbeidstakere, kanskje dere, leser lokalavisen og ser på TV2 og tenker: «Fotballspillerne er heldige som får lov å leve av hobbyen sin og attpåtil får godt betalt for det. Det er ikke synd på dem som må kutte i lønna».

Jeg stopper opp litt her. For stemmer egentlig dette? Alle arbeidstakere skaper verdier, sa Roar i sin åpningstale. Og det er jo spillerne som er produktet, deres

arbeidsinnsats er grunnlaget for milliardomsetningen i norsk fotball. De har en kort karriere med stor risiko for skader. Hvorfor skal de ikke forhandle frem en så god lønn som mulig i et system basert på markedslønn? Som i de fleste andre bransjer ønsker våre medlemmer den beste lønnen når de forhandler sine betingelser.

Vi ønsker at klubbene skal drive økonomisk forsvarlig, men innen idretten er det ingen tarifflønn. Vi har tidligere vært med på å støtte lønnsystemer i bedriftene, men opplever at lederne fraviker dette når det passer dem. Det finnes få spilleregler. Kommer det en rik onkel, gjør han som han vil, selv om man skulle opptre i tråd med spillereglene i bedriften han eier. Det er altså manglende økonomisk styring. Dette gjør at vi nå reiser rundt i Norge for å prøve å redde arbeidsplasser. I den forbindelse ser vi med undring på at finanskrisen treffer de ulike byene på forskjellige tidspunkter. I Skien inntraff finanskrisen allerede i desember, mens den først kom til Hamar i april. Ofte er det et lite mønster her – man har gjerne foretatt store investeringer rett «før finanskrisen slo til», og nå vil man kutte i lønn. Det blir altså drevet direkte uansvarlig. (Vaadal ble erstattet av vara Morten Gulbrandsen fredag 15. mai.)

23 Terje Aaberg, El & IT, sa at han ville støtte forslag 8432. Vi har reist flere forslag, og med litt godvilje kan vi si at de er ivaretatt. Men jeg er bekymret for de uføre. Elektrikere flest sliter med å nå AFP-alderen. Svært mange blir uføre. Og vi er ikke alene. Faktisk er 43 % av den norske befolkning uføre den dagen de fyller 67 år og går over på alderspensjon, og det gjelder sikkert over halvparten av LOs medlemmer.

I min forening har vi brukt mye tid på å finne ut av forslaget til ny uføretrygd. Jeg er bekymret. Vi er bekymret. Det foreslås at vi ikke lenger skal bli uførepensjonister, vi skal bli stønadsmottakere. Uføre skal ikke lenger få uførepensjon beregnet som pensjon, men få 66 % av inntekten de hadde å skatte av som lønnsinntakere. Vi har sett på dette, og det er ikke bra. Særlig ikke for de med lav pensjon, og de fleste uførepensjonister har lav pensjon. Det skyldes at skattereglene er særs gunstige, og de taper mye netto på den nye ordningen.

Vi er også bekymret for hva dette betyr for de ytelsesbaserte uførepensjonsordningene som mange av våre bedriftsklubber har greidd å bevare. Skal vi få det samme netto når pensjonistene skal betale full skatt, så blir ordningene mye dyrere. Det er vi som må be om reforhandling, og det tror jeg ikke blir enkelt. Jeg frykter at disse ordningene rett og slett dør. Jeg tror også at de offentlig ansatte skal lide med det samme når de skal forhandle om dette neste år.

Vi kan heller ikke forstå hvorfor dette skal endres. Hvem har bedt om det? Dette handler jo ikke om tilpasning til pensjonsreformen, det er hva du skal ha før du blir pensjonist.

Vi reagerer kraftig på forslaget om å levealderjustere alderspensjonen for uføre. Vi som ner friske kan iallfall kompensere for økt levealder ved å jobbe lengre. Det kan slett ikke de uføre, de er rett og slett ikke arbeidsføre. Da er det rein straff. Og huske at de uføre har bygget opp mindre reserver til sin alderdom enn vi som har vært så heldig å holde oss friske.

Vi ber om at kongressen sender et klart signal til Stortinget skal behandle ny uføre-stønad og ny uførepensjon mot slutten av 2009. Støtt forslag 8.4.3.2, sa Aaberg.

Terje Skog, El & IT, sa først noen ord om industrikraft. Han syntes det hadde tatt lang tid å få til et kraftkonsortium og sa at det var så vanskelig fordi man ikke hadde grepet fatt i selve dyret, EØS-dyret. Vi må kreve at hvis vårt opplegg strider mot EØS-systemet, så er det vi som har retten. Vi må tørre å si at vi har rett. Det må bli slutt på EØS-lojaliteten.

Han kom også inn på Palestina spørsmålet og sa at det var noen punkter som måtte på plass for å løse konflikten. For det første måtte palestinerne selv rydde opp mellom Fatah og Hamas. Verden rundt har lært at det ikke lenger nytter med verbale protester mot Israel. Vi må boikotte Israel, sa Skog som viste til forslag om dette.

24 Hans Christian Gabrielsen, Fellesforbundet, sa at det hadde tatt lang tid å få etablert regimet med industrikraft. Det går nesten den veien høna sparker...Hva må vi gjøre da? Vi må snu høna! Nå har endelig regjeringen kommet med en løsning. Vi må ha på plass en ordning som ivaretar alle aktørene. Noen vil være interessert i leieavtaler, og noen vil være opptatt av grønne sertifikater, gode enøktiltak. Statkraft vil være interessert i langsiktige avtaler. Hjemfall er også viktig, men det holder ikke med 15 års hjemfall. Vi må ha minst 30 år. Kraft er også blitt et marked. I dette markedet er det de store som er sterke; de kan kjøpe strømmen billigere enn andre. Bedriftene må også være villig til å handle – til fordel for norske arbeidsplasser.

207 Johnny Simmenes, FIT, sa seg enig i Sekretariatets innstilling om tilrettelagt arbeid. De ansatte i utføringsbedriftene har brukt mye tid og krefter på å bygge opp ressurser og kompetanse. Det er nå også trusler om anbudsutsetting av disse bedriftene. Da blir det folk som vil tjene mest mulig penger som overtar. På en konferanse nylig var det politisk enighet om at disse ikke skal på anbud, med unntak av Høyre. Høyre ga signal om at de ville arbeide for anbudsutsetting, sa Simmenes, og han la til at dette var å sette de svakeste ut på anbud. Statsbudsjettet er viktig for disse bedriftene.

118 Ann Ørjebu, Industri Energi, sa at hun ikke var fornøyd med teksten om Zimbabwe. Man kunne ikke regne med at makten i landet kunne deles mellom to personer i all evighet. Man må få til en varig ordning. Da må også fagbevegelsens rolle

ivaretas i landet, sa hun Vi må støtte dem. Derfor må vi endre «de to ynkelige linjene i innstillingen».

12 Vidar Hennum, EL & IT, sa at han ville gjenreise forslag 8216 om sosial dumping. Det står mye bra her, men han ville ikke støtte et ønske om europeiske tariffkrav på bekostning av nasjonal råderett. Vi ønsker at fagbevegelsen blant annet i Øst-Europa skal styrkes, men vi gjør ikke dette ved å svekke nasjonale rettigheter. Den nasjonale arbeidsretten er viktig. Det betyr en uklok maktoverføring til Europa. Han fremmet et forslag i tråd med dette. Et av avsnittene måtte fjernes

Dirigenten ga en del praktiske opplysninger før formiddagsmøtet ble hevet kl 13.00

Ettermiddags- og kveldsmøtet tirsdag 12. mai

Møtet ble satt kl 14.30. Dirigent var Mette Nord. Hun opplyste at tre forslag var kommet inn etter at strek var satt, og de var avvist. 157 stod igjen med tre minutters taletid, og 37 med ett minutt. Med dette ville klokka bli 02.00 før debatten ble ferdig i natt. Dirigenten foreslo derfor en taletid på to minutter. Dette ble godtatt.

09 Karl M. Appelvist, Norsk Arbeidsmandsforbund, ville snakke om Nord-Norge-banen, et ord som er lite brukt i forslaget til handlingsprogram. Mye er bra i handlingsprogrammet, men dette er for ullent. LO må arbeide for at Nord-Norge-banen blir en realitet, og NAF mener dette må inn i handlingsplanen. Det vil ta minst 15 år å fullføre byggingen av banen. LO må ikke sitte på gjerdet lenger. Den vil bety mange arbeidsplasser, og det trengs jernbane til å frakte ut de gigantiske mineralverdiene som befinner seg i nord. Han refererte forslaget, som han ville ha inn som tillegg til linje 3023.

130 Linn Hemmingsen, Fagforbundet, sa at hun var 28 år, utdannet hjelpeleier og så heldig å ha 100 prosent stilling. Men lønna gir ikke lån som er i nærheten av inngangsbilletten til egen bolig. Politikerne har tatt fra seg sjøl ansvaret, og alt er lagt i markedets hender. Norge trenger en boligpolitikk som bl.a. må omfatte rentestøtte, gjeninnføring av prisregulering av deler av markedet, og ikkekommersielle utleieboliger. Ungdommen i dag tror at det skal være høye boligpriser, men slik skal det jo ikke være. Markedet må reguleres. Hun fremmet på nytt Fagforbundets forslag 8478 om et eget kapittel om dette i handlingsplanen.

80 Inger Lisbet Hegland, Fellesorganisasjonen, ville snakke om likelønn. Hun var glad for at det er tatt inn under Solidarisk lønnspolitikk i handlingsprogrammet, for det er solidaritet som må til – fra hele fagbevegelsen. Men det ser ut til å være utrolig vanskelig å få gjort noe med. Det er en del gode formulering i handlingsprogrammet, men det var et lite ord hun reagerte på: noe. Det snakkes om noe større tillegg. Litt, kanskje ganske lite litt, bitte litt. Vi må ha som mål å få til så mye som mulig, det har vi i alle andre forhandlinger. Hun foreslo derfor at noe byttes ut med vesentlig. Vi er utålmodige, vi har det travelt!

134 Kåre Elvik, Fagforbundet, var enig med Rogaland i å lovfeste innsynsrett for tillitsvalgte – men dette må skje også i offentlig sektor.

178 Arnfinn Ihle, Fagforbundet, tok opp forslag 8861 fra Fagforbundet om forsvar av hjemfallsretten. I motsetning til regjeringa, som åpner for at en tredel av vannkraftproduksjonen kan være i privat eie, skal LO gå inn for 100 prosent offentlig eie.

LO må også gå inn for egne industrikraftpriser uten at det forringer hjemfallsinstituttet.

308 Gerd Kristiansen, Sekretariatet, tok opp forslag 8398 fra LO i Oslo, om at linjene 648-651 endres. Offentlige helse- og sosialtjenester må styrkes og videreutvikles. Den politiske styringen av sykehusene må styrkes, og sykehusene sikres tilstrekkelige ressurser. Sykehusene må tilbakeføres til offentlig forvaltning, og økonomistyring ut fra næringslivsprinsipper avvikles. Dagens helsevesen er New Public Management satt i system. Det må være behovet, og ikke lønnsomheten som skal styre. Vi trenger ikke mer evaluering nå, vi trenger handling, sa hun.

146 Vidar Stang, Fagforbundet, tok opp forbundets forslag 8864 om hjemfallsretten, og der det heter i innstillingen at intensjonen er ivaretatt. Men det som står, er for vagt. Vi må forkynne at vi vil kjempe med nebb og klør for denne ressursen. Den skal være offentlig, og vi skal ha råderetten over den. Høyrepartiene sier at de vil se på nettopp dette.

49 Arne Hagen, Fellesforbundet, viste til at det var kommet inn et nytt fenomen i norsk arbeidsliv som het NUF. Dette bør det inn noe om i handlingsplanen. Det har økt kraftig, og i dag er det 27 000 av dem i Norge. De fleste er registrert i England eller et annet EU-land. De kan registreres for ett pund i England, og har ikke revisjonsplikt hvis årsomsetningen er under 5 mill. kroner. Det er lite kontroll med disse selskapene, og formen markedsføres med nettopp dette at de slipper revisjon og regnskapsplikt. Han mente dette minnet sterkt om økonomisk kriminalitet.

254 Roger Hansen, Norsk Transportarbeiderforbund, sa at før lønnsoppgjøret i 2008 lå forbundets medlemmer på 100 prosent av industrigjennomsnitt. Før lønnsoppgjøret 2009 var dette redusert til 94,6 % – nesten 6 % ned på ett år. Dette skyldtes forhandlingssystemet, som medførte at hans medlemmer tapte overfor dem som hadde lokal forhandlingsrett. Han mente at LO måtte arbeide for å få på plass en ordning som kunne kompensere for de lokale forhandlingene som andre har.

257 Dag Einar Sivertsen, Norsk Transportarbeiderforbund, var godt fornøyd med at LO har avvist tilbud i kollektivtrafikken. Han skulle ikke rippe opp i hvilken Ap-regjering som hadde åpnet for tilbud på fylkesplan. Han var også fornøyd med lovforslaget som gir beskyttelse for yrkestransport, men han mente at denne må få virkning fra vedtatt dato, og ikke seinere. Vi har vært i verktøykassa, og den må også brukes mot Postdirektivet.

253 Lars M. Johnsen, Norsk Transportarbeiderforbund, ville ha tilføyelsen «**bi drivstoff**» øverst på side 37 i sekretariatets innstilling. I Norge har vi lang vei til markedene, og en veiprising utelukkende for tunge kjøretøy vil kunne svekke

transportnæringen. Mye handler om direktiver fra EU. Nå kommer et nytt et, vikarbyrådirektivet. Riktignok fastsetter det en del minimumsstandarder, men det åpner også for liberalisering av hele bransjen. 14-9 i Arbeidsmiljøloven ryker. Vi må si nei til dette.

258 Magne Mathiassen, Norsk Transportarbeiderforbund, tok ordet til pkt. 4 – et bedre arbeidsliv. Dagens Arbeidsmiljølov må styrkes for transportens del. Denne gruppa trenger støtte. Det er lav organisasjonsprosent og hardt press. Flere rasteplasser trengs. Det er mange små bedrifter, det er ikke mulig å bygge opp gode ordninger på grunn av mobiliteten og stadig flere utenlandske sjåførere tar arbeid i Norge. Han var glad for regjeringens handlingsplan mot sosial dumping, og han bad kongressen støtte forslaget om regionale verneombud.

306 Hans O. Felix, Sekretariatet, sa at Stortinget den 4. juni høyst sannsynlig kom til å vedta utleie av kraftverk i 15 år. LO må gå inn for at de offentlig eide kraftverkene ikke skal leies ut. Utleie er en feilvurdering, og vi må gjøre noe med EØS-avtalen i den forbindelsen. LO må utrede avtalens konsekvenser. Han fant det utrolig at LO og deler av venstresida går inn for å øke leietida fra 15 til 30 år, noe han advarte mot. Om utleie skal finne sted, vil 15 år gi minst skade. Han advarte også mot råkjøret mot regjeringen i denne saken, som kan spille folk i hendene på Frp og Høyre.

78 Rigmor Hogstad, Fellesorganisasjonen, viste til et GATT-vedtak som handler om den økende betydning av salg og kjøp av tjenester, et vedtak som også går inn for økt liberalisering på dette området. Dette er underskrevet av den norske regjering, og det er jo nettopp hva vi har sett i Norge – en gradvis liberalisering av tjenester under skiftende regjeringer siden 1995. Sykehusreformen var etter hennes syn skreddersydd for dette. Vi opplever tilbud innen barnevernet. EUs postdirektiv er et annet eksempel.

73 Siv Karin Kjølmoen, Fellesorganisasjonen, var som lesbisk stolt av å være medlem i LO – en organisasjon som støtter de lesbiske og homofile, selv om mye fortsatt gjenstår. For bare 14 dager siden hadde hun hørt en trist historie om en gutt som hadde fått høre nedsettende betegnelser om seg sjøl fordi han var homofil. Slikt må vi få en slutt på. Hun hadde aldri vært i tvil om at det var i LO hun hørte hjemme, men det er på tross av, og ikke på grunn av, det faglig/politiske samarbeidet med Ap. – Mange medlemmer spør om hvorfor LO står så nær Ap, og dette samarbeidet er grunnen til at medlemmer melder seg ut av FO.

Kulturprisen 2009

Utdeling ved Rita Lekang

Rita Lekang, Sekretariatet, fikk ordet og sa at hun hadde gleden av å begrunne hvem som skulle få årets kulturpris fra LO:

– Det er en glede for meg å skulle overrekke LOs kulturpris her på kongressen. Kulturprisen tildeles personer, grupper, organisasjoner eller institusjoner som arbeider for å fremme arbeiderbevegelsens kultur. Prisen skal være en anerkjennelse for det verdifulle arbeidet som nedlegges for å skape kunnskap om og innsikt i det lokale arbeiderbevegelsens betydning.

Kulturprisen er på kr. 25 000 og den deles ut årlig. Alle LOs og forbundenes organer kan fremme forslag på kandidater til prisen. Årets vinner er foreslått av Fellesforbundets avd. 650. Juryen oppnevnes av Kulturutvalget og har i år bestått av Kirsti Mandal fra Arbeidsmandsforbundet, Terje Havrøy fra AOF og Rita Lekang fra LO. Prisvinneren er en meget god representant for alle de som daglig arbeider for å fremme arbeiderbevegelsens kultur. Han har så absolutt kalles en hverdagshelt. En ildsjel.

Prisvinneren er født i 1956 og er oppvokst og bor på Hedemarken. Utdannet adjunkt. Og lever sitt liv som forfatter, visesanger, kulturarbeider i både smått og stort, er lærer ved kulturskolen og er en mester til å formidle folks hverdagshistorie, noe han gjør med kjærlighet og varm innsikt. Prisvinneren skriver teater for voksne. Om slitet og armoden, om gleden og stå på-motet i folk. Om dagliglivet til vanlige folk.

Prisvinneren er kanskje mest anerkjent for sitt arbeid med barn. Han er opptatt av barnas roller i historien. Ungene i Framfylkingen har lenge hatt gleden av prisvinnerens forfatterskap og evne til å formidle spenning og innsikt. Han skriver teater og lager viser for barn med temaer som barn kjenner seg hjemme i, hvor de lærer om samfunnet rundt seg, klima og miljø, kloder og planeter, oppvekst og arbeiderkultur. Alt er skrevet av en kar som er glad i ungene, som legger sin ære å tilføre unger den sanne glede av å stå på en scene, og som kjenner knepene for at unger skal vokse i seg sjøl.

For dette har prisvinneren blitt forunt en rekke priser, som Hedmarksprisen i 1991, Hedmark fylkeskommunes kulturpris i 1993, barnevernprisen i 1997, for å nevne noen.

For norsk arbeiderbevegelse har prisvinneren en suveren plass som formidler av arbeiderbevegelsens historie. Som trubadur har han gjestet og krydret mangt et

representantskap, årsmøte og andre tilstelninger i fagbevegelsen. Som forfatter har han formidlet arbeiderhistorien slik den kunne være på både papirfabrikken eller langs Glomma. Han fikk til og med Arbeiderkvinnen til å våkne fra sin sokkeltilværelse på Sørmarka og bli med på arbeiderturneen.

Dagens arbeiderkultur har mye å takke prisvinneren for. Dagens arbeiderkultur er kanskje ikke helt den samme som historiens «Arbesda'er», men den kulturelle avstanden mellom arbeidsfolket på Klevfos og arbeidsfolket på kjøpesenteret, er likevel forståelig kort.

Kulturprisen er på 25 000 kroner og med den følger et bilde av Eva Langaas som heter «Hvor lenge har vi jorda», som symboliserer mye av det vi alle er opptatt av.

Jeg har gleden av å gi LOs kulturpris for 2009 til Tor Karseth.

Lekang ga ham prisen og sa: – Nå skal du få ordet for å takke for prisen!

Karseths takketale

Tor Karseth takket for prisen med å berømme Rita Lekang for en fremragende tale med begrunnelse for prisen. Han ville også takke LOs ledelse for den tillit de har vist ved å tildele ham prisen. Han ville også takke de i Fellesforbundet som hadde talt hans sak. Han ville også takke samarbeidspartnere og oppdragsgivere han hadde hatt gjennom 20 år. Prisen har særlig vært knyttet til det teaterstykket som jeg har fått oppført på Klevfos cellulose- og papirfabrikk. Det er et teaterstykke for barn. Jeg er ikke spesielt glad i unger, men de er kanskje lettere å arbeide med enn voksne. Han hadde også hatt oppdrag ved lensene i Fetsund og på en gammel ekserserplass i Nordfjordeid. Jeg har også laget et stykke fra Ringsaker som heter «Tall». Det jeg og vi alle har arbeidet mest for i dette livet, er kanskje kampen for det gode. Jeg har trukket frem historien om den første generalsekretæren i Christiania Arbeidersamfund, snekkeren Edvard Olsen. Han var den første «Martin Kolberg». Han hadde også jobbet på Løten før han kom til Christiania.

Til slutt sa han at LO-kongressen på mange måter var mer oppegående i mange saker enn hva man hadde vært på landsmøtene i de rødgrønne partiene. Karseth avsluttet med sin egen sang «Arbeidsda'en» Den handlet om kalkkjører Kristian Berntsen på Klevfos. Han siterte også en gammel leder i Fellesforbundet som hadde sagt til ham: – Du får all applausen, mens de du omtaler, bare fikk slitet.

Handlingsprogrammet

Debatten fortsetter

Dirigenten sa at det til nå forelå 315 forslagsark. På noen ark var det flere forslag, så kongressen var i sannhet et politisk verksted.

261 Tore Leif Gundersen, Østfold, reiste forslag 8239 og sa at den rødgrønne regjeringen hadde fremmet mange gode saker. Den hadde stoppet den pågående privatiseringen i skolen, men nye farer lå foran. Ett av faresignalene var en ny økonomistyringsmodell som innebærer at kommunene må styres som et aksjeselskap eller en bedrift. Vi ser at det stadig settes ut på anbud flere jobber og oppdrag fra sykehuse i Norge. Det er etter forslag fra Fredrikstad vi advarer mot mer markedsliberalisme. Denne utviklingen må stanses. Arbeiderpartiet må bli mer tydelig, og vi må ha klare svar før valgkampen

16 Ove Toska, El & IT, viste til forslag 8726 som omhandlet forholdet til EØS-avtalen. Vi har fått løfter tidligere om at hjemfallsretten ikke skal røres, vi har fått løfter om at den differensierte arbeidsgiveravgiften kan fortsette. Vi kan beholde Vinmonopolet og distriktpolitikken, men i offentlig sektor er man truet av utsetting og markedsorienterte prinsipper. Tjenestedirektivet er skremmende. Det ble sagt mens vi hadde frihandelsavtalen, at en EØS-avtale var nødvendig, for ellers ville vi miste markedsadgangen til EU. Dette var ikke riktig – med unntak av nærings- og nytelsesmidler. Hvor forsvant det gamle kraftregimet? Det var også på grunn av EU. Vi får stadig nye direktiver på helse, data, vikartjenester m.v.

152 Trond Helland, Fagforbundet, viste til punktet i handlingsprogrammet om livslang læring. Utdannelse virker sosialt utjevne, sa Helland, som fremhevet skolefritidsordningen som en god ordning som måtte utvikles videre. I Stavanger hadde man hatt vellykkede forsøk med å utvide og videreutvikle skolefritidsordningen. Man hadde fått inn annen kompetanse for å aktivisere elevene. Lærerne hadde fått mer tid til å være lærere. Ungene fikk også leksehjelp på skolen. Det har vist seg at ved ny kompetanse i skolefritidsordningen, hadde man oppnådd bedre kvalitet. Han foreslo at målsettingen måtte være å gjøre skolefritidsordningen til en heldags-skole, og at den måtte være gratis.

Leif Sande, Sekretariatet, sa at ingen var for en oljeutvinning som kunne føre til skade på miljøet. Før man går i gang med prøveboring utenfor Lofoten og Vesterålen, skal man se på hva konsekvensanalysen sier. Hvis den sier at vi kan sikre miljøet på en bra måte, så ser jeg ingen grunn til at folk i Nord-Norge skal måtte vente lengre på ny aktivitet og nye arbeidsplasser. – Jeg reiste til sjøs da jeg var 15 år, men etter at oljealderen startet, kunne jeg gå i land og over i oljebransjen. Det kunne også far min og svigerfaren min. Vi kunne bo hjemme. Det ble aktivitet, nye

idrettshaller og bedre veier. Også Snøkvit har skaffet arbeidsplasser i nord. Jeg snakket nylig med en drosjesjåfør i Hammerfest som hadde tenkt å flytte, men han hadde ombestemt seg.

Det som er mest irriterende er at det er folk som bor langt unna, som vil bestemme om man skal bore i Nord-Norge. Etter min mening har folk i nord rett til å utnytte sine egne naturressurser. Vi ønsker en satsing på ildandføring av olje og gass, og vi ønsker industrialisering på fastlandet. Vi ønsker økt sysselsetting og bosetting. La ikke folk som bor langt unna, stikke kjegger i hjulene for dere, sa Sande,

75 Mimmi Kvisvik, Fellesorganisasjonen, viste til to forslag. Hun reiste forslag 8505 og viste til det som var sagt tidligere om fattige barn i Norge. Det er 70 000 fattige barn i Norge. Derfor sier vi ja til kommunalt barnevern. Vi skal jobbe for solidaritet og en rettferdig fordeling i samfunnet. Spørsmålet er hvorfor vi ikke kan sikre alle et verdig liv, om de er i arbeid eller ikke. I dag er SIFO-satsene 7160 kroner måneden, i staten er satsene 5105. Hun hadde også et forslag til som hun ville fremme, men dette skulle hun komme tilbake til neste dag.

58 Atle Tranøy, Fellesforbundet, sa at man i Nord-Norge har stått i ventekø lenge nok. Vi vet at det meste av de fossile energireservene i verden antagelig finnes i værbarste forhold i nord. Samtidig er Norge verdensledende når det gjelder energiutvinning til havs. Og folk i nord trenger sysselsetting og bosetting. Fremtiden ligger neppe i fortsatt fiske i petroleumsfrie områder i en énmannssjark. Fremtiden ligger i olje. Og gassutvinning. Samtidig vil vi ha best mulig miljøteknologi, og det arbeider også norske myndigheter for. Hold dere til handlingsprogrammet, sa Tranøy.

219 Endre Sekse, NNN, sa at han ville fremme et tilleggsforslag til 2943 som handlet om oljeutvinning i nord. I dette forslaget heter det at ved prøveboring i nord skal man handle etter «føre var»-prinsippet. Dette gjaldt både i skreiens gyteområder utenfor Lofoten og Vesterålen, men også på sildegyteplassene på Møre-kysten. Ellen sa at Norge har 30 års erfaring med oljeutvinning i havet, og det har stort sett gått bra. Men sokkelen smalner nordover. Den er meget smal og mer sårbar for inngrep.

66 Per Bjørn Eriksen, Fellesforbundet, sa at han ville si noe om sosial dumping, Alle kjenner vel til at vi har fått en del ukrainske helsearbeidere til Haugesund. Det vi reagerer på er at det ikke stilles strengere krav til de selskapene som rekrutterer helsearbeidere til Norge. Nå er denne saken kommet på dagsorden fordi vår mann i Haugesund, Helge Larsen, reiste saken overfor LO. Nå er det på tide at dere som kommer fra offentlig sektor også våkner. Dere må opp og stå, ellers så kjører toget over dere. Hjelp oss i denne saken. Vi er nødt til å endre tjenestedirektivet. Dette

må stå helt klart i en eventuell ny Soria Moria-erklæring 2, sa Eriksen. I annet fall må vi bare bruke vetoretten.

Rita Lekang, Sekretariatet, sa at sysselsetting av innvandrerkvinner er et stort problem i Norge. Størst er problemet blant somaliske kvinner. Her er bare 22 % av kvinnene i arbeid. For å kunne gjøre noe effektivt med dette, må man fjerne kontantstøtten for godt. Kvinnene må komme i arbeid slik at de kan delta som borgere i samfunnet på lik linje med andre. Integreering er en toveisprosess. Vi snakker også om det kjønnsdelte markedet. I offentlig sektor arbeider det 71 % kvinner.

Trine Lise Sundnes, Sekretariatet, sa at LO endelig hadde fått gjennomslag for at det kan være like belastende å arbeide i offentlig sektor som i industrien. Hvis dette skal bli helt rettferdig, må også den tredelte turnusordningen endres. Det er mange ulemper ved turnusen i dag. Hvis man f. eks. fikk ansatt rene nattevakter, kunne man organisere arbeidet på en måte som ga flere heltidsstillinger og mindre uønsket deltid. Det ville gi bedre ressursbruk og styrket kompetanse. Alle må ha mulighet til å kunne forsørge sine barn.

62 Sten Roar Martinsen, Industri Energi, sa at industri skaper sysselsetting og verdiskaping. For denne industrien er kanskje finanskrisen å regne som et virus, men hvis vi snakker om kraftavtaler og langsiktighet, så er dette selve immunforsvaret. Industrien må ha nok kraft til oversiktlige priser. Vi er ikke fornøyd med den rollen Statkraft spiller i dag. Statkraft frigjør stadig mer kraftvolum uten å inngå nye industriavtaler for den kraftintensive industrien. Enten må eierskapsmeldingen følges bedre opp av regjeringen, eller så får man splitte Statkraft i to selskaper. Løfter har vi fått nok av. Nå må vi ha konkret handling,

29 Clas Delp, Fellesforbundet, sa at det sto noe om personvern i handlingsprogrammet. Problemet er at det kommer stadig ny teknologi som gjør det lettere for arbeidsgivere å overvåke sine ansatte. Få vet at de blir overvåket, men mange frykter at de blir det. Personvernkommissjonen hadde laget en rapport med gode råd, men han syntes at rapporten var litt tynn på hva som bør gjøres. Etter hans mening burde LO kreve en egen offentlig utredning om dette spørsmålet, slik at man kan få satt grenser for hva som skal være tillatt og ikke.

030 Knut Øygard, Fellesforbundet, sa at flere krever fast arbeid mens utviklingen går den andre veien. I mediebransjen ser det ut som om man utnytter finanskrisen helt ut. Man erstatter fast ansatte med midlertidig ansatte. En større og større del blir midlertidig ansatt. Da blir det også vanskelig for våre medlemmer å fremforhandle lokale løsninger. Klubbene svekkes. Samholdet svekkes. Fellesskapet på arbeidsplassen smuldrer opp. Skal man protestere, må man som den svake part gå til søksmål mot bedriften. De bør ha bedre vern enn som så.

247 Torill Nustad, NTL, sa at man nå kunne feire at det var 50 år siden ILO vedtok en resolusjon om retten til lik lønn for likt arbeid. Noen trodde kanskje at dette skulle løse problemene med lønns-gapet mellom menn og kvinner. Det har det slett ikke. Kvinnearbeid blir fortsatt systematisk underbetalt. Allerede Bratholm-utvalget fra 1974 slo fast at dette var tilfellet. Likelønnskommisjonen sier at vi må prioritere lønnsutjevning. I privat sektor er forskjellen i lønn 5400 kroner, i offentlig sektor er den 3850 kroner. Dette er nettopbeløp. Samtidig bruker vi oljepenger med begge hendene.

40 Roy Pedersen, Fellesforbundet, sa at sosial dumping kunne betraktes som EUs 5. frihet. Arbeidsgiverne er også hysterisk overfor allmenngjøring av tariffavtaler. I dag er fristen for å ta opp en sak på tre måneder, og det stilles alt for strenge krav til dokumentasjon på sosial dumping før man kan få til en allmenngjøring. Han viste til Langemyr-saken i Oslo hvor Oslo kommune måtte gripe inn på vegne av polske arbeidere.

19 Sissel Hallem, El & IT, understreket betydningen av tariffpolitikken og sa at det ble stadig flere fattige i Norge. Vi må få en ny lavtlønns- og likestillingspolitikk hvor flere sikres lavtlønnsstillegg. Vi må ikke si nei til 3 milliarder til en likestillingspott. Endelig må vi i sentrale forhandlinger kunne komme opp med mer én krone i lavtlønnsstillegg.

139 Kristine Bjella Stavn, Fagforbundet, tok til orde for en gjeninnføring av den gamle offentlige gravferdsordningen. Bondevik avskaffet denne ordningen og den er blitt erstattet av en behovsprøvd gravferdsstøtte, som er vanskelig å få. Det er på tide at den gamle ordningen kommer tilbake, slik at vi ikke bare kan sikre oss en verdig alderdom, men også en verdig gravferd. Ordningen må være universell, uten behovsprøving.

70 Knut Eriksen, Handel og Kontor, sa at olje og gass er viktig for Norge, men vi må ikke være så opptatt av dette, at vi glemmer de sårbare gytefeltene utenfor Vesterålen og Lofoten. I Norge eksporterer vi fisk og fiskevarer for 40 milliarder kroner pr. år, så dette er en meget viktig næring. For Lofoten og Vesterålen kan prøveboring bli katastrofal både for miljøet og fisken. Hele fiskerisektoren, fiskerimyndighetene, fiskerne og alle miljøorganisasjoner er imot prøveboring. Han viste til et forslag som sier nei til prøveboring på blokk 6 og 7 i Nordland og blokk 2 i Troms. Også LO i Oslo har advart mot prøveboring.

089 Per Jarle Valvatne, Fagforbundet, viste til forslag 10.1.1.4 og foreslo et nytt kap. om Palestina. Han var ikke fornøyd med formuleringen i handlingsprogrammet. Det står at man skal samarbeide med palestinsk fagbevegelse, men kritikken mot Israel er alt for mild. Israel har bygget en mur som slynger seg som en slange på

palestinsk mark. Den deler av Palestina i små biter og stjeler vann og strøm på veien. Nå har mange vært flyktninger i 60 år. De har nå også barn som drømmer om å vende hjem til fedrenes bolig. Fortsatt bor de fleste i flyktningeleire.

189 Grethe Yri Auestad, Fagforbundet, reiste forslag 8829 fra Fagforbundet. Dette var et forslag som omhandlet miljøspørsmål og kulturlandskap. Hun viste til at beitingen i kulturlandskapene går tilbake, og at mange steder blir utilgjengelige for folk flest. Kulturlandskapene er viktige for alle næringene i bygdene, men spesielt viktig er de for turismen. Vi må sikre disse kulturlandskapene bedre.

117 Oddmund Stokka, Industri Energi, viste til den kampen mange tillitsvalgte i Colombia kjemper hver dag. Han siterte en av disse som sa til overgriperne at de bare kunne drepe ham. Han sa: – Det kommer flere etter meg! Denne mannen hette Ortega. Vi vet at siden 1986 har 2670 fagforeningstillitsmenn i Colombia blitt drept. Da spør en seg: – Er det noe vi kan gjøre med dette? Også de tillitsvalgte i Colombia vender blikket mot LO i dag. De følger oss på skjermene. Norge har inngått en frihandelsavtale med Colombia uten at det står noen ting om arbeiderrettigheter. Det er da jeg bare spør: – Hva driver de med. Vi har i Norge nå en regjering som det går an å snakke med. Vi krever altså en ny frihandelsavtale hvor arbeidernes rettigheter blir ivaretatt. Det er solidaritet dette dreiet seg om. En begravelse er alltid trist, den er trist i Norge og den er like trist i Colombia.

16 Else Ormaasen. Industri Energi, sa at hun støttet Sekretariatets forslag når det gjaldt prøveboring i nord. Hun begynte som utdannet geolog i Oljedirektoratet i Stavanger i 1976 og hadde vært med på hele olje- og gassutviklingen fra starten. Det som har gjort det norske oljeeventyret så bra, er at vi har hatt forsvarlig statlig forvaltning av sektoren, vi har satset på sikker utvinning, og staten har sørget for at inntektene kommer hele folket til gode gjennom skatteordningene. Vi har også hatt en trinnvis utbygging, og så lenge staten styrer dette, vil vi også kunne starte prøveboring i nord. Vi har intet å frykte, sa Ormaasen.

286 Ørjan Myrmel, Hordaland, sa at han håpet at man nå hadde en regjering som kunne satse skikkelig på en utbygging og utvikling av Bergensbanen. Denne banen forbindes kanskje først og fremst med passasjertrafikk, men sannheten er at det fraktes mye gods på denne banen. Det tilsvarer 150 000 trailerlass i året. Dette gir god miljøgevinst for veitrafikken i landet. I dag er det slik at det tar lengre tid å reise med banen fra Oslo til Bergen enn det gjorde for 50 år siden. Vi trenger en halvering av reisetiden. For å få dette til, er bygging av Ringeriksbanen det viktigste. Denne ble vedtatt utbygget i 1992, men siden har intet skjedd. Hvis man ikke vil satse på jernbanen, er det en avsporing av debatten å komme med tomme løfter. Hele Bergensbanen trenger en opprustning, sa Myrmel.

282 Rolf Bersås, Rogaland, viste til forslagene 8883 og 8838 og sa at kongressen måtte si nei både til postdirektivet og tjenestedirektivet. Hvis Postkom og LO ikke sier det samme, så blir jeg litt forvirret. I saken som ble reist overfor ESA, hevdet man bare at Stoltenbergs løfter ikke var avgjørende. Det var «bare» politiske løfter. På denne bakgrunn må LO si nei til tjenestedirektivet

199 Ole Roger Berg, Fagforbundet, sa at mange bussjåfører blir ranet mens de er på jobb. Han hadde en kollega som nylig ble angrepet med kniv. Han ga fra seg pengeveska, og det gikk bra denne gangen. Problemet er kontanthåndtering. I noen tilfelle må også sjåførene ha med seg kontantbeholdningen hjem etter jobb. Han viste til forslag 8357 fra Sør-Trøndelag om at all kontantbehandling må opphøre. Han advarte også mot tilbud om busstrafikken. Martin Kolberg hadde sagt at den nye regjeringen skulle stanse tjenestedirektivet «før man tok av seg frakken». La oss håpe at Raymond Johansen kan få gjort noe mer med dette nå, sa Berg.

02 Helge Haukeland, NAF, viste til den nasjonale transportplanen som var lagt frem. Han håpet at denne ble realisert etter planene. Han ville fremme to forslag som omhandlet samferdselsutbyggingen. Det gikk på en skikkelig infrastruktur for vei og jernbane.

229 Grete Høgvoll, Postkom, viste til linje 2581 hvor hun ønsket en ny formulering i forbindelse med avsnittet «Et bedre arbeidsliv». I posten er det mange tøffe løft og arbeidsoperasjoner som gjentas gjennom en lang arbeidsdag. Arbeidet er sånn at det ligger til rette for å standardisere arbeidsoppgavene, og arbeidsgiveren vil gjerne stille krav til den enkelte om økt tempo. Man definerer normer for en arbeidsdag, og da tar man gjerne gjennomsnittet som et minimum. Vi har bestemmelser i Arbeidsmiljøloven om individuell tilpasning av arbeidskrav. Problemet denne gruppen er opptatt av, er at dette ikke er presist nok. Jeg vil ha en lov som gir arbeidstakeren en selvstendig rett til selvbestemmelse, innflytelse og faglig ansvar.

32 Cathrine Sæter Ertsås, Postkom, sa at det sto mye bra om ungdomsarbeid under «LOs egen organisasjon», men jeg klarer ikke å finne den samme klare ungdoms-satsingen i handlingsprogrammet. Derfor foreslår jeg følgende nye tekst i siste avsnitt under «Fagbevegelsens utfordringer» (linje 2127):

Da trenger vi en stor og modig fagbevegelse. Arbeidet med å styrke egen organisasjon gjennom dyktige tillitsvalgte og rekruttering og skoling av nye medlemmer må være en prioritert oppgave. *Oppmerksomheten må i større grad rettes mot unge arbeidstakere. Uifordringen er å få en levende organisasjon som gir løsninger på det ungdom etterspør og å lytte til dem. Samtidig må LO oppføre slik at denne gruppen føler seg representert i fagbevegelsen og at fagbevegelsens standpunkter speiles der.*

Her står jeg, 26 år gammel. Gjennomsnittsalderen på resten av delegasjonen min er nærmere det dobbelte. Her i salen ligger den på 48 år. Jeg bare spør: – Hvem er det som er framtiden i LO? Hvem er det som skal arve samfunnet og arbeidsplassene? Det er vi ungdommer som skal leve og overleve med det som blir bestemt i dag. Det minste vi burde få lov til er å si vår mening. Vi må få slippe til der avgjørelsene blir tatt. Vår idéer er like viktige og riktige. Hvordan skal man rekruttere nye, unge medlemmer, hvis man ikke lar dem slippe til på lik linje med resten? LOs ungdomssatsing burde komme klart og tydelig frem i handlingsprogrammet. Jeg krever at vi blir hørt og får være med på å bestemme over vår fremtid.

230 Linda Stensnes, Postkom, sa at det var viktig å vedta et forslag om outsourcing: Under punktet eierskap vil vi ha med: «*outsourcing av tjenester eller arbeidsoppgaver, skal ikke føre til oppsigelser eller tariffdumping*».

Dette fordi outsourcing og oppsigelser ofte henger sammen. Jeg jobber i finansnæringen. 1. januar i år fikk vi vite at vårt avdelingskontor i Hammerfest skulle legges ned fordi arbeidsoppgavene skulle flyttes til Vilnius. Det er 40 ansatte, hovedsakelig kvinner. Disse sitter samlet på en meget verdifull kompetanse. Denne vil bli splittet ved at de nå må søke nye jobber. Hammerfest har ca. 7000 innbyggere, og nedleggelse av vårt kontor vil få stor betydning for lokalsamfunnet. Selv om de ansatte får nye jobber, vil vi «stjele» disse jobbene fra andre som kunne blitt en tilvekst for kommunen.

6. juni i fjor kom en ny omstillingslov. I henhold til den nye loven har bedriften vår meldeplikt til fylkeskommunen. Formålet med meldeplikten er å synliggjøre andre alternative løsninger enn avviking for å unngå uønskede konsekvenser av nedleggelsene. Siden loven er såpass ny, var den ikke kjent for vår bedrift. Dette medførte at meldeplikten ikke ble overholdt. Beslutning om nedleggelse ble tatt og informasjon til de ansatte ble gitt før fylkeskommunen fikk beskjed. Vi har riktignok hatt møter med dem i etterkant, men det ble for sent til å finne noen alternative løsninger.

– Vær oppmerksom på loven og bruk den! LO må sørge for at virkningen av loven blir evaluert når vi nå går inn i ny en periode med rødgrønn regjering.

227 Ingeborg Anne Sætre, Postkom, sa at likegyldighet kan være en farlig tilstand. For å kunne sikre velferdsstaten, må man være på vakt. Før het det at Posten alltid ville være der, trygg, taus og upåvirket. Men EUs postdirektiv har gjort slutt på stillheten. Ordningen med brev i dag koster ikke Norge ett øre. Frimerkeinntektene for brev dekker kostnadene til distribusjon. Et nytt direktiv gjør posten dyrere for staten. Derfor stemmer vi mot postdirektivet, sa Sætre,

271 Helene Skeibrok, Hedmark, sa at det var usunt å være arbeidsledig. Langtidsledighet kunne gi både fysiske og psykiske ettervirkninger som kunne vare i lang tid, i tillegg vil at kunnskapsnivået ditt lett blir foreldet ved å være ute av arbeidslivet. Det gir også et signal til arbeidsgiverne som er negativt. I nedgangstider er også ungdommer spesielt utsatt. Mange av dem har heller ikke rett til dagpenger. Derfor bør ungdomsgarantien styrkes, sa Skeibrok.

272 Helge Galtrud, Oppland, viste til forslag 8492 om uføretrygd. Han hadde nettopp lest en rapport fra SSB. Og det var uhyggelig lesning. Som kokk hadde han bare en levealder på 71 år. LO-medlemmer skal også dø ti år før folk med en lengre utdanning. Ja, dere skal tidlig under torva! Sånn er det bare. Arbeidsminister Dag Terje Andersen mente nylig at kampen om folketrygda er over. Det skal han ikke si. Høyrekreftene gir seg aldri, og det skal heller ikke vi gjøre. Vi skal slåss videre.

298 Lars Nielsen, Nordland viste til forslagene 8624 og 8854 som han reiste. – Vi må satse på kollektivtrafikk og infrastruktur. Opprustning av jernbanen er viktig, og vi må satse tungt. Det er nettopp i tider som disse at dette vil ha effekt. Det er bra at handlingsplanen tar opp jernbanen, men vi for vår del mener at det må sattes på jernbanen i nord også. Regjeringa satser 90 milliarder på jernbane i sør, men har ikke råd til å bruke 20 millioner i nord. Om nordområdesatsingen skal ha noen mening, må det sattes på konkrete prosjekt.

76 Marianne Wallestad, Fellesorganisasjonen, sa at det er en offentlig velferds-satsing i Norge, det skjer mye i kommunene, og det er gode prinsipper. Det er ofte i kommunene vi skal gi de langsiktige og ofte komplekse tilbudene. Fortsatt er det en del som opplever et fragmentert «vesen», med mange søknader, mange nivåer etc. Dette burde ha vært borte nå, med så mye god vedtatt politikk. Kommunene må settes i stand til å planlegge og å satse.

Anders Skattkjør, Sekretariatet, sa at sosial dumping var en meget viktig sak som angikk mange. Allmenngjøring er tatt i bruk innen mange områder, og det har vært et nødvendig og kraftfullt grep mot sosial dumping. – Men det fjerner ikke all sosial dumping. Vi har også sett tilfeller av dette innen områder som er allmenngjort. Regjeringen har lagt fram forslag til forbedringer, og det viser at den står på arbeidstakernes side. Men ordningen er i fare, for både borgerlige politikere og EU kan avvikle den. Han hadde lagt inn forslag om et mulig tillegg til gjeldende ordning, om at det raskt skal kunne settes inn tiltak når det er behov for det.

44 Bjørn Sigurd Svingen, Fellesforbundet, sa at det var mange kamper som foregikk på denne kongressen. Han støttet Postkoms kamp mot postdirektivet fra EU. Dette er en viktig kamp. Mange kjemper mot tjenstedirektivet. Vi på Toten har ingen tro på garantiene som gis. Svenskene fikk garanti – så smalt det til med

Vaxholm-dommen. Han støttet også kampen for industrikraft. EU står i veien der også. Han mente det var på tide med en full gjennomgang av EØS-avtalen.

160 Arne Jan Skjerdingsstad, Fagforbundet, sa at forbundet støttet forslag 8440 fra fylkeskonferansen i Møre og Romsdal om at det må innføres nasjonale normer for sosialhjelp. Det er mange ulike definisjoner på fattigdom, men for de som er fattige, betyr det lite dersom det ikke fører til forbedringer. Fattigdom begrenser folks valgmuligheter. Fattigdom og arbeidsledighet er to sider av samme sak. Det er fattigdom blant enslige forsørgere, pensjonister, syke. Fattigdom rammer mange barn.

127 Stein Gulbrandsen, Fagforbundet, sa at det var nødvendig å møte klimakrisa med forskning og utvikling av nye energikilder, men ikke minst ved å ta i bruk kjent teknologi. Det fins nok biometangass til å drive all lokal tungtrafikk, og det vil spare mye CO₂- og partikkelutslipp. Det er en teknologi som er kjent, og han foreslo at det ble tatt inn i kapitlet om energi, miljø og klima.

128 Gerd Eva Volden, Fagforbundet, tok opp forbundets forslag 8852, om at LO vil arbeide for at det opprettes et stort investeringsfond for finansiering av offentlig infrastruktur, bygg og anlegg. Det er et stort behov for utbygging av offentlig infrastruktur. Barnehager er et eksempel. Der har det skjedd en kraftig utbygging, og det er bra, men en del av løsningene er midlertidige. For å nå målsettingen om full dekning, bør de erstattes av permanente bygninger. Det er god samfunnsøkonomi å satse på et stort fond.

256 Nina Risinggård, Norsk Transportarbeiderforbund, sa at vikarbyråene vinner fram, på bekostning av fast ansettelse. Det fører til dårligere lønns- og arbeidsvilkår. Dette er en form for sosial dumping. Det er nå ca. 2000 slike byråer i Norge, og dette kan vi ikke godta. Vikarene har vansker med å få banklån, og det er intet innsyn for tillitsvalgte. EU ønsker å åpne for et fritt vikarmarked. Hun refererte forbundets forslag til handlingsprogrammet på dette punktet.

305 Erna Hagensen, Sekretariatet, sa at man måtte stoppe sosial dumping og svart arbeid, fordi dette undergraver hele arbeidslivet. Det har pågått i norske bedrifter i mange tiår før EUs direktiver kom. Mange ender av den grunn opp som minstepensjonister. Vi er i ferd med å få en underklasse. Det skjer i bransje etter bransje. Det er helt nødvendig å rydde opp; vi må sette inn de tiltakene som er nødvendig.

192 Odd-Haldgeir Larsen, Fagforbundet, tok opp forbundets forslag 8934, angående side 42, linje 1373-1374 i forslaget, om at Norge gjennom GATS-avtalen har forpliktet seg til å gi utenlandske tilbydere av utdanning fri markedstilgang:

Siste setning endres slik: LO mener derfor at norske myndigheter må ta initiativ til at forpliktelsen avvikles.

66 Steinar Krogstad, Fellesforbundet, sa at framtida er så lys at vi må bruke solbriller. Den var veldig lys da pensjonsreformen ble vedtatt. Det ble sagt at nærmest alle kunne gå av tidlig, om de ville. Men hva som er avgjørende, er om du har helse, lyst, og om arbeidslivet har plass til deg.

131 Suzanne Pettersen, Fagforbundet, sa at mange ungdommer ikke får gjort ferdig utdanningen sin på grunn av mangel på lærlingplasser. Mange kommuner ser ikke nytten, og velger å spare penger isteden. Vi må presse på; det går ikke an at det offentlige er dårligst i klassen når det gjelder lærlingeplasser. Innfør lovfestet rett til lærlingplass! Hun tok opp på nytt forslag 8923 om dette.

294 Bjørn Inge Fossmo, Sør-Trøndelag fylke, sa at det var oppsigelser og permisjoner over en lav sko. I en slik situasjon er AFP ikke godt nok, fordi de som rammes også kan miste pensjonsrettigheter på grunn av permittering. Han satte fram forslag om at dette ikke skal regnes inn i de 52 ukene. Linjene 2196 og 2197 i forslagsheftet mente han ikke var gode nok. – Vi forlanger økning til minst 70 % av inntekta. Karensdagen må bort. Han støttet Arve Bakkess innlegg.

295 Arne Byrkjeflot, Sør-Trøndelag fylke, sa at Solbakken ønsket et mer prinsipielt og mindre konkret handlingsprogram, men han trodde han tok feil. Vi er kommet hit for å få støtte for alle kampene våre. Vi vil ha konkret støtte i sakene våre, så det blir et konkret handlingsprogram. Når det gjelder Postkom, står de på sitt landsmøtevedtak. Krever de veto mot EUs tredje postdirektiv, eller vil de ha utredning? Er kampen tapt om EUs tjenstedirektiv? Mulig det, men når de første dommene kommer om 2-3 år, skal ikke LO stå som medansvarlig.

220 Stein Slettbakk, NNN, sa at nordlendingene har støttet Nord-Norge-banen siden 1920. Nå er det kommet gode signaler, men – vi kan ikke bygge en bane basert på persontransport. Fiskeindustrien eksporterer for over 40 mrd. årlig, og det er rom for en femdobling. Det sier noe om framtidig transportbehov i landsdelen.

217 Anne Berit Aker Hansen, NNN, mente at handlingsprogrammet var blitt et godt dokument hvor mange viktige saker for forbundet var godt ivaretatt. En sak som ble reist på landsmøtet for fire uker siden var at feriepengeopptjeningen i folketrygda ikke er god nok, og hun la fram forslag om å innføre full opptjening av feriepenger på ytelsene gjennom Folketrygda.

223 Reidun S. Fossedal, NNN: – Det sies at det har vært et godt lønnsoppgjør og et løft for de lavtlønte. Det har også gitt bra uttelling for de fleste, men noen har falt

utenfor; og det gjelder dagarbeiderne i baker- og konditorområdet. Vi er fagarbeidere med fire års utdanning. Årsaken er at vi faller mellom to stoler, ved at natt- og dagarbeidere slås sammen. Dermed faller vi utenfor lønnsgarantien. Det er lønna som teller, det er den som skal betale all regningene, og noen sier at da tar vi heller kontingenten som lønnspåslag.

109 Jon Arne Mo, Industri Energi, fremmet to endringsforslag til handlingsprogrammets del om kraft. Det høres jo flott ut at Midt-Norge er et eget prisområde for kraft, men det hadde ført til at hans bedrift hadde fått en prisøkning på kraft på 300 mill. kroner, og 150 har mistet arbeidet. Ormen Lange ble koplet inn uten at det ble tatt grep når det gjaldt kraftforsyningen. Han framsatte forslag om at prisområdene for kraft ble fjernet.

183 Grete Johanne Thomassen, Fagforbundet, fremmet forslag til nye avsnitt under kap. 5, der det står relativt lite om barn og unge. Alle har krav på trygge oppvekstvilkår, og forebyggende arbeid må lovfestes.

123 Jan Helge Gulbrandsen, Fagforbundet, sa at LO i mange år har gjort et meget godt arbeid med pensjonen. Det har vært helt sentralt for privat sektor, og må fortsette også for offentlig sektor.

186 John Kristian Øvrebø, Fagforbundet, sa at det var skrevet mye fint om kultur og satsing på kultur, også i forslaget til nytt handlingsprogram. Mye av dette går i generelle vendinger, men av og til må vi tørre å være mer konkrete slik at vi siden kan lese i beretningene også om våre seire på kulturområdet.

Derfor vil Fagforbundet støtte forslaget fra Musikernes Fellesorganisasjon om at LO helt konkret skal jobbe for en egen forskrift for kulturskolevirksomhet. I forrige periode fikk vi en ny kulturlov som følge av kulturloftet til regjeringen. Dette var det første de rødgrønne ble enige om på Soria Moria. Dette skjedde bl.a. etter press fra LO, og kulturloven har vært viktig for statusen for mange kulturarbeidere. Etter innføringen av kulturskoler i opplæringsloven, har kulturskolene fått større oppmerksomhet i de enkelte kommunene, og på de aller fleste steder finnes det nå et kulturskoletilbud.

Nå ser vi dessverre en beklagelig utvikling både når det gjelder smalt innhold og høy pris for kulturskoletilbudet. Vi frykter at en utvikling hvor prisene på kulturskolen vil føre til en skjev sosial fordeling av kunnskap innenfor kunst- og kulturuttrykk, noe som er dypt udemokratisk og sterkt i strid med uttalte målsettinger.

Flere har foreslått at kulturskolene skal være gratis. Fagforbundet foreslo opprinnelig at det skulle være et tak eller en makspris for kulturskoletilbudene, og har også

foreslått overfor departementet å innføre en ventelistegaranti. Fagforbundet vil i denne omgang støtte MFO sitt forslag om at det i handlingsprogrammet skal stå at LO skal arbeide for at det blir laget en egen «forskrift for kulturskolevirksomhet».

Krav til faglig nivå og grenser for egenbetaling ble også nevnt i innledningsforedraget, og sammen med mål for virksomheten, vil dette kunne gi grunnlag for egne forskrifter. Dette vil kunne sikre at vi fortsatt skal kunne nyte fantastiske åpnings-scener på fremtidige LO-kongresser, som resultat av en systematisk og rettferdig satsing på kunst og kultur for våre barn og barnebarn.

53 Gunn Dønnestad Hansen, Fellesforbundet, fokuserte på el-overfølsomhet, som fører til mange ulike fysiske plager. Dette kan bli en ny folkesykdom, og hun syntes det var flott at LO fokuserer på dette. Hun hadde likevel et forslag til endring av linje 2596 på side 15 i Sekretariatets innstilling, der hun forslø at LO «vil» i stedet for det som står, LO «må».

79 Rita Tonning, Fellesorganisasjonen, ville si litt om solidarisk lønnspolitikk og likelønn. Hun ville gi ros til handlingsprogrammet på dette området, men det er resultatet som teller, og hva blir det? Hvorfor viser det seg at det alltid er dette som har vikeplikt? Kvinnetariffen forsvant i 1967, men 40 år etter opplever vi fortsatt lav lønn i enkelte yrker. Det er gledelig at programmet tar inn forslag fra likelønnskommisjonen, men det er behov for presiseringer, og hun foreslo at LO slutter seg til forslag fra FO på dette området.

171 Sissel M. Skoghaug, Fagforbundet, mente at situasjonen i helsesektoren var en av de største utfordringene man sto overfor, og LO må si klart ifra. Ved at LO organiserer alle grupper, kan profesjonskamp unngås. For liten bemanning gjør at nytdannede ikke kan gjøre det de er utdannet til å gjøre, og det kan føre til frustrasjon. Vi må ha gode betingelser, slik at de blir i helsevesenet. Mange grupper kunne nevnes. Her ville hun peke på jordmødrene, som har opplevd nedbemanning i lang tid.

242 Jarle Berge, NTL, sa det er en kjensgjerning at altfor mange befinner seg utenfor arbeidslivet. De har krav på ei trygd å leve av. Men det er også en kjensgjerning at mange tvinges ut av et brutalt arbeidsliv, noe som er uheldig for alle parter. IA-avtalen, en ordning som LO stiller seg som garantist for, går ut ved årsskiftet. Det er en god anledning til å forbedre den og gjøre den mer forpliktende for å hindre utstøting fra arbeidslivet.

235 Jahn Cato Bakken, Norsk Sjømannsforbund, var som seilende medlem av Norsk Sjømannsforbund glad for at handlingsplanen tok opp sosial dumping i sjøfarten; noe som er svært viktig for sjøfolkene. Dette har foregått i mange år. En konkret sak pågår nå, og store deler av næringen venter på utfallet av saken. Representanter for

rederne uttalte nylig at det å benytte asiater i stedet for norske sjøfolk, er den rene uhjelp, fordi de får langt høyere lønn enn hjemme! Men det er dette som er sosial dumping, og vi venter nå spent på at de rødgrønne skal gjeninnføre forskriften som ble fjernet av Bondevik. Neste steg må være allmenngjøring av tariffavtalene.

71 Finn Allan Westjord, Fellesforbundet, så de mange mulighetene som ligger i å utvinne olje og gass i nord. Folk i nord har alltid møtt store utfordringer, men dette har også skapt muligheter. Første kraftverk ble bygget allerede i 1904. Når det nå oppdages nye ressurser, skulle det bare mangle at vi ikke tok dem i bruk. Det vil skape optimisme og slik trygge bosetningen. Turismen har økt men det må også bo folk i landsdelen, om den skal kunne utvikle seg videre.

233 Johnny Hansen, Norsk Sjømannsforbund, tok opp forslag 8437 om at produktavgift for fiskere erstattes med arbeidsgiveravgift. Dette handler om at fiskerne skal ha samme rettssikkerhet som andre, og han var glad for støtten i forslaget til handlingsprogram. Men i ettertid har det vært samtaler med våre venner i den rødgrønne regjeringen, og det er ikke politisk flertall for å imøtekomme det kravet vi har bedt om LOs støtte til. Vi har innledet samarbeid med Norges Fiskarlag på dette området, og vil derfor be kongressen om å fatte et annet vedtak enn det vi tidligere har bedt om.

169 Øystein Hansen, Fagforbundet, tok ordet til pkt. 9 i handlingsprogrammet – Energi, miljø og klima, og tok opp et tidligere innlevert forslag fra forbundet til dette, som gikk ut på å sikre like drivstoffkostnader over hele landet. Transportkostnadene utgjør en betydelig del av den enkeltes budsjett. Tidligere fantes det en ordning for utjevning av drivstoffpriser, men den ble tatt bort av Bondevik.

Kjell Atle Brunborg, Sekretariatet, mente det var sagt mye bra om jernbanen de siste åra, både fra regjeringen og fra LO. Dette er viktig. For jernbanepolitikken del har vi opplevd den rene revolusjon med den rødgrønne regjeringa i forhold til det vi var vant med. Og LO har vært en særs viktig pådriver.

65 Synøve Bergan, Fellesforbundet, tok ordet til kap. 5. I 110 år har LO kjempet for bedre lønn og en sosial utvikling. Ap hadde gjort et godt vedtak om tannhelse, men hun var redd for at vi ikke får både i pose og sekk, og siktet da til forringet uførepensjon: – Oppad, fremad, aldri tilbake! Hun gikk inn for 100 prosent lønn under rehabiliteringstiltak, på linje med sykelønn. Hun ville ha både i pose og sekk.

62 Katrine Anita Heggelund, Fellesforbundet, sa at det ikke lenger fantes noe som het sosial boligpolitikk. De unge er de virkelige taperne, og blant dem er det særlig lærlingene som faller mellom alle stoler. Den sosiale boligpolitikken må gjenreises! Hun opprettholdt forslag 8473.

61 Djevat Hisenaj, Fellesforbundet, sa at midlertidig ansatte presses til å gjøre hva som helst for å beholde jobben. Innen hotellbransjen kan folk tvinges til å ta 22-30 rom på noen timer. Det er moderne slaveri, mens folk som Petter Stordalen tjener penger og kjører rundt i dyre biler.

50 Tom Egil Flata, Fellesforbundet, var opptatt av Skanled og gass til Grenland. Dette mente han hadde fått en bra plass i handlingsprogrammet, så det var ikke LOs feil at prosjektet er utsatt. Men planen ligger der, og regjeringa har sagt at 10 % av gassen vår skal brukes i Norge – men da må røret komme inn et sted!

239 Anita K. Solhaug, NTL, fastslo at New Public Management har slått ut i statlig forvaltning. Offentlig sektor ledes etter prinsippene fra privat sektor. Denne regjeringen har reversert en del av det Bondevik innførte, men det er ikke tatt noe virkelig oppgjør med konkurranseutsetting og privatisering. Regjeringen stopper det bare en sjelden gang. Vi må si ifra når utviklingen er i strid med målsettingene i Soria Moria-erklæringen.

240 John Leirvaag, NTL, sa at slik han hadde forstått det, skulle det utvalget som utreder tjenestepensjonen, snart legge fram sin innstilling. Den offentlige tjenestepensjonen i dag har alle de passasjer som dette utvalget skal utrede. Han mente at setningen ved linje 2819 i sekretariatets innstilling kan forbedres, og han fremmet forslag om dette. Når det gjelder pensjon, har det skjedd endringer hele tiden, bort fra «hva vi veit vi får, og nå veit vi stort sett bare hva vi skal betale inn».

252 Pia Strand, NTL, viste til at statens egne kompetanseorganer går imot oljevirkosomhet utenfor Lofoten, og disse er ingen redskaper for miljøvernere. Det skal forhandles om en ny klimaavtale etter Kyoto, og hun mente at Norge måtte se resultatene av disse forhandlingene, før vi avgjør den videre utvikling av oljevirkosomheten. Derfor foreslo hun nei til oljeutvinning utenfor Lofoten og Vesterålen. Det handler ikke om ja eller nei til oljevirkosomhet i det hele tatt. Det finnes store områder utenom Lofoten og Vesterålen.

39 Dalwinder Singh, Fellesforbundet, hadde jobbet innen hotell- og restaurantbransjen i 20 år, og han kunne skrive under på de store problemer som de midlertidig ansatte utsettes for. Det kan gå ut over helsa. Du sitter og venter på at arbeidsgiveren skal ringe, og vet ikke om det blir noe eller ikke. Han viste til et hefte som Fellesforbundet har vært med på å lage som heter «Bruk og kast». Dette heftet anbefalte han alle å lese.

197 Kim Eide, Fagforbundet, viste til hvor dårlig økonomien er for studenter. Har du ikke foreldre som kan skaffe deg bolig, må du arbeide sjøl. Det er uheldig, og du stanger fort i inntektstaket, og da blir en del av stipendiet omgjort til lån. Som stu-

dent med lån stiller du dårligere overfor bankene også. Fagforbundet håpet på støtte til forslaget om økt stipendieandel.

37 Kine Asper, Fellesforbundet, viste til kap. 2 – Arbeid for alle. Vi må arbeide for at de vernede bedriftene ikke konkurranseutsettes. Da trengs det statlig styring, men noen av dem har aldri vært underlagt statlig styring, og andre er på vei ut. Nettopp disse arbeidsplassene må fremfor noen være trygge. LO må *krøve* dette, og hun satte fram forslag om det. Ellers er det en kjensgjerning at om du har fått en diagnose som ekskluderer deg fra det vanlige arbeidslivet, er det ingen garanti for at du får et tilbud.

140 Karin M. Mathisen, Fagforbundet, viste til kap. 8 om likestilling og til forslag 8766 fra forbundet. Det er 30 år siden likestillingsloven ble vedtatt, og da gikk radikale kvinner imot. Hun ville ikke påstå at de fikk rett, men det er fortsatt en lang vei å gå. Kjønnsperspektivet er blitt nedtonet, men det er fortsatt behov for å bedre kvinnens stilling i arbeids- og samfunnsliv. Dette er bakgrunnen for forbundets forslag.

264 Iren Bekkevold, Akershus, opprettholdt forslag 8686 om EØS-avtalen og endring av linjene 1013–1034. Vi har etter hvert fått mye erfaring med EUs direktiver, og ikke alle er like positive, for å si det mildt. Det må være riktig å utrede alternativer til EØS, skaffe oss kunnskapsgrunnlag, som kan ende med at vi enten søker EU-medlemskap, beholder EØS-avtalen, eller søker en handelsavtale.

Dirigenten foreslo at alle forslag ble oversendt redaksjonskomiteene 1 og 2, og at alle forslag med innstilling ble oversendt sekretariatet. Dette ble godtatt. 300 forslagsark var levert; noen med flere forslag. Redaksjonskomite 1 skulle møtes etter plenumsmøtets slutt denne kvelden.

Møtet hevet kl 17.55

Møtet ble satt igjen kl 19.35. Dirigenten sa at man var klar for siste økt denne dagen. Han håpet alle hadde fått med seg at de kunne levere sin innlegg til LO Media slik at de kunne bli spredt rundt om i hele verden. Han sa videre at administrasjonen ikke hadde klart å få kopiert opp alle forslagene i et hefte. Han trodde det skulle bli ferdig i løpet av kvelden og at man kunne ta det med seg og lese det etter dagens møte. Det ville bli lagt ut nede i 1. etasje.

Om morgendagens møte sa han at etter Roars og Jens' innledninger, var det satt av to timer til debatt. Talerlistene ville bli arrangert slik at flest mulig forbund kunne få innlegg mens statsministeren fortsatt var i salen; ikke som forrige gang da 20-30 gjensto etter at Jens hadde forlatt salen.

I dagens debatt gjenstår det 103 talere. 39 av disse har ordet for annen gang og har derfor bare ett minuttets taletid. Noen hadde trukket seg. Dette var ikke ment som en oppfordring, men man ville selvfølgelig ikke nekte folk å trekke seg fra talerlista.

Jan Davidsen, Sekretariatet, sa at han hadde en fantastisk følelse under debatten. Vi tenkte kanskje at vi var ambisiøse i Sekretariatet, men dere er jo enda mer ambisiøse. For å få gjennom våre krav, trenger vi også en fortsatt rødgrønn regjering. En undersøkelse blant våre medlemmer viser at 53 % ville stemt Ap, 9 % SV og 6 % Sp. Dette gir oss et godt utgangspunkt foran høstens valg. Vi ønsker en helhetlig politikk med en god balanse mellom by og land.

Vi har også spurt medlemmene om hva de synes er de fem viktigste sakene i valget. Da svarer 80 % at det viktigste er fattigdomsproblemet. Det er jeg nesten litt stolt over, men det viser kanskje også at 245 000 medlemmer kjenner til folk som har opplevd fattigdom. Vi vet at retten til arbeid er den sikreste veien bort fra fattigdommen. Vi må også være opptatt av å heve sosialhjelpssatsene og dagpengene, sa Davidsen.

216 Inger Furmyr, NNN, viste til at LO hadde vedtatt 7,5-timersdagen på 80-tallet. Da hadde man visjonen om 6-timersdagen klart foran seg. Og når vi i Norge har hatt en produktjonsvekst på 57 % siden 1980, så skulle vi vel ha anledning til å gjennomføre dette. Ifølge SSB kan man redusere arbeidstiden med 20 % uten at dette i særlig grad svekker arbeidskvaliteten. Vi forventer også en fordobling av BNP innen 2050.

182 Arne Granvoll, Fagforbundet, henviste til forslag 8525. Dette gjaldt kompensasjonsordningen. Kommuneøkonomien ble styrket etter at de rødgrønne overtok regjeringsmakten, men samtidig har kostnadene i kommunene økt enda mer. De fleste kommuner går med store underskudd. Regjeringen har sagt at kommunene skal spille en viktig rolle i den tiltakspakken regjeringen skal legge frem foran neste år. Kommunene må få økte budsjetter i 2010. De trenger en realøkonomisk vekst. Han ba om støtte til Fagforbundets forslag.

269 Erik Hagen, Oslo, ville nevne noen av de fem sakene han hadde tenkt å ta opp. Den første saken han nevnte var at LO må utrede spørsmålet om hvordan man skal få til oppgjør som treffer de lavlønnte bedre. Reidun fra NNN hadde vært inne på det samme. Et rettferdig skattesystem er en vei å gå. Han ønsket også at LO utredet om det kan finnes alternativer til EØS-avtalen som også gir oss markedstilgang, men som stopper stimen av direktiver som kommer fra Brüssel. Vi kjenner tjenstedirektivet og postdirektivet. Det neste er direktiv om vikarbyråer. Disse direktivene applauderes det over på høyresiden, mens regjeringen ikke akkurat er overivrig etter å få stanset dem.

267 Julia Banda Rasmussen, Oslo, viste til kap. 7 om solidaritet og samarbeid og sa at dette arbeidet fortsatt er like viktig. Spekulasjonsøkonomien rammer ikke spekulantene, den rammer oss. Derfor foreslår vi i LO Oslo at det innføres en avgift på alle former for kapitaloverføringer og valutatransaksjoner. I handlingsprogrammet har LO en formulering som bare rammer den spekulative valuta- og kapitalomsetningen. Vi mener at det skal være avgift på alle slike transaksjoner. I tillegg vil LO i Oslo foreslå at Statens pensjonsfond, utland får etiske retningslinjer som hindrer dem i å investere i virksomheter som produserer klasebomber og miner, og bedrifter som bruker barnearbeid.

05 Eva Jenssen, NAF, sa at i renholdsbransjen var det mange innvandrere som ikke kan snakke norsk. Selv om vi hører at bare 19 % behersker norsk, ser man bare toppen av isfjellet. I ISS i Norge har man 125 ulike nasjonaliteter å forholde seg til. Det er ikke alle som vet om de har en ansettelseskontrakt eller ikke. Ved Granskogen skole i Trondheim tilbød vi tidligere kurdiske kvinner norskundervisning. LO bidro aktivt i dette arbeidet. Det viste seg at 85 % av dem som tok kurset, fikk fast ansettelse etterpå. Nå har dessverre kommunen lagt ned Granskogen. – Det er visstnok billigere å betale sosialtrygd.

07 Thor Sannæs, NAF, henviste til kapitlet om lønns- og arbeidsvilkår og til frontfagsmodellen som LO praktiserer. Han hadde for så vidt ikke så mye imot frontfagsmodellen, men den virket ikke bra i praksis. Det har vist seg at de samme gruppene får systematisk lavere lønnvekst over tid på grunn av nettopp denne modellen. Noe må gjøres for å hindre dette. Vi har jo over tid hatt større lavlønnsstillegg enn det generelle tillegget. Noen grupper blir likevel alltid hengende etter.

150 Roy Bjarne Gyberg, Fagforbundet, viste til forslag 8671 og sa at det finnes minst 40 millioner flyktninger i verden. Den viktigste grunnen til flyktningeproblemene er krig. Som et rikt land er Norge forpliktet til å føre en human asyl- og flyktningepolitikk. Mennesker som blir forfulgt, har krav på beskyttelse. Særlig har kvinner og barn krav på beskyttelse. De er særlig utsatt for vold. Kvinner blir også utsatt for overgrep på asylmottakene i Norge. Mange private aktører er i dette markedet kun for å tjene penger. Dette er rent kommersielle selskaper. Asylanter og flyktninger trenger gode og sikre bo- og omsorgsforhold når de kommer til Norge.

289 Magne Erstad, Hordaland, viste til endringsforslag til 8490 som var levert. Det gjelder ferieloven. Ferieloven må endres slik at man får feriepenger også av sykepenger i ferieåret. I dag gir dagpenger rett til feriepenger, men det gjør ikke sykelønn. Han ba om at forslag 8490 ikke bare ble sendt til Sekretariatet, men til redaksjonskomiteen. Han støttet også opprustningen av Bergensbanen og sa som gammel bergenser at det er «håll i hove» at det tar lengre tid å reise med banen Oslo-Bergen i dag enn i 1970.

54 Eldar Myhre, Fellesforbundet, sa han var født i sildabyen og hermetikbyen, men silda ble borte. Han flyttet til oljebyen, og det er ingen tvil om at det var «åljo» som hadde reddet folk på kysten. Det er oljepengene som gjør at også Norge har ekspandert. Mange «sildabyer» har fått nytt liv takket være oljen. Denne utvinningsen i Nordsjøen har pågått i 30 år, og man kan ikke si at silda er borte. Nå har vi hatt det største sildefisket i Nordsjøen siden 1935, og aller mest sild har det vært i Vindafjorden, der hvor de store oljeriggene ble bygget i sin tid. Det er oljen som gjør at Norge kan holde et høyt investeringsnivå. Det var planlagt investeringer i Nordsjøen i år på 30 milliarder, men nå ser det kanskje ut til at Statoil tviler på investeringene. Som aktiv eier må vi forvente at staten øver nødvendig press på Statoil for å holde investeringsnivået oppe.

238 Geir Allan Stava, Skolenes Landsforbund, sa at uten enhetsskolen hadde man ikke hatt en sann velferdsstat i Norge. Men spørsmålet er heller: – Har vi en enhets-skole? Bondevik endret regelverket slik at f. eks Oslo kommune kan motarbeide enhetsskolen innenfor sitt område. Dessuten overførte Bondevik forhandlingsretten fra staten til KS.

– Jeg jobber i ungdomsskolen. Mange opplever at overgangen til KS har ført til lavere lønnsvekst. Hvis man vil man ha sure lærere, kan man fortsette slik, men hvis man vil ha blide lærere, så fører man forhandlingsansvaret tilbake til staten. Vi trenger LOs støtte i denne saken. «Den største gleda LO kan ha, er å gjera SL glad», sa Stava.

145 Lene-Britt Johannesen, Fagforbundet, viste til forslag 8536 om fattigdommen. Det holder ikke at LO bare har fattigdomsperspektivet med i en internasjonal vinkling. Over 50 % av Fagforbundets medlemmer mener at dette er det viktigste spørsmålet i dette valget. Da må det komme med som eget avsnitt. Hva er fattigdom? Er det bare de som sitter og tigger på gata som er fattige? Nei, det er all grunn til å tro at dette også gjelder mange av LOs medlemmer; kanskje noen som jobber på deltid og har fått det tøffere på arbeidsmarkedet. Vi må vise disse folkene respekt i de dokumentene vi produserer, sa hun.

148 Bjarne Robstad, Fagforbundet, sa at han ville støtte forslag 9060 som omhandlet pensjonistenes rettigheter. Fagforbundet har innledet et godt samarbeid med Pensjonistforbundet. En del av medlemmene er overført Pensjonistforbundet. Det har også andre forbund gjort. Pensjonistforbundet står i fare for å miste forhandlingsretten i forbindelse med trygdeutbetalingene. Han foreslo en ny setning til linje 2804 som gikk ut på at Pensjonistforbundet måtte få beholde forhandlingsretten. En uttalerett blir ikke det samme.

325 Stein Grøtting, Sekretariatet, sa at det har ført til skjevheter at høyresiden i flere år hadde de klamme fingrene sine rundt rattet i utdanningspolitikken. Og selv om

vi har fått en ny regjering, ser det ut som om noen av de klamme fingrene fortsatt er på rattet, i hvert fall i Oslo. Her erklærte man tidligere en Djupedal-fri sone, og man har motarbeidet skolereformene. Man holder på å markedstilpasse skolen, og da får vi ikke en gratis fellesskole for alle. Han ville også stanse den årlige publiseringen av PISA-prøvene, og som viser rangeringen mellom skolene i Norge og i den enkelte kommune.

20 Anette Eriksen, El&IT, viste til forslag 8887 som var foreslått som et tillegg til 1319. Hun trodde det var veldig riktig at man gikk et skritt lenger på skolene som allerede hadde servert frukt og grønt. – Denne serveringen bør utvides med et varmt måltid om dagen. Det er ikke alle som har niste med på skolen, og man kan selv tenke seg hvordan det er å gå uten noe på «tanken» hele dagen. Barn som ikke får nok næring, lærer også mindre, og de blir slappe og usosiale. Dette kan føre til sosiale forskjeller i skolen.

– Jeg er glad for at mitt barn til høsten skal begynne på en grendeskole, hvor man har et varmt måltid midt på dagen. Det er betryggende for meg å vite dette. Da kan man få maksimal undervisning når man skal, og man kan ellers herje fritt i fritime. Da kommer elevene også til å score høyt på prøvene.

260 Stein Remmem, Industri Energi, sa at møbelbransjen i Norge bør nevnes i handlingsprogrammet. Møbelindustrien i Norge er godt utviklet som ferdigvareprodusent og designer. Innovasjon og samarbeid i bransjen har gitt gode resultater. Mange møbelbedrifter har gode merkenavn nasjonalt og internasjonalt. Mange bruker også våre møbler i Norges-profileringen utenlands, Møbelindustrien sysselsetter 9 000 arbeidstakere, men vil indirekte involvere 20 000 arbeidstakere når man tar med underleverandører innen transport, emballasje, tekstil m.v. Mange er hjørnesteinsbedrifter der hvor de er lokalisert. De gir mange kvinnelige arbeidsplasser (50 %), og dette er særlig viktig i distriktene.

90 Berit Rødseth, HK, sa at det i mange bransjer er problemer med verneombud. Dette gjelder innen renhold, i hotell- og restaurantbransjen og i varehandelen. Utbyggingen av franchisesystemet innebærer at man har så små enheter i kjøpesentrene at de ikke har krav på egne verneombud. Derfor må en ordning med regionale verneombud utbygges.

290 Monica Oppedal, Sogn og Fjordane, sa at hun støttet forslag 830 om bygging av Stad skipstunnel også kalt Stad-tunnelen. Med denne tunnelen vil mye av trailertransporten overføres til sjøveien forbi Stad. Det vil gi 100 vogntog mindre i innlandet. SSB har også funnet ut at dette prosjektet er samfunnsøkonomisk forsvarlig. I første omgang har regjeringen bevilget 200 millioner til prosjektet, men det er viktig at det fullføres. Dette forslaget må oversendes redaksjonskomiteen.

243 Lill Sæther, NTL, viste til handlingsprogrammets kap. 77. Hun ville opprettholde forslag 8707 som beskrev problemet med sosial dumping. Vi må bruke dispensasjonsretten vi har overfor EØS. Dette spørsmålet må tas opp i full bredde i forhold til EØS-avtalen. Hun hadde også andre forslag som gikk ut på en aktiv europapolitikk. Hun ville også fremme forslag til en uttalelse om finanskrisen, om årsaker, forløp og mulige virkemidler mot.

291 Cecilie Søllesvik, Møre og Romsdal, sa at det viktigste for henne var barn, familie, hjem, arbeid og venner. Mange jobber turnus og har vansker med å kunne forholde seg til andre i normalt arbeid. Mange jobber også turnus på store oljeanlegg som Snøkvit og Ormen Lange. Vi er pendlere. NHO vant nylig en rettssak som gjaldt disse gruppene. NHO mener at gruppene har ni ferier i året og ser ikke ulemper med de reduserte mulighetene man har for å delta i aktiviteter på hjemstedet.

59 Kjell Sørensen, Fellesforbundet, sa at kapitlet om olje og gass var meget dekkende. Vi som sitter her er vant til forhandlinger. Da setter vi oss ikke i en situasjon hvor vi har låst oss før forhandlingene. Vi er i en prosess. Hvis vi utsetter avgjørelsen om boring i nord til 2013, kan man ikke regne med noen resultater før i 2017-18. I mellomtiden synker produksjonen i Norge gradvis. Tyske hobbyfiskere ser i dag ut til å utgjøre en større trussel mot fiskebestanden i Nordsjøen enn olje- og gassvirksomheten.

60 Roger Pilskog, Fellesforbundet, sa at mange i LO hadde gjort en fantastisk jobb mot sosial dumping. Noen har krevd nye lover. Noen sier nei til Tjenestedirektivet. Er dette så lurt nå før valget å kritisere regjeringen? Er ikke det beste tiltaket vi kan arbeide for nå å vinne valget 14. september. Samtidig kan det virke som om allmenngjøringen er blokkert av NHO. Det vil antageligvis være en bedre vei å få en lovfestet rett til bransjevise bestemmelser om lønn. Tarifflønnen bør fortsatt være normgivende, ikke en minstelønnsatts.

155 Halldis Waage Revheim, Fagforbundet, viste til forslag 8617 fra NTL om behovene for å satse på flere helårige arbeidsplasser med fast ansatte i reiselivsnæringen. Reiselivsnæringen har hatt en kraftig vekst, og har fremdeles et betydelig vekstpotensial både nasjonalt og internasjonalt. Reiselivet har hatt en positiv innvirkning på antall sysselsatte i Norge, og næringen er kjent for å benytte mange sesong- og deltidansatte. Mange unge, særlig mange kvinner, er å finne i næringen. Den har også en relativt stor andel ansatte med innvandrerbakgrunn. utfordringer i denne anledning er å arbeide målrettet for økte stillingsandeler og flere helårs faste arbeidsplasser. Av erfaring vet vi at noen bransjer innenfor sektoren har en ukultur hvor ansatte utnyttes. Det importeres arbeidskraft som jobber i korte perioder; mange av disse under dårlige lønns- og arbeidsforhold. Dette er sosial dumping.

Handlingsprogrammet slår fast at heltid er en rettighet, og at hovedregelen skal være at arbeidstakeren skal være fast ansatt. Skal vi få bukt med sosial dumping og utbyttingen av arbeidskraften også i denne sektoren, må det arbeides hardt for flere fast ansatte. Det er avgjørende viktig at LO arbeider for at de som tar arbeid i denne sektoren, skal være sikret en mer forutsigbar arbeidssituasjon enn den de opplever mange steder i bransjen i dag. Fagforbundet støtter derfor forslag 8617 fra NTL.

Reiselivsnæringen i Norge har vært i stor vekst, og det er fortsatt et stort vekstpotensial. Det har vært en positiv utvikling mange steder. I denne bransjen er det mange deltidsarbeidende og sesongarbeidere. Også mange innvandrere arbeider i disse bedriftene. Noen utsettes for dårlige lønns- og arbeidsforhold. Det er klart mange tilfeller av sosial dumping. Vi i LO må jobbe for at flest mulig får fast ansettelse. Det er det beste. Støtt derfor forslag 8617!

259 Nina Helland, Industri Energi, sa at møbelbransjen hadde vist seg å være meget omstillingsdyktig. Man har som mål en produksjonsvekst opptil 15 milliarder kroner årlig i 2015. Dette er en av de få ferdigvareproduksjoner vi har i Norge. Det er en miljøvennlig industri som ikke slipper ut CO₂. 40 % av møbelindustrien i Norge er lokalisert i Møre og Romsdal. Den har stor betydning for regionen. Bedriftene samarbeider om kompetanse og bedriftsutvikling. LO bør vise at de også støtter denne industrien. Vi er en bransje som satser på design og produksjon, og vi er gode på innovasjon og internasjonal markedsføring.

292 Rolf Kårvand, Møre og Romsdal, sa at regionen hadde et stort underskudd på kraft, og derfor tar Statnett skyhøye strømpriser av industrien i Møre og Romsdal. Når det er mangel på kortreist kraft, hever man prisen på den tilgjengelige kraften. En bedrift på Sunndalsøra fikk en ekstrautgift på strøm på 300 millioner kroner. Det er en katastrofal politikk av Statnett. Dette kraftregimet ble innført av Bondevik 2-regjeringen. Man har ikke fått løst kraftkrisen i Midt-Norge. Vi har fått en ilandføring fra Ormen Lange uten kraftproduksjon. Det virker nesten som at det er landbruksdepartementet som styrer næringspolitikken. I regionen er det et kraftunderskudd på 7 twh mens det for hele Midt-Norge er et underskudd på 9 twh. Her er det behov for ny kraftproduksjon, og for mer for kortreist kraft.

111 Lill-Heidi Bakkerud, Industri Energi, sa at i disse finanskrisetider har noen og enhver fått seg en på trynet. Mange innlegg har bekreftet dette. Det skjedde også da Gassco på vegne av partnerskapet i Skanled kunngjorde at de ville innstille videre arbeid med Grenland-prosjektet på grunn av finanskrisa. Prosjektet legges foreløpig på is. Det var en på trynet for mange. LO har hatt et systematisk og målrettet arbeid for å få røret til Grenland på plass. Uten dette ville ikke Skanled kommet så langt som det har pr. dags dato. Et viktig grunnlag for dette ble bl.a. lagt gjennom det arbeid og de konklusjonene som ble lagt frem i rapporten «Ta naturgassen i bruk» fra 2001. Det

er nå viktig at vi sørger for fortsatt press for å få dette på plass. Noen må sørge for at prosjektet ikke smelter bort. LO er den aktøren som har både kompetanse og kraft til å sørge for det. Vi må ikke la noen tro at den vi fikk på «tryne», lammer oss. Vi fore-
slår å synliggjøre dette i et tillegg til forslaget til næringspolitisk uttalelse.

87 Mona Christine Bjørn, Handel og Kontor, sa at det blir stilt strenge krav til effektivisering både i privat og offentlig sektor. Vi skal ha et arbeidsliv som er tilpasset alle, men vi skal også ha gode uføreordninger. Vi må ha en tydelig politikk på dette området ettersom saken skal behandles til høsten. Vi vil at uføretrygdede fortsatt skal beskattes som pensjonister. Vi sier nei til levealdersjustering av uføretrygden, og vi er for at pensjonister beholder barnetillegget. Bare dette kravet om inndragning av barnetillegget beløper seg til 21 000 kroner.

287 Audhild Solsvik, Hordaland, sa at allmenngjøring av tariffavtaler er et vanskelig tema. Det er vanskelig å få dette til med de krav til dokumentasjon som foreligger. Skal vi så ta omkamp om tjenstedirektivet? De rødgrønne har gitt oss garantier, men tillater vi at de kommer med tiltak mot sosial dumping?

208 Eva Nordås, Ledelse og Teknikk, sa at man i forbundet hadde utviklet en undervisning som var godkjent på universitetsnivå. Det var viktig å slå fast prinsippet om livslang læring. Det må skje en systematisk kompetanseoppbygging. Kompetanse skal være Norges konkurransefortrinn i verden. Vi må derfor videreutvikle trepartssamarbeidet, og kompetansen må skreddersys. Forslaget til uttalelse viser at LO har viljen til å gjennomføre reformen.

265 Kleiv Fiskvik, Oslo, sa at LO i Oslo hadde vært svært opptatt av at man moderniserte Alnabru-terminalen, selve navet for godstransporten i Norge. Det har lenge vært arbeidet med en slik modernisering, og regjeringen har bevilget 1 milliard til dette. Problemer er at Oslo fortsatt vil ha flest mulig folk til å flytte til byen, og da trenger de flere boliger. Moderniseringen av terminalen har stor betydning for gods på bane, og LO i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø har sammen støttet at staten overtar disponeringen av arealene på Alnabru for at jobben skal bli gjort.

Om oljeboring i nord sa han at opinionen var blitt overkjørt av oljeblobbyister som forteller hvor liten fare det er med prøveboring utenfor Lofoten og Vesterålen.

154 Roger Heimli, Fagforbundet, sa at det var mange tilbydere på nettleie i de store byene, men nettleiene varierer mye fra sted til sted. Man beregner nettleie bl.a. etter hvor ting er plassert, alder på anleggene og topografien på stedet. Jeg mener at vi må få like vilkår over hele landet. På samme måte som Posten har like vilkår, bør nettleien være den samme. Derfor støtter jeg forslag 8834. Urimelighetene må fjernes. Vi må få et mer solidarisk Norge.

262 Aud Helen Øyen, Østfold, slo et slag for et bedre arbeidsmiljø på arbeidsplassene. Hvis man går sammen, kan man kanskje temme kapitalkreftene. I Østfold hadde hun vært med på et innovasjonsprosjekt hvor hensikten var å finne frem til nye idéer for et godt arbeidsmiljø. Vi har utviklet FoU-strategier. Man hadde samarbeidet med seks forskjellige bedrifter, og med gode resultater.

299 Hilde Bernhardsen, Troms, sa at hun trodde utviklingen gikk i retning av mer utdanning for alle. Alle har likeverdige tilbud. Vi i LO må ikke minst se til at de langtidsutdannede blir i LO etter utdanningen. Flere og flere tar utdanning, og andelen som tar langtidsutdanning øker også. Vi bør ha kontakt med dem allerede i studietiden og sørge for at alle betrakter LO som det naturlige valget når de skal organisere seg.

251 Stein Thorvaldsen ba om støtte til forslaget til uttalelse mot New Public Management som mange offentlige organer har innført. Han sa at forskere bruker en halv milliard bare til søknadsskriving. Systemet gjør at de ansatte holdes utenfor, de får ikke innsyn. Man skulle løse sykehuskrisen ved å innføre stykkprissystemet, men fortsatt er det de lønnsomme pasientene som behandles først. Vi krever at regjeringen tar et oppgjør med dette styringssystemet.

101 Arne Ervik, Handel & Kontor, sa at åpningstidene i varehandelen hadde løpt løpsk etter liberaliseringen under Bondevik i 2003. Presset på arbeidstakerne øker, ikke bare i varehandelen, men hos leverandørene, renhold og transport. Vanlige åpningstider i dag er 7.00 -23.00 på hverdager og frem til 22.00 på lørdager. Det er eierinteressene i kjedene som bestemmer løpet. Mer inntjening er målet. De enkelte som er i franchisesystemet, har lite de skal ha sagt. En sideeffekt er også mer bruk av deltid i kjøpesentrene.

211 Bjørn Nedreaas, FLT, sa at man husket godt de mange løfter LO fikk om mer industrikraft i 2001, men lite hadde skjedd. Hjemfallsaken har også ligget død i mange år. EU har vært problemet, og juristene har vært i tvil. Man har, som Skog sa, ikke vært villig til å ta fatt på «EØS-dyret». Tidligere næringsminister Dag Terje Andersen sa at utbygging av kraftverk på Karmøy skulle være selve svenneprøven for den nye regjeringen. Nå kan vi bare konstatere at svenneprøven ikke er bestått. I dag har vi f. eks. teknologi til å bygge aluminiumsverk uten CO2-utslipp. Nå trenger industrien hjelp.

8 Gunvor Strømme, Telemark, viste til kap. 4 sa at det var et forslag om et bedre arbeidsliv som var innsendt, men hun skulle likevel levere det på nytt. Forslaget hennes gikk ut på at man ikke skulle kunne sies opp av arbeidsgiver når man mottar rehabiliteringspenger. Slik er det i dag. Hun kjente til at en som først hadde 50 % sykemelding og siden rehabilitering. Etter to år ble kvinnen oppsagt. Konsekven-

sen av en slik ordning er altså varig uførhet i stedet for rehabilitering og tilbakevending til arbeidslivet.

164 Signe Karen H. Rasmussen, Fagforbundet, viste til forslag 8675 om nordområdene og sa at seismikkskytingen sommeren 2008 utenfor Lofoten og Vesterålen hadde skapt mer støy enn staten kanskje hadde regnet med. Det ble ikke bare støy, men også en rettssak. Når det ble mer støy i nord, har det sammenheng med at det var trauste fiskere som sto i front. Vi vet også at sokkelen smalner inn i Nord-Norge. På det smaleste er den bare to mil mens sokkelen i Nordsjøen nesten går til Skottland. Fiskerne vet at oljeleting kan påvirke gytingen. Jeg tror man gjør klokt i å avvente konsekvensanalysen og ta den tid man trenger. Vi behøver ikke å forhaste oss.

168 Jorunn Romsdal, Fagforbundet, viste til forslag 8675 og kap. 6. Regjeringen har varslet en sterk satsing på nordområdene. Man satser på forskning og utvikling, større sjøsikkerhet, innovasjon og ny teknologi. Det er mange ord, men det er lite samfunnsfokus. Det vitner mer om koloniale prosesser. Vi må ikke glemme at det er menneskene i nord som er de viktigste byggesteinene for fremtiden, sammen med naturen.

106 Frode Alfheim, Industri Energi, sa at han var opptatt av desentralisert bosetting, også i Nord-Norge. Da er det også viktig at man får på plass en petroleumsbasert utdanning i Nord-Norge. Dette arbeider man sammen med industrien om å få til. Samtidig må vi ha en levedyktig fiskerinæring ved siden av oljeutbyggingen. Det er vanlig å se oljefolk med søl på klærne på 70-tallet, mens fiskeren i nord gjerne avbildes som en gammel mann i en liten sjark. Virkeligheten er en annen. Vi har kanskje den aller beste fangstteknologien i verden i Nord-Norge. Og ikke tjener fiskerne noe dårligere enn i oljebransjen heller. Jeg hører mange som drar en million etter 100 døgn på sjøen.

246 Jostein Kleven, NTL, kom inn på lønns- og arbeidsvilkår og sa at forskjellene mellom folk økte for hvert år. Slik blir det når man legger opp til prosenttillegg ved tariffoppgjørene. Da blir det de med høyest inntekt, som får de største tilleggene. Lavtlønnstillegg kan ikke veie opp dette misforholdet.

11 Said Hassen, Norsk Arbeidsmandsforbund, var stolt over sitt medlemskap i NAF og over å få anledning til å stå på LO-kongressens talerstol. Han kom fra renholdsbransjen og var med i en ressursgruppe der det ble lagt stor vekt på informasjon om fagbevegelsen, og denne virksomheten hadde ført til mange nye medlemmer. Renhold er ofte første inngang til arbeidslivet for mange innvandrere. De blir ofte utnyttet, noe som kan skyldes mangel på kunnskap om lover og regler. Denne situasjonen kan bedres med mer språkopplæring.

41 Terje Fjellum, Fellesforbundet, viste til forslag 8119 fra Fellesforbundet om permitteringsregelverket og grunnlaget for dagpenger, og foreslo en ny sistesetting om at dagpengene heves fra 62 til 70 % av brutto lønn. Når det gjaldt pkt. 8 og pkt. 6, syntes han det var greie forslag fra Sekretariatet, og han håpet dette ble fulgt opp. Videre støttet han EL & ITs forslag om boikott av Israel. Her må vi stå på og vise at vi mener alvor med vår solidaritet med palestinske kamerater. Han støttet også EL & ITs forslag om at levealdersjusteringen ikke skal slå ut for uføre. Han hadde selv en 28 år gammel sønn som aldri hadde fått prøvd seg i arbeidslivet.

31 Svein Erik Hille, Fellesforbundet, sa som sjeiken foran sitt harem: – Her står jeg; jeg vet hva jeg skal, men ikke hvor jeg skal begynne». Det er en bransje som ikke er blitt nevnt, nemlig treforedling. Den er ikke av de største, men den er viktig. Den viser at det går an å kombinere miljøvern med industriarbeidsplasser. Men det trengs nok kraft og stabile rammevilkår, og det må satses på teknisk og industriell utvikling av 2. generasjons biodrivstoff i Norge, produsert av ressurser som ellers ikke benyttes. Han hadde fremmet forslag om dette.

45 Gunn-Aina Sønsteby, Fellesforbundet, sa det ble jublet over lønnsoppgjøret i fjor. Men hvorfor fikk ikke jeg og mine medlemmer lavtlønnstillegget da? Hun fremmet forslag 8182 på nytt.

209 Trond Rødsjø, FLT, viste til forslag 8565 om rammevilkårene for industrien. Norge er best i klassen på miljøavgifter, men hva når det gjelder veier ute i distriktene? Mange bedrifter er avhengige av at de kommer raskt ut til markedene. Når det gjaldt vannkrafta, opplevde man at lønnsomme bedrifter i Rana ble lagt ned og produksjonen flyttet utenlands pga. dårlige rammevilkår. Det sies at bedriftene har klart seg godt de seinere åra, men i medgang er det enkelt. Det er nå problemene melder seg. Langsiktige vilkår på kraft er nødvendig.

237 Else Hostvedt, SL, sa at skolen er en arena for læring. Det er limet i det sivile samfunn, og vi må være opptatt av kvalitet. Når Høyre foreslår karakterer i 5. klasse, er det for å segregere, som andre forslag fra Høyre. Dette er ikke løsningen for norsk skole. Alle skal få delta i arbeidslivet, og de må alle få tilgang til kunnskap. LO garanterer at alle skal få del i fellesskapet, og da trenger vi en god skole. Hun ba om støtte til SLs forslag på dette området.

93 Anne-Lise Thorske, HK, sa at Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære fredsorganisasjon, en betydelig aktør både utenlands og i Norge. Dette vil hun gjerne ha klart fram i handlingsprogrammet, og hun hadde fremmet et forslag om dette, som hun refererte.

268 Mandana Yousefi, Oslo, var glad over å kunne stå her på talerstolen, i et fritt land, og si hva hun mente, uten å risikere å bli torturert eller fengslet. Demokrati er avhengig av fred. LO i Oslo vil derfor styrke handlingsprogrammet med sitt forslag 8678 om å stryke «utenfor NATOs territorium». Hun fremmet dette forslaget på nytt, sammen med forslagene 8679 og 8681. – Vi må presisere at LO er imot rakettskjold i Europa, slik regjeringen også har sagt, og vi må presse den nye administrasjonen i USA på dette.

126 Mette Henriksen Aas, Fagforbundet, støttet NTLs forslag om et oppgjør med New Public Management. Det lages blåkopier av private bedrifter. Vi advarte mot fagforeningsknusing da helsereformen ble innført, og det har det blitt, i sakte kino riktignok, men likevel fagforeningsknusing. Noen sier at NPM er ute. Jens sier at han ikke vet hva det er, og det må vel bety at han er økonom. Denne ideologien lever i beste velgående. La oss kreve et generelt oppgjør med NPM av den norske regjering.

228 Hans Fredrik Danielsen, Postkom, sa at det har vært usikkerhet om hva Postkom egentlig ville når det gjaldt EUs 3. postdirektiv. Postkom er opptatt av resultater, og behandlingen av dette direktivet avgjøres ikke av LO alene. Vi trenger 100 prosent opplutning om vårt syn. Postkom fastholder tre punkter: 1. Utsette implementering av direktivet. 2. Foreta en reell utredning av konsekvensene. 3. Da er det enkelt for regjeringen å fatte det selvsagte vedtak, som er at direktivet ikke skal implementeres i Norge.

231 Thore Strøm, Postkom, støttet Arve Bakkes innlegg om dagpengeordningen. Han støttet også forslaget fra Fagforbundet om å kjempe for offentlig ansvar og drift av helsetilbudet. Når det gjelder Postdirektivet, vil det være feil å la private aktører, gjerne utenlandske, ta ut de lønnsomme delene, og overlate resten til å konkurrere om skattepenger som også skal brukes til mange andre gode formål. Han ba om støtte til Postkoms forslag.

77 Ivar Kvadsheim, Fellesorganisasjonen, hadde et forslag om å satse på de ansatte i skolen, men ikke lærerne i denne omgangen. Det er lenge siden utviklingshemmede ble plassert i institusjon og egne skoler. I dag skal alle barn ha et tilbud i normalskolen. Det er blitt behov for mange ulike yrkesgrupper som supplement til lærerne. Dette er et uregulert område som preges av midlertidige ansettelser m.v. Disse yrkesgruppene må anerkjennes som det de er.

266 Astrid Tjellaug, Oslo, sa at vi burde være stolte over fellesskolen som fører til mindre forskjeller. Barna lærer de samme verdiene. LO Oslo har foreslått rett til gratis barnehageplass og gratis skolefritidsordning som viktige likestillingstiltak.

210 Merete Jonas, FLT, fokuserte på forslag 10053 fra FLT om unntak fra arbeidstidsreglene. Disse reglene har vi av sosiale og helsemessige årsaker. FLT har medlemmer som ofte rammes av disse unntakene, og de gir ikke rett til å nekte overtid.

188 Steinar Molvik, Fagforbundet, tok opp forslag 8439 om barn og unges vilkår. Han ville holde fast på ordlyden i forslaget som var sendt inn, selv om det sies at intensjonen er ivarettatt. Dette er et viktig område, og han var trygg på at redaksjonskomiteen ville komme fram til en god løsning. Når det gjaldt olje utenfor Lofoten og Vesterålen, bodde han for sin del i Svolvær, som er midt i gryta, og han kunne forsikre om at det var stor usikkerhet omkring spørsmålet lokalt. Kommunestyret er nesten delt på midten, og mange svarer «vet ikke», og det kunne kanskje vært fornuftig for kongressen å innta en litt mer forsiktig tilnærming.

244 Dag Agledal, NTL, opprettholdt på vegne av forbundet forslag 8021, fordi de mente det er viktig å være tydelig på å prioritere heltid. Forbundet ville ha det fram allerede i det første kapitlet. Dette angår mange av LOs medlemmer. Mye er gjort, men vi har ikke kommet langt nok.

156 Solveig Løvik Norevik, Fagforbundet, tok opp igjen forslag 1018, og viste til kampanjer mot fordommer og for integrering. Vi må vurdere oppfølging av LOs integreringsprosjekter. Selv hadde de gode erfaringer med samarbeid med Norsk Folkehjelp. Deres forslag ble oversendt til sekretariatet.

99 Jorunn Sandberg Martinsen, HK, fremmet forbundets endringsforslag. Retten til heltidsstilling må lovfestes. Store deler av HK-området sliter med ledere som utnytter de ansatte arbeidstid for å fylle egne lommer, og det er kvinner det går ut over. Norge er på Europa-toppen i deltid.

270 Jarl Kurud, Hedmark, ville snakke om kap. 3 og sosial dumping. Det offentlige er ofte en stor aktør ved kjøp av arbeidskraft, og da har de et ansvar for å sikre gode arbeidsvilkår hos leverandører og underleverandører. Han fremmet forslag 8242 på nytt, og takket for støtten fra Fagforbundet. – Vi må ikke sove i timen. Det er viktig å følge opp når dette også rammer offentlig sektor.

195 Ingvild Bø Moberg, Fagforbundet, viste til at LO var sterkt engasjert internasjonalt, og det måtte man fortsette med. I Fagforbundet er mange fornøyd med mye, men de ville også ha med et nytt punkt om solidaritet med Cuba. – Vi arbeider mot USAs blokade, som fører til store problemer og rammer et fattig land, i tillegg til at den er ulovlig. Om vi ønsker en videre demokratiutvikling på Cuba, er det fornuftig å arbeide for oppheving av blokaden, som skaper en stor ytre fiende for cubanerne.

83 Bjørn Mietinen, HK, ville ta opp franchising, som er i rask utvikling i Norge. Kanskje så mange som 70 000 – 80 000 arbeidstakere er involvert. Dette var etter hans mening et system som gir franchisegiveren all makt, og franchisetakeren alt ansvar. Det undergraver de lønns- og arbeidsvilkår som fagbevegelsen kjemper for. Hvis vi ser på franchisegiveren som hovedentreprenør, og franchisetakeren som underentreprenør, kan vi bruke solidaransvaret som andre steder i arbeidslivet. LO må gå i bresjen for å få innført en franchiselov.

298 Lars Nielsen, Nordland, ville foreslå en endring om industrikraft i handlingsprogrammets side 22; en tilleggsetning om at kraften skal benyttes til industriproduksjon. Han kom selv fra prosessindustrien, og han hadde opplevd at kyniske driftseiere stoppet driften i dårlige tider og heller solgte kraften.

Dirigenten sa at nå gikk man over på talere som var oppe for andre gang, og som dermed bare hadde ett minutt taletid.

248 Pål Kjørstad, NTL, begrunnet forbundets nye forslag til punkt 3. NTL opplever at arbeidsgivere vil ha mer av potten til individuell fordeling, og vi fremmer følgelig forslag om at LO må arbeide for lik lønn for likt og likeverdig arbeid.

74 Kjetil A. Ostling, Fellesorganisasjonen, pekte på at mange yrkesgrupper utsettes for vold og trusler, særlig innen helsesektoren. FO har selv satt i gang forskning på området, da arbeidsgiveren ikke har villet gjøre det.

249 Elise Skjenald, NTL, viste til forslag som var levert, om at folkehøgskolene måtte få bedre rammevilkår. – Folkehøgskolene er et viktig alternativ for mange, men skal de kunne utvikle seg videre, må en større del av tilskuddet skje i form av basistilskudd.

75 Mimmi Kvisvik, Fellesorganisasjonen, la fram tilleggforslag til kap. 5.

247 Toril Nustad, NTL, ville ha kongressen med på å prioritere likelønn. Det punktet må styrkes. Hun la fram forslag om dette.

117 Ommund Stokka, Industri Energi, sa at både Fagforbundet og Industri Energi verver mange lærlinger. – Vi har doblet antallet i løpet av ett år, men hvordan ser vi så politisk på dette? Mange er usikre på lærlingeplass til høsten. Derfor må retten til lærlingeplass lovfestes.

26 Eli Ljunggren, Fellesforbundet, sa ja til olje- og gassvirksomhet i nord og begrunnet dette.

131 Suzanne Pettersen, Fagforbundet, sa at det ikke sto mye om barn og unge i handlingsprogrammet. Fagforbundet støttet for øvrig forslag 8843 fra Fylkeskonferansen i Akershus om å satse på fornybar energi. Videre må ungdommen få plass i en egen organisasjon. Fagforbundet har fått til dette, og det har styrket forbundet. Hun rakk også å støtte Postkoms forslag vedr EUs 3. postdirektiv.

78 Rigmor Hogstad, Fellesorganisasjonen, sa at LO skulle forsvare velferdsstaten, bygd på universelle velferdsordninger. Hun reagerte på at Sekretariatet hadde fremmet forslag stikk i strid med dette. I vern om velferden foreslås det å knytte noe av dette til fagforeningsmedlemskapet. Dette mente hun var helt feil.

49 Arne Hagen, Fellesforbundet, ville blitt kvalm om det var rett det LO Media skrev, om at kongressenteret opererer med midlertidig ansatte uten tarifflønn. De er redde for å prate. Nå er det på tide å rydde opp i dette, sa Hagen som forlangte en redegjørelse fra ledelsen om saken.

44 Bjørn Sigurd Svingen, Fellesforbundet, var så til de grader enig med siste taler at han ble helt satt ut, og han glemte hva han ellers hadde tenkt å si.

252 Pia Strand, NTL, var glad for at det hadde kommet svar på oppfordringen om å begynne oljevirkosomhet i Lofoten og Vesterålen. Noen sier at de ikke tror på de offentlige ekspertorganene. Andre erkjenner faren, men vil ha oljevirkosomhet likevel.

73 Siv Karin Kjøllmoen, Fellesorganisasjonen, sa at arbeid til alle er jobb nr. 1, men hva med de funksjonshemmede? Det må finnes støtteordninger for dem; det er veldig viktig for dem å få en lønnslipp, gå på julebord og å ha en sjef som stiller krav til dem. Dette mister de uten støtteordninger.

295 Arne Byrkjeflot, Sør-Trøndelag, ville ikke ha omkamp om tjenestedirektivet. LO har bedt om garantier. Det har de ikke fått, og nå innrømmes det at det ikke er mulig å gi garantier. Han advarte mot at LO skulle justere sitt standpunkt av hensyn til regjeringen.

308 Gerd Kristiansen, Sekretariatet, sa at hun støttet Postkoms forslag om utsettelse og utredning av postdirektivet. Det er klokt det de gjør. Hun støttet også at uføre ikke må rammes av levealdersjustering.

292 Rolf Kårvand, Møre og Romsdal, støttet forslag 8866 fra Sogn og Fjordane om «sterk auke i løyvingane til vegnettet», også RV70. Vi må bygge nye veier som binder viktige bo- og arbeidsmarkedsregioner sammen. Trollheimtunnelen er et eksempel på dette, hvor Sunndal og Surnadal vil komme nærmere hverandre.

268 Mandana Yousefi, Oslo, viste til at Trond Giske ønsket innspill til det nye kulturløftet, og det skulle han få. Hun tok opp forslag 9017 om møteplasser i lokalsamfunn.

54 Eldar Myhre, Fellesforbundet, viste til en formulering på s. 30 i heftet, om at den sosiale dimensjonen ikke er kommet like langt i EU som næringspolitikken. Dette må det være uproblematisk å skrive under på. Det må sies i klartekst at dette har gått feil vei; den sosiale dimensjonen fins ikke.

265 Kleiv Fiskvik, Oslo, viste til en feil på siste side, siste linje, der Sekretariatet sier at forslaget fra Oslo LO om sikring av faglige rettigheter, er tatt inn, men det stemmer ikke. Det står ikke her. Dette må redaksjonskomiteen rydde opp i.

269 Erik Hagen, Oslo, sa at hvis en lang diskusjon er et problem, hvorfor er kongressen da kuttet ned til fem dager?

55 Per Bjørn Eriksen, Fellesforbundet, sa at oljeselskapene nå spekulerer i å utsette flere prosjekter i påvente av bedre oljepris; og de presser leverandørene på pris. På denne måten kan vi miste verdifull kompetanse og arbeidskraft. Han hadde levert et forslag om dette, og bad om støtte til det.

62 Katrine Anita Heggelund, Fellesforbundet, sa at forbundet ikke var imot lærlingeplasser, og vi forstår hvorfor mange ønsker lovfestet rett til lærlingeplasser. Dette vil imidlertid ikke være nok for å bedre hverdagen til lærlingene. Vi må kreve mer av stat og kommune.

243 Lill Sæther, NTL, sa at Elden hadde noe tilsvarende av hennes forslag, om at LO må arbeide aktivt mot dommene i EF-domstolen. Hun oppfordret også LO til å støtte den internasjonale antikorrupsjonskampanjen «Publish what you pay».

186 John Kristian Øvrebø, Fagforbundet, sa at det allerede var sagt mye bra denne dagen, også om ny kompetansepolitikk. – Jeg vil sette fokus på et viktig moment i tilknytning til uttalelsen «Ny kompetansepolitikk – livslang læring». Finansminister Kristin Halvorsen og flere av våre internasjonale gjester har tatt opp behovet for å møte finanskrisen med egne virkemidler, samtidig som vi skjeler til nødvendig omstilling i forhold til klimakrisen.

Behovet for nytenkning er åpenbart, og vi trenger alle hodene for å løse disse krisene og nå nye mål. Kravene om livslang læring, som er listet opp i uttalelsen, er preget av de utfordringer vi som tillitsvalgte lettere får øye på og viser at LO er konstruktiv i tilnærmingen til utvikling og nødvendig omstilling i et trepartssamarbeid.

For vi kan ikke kjøpe oss til løsninger innenfor alle samfunnsområder. Vi er nødt til å finne løsningene. Til å gjøre det, trengs livslang læring og kompetanseutvikling for alle arbeidstakere, uavhengig av sektor, utdanningsnivå, alder, kjønn og sosial bakgrunn. Slik skaper vi framtida sammen.

Dirigenten sa at han hadde mottatt 362 forslag pluss 3 forslag som var avvist, fordi de gikk på den faglig/politiske situasjonen. Det er ett forslag fra Arne Byrkjeflot og to fra Terje Skog. De ble bedt om å komme tilbake med forslagene neste dag. Dermed var debatten under pkt. 8 avsluttet. Redaksjonskomité 1 ble bedt om å møte i Arena etter plenumsmøtets slutt.

Bente N. Halvorsen fikk ordet til Arne Hagens spørsmål. Hun sa at nettstedet til «Fri Fagbevegelse» hadde gjort oppmerksom på at kongressenteret benyttet uorganisert innleid arbeidskraft. Dette er i strid med de reglene vi har fastsatt, og er fullstendig uakseptabelt.

Vi har krevd at det skal være tariffavtale, men har nå fått vite at byrået er uten avtale. Kontrakten er derfor sagt opp, og vi skal erstatte byrået med et selskap med tariffavtale. Hun syntes det var synd at Fellesforbundet ikke hadde tatt opp dette direkte med LO.

49 Arne Hagen, Fellesforbundet, gledet seg over svaret, men regnet med at det nå var noen jenter som sto uten arbeid. Disse må også sikres lønn, om nødvendig ved hjelp av solidaransvar.

Møtet ble hevet kl 22.25

Formiddagsmøtet onsdag 13. mai

Formiddagsmøtet onsdag 13. mai ble satt kl 0900 med Arve Bakke som dirigent. Han foreslo at man startet dagen med «Din tanke er fri». Han opplyste etterpå at Thorbjørn Bjørn Mikkelsen hadde vunnet LO-prisen tirsdag og kunne hente sin premie på LO Medias stand.

Dagsordens pkt. 7 – Den faglige og politiske situasjon

Dirigenten opplyste at man denne formiddagen skulle behandle dagsordens pkt. 7 med innledninger av Roar Flåthen og Jens Stoltenberg. Han viste til forslag og innstillinger bak skilleark 7 og bak skilleark 10 (10,2) I tillegg skulle man behandle en innstilling om medlemsutviklingen. Det er disse dokumentene man skal ha i bakhodet når man går løs på dette punktet på dagsorden. Han regnet med at Flåthen ville holde på en halvtime fra 09.10, Jens Stoltenberg ville tale fra 09.40 til ca. 10.25. Da ville det bli en halv times pause. Deretter ville det bli debatt frem til kl. 13.00. Navnelapper og eventuelle forslag ønsket dirigenten levert i pausen. Dirigenten ville strukturere talerlista slik at alle forbund ble representert. Han ba også forbundene prioritere internt. Han regnet med at man måtte gå løs på tre minutters og ett minuts taletid når man fikk en oversikt. Han regnet også med at man skulle få til en rettferdig gjennomføring.

Roar Flåthens innledning

LO-leder Roar Flåthen startet med: – Kamerater! Størk Hansen har særlig god dreis på dette med «kamerater». Ved forrige kongress hadde vi sittet i fire år med en regjering som førte en politikk for de rike og velstående. Bondevik-regjeringen kjørte på lag med arbeidsgiverne, og ble støttet av Fremskrittspartiet. Disse fire år ble fire tapte år for velferden i Norge.

Regjeringen svekket arbeidsmiljøloven, de kuttet i dagpengene og sykepengene, de sulteforet kommunene, de kuttet på forskningsmidlene osv. Tenk om denne regjeringen hadde fortsatt i fire år til? Vi hadde i 2005 et valg mellom to klare alternativer. Vi kunne med stor rett velge å støtte det rødgrønne alternativet. Det viser seg jo at 2/3 av våre medlemmer da stemte på de rødgrønne partiene. Nå har vi et nytt stortingsvalg og en ny faglig debatt.

Vi kan oppsummere hva som har skjedd i disse fire årene. Regjeringen har etter min mening levert fra dag 1. Jeg kjenner heller ikke til noen annen regjering som har levert et faglig regnskap til fagbevegelsen hvor man redegjør for hvordan man

har møtt kravene fra fagbevegelsen. Jeg vil takke den rødgrønne regjeringen for dette. Jeg antar at Jens skal skryte litt mer om det faglige regnskap senere, men jeg vil si at dette plasserer Norge i en helt spesiell situasjon i verden. Regjeringen har levert når det gjelder faglige rettigheter, kampen mot sosial dumping, dagpengene m.v. Det er en regjering som har arbeidet med oss, ikke mot oss.

Det er stor frustrasjon ute. Om vi reiser østover, i EUs nye medlemsland, er det så ille som det går an. De hadde lite å gå på også før krisa, men de var på vei oppover. Så stoppet det helt opp. Om vi ser på Spania, Frankrike, opplever vi at fagbevegelsen har et stort problem med å komme i dialog med myndighetene, det vi allerede har her i Norge. De må gå i demonstrasjonstog for å bli hørt. Wanja fra svensk LO forteller at det gikk to år før den borgerlige svenske regjeringen ringte fagbevegelsen. Så vi trenger ikke gå så langt for å se forskjeller!

Når Siv Jensen kritiserer LO for å ta ansvar, har hun ikke fått med seg at treparts-samarbeidet er en suksessfaktor i Norge. Om partilederen savner aksjoner og demonstrasjoner, må vi stille spørsmålet: – Vil hun ha konfrontasjon med fagbevegelsen?

Den 14. september er det stortingsvalg, og det går fort nå. Når vil følger diskusjonen på borgerlig side, er det vanskelig å se et alternativ. Det er et uferdig byggverk. Det er Norges mest rotete byggeplass, og hadde det vært i arbeidslivet, ville det ha blitt stengt av Arbeidstilsynet på dagen!

Vi kjenner konsekvensene av høyrepolitikken. Det er mindre fellesskap, mindre velferd, større forskjeller. Den siste tids politiske diskusjon og utspill viser tydelig at Høyre og Frp fører en politikk for arbeidsgiverne. Høyres landsmøte ville utvide adgangen til midlertidige ansettelser. Dette er en ren provokasjon mot LO og mot arbeidstakerne. Dette betyr større usikkerhet for den enkelte. Vi har allerede 200 000 midlertidig ansatte i Norge, og vi vil ha færre. Fast ansettelse er en grunnplanke i norsk arbeidsliv. Og dette gjelder ikke bare privat sektor, men også offentlig.

Siv Jensen avviser solidaransvaret, som regjeringen vil innføre, fordi det er byråkratisk og uansvarlig. NHO sier omtrent det samme. Det er vanskelig å høre forskjell på Frp og arbeidsgiverne når det gjelder sosial dumping. Det står ikke noe om det i programmet deres. De er vel ikke opptatt av det da, annet enn når det gjelder å støtte arbeidsgiverne.

Når det gjelder EUs tjenstedirektiv, har regjeringen fått de garantier som er mulige å få i et demokrati. Dette er fulgt opp også av LO; dette er innenfor den nasjonale styringsretten. Vår største utfordring til nå er at en borgerlig regjering vil angripe

alle de punktene som er viktige for oss. Den vil privatisere og konkurranseutsette og redusere fagbevegelsens innflytelse. Har Høyre og Frp glemte de endringene de har stått for i arbeidsmiljøloven? Jeg tror ikke det. Jeg tror de ligger i en skuff, og at Siv Jensen går med nøkkelen rundt halsen, klar til å hente dem fram.

Et sitat: – Vi vil starte arbeidet med å endre arbeidsmiljøloven på flere viktige områder om vi kommer i regjeringssposisjon. Hvem sa det? Jo, det var Kenneth Svendsen, stortingsrepresentant for Frp.

Ja, jeg er redd for at de vil gjøre mer enn sist, fordi Frp denne gangen vil få større innflytelse på den borgerlige politikken. 1. mai var Siv Jensen opptatt av likestilling, og hun omtalte også hjelpepleierne, og det er jo bra – men er dette troverdig når hun samtidig vil svekke de sentrale forhandlingene? Det er jo nettopp gjennom sentrale forhandlinger og med dialog med myndighetene at vi kan gjøre noe med likestillingsspørsmålet. De vil ha mer lokal og markedsstyrt lønnsdannelse – og det var jo nettopp dette vi måtte kjempe mot i offentlig sektor under lønnsoppgjøret i fjor. Dette betyr større forskjeller og ikke likelønn.

Likelønn er mange ulike ting; det kan gjelde ufrivillig deltid, turnus/skift, mer fokus på kvinner og serviceyrker, sosial dumping, bare for å nevne noen. Når jeg blir spurt om likelønnsnett og likelønnskommisjonen, sier jeg at den gjorde en bra jobb, men – det må mer penger på bordet om vi skal få gjort noe. Derfor skal LO være garantisten for en rettferdig lønn for alle kvinnegrupper i LO.

Flåthen takket for gjennomføringen av den store medlemsdebatten. Med denne som bakgrunn skal det stilles tøffe krav også i kommende periode, og de politiske partiene vil bli konfrontert med kravene. Og det vil bli stilt krav til den rødgrønne regjeringa. Hovedkravet er som før arbeid til alle. Det må føres en politikk som sikrer arbeidsplassene. Vi må få de ledige i arbeid, og det må skapes nye arbeidsplasser.

Krisa forsterker betydningen av hvem som styrer landet de neste fire årene. I stedet for skattelette, må regjeringen bruke offentlig sektor for å motvirke krisa. Dette har vi snakket om på kongressen, og det vil bli fulgt opp i uttalelser og i handlingsprogrammet. Vår utfordring nå er en næringspolitikk som evner å skape. Vi skal bruke hele landet. Vi har naturressurser som ingen andre har, og det er dette som blir avgjørende – vår evne til å utnytte naturressursene til hele landets beste. Derfor, Jens, er dette viktig: Karmøy er lagt på is. Vi kan få til verdens mest miljøvennlige og energieffektive aluminiumsproduksjon, utviklet i Norge. Det er en skam om vi ikke kan utvikle et slikt tiltak! Dette må i gang igjen, så fort som mulig, og bedriften trenger nok kraft til akseptable priser.

Gass til Grenland/Østfold. Dette er fortsatt et viktig prosjekt – dette er bare en time-out. Prosjektet skal på bordet igjen! Flåthen håpet kongressen ville gi sin tilslutning til utvikling og bruk av naturressursene også i de nordligste fylkene, slik vi har gjort her sør.

Flåthen mente Arve Bakke hadde holdt et knakende godt innlegg dagen før. Dette er en av de ting vi skylder de arbeidsledige, og han støttet Bakke fullt ut. Ungdomsledigheten er bekymringsfull, den er på 15 prosent for de under 25 år. Det trengs mer penger til utdanning. Det er bra å kunne gi dem skolegang når alternativet er arbeidsledighet. Og det er viktig med økte lærlingetilskudd og en bedre fordeling av dem.

Så vil vi kreve en mer offensiv politikk for fornybar energi; det skylder vi både oss sjøl og det internasjonale samfunnet. I den offentlige debatten får vi forresten av og til inntrykk av at Norge er det mest forurensende landet i verden, og ja, vi forurenser, men vi har da også gjort mye som vi kan tillate oss å være stolte av!

Over 90 % av energiproduksjonen i Norge er miljøvennlig. Vi har vannkraften som er fornybar og miljøvennlig på samme tid. Vannkraften er selve gullkalven i Norge. Statkraft er i ferd med å bli et av Europas ledende energiselskaper. Dette er et statselskap. Vi har også Statoil, hvor staten eier nesten 90 % av aksjene og som vi nå kan kalle Statoil. Disse to selskapene lanserte nylig en plan om å investere i vindkraft til havs for ti milliarder kroner. Det er greit å gjøre dette, men jeg skulle gjerne også sett at Bård Mikkelsen i Statkraft og Helge Lund i Statoil med like blanke øyne hadde lansert noen prosjekter i Norge. Det ser jeg frem til.

Vi har store problemer knyttet til heltid/deltid. Det foregår en sterk kvinnekriminering ved at mange kvinner bare får deltidsarbeid og ikke har nok til å leve av. Flåthen hadde nylig vært på besøk i Rognan eldresenter. Der traff han en alenemor som sa at hun ville søke seg bort fra omsorgsjobben fordi hun ville ha en bedre regulert arbeidstid og en forutsigbar inntekt. Derfor hadde hun og mange andre søkt en heltidsstilling på en kabelmaskin. Hun likte seg godt i jobben, men den ga lite trygghet. Når hun fikk en heltidsstilling, kunne hun få lån i banken og sikre trygghet for hjem og barn. Mange rammes urettferdig av deltidsordningen, og dette må vi gjøre noe med. Samtidig vet vi at vi trenger mange hender i nettopp omsorgssektoren.

Også på Fundo i Høyanger, en av de bedriftene som først gikk på dunken etter at finanskrisen oppsto, hadde Flåthen vært på besøk. Han snakket med en kvinne der som hadde spurt NAV om hun kunne omskolere seg til omsorgsarbeid. Nei, sa NAV, det var ikke mulig, men hun kunne få et kurs på Notodden! Her er det åpenbart mange ting å ta tak i. Vi trenger å gi folk flere muligheter. Vi trenger flere i faste heltidsstillinger.

RVU-reformen skal vi ha på plass i perioden. Vi skal arbeide for økt medbestemmelse i arbeidsforholdene. Vi må få fjernet uvesenet som har utviklet seg ved stortrentene med den utstrakte bruken av franchisesystemet. Vi skal i handlingsprogrammet ha på plass en forsterket kamp mot sosial dumping. Jeg fikk en henvendelse fra to arbeidere som hadde hatt arbeid i et utleiebyrå. Jeg hadde vanskelig for å lese henvendelsen. Den sto på polsk og latvisk. Dette var arbeidere som nå var rammet av finanskrisen. De hadde et opphold i Norge som gjorde at de ikke hadde krav på dagpenger. Dette er folk som kom til Norge da vi hadde bruk for deres arbeidskraft. Da bør vi også kunne håndtere dem ordentlig når de blir rammet av finanskrisen.

På flere og flere områder ser man negative resultater av finanskrisen, bl.a. i innenriks sjøfart. Vi skal også her være med på å finne løsninger.

Kommuneøkonomien er også et viktig anliggende. Det er kommunene som er de viktigste velferdsleverandører i Norge, og den enkelte er avhengig av at kommunene fungerer. Vi må slå tilbake mot de mange som hevder at det er for mange offentlige ansatte, og at det offentlige bruker for mange penger. Det sier høyrekrefte og arbeidsgiverne. Men hvem er det som stiller krav om barnehager og annen infrastruktur i lokalsamfunnene? Det er jo nettopp næringslivet. Det vi trenger, er et nytt løft for kommuneøkonomien.

Kampen mot fattigdom er også en av våre viktigste saker. Vi tror ikke at man kan vedta å avskaffe fattigdommen på 2-3 år, men vi kan hjelpe de som sliter, ved å øke sosialhjelpssatsene. I dag ser vi at alt for mange eneforsørgere tjener for lite til å kunne aktivisere barna i fritidstilbud, og at mange barn kan bli isolert og forskjellsbehandlet, slik Randi Reese var inne på.

Så noen ord om IA-avtalen. Hvor hadde vi vært hvis vi ikke hadde gjort noe? Trine Lise Sundnes sa at vi må evaluere IA-avtalen. Jeg tror vi skal evaluere og fornye avtalen. Vi har ikke oppnådd alt det vi ønsket, men jeg tror at vi skal gjøre mer av det vi lykkes med, og mindre av det ikke har lyktes med.

Når det gjelder sykelønnsordningen, er det slik at LO ikke har noe å gå på. De som vil arbeide sammen med LO, må holde fingrene fra fatet. Jeg håper også at du Jens vil slå dette fast i dag.

Vi vil som i 2005 bidra til å få frem forskjellen mellom Jens og de borgerlige eksperimentene. Vi gjør det klart at medlemmene våre vil tape på en borgerlig regjering. Vi trenger ikke et nytt borgerlig eksperiment.

Tillit kommer ikke av seg selv. Regjeringens fagligpolitiske regnskap, som er fremlagt her i dag, er en god søknad om samarbeid også i de neste fire årene. Folk vil

velge partier ut fra de svarene Jens kan komme med i valgkampen fremover. Takk for oppmerksomheten!

Dirigenten introduserte statsministeren på følgende måte. – Nå skal Jens fortelle hva regjeringen har holdt på med i denne perioden!

Statsministerens innledning

Statsminister Jens Stoltenberg takket for innbydelsen til LO-kongressen og sa at han var særst glad for å være til stede. Han trivdes i LO og i Folkets Hus, ikke minst fordi han var oppvokst i huset. – Min far ble ansatt som internasjonal sekretær i LO i 1969. Da hadde man ikke en skolefritidsordning, så etter skolen hendte det ofte at jeg dro ned til Folkets Hus for å lete etter far i 8. etasje. Også Tor Aspengren vanket i korridorene der da, men han var ikke ansatt i SFO. Jeg trives i LO også fordi jeg organiserte meg da jeg fikk min første jobb. Først i Handel og Kontor og senere i NTL, da jeg begynte å arbeide i SSB. Jeg var styrekandidat til den lokale foreningen, men ble ikke valgt, så der røk min faglige karriere. Jeg må også si at jeg setter stor pris på å treffe LO-ledelsen.

LO-kongressen i 2005 fulgte etter en omfattende medlemsdebatt som munnet ut i 58 krav fra LO til meg som opposisjonsleder. Jeg sa ja til alt. Det er jeg stolt over, men jeg er enda mer stolt over å kunne stå her som statsminister i 2009 og si at vi har innfridd kravene. Det er en glede å kunne si at de 58 kravene er omgjort til praktisk politikk. Derfor er jeg både stolt og glad. Resultatene sier noe om LOs rolle i Norge. LO har to roller, en som samfunnsrefser og en hvor LO tar ansvar gjennom praktisk handling. LO har tariffpolitiske virkemidler, og de har politiske virkemidler. I mange andre land har ikke fagbevegelsen en så sterk rolle. Den driver stort sett med tarifforhandlinger. LO i Norge påtar seg et forpliktende ansvar for å omforme samfunnet. Dette illustrerer en lang linje i LOs historie.

Konrad Nordahl bidro til gjenoppbyggingen av samfunnet etter krigen, selv om han sikkert også var en krevende fyr. Han bidro sterkt i samarbeidet med Gerhardsen etter krigen. Yngve Hågensen bidro sterkt til å bekjempe arbeidsledigheten på 90-tallet. Gerd Liv og Roar har bidratt mye i forhold til pensjonsreformen. Jeg tror dette er noen av årsakene til at fagbevegelsen i Norge er den eneste som vokser i medlemstall i hele verden. – Jeg synes kanskje at LO bare skulle være en samfunnsrefser under borgerlige regjeringer, og en samfunnsbygger under min regjeringstid, sa Stoltenberg, med et visst glimt i øyet.

Vi blir kritisert fordi det eksisterer så tette bånd mellom LO og DNA. Det er de borgerlige partiene som kritiserer dette. Men Høyre og Frp har andre venner enn dere. Det er ikke LOs problem. Det er et gammelt ord som sier «fortell meg hvem du omgås, og jeg skal fortelle deg hvem du er». Jeg er faktisk stolt av å være LOs

venn. Dette er et vennskap basert på at vi jobber for de samme mål om arbeidernes rettigheter og rettferdighet. I det fagligpolitiske regnskapet som vi har lagt frem i dag, fremgår det at alt er gjennomført. Jeg skal ikke takkes for at det også ble forsøk med 6-timersdag; det var det andre som sørget for, men alt er innfridd. Jeg vil gjerne gjøre den avtale med dere at dere leser regnskapet. Til gjengjeld skal jeg da bare vise til noen punkter, og så kommer jeg på landsmøtefesten for å sjekke om dere har lest heftet, sa Jens.

Han nevnte summarisk noen av punktene som var innfridd: det gjaldt styrket stillingsvern, det gjaldt innstramming av midlertidige ansettelser, det gjaldt feriepenger av dagpenger, det gjaldt solidaransvar og tilsynsplikt. – Vi ønsker ryddige og gode arbeidsplasser. Høyrepartiene har akkurat motsatte standpunkter som oss på alle disse punktene. De ønsker å svekke arbeideres rettigheter og de motsetter seg tiltak mot sosial dumping. På Høyres landsmøte hadde man nylig vedtatt et slagord om trygghet, men på det samme landsmøtet vedtok man større adgang til midlertidige ansettelser. Her er det stor forskjell mellom tale og realitet!

Da jeg begynte å forberede denne innledningen, tenkte jeg at pensjonsreformen kanskje er det viktigste vi har fått gjennomført i perioden. Vi har innfridd kravene. Folketrygden er fortsatt bærebjelken i pensjonssystemet i Norge. Vi har fått en god sosial profil på pensjonsordningen. Vi har videreført og forbedret AFP-ordningen. Nå er det slik at de som er født før 1948, kan gå av med fulle rettigheter ved 62 eller 64 års alder. Jeg er villig til å utvide ordningen, om dere vil. Av og til sier Roar at jeg driver spontanseminarvirksomhet, eller er det «spontanlidelse» han mener?

Når det gjelder likestilling, vil vi at denne styrkes i arbeidslivet, men likestillingen må starte i hjemmet. Vi har utvidet pappapermisjonen med fire nye uker, og også økt den samlede permisjon. Vi har også fått lovfestet at heltid skal være en rettighet, deltid en mulighet. Det er fremmet forslag til en ny lov som blir vedtatt. Her heter det at deltidsansatte skal ha fortrinnsrett til nye heltidsstillinger.

Vi har fått større likestilling ved at vi har likestilt skift og turnus. Dette er et gammelt krav fra LOs side, og jeg synes at dere skal være stolte over hva dere har fått til på dette området.

For å komme videre med lavlønnsproblemene og likelønn, må alle bidra. Hvis vi skal heve lønningene for noen grupper mer enn andre, må andre grupper være med på dette løftet. Jobben må gjøres sammen. Det er noen som kritiserer de tette båndene mellom LO og DNA men dette båndet er egentlig en garanti for arbeideres rettigheter.

Når LO er med på å ta ansvar for sysselsettingen, er dette også med på å sikre en lavere ledighet i Norge enn alle andre land. Kjøpekraftutviklingen de siste årene har

vært enorm. En enslig med 300.000 kroner i inntekt, har forbedret kjøpekraften med 26.500 på fire år, og en familie med to inntekter på 700.000 kroner, har forbedret kjøpekraften med 60.000 kroner (familie med 1 barn i barnehage). Dere kan være stolte av å være medlem i LO, som i høyeste grad har bidratt til den økte kjøpekraften.

Jeg trodde at nedgangen i arbeidsledigheten skulle bli den «blankeste» saken. Vi er stolt over at arbeidsledigheten ble halvert fra 2005 til 2008. Ledigheten var på 4 % i 2005. Finanskrisen ødela disse tallene, men Norge har fortsatt lav ledighet sammenlignet med andre land. Vi må ikke hvile. Vi skal slåss videre. Arbeid til alle er fortsatt jobb nr. 1. Ledigheten er nå 3 % og vil øke i 2009 og 2010.

I går kveld samtalte jeg med forbundskansler Angela Merkel i Berlin. Det kan av og til være nyttig å reise litt utenfor Norge for å se ting i perspektiv. Hun spurte meg hvordan det går i Norge. Da jeg sa at vi hadde en ledighet på 3 % og en forventet nedgang i BNP på ½-1%, trodde hun at hun hadde hørt feil. I Tyskland er ledigheten 8,6 % – dvs. 3,6 millioner arbeidsledige. Man forventer en nedgang i BNP på 6 % i 2009. Vi som bor i Norge, har ikke tatt helt inn over oss de voldsomme utslag finanskrisen har fått i andre land, ikke minst i Øst-Europa. Det er et voldsomt tilbakeslag. Vi snakker om en ledighet på 6 % i Sverige. Europa har et snitt på 8 %. Vi opplever en bølge av arbeidsledighet.

Vi har opplevd kriser før, men ikke siden 30-årene har vi hatt en så omfattende krise. Det er en krise som rammer hele verden. Den naive troen på markedskreftene har fått en knekk. Markedskreftene kan ikke styre eller regulere seg selv. Det er vi som må styre og regulere dem. Ronald Reagan sa at i USA var ikke regjeringen løsningen på problemet. – Det er regjeringen som er problemet, sa Reagan. Dette var en mann som ville deregulere markedene.

Da Lehmann Brothers gikk konkurs i september, var det ikke bare et selskap, men en filosofi, den markedsliberalistiske, som også gikk fallitt. Av denne krisen kan vi trekke en lærdom som også Angela Merkel er opptatt av. Den er unik i omfang og styrke, men når det gjelder forløpet, ser vi skremmende likheter med andre kriser.

Først kom finanskrisen, så kommer en økonomisk krise som rammer bedriftene, og i den tredje fasen ser vi økende ledighet. Den finansielle krisen overvinnes først. Vi ser allerede tegn til oppgang i aksjekursene, og den økonomiske krisen vil etter hvert også vise tegn til å reduseres. Men det som er en tendens til å bli varig, er arbeidsledigheten.

Nå sier noen at krisen snart er over. De er opptatt av aksjekursene. Men for oss er krisen først over nå de arbeidsledige har fått jobb! Det vi har lært av tidligere kriser,

er at ledigheten nok kan gå ned, men den har likevel en tendens til å bite seg fast på et høyere nivå enn tidligere.

For det første må vi mobilisere alle krefter for å forhindre at arbeidsledigheten øker til et høyt nivå, og det har vi gjort. Lavere rente og økt bruk av oljeinntektene er eksempler på virkemidler. I tillegg må de ledige ha tiltak for ikke å bli varig utstøtt. Arbeidsmarkedstiltak blir ofte sett på som oppbevaring, men det er et meget viktig virkemiddel – som nesten bare LO som snakker om. Regjeringen vil bruke arbeidsmarkedstiltakene mot ledigheten, og vi vil øke dagens nivå med ca. 5 000, slik at totalt 10 000 – 15 000 mennesker vil kunne få et tilbud.

Så vil jeg raskt bare nevne en rekke andre tiltak, som omstilling, satsing på kunnskap, nyskaping, nye bedrifter. Vi ser nå at Enova gjennomfører mange flotte prosjekter som både gir mer energi og mindre forurensing.

Til slutt ville Stoltenberg runde av med et par valgrefleksjoner. Det er riktig at det er mye rot på borgerlig side. Både Solberg og Jensen lovet jo et klart alternativ, og det har de ikke klart å holde. Men vi må ikke undervurdere dem. De er i stand til å føre høyrepolitikk. De står for andre standpunkter enn oss, og det vil bli en Frp-dominert borgerlig regjering. Det handler om grunnleggende valg i norsk politikk. Vi har sett høyrepolitikere samarbeide før, og vi vet at de velger en annen retning enn den rødgrønne regjeringen.

Det er snakk om et grunnleggende skille. I forrige periode så vi at de brukte de store pengene til skattelette, og de lover å gjøre det nå igjen. Det betyr mindre til skole, eldreomsorg, velferd. Vi vet at LOs medlemmer er tjent med en regjering som sier nei til skattelette og ja til velferd. En annen grunnleggende forskjell er at de vil privatisere det vi har bygget opp i fellesskap, mens vi vil styrke fellesskapet. En ting er at de vil privatisere selskaper, men de vil også privatisere alle tilleggspensjonsytelser. De vil ha et markedsbasert system innen omsorg, og fritt fram for privatisering av skolen. De gjorde det forrige gang. John Bauer kommer ikke til Norge av barmhjertighet, de kommer for å tjene penger. Også her snakker vi om et grunnleggende valg, og vi er på riktig side.

Et annet viktig veivalg er ryddige forhold i arbeidslivet. Men dette står vi ikke for utelukkende av hensyn til arbeidstakerne. Vi gjør det fordi det er en styrke for samfunnet. Trygge mennesker våger mer. Ryddige forhold gir mer verdiskaping. Dette er den norske modellen. Det svekker ikke bedriftene. Solidaransvaret vil styrke norsk økonomi. Dette punktet alene er grunn god nok til at vi bør vinne valget.

Vi er ikke enige om alt; ingen påstår det. Men nå er det bare noen måneder igjen til valget, og jeg ber dere tenke gjennom hva det er fornuftig å bruke energien på. –

Bruk energien på de viktige veivalgene, som vi er enige om. Diskusjonen kan vi fortsette etterpå.

Dirigenten takket for innledningen. Møtet hevet kl. 10.40.

Møtet ble satt igjen kl. 11.00. Dirigenten sa at en del delegater hadde begynt å levere forslag til andre punkter på dagsordenen, det måtte de vente med. Det stor 63 på talerlista, og han foreslo et opplegg for hvor 20 fikk 3 minutter hver, pluss 12 på 2 minutter. Da er det litt tid igjen til Roar og Jens for å svare på spørsmål. 13 endringsforslag er kommet inn. Dirigenten foreslo at de 13 forslagene kunne refereres før man satte strek.

Dirigentens forslag ble godtatt.

Dirigenten refererte forslagsstillerne og tema for de 13 forslagene. Ingen savnet sitt forslag. Strek ble dermed satt.

Dirigenten foreslo forslagene oversendt redaksjonskomiteen. Godtatt.

Debatten

307 Jan Davidsen, Sekretariatet, takket Roar og Jens for flotte innlegg. Frihet, likhet og menneskeverd – det er hva vi egentlig står for og arbeider for hver dag. Vi vant regjeringsmakt i 2005 og skal gjøre det igjen i 2009. På 1990-tallet opplevde vi New Public Management i offentlig sektor. Det skulle tjenes penger, vi fikk utstøtning, mindre jobbtrygghet, mer deltid, oppdragstakere i stedet for ansatte, større forskjeller og økt fattigdom. Mye er gjort, men mens graset gror, dør kua. Mens vi venter på tiltakene, er dagpengesatsene viktige.

Vi er samfunnskritiske, og vi vil endre samfunnet. Regjeringen har holdt sine løfter når det gjelder kommuneøkonomien, men det handler også om et kontinuerlig utviklingsarbeid. Her vil vi komme videre. Vi vil ha en ny dimensjon inn i det fagligpolitiske samarbeidet. Vi vil gjøre alt for å vinne valget, og vi skal gjøre det. Det er lagt et godt grunnlag for det i den politikken som er ført.

312 Leif Sande, Sekretariatet, takket også for to gode innledninger. – Den rødgrønne regjeringa har gjort mye bra, men noe nytt industrikraftregime er ikke kommet på plass. Det er ikke EØS-avtalen som har hindret dette, men regjeringens mangel på handlekraft. Det som har skjedd til nå, ville han karakterisere som keiser uten klær. Det er overskrifter uten innhold, og han nevnte en rekke eksempler på dette.

– Bak de fine overskriftene er det lite konkret. Så langt er det dårligere stilt med industrikraft enn da denne regjeringa tok over. Dette går det ikke an å bortforklare.

På industristeder oppfordres det til kollektiv utmelding av Ap. Det er vårt ansvar å si fra om dette og gå til aksjon, sa Sande.

306 Hans O. Felix, Sekretariatet, ville ikke reise kritikk, men heller bruke tida til å rose det som var innfridd. Han var fornøyd med det regjeringa hadde levert når det gjaldt eierskapet til krafta. Hydro gikk til ESA med det mål å tilrane seg krafta. Det er derfor vi har hatt dette spillet. Vi vant valgkampen sist, og regjeringa lyttet til LO om å stå på for å videreføre hjemfallet. Den har innfridd når det gjelder eierskapet til norsk vannkraft. Så skjedde det en feilvare på utleie. 15 år kan vi leve med, men det må bli med de åra.

– Også Statkraft har levert de siste ti åra. 85 prosent av industrien er dekket av industrikraft. Dette er å levere, men det er to parter her, og også industribedriftene må være positive. Vannkrafta betyr 50 mrd. årlig for staten. EL & IT vil aldri støtte en protest mot en regjering med dette opplegget.

310 Anders Skattkjær, Sekretariatet, sa at det ikke var tvil om at regjeringens politikk har bred støtte i fagbevegelsen. Regjeringen spiller på lag med oss. En undersøkelse foretatt av Fellesforbundet, viser også dette. Hvorfor er det slik? Han mente at det var fordi dagens regjering hadde levert. Dette må fortsette. Sakene må forankres i verdier og ideologi. Vi må få fram forskjellen i politikken. Da trodde han det vil bli en ny rødgrønn regjering også etter valget, og en fortsatt god periode for landet.

226 Egil André Aas, Norges Offisersforbund, fant mye bra i uttalelsen om den fagligpolitiske situasjonen, og hans forbund støttet denne. Vi må ikke vende tilbake til situasjonen under den borgerlige regjeringen, som gikk til angrep på arbeidsmiljøloven og svekket ansettelsestryggheten også for befalet i det norske forsvaret. Mye av dette er rettet opp igjen av dagens regjering.

Forbundet støttet som sagt uttalelsen, men er av prinsipielle grunner motstander av at LO bevilger penger til politiske partier. Hva de enkelte forbund gjør, legger vi oss selvsagt ikke opp i, men LO disponerer våre felles penger, og da blir det galt. Derimot kunne LO gjerne bruke mer penger på fellesprosjekter mellom LO og politiske partier. Med dette la han fram forslag om at det ikke skal bevilges penger til politiske partier overhodet.

82 Peggy Hessen Følsvik, HK, viste til siste forbundslandsmøte, da en representant for solidaritetsprosjektet i Bosnia ble skjelt ut etter noter. Siden er de blitt venner igjen på Facebook. Poenget er at vi kan gjøre sånt. Vi kan ta diskusjonen, og vi oppnår resultater. På nevnte landsmøte ble det fattet vedtak om at forbundet skulle drive valgkamp for den rødgrønne regjeringen.

Et annet viktig punkt på landsmøtets dagsorden var retten til heltidsstilling. Det settes mange ulike ord på deltid, men dette er arbeidsledighet for kvinner og ingen-ting annet. Holden-utvalget mente at 60 000 er i denne situasjonen, og dette gir ikke rett til dagpenger eller arbeidsmarkedstiltak. Retten til heltid må lovfestes.

323 Kjell Atle Brunborg, Sekretariatet, sa at Bondevik-regjeringen hadde vært et onde for arbeiderne. Vi i jernbanen husker dem godt. De gikk til et sterkt angrep på jernbaneansatte i 2004, konkurranseutsatte all persontrafikk, og bevilget mindre penger til jernbane. De skyldte 4 mrd. i forhold til Nasjonal Transportplan da de gikk av.

Dagens regjering, derimot, har holdt hva den lover på alle punkter når det gjelder kravene fra oss. Det er nesten ufattelig! Det har skjedd en revolusjon innen samferdsel med denne regjeringen. Den nye nasjonale transportplanen er et kjempe-løft. Vårt forbundsstyre har vedtatt å delta aktivt i valgkampen, vi har bevilget pen-ger og ber også LO om å bevilge penger.

321 Per Østvold, Sekretariatet, regnet med at en påfølgende taler, Odd Øverland fra Postkom, ville snakke om EUs tredje postdirektiv. Han oppfordret Jens til å lytte nøye til det Postkom har å si. Østvold støttet Postkom i kampen mot direktivet, og stilte seg bak deres krav i denne saken.

Mange har ment at næringsliv og banker bør være i privat eie. Det er en tro som vi finner langt inn i våre egne rekker. Etter forrige finanskrise eide staten de tre største bankene her til lands. Etter hvert har man solgt seg ned. Og nå må vi hjelpe til igjen. Hvor lenge skal det fortsatte slik? Er det ikke på tide at det offentlige tar kon-trollen med bankene for godt, slik at vi slipper stadig vekke å måtte tre til med nye pakker hver gang de private dummer seg ut? Røkke-saken handler egentlig om det samme. Der vi har et hjerte, synes de å ha et kassaapparat, og det nytter det ikke å tenke med!

04 Kjell Borglund, NAF, sa at LO-kongressen var den viktigste politiske arenaen i Norge, og han ville sende en hilsen til Erna og Siv: – Vi i fagbevegelsen vil aldri oppfylle deres ønske om at vi ikke skal blande faglig arbeid og politikk. Vi har fort-satt mange saker å løse sammen. Det er ikke heldig å gå inn i valgkampen med økende ledighet, så her må det tas grep. Det sies gjerne at «vi i LO får til det vi vil, og – det vi ikke vil, blir det itte no ta!»

320 Randi Reese, Sekretariatet, takket for inspirerende innledninger fra Roar og Jens. Selv om mye var gjort, hadde LO og regjeringen store utfordringer i frem-tiden. Vi trenger robuste kommuner for å kunne sikre velferdsstaten i tiden frem-over. Særlig har sosialarbeidere og vernepleiere store utfordringer. Vi møter de som

har det vanskeligst i det daglige arbeidet. Vi møter de psykisk utviklingshemmede, vi møter de rusavhengige, vi møter barn i barnevernsinstitusjonene.

Hvordan skal vi sikre velferdsordningen for disse gruppene? Vi synes også at det er bra med generelle tiltak som omfatter alle, som, skoletilbud og barnehagetilbud, men hva med de gruppene som alltid står utenfor? Vi er også opptatt av å bevare helsen til de ansatte i sosialsektoren. Vi er for at kommunene skal få et større ansvar for velferdsgodene, men de kan ikke greie disse oppgavene hvis det ikke kommer mer penger på bordet. De trenger penger for å hjelpe dem som trenger velferdsstaten mest av alle. Hun kom også inn på lønna i omsorgsyrkene. Hun hadde hørt mye bra om behovet for økt kvinnelønn, men hun ville bli bekymret hvis Jens og Roar skulle løse alle problemene på et lite bøttekott i Folkets Hus!

319 Odd Christian Øverland, Sekretariatet, takket for to gode innledninger. Han kom særlig inn på EUs postdirektiv. DNA-landsmøtet ga ikke noe klart råd om hva regjeringen skal gjøre med dette direktivet. I store trekk er EØS-avtalen en god avtale for Norge gjennom 15 år, men vi har aldri testet reservasjonsretten overfor EU. Post er en liten sektor. Jeg tror at vi vil få en akseptabel pris å betale til EU hvis vi tar en reservasjon. Jeg tror postdirektivet vil føre til dårligere service, dyrere tjenester og dårligere arbeidsvilkår for de ansatte. Jeg er takknemlig for at regjeringen stanset et vedtak om liberalisering allerede i 2007, men understreket at det var alt for mye å betale 1,5-2 milliarder årlig, slik postdirektivet legger opp til.

213 Renée Kristin Rasmussen, Musikernes Fellesorganisasjon, sa at hun hadde hørt noen engasjerte og engasjerende innledere. Finanskrisen rammer kanskje ikke musikerbransjen med full tyngde, men også denne bransjen merker noe. Musikerne er imidlertid ikke de første til å registrere seg som arbeidssøkere. For å kunne få oppdrag i bransjen, må de være registrert som næringsdrivende. Og som næringsdrivende opparbeider du ikke rett til dagpenger.

Hun savnet kulturløftet i skrytelista til Jens. Det hadde virkelig skjedd et løft på kultursektoren. Det hadde ført til både flere stillinger og høyere inntekter for kulturarbeidere. Hun regnet med at kultursatsingen ville fortsette i nye fire år, slik at man kunne lage en brosjyre i 2014 når man etter målsettingen skulle bevilge 1 % av BNP til kulturformål. Da skulle målsnøret være nådd. Vi skal sørge for både kritikk og applaus. I 2014 skal vi applaudere hvis målet er nådd.

313 Jan-Egil Pedersen, Sekretariatet, takket for gode innledninger og sa at NNN hadde hatt landsmøte for bare en måned siden. Det var da særlig tre saker forbundet var fornøyd med at regjeringen hadde håndtert. For det første fjernet man avgiften på engangsemballasje. Der kvitterte man inn 1000 ansatte med en gang. Den andre saken gjaldt økt konkurranse fra bearbejdede landbruksvarer fra utlandet.

NNN-landsmøtet hadde vedtatt å støtte to av de rødgrønne partienes valgkamp, men avviste støtte til Senterpartiet. Man hadde særlig ett problem som ikke var løst: Det var innført en sukkeravgift på vann som var tilsatt en dråpe lime. Denne krever NNN fjernet.

Han ville også gi honnør til regjeringen for den måten den hadde håndtert finanskrisen på. Svensk fagbevegelse er grønne av misunnelse over den måten den norske regjeringen har håndtert krisen på. I Sverige har man bare innført skatteletytelser. Jeg synes ikke dette er en farbar vei. Vi kan beholde dagens system selv om de som har mest, kanskje kunne betale mer i skatt. Konkret hadde man også et stort problem med prisen på norske råvarer som brukes i næringsmiddelindustrien. Prisene i Norge er høyere enn i andre land. Ved jordbruksoppgjøret må staten betale. Det er ikke mulig å ta ut mer i priser på matvarene. Kanskje kunne regjeringen vurdere å fjerne matmomsen på «vanlige» matvarer; og det vil si ikke på sjokolade.

81 Geir Bjørkli, Norsk Fængsels- og Friomsorgsforbund, sa at hvis man skal statistikkene, er Norge et trygt land. Men for dem som rammes av vold og annen kriminalitet, er dette kanskje en fattig trøst. Det er fortsatt et paradoks at av de som begår kriminelle handlinger, har halvparten gjort det før. Vi har et tilbakefall for enkelte grupper på 90 %. Det gjelder de som er rusavhengige. Men det er kanskje ikke så rart. 60 % av dem som løslates, har ikke noe sted å bo, de løslates med rusproblemer, mange mangler utdanning og arbeid; de har verken familie eller nettverk. Vårt forbund er ikke fornøyd med situasjonen slik den er i dag.

Bemanningen i fengslene er også for liten. Justisminister Storberget sier at han først vil ta seg av køene inn på fengslene, deretter køene ut fra fengslene. Vi trenger flere i kriminalomsorgen. Ofte er det stor motstand i befolkningen mot å få en straffedømt som nabo. Justispolitikk er noe mer enn flere politifolk i gatene. Målet må være at dem som blir løslatt, ivaretas på en annen måte. Vi må skaffe bolig og aktiviteter. Vi trenger flere folk i kriminalomsorgen; ikke fordi vi er de kriminelles beste venn, men samfunnets beste venn.

238 Geir Allan Stava, SL, sa at det hadde kommet mange gode ord om skolen fra innlederne. Også på DNAs landsmøte var det gjort gode vedtak om økt lærertetthet i skolen. Men Aps program var ikke så godt som SL sitt. Retten til frukt og grønt må fortsette. Det er bra, men jeg synes også at vi bør lovfeste at det skal være en lærer til stede i alle timene. Nå har de kommunale myndighetene funnet ut at de kan redusere antall stillinger ved å tilby elevene såkalte studietimer uten lærer. Her skal de ha ansvar for egen læring. Dette er blårusstanker som vi ikke trenger. I stedet for å følge opp intensjonene om flere stillinger og bedre læring, saboterer kommunene

dette og reduserer stillingene mange steder. Det er vel og bra med kommunalt selvstyre, men vi kan ikke ha 400 kongedømmmer eller rådmannsvelder her i landet. – Regjeringen må regjere slik at du Jens slipper å sitte igjen, men kan få fire nye år i regjeringen!

315 Turid Lilleheie, Sekretariatet, kom inn på likestillingsarbeidet og sa at dette hadde stått på stedet hvil, selv om mange hadde arbeidet hardt i mange år for å få dette til. Fortsatt er det slik at lønnsforskjellen i arbeidslivet er 15 %. Dette er et nederlag for LO, og jeg føler også at det er et personlig nederlag for meg. Professor Per Fugelli har sagt til meg at dette skyldes et kromosom som heter «i» og som bl.a. fører til skjevgvekst hos menn. Hun sa videre at Gro en gang hadde vært en likestillingsdronning. Nå håpet hun at Roar og Jens kunne bli «likestillingskonger». Kristin var litt mer raus enn Jens i sin innledning. Hun ville åpne pengesekken. Anne Enger i likestillingskommisjonen sier at vi kan hvis vi vil. Dette må bli en valgkampsak. Godt valg!

211 Bjørn Nedreaas, FLT, sa det var levert to gode innledninger. Han var stolt over at Roar hadde nevnt ham spesielt i forbindelse med aluminiumsprosjektet på Karmøy. Nå er aluminiumsverket på Karmøy stengt, dels fordi man sliter med en gammel dags teknologi. Man er blitt lovet kraft til et nytt prosjekt, den såkalte K6-utbyggingen. Hadde dette vært innført, kunne man fått til smidige løsninger i dag. Nå var 450 mennesker satt på dør. Han kom fra en industri som sto for den nest største eksportinntekten til Norge, nemlig den kraftintensive industrien. Mange bedrifter er hjørnesteinsbedrifter og bidrar mye til lokalsamfunnene.

Det har fra regjeringen sin side vært snakk om 15 års kontrakter mens Aps landsmøte vedtok 30 års kontrakter. Jeg sier: – Rydd i eget hus. Hvordan man se bort fra et landsmøtevedtak? Jeg er selv medlem i partiet, men dette skjønner jeg ikke. Skal vi vente på at en elektriker skrur av strømmen?

296 May Britt Lagesen, Nord-Trøndelag, sa at det var mange ting som ikke gikk i riktig retning. Vi sliter med at flere tjenester settes ut på anbud, man har private asylmottak, den politiske styringen over sykehusene er nesten fraværende mv. I tillegg betaler man i Nord-Trøndelag dobbelt så mye i strøm fordi nettkapasiteten er så dårlig. Dette er et resultat av politisk unnfalpenhet av flere regjeringer. Nå truer dette prisnivået tusenvis av arbeidsplasser. Næringslivet skyr Midt-Norge når vi har så høye kostnader. De høye strømprisene er både usosiale og urettferdige. Myndighetene har ansvaret for energiforsyningen i landet. Da må man snarest også fjerne et prissystem som tillater en dobbelt nettleie i Midt-Norge, sa Lagesen.

282 Rolf Bersås, Rogaland, sa at han hadde sett to dokumenter som omhandlet behovet for faste ansettelse. Roar sa at fast ansettelse er en forutsetning for å

kunne ha en trygg arbeidsplass. Hvorfor er man da så handlingslammet? Hva har fagbevegelsen gjort overfor de 87 ansatte i «1881» på Sortland som nå er sagt opp og skal erstattes av midlertidig ansatte? Hvorfor er vi så passive?

Han synes ellers at det fagligpolitiske regnskapet var formidabelt. Denne brosjyren må brukes, ja, den må deles ut. Den må være med på å sikre en fortsatt rødgrønn regjering. Forbedringspotensialet er også stort. Vi trenger mer enn fire år med våre målsettinger. Vi ser at folk i dag er villig til å betale mer for å ta hurtigtog i stedet for å fly. Derfor burde det være hurtigtog mellom de største byene. Om tjenestedirektivet sa han at han ikke trodde han ble enig med Jens på dette møtet. – Vi kan imidlertid bli enige om å endre ting når Jens finner ut at han tar feil. For jeg tar ikke feil.

233 Johnny Hansen, Sjømannsforbundet, takket Jens og Roar for gode innledninger. Han ville gå litt tilbake i tid: I forbindelse med støtte til NSF's krav om videreføring av refusjonsordning fra Ap, Sp, SV og Frp, bevilget forbundet beløp til de nevnte partier i forbindelse med valgkampen i 2001. Dette utløste naturlig nok mange kommentarer fra LO og Ap på et fagligpolitisk møte. Men så, mine venner; i velkjent stil snudde Frp ryggen til sjøfolkene og stemte sammen med Høyre og fikk fjernet forskriften om arbeidstillatelse. Da vi konfronterte Frp med dette, fikk vi til svar at jo, de støttet sjøfolkene, men ikke akkurat i den saken. Så venner, selv om vi snart er 100 år, så lærer vi fortsatt.

Det har vi gjort i denne saken også, og ved valget i 2005 gikk NSF helhjertet inn for en rødgrønn regjering, og vi gjør det igjen i 2009. Derfor bevilget landsstyret penger til de tre regjeringspartienes valgkamp, samt at vi bruker midler for å synliggjøre politikken. Vi trenger fire nye år for å få stoppet sosial dumping til sjøs.

Vi håper regjeringen får på plass reguleringer som sikrer norske lønns- og arbeidsbetingelser. Dette må til for å hindre at rederiene erstatter våre medlemmer med billigere arbeidskraft som er avlønnet langt under norske tariff. Oljeselskapene må pålegges å ta ansvar i denne forbindelse. Skip som får oppdrag, pålegges å følge norske tariff med norske lønns- og arbeidsvilkår. I dag er det et paradoks at det fra Esso stilles krav om norske lønns- og arbeidsvilkår, mens f. eks. Statoil-Hydro ikke gjør det.

Med henvisning til det fagligpolitiske regnskap som vi har fått på bordet i dag, setter vi vår lit til at den rødgrønne regjeringen i de neste fire årene sørger for at sosial dumping til sjøs blir historie. Lykke til med valget og takk for oppmerksomheten!

Man gikk så over til to-minutters-innleggene

17 Svein Davidsen Raa, El & IT, sa at Statkraft eide energiselskapet han jobbet i med 49,9 %, men de oppfører seg som om de eide 100 %. Kraftselskapene står overfor store utfordringer når de nå skal legge nye fibernett og konstruere nye teknologiske løsninger i kraftselskapene. Det er knyttet store kostnader til disse investeringene. Selskapene har stor kompetanse, noe som er bakgrunnen for at Telebane nylig ble solgt til energisektoren. Mange risikerer å miste arbeidsplassen.

42 Peder Farberg, Fellesforbundet, sa at han ikke ville kommentere det fagligpolitiske regnskapet. Han regnet med at Roar hadde revidert det. Han var spesielt opptatt av overvåking av de ansatte med hjelp av GPS, nøkkelkort og andre innretninger. Han hadde mest lyst til å si at man burde kaste alle i ledelsen i Datatilsynet og starte arbeidet med å heve kompetansen til denne tilsynsmyndigheten. Han sa også at han kunne love både Erna og Siv støtte slik at de kunne fortsette som ledere av to opposisjonspartier også de neste fire årene.

40 Roy Pedersen, Fellesforbundet, sa at mange opplevde usaklige oppsigelser og sosial dumping. Det er naivt å tro på markedskreftene. Nå er vi imot, men det har ikke alltid vært slik. Etter min mening har markedskreftene fått et altfor stort innpass også i våre rekker. Vi står foran store reformer. Sykehusreformene må fortsette. Pensjonsreformen må videreføres av den rødgrønne regjeringen. Under 1.mai-feiringen i Oslo i år hadde bygningsarbeidere hengt opp en parole på balustraden hvor de krever en rødgrønn regjering som arbeider mot sosial dumping i bransjen. Vi trenger flere tiltak mot sosial dumping og mot spekulasjonsøkonomien. Vi ønsker mer boligbygging og en videre utbygging av sykehusene. Han avsluttet med sitt eget slagord: – Høyre og Frp vil vi ikke ha, en rødgrønn regjering i tillegg, vil bli bra!

113 Sten Roar Martinsen, Industri og Energi, sa at to kilometer med tomme elektrolysehaller på Karmøy ikke var noe vakkert syn. De som var igjen på bedriften, arbeidet med et overtallighetsproblem. Det er nå 1000 arbeidsplasser igjen på Karmøy. En ny metode for CO2-fri aluminiumsproduksjon er utviklet ved avdelingen i Årdal, og man har vært klar til å investere på Karmøy – inntil krisen oppsto. Vi har tro på at det blir et storskalaprojekt et eller annen sted i verden – om det ikke blir på Karmøy, sa Martinsen.

241 Tone Rønoldtangen, NTL, sa at hun hadde to ting felles med Jens. Hun var aktiv i Ap og i NTL. Hun var opptatt av å få folk mer engasjert før valget. NTL skulle arrangere konferanser i de største byene i Norge frem til valget, den første i Bodø i juni. Her skal man bl.a. gå løs på New Public Management-systemet som mange innfører i offentlig sektor. Jeg tror at en av grunnene til at dere vant i 2005, var at dere sa nei til privatisering av offentlig sektor. Dere ønsker politisk styring. Kristin sa at hun ikke ønsket mer av dette systemet. Si det du også, Jens!

253 Lars Morten Johnsen, NTF, sa at mer politisk styring var viktig. Vi trenger mindre marked, og mer vekt på klimatiltak. Jeg synes Jens på skrytelisten sin også skal ta med at dette er første regjering som har fulgt opp norsk transportplan. Dette er en plan med god miljøprofil. Den gir bedre veier, bedre farleder og mer satsing på tog og bane. En viktig sak er å få på plass godsterminalen på Alnabru. Den må moderniseres. Dette er selve «transportnavet» i Norge. Om nødvendig må staten sette Oslo kommune under administrasjon. Mange av vi som har veien som arbeidsplass, trenger også sårt flere regionale verneombud som kan sikre arbeidsmiljøet for denne arbeidstakergruppen.

166 Berit Rustad, Fagforbundet, sa at det var veldig bra innledninger, men det er ikke riktig som Jens sa, at det bare er 100 000 arbeidsledige i Norge. Vi vet alle at i tillegg er det mange som går på stønad og deltid. Mange av disse lever under fattigdomsgrensen.

Fordelingsutvalget har nettopp slått fast at hver 10. nordmann er fattig. Det er like ille som det var for 40-50 år siden. Det er riktig at regjeringen har gjennomført mye bra, men vi har store forventninger til hva den kan gjøre for å komme fattigdommen til livs. Noen i dette landet tjener ganske mye, og vi burde ha råd til å hjelpe de fattige.

261 Tore Leif Gundersen, Østfold, sa at han var LO-leder i Fredrikstad. Der har man fått en av de blåste kommunene i landet. En dame fra Frp styrer med hard hånd over byen. Frp vant valget på eiendomsskatten. Det har vært et kjøp med privatisering og hard politisk styring. Men vi er mange som er imot og som skal vinne frem i dette valget, og ikke minst i kommunevalget i 2011. Vi må mobilisere valgkampmaskinen. Vi i LO må støtte alle de rødgrønne partiene, også økonomisk. Høyre har jo sine egne kapitalvenner. Det er sterke krefter mot oss, men står vi sammen, skal vi vinne. Dette er en samfunnskamp.

06 Janita Blomvik, NAF, sa at LO måtte vise solidaritet overfor dem som rammes av lavtlønnsproblemet. Hun syntes ikke frontfagsmodellen hadde redusert forskjellen i lønningene. De lavtlønte var fortsatt lavtlønte og sakkert akterut. Forskjellen innen LO blir større. Det sies at det bare er 15 % av LOs medlemmer som er lavtlønte, men i antall er dette mange mennesker. Ta de lavtlønte på alvor! Sett handling bak løftene! Neste år har vi et nytt hovedoppgjør. Da må det skje noe radikalt. Da kan vi kanskje kalle det vårens vakreste eventyr.

075 Mimmi Kvisvik, Fellesorganisasjonen, viste til det Roar hadde sagt om fattigdomsproblemet: det er ikke bare snakk om stønadsnivå. Men det er også det. Det er snakk om stønader. Vi i LO skal være både en samfunnsrefser og en samfunnsbygger. Vi skal være stolte over det vi får til, men ikke selv gode. God valg!

88 Randi Nessemo, HK, sa at Jens tidligere hadde vært bekymret over situasjonen på Skogn. Det ble masse støy da Norske Skog la ned i Skien, men ikke i Skogn. Hva gjorde man etter valget? Ingenting. Det skjedde ikke noen inngripen. Man kunne bare bidra med omstillingsmidler. På denne bakgrunn var hun både sint og frustrert. Vi sender all gass ut av landet. Som May-Britt sa, betaler vi mye mer for kraften her enn andre mennesker i Norge gjør. Den industrien vi har i Skogn, er miljøvennlig og bør ha livets rett, sa Nessemo.

273 Størk Hansen, Oppland, sa igjen *kamerater* så det gjallet i salen. Han hadde ikke noen tro på markedskreftene. De hadde også fått et skudd for baugen nå. Overalt roper man på statlig innblanding; også de som skydde det tidligere. Nå sier de borgerlige at regjeringen somler, at staten ikke betaler raskt nok. Nei, la dem holde på. Ikke bruk pengene på borgerlige luftslott. Bruk pengene på pensjoner og omsorg, stopp tjenestedirektivet, bevar sykelønnsordningen. Lag en langsiktig plan for industriproduksjon i Norge, og gi alle en lønn de kan leve av. Vi ønsker ikke at mørkeblå liberalister skal motarbeide lov- og avtaleverk. La dem ikke klusse med det vi har bygget opp! sa Hansen.

Stoltenbergs oppsummering

Statsminister Jens Stoltenberg fikk ordet for å kommentere debatten. Han sa at han hadde notert under debatten. Han kunne ikke svare alle, men alt ville bli fulgt opp. Han avla Peggy i Handel og Kontor en visitt og sa at han var enig i at det måtte være en dialog mellom regjeringen og LO. Vi trenger ikke en servil fagbevegelse. Vi må kunne være uenige. Det styrker dialogen.

Litt om kraft. Her er vi ikke helt samstemte. Leif Sande snakket om et nytt industri-kraft-regime, men han var ikke fornøyd med innholdet, bare i punktene. Vi er åpent uenige om doseringen, men dette er en begynnelse. Det første punktet i regimet er langsiktige avtaler med Statkraft. Statkraft har inngått noen industriavtaler, men vi ønsker flere. For det andre har vi det som kalles omgjøringsadgang. Det innebærer at bedrifter kan beholde energien selv etter hjemfall. De kan altså beholde kraften eller selge kraft og få betalt i form av kraft.

Karmøy er et bra prosjekt, men det ble stanset da aluminiumsprisen brått sank fra 3000 dollar pr. tonn til 1000 dollar. Dette innebar en reduksjon av inntektene i Høyanger på 1 milliard kroner i året. Regjeringen har ønsket å få til et prosjekt på Karmøy. Det er snakk om store investeringer som kan foretas når markedet tar seg opp igjen. Leieavtaler er også et viktig system.

Så kan vi diskutere doseringen. Skal vi ha hjemfall etter 15 eller 30 år? Dette skal vi drøfte nærmere. Så gjelder det NOVA. Her har regjeringen gått inn for en tredobling av bevilgningene til 10 GWh, det tilsvarer 20 ganger den siste Sauda-utbyggin-

gen. Vi har fått et flott prosjekt i gang i Finnfjord og ett i Kristiansand. Pengene er allerede utbetalt. Statkraft har også en betydelig kraftproduksjon på Mongstad.

I Midt-Norge handler det om å skaffe kraft nok. De fleste er for kraft, men mot kraftlinjer, og jeg er enig i at de ikke er pene. Det er penere ting å se på. Men vi må få frem mer kraft til Midt-Norge. Vi må styrke kraftbalansen.

Vi skal fredag i statsråd legge frem saken om et industrikraftkonsortium. Fellesskapet eller samvirkelaget som nå etableres, skal kjøpe kraft. Vi yter 40 millioner til etableringen; det er det EU tillater. Så kan vi komme tilbake til behovet for garantier og låneavtaler. Jeg skjønner skuffelsen i Skogn, men man må ikke bare rette skytset mot regjeringen. Vi ga de utslippstillatelse som de ba om, men det ble likevel ikke utbygging. Da må man også rette søkelyset mot bedriften. Jeg var statsminister i 2001 da dette skjedde. Nå har Norske Skog fått 100 millioner kroner til utvikling av en miljøvennlig produksjon ved bedriften.

Så til postdirektivet. Vi skal nå gjennomføre prosessene. Det vil si at vi lar ekspertene gjennomgå direktivet, vi sender det på høring og vurderer høringsuttalelsene. Jeg tror det er fordeler og ulemper ved direktivet. Det går begge veier. Vi må betale for de ulønnsomme postkontorene, men vi skal sikre posttilbudet i distriktene uansett, med eller uten EUs postdirektiv.

Det var blitt sagt en del om deltid. Det er innført rett til heltid, men det gjelder da stillinger som utlyses. Som det ble sagt – ufrivillig deltid er kvinnelig arbeidsledighet, for det er stort sett kvinner det gjelder. Denne typen ledighet har heldigvis gått noe ned, men det er som i andre sammenhenger en mager trøst for dem som er igjen.

Stoltenbergs viktigste budskap til kongressen var imidlertid at mange ikke helt forstår hvor krevende det vil bli å holde ledigheten nede de kommende fire år. Dette blir den desidert viktigste oppgaven. Halvparten av det vi produserer, blir eksportert. Bedrifter vil forsvinne, og da må vi raskt få på plass noe nytt. Arbeidsmarkeds-tiltakene vil representere broen mellom det gamle og nye. Statsministeren rundet av med å si at hvis vi klarer å kombinere det å være stolte over det vi har oppnådd, med det at vi ikke er helt fornøyde, vil vi vinne den kommende valgkampen – og valget.

Flåthen takker Stoltenberg

LO-leder Roar Flåthen var godt fornøyd med at statsministeren brukte tid på kongressen, forbundslandsmøter og andre møter i fagbevegelsen. Det er en unik situasjon vi har her i landet. Ikke mange av hans kolleger i Europa kunne vise til det samme. Faktisk er de nok ganske misunnelige på oss, trodde han. Han rettet på

vegne av kongressen en takk til Stoltenberg. – Vi skal gjøre en jobb sammen, og vi har også noen utfordringer fram til 14. september.

Dirigenten sa at Roar ikke hadde følt behov for å kommentere spørsmål som var stilt. Det hadde blitt en litt spesiell debatt fordi ikke alle som ville det, fikk ordet. Utvalget ble gjort etter beste skjønn i samråd med delegasjonslederne. Forslagene til punktet er besluttet oversendt til Redaksjonskomité 1.

Før denne saken på dagsordenen ble avsluttet, refererte dirigenten en protokollmerknad fra Arne Byrkjeflot, som hadde ønsket ordet for å begrunne et forslag om en bevilgning til Rødt. Byrkjeflot hadde fått forsikringer om at han ville få taletid, og han trodde derfor at han var blant de 32 som var valgt ut. Dette viste seg ikke å være tilfelle, og Byrkjeflot følte seg dermed lurt.

Dirigenten syntes det var leit om Byrkjeflot kjente seg lurt; det var slett ikke meningen. Forslaget hans er, i likhet med de andre, oversendt redaksjonskomiteen.

Arne Byrkjeflots protokollmerknad ble godkjent.

Dirigenten opplyste at forslagene som ble framsatt til handlingsprogrammet under debatten dagen før, nå var opptrykt. Men det har skjedd i to bunker, slik at de som ser etter sitt forslag, må lete i begge bunkene.

Formiddagsmøtet ble hevet kl. 13.10.

Ettermiddagsmøtet onsdag 13. mai

Ettermiddagsmøtet satt kl 15.00. Dirigent Bente N. Holt sa at hovedkasserer Bente Halvorsen ønsket ordet.

Bente N. Halvorsen, Sekretariatet, ville kvittere ut gårsdagens utfordring. Seint i går kveld hadde det vært et møte med administrasjonen i Oslo Kongressenter. Det ble også tatt kontakt med Grata Personal. To representanter for Fellesforbundet holdt et informasjonsmøte med vikarene som var her i dag, bl.a. for å sette i gang en organiseringskampanje. Nytt møte er avtalt med alle vikarene i morgen kl. 16.00. Kravet er at daglig leder i Grata Personal deltar i dette møtet, og kan bekrefte at han ikke har noe imot organisering og tariffavtale. Hun understreket at det ikke er vikarene LO har problemer med i denne forbindelse, og hun trodde at man nå var i havn i forhold til denne utfordringen.

Dirigenten sa at det nå ble et kulturinnslag, og hun ønsket velkommen Tabanka Crew som ville ta Kongressen med på karibiske og tradisjonelle afrikanske rytmer.

Tabanka Crew besto av 34 unge dansere fra over 20 nasjoner. Danseinnslagene ble meget vel tatt imot av kongressdelegatene. De brakte, som det ble sagt, et lite stykke verden inn i Folkets Hus. De fikk blodpumpa i gang igjen etter lunsjen. Thomas fikk blomster på vegne av gruppa.

62 Katrine Heggelund, Fellesforbundet, hadde en kommentar til dagsreferatene, men dirigenten presiserte at kommentarer til referatene skulle rettes til referentene, ikke til kongressen. Kommentaren gjaldt ikke den offisielle protokollen fra møtet.

Dirigenten leste fra den praktiske informasjonen som står fremst i referatheftene, og hvor det tydelig framgår at det er snakk om foreløpige referater som det kan innleveres rettelser til. Det endelige referatet ferdiggjøres etter kongressen.

Dirigenten ga så ordet til Geir Mosti som skulle innlede til dagsordens pkt. 5 – LOs egen organisasjon.

Dagsorden pkt. 5 – LOs egen organisasjon

Geir Mostis innledning

– Tusen takk til de 1600 ansatte i forbundene og i LO som sørger for at vi er operative hele tiden. Tusen takk til ungdommen som med sine kreative idéer og engasje-

ment er en kjempainspirasjon for oss alle. Men ikke minst, tusen takk for jobben som er gjort av de over 40 000 tillitsvalgte i LO og forbundene!

Størstedelen av innsatsen som gjøres i vår organisasjon, er i høy grad basert på idealistisk og frivillig arbeid fra tillitsvalgte. Det er de som står på, rekrutterer nye medlemmer og samtidig gir den hjelpen og tryggheten medlemmene trenger på arbeidsplassen. Dette arbeidet er avgjørende for hva LO og forbundene får til. Sammen får vi til mye. Se på den medlemsutviklingen som vi har hatt i perioden, og tallet til slutt: 867.000, det høyeste medlemstall i LOs historie.

Vi har fortsatt høy sysselsetting i Norge og på tross av finanskrisen – men også på grunn av den – så øker vi medlemsopplutningen. Men fremfor alt skyldes vår framgang godt organisasjonsarbeid i alle ledd. For første gang er det også flere kvinner enn menn som er medlemmer i LO. Det viser seg også i denne salen hvor kvinneandelen blant delegatene har økt. De som for noen år siden spådde at fagbevegelsens tidsalder var over, tok skammelig feil. Vi er den sterkeste arbeidstakerorganisasjonen i Norge. Vi lykkes fordi vi setter dagsorden. Denne kongressperioden satte vi rekruttering på dagsorden, og se hvilke resultater det har medført!

Å lykkes organisatorisk, handler om å rekruttere men samtidig gi medlemmene god oppfølging slik at vi beholder dem. Fremover må vi ha mer fokus på dette. Det er behov for i større grad å vende blikket innover i organisasjonen og se på samhandlingen mellom LO og forbundene. Et nøkkelpunkt her er arbeidet med medlemskapsendringer som følge av for eksempel jobbskifte. Totalt berører dette ca. 10 % av LO-forbundenes medlemsmasse hvert år. Vi snakker om et medlemsfracfall på størrelse med et «middelstort forbund», som rett og slett forsvinner årlig uten en kjent årsak.

Organisasjonsgrad

Selv om medlemstallet er blitt høyere, har ikke organisasjonsgraden økt. Vi har heller sett en ørliten nedgang. Årsaken til dette er at det har vært en høy sysselsetningsvekst, men også at det skjer endringer i arbeidslivet. Det er økende innslag av deltid, franchise, midlertidig arbeid m.m. Men det er verdt å merke seg at LO-forbundene fortsatt organiserer over halvparten av alle organiserte. Ser vi utover vår egen landegrense, er vi blant de ytterst få hoved-organisasjonene i Europa som klarer å styrke stillingen. Dette gir oss grunn til å være stolte.

Da den borgelige regjeringen tok over i Sverige høsten 2006, var 77 % av arbeidstakerne organisert. I dag er denne andelen på 70 %. Hovedansvaret legger svensk LO på regjeringen og de store avgiftpåslagene i A-kassen. A-kassen er blitt for dyr. LO i Sverige har forsøkt å komme i dialog med regjeringen om trepartsløsninger, om en bedre A-kasse og en mer aktiv arbeidsmarkedspolitikk, men har ikke fått respons. Dette står i skarp kontrast til hvordan vi har det i Norge.

Som dere ser i heftet dere har fått utdelt i dag, så har vi fått gjennomslag for nesten alle kravene medlemmene våre stilte i medlemsdebatten foran valget i 2005. De har levert på områder som er viktig for LO: Avtalefestet pensjon, arbeidsmiljølov, sykelønnsordning og tiltak mot sosial dumping.

LO og forbundenes innsats i valgkampen i 2005 førte til regjeringsskifte. Denne seieren var mulig fordi vi hadde en sterk organisasjon med mange medlemmer. Nå skal vi jobbe for å beholde denne regjeringen. Det er viktig for LO nettopp fordi vi nyter godt av det fagligpolitiske samarbeidet. Det er som Jens har sagt i taler til flere av forbundene i LO:

«Dere kommer til å savne oss hver dag den dagen vi ikke har regjeringsmakt lenger». Som dere har hørt tidligere, har årets medlemsdebatt vært vellykket, og vi vil igjen stille krav til de politiske partiene i forhold til hva som er et godt arbeidsliv.

Omstillingsevne

Vi lever i et samfunn og har et arbeidsliv som er i kontinuerlig endring. For å sikre en fortsatt slagkraftig bevegelse, må vi hele tiden endre og utvikle organisasjonen vår. Min påstand er at vi klarer å omstille oss når vi må. I denne kongressperioden har Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet blitt en del av Fellesforbundet. Nopof og Kjemisk slo seg sammen og dannet Industri Energi. I år gikk også Norsk Treindustriforbund inn i deres rekker.

Vi ser at omstilling virker. Det er i dag 10 % flere organiserte i hotell- og restaurantområdet etter den vellykkede fusjonen med Fellesforbundet. Medlemmene står i fokus også når vi omstiller oss. Medlemmer som er stolte og fornøyde med sitt medlemskap, de rekrutterer nye medlemmer.

Synlighet – nærhet – stolthet (SNS)

Dette bringer meg over på noe som ligger mitt hjerte nært, nemlig organisasjons-offensiven «Synlighet-Nærhet-Stolthet» som har gått gjennom hele kongressperioden. Det har handlet om å gjøre en sterk organisasjon sterkere. Og det har vi klart. Målet for organisasjonsoffensiven har vært:

- en synlig organisasjon
- dyktige og trygge tillitsvalgte i alle ledd
- fornøyde medlemmer

Klarte vi dette, ville vi få et sterkere LO, og det har vi fått. Vi har fått et sterkere LO fordi vi er mer synlige. Flere har fått øynene opp for oss. LO er blitt sterkere fordi vi har fått enda dyktigere, tryggere og ikke minst stolte tillitsvalgte. For det enkelte medlem er det den tillitsvalgte som er LO. LO er blitt sterkere fordi vi har fornøyde medlemmer. Fornøyde medlemmer verver nye medlemmer.

LO er blitt sterkere fordi vi har satt rekruttering på dagsorden. Rekruttering er viktig for LOs maktgrunnlag. Vi er store i dag og dette gir oss utvilsomt makt, men makt er ikke noe vi har for alltid. Vi må jobbe for at vi fortsatt skal være den dominerende arbeidstakerorganisasjonen i Norge. Vi må fortsatt ha fokus på rekruttering og organisasjonsbygging. Det er vi tradisjonelt gode på. LO klarer å ha flere tanker i hodet samtidig, og vi kan ha flere baller i luften. Disse «ballene» – eller områdene – må vi ha fokus på i kommende kongressperiode:

Ungdommen – framtidens organiserte.

Arbeidstakere med høyere utdanning – en sterkt voksende gruppe i den norske befolkning, hvor flere og flere tar høyere utdanning.

Studenter – framtidens arbeidstakere med høyere utdanning, et enormt potensial for vekst.

Etniske minoriteter – en stadig voksende gruppe i det norske samfunn som i stor grad organiserer seg.

Medlems- og tillitsvalgt skoleing – dyktige, trygge og skolerte tillitsvalgte er det beste verktøyet en organisasjon kan ha.

Medlemsfordeler – mange måler et medlemskap i kroner og øre.

Medlemsservice er alfa og omega – god service er i høy grad med på å bidra til å beholde medlemmene.

Organisasjonsutvikling – vi må følge med i samfunnsutviklingen, prege den, men også tilpasse oss nye utviklingstrekk.

Nå er vi en situasjon med finanskriser og økende arbeidsledighet. Dette gir fagbevegelsen mange utfordringer og er også en faktor vi må ta hensyn til når vi jobber med egen organisasjon i kommende kongressperiode.

Organisasjonsprogrammet

Jeg skal nå ta for meg forslaget til LOs organisasjonsprogram for 2009 – 2013.

Organisasjonsprogrammet har fokus på tverrfaglige utfordringer og prioriteringer innenfor organisasjons- og rekrutteringsarbeidet. Det er et overordnet og retningsgivende dokument. La det være klart at hovedmålet er å ytterligere styrke LOs posisjon som den ledende arbeidstakerorganisasjonen i Norge! Utfordringer og tiltak fremover: – Vi skal fortsette å være gode der vi er gode.

Rekrutteringsutfordringer

Vi organiserer i alle deler av arbeidslivet, både privat og offentlig sektor, i tjenesteyting og industri. Vi organiserer arbeidere og funksjonærer, kvinner og menn, unge og eldre. Det finnes faktisk ikke ett sted i Norge hvor LO ikke har medlemmer. Dette er LO-familiens styrke. Men mangfoldet gir også utslag i ulike rekrutteringsutfordringer som må løses. Vi må arbeide med utfordringer hvor vi ikke lykkes så bra.

Offentlig sektor

Offentlig sektor er en sektor i vekst. Flere ansatte betyr muligheter for å organisere flere. En hovedutfordring er at det statlige tariffområdet kjennetegnes av høyt utdanningsnivå, få stillinger blir utlyst uten krav til 3-årig høyskole eller universitetsutdannelse. Disse føler ofte større tilhørighet til profesjonsforbund utenfor LO. En annen utfordring er det store innslaget av deltid. 43 % av kvinnene jobber deltid, 13 % av mennene. En løsere tilknytning til arbeidslivet er med på å bidra til lavere organisering.

Industri, bygg og anlegg

Byggebransjen er preget av konjunktursvingninger og finanskrisen merkes spesielt godt i denne bransjen. De ansatte befinner seg stort sett i virksomheter med mindre enn 20 ansatte. Det er her det er vanskelig å organisere, og det er også her man finner de fleste uorganiserte. Felles for industri og byggebransjen er mye utenlandsk arbeidskraft og bruk av inn- og utleie. I Oslo Byggningsarbeiderforening har for eksempel halvparten av medlemmene etnisk minoritetsbakgrunn.

Sosial dumping foregår i stor utstrekning. Det falt nylig en viktig prinsipiell dom mot sosial dumping der en arbeidsgiver ville erstatte en norsk arbeidstaker med et polsk enkeltmannsforetak. Arbeidstakeren som var medlem i Fellesforbundet, ble sagt opp grunnet driftsinnskrenkning. LOs juridiske avdeling tok saken til rettsapparatet og vant. For LO er dommen en viktig bekreftelse på det vern norske arbeidstakere har mot at arbeidsgivere driver sosial dumping, ved å benytte seg av et enkeltmannsforetak registrert i lavkostland. Dette er ett av mange eksempler der LO juristene har vunnet saker i forbindelse med sosial dumping.

Privat tjenesteytende sektor

Det har vært en betydelig vekst i antall sysselsatte innenfor denne sektoren i løpet av kongressperioden. Men utfordringen er at det er store grupper uorganiserte. Arbeidssituasjonen preges av mye deltidsarbeid, useriøse arbeidsvilkår og arbeidsgivere, mangel på tillitsvalgte og lav organisasjonsgrad. Økt fagorganisering og opprettelse av tariffavtaler er det viktigste virkemiddelet for å ivareta disse arbeidstakernes rettigheter.

Et eksempel er HKerne ved Teleteam, et callsenter i Kristiansand. Deres vilje til å kjempe gjorde at callsenteret omsider fikk tariffavtale. De kjempet for avtale i over ett år. Kravet ble oversett og trenert. Til slutt var det slutt på tålmodigheten, og de satte hardt mot hardt. De ansatte gikk ut i streik – et siste våpen i kampen for ryddige forhold på jobben. Streiken varte i to uker, og det utspilte seg ufine scener underveis. De streikende ble blant annet truet med at alle arbeidsplassene ble satt i fare, og at bedriften ville bli lagt ned hvis de ikke besinnet seg.

Det skal en solid ryggrad for å stå imot slik press. Men jentene i Teleteam viste beundringsverdig mot. Arbeidsgiveren bøyde til slutt av, en stor seier, ikke bare for de ansatte i Teleteam, men for alle arbeidstakere. LO ønsker at flere tar opp kampen slik at det flere får ordnede lønns- og arbeidsvilkår i denne sektoren.

Bredt fellesskap – men ikke mangfoldig nok

Vi har satt fokus på dette i Kongressperioden. Rekruttering av etniske minoriteter er gjort til et permanent satsningsområde og har blitt en fast integrert del av organisasjonsarbeidet i LO. Hvis vi skal være en representativ, troverdig og demokratisk organisasjon er det viktig at medlemsmassen og tillitsvalgtapparatet gjenspeiler at vi har et flerkulturelt arbeidsliv. Noe av resultatet av alt arbeidet som er lagt ned fra forbundenes side på dette området kan vi se også her i denne salen. Sju delegater har etnisk minoritetsbakgrunn. På forrige kongress var det ingen. Det viser at det går den rette veien. LO har hatt tre prosjekter i perioden som spesielt har vært rettet mot etniske minoriteter.

Forsøksprosjektet Renhold

LOs forsøksprosjekt, som ble gjennomført i nært samarbeid med Norsk Arbeidsmandsforbund, viste hvor viktig språk er i rekruttering av minoritetsgrupper. Prosjektet ble gjennomført i renholdsbransjen. Forsøksbedriften hadde over 80 % med minoritetsbakgrunn, og mange var analfabeter. De hadde tariffavtale, men lav organisasjonsprosent og ingen tillitsvalgte.

Ved prosjektets slutt var 35 % av de ansatte organisert og fagforening var etablert. Dette vellykkede prosjektet har gitt oss verdifulle erfaringer vi kan ta med i det videre arbeidet.

I samarbeid med LO Stat har vi også gjennomført et prosjekt om «Inkludering av arbeidstakere med utenlandsk bakgrunn» i Møre og Romsdal. Siden prosjektets oppstart er det satt i gang ulike tiltak i forhold til holdninger. Disse har vært rettet mot arbeidsgivere, tillitsvalgte og lokalsamfunnet. Tiltakene har vært med på å utvikle løsninger og strategier for å øke innvandrernes muligheter i arbeidslivet. Prosjektet har blitt godt mottatt lokalt, har vært veldig synlig og kan vise til gode resultater allerede.

Gardermoen-prosjektet:

«Gardermoen – en flerkulturell arbeidsplass» var et fellesprosjekt mellom Fellesforbundet og LO. Prosjektet var rettet mot tre hoteller på Gardermoen området. Målet var å få flere tillitsvalgte med etnisk minoritetsbakgrunn, få bygd opp et klubbapparat, øke kunnskapen om LO og organisasjonslivet. Prosjektet kan vise til en imponerende medlemsvekst på 45 %.

Ordbøker

Språkkunnskap er viktig for å drive faglig arbeid og å rekruttere. I LO har vi vårt eget stammespråk, som for mange utenfor kan være vanskelig å forstå. Derfor ble det i gangsett arbeid med oversettelse av «Ordbok for tillitsvalgte». Ordboka dekker begreper som brukes i fagbevegelsen. Den er nå oversatt til engelsk, tyrkisk og polsk. Disse kan fås på AOFs stand her på kongressen. Russisk og arabisk kommer i høst.

Mela

Som nevnt tidligere er det viktig at vi er synlige på arenaer der våre medlemmer og potensielle medlemmer er. Mela, en internasjonal familiefestival på Rådhusplassen i Oslo, er en sånn type arena som besøkes av minst 200.000 mennesker hvert år. LOs stand var godt synlig og mange benyttet sjansen til å stille spørsmål om rettigheter i arbeidslivet. Flere meldte seg inn der og da. Dette viser at å være tilstede på sånne arrangementer er et godt rekrutteringsgrep.

Arbeidstakere med høyere utdanning – ytterligere opptrapping

Det blir flere og flere med høyere utdanning i arbeidslivet. For 30 år siden hadde 17 % høyere utdanning, i dag er andelen den dobbelte, 35 % av oss har fullført en form for høyere utdanning. Vi snakker om over 800 000 arbeidstakere. Disse er oftere enn andre medlem av en arbeidstakerorganisasjon. Ca. 60 % av dem er organisert. 15 % av dem er i et LO forbund. Dette er en utfordring LO må ta på alvor.

FAFO har på oppdrag fra LO laget en helt fersk rapport; «Fagorganisering blant arbeidstakere med høyere utdanning». Grunnlaget for rapporten er en spørreundersøkelse blant drøye 1500 yngre arbeidstakere (dvs. under 40 år) som har høyere utdanning.

Vi ønsket å finne ut om denne gruppen er annerledes enn andre grupper som vi organiserer. Det er de ikke! De er overraskende tradisjonelle i sine begrunnelser for hvorfor de er organisert. Først og fremst organiserer de seg for å få tryggheten. De ønsker å ha en organisasjon i ryggen hvis de skal få problemer på jobben. Deretter oppgir de at det er naturlig for deres yrkesgruppe å være organisert; de ønsker ikke være gratispassasjerer og de mener også at det er ideologisk viktig. Dette beviser at også organiserte med høyere utdanning, begrunner sitt medlemskap ut fra tradisjo-

nelle kollektive verdier. Utfordringen for LO er som nevnt; De organiserer seg i stor grad utenfor LO, men vi har også gode eksempler på at det er mulig å lykkes.

Jeg vil også trekke frem FO. De jobber veldig godt og målrettet mot gruppene med høyere utdanning. Spesielt er de gode på studenter og de klarer å holde på dem ved overgangen fra student til ordinært arbeid. I FAFO-undersøkelsen fra 2008 «Hvor blir studentmedlemmene av?» så opprettholdt 78 % av studentmedlemmene i FO medlemskapet ved overgangen til ordinær jobb. Jeg synes FO fortjener en applaus for sitt gode arbeid på dette området!

Et annet forbund som jobber godt mot denne målgruppen, er Fagforbundet. De har satt spesielt fokus på åtte yrkesgrupper gjennom prosjekt «Plogspissykker». En av disse var sykepleierne. De har klart å doble antallet på to år, nå har de nærmere 2000 i sine rekker, og dette i konkurranse med det nesten enerådende Sykepleierforbundet med over 88 000 medlemmer. Dette er en innsats det står respekt av, og som viser at det nytter når man jobber målbevisst.

Undersøkelsen avdekker også at de med høyere utdanning organiserer seg tidlig, veldig tidlig. 50 % organiserer seg i studietida og ytterligere 25 % i sin første jobb. Mange av dem går rett fra studentmedlemskap og over i et ordinært medlemskap. Dette bringer meg over på neste tema:

Studenter – framtidens høyere utdannede

Rekruttering av studenter er viktig i arbeidet med å rekruttere flere av de med høyere utdanning. Vi har 11.000 studenter i våre rekker i dag. Til sammenligning har Unio 23.000, Akademikerne har 18.000.

I 2008 var det 215.000 studenter i Norge, 60.000 av disse er organisert. Potensialet er stort. For å kunne samordne innsatsen ovenfor studentene er en felles plattform for student- og elevmedlemskapet viktig. Det arbeides med å komme fram til en revidert rammeavtale som tar innover seg alle de forskjellige utfordringene rekruttering av studenter innebærer for forbundene.

I mai 2006 ble tidenes første LO-studentsenter åpnet på Universitetet i Oslo. Hensikten er å komme nærmere studentene, være synlige på deres arenaer, skape større aktivitet der hvor vi tradisjonelt ikke har vært særlig tilstede. De siste årene ser vi også at det har vokst frem flere felles møtearenaer for LO-studenter på læreinstusjonene i Norge. Dette er imidlertid bare i startfasen. I framtida må det bli like naturlig at LO er synlig tilstede på utdanningsinstitusjonene som det historisk har vært en selvfølge at vi synes på industribedriftene.

Ungdomsarbeid

Som dere ser så har vi nesten 120 000 medlemmer i LO under 30 år, og tallet er økende. Mange av disse er aktive medlemmer og tillitsvalgte. Dette er i stor grad et resultat av ungdomsarbeidet i LO og forbundene. Det er bare å ta et blick ut over denne forsamlingen her. I dag har vi 23 delegater til stede som er under 30 år. På forrige kongress var det 16. Dette viser at investering i ungdomsarbeid er en investering i framtida! Ungdomsarbeidet er med på å bringe både det organisatoriske og politiske arbeidet i fagbevegelsen videre.

Ungdommen viser vei også i det tverrfaglige arbeidet. Det beste eksemplet er LOs sommerpatrulje. Sommerpatruljen er den fellesaktiviteten i LO som har lengst fartstid. I år blir den gjennomført for 24. året på rad! De skaper synlighet, nærhet og stolthet og setter våre tradisjonelle verdier på dagsorden: arbeidet for å sikre gode lønns- og arbeidsvilkår. Ungdomsarbeidet er i veldig positiv utvikling. Det ser vi også i siste LO Aktuell.

Ungdom får mer ressurser og innflytelse i forbundene, de har egne ungdomskonferanser, egne lærlingpatruljer og ungdomskurs. Dette stiller nye krav til LO. Derfor vil vi i kongressperioden evaluere LOs ungdomsarbeid for å se på hvordan vi bedre kan samarbeide for å videreføre og styrke ungdomsarbeidet.

Tillitsvalgtes vilkår, opplysningsarbeid og kompetanse

Dyktige og trygge tillitsvalgte er bærebjelken i arbeidet for å sikre medlemmene gode lønns- og arbeidsvilkår. De er en ressurs både for de ansatte og virksomheten hvor de jobber. De opplever tøffe utfordringer og knapphet på tid til å utføre oppgavene som tillitsvalgt. I framtida må LO jobbe for at tid til tillitsvalgtarbeid respekteres både som en avtalefestet rett, og som en positiv produktivitetsfaktor i et moderne arbeidsliv.

Skolering er viktig. Det er skoleringen som gir de tillitsvalgte kunnskaper, ferdigheter, holdninger og trygghet til å gjøre jobben. Den forbundsvisse opplæringen er god og har stor spennvidde og er viktig for å bygge kompetanse og forbundsidentitet. Men tverrfaglig skolering er også viktig. Felleskurs bidrar til å utvikle samhörighet og kollektiv identitet i fagbevegelsen. AOF og Sørmarka er inne i en positiv utvikling. Disse viktige institusjonene må vi i fellesskap bruke og styrke. Begge betyr mye for vår kollektive identitet.

Medlemsfordeler

I kongressperioden så har medlemmenes bruk av fordelskonseptet økt betydelig. Medlemsfordeler er ikke det viktigste for fagbevegelsen, men er et viktig krydder i hovedretten. Vi må jobbe for å få enda bedre fordeler for medlemmene våre og videreutvikle LO Favør som forbundenes eget fordelskonsept.

LOs lokale arbeid/lokalorganisasjonene

I dag har vi 120 lokalorganisasjoner spredt rundt i landet. Lokalorganisasjonenes betydning vil bli viktigere og viktigere i tiden framover pga forbundenes endrede organisasjonsstruktur. Dette er bakgrunnen for at vi kommer til å sette lokalorganisasjonens funksjon høyt på dagsorden i kommende kongressperiode i et nært samarbeid med forbundenes organisasjonsledd. Gjennom dette får vi til et mer systematisk og målrettet arbeid i forhold til de overordnede organisatoriske og politiske prioriteringer.

Avslutningsvis vil jeg fastslå at LO er en suksessorganisasjon med stor innflytelse. Det skal vi fortsette å være. Vi er den desidert største og toneangivende arbeidstakerorganisasjonen både politisk og organisatorisk. Vi klarer å føre dialog med styremaktene og arbeidsgiverne. Men, det er viktig å holde trykket oppe. Det skjer store endringer i arbeidslivet hele tiden, hvordan arbeidslivet er organisert, krav til kompetanse, nye yrkesgrupper. Det er mange som står utenfor og trenger faglig bistand. Disse skal vi jobbe for å få inn i våre rekker, slik at LO fortsatt vil være den tyngste organisasjonen i norsk arbeidsliv.

Med dette tar jeg opp Sekretariatets innstilling til Handlingsplan for LOs organisasjonsarbeid 2009 – 2013, og til innkomne forslag til dagsordens punkt 5, Vår egen organisasjon.

Dirigenten takket Geir Mosti for innledningen. Hun sa at hun ville foreslå en pause slik at man kunne tegne seg til debatt etter innledningen. Man ville komme tilbake til spørsmålet om å sette strek og spørsmålet om begrenset taletid når man hadde oversikt over antall talere. Møtet ble hevet kl. 16.02 for et kvarters pause.

Debatten

Møtet ble satt igjen kl. 16.15. Dirigent Bente N. Holt sa at det nå var inntegnet 48 talere, noen hadde også tegnet seg for 2. gang. Hun foreslo at man vedtok at man bare skulle ha ordet én gang til denne saken, og at taletiden ble satt til 2 minutter. Det var fremmet i alt 27 forslag. Hun foreslo også at man satte strek. Alt dette ble enstemmig godkjent.

24 Hans-Christian Gabrielsen, Fellesforbundet, sa at han hadde blitt tatt litt på senga. Man hadde hatt en medlemsvekst i hele perioden. Han trodde dette hadde sammenheng med at man viste resultater og at man var politisk troverdig. Organisasjonsgraden vokste derimot ikke. Skal vi få til dette, må vi intensivere vervingen på arbeidsplassene. Det er de tillitsvalgte og de lokale tariffavtalene som er de viktigste verktøyene. Det er på arbeidsplassene oppfatningene om LO dannes. Det er her LOs omdømme blir formet. Det vi trenger her er altså godt skolerte tillitsvalgte. Jeg tror ikke at en utbygging av LOs organisasjonsstruktur er veien å gå for å verve

flere medlemmer. Vi må bruke forbundenes lokale tillitsvalgte. Da må vi også sørge for at de får økonomiske midler til mer skoloring, sa Gabrielsen, som hadde levert inn et forslag om dette. Å styrke dette apparatet, er den beste garantien for at vi lever opp til slagordet «stå sterkere i usikre tider».

241 Tone Rønoldtangen, NTL, sa at hun hadde stått på den samme talerstolen under kongressen i 2005 og talt for et forbundsløst LO. Det skulle hun ikke gjøre denne gangen, men hun hadde ikke mistet troen helt. Hun innså bare at veien frem ville bli både lang og kronglete. Sekretariatets innstilling til LOs egen organisasjon er bra, men noe kan endres. Hun foreslo på vegne av NTL at man sløyfet linjene 2609 og 2610. Formuleringen innebar jo at man ville motarbeide sine egne interesser på høyskoler og universitet. Vi må stå sammen. Derfor må vi stryke linjene, sa hun.

248 Pål Kjærstad, NTL, begrunnet to forslag fra sitt forbund. Det første gjaldt under punkt 3.4, side 14, linje 2549 i heftet. NTLs erfaring er at LOs bånd til Ap er et tema også for medlemmer uten høyere utdanning. Det andre gjaldt punkt 3.8, side 20, linje 2821 i heftet. Medlemsfordeler er mer enn LO Favør. Siden dette avsnittet handler om LO Favør, bør dette også være overskriften på avsnittet.

167 Britt Ås, Fagforbundet, sa at det var stor kraft i LO-kongressen. Forbundene er godt representert og har et eierforhold, men hvordan er det videre nedover i organisasjonen? Hun tenkte der spesielt på fylkeskonferansene. Hun tok opp på nytt, og refererte forslag 5057, fra forbundet om dette, som ikke var tiltrådt i Sekretariatets innstilling. Det er viktig med et mer forpliktende organ på fylkesplan, og LO-sekretæren bør være instruert av et sterkt fylkesorgan.

195 Invild Bø Moberg, Fagforbundet, syntes det hadde vært en flott innledning. Det er sagt at vi skal kjempe for dem som trenger det mest. Hun ville da fokusere nettopp på en slik gruppe. Sosial dumping foregår i kommunal sektor også under en rødgrønn regjering. Det er 43 000 oppdragstakere bare i kommunal sektor, og de arbeider gjerne med de mest utsatte. Mange arbeider på små stillingsbrøker og er ikke omfattet av lov- og avtaleverk eller arbeidsmiljøloven. Det er bra at LO har oppdaget dette, men hun ville styrke formuleringen, og refererte et forslag om dette.

53 Gunn Dønnestad Hansen, Fellesforbundet, støttet forslag 5056 fra fylkeskonferansen i Rogaland om at de tillitsvalgte skal ha et ombud, et forslag hun mente hadde fått dårlig behandling. Hvem er den tillitsvalgtes tillitsvalgte? Hvem kan vi gå til? Vi faller mellom barken og veden og står ofte aleine. Hun framsatte eget forslag på basis av forslag 5056.

Om A-pressen sa hun at hvis det er slik at LO og forbundene har nesten 50 prosent av aksjene, bør LO være garantist for at avtaleverket følges i A-pressen. Folk er blitt sagt opp utenom ansiennitetsreglene.

26 Eli Ljunggren, Fellesforbundet, ville si litt om integreringspolitikken vår. Som Roar også sa, er et flerkulturelt samfunns- og arbeidsliv kommet for å bli. Mange av våre innvandrere er ressurser på sine arbeidsplasser og i lokalmiljøet. De er godt integrert. Men dessverre er det slik at populistiske undertoner har fått dominere debatten om muslimer. Det fins utfordringer, og det vi trenger er en fordomsfri og åpen debatt i fagbevegelsen, slik at de kan møtes med en helhetlig politikk. Det er ikke bare til innvandrerne det skal stilles krav, men også til andre.

29 Clas Delp, Fellesforbundet, mente at byggingen av en solid lokal organisasjon ikke kunne overvurderes. HRAF (nå: FF) har sett verdien av dette, og har økt sitt medlemstall. Det er fortsatt mange uorganiserte i bransjen, men dette må vi se som en mulighet; det er et enormt potensial for medlemsverving. For hans område var det viktig med en studentavtale for å komme videre.

281 Heidi Fredriksen, Vest-Agder, viste ut fra sin egen situasjon til forslag 5053 fra fylkeskonferansen i Vest-Agder, som har tatt opp endring av LOs satser for tapt arbeidsfortjeneste. Selv hadde hun i mange år gått på fire dagers uke, 80 prosent stilling. Da er det ikke alltid lett å legge fram dokumentasjon for tapt arbeidsfortjeneste, men det kan da ikke være slik at vi som ikke er i full jobb, skal ta av vår fritid. Dette gjelder selvsagt mange andre også: de som arbeider deltid, skift, turnus. De får heller ikke kompensasjon. Slik kan vi ikke ha det. Selv gikk hun også ned sju kroner i timen når hun arbeidet for LO, og hun tapte også feriepengene.

282 Rolf Bersås, Rogaland, viste til forslag 5025 hvor man støtter LO Favør for de goder man gir medlemmene, men man ønsker ikke MasterCard som en del av tilbudet. Her har det vært pushet alt for mye kreditt på medlemmene. Jeg har sågar vært borti at noen vil ha overført penger fra LO-favør til lønnskonto. Man kan lett bli gjeldsslaver av en slik praksis. Jan viste til forslag 5026 hvor man foreslår at medlemmene av LO Favør-komiteen velges av fylkeskonferansene, og at de såles ikke blir utpekt av distriktssekretærene som i dag. Dette kan bl.a. bidra til at man får en bedre balanse mellom kjønnene og alders sammensetningen i komiteen, mente Bersås.

237 Geir Allan Stava, SL, sa at han kom fra Karmøy. Han var styremedlem i Hauge-sund og omegn-foreningen. Det er en enkeltsak i Hagesund som har blitt rost opp i skyene i det siste. Det var LO som stilte spørsmål ved om innføringen av ukrainske helsearbeidere til Norge hadde gått rett og riktig for seg. Styrelederen i foreningen, Helge Larsen fra FF, har vært en pådriver i saken. Det er utrolig hva

den mannen kan få til. Også distriktssekretæren har vært oppegående. Per Bjørn Eriksen har gjort en god jobb. Dette er de som har båret byrdene lokalt. Derfor kan jeg si: – Jeg elsker Fellesforbundet! Det er ikke alle som er så heldige at de har Fellesforbundet tilgjengelig i nærmiljøet, og da synes jeg synd på dem. Det vi må gjøre er å styrke det lokale organisasjonsleddet. Den lokale organisasjonen må tilføres økonomiske midler som gjør dem i stand til å håndtere slike saker, bl.a. ved frikjøp av tillitsvalgte eller andre ordninger. Ellers vil folk slite seg ut.

48 Rolf Geir Hillestad, Fellesforbundet, sa at man i Vestfold hadde mange sesongarbeidere. Dette gjaldt ikke minst innen landbruk og grønn sektor. Det kommer polakker og baltere i jordbærsesongen, som varer fire uker fra 15. juni. De utgjør omtrent 1000 personer i disse ukene. Da skal de legge grunnlaget for en årsinntekt for seg og sin familie. De tilbys dårlige boforhold. Vi har invitert dem til møter og har informert dem om deres rettigheter, men det er vanskelig. LO burde sette ned en komité som kunne utrede hvordan man kan sikre bo- og arbeidsforhold for disse sesongarbeiderne og hvordan de eventuelt kan organiseres.

56 Arild Grande, Fellesforbundet, ønsket å reise forslag 5025, men med en ny ordlyd. Når det gjaldt MasterCard, burde ikke dette tilbys alle medlemmer; men de som ønsket det, kunne få det. Det må være et tilbud. Vi ønsker ikke mer av den offensive markedsføringen via postkassene.

55 Per Bjørn Eriksen, Fellesforbundet, sa at det var fint å se det engasjementet som Øystein Hansen og Geir Mosti hadde vist i saken om de ukrainske helsearbeiderne. Han viste til forslag 5032 om fordeling av midler til den lokale organisasjonen. Han sa at Helge Larsen hadde jobbet godt lokalt i Ukraina-saken. Han viste også til forslag 5031 som understreket betydningen av at man endrer organisasjonen i takt med endringer i den lokale organiseringen. Han støttet også forslagene fra Bersås og Hillestad. Til slutt sa han at det var viktig å skryte av at man var LO-medlem. I Haugesund er det tre saker som har satt LO i fokus. Bruk anledningen til å skryte av LO.

62 Katrine Anita Heggelund, Fellesforbundet, sa at det var riktig at LO var Norges største ungdomsorganisasjon. Allikevel var det bare 7 % av delegatene på LO-kongressen som var under 30 år. Det skulle ha vært 13 % ut fra medlemstallene. Vi må være en foregangsorganisasjon for å gjøre ungdommene mer synlige. Det gjelder i LO, men det gjelder også i alle forbundene. Ungdom må tas på alvor. Likevel er det slik at det er de med over 30 år «på ræva», som styrer og steller. Vi må inkludere alle arbeidstakere. Vi må bli sterkere og mer fremtidsrettet. Ungdom er ikke bare fremtiden. Ungdom er nåtiden. Styrk derfor ungdommen i alle ledd i organisasjonen! Alle organisasjonsledd skal gjenspeile den reelle alderssammensetningen i organisasjonen. Hun ba dermed om støtte til forslag 5012.

49 Arne Hagen, Fellesforbundet, viste til forslaget fra fylkeskonferansen i Telemark, forslag 5022. Forslaget fokuserer på at AOF må være den sentrale studieorganisasjon for fagbevegelsen. Det er AOF som bør stå for den viktige skoleringen av medlemmene. I den senere tid har det vært en tendens til mer privatisering av denne skoleringen. Studieforbundet bør ha en sentral plass når det gjelder felles opplæring om Hovedavtalen, oppsigelsesvernet, om bemanningsbyråer, om inn- og utleie osv. Vi bør ha en felles forståelse av hva LO mener i disse sakene. I forslaget fra Sekretariatet står det at AOF skal være den foretrukne organisasjon. Dette er ikke klart nok. Jeg foreslår at det står AOF skal være hovedansvarlig for opplæringen. Hun støttet også damen fra Stavanger som hadde påpekt at hun tapte penger på å gå på kurs. Det måtte det bli slutt på, sa Hagen.

64 Bjørn Kåre Høistad, Fellesforbundet, rettet en takk til Mosti for at han alltid var så blid. Det hadde han da også all grunn til å være slik medlemsveksten i LO har vært. Han hadde sett på forslagsheftet på dette punkt på dagsorden, og hadde da funnet ut at det var innsendt 57 forslag – til hefte 5. Av disse var det 30 som fikk attesten «tiltres ikke»; noen ble tiltrådt i prinsippet, og 17 ble oversendt til Sekretariatet. Her ble det ikke mye nytt!

Han var også overbevist om at LO måtte slippe flere ungdommer til. De gjør en kjempejobb i forbindelse med LOs sommerpatruljer. La ungdommen få ansvar og budsjetter. Å satse på ungdom, er å satse på rekruttering.

283 Turid Kalvig Sola, Rogaland, sa at hun ville be om støtte til forslag 5050 som omhandlet gratispassasjerene i arbeidslivet. Selv arbeidet hun i teknisk etat. Der var det en høy organisasjonsprosent, men det fantes uorganiserte gratispassasjerer også der. Det irriterer meg grenseløst at disse gratispassasjerene får de samme tilleggene som oss andre. Heldigvis har vi også noen hytter som tilhører fagbevegelsen. Der står de bakeriske i køen, og de må betale mer enn andre for å benytte hyttene. Det liker jeg. Vi må i det hele tatt bli tøffere mot snylterne. Det er uakseptabelt at de skal få de samme tilleggene som oss. Støtt derfor dette forslaget!

Dirigenten opplyste at delegatene denne dagen hadde vært flinkere enn før til å underskrive sine fremsatte forslag. Hun manglet bare underskrifter på to forslag, forslagene fra Heggelund og Grande.

285 Therese Anita Holmen, Rogaland, viste til forslag 5032 fra Rogaland om omfordeling til den lokale organisasjonen. Når den lokale enheten hadde dårlig økonomi, ble også aktiviteten deretter. Man kommer langt med vilje og pågangsmot, men uten at det finnes økonomiske midler, blir det også liten aktivitet. Hun viste også til forslag 5025 om MasterCard, som hun støttet. Kredittkort er det overalt, men det behøver ikke være LOs oppgave å komme med slike tilbud. Derfor bør dette avvikles.

284 Steffen Høiland, Rogaland, understreket betydningen av student- og elevmedlemskap i LO. Alle studentene burde kunne ha samme medlemskort uansett hvilket forbundsområde man snakket om. Han viste således til forslag 5015 som foreslo dette. Man burde kunne ha dette medlemskapet i hele studieperioden. Vi kan gjerne støtte lokallagene bedre, men da trenger vi også økonomisk hjelp, sa Høiland. Vi må jobbe lokalt for det er der rekrutteringen skjer. Den skjer ikke sentralt. Vi må skape vitale lokalkontorer, og i kongressperioden må vi ha en bred organisasjonsdebatt. Han ba også om støtte til forslag 5001.

117 Ommund Stokka, Industri Energi, sa at det er action ungdommene vil ha, og det får de fra Industri og Energi. – Action skal du få, Mosti. Det er ikke vanskelig å engasjere ungdommen. Det er verre å få aktivisert 50-åringene. Vi har i vårt forbund økt antallet medlemmer under 30 år med 15 % i perioden. På ungdomskonferansene har deltakelsen økt fra 30 til 150. Vi skal arrangere neste ungdomskonferanse på Hell. Da blir slagordet «Industri and Energy is raising hell», sa Stokka, men slagordet var ikke hundre prosent klarert ennå.

Fagforbundet og Fellesforbundet er de forbundene som har gått i bresjen i ungdomsarbeidet. Det som gjelder er å samle ungdommene, engasjere dem og gi dem ansvar. Og det funker som bare f... i 2009, på samme måte som det fungerte for 110 år siden. Da Fagopposisjonen var samlet i 1911, gikk den inn for: én bedrift ett forbund. Det er i den samme ånd jeg ønsker at det skal være en felles organisering i næringsparkene. Støtt forslag 5005 om å organisere alle i næringsparkene under en paraply. Vi skal der kunne møte arbeidsgiverne med én knyttet hånd, sa Høiland

243 Lill Sæther, NTL, takket for fin innledning av Geir Mosti, selv om han hadde glemt å nevne NTL. Det er gjort et godt vervearbeid i perioden. Vi har i NTL hatt fokus og strategi rettet mot å organisere flere med høyere utdanning. Vi har satset på profil og verdier. Vi er stolt av å være medlemmer av NTL, og vi vil rekruttere flere med høy utdanning med parolen «Kom ut av skapet!». Vi verver på universiteter og høyskoler, og vi verver i departementer og direktorater. I motsetning til Geir Mosti går jeg rundt med verveblokk, og vi verver bra også sentralt. Jeg er sikker på at Mosti kunne gjort det enda bedre enn meg. Han sa at Sommerpatruljen burde gå hele året. Ja, hvorfor ikke? Sommerpatruljene møter ofte studenter og elever som har sommerjobber. Dette er en viktig rekrutteringskanal.

134 Kåre Elvik, Fagforbundet, viste til den innføring Ingvild hadde kommet med i forbindelse med «oppdragstakerkontrakter». Slike kontrakter vokser opp som paddehatter i privat sektor. Vi ser det innen handel og kontor, renhold, transport osv. Disse kontraktene er fullt lovlige, men de må stoppes. Arbeidstakere med slike kontrakter blir fratatt mange av de rettigheter vi har kjempet for.

73 Siv Karin Kjølmoen, Fellesorganisasjonen, sa at hun var glad for at forbundet hadde økt medlemsmassen med ca. 1 000 medlemmer slik at forbundet nå hadde vel 24 000 medlemmer. Her profilerte man yrkestilhørigheten sterkt i vervingsarbeidet. Vi vet at mennesker gjerne søker sammen med andre mennesker de føler samhörighet med. Derfor er yrkestilhørigheten veldig viktig for oss. På høgskolene arbeider vi med jobbsøkerkurs det siste halvåret de studerer, og dette er et givende arbeid. Vi har ikke fokus på tette bånd til DNA. Vi fokuserer på at vi er gode til å samarbeid med politiske partier. Vi vil ikke være en kinesisk fagbevegelse som er i lomma på maktthaverne.

145 Lene-Britt Johannesen, Fagforbundet, sa at mange tillitsvalgte er genuint interessert i fagbevegelsen, men den lokale organisasjonen må styrkes. De fleste av forslagene om styrking av organisasjonen, er oversendt Sekretariatet. Så vi får ikke mene noe sterkt om organisasjonen. Men det er ikke nok at tillitsvalgte bruker sin fritid lokalt og yter god service, hvis de ikke har økonomiske midler til det. Vi må ha en økonomi som gjør oss i stand til å bli uavhengig av frivillig tillitsvalgte. Frivillighet er ikke tilstrekkelig.

142 Svend Morten Voldsrud, Fagforbundet, roste Stokka for et godt innlegg. Han ga også full støtte til forslag 5005. Grensedragninger er en utfordring i næringsparkene. Enkeltforbund får liten innflytelse hver for seg. Her burde LO hatt en felles struktur for organiseringen. Mer og mer av ny virksomhet i Norge er knyttet til en næringspark, sa Voldsrud.

176 Raymond Turøy, Fagforbundet, ville først takke Geir, det var veldig kjekt og inspirerende å høre på han. Han viste til kap. 3, pkt. to, og tiltakene her, linje 2355. Bente Aas sa på mandag at hun ville samarbeide med Norsk Folkehjelp. De har flere kurs som viser seg å aktivisere innvandrerkvinner, spesielt gjelder det «Kvinner Kan». Hans forslag gikk ut på å legge til noen linjer om samarbeidet også med Norsk Folkehjelp i nevnte avsnitt på bakgrunn av gode erfaringer.

247 Torill Nustad, NTL, mente det er bra at LO organiserer alle yrkesgrupper, da må vi også ha en politikk for alle yrkesgrupper. Det er en stor utfordring for LO. Det gjelder rekruttering av de nye, større gruppene med høyere utdanning, spesielt i offentlig sektor, men også i privat. Er vi eller de andre mest attraktive? UNIO organiserer ut fra profesjon, de tar sitt utgangspunkt i særinteresser. Vi er organisert for å stå sammen, og oppnå noe i fellesskap. På Tromsø Universitet organiserer LO absolutt alle grupper, og styrken er nettopp at vi står sammen. 50 prosent av LOs medlemmer er kvinner, og de som arbeider i offentlig sektor, er stort sett alle lavtlønte.

291 Cecilie Søllesvik, Møre og Romsdal, sa at LO er sterkt, synlig og får gjennomslag, men vi har noen interne utfordringer. Det må ikke være åpen kamp om med-

lemmer, ta kampen internt. Når de gjelder ungdommen, har vi utrolig mange dyktige medlemmer, 100 000 medlemmer under 25 år. Men spørsmålet er hvordan vi ivaretar den informasjonen de gir når de fyller ut skjemaet? Bare halvparten av studentmedlemmene blir ordinære medlemmer. Ta vare på ungdommen!

262 Aud Helen Øyen, Østfold, tok opp igjen forslag 5011 fra fylkeskonferansen i Østfold, et forslag om at ungdomstillitsvalgte må bli mer anerkjent. Begrepet ungdomskontakt må slettes og erstattes med ungdomstillitsvalgt. En ungdomskontakt har ingen rettigheter i forhold til vervet sitt. Dette kan svekke engasjementet. Som den yngste på kongressen ville hun oppfordre til å ta med ungdommen i alle ledd.

256 Nina Risinggård, NTF, tok opp igjen forbundets forslag 5040 om lokal organisering, og at kongressen nedsetter et utvalg som i løpet av perioden vurderer overføring av aktivitet og oppgaver fra LOs distriktskontorer til LOs lokalorganisasjon. Fra Vestfold/Telemark kunne hun nevne lokallag som ikke fungerte i det hele tatt. LOs lokale organisasjoner er fratatt mange oppgaver, og de har derfor liten aktivitet. Flere oppgaver og økt aktivitet i LOs lokalorganisasjon vil styrke lokaldemokratiet, het det i forslaget begrunnelse.

65 Synnøve Bergan, Fellesforbundet, tok ordet til rekruttering. Når det gjelder hotell- og restaurantsektoren innen Fellesforbundet heter det gjerne at hotell er bastionen og restaurant skyttergrava. I fjor ble det åpnet et nytt hotell i Trondheim. Alt før åpningen var deler av virksomheten flyttet ut. Det skjedde veldig kjapt. Slikt er ikke vi trøndere vant til. Her har vi ei kjempeutfordring. Det blir vanskelig å finne tillitsvalgte som vil gjøre jobben, det krever masse arbeid og smidighet.

261 Tore Leif Gundersen, Østfold, ville forsterke forslag 5034 fra fylkeskonferansen i Østfold om at LOs lokalorganisasjoner styrkes med økonomiske overføringer. De fungerer ikke i virkeligheten. Dette holder ikke, Geir. De kan ikke drive etter sine målsettinger på grunn av økonomien. Hva må vi gjøre? Vi må samkjøre oppgaver og ressurser, og forbundene må se verdien av et sterkt lokalt LO. Og vi må komme i gang med dette nå!

252 Pia Strand, NTL, var kry av LO dagen før, og denne dagen ville hun skryte av sitt eget forbund. Hun var student, og det at hun sto på denne talerstolen, var et bevis på at NTL satser på studenter og tar dem på alvor. Hun visste ikke om det var flere studenter i salen. – Vi vil gjenopprette heltidsstudenten; det vil si at studenter skal slippe å arbeide ved siden av studiene. Det står mye bra i forslaget, men i linje 2584 står det at formålet med LOs student- og elevmedlemskap er å gi faglig bistand til studenter når de er i deltidsarbeid. Men deltidsarbeid for studenter er jo ikke målet. Hun var selvsagt enig i at LO skal tilby studenter hjelp, men dette er

ikke formålet med studentmedlemskapet. Hun la fram forslag fra NTL om endring på dette punktet.

250 Norvald Nilsen, NTL, mente at det meste var tatt opp av det han ville si. Det er riktig at det er vanskelig å rekruttere vitenskapelig ansatte ved universitetene til NTL og til LO. Han syntes det var merkelig at på valglistene til Ap, SV og Rødt, figureerte det personer med andre, også gul, organisasjonstilknytning. Det er mulig at de ikke opplever LO som pådriver for den frie grunnforskningen. Det er riktig at det er en belastning med de tette båndene til Ap. Det ville ha vært enklere om de båndene var noe løsere, eller eventuelt at det ble knyttet forbindelser med flere grupperinger på venstresida.

254 Roger Hansen, NTF, mente at Geir Mosti hadde gjort en god jobb, både på kongressen og i perioden. Men det har foregått mye godt vervingsarbeid også i forbundene, og det er jo der det må foregå. En del har skrytt av egne resultater i den forbindelsen, og han ville sjøl følge opp litt. Han viste til en forening som hadde økt medlemstallet med 100 % siden 1996 – nå må vi bare holde trykket oppe!

Men det var til forslag 5041 fra Fagforbundet han egentlig tok ordet, om retningslinjene mellom forbundene innen LO. Dette forslaget støttet han helhjertert opp om, og hans forbund ville gjerne være med på det arbeidet Fagforbundet her foreslår.

253 Lars Morten Johnsen, Transport, viste til de to forslagene 5024 og 5050 om tiltak mot gratispassasjerer. Han hadde innlevert et eget forslag om gratispassasjerer som bygde på disse forslagene. Organisasjonsarbeid er vanskelig, og det fins mange ulike modeller. For ham var det klart at bransje/yrke må være det avgjørende.

78 Rigmor Hogstad, Fellesorganisasjonen, ville skryte av handlingsprogrammet, og særlig tankene og holdningene rettet mot LO-medlemmer med høyere utdanning. Jeg får nesten lyst til å si det: Endelig har LO skjønt det. Jeg tenker særlig på beskrivelsen av at utdannings-gruppenes behov som organiserte arbeidstakere ikke avviker noe særlig fra andre arbeidstakeres. At hun selv hadde en høy utdanning, betydde ikke nødvendigvis at hun var høyt lønnet. Hun var opptatt av at LOs tariffpolitikk traff utdanningsgruppenes behov. Det er grunn til å understreke at det ikke er noen motsetning mellom det å være solidarisk og det å ha utdanning.

Jeg er veldig enig i målsettinga om å rekruttere flere medlemmer med høyere utdanning, og at det er i kraft av fellesskapet og bredden i medlemsmassen at LO har slagkraft og legitimitet. Det er veldig bra at det pekes på studentene med høyere utdanning, og at LO også jobber for å bedre studentenes kår med fokus på boligsituasjonen og studiefinansieringen. Bare så synd da at ikke LO ved forrige kongress gikk inn for opptjening av pensjonspoeng under studiene.

Men bortsett fra dette hjertesukket: LO må si og vise tydelig utad at LO er en organisasjon som snakker og arbeider for utdanningsgruppenes sak. Vi må ikke la UNIO og Akademikerne får enerett på dette området og på utdanningsbegrepet. LO er full av utdanningsgrupper. Vis oss frem! Da blir vi sikkert flere.

267 Julia Banda Rasmussen, Oslo, ville snakke om 3.2 – Et bredt fellesskap, men ikke mangfoldig nok. Hun syntes det var veldig bra at LO hadde innsett dette. Mye var blitt gjort i hennes fagforening i forhold til verving av arbeidstakere med minoritetsbakgrunn. – Vi snakker om en vinn-vinn-situasjon. Mange trenger råd og veiledning om arbeidstakernes rettigheter, og LO har kunnskap og kompetanse på dette. Vi kan jobbe sammen. Vi stiller krav til andre, og da må vi også stille krav til oss selv.

57 Torleiv Nordbø, Fellesforbundet, ville ta opp en konkret sak om LOs juridiske kontor i Stavanger. Dette ble i sin tid opprettet med tre stillinger, hvorav to jurister. Disse var dyktige og leverte varene, men de fikk andre jobbtilbud og sluttet. LO har ikke gjort noe forsøk på å erstatte dem, og nå ligger kontoret nede. En kort periode ble det sendt en jurist til Stavanger en dag i uka. En kontorsekretær i halv stilling er alt som er igjen. Han reiste forslag om at LO straks måtte ansette nye jurister i Stavanger, og at kontoret skal opp på gammel bemanning igjen.

108 Torbjørn Teigland, Industri Energi, sa at han begynte i sin tid i Schlumberger, et selskap som bl.a. driver boringer i Nordsjøen. Der meldte han seg inn i NOPEF, og det viste seg at alle ansatte i Schlumberger var medlemmer i forbundet. Det var en som ikke var det, og han sluttet. Dette var nytt for meg, og hva med lønnsforhandlingene? Jo, vi stod samlet i en vertikal avdeling som samlet alle. Likelønn var på plass, det var ikke snakk om at kvinner skulle ha dårligere lønn.

83 Bjørn Mietinen, HK, prioriterte å snakke om vertikal organisering. Industri Energis forslag gikk inn for en vertikal struktur, og han ville advare mot å gå for deres forslag. Han spurte om det var vår motpart som hadde ønsket ut dette. Som sekretariatet sier: – Dette er uholdbart. Disse forslagene må avvises.

207 Jonny Simmenes, FLT, sluttet seg til foregående taler når det gjaldt vertikal organisering. Stem for Sekretariatets innstilling. Å stemme på disse forslagene, er å ønske opphevet den tilstand av ro som råder i LO. Prinsippet om avtale- og organisasjonsrett er holdt høyt i LO, og slik skal det fortsatt være. Organisasjonsretten skal følge avtaleretten, og det sluttet han seg til.

210 Merete Jonas, FLT, sa at industri- og næringsparker neppe er noe typisk område for arbeidslivet i Norge, heller et Norge i miniatyr. FLT stiller seg undrende til avgrensningen i forslaget, samtidig som vi stiller oss undrende til hvordan det even-

tuelt praktisk kunne la seg gjennomføre. Jeg jobber selv i en industripark med over 90 forskjellige bedrifter. Her er det uproblematisk at det er flere forbund som organiserer de ulike gruppene av arbeidstakere. De utfordringene vi står overfor, har ingenting med begrunnelsen for forslaget å gjøre.

Det som gjelder, er å løse de utfordringene vi har i samarbeid. Medlemsveksten i LO er det vel ikke bare Industri Energi som har deltatt i. Alle har vel sin andel av den. Vi kan kun snakke for våre kategorier. Vi organiserer i FLT, og vår klare oppfatning er at våre medlemmer ikke har noe ønske om å være organisert verken i operatørforbund eller under en vertikalisert avtale, det være seg park eller ikke. Grunnen til dette er ganske opplagt. Våre medlemmer, særlig ledere, ønsker helt klart ikke å stå i samme forbund som dem de leder. Det er flere grunner til det, men det viktigste er nok oppfatninger av hvilket medlem som blir best ivarettatt ved en eventuell konflikt.

Ingeniører skal vi skaffe flere av til LO. Da er det ikke vertikale avtaler som er salgsargumentet. Vi mener at vår berettigelse i LO er mer enn legitim nok hvis vi ser på hvordan vi ble medlem av LO. Vi ivaretar mindre interessegrupper og blir aldri noe stort LO-forbund. Vi i FLT har store muligheter for å skaffe flere medlemmer til LO, nemlig ingeniører. Her må det satses og samarbeides innad i LO: «Hvis det er størrelsen som gjelder, er det LO som teller!» Tusen takk for oppmerksomheten!

11 Said Hassen, NAF, ville si litt om integrering i egen organisasjon. Dagen før hadde han fortalt om forbundets ressursgruppe. Den begynte med seks personer fra ulike land, hvorav en fra Norge. I dag er det blitt en meget stor gruppe med medlemmer fra 31 nasjonaliteter. Dette er et viktig arbeid, og han håpet at andre forbund kunne se denne muligheten. Han var meget fornøyd med linjene 2353-2360 i forslaget.

197 Kim Eide, Fagforbundet, støttet forslaget om å fjerne MasterCard-avtalen. Det er helt sinnssykt at LO gjennom LO Favør reklamerer for et markedsliberalistisk kredittkort – spinnvilt, som vi sier. Det sies at LO Favør er vinn-vinn. Men det er alltid banken som sitter med royal straight flush på hånda. Vi skal ikke bidra til å bringe våre medlemmer ut i et økonomisk uføre. Greier du ikke å betale kredittkortgjelda, blir den fort meget dyr. Støtt dette forslaget om å fjerne MasterCard-avtalen.

44 Bjørn Sigurd Svingen, Fellesforbundet, mente det var bra med engasjement for ungdom, og støttet forslag 5008 om å styrke ungdomsarbeidet i LOs lokalorganisasjoner. Han la fram et eget tillegg til 5010 om evaluering av ungdomssekretærordningen, og han støttet forslag 5015 om at LOs student- og elevmedlemskap bør være likt for alle.

50 Tom Egil Flata, Fellesforbundet, ville si litt om forslaget fra Industri Energi om næringsparker. Han ville advare mot å gå inn for det; det må være arbeidet som avgjør organisering. En representant fra Fagforbundet uttrykte seg på en måte som kunne gi inntrykk av støtte til dette forslaget, men i Sekretariatet har de gått imot. Han håpet også at de ville stå på dette ved en votering. Dette kan brukes til å svekke frontfagsmodellen, og da er det farlig. For øvrig er det ingen ting i veien for å lage LO-utvalg inne i næringsparkene. Til slutt: – I Grenland har vi hatt liggende en tvist i tre år i LOs organisasjonskomité. Dette går ikke an!

Flata var sist på talerlisten, og dirigenten takket for en god debatt, og ikke minst for den disiplinen delegatene hadde vist med hensyn til taletiden. 36 forslagsark, noen med flere forslag på, var innlevert. Disse vil bli kopiert og delt ut neste morgen. Hvis noen forslag fører til endring i utsendt innstilling, vil dette kunne påvirke andre forslag. Dirigenten foreslo derfor at alle forslag ble oversendt til redaksjonskomiteen. Dette ble godtatt.

Redaksjonskomiteen skulle møtes umiddelbart etter plenumsmøtets slutt.

Dirigenten hadde et par hyggelige beskjeder. Det hadde vært stor oppslutning om simulatoren for økokjøring i foajeen. Veldig mange har deltatt og gitt tips om forbedringer. De som har klart over åtte poeng, over 150 delegater, får alle en mobillader med solcelle. Nesten 200 hadde deltatt i dagens quiz. Stein Slettbakk og Gunn Aina Sønsteby var de heldige vinnere av hvert sitt gavekort pålydende kr 10 000 til sykkel.

Møtet ble hevet kl 18.05.

Formiddagsmøtet torsdag 14. mai

Formiddagsmøtet torsdag 14. mai startet kl 09.05 med en videopresentasjon med omtale av det nye bokverket om LOs 110-årige historie, som skulle lanseres og presenteres denne formiddagen. Videoen ga en oversikt over hendelser og viktige personer i denne historiske gjennomgangen, og den viste hvilken innflytelse LO har hatt gjennom sin stolte historie. Det begynte med fyrstikkerarbeiderstreiken i 1889. Fyrstikkerarbeiderkene ved Bryn og Grønvolds fyrstikkfabrikker i Christiania, som jobbet fra kl 06.00 til kl 18.30 seks dager i uken for rundt seks kroner på akkord, opplevde lønnsnedslag. Da gikk 372 av de kvinnelige arbeiderne spontant til streik 24. oktober, anført av sin leder Caroline Kristiansen. Den nye tid startet i 1969 da Tor Aspengren ble formann. Sammen med Tor Halvorsen og Leif Haraldseth representerte han et generasjonsskifte i LO. I videoen ble det understreket at kampen for likestilling og kvinnefrigjøring ble stadig viktige utover i 70- og 80-årene. Det var i 70-årene kvinnen gjorde sitt virkelige inntog i LO, i første omgang gjennom et økende antall medlemmer i organisasjonen.

LOs historieverk

LOs historieverk i tre bind presenteres

Tidligere administrasjonssjef i LO, Kåre Myrvold, fikk ordet og sa at det var med en betydelig glede og stolthet at han på vegne av forfatterne, billedredaktørene, bokkomiteén og forlaget fikk lov til å overrekke LOs 110-årige historie i tre bind. – Det som ligger på bordet i dag, er et praktverk på om lag 1700 sider, forfattet av landets mest ansatte historikere. Totalt har åtte faghistorikere innen samfunn og arbeiderbevegelse samt tre personer fra egen organisasjon arbeidet i godt over tre år. I tillegg har to billedredaktører ansatt i Arbeiderbevegelsens arkiv illustrert verket med mer enn 700 bilder.

Jeg vil gjerne introdusere de involverte:

Finn Olstad, forfatter av bind 1
Inger Bjørnhov, forfatter av bind 2
Terje Halvorsen, forfatter av 1940-45 i bind 2
Trond Bergh, forfatter av bind 3
Vivi Aaslund, billedredaktør
Stig Audun Hansen, billedredaktør

I bokkomiteen satt følgende:

Gro Hagemann
Jorunn Bjørgum
Even Lange
Knut Einar Eriksen
Odd Harald Røst
Jenny Ann Hammerø
Kåre Myrvold

Pax forlag med Heidi Nordland og Astrid de Vibe har bidratt aktivt det siste året og sørget for at verket ble ferdig til rett tid. Arbeidet ble utført av norsk fagorganisert arbeidskraft.

– Verket er vel først og fremst LOs historie om arbeidsfolks bevissthet og kamp for egen verdighet, samholdets makt gjennom organisasjon, kampen mot utbytting av arbeidskraften, krav om verdsetting av lønn, trygghet for helse, miljø, demokrati og velferdsutvikling. Men dette er også et vesentlig bidrag til forståelsen av samfunns-historien. Det er fortellingen om LOs initiativ og innflytelse som samfunnsbygger for velferd, likestilling og likeverd. Den 13. desember 2004 besluttet Sekretariatet at historien om landets viktigste organisasjon gjennom de siste 110 år skulle skrives og leveres til kongressen i 2009. Leder, det er en glede å kvittere for oppdraget!

LO-leder Roar Flåthen takket Kåre Myrvold, den tidligere administrasjonssjefen i LO. Som leder av bokkomiteen hadde han vært svært sentral i arbeidet med LOs historie. Flåthen var stolt over å kunne presentere et slikt praktverk for LOs kongress. Bøkene ble ferdige like før kongressen, så han hadde bare hatt tid til en liten kikk. Nå gledet han seg til å lese.

De som har vært med og laget verket, har hatt stramme tidsfrister, men de er blitt overholdt. Det er ikke alle bokprosjekter som kan vise til en slik disiplinert framdrift. Da Gunnar Ousland skulle ferdigstille jubileumsverket til LOs 50-årsjubileum, holdt fristene på å ryke, og det gikk rykter om at daværende LO-leder Konrad Nordahl hadde stengt ham inne. Så ille var det ikke, men Ousland fikk ikke ta andre oppdrag, og telefonen hans ble stengt for inngående samtaler!

Heldigvis har ikke det vært nødvendig denne gangen.

Historien om LO har først og fremst vært historien om arbeidsfolks kamp for bedre kår. Kamp for bedre lønn, bedre arbeidsvilkår, kortere arbeidstid, likestilling og likeverd. Men det er også historien om utviklingen av samfunnet vårt. Derfor bør denne historien interessere langt ut over LOs egne rekker.

Med disse ord ble forfatterne og billedredaktørene kalt fram på podiet for takk og blomsteroverrekkelse.

Det var også tre personer i salen som Flåthen mente fortjente hvert sitt signerte bokverk. De tre tidligere LO-lederne Leif Haraldseth, Yngve Hågensen og Gerd Liv Valla ble kalt opp på podiet for overrekkelse av hvert sitt signerte bokverk. De tok også en rød rose hver, og LO-kongressen ga de tidligere LO-lederne stående applaus.

Dirigent Hans Felix sa at et fotoapparat var gjenglempt, og kunne hentes. Han opplyste at en del vararepresentanter var kommet inn på kongressen. – Sjekk at de har fått stemmekort! Trekning av Ipod i konkurransen for tirsdag var gjennomført. Heldig vinner: 175 Torill W. Sandanger, Fagforbundet.

Orientering av DEFS' ungdomsleder Robert Hansen

Ordet ble gitt til leder for Den europeiske faglige samorganisasjons ungdom, Robert Hansen, som orienterte om en støtteerklæring til DEFS sin faglige kampanje denne uka. – Mens vi er samlet denne uken til kongress for å debattere saker som angår norsk arbeidsliv og arbeidstakere, er fagbevegelsen ellers i Europa samlet for å markere den faglige kampanjen «Fight the crises: put people first». Denne uken samles tusenvis av fagorganiserte i Madrid, Brussel, Berlin og Praha til store faglige demonstrasjoner.

Årsaken til engasjementet og kampanjen er den samme som påvirker det norske samfunn og arbeidsliv, nemlig finanskrisen. Den Europeiske Faglige Samorganisasjonen startet i mars kampanjen hvor de etterlyser en ny sosial agenda, en agenda som setter mennesker og arbeidstakere først. Det handler om å ta politisk ansvar i forbindelse med finanskrisen. Det handler om å sette andre og nye verdier på dagsorden i en ny politisk hverdag. Vi ser at arbeidsledigheten øker i skremmende fart over hele Europa. Vi ser at lønns- og arbeidsvilkår settes på prøve. I dag betaler arbeidstakere over hele Europa prisen for en finanskrisen de selv ikke er skyld i.

Derfor etterlyser Den Europeiske Faglige Samorganisasjonen politisk vilje til:

- Å skape flere og bedre arbeidsplasser
- Høyere lønn og styrket pensjon
- En styrket velferdsstat
- Og en slutt på konsekvensene av den europeiske domstolens avgjørelser som setter marked over fundamentale rettigheter og tariffavtaler

Siden vi som en del av kongressen ikke kan mobilisere til demonstrasjon denne uken her i Oslo, vil vi foreslå for kongressen at vi sender en støtteerklæring til våre fagforeningskolleger i Europa hvor vi uttrykker vår støtte i det viktige faglige arbeidet fremover, og at vi står samlet gjennom disse vanskelige tidene. Kongressen tilsluttet seg dette.

Dagsordens pkt. 6 – Vedtekter

Hovedkasserer Bente N. Halvorsen innledet om LOs vedtekter. Hun orienterte om opprettelsen, sammensetningen av og arbeidet til vedtektskomiteen. Det er vedtektene til LO og vedtektene til LOs lokalorganisasjon som er til behandling. Hun redegjorde nærmere for en del av forslagene og innstillingene i heftet

Bente N. Halvorsens innledning

Dirigenter! Kongressdelegater! Sekretariatet oppnevnte den 25. august 2008 en vedtektskomité. Komiteen fikk mandat til:

å behandle og innstille på innkomne forslag til vedtektsendringer, og gjennomgå gjeldende vedtekter med tanke på å fremme forslag om nødvendige forbedringer eller oppdateringer.

Komiteen bestod av:

Bente N. Halvorsen,	LO, leder
Geir Mosti,	LO
Gerd Kristiansen,	Fagforbundet
Anders Skattkjær,	Fellesforbundet
Erna Hagensen,	Norsk Arbeidsmandsforbund
Jan Eigil Pedersen,	NNN
Turid Lilleheie,	NTL
og Randi Reese,	FO

Einar Engh, og Jan Lajord var sekretærer fra LOs administrasjon.

Vedtektskomiteens enstemmige innstilling ble behandlet i Sekretariatet 9. februar 2009.

Sekretariatets innstilling til Kongressen er også enstemmig, og bygger i sin helhet på vedtektskomiteens forslag og innstillinger.

Det er altså Sekretariatets innstilling jeg nå redegjør for. Jeg vil gjennomgå et utvalg av de forslag som er fremmet, og de innstillingene som foreligger. For de forslagene jeg ikke omtaler, viser jeg til kongressdokument nr 6, som delegatene har fått tilsendt på forhånd.

I det Kongressen i 2005 besluttet at Sekretariatet skal gis fullmakt til å behandle Retningslinjene, har vi ved denne kongressen til behandling:

1. LOs vedtekter
2. Vedtekter for LOs lokalorganisasjoner

I heftet har vi behandlet forslagene bolk for bolk, sortert etter paragraf eller tema.

På slutten av hvert kapittel gjengir vi både de bestemmelsene som gjelder i dag, og de nye bestemmelsene, slik de vil bli hvis Kongressen vedtar Sekretariatets endringsforslag.

De gjeldende og de nye bestemmelsene er satt opp ved siden av hverandre, side for side.

Alle endringsforslag er markert med uthevet skrift. Det skal altså være relativt oversiktlig å orientere seg om hva som blir konsekvensen av å vedta de enkelte endringsforslagene.

1 LOs vedtekter

Jeg vil nå gå nærmere inn på forslagene, og starter med dem som gjelder LOs egne vedtekter. Forslagene fremkommer fra side 4 til og med side 11, og fra side 12 og fram til side 41 vil tiltrådte forslag fremkomme. Gjennomgangen av forslagene med innstillinger følger rekkefølgen i LOs vedtekter.

De første forslagene jeg redegjør for knytter seg til vedtektenes formålparagraf.

Forslag nr 6000

Forslag nr 6000 innebærer at begrepet «seksuell legning» i vedtektenes § 1, punkt 2 endres til «seksuell **orientering**». Dette innebærer ingen realitetsendring, men er ment som en språklig forbedring. Forslaget ble fremmet i Sekretariatet, og innstillingen er at forslaget tiltres.

Forslag nr 6001 og 6002

Forslag nr 6001 innebærer at begrepet «rase» i vedtektene § 1 byttes ut med «*etnisk opprinnelse*», mens forslag 6002 bare ber om at begrepet «rase» byttes ut. Felles innstilling til forslagene er at de tiltres slik at det nye begrepet blir «etnisk opprinnelse». Begrunnelse for dette er at dagens tekst er gammeldags og kan oppfattes som støtende. Begrepet etnisk opprinnelse benyttes også i nyere lovgivning.

Forslag nr 6003

Forslag nr 6003 går ut på at det bør tas inn i formålparagrafen at LO skal arbeide for at bruk av norsk natur er en rettighet som skal gjelde alle. Innstillingen er at forslaget oversendes Sekretariatet. Begrunnelse for dette er at en slik tekst ikke hører naturlig hjemme i LOs vedtekter, men kan vurderes tatt inn i handlingsprogrammet.

Forslag nr 6004

Forslag nr 6004 går på å dele opp § 1 i tre setninger for å gjøre bestemmelsen bedre språklig. Innstillingen er at intensjonen er ivaretatt fordi det i forslag nr 6007 er foreslått en redaksjonell gjennomgang av vedtektene og som det innstilles på skal oversendes sekretariatet.

Forslag nr 6005

Forslag nr 6005 går ut på å fjerne begrepet «arbeiderpressen» fra § 1, punkt 5 i dagens vedtekter. Begrunnelse for forslaget er at arbeiderpressen er uaktuell i dag. Innstillingen er at forslaget ikke tiltres fordi begrepet «arbeiderpressen» fremdeles er aktuelt i dag.

Forslag nr 6006

Forslag nr 6006 innebærer at ordet «rase» byttes ut med ordet etnisk bakgrunn. Innstillingen er at intensjonen er ivaretatt. Begrunnelsen for dette er som jeg allerede har redegjort for, at forslag nr 6001 som går på å bytte ut begrepet rase med etnisk opprinnelse, er foreslått tiltrådt.

Forslag nr 6007

Forslag nr 6007 går som nevnt ut på at det skal foreslås en redaksjonell gjennomgang av vedtektene og retningslinjene i kommende kongressperiode for å modernisere tekst og språk. Sekretariatet mener det er behov for en slik gjennomgang, og innstillingen er derfor at forslaget oversendes Sekretariatet.

Forslag nr 6008

Forslag nr 6008 innebærer at det i kommende kongressperiode skal konsekvensene av å opprette et eget distriktsstyre i hvert fylke utredes. Innstillingen er at dette ikke tiltres. Begrunnelsen er at det ble gjennomført en omfattende utredning av organisasjonsstruktur som ble fremlagt for representantskapet i 2004. Sekretariatet ser derfor ikke behov for å gjennomføre en ny utredning i kommende kongressperiode.

De tre neste forslagene knytter seg til vedtektenes bestemmelser om kongressen.

Forslag nr 6009

Forslag nr 6009 innebærer at § 4 endres. Begrunnelsen er at forbundet mener det er uforpliktende med dagens tekst. Forslaget tiltres selv om komiteen mener at den foreslåtte teksten ikke er mer forpliktende enn dagens tekst. Årsaken til at forslaget likevel tiltres, er at forslaget innebærer en språklig forbedring.

Forslag nr 6010

Forslaget går ut på at det i kommende kongressperiode skal utredes hvorvidt antallet representanter fra fylkene til kongressen skal økes. Forslaget tiltres ikke. Begrun-

nelsen for dette er at Sekretariatet ikke ser behov for en slik utredning, samt at dagens fordeling av representanter er tilfredsstillende.

Forslag nr 6011

Forslaget fra Sekretariatet vedrørende § 5 – Kongressens myndighetsområde innebærer språklige endringer som opprinnelig er foreslått fra revisjonsutvalget. Forslaget er en språklig forbedring av dagens tekst, og det foreslås derfor at forslaget tiltres.

Så går jeg videre til forslag som knytter seg til vedtektene § 7 og § 8.

Forslag nr. 6012, 6013 og 6014 knytter seg til vedtektenes bestemmelser om representantskapet. Mens forslag nr. 6012 og 6014 er ment som rene språklige forbedringer, vil forslag nr. 6013 innebære en realitetsendring.

Forslag nr 6012

Forslaget innebærer at det eksplisitt skal fremgå av § 7 at Kontrollkomiteens medlemmer møter i representantskapet uten stemmerett. Dette er gjeldende praksis i dag, men fremgår ikke direkte av vedtektene. Forslaget er således kun ment som en språklig forbedring. Det foreslås derfor at forslaget tiltres.

Forslag nr 6013

Forslaget innebærer endring av forbundenes representasjon til representantskapet slik det i dag fremkommer av § 7. Konkret går forslaget ut på å forlenge dagens skala, slik at forbund med over 200.000 medlemmer får en representant mer for hvert 20.000 medlem, mens det i dag er en representant ekstra for hvert 25.000 medlem. Innstillingen er at forslaget tiltres fordi fordelingsnøkkelen er ment å gjenspeile medlemstallet til alle forbundene i LO.

Forslag nr 6014

Forslag fra Sekretariatet til § 8 – representantskapet myndighetsområde er opprinnelig fra revisjonsutvalget og innebærer etter komiteens oppfatning en språklig forbedring av dagens vedtekter. Innstillingen er derfor at forslaget tiltres.

De to neste forslagene gjelder vedtektenes § 10, Sekretariatets myndighetsområde.

Forslag nr 6015

Forslag nr. 6015 går ut på å endre teksten i § 10 slik at sats for tapt arbeidsfortjeneste skal dekke reelt dokumentert tap. Innstillingen er at forslaget ikke tiltres. Begrunnelsen for dette er at dagens tekst er tilfredsstillende.

Forslag nr 6016

Forslag nr 6016 går ut på at § 10, punkt 6, om at Sekretariatet skal fastlegge godtgjøring for reiseutlegg, diett og tapt arbeidsfortjeneste utgår. Innstillingen er at forslaget ikke tiltres. Begrunnelsen for dette er at dagens tekst er tilfredsstillende.

De tre siste forslagene som angår LOs vedtekter, knytter seg til henholdsvis § 11 Likestilling, § 13 Revisjon og § 20 LOs lokale organisasjoner.

Forslag nr 6017

Forslag nr 6017 innebærer en endring av § 11 – likestilling – slik at det ved valg og oppnevnelser i Landsorganisasjonen skal (står nå bør) hvert kjønn være representert med minst 40 % der dette er mulig. Innstillingen er at dette bør tiltres da dette vil styrke likestillingsarbeidet i LO.

Forslag nr 6018

Forslaget fra Sekretariatet som gjelder § 13 – revisjon – er opprinnelig fremmet av revisjonsutvalget. Sekretariatet mener at forslaget innebar en språklig forbedring, og innstillingen er derfor at forslaget tiltres.

Forslag nr 6019

Forslag nr 6019 refererer seg til § 20 om LOs lokale organisasjoner. Forslaget innebærer en gjennomgang av organisasjonsstrukturen og arbeidsfordeling ved distriktskontorene og lokalorganisasjonene. Forslaget tiltres ikke. Begrunnelse for dette er at det ble gjennomført en omfattende organisasjonsutredning som ble fremlagt for representantskapet i 2004. Sekretariatet anser det derfor ikke nødvendig å gjennomføre en ny utredning i kommende kongressperiode.

Jeg er da ferdig med gjennomgangen av forslagene til endringer i LOs vedtekter og går over til forslagene til endringer av vedtektene til LOs lokalorganisasjoner.

Forslagene fremkommer fra side 44 til og med side 54, og fra side 56 og fram til og med side 65 vil tiltrådte forslag fremkomme.

Forslag nr 6020

Forslaget er fremmet av Fellesforbundet og knytter seg til vedtektene § 1 – medlemskap. Forslaget må ses i sammenheng med utredningen om kontingent til lokalorganisasjoner som Sekretariatet behandlet i desember 2008. Forslaget ble også omtalt i innstillingen fra arbeidsgruppa som sluttet seg til forslaget. Sekretariatet tiltrer forslaget.

Forslag nr 6021

Forslag nr. 6021 fra Fylkeskonferansen i Telemark gjelder vedtektene § 2 – formål

og innebærer et ønske om å utvikle et eget LO i fylket med eget styre osv. Spørsmålet om endringer i LOs organisasjonsstruktur lokalt/regionalt ble grundig utredet og fremlagt for LOs Representantskap i Bergen i 2004. Det var ingen tilslutning til et slikt forslag.

Forslag 6022

Forslaget er fra Fylkeskonferansen i Telemark og knytter seg til vedtektene § 4 – årsmøtet. Forslaget går ut på at vedtektene skal omhandle ekstraordinært årsmøte. Vi kjenner til at flere av LOs lokalorganisasjoner avholder ekstraordinært årsmøte når dette er påkrevet. Sekretariatet mener at dette er dekket i eksisterende vedtekter om at: *«Årsmøtet holdes ordinært 1 gang i året, i mars/april.»*

Forslag 6023

Forslag nr 6023 fra Sekretariatet til nytt punkt E i § 4, bygger på forslag 6026 fra Fagforbundet. Fagforbundet ønsker i tillegg å fjerne setningen *«Ved behandling av årsberetning, årsregnskap og virksomhetsberetning har styrets medlemmer ikke stemmerett»*. Dette støttes ikke av Sekretariatet. Derimot støtter Sekretariatet presiseringen at: *«Innkalling sendes alle tilsluttede foreninger/avdelinger og at fristen for innkommende forslag settes til tre (3) uker.»*

Forslag nr 6024

Intensjonen bak forslag nr 6024 fra Fylkeskonferansen i Sogn og Fjordane om minst 40 % kvinner, er ivaretatt. Sekretariatet viser i den forbindelse til LOs vedtekter § 11.

Forslag nr. 6025

Forslag nr. 6025 er også fra Fylkeskonferansen i Sogn og Fjordane og innebærer egne vedtektsbestemmelser om valgkomité. Det støttes ikke. Dette blir etter Sekretariatets oppfatning vel detaljert.

Forslag nr. 6027

Forslag nr. 6027 fra Fylkeskonferansen i Nord-Trøndelag, har Sekretariatet forstått slik at forslagsstiller ønsker å fjerne resterende tekst. Hvis ikke, så er teksten ordrett lik dagens ordlyd. Forslaget om å fjerne bestemmelsene om minimum og maksimum av representanter til årsmøtet, støttes ikke.

Forslag nr. 6028

Forslag nr. 6028 går ut på at det skal nedsettes et utvalg for å tilpasse vedtektene til det forslagsstiller kaller *«dagens virkelighet»*, samt foreta språklige forbedringer. Intensjonen bak forslaget er ivaretatt ved at Sekretariatet innstiller på at forslag nr. 6007 til LOs vedtekter om en redaksjonell gjennomgang av vedtektene, støttes.

Forslag nr. 6029

Forslag nr. 6029 er fra Fylkeskonferansen i Hordaland og omhandler § 4 og § 6 om Styret. I forhold til forslag til § 4, viser Sekretariatet til at det er fagforeninger/avdelinger som oppnevner sine representanter. Dette gjelder også i forhold til § 12 Distriktsforeninger, storavdelinger og landsdekkende avdelinger. Det er uansett ikke enkeltmedlemmene, men de enkelte fagforeningene som er tilsluttet lokalorganisasjonene.

Forslag nr. 6030

Forslag nr 6030 fra Fylkeskonferansen i Nord-Trøndelag omhandler hvem som bør velges til styret. Dette punkt ble endret på Kongressen i 2001 slik at leder eller nestleder i fagforeningen/avdelingen *skulle* velges. De eksisterende bestemmelsene ble vedtatt på Kongressen i 2005. Det heter nå at: Styret *bør* velges blant styremedlemmer/varamedlemmer i de tilsluttede fagforeninger/avdelinger, fortrinnsvis blant ledere eller nestledere fra disse organisasjonsleddene. Sekretariatet innstiller på at dagens tekst blir stående.

Forslag nr. 6031 og forslag nr. 6032

Begge forslagene er fra Fylkeskonferansen i Buskerud og innebærer en presisering av teksten i § 7, bokstav g om ungdomsutvalg og et tillegg i samme bestemmelse om informasjon. Sekretariatet mener dagens tekst er dekkende.

Forslag nr. 6033 og forslag nr. 6037

Forslag nr. 6033 fra Fylkeskonferansen i Nord-Trøndelag og forslag nr. 6037 fra Fylkeskonferansen i Akershus, omhandler størrelsen på kontingenten. Sekretariatet tiltrer forslag 6033 ved å foreslå en økning fra minimum kr. 0,50 til maksimum kr. 1.20 per medlem per uke. Forslag 6037 tiltres ikke. Det er viktig å merke seg at det ikke vil bli noen automatisk kontingentøkning om da ikke lokalorganisasjonen har en kontingent under kr. 0,50. Sekretariatet vil ikke få seg forelagt forslag før lokalorganisasjonen foreslår at kontingenten skal overstige kr. 1.20-.

Forslag nr. 6034 og forslag nr. 6035

Forslag nr. 6034 fra Handel og Kontor i Norge og Forslag nr. 6035 fra Fylkeskonferansen i Troms omhandler utvalg for rettferdig kontingent og utfordringene for lokalorganisasjonen for å få inn rett kontingent. Sekretariatet mener dette er ivare tatt i utredningen som er foretatt om kontingent til LOs lokalorganisasjoner, og som Sekretariatet behandlet i desember 2008.

Forslag nr. 6036

Forslag nr 6036 fra Fylkeskonferansen i Buskerud innstiller Sekretariatet på skal oversendes Sekretariatet, og at forslaget ses i sammenheng med retningslinjene for LOs ungdomsutvalg som Sekretariatet skal behandle etter Kongressen.

Forslag nr. 6038

Forslag nr 6038 fra Fylkeskonferansen i Oppland omhandler gjeninnføring av forskjellig kontingent for heltids- og deltidsansatte. Sekretariatet innstiller på å opprettholde dagens ordning med én sats for yrkesaktive medlemmer.

Forslag nr. 6039

Forslag nr 6039 fra Fylkeskonferansen i Nord-Trøndelag omhandler LO-sentre med frikjøpte ressurser. Sekretariatet viser til at det er årsmøtet som fastsetter kontingenten innenfor de rammer Kongressen har bestemt.

Jeg er nå ferdig med forslagene som refererer seg til LOs vedtekter og vedtektene for LOs lokalorganisasjoner. Det som da gjenstår, er retningslinjene for LOs fylkeskonferanser, LO-sentrene og LOs ungdomsutvalg i fylkene.

Kongressen i 2005 ga Sekretariatet fullmakt til fortløpende å endre og revidere retningslinjene for LOs fylkeskonferanser, LO-sentrene og LOs ungdomsutvalg i fylkene.

Alle forslagene fra og med nr. 6040 til og med nr. 6048 refererer seg til Retningslinjene for LOs fylkeskonferanser. Innstillingen er at disse oversendes Sekretariatet. Det vises til pkt. 5 Endringsfullmakt. Det tillegges LOs sekretariat å fastsette retningslinjene for LOs fylkeskonferanser.

Forslagene 6049, 6050 og 6051 gjelder retningslinjene for LO-sentrene. Også her er innstillingen at de oversendes Sekretariatet. Det vises til pkt. 9. Det tilligger LOs sekretariat å fastsette retningslinjer for LO-sentrene.

Forslagene fra og med nr. 6052 til og med nr 6076 gjelder retningslinjene for LOs ungdomsutvalg i fylkene. Innstillingen er at disse oversendes Sekretariatet.

Det vises til det siste punktet på side 87 om fullmakt. Retningslinjene for LOs ungdomsutvalg i fylkene er vedtatt av LOs sekretariat, som også har fullmakt til å foreta endringer.

Med dette tar jeg opp Sekretariatets forslag til endringer av vedtekter, og innkomne forslag til dagsordens punkt 6, LOs vedtekter og vedtektene til LOs lokalorganisasjoner til behandling.

Takk for oppmerksomheten!

Debatt og votering

Dirigenten sa at det var anledning til å fremme endringsforslag til punkter som det var fremmet forslag på. Forslag som gjaldt andre punkter, som for eks. §12 kan man ikke fremme; slike forslag må avvises, sa dirigenten.

87 Mona Christine Bjørn, Handel og Kontor, viste til forslag 6034 på s. 51 i heftet. Hun sa at det var veldig utbredt med deltid blant H & K-medlemmene, og dette ga lavere kontingentinntekter til avdelingene enn i forbund hvor man stort sett bare har heltidsarbeidende. Sekretariatet mener at intensjonen i forslaget er ivarettatt, men jeg ber om støtte til vårt forslag, som vil gi en bedre kontingentinnngang.

43 Per Johnny Voldseth, viste til s. 69 i heftet og gjorde oppmerksom på forslaget som var sendt inn angående fylkeskonferansene, om at de måtte arrangeres to ganger i året mv. Han syntes disse konferansene var så viktige for meningsutvekslingen forbundene imellom, at det ikke burde være noe i veien for å støtte forslaget. Konferansene styrker LO. Vi har gode diskusjoner på disse konferansene. På denne bakgrunn vil jeg opprettholde forslaget.

176 Raymond Turøy, Fagforbundet, sa at han ville fastholde at medlemskapet i LO var viktig. På det første ordinære landsmøte i det sammenslåtte forbundet, hadde man drøftet tilknytningen til LO og funnet at denne skulle fortsette. LO har nesten 900 000 medlemmer. LO har sterke lokalorganisasjoner og fylkeskonferanser. Men fylkene har ikke et representativt styre slik de burde ha. Det er i dag bare et styre for fylkeskonferansene. Jeg synes LO skal prøve ut en modell med fylkesstyre utpekt av fylkeskonferansene. Han fremmet et forslag om at LO skulle sette i verk en prøveordning med fylkesstyrer i tre fylker. Så kunne man evaluere ordningen frem til neste kongress og etablere fylkestyrer i alle fylker fra og med neste kongressperiode.

290 Monica Oppedal, Sogn og Fjordane, viste til forslag 6025 fra Sogn Og Fjordane. Sekretariatet tiltrer det ikke fordi det etter deres mening er for detaljert. Jeg synes ikke det. Det er viktig at de lokale organisasjonene velger en valgkomité. Vi vil kunne få et bedre engasjement hvis dette kommer med i vedtektene. Det er vanskelig å få med folk i styre og stell som det er. Vi må nesten stoppe folk på gata for å få dem inn i styrene. Folk har mange andre ting å drive med også, de kan være oppmenn i fotball eller håndball mv. Vi vil styrke lokalorganisasjonen hvis vi etablerer en valgkomité, sa Oppedal.

163 Elin Veimo, Fagforbundet, sa at forslag 6026 måtte opprettholdes. Dette gjaldt styrets stemmerett på årsmøtene. Vårt forslag går inn for stemmerett. I vårt forbund har vi lang erfaring med en slik praksis. Det er i dag svært dårlig fremmøte på årsmøtene. La oss gi stemmerett til de som er der.

298 Lars Nielsen, Nordland, sa at LO-aktuelt hadde omtalt forslaget fra Nordland som det mest radikale som ble fremmet på kongressen. Hvis dette var riktig, var ikke radikalismen noe stort problem i LO. Det gjaldt forslag 6040. Det kan da ikke være noe galt i å velge et demokratisk organ i form av et styre på fylkesplan. Det er mange viktige saker som avgjøres på fylkesplan. Vi har tre forvaltningsnivåer her i landet. Det ene nivået er fylkeskommunen, som har ansvar for så viktige saker som videregående skolene og samferdsel. I fremtiden bør et slikt permanent styre finnes. Geir Mosti hadde sagt at vi måtte styrke organisasjonen sentralt og lokalt. Jeg må si meg helt enig. Støtt forslaget. Jeg støtter også det subsidiære forslaget på 6028. Sekretariatet hadde bare bedt om at forslaget ble oversendt Sekretariatet. Alternativt ville han støtte endringsforslaget 6028.

295 Arne Byrkjeflot, Sør-Trøndelag, sa at han var leder for LO i Trondheim, og han hadde fremmet 61 forslag så langt. Han ville la det være denne gangen. Han var gift med en arkivar, så oversendelse må man ta alvorlig som arkivar. Han sa at hele fylkeskonferansen var en anakronisme. I gamle dager hadde man noe som man kalte tilsynsutvalg, antageligvis etter sovjetisk modell. De senere år har det vært mye styr om fylkeskonferansene. Da vi fikk ny fylkessekretær i Sør-Trøndelag, endret hele fylkeskonferansen karakter. Da fikk man plutselig lov å diskutere saker selv om man ikke hadde sendt inn forslag seks uker i forveien! Før eller siden tvinger det seg frem en fylkesorganisasjon i LO. Jeg skal ikke fremme forslag om dette nå, men hvis ikke LO-ledelsen snur til neste kongress, kommer de til å bli nedstemt. Jeg får 50 kroner pr møte. Det er ikke stort, men jeg går i mange møter, så det blir en del allikevel. Tranmæl var en av dem som ønsket en kamporganisasjon i fylkene.

268 Mandana Yousefi, Oslo, sa at dagen før hadde mange av hennes kolleger stått frem og sagt at de unge måtte bli bedre representert. Jeg er også enig i dette. Vi trenger flere unge i viktige verv. Hun viste til forslag 100 24 fra Oslo hvor man vil ha en endring i § 11 om likestilling. Man ønsker et tillegg hvor man krever at de tillitsvalgte skal gjenspeile medlemsmassen i LO, ikke bare med kjønn og alder, men også etnisk bakgrunn. Dette må det voteres over og oversendes til redaksjonskomiteen. Dette er en naturlig del av likestillingen i LO, sa hun.

169 Øystein Hansen, Fagforbundet, viste til forslag 6025 som var sendt inn av fylkeskonferansen i Sogn og Fjordane. Forslaget gikk på § 4 Årsmøter og foreslo at det skulle velges en valgkomité på tre medlemmer for to år om gangen. Fagforbundet støtter dette. Selv var han med i en slipsklubb i Kirkenes, og der hadde man innsett hvor viktig det var med en valgkomité. Hvis noen faller fra i løpet av valgperioden, vil valgkomiteen straks tre sammen for å erstatte vedkommende. Støtt derfor vårt forslag!

Dirigenten sa at han vurderte å sette strek under neste taler.

285 Therese Anita Holmen, Rogaland, sa at det var viktig at de lokale leddene hadde penger til aktiviteter. Hun viste til et endringsforslag på kontingenten, forslag 6033. Sekretariatet hadde foreslått en minimumsgrense på 50 øre og en maksimal grense på kr. 1,20 pr. uke. Hun ville foreslå at man hevet minstesatsen til 80 øre. – Dette vil gi lokallagene mer å rutte med, sa Holmen.

Dirigenten spurte om han måtte referere de fremsatte endringsforslagene. Etter litt om og men, ble det til at han refererte forslagene. Det var innlevert i alt 13 endringsforslag. Han refererte forslagene fra Rune Bakkevik på § 12, og videre fra Erik Hørsrud, Telemark, Monica Oppedal, Sogn og Fjordane, Elin Veimo, Christi-Ane Johansen, Therese Anita Holmen, Mona Christine Bjørn, Helge Galtrud, Line Tollefsen, Per Johnny Voldseth og Mandana Yousefi.

Alle forslag var dermed referert. Møtet ble hevet kl. 10.40 for 15 minutters pause.

Møtet ble satt igjen kl. 10.40.

Dirigenten gikk over til voteringen. Forslaget fra Rune Bakkevik om § 12 ble avvist.

Forslag 6008 fra Raymond Turøy ble vedtatt oversendt Sekretariatet.

Mandana Yousefi forslag til § 11 om likestilling ble vedtatt oversendt redaksjonskomiteen.

Erik Hørsruds forslag i tilknytning til forslag 6022, men med endret tekst: Innstillingen om at intensjonen er ivaretatt, ble vedtatt.

Monica Oppedal opprettholdt forslag 6025. Vedtatt.

Elin Veimo opprettholdt forslag 6026. Innstillingen om at dette er ivaretatt, ble vedtatt.

Forslag 6022 fra LO Buskerud. Innstilling: tiltres ikke. Innstillingen vedtatt.

Forslagene 6033 ble satt opp mot Therese Anita Holmens forslag om å øke minimumsbeløpet for kontingenten. Forslag 6033 vedtatt.

Forslag 6033 ble satt opp mot forslag fra Helge Galtrud om å senke kontingenten. Forslag 6033 vedtatt.

Forslag 6024 med tillegg: Innstilling om oversendelse til Sekretariatet ble vedtatt.

LO-sentrene

Forslagene 6040, 6048 og 6049 var reist på nytt. Innstillingen var at forslagene avvises, da det er LO-sekretariatet som fastsetter disse retningslinjene. Innstillingen vedtatt.

Dirigenten konstaterte at Kongressen dermed var helt ferdig med dagsordenpunkt 6.

Møtet hevet kl. 10.55 for pause, og ble satt igjen kl. 11.30.

Dagsorden pkt. 9 – Hovedavtalene

Dirigenten viste til tilsendt kongresshefte, samt de to forslagene 10030 og 10031 i heftet for pkt. 10 – del 1 som også inngår i denne saken. Innstillingen til de to forslagene står på side 15.

Trine Lise Sundnes' innledning

Hun åpnet med å si at det er tradisjon på LO-kongressen med en egen innledning på hovedavtalene. Også i pakt med tradisjonen, er innstillingen at forslagene oversendes Sekretariatet.

Hovedavtalen er grunnsteinen i arbeidslivet vårt. Den er arbeidslivets grunnlov og basis for den norske modellen. Denne modellen gir Norge konkurransefordeler som mange andre misunner oss. Hovedavtalen er et viktig verktøy for å utvikle et moderne arbeidsliv. Det fins 70 større og 11 mindre avtaler. Alle avtalene i privat sektor bygger på hovedavtalen mellom LO og NHO. Hovedavtalen i det offentlige forhandles i dag av LO Stat og LO kommune.

Til neste år har Hovedavtalen fra 1935 75-årsjubileum, men mange viktige bestemmelser for arbeidslivet er av eldre dato. Hovedavtalen er del 1 og forhandles først i tariffoppgjørene hvert fjerde år. Regelen er at et krav må reises flere ganger for å oppnå helt eller delvis gjennomslag. Dette sier litt om tidsperspektivet.

Vi må ha et høyt ambisjonsnivå. Det er etter hvert blitt vanskeligere å oppnå forbedringer i Hovedavtalen. Mange av bestemmelsene har vært med fra starten. Twister løses i Arbeidsretten. Noen er svært prinsipielle, andre kan være av mer konkret art. I den siste perioden har det vært tre dommer i Arbeidsretten relatert til Hovedavtalen mellom LO og NHO. De erfaringer som her blir gjort, følges opp, slik at Hovedavtalen til enhver tid er et best mulig redskap for fagbevegelsen.

Forrige revisjon var i 2005, og LO fikk da gjennom en del krav, og like viktig: vi fikk forhindret at NHO fikk gjennomslag for sine krav. NHO har fremmet en rekke krav

som vil svekke avtaleverket, f. eks. at det skal kreves 20 prosent organisasjonsandel for å inngå tariffavtale. Dette ble selvsagt avvist. I stedet for en svekkelse av likestillingsaktiviteten som NHO gikk inn for, slo LO tilbake og fikk heller til en styrking.

Av våre krav er det spesielt krav om å styrke de tillitsvalgtes stilling, som har stått i fokus de seinere år. En framgang der er at tillitsvalgte nå kan få ei ukes permisjon med lønn for skoloring. Et annet resultat er at det ved lengre tids permittering skal kunne vurderes kompetansehevende tiltak.

V har også et krav om å fjerne aldersgrensen på 20 år for å ha tillitsvern på bedriften. I hovedavtalen mellom LO og SAMFO har vi en bestemmelse som sier at vi skal opprette et kontakt- og informasjonsutvalg med arbeidsgiverrepresentanter og ansatte for å drøfte tiltak for det organiserte arbeidsliv. Dette innebærer at vi har et felles mål om organisering.

Det pågår også et utviklingsarbeid mellom LO og HSH. Det er gjort et godt stykke arbeid her. Høstens revisjon av Hovedavtalen vil bygge på det daglige arbeidet som våre tillitsvalgte gjør over hele landet. Våre tillitsvalgte må ha inngående kjennskap ikke bare til avtaleverket, men også til lovverket. De tillitsvalgte er bindeleddet mellom medlemmene og LO sentralt. Derfor er vi også opptatt av at de tillitsvalgte skal ha så gode rammevilkår som mulig. Vi har derfor et sterkt fokus på deres arbeidsforhold.

Til LO har det kommet inn mange forslag som går på konsern. Forbundene har frist til 3. juni med å sende inn sine forslag til krav i forhandlingene. Det skjer store endringer. Mange er ansatt i konsern, i franchiseselskaper og kjeder med andre kontraktsforhold enn det vi er vant til. I konsern har man f. eks. rett til å etablere et konsernutvalg; det har man ikke i andre selskaper. En del forslag går på innsynsrett og noen på arbeidsgiverbegrepet. Avtaleforhandlingene til høsten er spennende og utfordrende. Vår oppgave er å videreutvikle Hovedavtalen i pakt med dagens arbeidsforhold. Det er nok av problemstillinger knyttet til dette, sa Sundnes som med dette tok opp Sekretariatets forslag til innstilling: *oversendelse til Sekretariatet for videre vurdering.*

Dirigenten sa at det var inntegnet seks talere på dette punkt.

Debatten

249 Elise Skjenald, NTL, sa at hun også ville skryte av ungdommen på denne kongressen. Det var mange flotte og flinke ungdommer til stede. Hun hadde 30 års medlemskap både i LO og Ap. Dette gjorde at hun kanskje følte seg litt gammel, men hun ville legge til at hun begynte veldig tidlig! Hun var født 2. februar, og dermed hadde hun regnet med at hun ble laget som følge av et faglig politisk sam-

arbeid på 1. mai året før. Hun viste til forslag 9100 fra fylkeskonferansen i Møre og Romsdal og sa at dette var et meget viktig forslag.

Det var avgjørende at tillitsvalgte kunne få fri når de skulle drive fagforeningsarbeid. De tillitsvalgte må ha kunnskap, og da må de kurses. Å få dekket utgifter i forbindelse med kurs, gjelder ikke bare de unge. Det kan også gjelde andre. Jeg organiserer bl.a. mange som arbeider innenfor folkehøyskolesystemet i forskjellige tjenester. I forbindelse med kursing, er det ofte slik at man må ha adgang til PC. Men jeg har medlemmer som verken har PC eller kan bruke den. Hvis dette skal anvendes, må de også kurses i bruk av pc. De vet ikke engang hvordan de skal starte maskinen for å sjekke mailen. Tenk selv etter hvor mye informasjon dere går glipp av uten email, sa Skjenald.

248 Pål Kjærstad, NTL takket for god gjennomgang av Hovedavtalen, som var både en grunnlov og grunnfjell. I tillegg kunne den få plass i brystlomma, i hvert fall på en kjeledress. NTL har ikke bare organisert folk som lever etter statlige avtaleverk. Noen bygger på private avtaleverk. Jeg må gi LO all mulig ros og støtte for den gode Hovedavtalen man har fått gjennom i Norge. Det er mange paragrafer her som våre konkurrenter i organisasjonslivet ikke har. Han hadde særlig behov for å understreke viktigheten av at man beholdt § 4.2.4.

Dette er en meget viktig paragraf som også brukes i vervingsøyemed i vårt forbund, bl.a. i instituttsektoren. Jeg håper at LO ikke har tenkt på noen endringer her. Han var klar over at dette kravet også ble reist av andre særforbund. Bedriftene må vise slik respekt for de ansatte at de har fullmakt til å forhandle med dem, men de sitter ofte på et annet fly. Representantene for selskapene må ha mandat til å forhandle.

101 Arne Ervik, Handel og Kontor, viste til forslagene 9108, 9109, 9129 og 9149. Her var det snakk om hvilke tidsrammer som skulle gjelde for tillitsvalgte. Her har man foreslått oversendelse til Sekretariatet. I dag er det lite vi får gjort med dette p.g.a. uklare avtaletekster. Vi får ikke gjort noe med dette på. Hovedavtalen er vårt viktigste verktøy. Vi må tydeliggjøre dette bedre.

07 Thor Sannæs, NAF, viste til forslag 9049 og sa at han hadde hørt at når man fremmet forhandlingskrav til hovedavtaleforhandlingene, var det viktig å ha en aktuell sak å vise til. Dette hadde han. Han hadde en pågående tvistesak overfor et privat tjenesteytende selskap med 3 000 ansatte. De mener at jeg ikke kan bruke så mye tid på tillitsvalgtarbeid. I denne tvistesaken hadde jeg med én fra LO, men han hadde ikke noe mer å fare med enn meg. Derfor ble det en dårlig protokoll som dere gjerne kan få se.

44 Bjørn Sigurd Svingen, Fellesforbundet, sa at han forsøkte å skille mellom arbeidstid og fritid, men det var ikke alltid lett å få det til, enten man var akademiker eller vaskehjelp. Det er et uklart skille. Mye gratisarbeid blir utført. I bedriftene skjer det en stadig rasjonalisering. Man får en «akkurat-bemanning», man har skift og turnusordninger, og det blir vanskelig å finne tid til fagforeningsarbeid. Lytt til medlemmene og hjelp oss med dette! Hovedavtalen skal være vårt sterkeste verktøy og skjold.

110 Tom Oddbjørn Thorstensen, Industri Energi, sa at han også var født 2. februar, og at han støttet ungdommen. For øvrig var han opptatt av forslagene 9134 og 9136. Therese Anita Holmen hadde tidligere under Kongressen holdt et glimrende innlegg om innsynsretten. I dagens arbeidsliv har man en komplisert eierstruktur. Vi lever i en globalisert økonomi, og det skjer ofte endringer. Man kan få gallestein av mindre. Hovedavtalen er et godt verktøy, men kan bli bedre.

Forslag 9136 omhandler problemer knyttet til deltid/heltidsproblematikken og sosial dumping, og behovet for at vi får bedre innsyn i bedriftene. Noen har ordninger der de får innsyn i minstelønn, normallønn og maks lønninger, men lønnsdataene vi får, må gjelde hele bedriften. Det hender at jeg besøker noen foreninger, og det skjer at mange får sjokk

22 Terje Skog, EL & IT, sa at den kapitalistiske krisa førte til skjerpa kamp mellom kapitalistene, og skjerpa kamp fra kapitalistene vis a vis fagbevegelsen. Han ville derfor ikke se bort fra at det ville bli mindre behov for å benytte seg av fredsplikten i tiden fremover. Han skulle ikke si så mye om dette denne gangen, men rette fokus på en annen bestemmelse i Hovedavtalen, som han tidligere hadde vært innom på Kongressen, og det er streikeforbudet som gjelder ved valg mellom tariffavtaler. Det benyttes særlig ved tariffhopping. Dette er så alvorlig i dagens situasjon at vi må gjøre noe med det.

Da Telenor ble privatisert, meldte de seg inn i NHO og fikk omgjort hele avtaleverket. Det fikk de til fordi de ansatte ikke hadde streikerett i denne forbindelsen. De Telenor-ansatte har nå en avtale som bare gir rammevilkår; alt konkret innhold må forhandles lokalt – uten streikerett.

Organisasjonsgraden innen IT er lav. Potensialet for medlemsrekruttering er stort. Det er ikke sikkert at de foreliggende avtaler passer for dem, men den diskusjonen får vi ta internt. Men det er NHO som har anledning til å ta dette inn for tvistemndene. Dette er helt feil. Vi må sjøl kunne bestemme om vi vil benytte kampmidler eller ikke. Han så i innstillingen at hans forslag skulle oversendes Sekretariatet. Han fremmet derfor forslag om at forsamlingen tiltrer intensjonen i forslaget.

295 Arne Byrkjeflot, Sør-Trøndelag, støttet forslaget fra Skog. Det er lite sannsynlig at NHO vil gå med på dette, så det får vel ikke betydning med det første, men det er et klart signal. Selv var han reisende i pensjon og satt borte i Fagforbundet da det datt inn en melding om at Tromsø kommunale kino plutselig hadde skiftet tariff-avtale. Ved at ulempetillegget forsvant, gikk den ansatte i realiteten ned inntil 100 000 kroner i lønn. Han hadde bare å godta det.

Dette er en helt umulig situasjon, og det skjer i stadig flere bransjer, over alt. Og det er et ekstremt effektivt pressmiddel for arbeidsgiverne: – Går dere ikke med på dette, skifter vi tariffavtale. Og vi risikerer å miste medlemmer. Folk går til dem som har avtale, og det er våre konkurrenter. Vi må være klare på dette herfra. Vi skal ha streikerett på dette!

253 Lars Morten Johnsen, NTF, var enig med Terje Skog i at vi må få streikerett ved tariffhopping, og han var heller ingen overdreven tilhenger av fredsplikten. Han sa at Hovedavtalen ikke er tilpasset strukturen innen transport. Realiteten er at de tillitsvalgte ikke får gjort jobben sin, og dette må vi ta i hovedavtalesammenheng. De bedriftene som har fått til ordninger, bl.a. ICA, støtter vårt syn.

Gang på gang opplever vi at tillitsvalgte ikke får reise rundt og besøke avdelinger. De må i så fall dekke kostnadene sjøl. Han nevnte et eksempel på en tillitsvalgt som bodde i Bergen, var ansatt i Ålesund og hadde Europa som arbeidsplass. Han fikk tre dager i måneden og et kontor i en terminal på Skårer, men må dekke reiseutgifter og opphold på Skårer sjøl. Dette må vi ha på plass. Dessuten må vi sikre innsynsrett.

Sosial dumping foregår overalt. Han nevnte et eksempel som var omtalt i Dagbladet nylig. En estisk sjåfør som tjente langt dårligere enn norske kolleger, ble sagt opp fordi han tjente for mye i forhold til andre estiske sjåførere.

Votering

Dirigenten fastslo at ingen flere ønsket ordet til dette dagsordenpunktet, og gikk til votering, etter å ha fått godtatt framgangsmåten for voteringen.

Erling Karlsens forslag om tilføyelse til forslag 9135 ble referert. Dirigenten foreslo en oversendelse til Sekretariatet. Oversendelse vedtatt.

Terje Skogs forslag om tilføyelse til forslag 9147 om at det skal være mulig å benytte kampfremiddel ved tariffhopping, ble foreslått oversendt Sekretariatet. Vedtatt.

Oversendelse av Sekretariatets innstilling til pkt. 9 Hovedavtalen til Sekretariatet ble enstemmig vedtatt.

De to forslagene på side 15 i heftet pkt. 10 – del 1: Innstillingen var at forslagene oversendes Sekretariatet og vurderes i forbindelse med hovedavtaleforhandlingene. Innstillingen enstemmig vedtatt.

Dermed var pkt. 9 på dagsordenen unnagjort. Dirigenten sa at Kongressen lå litt foran tida. De som ble i salen, kunne få med seg valgkomiteens innstilling, som ville bli lagt ut kl.12.30.

Møtet ble hevet kl. 12.20.

Ettermiddagsmøtet torsdag 14. mai

Møtet ble satt igjen kl. 15.00. Podiet ble umiddelbart overlatt til Hommelvik framfylking som gjennomførte et meget vellykket program. De startet med «Frihet» og fortsatte med «Kringsatt av fiender». Så fulgte en seanse hvor barna ropte ut navnet på hvert sitt LO-forbund. Deretter fulgte «Lys og skygge». Framfylkingen i Hommelvik besto av 19 unge sangere og fire musikanter. De gjorde stor lykke og ble takket av både dirigent og sal. Framfylkingen i Hommelvik ble ledet av Marianne Lundberg og regien var ved Solli.

Framfylkingen ble takket og applaudert før dirigenten ga ordet til lederen av valgkomiteen, Sture Arntzen, som presenterte følgende innstilling:

Valg

Valgkomiteens innstilling og votering

1. LOs ledelse

Leder: Roar Flåthen

Nestleder: Gerd Kristiansen

Nestleder: Tor-Arne Solbakken

Hovedkasserer: Bente N. Halvorsen

Disse er faste medlemmer av LOs sekretariat.

1. sekretær: Ellen Stensrud

Sekretær: Trine Lise Sundnes

Sekretær: (flertall 7) Kristian Tønges (mindretall 4) Pål Sture Nilsen

Disse er varamedlemmer til sekretariatet i rekkefølge for de 4 første.

2. Sekretariatet

15 faste medlemmer – de fire første fra LO-ledelsen

5. Erna Hagensen, Norsk Arbeidsmandsforbund

6. Hans O. Felix, El & IT forbundet

7. Jan Davidsen, Fagforbundet

8. Anne Grethe Skårdal, Fagforbundet
9. Arve Bakke, Fellesforbundet
10. Anders Skattkjær, Fellesforbundet
11. Sture Arntzen, Handel og Kontor
12. Leif Sande, Industri Energi
13. Jan-Egil Pedersen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
14. Morten Øye, LO Stat
15. Turid Lilleheie, Norsk Tjenestemannslag

Varamedlemmer:

1. Randi Reese, Fellesorganisasjonen
2. Odd Chr. Øverland, Postkom
3. Per Østvold, Norsk Transportarbeiderforbund
4. Jarle Molde, Forbundet for ledelse og teknikk
5. Kjell Atle Brunborg, Norsk Jernbaneforbund
6. Jacqueline Smith, Norsk Sjømannsforbund
7. René Rasmussen, Musikernes Fellesorganisasjon
8. Peter A. Moe, Norges Offisersforbund
9. Stein Grøtting, Skolenes Landsforbund

3. Revisjonsutvalget

Leder: Steinar Karlsen, Fellesforbundet

Medlem: Mette Nord, Fagforbundet

Medlem: Tom Røisi, Industri Energi

1. varamedlem: Tone Rønoldtangen, Norsk Tjenestemannslag
2. varamedlem: Kristin Nielsen, Handel og Kontor
3. varamedlem: Kjell Mjaatvedt, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund

Arntzen sa at det var valgkomiteens oppgave å legge fram forslag til valg av LOs ledelse, sekretariat og revisjonsutvalg. Han medgav at jobben hadde vært svært vanskelig, og han takket valgkomiteens medlemmer for saklige diskusjoner. Det er vist stor vilje til å finne en samlet løsning, men det var ikke mulig denne gangen. Alle fire sektorer er representert i innstilling til ny LO-ledelse.

Roar Flåthen var enstemmig foreslått gjenvalgt som leder, og det hadde det vært en lett sak å bli enige om. – Roar har gjort en strålende jobb. Resten av kabalen hadde ikke vært så enkel. Tendensen går i retning av et stadig færre antall i ledelsen. LO i

Sverige har nå f. eks. tre valgte i ledelsen. Den samme tendensen ser vi i forbundene her til lands. Arntzen mente at det burde ha vært færre i ledelsen, men man hadde havnet på sju som før.

Også forslagene på Gerd Kristiansen og Tor-Arne Solbakken som nye nestledere og Bente Halvorsen som hovedkasserer, var enstemmige. Som ny sekretær var det et flertalls- og et mindretallsforslag. Da Fagforbundet fremmet forslag på Kristian Tangen, meldte Rita Lekang at hun ikke stilte til valg. Tangen er LOs distriktssekretær i Sør-Trøndelag, mens motkandidat Pål Sture Nilsen er ungdomssekretær i Norsk Arbeidsmandsforbund.

Når det gjelder Sekretariatet, er det foreslått gjenvalg på alle, men Anne Grethe Skårdal rykker inn når Gerd Kristiansen velges til LOs ledelse. Varamedlemmene er foreslått i rekkefølge etter forbundenes størrelse. Det må ikke være slik, men en har valgt å følge tidligere praksis.

Revisjonsutvalget blir trolig hetende kontrollkomiteen i henhold til forslag til nye vedtekter.

03 Kirsti Mandal, Norsk Arbeidsmandsforbund, la fram mindretallsinnstillingen. Hun sa at det i flere år har vært forsøk på å få flere forbund representert i LO-ledelsen, også andre forbund enn de fire største har dyktige tillitsvalgte. Da Fagforbundet overraskende byttet ut begge sine, var det en åpning for å få inn flere forbund. Arbeidet i valgkomiteen hadde ikke bare vært behagelig.

– Pål Sture er så mye mer enn en ungdomskandidat. Pål Sture er søkende når det gjelder forbundets historie og de grunnleggende verdiene i fagbevegelsen. Arbeidsmandsforbundet har som kjent en meget radikal historie. Samtidig er Pål Sture en humørspreder, og han har omsorg for sine kolleger, sa Mandal som ba om støtte og skriftlig avstemning.

321 Per Østvold, Sekretariatet, sa at han tilhørte mindretallet og støttet derfor også kandidaturet på Pål Sture Nilsen. Vi har skjönt at Fagforbundet har ønsket å erstatte sine representanter Lekang og Mosti i LOs ledelse med Gerd Kristiansen. Gerd Kristiansen vil sikkert kunne bli en utmerket nestleder i LO, men man kan ikke la være å tro at Fagforbundets ønsker har noe med det forestående landsmøtet å gjøre. Jeg synes nok at Fagforbundet kunne fortalt dette åpent i stedet for å overlate til kandidatene å lese dette på Fri fagbevegelses nettsider. Det har noe med anstendighet å gjøre. Når man har vært så lenge i LOs ledelse, så bør man kunne behandles bedre. Hvis Fagforbundet som det største LO-forbundet alltid skal ha mer enn ett medlem i LO-ledelsen, så er det mange mindre forbund som ikke blir representert. Det er mer enn 20 fagforbund i LO, og man har bare sju plasser å dele på. Vi må

kunne ha plass til flere forbund. Dette er avgjørende for den legitimitet og autoritet som LO-ledelsen trenger i fremtiden. Pål Sture Nilsen har gode skussmål. Slik jeg ser det er det ingen store politiske forskjeller på de to kandidatene. De tilhører begge venstresiden i Arbeiderpartiet. Hvis vi velger Pål Sture, får vi større bredde i LO-ledelsen. Stem derfor på mindretallets innstilling!

305 Erna Hagensen, Sekretariatet, sa at hun ville gi sin fulle støtte til Per Østvold. Hun ville takke Geir og Rita for en flott innsats i LO-ledelsen og for godt samarbeid i Sekretariatet. Hun støttet Kirsti Mandals innstilling om å velge Pål Sture inn i LO-ledelsen. Han har jobbet som ungdomssekretær i mitt forbund, og hans innsats har ført til flere aktive unge medlemmer. Som Kirsti sa, så skal medlemsmassen i 21 forbund gjenspeiles i LOs ledelse. Hvis bare 3-4 forbund skal være representert, vil dette gjør noe med denne organisasjonen. Vi trenger nye grupper inn i LO. Pål Sture representerer vekterne, som ikke tidligere har vært representert så mye i LO. Han vil kunne engasjere seg i debatten om de lavtlønte. Dessuten er han en hyggelig og omgjengelig person. Særlig når man har redusert antallet medlemmer i ledelsen er det viktig å vise bredde.

04 Kjell Borglund, NAF, sa han var opprørt over denne prosessen. Han hadde vært i LO i 42 år. En av hovedsakene til LO er å jobbe mot et brutalt arbeidsliv. Han syntes det her var en brutal behandling av sine egne. Det nærmet seg absolutt mobbing. Vi forstår at Fagforbundet er misfornøyd med sine egne representanter. Da får vi få inn en arbeidsmann.

315 Turid Lilleheie, Sekretariatet, sa at det var viktig for henne å takke Rita og Geir for en god innsats i LO-ledelsen. Vi forstår at det er Fagforbundet som ønsker å bytte ut sine folk. Jeg har stor respekt for at Rita tidligere i dag har valgt å trekke seg, men vi kan nå oppnå å få et nytt forbund representert i LOs ledelse, og da bør vi gjøre det. Jeg støtter kandidaturet til Pål Sture. Jeg kjenner ikke de to nye kandidatene, men når Erna går god for Pål Sture – så rettskaffen og ærlig som hun er – da stoler jeg på henne.

313 Jan-Egil Pedersen, Sekretariatet, sa at han hadde blitt veldig overrasket over at kandidatene måtte lese i media at de var uønsket. Han ville også takke Geir Mosti og Rita Lekang for et godt samarbeid. Jeg kjenner ikke de nye kandidatene, men jeg regner med at begge er dyktige. Poenget mitt er at flest mulig forbund bør bli representert i LO-ledelsen. Nå er det bare fire forbund som er med i LO-ledelsen. Han støttet mindretallets innstilling.

130 Linn Hemmingsen, Fagforbundet, sa at hun var glad da hun så flertallsinnstillingen. Hun støttet innstillingen på Kristian Tangen, en mann som hun hadde vært så heldig å jobbe sammen med. Han var en omsorgsarbeider som hadde erfaring

som tillitsvalgt helt tilbake til 1995. Han hadde vært aktivt med i verving av unge medlemmer. Han hadde vært en pådriver for skolering. Han hadde vært hjernen bak ungdomsorganisasjonen i Fagforbundet, og dette hadde ført til at den gruppen som har økt medlemstallet sterkest i forbundet, var unge under 30 år. Hun takket også Geir og Rita for innsatsen i LO-ledelsen. Hun fremhevet Tangen særlig for hans målrettede innsats i forbundet. Det er han som har æren for den store tilveksten av unge i forbundet. Han er en mann som ser helheten, han er en igangsetter, en sann arbeidshest og han bidrar til aktivitet i hele Fagforbundet. Han har også vært medlem av LOs representantskap. Forbundet mistet ham da han ble distriktssekretær i Sør-Trøndelag. Han vil bli en tydelig tillitsvalgt, en nytenker. Støtt derfor flertallsinnstillingen!

117 Ommund Stokka, Industri Energi, sa han ville takke Rita og Geir for innsatsen i LO. Han hadde diskutert, kranglet og samarbeidet med dem, men han syntes at de fortjente en applaus nå (og den fikk de). – Jeg synes det er galt at valget av LO-ledelsen skal skje i mest mulig taushet. Slik er det ikke ellers når vi foretar valg. Det burde ha vært mer diskusjon om hvem som skulle lede Norges mektigste organisasjon. Begge kandidatene kunne dessuten hatt bart. De kommer begge fra Trondheim. Det liker ikke vi fra Rogaland, men jeg må bare si at Kristian Tangen er en propell. Jeg kom fra Hydro Aluminium da jeg traff ham. Jeg skjønnte ikke da hva vi skulle med studentverving og langtidsutdannede i LO, men jeg har skjønnet det etter hvert. Han ble valgt til ungdomsleder i Fagforbundet – av ungdommen. Han har virkelig brøytet vei for skolering av unge tillitsvalgte. Det ble skikkelig skolering, ikke bare lune pizzakvelder. Dette dreier seg om å satse på fremtiden.

Det er tre ting LO er gode på: Det er organisering, organisering og organisering! Men vi kan bli enda flinkere. Kristian er blitt mer voksen siden sist. Han har nå vært distriktssekretær i Sør-Trøndelag. Vi vil støtte ham fra vårt forbund. Han har satt seg inn i våre saker og støttet oss i energisaken i Midt-Norge. Han har også vært særdeles aktiv i kampen for palestinerne, og han var den første i forbundet som satte fokus på forholdene i Vest-Sahara. Jeg oppfordrer derfor alle om å støtte hans kandidatur.

272 Helge Galtrud, Oppland, sa at det virket som om dinosaurene hadde overlevd på denne LO-kongressen. Det er mange unge som ikke forstår hvordan disse valgene finner sted.

131 Suzanne Pettersen, Fagforbundet, hadde hatt gleden av å jobbe sammen med Kristian Tangen i flere år, og hun hadde hatt stort utbytte av hans kompetanse. Han stilte alltid opp, og han lærte henne å tro på seg selv som menneske. Ett resultat er blitt flere lærlingplasser i hennes kommune. Hun var sikker på at han ville bidra stort i LO og bad forsamlingen stemme på ham.

84 Marius Nilsen, HK, kjente begge kandidater fra ungdomsarbeidet i LO. Han hadde stor respekt for begge, men i denne sammenhengen kjente han seg nødt til å argumentere for Kristian. Fagforbundet har gjennom han banet vei for ungdomsarbeidet. Vi har kommet langt med dette i Handel og Kontor, og det har vært et godt samarbeid mellom HK Ungdom og Fagforbundet Ungdom. Her har Kristian bidratt på positivt vis. Vi inviterer gjerne andre forbund til å holde innledninger, og det er skapt godt kontakt og godt samarbeid. Han har lang og god erfaring og kan vise til mange resultater. Han har løftet fram politisk mange viktige saker for ungdom, og han har vært en samlende kraft for fagbevegelsen i Sør-Trøndelag. Gå for Kristian!

307 Jan Davidsen, Sekretariatet, sa at også på den første LO-kongressen han var på, i 1989, var valg en stor sak. Da handlet det om ny LO-leder. Nå har gespenstene («spøkelsene») rykket litt lenger ned på lista, men de er der fortsatt. Geir Mosti har sittet i LO-ledelsen i fire år. Han avløste Per Gunnar Olsen. Straks Geir Mosti sa offentlig at han stilte til gjenvalg, var det flere i Sekretariatet som mente at det kunne være på tide med en kvinne – men vi visste ikke at de ikke ville ha en kvinne fra Fagforbundet. Vi vil bidra, med det beste vi har, og vi bør ikke ta disse sakene i mediene. Vi har også et landsmøte til høsten. Gerd er vår første nestleder og den naturlige til å overta.

Det sies at LOs valgprosess kan være både det ene og det andre, men det er denne vi bruker i hele bevegelsen. Det som er viktig for vår del, er at vi er et ungt forbund. Vi har lyktes med mangt, men mest med ungdomssatsningen. Kristian har bygget opp dette arbeidet, og vi har nå 30 000 medlemmer under 30 år.

Davidsen var glad for at det ikke var dissens på de andre punktene. Vi for vår del skal ta ansvar og ta vare på våre, det har vi også gjort tidligere.

41 Terje Fjellum la igjen stemmekortet sitt på talerstolen – denne prosessen ville han ikke være med på.

22 Terje Skog, EL & IT, hadde en utfordring til Roar Flåthen, og om han svarte riktig, skulle ha la være å trekke opp av lomma en blodheit motkandidat. Krisa i kapitalismen er vår største utfordring nå. Det var all grunn til å diskutere sosialismen også før krisa, og enda mer nå. Det har ikke vært lett før, muligens fordi den reisa vi er med på til et meget varmt sted hvor det fyres med kull, skjer på første klasse. Årsaka til krisa var en uregjerlig finanskapital. Det måtte bli spekulasjonsøkonomi og krise.

Dirigenten viste til at det dette var en debatt om valget, og ikke en generell politisk debatt, og avbrøt innlegget.

Dirigenten fastslo at ingen flere sto på talerlista, og gikk til valg.

Valgkomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt med applaus, med unntak av valget på sekretær der det var to kandidater.

Den skriftlige avstemmingen gav det resultat at Kristian Tangen fikk 209 stemmer, Pål Sture Nilsen 102. Kristian Tangen valgt.

Dirigenten takket salen for godt samarbeid, og gratulerte med ny LO-ledelse. Salen måtte ryddes, for nå skulle det bli fest! Møtet hevet kl. 16.25

Formiddagsmøtet fredag 15. mai

Kongressens fernte dag ble startet kl. 09.00 ved at dirigent Hans O. Felix ønsket velkommen. Han sa at dette var den siste kongressdagen, men ikke den minst viktige. Han takket for en hyggelig kongressfest og sa at mange sikkert var glade for at de ikke hadde slått ut håret helt dagen før. Etter det som ble sagt i går, skal vi doble antallet sanger på kongressen. Vi starter med «Til ungdommen» av Nordahl Grieg. Dirigenten gjorde unna en del permisjonssøknader før han sa at matbehovet var ivarettatt av LO. Nistepakker til alle ville bli utdelt fra kl. 13.30.

Dagsordens pkt. 10 – Diverse forslag

Dirigenten sa at man nå skulle behandle Diverse forslag, del 1 og 2. Forslagene står i heftene, men det er også slik at en del forslag som er oversendt diverse redaksjonskomitéer. Han åpnet for en generell debatt, men ingen ytret at de hadde behov for dette nå.

Han viste til hefte 10,1 og viste til innstillingene 1000 til 1009 og innstillingen på side 6: Tiltres. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Han viste videre til side 11 og innstillingene fra og med 1010 til og med 1023 og innstillingen: tiltres ikke. Flere er gjenreist på Kongressen, f. eks. i forbindelse med dagsordens pkt. 5; det finnes analoge forslag, f. eks. angående tjenestedirektivet, boikott av Israel, EØS-avtalen, MasterCard o.s.v. Disse var til behandling i redaksjonskomiteene.

Dirigenten foreslo følgende vedtak: – De forslagene som ikke er gjenreist, tar vi senere. De øvrige forslagene foreslås ikke tiltrådt.

Dette ble enstemmig vedtatt.

Innstillingene på side 13 hoppet man over.

Forslagene 1024-1025. Innstillingene viser til LOs vedtekter, s. 12, skulle man komme tilbake til.

Forslagene 1030-1031 som man hadde innstilt på skulle oversendes til Sekretariatet og vurderes i forbindelse med revisjon av Hovedavtalen, var vedtatt tidligere.

Forslagene 10033 – 10047: Innstilling om oversendelse til Sekretariatet ble vedtatt.

Dermed var Kongressen ferdig med hefte 10 – 1.

Redaksjonskomiteen for vedtekter og organisasjon

Innstilling ved Bente N. Halvorsen

Hovedkasserer Bente N. Halvorsen la fram innstillingen, men ville først få takke salen for den tilliten hun var vist under valget i går. Om innstillingen fra redaksjonskomiteen, som var utdelt, sa hun at hun ville kommentere noen av forslagene som har vært diskutert.

Når det gjaldt forslag nr 5.3.1.4 som handlet om en ny organisasjonsdebatt i LO og forbundene, innstiller redaksjonskomiteen på at forslaget ikke tiltres. Bakgrunnen for dette er at vi har hatt mange og grundige organisasjonsutredninger i fagbevegelsen, dels på hele organisasjonsstrukturen og dels på enkelttemaer. Sist i 2004. Store utredninger om «alt», er ressurskrevende og gir ikke nødvendigvis spesielt gode bidrag til organisasjonsutviklingen i fagbevegelsen. Erfaringene tilsier at vi kan få vel så gode resultater ved å lage organisasjonsprogrammer, slik som vi nå behandler på Kongressen, og at vi i tillegg satser på fortløpende utredninger av mer spesifikke temaer som det er behov for.

Spørsmålet om tiltak mot gratispassasjerer – forslag nummer 5.3.1.2 og 5.3.1.5 – er en gammel debatt i fagbevegelsen. Alle er enige om at det er – og skal være – forskjell på å være organisert og ikke være det. Men saken har flere sider. Hvis forskjellene blir for store, kan vi lage ris til egen bak. Organisert arbeidskraft kan bli utsatt for mye hardere konkurranse. Det er derfor en balansegang mellom positive medlemsfordeler og tiltak som begrenser gratispassasjerer. Dette er noe av grunnen til at disse forslagene ikke foreslås tiltrådt.

Noen forslag berører LOs regionale arbeid.

Redaksjonskomiteen bygger sin innstilling på at LOs distriktskontorer, som nå, skal være underlagt sentral koordinering og en del av LOs administrasjon.

Redaksjonskomiteen foreslår i tråd med dette at forslag 5.3.9.1 om fylkeskonferansens sammensetning ikke tiltres. Fylkeskonferansene er lokalorganisasjonenes forum. Man kan også holde temakonferanser, med bred deltakelse fra klubber og fagforeninger i fylkene. Det er komitéens oppfatning at dagens ordning er hensiktsmessig og fleksibel.

Flere forslag handler om lokalorganisasjonenes økonomi. Redaksjonskomiteen foreslår at forslagene oversendes Sekretariatet, med den positive holdning at en da kan få en grundig gjennomgang av saken. Lokalorganisasjonene er LO lokalt. Lokalorganisasjonene er imidlertid svært forskjellige, med hensyn til medlemsgrunnlag og aktivitet. Det er derfor viktig å vurdere eventuelle nye tiltak i denne sammenheng nøye.

UNGDOM

Forslag 5.3.3.2 om at ungdomstillitsvalgte må bli mer anerkjent, anses ivaretatt, jfr. LOs egen organisasjon punkt 3.3. Den nye bestemmelsen om dette i Hovedavtalen LO-NHO hvor begrepet ungdomstillitsvalgt ble tatt inn, bør også komme inn i alle hovedavtaler.

Når det gjelder forslag 5.3.3.3 om evaluering av ungdomssekretærordningen, mener redaksjonskomiteen at intensjonen er ivaretatt.

Når det så gjelder forslag 5.3.3.1 om å opprette et eget Ungdoms-LO i LO, med et eget medlemsblad, innstiller redaksjonskomiteen på at dette ikke tiltres, da det griper inn i det foreslåtte arbeidet om å evaluere LOs ungdomsarbeid.

Forslag 5.3.5.2 tar opp formålet med LOs student- og elevmedlemskap. Redaksjonskomiteen tiltrer ikke forslaget, dette med utgangspunkt i at LOs kjerneoppgave er å ivareta medlemmenes interesser på arbeidsplassen. LO er til for medlemmene – ikke omvendt.

Forslagene 5.3.5.4 og 5.3.5.5 innebærer at LOs student- og elevmedlemskap bør være likt for alle. Redaksjonskomiteen innstiller på at forslagene ikke tiltres. Allerede i dag er medlemskapet ulikt, og det vil være ulikt pga noen forbundsvise tilpassninger også i framtida.

Forslagene 5.3.9.4, 5.3.9.11 og 5.3.9.12 innebærer et ønske om å styrke ungdomsarbeidet i LOs lokalorganisasjoner. Redaksjonskomiteen innstiller på at forslagene oversendes Sekretariatet. Forslagene ses i sammenheng med den foreslåtte evalueringen av LOs ungdomsarbeid.

LO FAVØR

Når det gjelder forslagene 5.3.8.2, 5.3.8.3, og 5.3.8.7 om LO Favør MasterCard, har komiteen lagt til grunn at kredittkort er en vanlig betalingsform som innebærer flere fordeler.

Det er to innvendinger mot ordningen. Den første går på at markedsføringen av kortet har blitt oppfattet som aggressiv. Dette ble imidlertid stoppet høsten 2008.

Den andre går på at LO ved å tilby et kredittkort, bidrar til at noen medlemmer får betalingsproblemer. Dette tas alvorlig. Vilklårene knyttet til bruk av kortet er blant markedets beste. 130.000 medlemmer har skaffet seg kortet og kun et fåtall får betalingsvansker. Det kan i den sammenheng nevnes at misligholdet blant våre medlemmer er lavere enn blant kortselskapets øvrige kunder. Avskaffes ordningen, innebærer det at et stort flertall mister en medlemsfordel. Mange vil da måtte skaffe seg et annet og dyrere kredittkort.

De som får betalingsproblemer, følges opp spesielt. Vi har en avtale med kortselskapet om oppfølging av disse medlemmene. Tilbakemeldingene har vært at denne bistanden er god for medlemmene som har hatt behov for den.

Et stort flertall i redaksjonskomiteen ønsker at forslagene skal sendes over til Sekretariatet. Fellesutvalget skal gjennomgå hele LO Favør-konseptet i løpet av kommende kongressperiode. Fellesutvalget består av representanter fra alle LOs 21 forbund.

Et annet argument for å oversende forslaget til Sekretariatet er at det kan oppstå noen juridiske spørsmål i forhold til kortselskapet, hvis den inngåtte avtalen brytes midt i avtaleperioden.

Det er imidlertid én dissens i redaksjonskomiteen; én ønsker å tiltre forslagene.

Forslagene 5.3.8.4, – 5.3.8.5 og 5.3.8.6 omhandler oppnevning av representanter til LO Favør-komiteene i fylkene. Når forbundene gjennom vedtak i Fellesutvalget har valgt å la LOs distriktskontor sørge for oppnevning av representanter til den fylkesvise komiteen, er dette fordi de ønsker at komiteene skal være sammensatt av sentrale forbundsrepresentanter på fylkesplan. I tillegg ønsker forbundene at disse representerer tillitsvalgte fra industri, stat, kommune og privat tjenesteytende sektor. Gjennom all oppnevning i LO vises det til at vedtektenes § 11 om likestilling, skal legges til grunn i sammensetningen av utvalg og råd.

Én i komiteen ønsket altså å tiltre forslagene.

ORGANISASJONSKOMITEEN

Forslag nr. 5.3.11.1 gjelder vedtak i organisasjonskomiteen. Dels går forslaget ut på at minst 50 % av medlemmene må være til stede for at komiteen skal kunne treffe vedtak, og dels på at vedtak må kunne tas opp til ny behandling i komiteen dersom det fremkommer nye opplysninger.

Redaksjonskomiteens innstilling er at intensjonen er ivaretatt.

I kongressperioden har vi hatt to saker av større omfang hvor det har oppstått tvil om saksbehandlingsreglene. Vi foreslår derfor å gjeninnføre tidligere praksis ved at avgjørelser i organisasjonskomiteen kan klages inn for Sekretariatet, slik ordningen var før 1989. På denne måten unngår en at samme organ behandler samme tvist flere ganger, og tvisteløsningsmekanismen ligner mer på vanlig domstolsbehandling.

Jeg nevner også at de aller fleste spørsmål om organisasjons- og avtaleretten nå løses direkte i Sekretariatet ved at Sekretariatet behandler forbundenes søknader

om å opprette tariffavtaler. På bakgrunn av disse hensynene har redaksjonskomiteen valgt å fremme et eget forslag, nr. 5.3.11.3 som innebærer endringer i organisasjonsprogrammet fra linje 3010 og videre.

Forslaget innebærer at tvister om organisasjonsområder kan forelegges organisasjonskomiteen til avgjørelse. Hvis en part er uenig i avgjørelsen kan denne påklages til Sekretariatet. Klagefristen er på to uker. Etter reglene i 1989 var klagefristen én måned. Begrunnelsen for å korte ned klagefristen, er at de berørte medlemmene har behov for en raskest mulig avklaring. I tillegg har den tekniske utviklingen medført at en forkortet klagefrist bør være uproblematisk.

Den tidligere regelen om at organisasjonskomiteens vedtak var endelig hvis det var truffet med 2/3 flertall, foreslås opphevet.

Sekretariatets avgjørelse er endelig og kan altså ikke bringes inn for Representantskapet av tvistens parter. Derimot kan Sekretariatet bringe tvisten inn for avgjørelse i Representantskapet hvis tvisten reiser spørsmål om større endringer i organisasjonsmønsteret.

Endelig er det foreslått i et nytt punkt 6 en overgangsregel som innebærer at de to sakene som allerede er brakt inn for organisasjonskomiteen, ferdigbehandles etter de gamle reglene. Begrunnelsen for dette er at komiteen ikke ønsker å endre spillereglene under spillet.

Hvis redaksjonskomiteens forslag vedtas, mener vi intensjonen bak forslag 5.3.11.1 er ivarettatt. Har det vært få medlemmer til stede under organisasjonskomiteens behandling, kan vedtaket påklages til Sekretariatet som jo har egne regler om hvor mange som må være til stede for at det kan treffes vedtak. Dersom det fremkommer nye opplysninger, vil vedtaket kunne påklages til Sekretariatet som kan ta hensyn til de nye opplysningene i sin behandling.

VEDTEKTENE

Redaksjonskomiteens innstilling vedrørende forslag nr 6.1.1.2 om forsøk med å opprette distriktsstyrer i hvert fylke, må sees i lys av det jeg tidligere har sagt om at distriktskontorene er en del av LO s administrasjon. Komiteen foreslår å oversende saken til Sekretariatet. Fra komiteens side legger vi en positiv mening i dette. Det bør seriøst vurderes om man skal gjennomføre 2-3 fylkesvise forsøk i neste periode. Hvis Sekretariatet beslutter å gå for slike forsøk, er det naturlig at de konsentreres om å styrke det faglig/politiske arbeidet, og gi bedre bistand til fagbevegelsens lokale ledd, slik forslagstilleren selv har nevnt. Det er imidlertid fra redaksjonskomiteens side en klar holdning at distriktskontorene ikke kan ha to oppdragsgivere, og at instruksjonsmyndigheten for distriktskontorene skal ligge i LO.

Med dette tar jeg opp redaksjonskomiteens innstilling.

Votering

Forslagene fra og med 5. 3.1.1 til og med 5.3.5.7 Innstillingene ble vedtatt.

Forslag 5.3.6.3	Innstilling enstemmig vedtatt
Forslag 5.3.6.3	Innstillingen vedtatt
Forslag 5.3.6.4	Innstillingen vedtatt
Forslag 5.3.6.5	Innstillingen vedtatt mot noen få stemmer
Forslag 5.3.6.6.	Innstillingen enstemmig vedtatt
Forslag 5.3.8.1	Innstillingen vedtatt

Fra komiteen hadde man fått overlevert en dissens i spørsmålet om man skulle fjerne MasterCard fra LO Favør. Mindretallets innstilling er det mest radikale forslaget; det går på fjerning. Da voterer vi først over det, sa dirigenten. Så ble gjort. Etter litt diskusjon ble det fastslått at flertallsinnstillingen var vedtatt.

Forslagene 5.3.8.2 og 5.3.8.3 Innstillingen ble vedtatt

Forslagene 5.3.8.4 og 5.3.8.5 og 5.3.8.6

De som ønsket en endring, kunne stemme på mindretallsinnstillingen. Flertallsinnstillingen ble vedtatt.

Forslag 5.3.9.1 Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Forslag 5.3.9.2 Innstillingen enstemmig vedtatt

Innstillingene fra og med 5.3.9.4 til og med 5.3.9.12 ble vedtatt.

Innstillingene fra og med 5.3.9.3 til og med 5.3.9.12 ble vedtatt.

5.3.10.1 Innstillingen ble vedtatt mot en stemme.

Innstillingene 5.3.11.1 og 3.3.11.3 ble også vedtatt.

Man voterte så samlet over hele organisasjonsprogrammet, og det ble enstemmig vedtatt.

Redaksjonskomiteen, del 2 vedtektene, pkt 6

Her hadde to delegater bedt om ordet, antagelig for på gjenreise forslag, sa dirigenten.

176 Raymond Turøy fra Fagforbundet sa at man ville reise forslag 6.1.1.2 på nytt, men det skulle stå «evalueres», ikke «evakueres» i forslaget.

268 Mandana Yousefi, Oslo, sa hun ville ta opp igjen forslag 6.1.1.11.

Man voterte først over forslag 6.1.1.2 mot flertallsinnstillingen. Dirigenten slo fast at det opprinnelige forslaget var vedtatt. Innstillingen falt.

Forslaget fra Mandana Yousefi falt. Flertallsinnstillingen ble vedtatt.

Dirigenten opplyste at redaksjonskomitéene hadde hatt en god del forslag å håndtere, og noen forslag var av gode grunner sendt til andre komitéer. De tre siste forslagene som skal tas opp her, er forslagene 8.1.11, 10.1.1 og 10.1.2. Innstillingene ble vedtatt.

Dirigenten tok alle vedtektene opp til samlet votering, og de ble enstemmig vedtatt. – Da har vi laget nye vedtekter for LO, slo dirigenten fast og bevilget seg og salen en pause for drøftinger om praktiske ting.

Møtet hevet kl. 09.55.

Møtet satt kl. 10.15.

Redaksjonskomité 1 for handlingsprogrammet

Innstilling ved Ellen Stensrud

Dirigent Arve Bakke gav ordet til Ellen Stensrud, som redegjorde for innstillingen fra redaksjonskomité 1. Hun sa at hun skulle redegjøre for noen av hovedsakene som komiteen hadde brukt mest tid på. I tillegg hadde ikke datasystemet vært helt samarbeidsvillig, så det hadde blitt en sein arbeidsnatt for noen. Det var innlevvert over 170 endringsforslag bare på handlingsprogrammet, pluss en rekke endringsforslag til uttalelsene.

Når det gjelder handlingsprogrammet, har mange innlegg vært knyttet til spørsmålet om olje- og gassvirksomhet utenfor Lofoten og Vesterålen. Ti forslag var kommet inn til komiteen på dette punktet. Fire av den gikk inn for vern av området uten tidsbegrensninger, mens tre ønsket vern i kommende kongressperiode.

– Det LO sier, blir lytta til, og det er det viktig at vi holder en langsiktighet i næringspolitikken. LO har tidligere gått inn for at ressursene skal tas i bruk på en bærekraftig måte, med alle hensyn ivaretatt. LO vil arbeide for igangsetting av en konsekvensvurdering av oljevirkosmhet i de stengte områdene, og utviklingen må baseres på norsk, verdensledende teknologi. Vi tar inn forslag 8.6.6 som innebærer at det er en «føre var-holdning» som skal gjelde. Med dette mener komiteen å ha ivaretatt inten-

sjonen i de øvrige forslag. Hun var glad for at komitéen leverte en enstemmig innstilling på dette punktet.

Når det gjaldt forslag 8.6.6 på side 10 i den utleverte «blekka», hadde det vært en dissens i komitéen, men den er frafalt, slik at innstillingen nå er enstemmig også her.

Forslag 8.9.9 fra Atle Tranøy er tiltrådt i handlingsprogrammet og i den næringspolitiske uttalelsen. Stein Omdahls forslag ansees dermed som ivarettatt. Det var kommet inn innpå 40 forslag til det internasjonale kapitlet i handlingsprogrammet. Av dem står Nils Sæther for en fjerdedel. Ikke rart han kom bort til henne på kongressfesten og spurte om hvordan det gikk med forslagene hans. Hun trodde Sæther og andre ville bli fornøyd. Sekretariatets forslag var i stor grad videreført, men også forsterket på en del områder. Bl.a. foreligger det en egen uttalelse om Palestina, som er et særegent spørsmål.

Som Kongressen kjenner til, har LO i lang tid arbeidet med EUs tjenstedirektiv. Det første direktivet fra 2006 ble forbedret, slik at fagbevegelsen i Europa sa seg fornøyd. Vi hadde imidlertid ytterligere spørsmål, og Sekretariatet har behandlet direktivet i flere omganger. Regjeringen behandlet direktivet den 19. desember i fjor, og sa at de fire spørsmål som LO hadde stilt, var ivarettatt. Den 23. april i år gav Stortinget sin tilslutning til at direktivet innarbeides i EØS-avtalen.

Fra LOs side har det vært viktig at den forståelse som regjeringen hadde av tjenstedirektivet, også kunne bekrefte av EU-kommisjonen. Det var særlig fire punkter som var viktige for LO. Disse fire punktene ble lest opp for EU-kommisjonen, og de sluttet seg til den forståelsen den norske regjeringen hadde. Det ble bekreftet i forhold til tjenstedirektivet og EØS-avtalen. Dette gjaldt blant annet spørsmålet om vi kunne arbeide videre mot sosial dumping og for solidaransvaret. LO nøyde seg altså ikke med å tro på løftene fra regjeringen. På dette punktet var det kommet inn mange forslag til redaksjonskomiteen. De forslagene som går ut på at Norge skulle nedlagt veto eller brukt sin reservasjonsrett, er ikke tiltrådt. Direktivet er ferdigbehandlet, og redaksjonskomiteen ønsker ikke å drive en ren symbolpolitikk ved å beklage regjeringens vedtak i etterkant.

Her er det en delt innstilling. Tre av komitéens medlemmer ønsker å beklage regjeringens politikk. Etter flertallets mening har vi fått de forsikringer som LO har bedt om, og både analyser i LO og utenfor LO konkluderer med det samme: at vi kan fortsette arbeidet mot sosial dumping, for solidaransvaret, at vi fortsatt skal ha nasjonal styringsrett, at den norske trepartsmodellen kan fortsette og at det er statens ansvar å ta seg av de grunnleggende samfunnsoppgavene i offentlig sektor. Mindretallet ønsker sikkert å gjøre rede for sin innstilling senere.

Det har vært stor aktivitet knyttet til denne saken. Det har gjort at flere har fått satt seg inn i og drøftet EØS-avtalens implikasjoner, og det har vært en positiv del av dette engasjementet. Jeg tror at en del av motstanden mot tjenstedirektivet egentlig bunner i at man er imot hele EØS-avtalen. Det komiteen har gjort, er å be om at det settes i gang en grundig utredning omkring EØS-avtalen etter at den har virket i 15 år. En enstemmig komité går inn for dette, og dermed har vi ivare tatt intensjonen i mange av de forslag som er sendt inn angående tjenstedirektivet og EØS-avtalen. Tiden er inne for en bred vurdering av EØS-avtalen, bl.a. i forhold til faglige rettigheter.

Komiteen har valgt å legge frem fire uttalelser:

- en næringspolitisk uttalelse
- en internasjonal uttalelse
- en fagligpolitisk uttalelse
- en uttalelse om det palestinske spørsmålet

Det er innlevert 18 forslag til den næringspolitiske uttalelsen. Et av de viktigste punktene her er avsnittet om den kraftintensive industrien og behovet for et industrikraftregime. På dette punktet har komiteen valgt å forsterke den opprinnelige uttalelsen ved at vi har tatt inn forslaget fra Hans O. Felix om et eget avsnitt som erstatter de opprinnelige formuleringene. Dette gjelder forslaget 10.2.4.18 om industrikraft.

Forslaget fra Sten Roar Martinsen 10.2.4.9 er kommet med som en del av det andre avsnittet

Når det gjelder de øvrige forslag, mener vi at intensjonene i disse er vel ivare tatt. Nesten øverst på side 3, før teksten om Hydro, har det ramla ut noe. Her skal det inn en formulering om at myndighetene må iverksette utvinnings- og modifikasjonsprosjekter som bidrar til å holde oppe aktiviteten i leverandørindustrien til olje- og gasssektoren. Når det gjelder avsnittet om industrikraft på samme side, skal det stå kraftintensiv industri, ikke «kraftforedlende» industri. Redaksjonskomiteen tiltrer ellers forslaget fra Stein Remmen 10.2.4.5, men dette avsnittet er flyttet fra uttalelsen til handlingsprogrammet. Det skal altså ut av uttalelsen, selv om det står der nå.

Når det gjaldt den internasjonale uttalelsen, var det innsendt 22 endringsforslag. De fleste var fremmet av delegat 243 Lill Sæther. Hun ønsket bl.a. nye formuleringer når det gjaldt finanskrisen. Mange av forslagene og det meste av intensjonene bak hennes forslag er kommet med, men på noen punkter er vi uenige og har avvist forslag. Det gjelder bl.a. forslag 10.2.2.15 om WTO. Forslaget innebærer at WTO

skal gå ut over det som er organisasjonens formål. Når det gjelder forslaget om grenseoverskridende tariffavtaler, har vi innstilt på at dette også avvises. Flere forbund har uttalt seg mot dette.

Når det gjelder Lill Sæthers forslag om korrupsjon 10.2.2.3 og at LO skal melde seg inn i en organisasjon som arbeider mot korrupsjon, har vi valgt å oversende dette til Sekretariatet. Det gjelder en kampanje som går under parolen «Publish what You pay». Før LO kan slutte seg til enda en internasjonal organisasjon, må spørsmålet utredes nøye, sa Ellen Stensrud.

Hun viste også til forslaget fra Arne Byrkjeflot om å arbeide for løslatelse av fem cubanere som var fengslet i USA. Dette forslaget foreslår man oversendt Sekretariatet.

Et forslag fra Kleiv Fiskvik, LO i Oslo, angående løslatelse av Aung San Suu Kyi i Burma, har komiteen sluttet seg til og aktualisert ytterligere ved å gå inn på arrestasjonen sist onsdag. Det som har skjedd er at en amerikaner angivelig skal ha svømt over en sjø og bodd hos henne i to dager. Rettssaken mot henne kommer opp 18. mai. Hun har sittet 13 år i husarrest, men sitter nå i et av Burmas mest beryktede fengsel.

Når det gjaldt Palestina-spørsmålet, hadde komiteen kommet til at det beste var å komme med en egen uttalelse. Palestina-spørsmålet er vanskelig, og det er knyttet sterke følelser til saken. Denne morgenen hadde det kompliserte i situasjonen blitt ytterligere illustrert ved at generalsekretær Petter Eide i Norsk Folkehjelp hadde sagt i morgennyhetene at de måtte avslutte mineryddingsprosjektet i Gaza, angivelig fordi Hamas trengte sprengstoffet i minene til andre ting. Vi har forsøkt å meisle ut en uttalelse som alle kunne slutte seg til. Det har ikke samme mening hvis vi bare skulle lage en sterk uttalelse, men uten at den blir fulgt opp. Alle i komiteén har måttet gi noe for å få dette til. – Det er helt enestående at vi har fått dette til!

Nå har vi blitt enige om en uttalelse som er noe av det sterkeste som noen gang er kommet fra LO eller LO-kongressen. I uttalelsen er det pekt på hvordan LO skal følge den opp i praksis. Vi tror det palestinske folk er best tjent med at vi har en enstemmig uttalelse fra LO. Det er det beste for «det tause, lidende palestinske folk», som vår kamerat Shaher Saed sa under åpningen.

Jeg er glad for denne enstemmigheten, og jeg må gi ros til komiteens medlemmer for det enestående arbeidet dere har nedlagt. Takk for intenst arbeid! Noen har jobbet i natt og ut i morgentimene for å få ting på plass. I tillegg har sekretærene slitt med datamaskiner som ikke har vært helt på humør. Med disse ord tok hun

opp de redaksjonskomiteens flertallsinnstilling og takket for at man hadde tatt seg tid til å høre på alle detaljer og rettelser. Takk for oppmerksomheten!

Dirigenten takket Ellen Stensrud for innføringen og sa at Stein Guldbrandsen hadde bedt om ordet for å redegjøre for sin dissens i komiteen.

Dissensen i komiteén

27 Stein Guldbrandsen, redaksjonskomité 1, sa at han sammen med komiteemedlemmene Andersen og Tranøy, sto bak dissensen som gikk på tjenstedirektivet. – Vi er ikke bare imot tjenstedirektivet, men vi beklager at regjeringen gjorde vedtak om å slutte seg til det. Vi er opptatt av å beholde velferdstjenestene i offentlig regi. Vi er redd for at de mange direktivene fra EU fratar oss selvråderetten. Norge er ikke medlem av EU, og EØS-avtalen gir åpning for at vi kan reservere oss. De garantier som EU-kommisjonen har gitt oss, er ikke noe annet enn politiske signaler. Da er det etter vår mening bedre å bruke veto retten. Vi vil beklage at regjeringen ikke brukte denne retten, sa Guldbrandsen.

Dirigenten takket også Stein Guldbrandsen for innlegget. Han var klar at over at arbeidet i komiteen var krevende. Det var derfor man hadde komiteer. Han bebudet at innstillingen fra redaksjonskomité 2, ledet av Tor Arne Solbakken, ville bli redegjort for senere.

Voteringene

Dirigenten sa at Roar Flåthen under pkt. 7 hadde en innledning som oppsummerte litt av den medlemsdebatten vi har hatt. Han tok opp innstilling 7040 fra sekretariatet. Enstemmig vedtatt.

Forslagene 8.1.1, 8.1.6, 8.1.7, 8.1.8, 8.1.9, 8.1.10, 8.1.12, 8.1.17, 8.1.64, 8.4.1, 8.4.2, 8.4.3, 8.4.4, 8.4.5, 8.4.7, 8.4.8, 8.4.9, 8.4.10, 8.4.11, 8.4.12, 8.4.13

Innstillingene fra redaksjonskomiteen vedtatt

Til forslag 8.6.2 fikk representant 220 Stein Slettbakk, NNN, ordet og opprettholdt forslaget. Redaksjonskomiteens innstilling om at intensjonen er ivarettatt, ble vedtatt

Forslagene 8.6.3, 8.6.6, 8.6.7, 8.6.8, 8.6.10, 8.6.12

Innstillingene fra redaksjonskomiteen vedtatt

Knut Eriksen opprettholdt forslag 8.6.13. Torill Nustad hadde også tatt opp dette. Innstillingen fra redaksjonskomiteen vedtatt

Forslagene 8.6.14, 8.6.15, 8.6.16, 8.6.17, 8.6.18, 8.6.19, 8.6.21, 8.6.22, 8.6.22, 8.6.24, 8.6.27, 8.2.28, 8.6.29

Innstillingene fra redaksjonskomiteen vedtatt

Under forslag 8.6.30 ville representanten 219 Endre Sekse, NNN, opprettholde setningen «på feltene utenfor Møre». Redaksjonskomiteens leder Ellen Stensrud at det var blitt lobbet godt for silda på Møre i løpet av natta. Hun sluttet seg til Endre Sekses forslag, og ba om fullmakt til å redigere inn setningen. Innstillingen til 8.6.30 ble vedtatt med denne endringen.

Forslagene 8.6.31, 8.6.32, 8.6.33, 8.6.35, 8.6.36, 8.6.37, 8.6.40, 8.6.41, 8.6.42, 8.6.43, 8.6.45, 8.6.46, 8.6.48, 8.6.49, 8.6.50, 8.7.1, 8.7.2, 8.7.6, 8.7.7, 8.7.8, 8.7.9, 8.7.10, 8.7.11 Innstillingene fra redaksjonskomiteen vedtatt

Representant 256 Nina Risinggård, Transport, opprettholdt forslag 8.7.12. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt

Forslagene 8.7.13 til 8.7.41
Redaksjonskomiteens innstillinger vedtatt

Forslagene 8.7.44 til 8.7.49
Redaksjonskomiteens innstillinger enstemmig vedtatt
Forslagene 8.9.1 til og med 8.9.5, forslagene 8.9.7 til og med 8.9.9, forslag 8.9.11, forslagene 8.9.13 til og med 8.9.19, forslagene 8.9.22 til og med 8.9.24, forslagene 8.9.39 til og med 8.9.45, forslagene 8.13.3, 8.13.4, 8.13.5, 8.13.7 og forslagene 10.2.2.1 til 10.2.2.18 Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt

Til forslag 10.2.2.19. 22 Terje Skog, EL & IT, opprettholdt forslaget om boikott av Israel. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med stort flertall

Forslagene 10.2.2.20 og 10.2.4.1 til 10.2.4.12
Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt
Til forslag 10.2.4.13 bad repr. 319 Odd Christian Øverland, Sekretariatet, om ordet og sa at datatrøbbelet som Ellen nevnte, hadde ført til en del mindre feil og mangler. Her manglet de to første setningene av vedtaket. Dette ble tatt til etterretning.
Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt

Forslagene 10.2.4.15 til 10.2.4.20 og forslagene 10.2.8.4 og 10.2.8.5
Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt

Forslag 10.2.8.6
Redaksjonskomiteens mindretallsinnstilling vedtatt

Forslagene 10.2.8.8, 10.2.8.10, 10.2.8.12, 10.2.8.14, 10.2.8.16

Redaksjonskomiteens innstillinger enstemmig vedtatt

Dirigenten gikk så på uttalelsene fra denne komiteen.

Uttalelsen om internasjonal solidaritet og et anstendig globalt arbeidsliv, ble enstemmig vedtatt. Uttalelsen hadde følgende ordlyd:

Solidaritet, frihet, likhet og respekt for grunnleggende menneskerettigheter er overordnede verdier og målsetninger for LOs internasjonale arbeid.

Sterke uavhengige fagbevegelser er en forutsetning for demokrati, respekt for faglige rettigheter, rettferdig fordeling og anstendig lønns- og arbeidsvilkår.

Et kapitalmarked og økonomisk system med svak styring og kontroll, særlig tvernasjonalt, har ført til finanskrisen. Dette er en direkte trussel mot fagbevegelsens grunnleggende målsetninger og livsgrunnlaget til millioner av mennesker. De som er ansvarlige for krisen og tapene går stort sett fri med skyhøye lønninger, bonuser og fallskjermer. Det er de fattige og arbeidsfolk som betaler. LO frykter at mer enn 100 millioner mennesker er arbeidsledige innen utgangen av 2009. Ytterligere millioner vil skyves ut i ekstrem fattigdom. Jobbsikkerheten trues, ikke minst i utviklingsland. Dette rammer utsatte grupper, særlig kvinner. Den sosiale nøden fører til mer menneskehandel, sosial dumping og ytterligere svekkelse av et anstendig arbeidsliv, bygget på menneskerettigheter nedfelt i internasjonale konvensjoner.

Finanskrisen krever en aktiv politikk som innebærer nyregulering av økonomien og sikring av fundamentale rettigheter på globalt plan. Det må bli tettere kontroll av institusjonene, spesielt forholdet mellom utlån og egenkapital og det må komme en felles, effektiv internasjonal regulering. Krisen framtvinger en grunnleggende gjennomgang av sentrale internasjonale institusjoners rolle og rammeverk. I denne prosessen mener LO at FNs rolle må styrkes. FNs organisasjon for arbeidslivsspørsmål ILO har en nøkkelrolle i det internasjonale samarbeidet mellom myndigheter og partene i arbeidslivet for å sikre faglige rettigheter, skape arbeidsplasser og få til et bærekraftig næringsliv.

IMF og Verdensbanken har gjennom krisepakken fra de ulike land i verden blitt tilført økonomiske forsterkninger med mange tusen milliarder. Norge har alene bidratt med 30 milliarder. For LO er det viktig at IMF og Verdensbanken ikke stiller krav om liberalisering og privatisering av offentlig sektor og lønnskutt i arbeidslivet til de som søker støtte. LO vil følge utviklingen nøye.

Regjeringens handlingsplan for anstendig arbeid, er spesiell i internasjonal sammenheng. Det er banebrytende at en regjering på denne måten følger opp det viktige arbeidet med «Decent Work» som ILO har igangsatt. LO krever at planen videreføres inn i en ny stortingsperiode og forventer også at norske virksomheter følger opp.

Respekten for arbeidstakeres rettigheter er en universell menneskerettighet. Til tross for at stadig flere land ratifiserer grunnleggende ILO-konvensjoner, er det fortsatt altfor mange som ikke respekterer dem og følger opp i praksis. Tillitsvalgte trakasseres, forfølges, fengsles og drepes. Kvinnelige arbeidstakere diskrimineres i arbeidslivet. Fortsatt tvinges barn til å arbeide i stedet for å gå på skole.

LO vil fortsette sin kamp mot barnarbeid. Gjennom den internasjonale arbeidstakerorganisasjonen ITUC bidrar LO til at barn får skolegang og ikke havner i slavearbeid eller prostitusjon.

Når norske virksomheter etablerer seg i utlandet, må de ta med sine erfaringer og praksis fra norsk arbeidsliv, med sosial dialog, trepartssamarbeid og respekt for fundamentale rettigheter, som retten til å organisere seg og føre kollektive forhandlinger. Dette er kravet i regjeringens stortingsmelding om samfunnsansvar. Virksomhetene må respektere de lovene som gjelder i det landet de etablerer seg. De må sikre at arbeidstakerne får ei lønn de og familiene deres kan leve av, og at HMS tiltak følges opp.

Faglige rettigheter er avgjørende for rettferdig handel. Spørsmål knyttet til arbeidstakernes rettigheter og den internasjonale kampen for anstendig arbeid må være tema i WTO så vel som andre internasjonale institusjoner og organisasjoner som arbeider med handel. LO vil fortsatt arbeide for at arbeidstakerrettigheter må inkluderes i internasjonale handelsavtaler. WTO står i stampe, og Norge inngår frihandelsavtaler gjennom EFTA-samarbeid eller bilateralt. LOs krav om faglige rettigheter i disse avtalene må følges opp av myndighetene. Dette er solidaritet i praksis.

I solidaritetssamarbeidet med land i Afrika, Asia, Midt-Østen, Latin-Amerika og land i tidligere Øst- og Sentral Europa legger LO hovedvekten på styrking av faglige rettigheter, organisatorisk kapasitetsbygging, sosial dialog mellom partene i arbeidslivet, og fokus på kvinnenes posisjon i fagbevegelsen. Dette vil være de viktigste temaene for solidaritetsarbeidet også i neste kongressperiode. I Romania og Bulgaria setter LO nå i gang et større prosjekt sammen med fagbevegelsen i landene for å få et sterkere fokus på HMS-arbeidet på noen av de største industriarbeidsplassene. I mange land opererer fagbevegelsen under kår hvor det ikke er mulig å gjennomføre normal fagforeningsaktivitet.

Colombia er verdens farligste land å være fagorganisert i. Bare i 2008 ble 44 medlemmer av fagbevegelsen drept og utallige lemlestet eller trakassert. Oftest går de skyldige fri. LO er dypt bekymret over utviklingen og fortsetter å støtte den colombianske fagbevegelsen i deres kamp mot vold og brudd på grunnleggende faglige rettigheter. LO krever at det i en eventuell frihandelsavtale med Colombia blir referert til arbeidstaker- og menneskerettigheter i sjøve avtaleteksten og at det blir offentlig høring om avtalen.

I Zimbabwe er situasjonen for innbyggerne fremdeles vanskelig; stor arbeidsledighet,

brudd på menneskerettighetene og fengsling av aktivister. Regjeringen er midlertidig, og det avtalte nyvalget er nødvendig for å sikre demokratisk legitimitet. Den norske regjeringen må støtte målrettede tiltak for å sikre en bærekraftig og folkelig forankret gjenoppbygging av landet. LO vil fortsette sin solidaritet med fagforeningskamerater i Zimbabwe.

Situasjonen i Vest-Sahara er svært alvorlig. Menneskerettighetsaktivister blir fengslet og trakassert og det er omfattende brudd på organisasjons- og ytringsfriheten. FNs arbeid for å finne fram til en varig og rettferdig politisk løsning som er akseptabel for alle parter må intensiveres. Målet må være at befolkningen får realisert sin rett til selvbestemmelse gjennom en folkeavstemning, i tråd med folkeretten og FNs vedtak. LO ber regjeringen øke det humanitære hjelpearbeidet for flyktningene i Algerie.

Burma er ett av de mest brutale militærdiktaturer i verden med omfattende brudd på menneskerettigheter. Bruk av slavearbeid er omfattende og det er ikke tillatt å være fagorganisert. Bruk av barnesoldater er utbredt. Over 2100 politiske fanger er fengslet og mange blir utsatt for brutal tortur. Fredsprisvinner Aung San Suu Kyi har vært fanget i husarrest på til sammen 13. året og har sviktende helse. Hun er i dag fengslet. Brudd på faglige og andre menneskerettigheter i Burma må bekjempes.

LO mener at våpenembargo og målrettede sanksjoner mot militærjuntaen er viktig for å presse regimet til forhandlingsbordet og dialog. En fremsforhandlet løsning mellom juntaen, opposisjonen og de etniske nasjonalitetene vil være den mest bærekraftige løsningen på problemene i Burma.

Norge har investeringer i Burma gjennom Statens Pensjonsfond. LO mener det ikke er etisk riktig at framtidige pensjoner skal komme fra utbytting av fattige mennesker i Burma og utnyttning av landets naturressurser som bare kommer juntaen til gode og krever derfor at Pensjonsfondet selger seg ut av disse selskapene.

Følgende uttalelse om Palestina ble enstemmig vedtatt:

Krigen i Midtøsten tidligere i år rystet en hel verden. Det internasjonale samfunnet var vitne til en grusom bombing av Gaza, som til slutt krevde nær 1.400 drepte og over 5.000 skadde palestinere.

Fosfor ble anvendt mot befolkningen. Dette krever en folkerettslig granskning. LO stiller seg bak kravet om at FN bør oppnevne en kommisjon som gransker eventuelle brudd på folkeretten eller internasjonale konvensjoner.

Krigen i Gaza kan imidlertid ikke sees isolert. Kjernen i konflikten er Israels okkupasjon av det palestinske området. Dette har ført til enorm arbeidsledighet og fattigdom for pales-

tinerne. Israels oppdeling av Vestbredden, med over 500 militære sperrer på okkupert palestinsk jord, undergraver mulighetene for en framtidig fred i Midtøsten.

Fagbevegelsen lever under ekstremt vanskelige forhold. LO vil fortsette sin støtte til og samarbeid med den palestinske fagbevegelsen. Som et konkret håndslag bevilger LO kr 200.000,- til PGFTU. Organisasjonen ønsker å utvide sitt ungdomsengasjement. Vi mener bevilgningen vil være et bidrag til dette arbeidet.

LO mener at både israelere og palestinere har rett til å leve i fred og sikkerhet. Israels regjering må bære ansvaret for at dette ikke er tilfelle. Flyktningproblemet må løses i tråd med FN- resolusjon 194. Norge må bidra til å presse FN til å følge opp de resolusjonene som organisasjonen har vedtatt om Palestina.

FN må ta en ledende rolle i fredsdiplomati i regionen. FN må også ta ansvar for gjenoppbyggingen av Gaza og sørge for at det kommer mat og byggematerialer inn i området.

Hvis FN-sporet ikke fører fram, må den norske regjeringen gå i bresjen for en internasjonal kampanje mot okkupasjonen. En oppfordring til internasjonal boikott må vurderes.

LO vil støtte regjeringen i dette arbeidet og vil ta initiativ overfor internasjonal fagbevegelse for å støtte opp om aksjonen.

Landsorganisasjonen i Norge krever:

- Israels ulovlige okkupasjon må opphøre.
- Grensene fra 4. juni 1967 må respekteres.
- Israelsk ulovlige bosettinger må stanses.
- Muren må rives. Den er i strid med Folkeretten.
- FN må nedsette en kommisjon som gransker eventuelle brudd på folkeretten eller internasjonale konvensjoner.
- Den norske regjering, gjennom Det norske pensjonsfond – utland, må trekke sine investeringer i selskap som gjennom sin virksomhet bidrar til brudd på folkeretten i Israel eller på okkupert palestinsk land.

Når det gjaldt den næringspolitiske uttalelsen, hadde Ellen redegjort for en del ting som måtte endres, og det ble bedt om fullmakt til å redigere disse på plass. Uttalelsen ble vedtatt med denne forutsetningen, mot fire stemmer. De endelige formuleringene ble følgende:

Næringspolitisk uttalelse

Et omstillingsdyktig næringsliv er spesielt viktig i den vanskelige økonomiske tiden vi nå er inne i.

Etter at Norge i flere år var inne i en svært gunstig økonomisk utvikling ble vi høsten 2008 rammet av den internasjonale finanskrisa. I løpet av noen måneder ble utsiktene for verdensøkonomien og norsk økonomi kraftig nedjustert. Verden er nå midt i den alvorligste økonomiske krisa siden 1930-tallet. Norge er en liten åpen økonomi og det eksportrettede næringslivet blir sterkt rammet av den økonomiske tilbakegangen globalt. Samtidig har Norge et bedre utgangspunkt enn de fleste land for å møte krisa:

Et omstillingsdyktig næringsliv er spesielt viktig i den vanskelige økonomiske tiden vi nå er inne i. Alle tilgjengelige virkemidler må tas i bruk og nye må etableres for å sikre videreføring av levedyktige arbeidsplasser.

I tillegg må Norge ta klimakrisen på alvor, noe som krever næringspolitiske virkemidler som legger til rette for utvikling av bærekraftige og fremtidsrettede arbeidsplasser. Norge må starte omleggingen til et lavenergi og lavutslipps samfunn så snart som mulig..

Virkemiddelapparatet

Forskning, utvikling og innovasjon er en viktig forutsetning for å videreutvikle et kunnskapsbasert, konkurransedyktig næringsliv. I en krisetid er en økt statlig FoU satsning nødvendig i arbeidet med å bygge broer for et framtidig konkurransedyktig næringsliv, med fokus på miljøteknologiske produkter, tjenester og energieffektivisering. LO krever derfor en mer offensiv FoU-politikk som stimulerer til økt bidrag fra næringslivet, samt trygge rammevilkår for grunnforskningen. Regjeringen må understøtte denne utviklingen gjennom en helhetlig satsing på Innovasjon Norge, Investinor og Forskningsrådet..

Et offensivt virkemiddelapparat må motivere og støtte gode prosjekter fra industri- og teknologimiljø. Dagens begrensninger mot støtte til større bedrifter må endres slik at ikke disse, slik vi har sett alt for mange eksempler på, tar med seg sine prosjekter og teknologi utenlands på grunn av lukrative støtteordninger internasjonalt.

Regjeringen må i høstens statsbudsjett gi et kraftig løft til de næringsrettede forsknings- og utviklingsprogrammene. Spesielt må det satses på større demonstrasjons- og pilotprosjekter på miljøteknologiske løsninger og produkter. Lo foreslår at det etableres en ordning for strategiske utviklingskontrakter, og oppfordrer Regjeringen til allerede i revidert nasjonalbudsjett for 2009 å iverksette dette som målrettet virkemiddel for å frambringe ny miljøteknologi.

Dette vil være et positivt bidrag for å legge til rette for fremtidsrettet sysselsetting og verdiskaping i Norge.

Omstilling og utvikling er ressurskrevende og risikofyllt. Ulike offentlige og private fond samt et godt fungerende G IEK er tilsvarende viktige næringspolitiske virkemidler.

Enovas rolle i arbeidet med å øke fornybarandelen og energieffektivisering og må fortsette og styrkes.

LO vil fremheve et aktivt partssamarbeid i bedriftene som bidrar til sosial og organisatorisk innovasjon, kompetanseutvikling og miljø- og klimavennlige løsninger og produkter samt økt produktivitet

Offentlig innkjøp

Med bakgrunn i de store ekstrabevilgningene som er gitt gjennom regjeringens tiltakspakker vil offentligsektors kjøp av varer og tjenester øke betraktelig. LO vil understreke ansvaret som hviler på det offentlig både som innkjøper og oppdragsgiver. Den offentlige innkjøpspolitikken må ta etikk, miljø- og klimaansvar på alvor.

Kommunenes ansvar

Offentlig sektor og kommunene har en viktig samfunnsutviklerrolle, og må være pådrivere i arbeidet med næringsutvikling. Regionreformen ga fylkeskommunene økt ansvar og flere midler til regional og næringsrettet utvikling. Det må derfor rettes økt fokus på kommunenes behov for strategisk nærings- og sysselsettingsplaner. Samspillet mellom fylkene og det næringsrettede virkemiddelapparatet må videreutvikles, og regionale utviklingsprogrammer må tillegges større vekt.

Statlig eierskap

Den økonomiske krisa synliggjør viktigheten av et langsiktig og stabilt statlig eierskap. Staten må gjennom disse bedriftene utviser en langsiktig investeringsstrategi og bidrar til å avdempne nedgangen. Samtidig må staten føre en klar og forutsigbar utbyttepolitikk som ikke tapper bedriftene for investeringsmidler

Statens eierskapspolitikk må videreutvikles og hensikten med eierskapet må for flere bedrifter tydeliggjøres.

Olje og gass

En betydelig andel av investeringer, oppgradering og vedlikehold av installasjonene på norsk sokkel utføres av norske bedrifter. Eksport av norsk olje og gass teknologi er eksport av norsk kompetanse i sikker olje og gass utvinning. Denne kompetansen er utviklet på norsk sokkel. Norsk olje og gass næring har hatt muligheten for å lære hjemme, under strenge krav, for å bli de beste i verden. Ikke minst i økonomiske nedgangstider er det viktig at denne kompetansen vedlikeholdes og videreutvikles gjennom nye prosjekter.

Myndighetene må iverksette tiltak i forhold til oljeselskapene og lisensene slik at nye utbyggings- og vedlikehold/modifikasjonsprosjekter ikke blir utsatt, men tempoet holdes oppe. Dette vil ha stor betydning for aktiviteten og kompetanseutviklingen i leverandørindustrien.

StatoilHydro, med 67% statlig eierandel, har et særskilt ansvar for å holde en høy lete aktivitet på norsk sokkel og utnytte de mulighetene som ligger i eksisterende funn og felt .

Goliat-feltet er det første oljefeltet under utbygging i nordområdene. regjeringen må påse at denne feltutbyggingen bidrar til å forsterke framtidig nordnorsk næringsutvikling knyttet til olje- og gassvirksomheten også i den forestående byggefase.

Gassrør til Grenland

LO krever at regjeringen og Gassco fortsetter arbeidet med å etablere et gassrør til Grenland, og at utsettelsen av Skanled prosjektet ikke blir en bremse i dette arbeidet. Den midlertidige stoppen i prosjektet har skapt enda større usikkerhet for den petrokjemiske industrien som allerede har mistet flere arbeidsplasser.

Det haster nå med å få på plass langsiktige løsninger for levering av råstoff til industrien i Grenland.

Vi må ta med oss det positive fra det som har skjedd i Skanled prosjektet fram til nå, og legge det til grunn i det videre arbeidet. Regjeringen må også avklare hvilke muligheter som ligger i et forsterket samarbeid mellom Norge og EU for finansiering av rørdning.

Industrikraft

LO mener at Norge fortsatt har de beste muligheter for å opprettholde og videreutvikle den kraftintensive industrien. Vår tradisjonelt gode kraftbalanse, og fordelene ved å etablere seg i Norge må opprettholdes. «Norge behøver kraftutveksling med nabolandene, men det er viktig at produksjonen og handelen med kraft reguleres slik at det ikke truer forsynings-situasjonen i Norge. Det er viktig at norsk vannkraft fortsatt sikrer næringsliv og husstander elektrisitet til rimelige og forutsigbare priser.»

Regjeringen må følge opp eierskapsmeldingen og sikre at Statskraft inngår nye langsiktige kontrakter med industrien etter hvert som de gamle industrikraftkontraktene fases ut. Ramme forslaget til konsortium er et viktig skritt for å innfri regjeringens løfter om industrikraft. Det gjenstår å utvikle finansieringsformer som gjør konsortieløsninger attraktive for kraftleverandørene. Langsiktige kraftkontrakter er ikke på plass i tilstrekkelig omfang, og fornyingsbehovet er stort. LO forutsetter at industriens egenkraft som hjemfaller til staten, videreføres gjennom nye mekanismer som sikrer kraften på lang sikt. Bare når alle disse elementene er på plass, kan vi anse valgloftene om industrikraft fra Soria Moria som fullt ut gjennomført.

LO krever også at det investeres mer i utbygging og vedlikehold av strømmettet på alle nettnivåer. Nettselskapene må være offentlig eid.

Fornybar energi

Kraftbransjen må gis et klart oppdrag for å iverksette en forsterket satsning på effektivisering og utbygging av våre fornybare energiresurser. NVE må gis i oppdrag å strømlinjeforme konsesjonsbehandlingstiden. Nasjonale planer for utnyttelse av vindressursene og aktuelle arealer for utbygging må på plass. Et støtteregime som støtter opp om iverksettelsen av planene må utvikles.

Det må også satses på andre aktuelle energiformer som bølgekraft, tidevann, jordvarme, bioenergi herunder biometangass mv. Satsingen må gi seg utslag i gode og forutsigbare rammevilkår og en styrking av forsknings- og utviklingsarbeidet på feltet.

Samferdsel og infrastruktur

Norge har havnet på etterskudd i å løse nasjonens behov for infrastruktur. LO går inn for en kraftig satsing på samferdsel, både for å løse dagens utfordringer og for å utvikle et transportsystem som dekker samfunnets behov for transport i fremtiden. Etterslepet på vedlikehold krever særskilt prioritet. Regjeringens forslag til Nasjonal Transportplan 2010-2019 (NTP) innfrir i stor grad LOs forventninger.

LO krever at NTP blir en mer forpliktende langtidsplan, for å sikre at viktige infrastrukturprosjekter blir gjennomført. I en situasjon med ledig kapasitet er det viktig at prosjekter som kan settes raskt i gang prioriteres. Økt satsing på jernbane, samt bedre tilrettelegging for godstransport med skip vil være viktig for en mer miljøvennlig transportsektor. I tillegg må det satses på økt kollektivtransport særlig i byer og tettbygde strøk. Prosjektering av egne traseer for høyhastighetstog bør inngå som en del av en langtidsplan for videreutvikling av det nasjonale jernbanenettet.

Norge er et land med store avstander, noe som innebærer at biltransport er det eneste alternativet for mange. Derfor er det også nødvendig å heve nivået på tildelinger til stamveger, slik at også større utbyggingsprosjekter skal kunne realiseres i kommende planperiode. LO finner det lite hensiktsmessig at dagens begrensninger i det offentlige budsjett- og økonomireglement bidrar til å tvinge fram uønsket finansierings- og organisasjonsformer (OPS), når det offentlige i siste instans uansett må bære kostnadene til en høyere total kostnad enn det ellers ville blitt. LO vil peke på muligheten til å prosjektfinansiere større investeringsprosjekter innenfor samferdsel. Finansiering bør gis gjennom statlig låneopptak fra avsatt fond på 50 milliarder kroner.

Vedtatte planer om bygging av lengre kryssningsspor og flere dobbeltspor, bl.a. på strekningen Ski – Oslo iverksettes snarere enn NTP legger opp til.

Videreutvikling av Alnabruterminalen som er landets viktigste transportnav er vesentlig for å flytte større deler av tungtransporten fra veg til bane og nå nasjonale klimapolitiske mål.

Det er viktig at det solidariske luftfartssystemet som Norge har og Avinor forvalter som statens sektorpolitiske redskap består. Luftfarten er for store deler av landet kollektivtransport og må gis rammevilkår og være underlagt en utbyttepolitikk som sikrer drift, investeringer og utvikling.

Posten

Liberalisering av postsektoren i Europa skaper store utfordringer for et land med så spredt bosetting som Norge. Konkurransen i det lønnsomme markedet på Østlandet vil skape behov for offentlig finansiering av posttjenester i distriktene, samtidig som store internasjonale selskaper vil hente ut fortjeneste. Konkurransen i postdistribusjonen vil også ha negative miljøkonsekvenser som følge av parallell kjøring av biler, båter, tog og fly, der Posten Norge kjører alene i dag. LO vil arbeide imot en slik skattefinansiert liberalisering, som gjør det vanskelig og dyrere for næringsvirksomheter i distriktene og hvor internasjonal erfaring viser at konkurransen utfordrer arbeidstakernes lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår.

LO mener det kan være aktuelt å bruke reservasjonsretten mot Postdirektivet. LO krever at Regjeringen utsetter innføringen.

Regjeringen må utrede alle konsekvensene av å bruke reservasjonsretten. I tillegg må regjeringen utrede hvilke konsekvenser direktivet vil ha på norsk distriktpolitikk, sosial dumping og statlig betaling til Posten.

Bygg- og anleggsnæringen

Bygg- og anleggsnæringen er sentral i forhold til energibruk og klimaendringer. Men næringens fragmenterte bedriftsstruktur og tilhørende anbuds- og kontraktsregimer motiverer ikke til samarbeid om utvikling for å møte denne utviklingen.

Det er bra at kommunene og statlige virksomheter er tilført betydelige midler til nybygg og rehabiliteringer i blant annet krisetiltakene, men myndighetene må også som lovgiver, forvalter og oppdraggiver fremme innovasjon og stimulere de bedrifter som satser på seriøsitet, kompetanseutvikling og samarbeid.

LO krever at myndighetene bidrar til etableringen av et permanent forsknings- og utviklingssenter for bygg- og anleggsnæringa. en lite endrings- og lærevillig næring trenger inspiratorer og nettverk for de som vil ta samfunnsmessig ansvar.

Næringsmiddelindustrien

Det er et betydelig potensial for å øke verdiskapningen særlig innenfor sjømatsektoren. LO mener at man igjennom en aktiv politikk må arbeide for at hele næringsmiddelindustrien får en stabil tilgang på norsk råstoff til en riktig pris igjennom hele året fra både fra sjø og land. Videre at det føres en avgiftspolitik som har klare begrunnelser og som ikke undergraver bedriftenes konkurransevne. Satsning på kvalitet og matvaresikkerhet er en forut-

setning for denne næringens fremtid. LO krever at alle næringsmidler og forbruksvarer må merkes med opphavsland og produksjonssted av hensyn til forbrukerne.

Privat tjenesteytende sektor

Privat tjenesteytende sektor sto i 2007 for 46 % av sysselsettingen og omlag 40 % av verdiskapningen.

Sektoren er svært sammensatt og favner alt fra butikk og reiseliv til industrinær tjenesteyting. Det er den raskest voksende sektoren i dagens næringsliv. Det er også her en finner mange med høyere utdanning.

Det må utarbeides en nasjonal bærekraftig strategi som understøtter produksjon av tjenester i privat og offentlig sektor som gjennom ulike virkemidler bidrar til å bedre sektorens utvikling og konkurranseevne.

Reiseliv

Fokus må holdes oppe på den nasjonale reiselivsstrategien og det må settes krav til næringslivet både når det gjelder kompetanseutvikling og innovasjon, slik at en kan møte de utfordringer næringen står overfor, både i forbindelse med finanskrisa, men også i forhold til kravene om en grønn reiselivsnæring.

Det må legges til rette for å skape flere helårs arbeidsplasser i områdene med store sesongvariasjoner.

Det ble først votert over uttalelsen om den faglig/politiske situasjonen, unntatt bevilgningene. Uttalelsen, som ble vedtatt mot to stemmer, hadde følgende ordlyd:

Den faglige og politiske situasjonen

Stortingsvalget 14. september handler om Norge skal ha en rødgrønn regjering eller en borgerlig regjering dominert av Fremskrittspartiet, med de konsekvenser dette på nytt kommer til å få for arbeidstakernes interesser.

I perioden 2001-2005 hadde Norge en høyredominert regjering som ikke lyttet til fagbevegelsen, og som på viktige områder førte en politikk i strid med arbeidstakernes interesser. Fellesskapet, offentlige velferdsordninger og faglige rettigheter ble vesentlig svekket. Arbeidsmiljøloven ble utsatt for omfattende angrep.

Ved stortingsvalget i 2005 mobiliserte LOs medlemmer, og bidro til en rødgrønn regjering som har gitt Norge en ny kurs i tråd med arbeidstakernes interesser. Den sittende regjering og stortingsflertallet bestående av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har tatt på alvor og innfridd de fleste av kravene som LOs medlemmer stilte i 2005. Vi har en regjering som jobber med oss, og ikke mot oss.

Arbeid til alle er den viktigste saken for fagbevegelsen. Under den rødgrønne regjeringen har vi fått nærmere 300 000 nye jobber i løpet av treårsperioden 2005-2008. Dette har skjedd gjennom en bred satsing både på privat og offentlig sektor og en aktiv arbeidsmarkedspolitikk. Under finanskrisen har regjeringen prioritert høyt tiltak som bidrar til å dempe ledigheten og få de som blir ledige tilbake i arbeid.

Mens høyrepartiene har gjentatt usosiale skatteforslag fra forrige periode, har regjeringen holdt fast på løsninger som styrker og ikke svekker fellesskapet. Resultatet er en styrket kommuneøkonomi, tilnærmet full barnehagedekning og økt satsing på utdanning, helse og omsorg, vedlikehold av kommunale bygg og anlegg med videre.

Denne stortingsperioden har vist hvilke politiske resultater som kan oppnås når det er et nært samarbeid mellom myndigheter og fagbevegelse. LO har brukt det formaliserte faglig-politiske samarbeidet med Arbeiderpartiet, og samarbeidet med Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, til å fremme alle LO-medlemmers interesser. Regjeringen har, trolig som den eneste i verden, lagt fram et faglig regnskap.

Gjennom det fagligpolitiske samarbeidet og i nært samarbeid med regjeringen har LO blant annet sikret avtalefestet pensjon (afp), fått en styrket arbeidsmiljølov, sikret sykelønnsordningen, gjennomført tiltak mot sosial dumping og fått fullt gjennomslag for hvordan den internasjonale finanskrisen skal håndteres. Regjeringen har også startet et arbeid for å styrke bedriftsdemokratiet. Vi beklager at Regjeringen har valgt å innføre EUs tjenstedirektiv i Norge.

Krisetid med økende arbeidsledighet og sosial usikkerhet understreker behovet for partsamarbeid og forsterket samspill mellom fagbevegelsen og myndighetene. God kontakt med sitt lands myndigheter er ingen selvfølge for mange fagbevegelser, heller ikke for sterke organisasjoner som LO-ene i våre naboland. Mens norsk LO får gjennomslag for medlemmenes interesser, sliter mange europeiske fagbevegelser med å komme i dialog med sine regjeringer. Arbeidsmarkedet preges av sosial uro og konfrontasjon. Alternativet til samarbeid og dialog, er aksjoner og demonstrasjoner.

LO er en åpen og demokratisk organisasjon med medlemmer som har tilhørighet i alle partier. LO har og vil også framover ha kontakt og samarbeid fra sak til sak med alle partier.

Vår oppgave i valgkampen er å synliggjøre forskjellene mellom de ulike politiske partiene, og hvilke konsekvenser de forskjellige regjeringsalternativene vil få for arbeidstakerne. Partiene har nå presentert sine programmer og programutkast for neste stortingsperiode. Flere partier har forslag som vil bryte med den samfunnsutviklingen LO ønsker. De borgerlige partiene vil ta opp igjen forslag om å svekke arbeidsmiljøloven og sykelønnsordningen, svekke velferden gjennom skattelettelser til de rikeste og redusere dialogen med fagbe-

vegelsen. Fremskrittspartiet går lengst i en retning av konfrontasjon med fagbevegelsen gjennom sine forslag om privatisering og konkurranseutsetting, begrensning i streikeretten og ønske om å svekke sentrale forhandlinger til fordel for lokale og individuelle løsninger. Dette vil være å ta makt fra arbeidstakerne og gi den til arbeidsgiverne.

LO vil ha en samfunnsutvikling som bygger på fellesskapsløsninger, økonomisk og sosial trygghet for den enkelte, mindre forskjeller og et arbeidsliv med plass til alle. En slik politikk har blitt ført de siste årene, og LO mener at det er viktig å videreføre og forsterke denne politikken. I kommende periode vil det være behov for å ta nye politiske grep blant annet for å sikre sysselsettingen, styrke og utvikle offentlig sektor, utvikle våre faglige rettigheter, sikre rettferdig fordeling og bekjempe nye former for sosial dumping. Videre må Lov om likestilling mellom kjønnene styrkes og aktivitets- og redegjøringsplikten må utvides til også å gjelde tiltak for å redusere andelen deltidsansatte. LOs 32. ordinære kongress slår derfor fast at landets fagorganiserte er best tjent med at dagens rødgrønne flertallsregjering forsetter.

På denne bakgrunn bevilger LO-kongressen 5.000.000 kroner til Arbeiderpartiets, 1.500.000 kroner til SVs og 500.000 til Senterpartiets valgkamper.

Bevilgninger

Dirigenten sa at når det gjaldt bevilgningene på slutten av uttalelsen, er det innstillingen fra Sekretariatet som ligger inne, da redaksjonskomiteen ikke har behandlet denne delen. Dirigenten refererte forslagene. Forslagene fra Egil A. Aas, Kjetil Ostling og Terje Skog foreslo ingen bevilgning til politiske partier. Forslag fra Jan-Ole Ramstad går inn for at forslaget om bevilgning stemmes over separat fra resten av uttalelsen, og det forslaget er tiltrådt. Forslag fra Rolf Bersås innebærer andre beløp, mens forslag fra Arne Byrkjeflot betyr bevilgning også til Rødt med 400 000.

Det ble først stemt over bevilgning eller ikke. Bevilgning ble vedtatt. Dermed var tre forslag om ikke-bevilgning falt bort.

Det ble først votert over bevilgning til Rødt eller ikke. Forslaget falt, mot et stort mindretall.

Dermed gjenstod to forslag, Sekretariatets innstilling om 5 mill. til Ap, 1 500 000 til SV og 500 000 til Sp, og forslag fra Rolf Bersås om 4,4 mill. til Ap, 2 mill. til SV og 600 000 til Sp.

225 Peter A. Moe, Norges Offisersforbund, ba om at avstemningen ble lagt opp slik at det ble mulig ikke å stemme for bevilgninger.

Dirigentene mente at det var gjort, og det var blitt stort flertall for bevilgninger. Men han hadde stor respekt for Moes syn, og minnet om at de som ikke ville stemme, kunne la det være.

Sekretariatets innstilling vedtatt med overveldende flertall.

Da var Kongressen ferdig med innstillingene fra redaksjonskomité 1. For ordens skyld ble hele handlingsprogrammet tatt opp til votering. Det ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten slo fast at man måtte ta en pause. Under pausen skulle delegatene ta med seg et dokument med seks uttalelser som ble plassert ved døra nederst i trappa. Han ba gjester og andre om å holde fingrene fra fatet slik at delegatene fikk det de skulle. – Disse dokumentene vil ligge ute på nettet så snart de er blitt behandlet.

Møtet ble hevet kl 12.00

Møtet ble satt igjen kl 12.25 og dirigenten ga ordet til lederen av redaksjonskomité 2, Tor-Arne Solbakk, som ville gjøre rede for endringer i redaksjonskomiteens innstilling.

Redaksjonskomite 2 for handlingsprogrammet

Tor-Arne Solbakkens innledning

Tor-Arne Solbakk begynte med å takke for den tillit han hadde fått av Kongressen under valget, og han ville gjøre sitt beste for at man ikke skulle bli skuffet over ham. Han viste til at komiteén i alt hadde behandlet seks av kapitlene i handlingsprogrammet. Man hadde også behandlet forslag knyttet til finanskrisen, tariffpolitikken, likestilling, ny kompetanse – livslang læring, boligpolitikk, barn og unge, helse og fattigdomsproblemene. Han kunne slå fast at komiteen hadde en enstemmig innstilling på alle punktene. Alle i komiteen har bidratt til dette. Takk skal dere ha for det! Han regnet med at man ved avslutningen av behandlingen også kunne få nødvendig fullmakt til en sluttredigering slik at man kunne vaske språket og få et helhetlig preg på formuleringene.

Han viste til en del rettinger til innstillingen. For det første var det en rettelse på s. 19 i «blekka». Dette gjaldt forslaget fra Byrkjeflot 8.3.4.2. Her er innstillingen fra før at det tiltres. Den står fortsatt ved lag, men vi har foreslått at vi bruker «kvinne-dominerte områder» istedenfor «kvinne-dominerte bransjer».

Vi har også en annen positiv rettelse. Det gjelder forslag 10.2.31. Her er innstillingen: tiltres, men i tillegg foreslår vi at dette tas inn i handlingsprogrammet også. Vi synes det står så mye bra her.

Kongressen har tidligere vedtatt at en del forslag skal oversendes Sekretariatet. Dette gjelder forslag knyttet til attføring, ferie og permitteringer. Dette er spørsmål som alltid vurderes i forhold til den aktuelle situasjonen i tariffforhandlingene. Vi foreslår isteden at man tar inn i handlingsprogrammet at «de økonomiske vilkårene for de arbeidsledige må bedres». Det dekker intensjonene i forslag 8.4.8.9 fra Fellesforbundet. Øvrige pensjonsspørsmål er foreslått oversendt Sekretariatet. Pensjonsrådet vil gjennom sine årlige rapporter gjøre rede for dette arbeidet videre. Dette vil bli fulgt opp av Sekretariatet.

Det foreligger også noen forslag om omkamp om folketrygden, men vi ønsker ikke omkamper. Den kampen er avlyst.

Når det gjelder forslag knyttet til tjenstepensjon, foreslår vi også at dette blir oversendt Sekretariatet. Kravene er fremmet i forhandlingene i offentlig sektor. Det er klart hva man krever av tjenstepensjonen. Her er man i en prosess med mekling. Vi står bak kravene fra de offentlige ansatte.

Så var det en del forslag knyttet til sosial dumping og allmenngjøring. Det er kanskje merkelig at vi har avvist forslag 8.3.5 på side 8 i innstillingen. Det kan se tilforløtelig ut at vi krever fullt innsyn, men problemet er at dette ikke kan gis uten bruk av taushetsløfte. Derfor blir forslaget avvist av komitéen.

Mange har også hatt fokus på åpningstidene i butikken. Vi har ikke gjort noen endringer i handlingsprogrammet fordi vi har formuleringer som HK er enig i. HK ønsker den teksten som står der. Samtidig er det klart at LO vil følge nøye med i utviklingen på dette området. Det er jo en provokasjon at man åpner en ny butikk i Molde 17. mai. 2009. Han sa videre at komitéens forslag om asyl- og flyktningepolitikk skulle behandles under «kongeriket Norge», ikke i den internasjonale uttalelsen. Dette nikket Ellen til.

Når det gjaldt spørsmålet om heltid og deltid, sa Solbakken at dette var ivare tatt i formuleringen fra komitéen, også forslagene som går på franchise. Vi går inn for en egen lov om franchiseordningen. Det er det HK også ønsker.

I forslaget til den ene uttalelsen var det ved en glipp utelatt en formulering. Det gjaldt i forhold til nasjonal helseplan. Her skal det stå «styrket kommunehelse-tjeneste». Det skal inn to ganger, i uttalelsen og i handlingsprogrammet. Kulepunktene vi snakker om er mer politisk styring med sykehusene, og en endring bort fra

forretningsmessig organisering. Jeg tror dette er en god formulering, og som dere vet: – Det vi vedtar, pleier det å bli noe av!

Forslaget fra Thorvaldsen ligger innebygget i vårt forslag. Det er redigert om på en formulering om likestilling hvor man har henvist til «kvinnegrupper som er blitt liggende etter». Vi holder fast på frontfagsmodellen, men vi har åpnet for større tillegg til de lavlønte. Formuleringen er «noe større tillegg». Det kan høres lite ut, men det er bedre enn «vesentlig mer». Da måtte vi kanskje brukt tall. Vi har heller ikke nevnt de tre milliardene i denne forbindelse.

Forslagene som går på uføretrygdens størrelse og spørsmål om levealdersjustering av uføretrygden, har vi ikke gått inn for. Vi har laget en ny setning hvor det heter at den uføretrygdede skal ha den samme uførepensjonen ved 62 som om han hadde vært i arbeid til 67 år. Slik er ordningen i dag. Det er ved overgangen fra uføretrygd til alderspensjon det kan bli endringer. Også de uføretrygdede skal skjermes for levealdersjustering ved overgangen til alderspensjon. Hvordan dette blir, er ikke ferdigdrøftet. Vi vet ikke helt hvordan det blir. Men for LO er det viktig at vi ivaretar hensyn til de uføretrygdede slik at de ikke får mindre utbetalt fordi de har vært uføre.

Det hadde vært mange innlegg om fattigdomsproblemene under Kongressen. Redaksjonskomiteen har valgt å lage et eget avsnitt i handlingsprogrammet om dette. Her står det så mye bra at vi også har valgt å lage en egen uttalelse på det. Når det gjaldt boligpolitikken, mente han at forslagene var ivare tatt i nytt handlingsprogram. Barn og unge har vært tatt opp av mange. Vi har laget en ny tekst i handlingsprogrammet.

Flere hadde også krevd en lovfesting av lærlingplasser, men vi tror ikke det er veien å gå. Vi kan ikke ha alle lærlinger i det offentlige. Tvert om ønsker vi at de fleste skal være i privat sektor. Vi kan imidlertid ikke love ungdom lærlingeplasser for deretter å oppsøke industriedere med ordene: – Kan du lære opp denne eleven? Vi er heller enig med Karlsen-utvalget som fastslår at det er kommunenes ansvar å følge opp disse ungdommene. Å tilby dem skole isteden, vil være det samme som å sende dem i en «strykmaskin». Vi deler de unges utålmodighet, men vi tror vår tilnærming er mer effektiv enn en ny lov.

Han viste til slutt til den tariffpolitiske uttalelsen. Her er det et hovedpoeng at lønnsforskjellene i det offentlige må reduseres. Han viste også til Terje Skogs forslag om konfliktrett. Det er mulig han er skeptisk til behandlingen, men da han sa dette, hadde komiteen allerede sluttet seg til forslaget. Lars Johnsen hadde sagt noe som tydet på at man i stedet ventet seg en kald skulder.

Solbakken tok med dette opp den enstemmige innstillingen fra redaksjonskomite II.

Votering

Dirigert Arve Bakke sa at det som nå forelå til behandling, var den store «blekka», redaksjonskomiteens innstilling, seks ark med endringer pluss uttaleheftet.

Han sa at det var to måter å behandle innstillingene på. Man kunne ta en for en, eller man kunne ta opp de forslagene hvor det var motforslag; og deretter ta resten samlet. Salen applauderte den siste varianten, og dirigenten fikk deretter enstemmig tilslutning til behandlingsmåten.

Dirigenten viste til forslag 8.3.2 fra Torill Nustad om gjenreisning av forslaget. Innstillingen fikk overveldende flertall

Therese Anita Holmen tok opp forslag 8.3.5
Innstillingen vedtatt med overveldende flertall

Forslaget fra Thor Sannæs 8.3.14
Innstillingen vedtatt med overveldende flertall

Forslag 8.3.15 fra Arne Hagen
Innstillingen vedtatt med overvedende flertall

Forslag 8.3.17 fra Gunn-Aina Sønsteby
Innstillingen vedtatt med overveldende flertall

Forslag 8.3.19 fra Arne Hagen
Innstillingen vedtatt med overveldende flertall

Forslag 8.3.40 fra Arne Byrkjeflot
Innstillingen vedtatt med overveldende flertall

Forslag 8.3.50 Forslaget fra Per Bjørn Eriksen
Innstillingen vedtatt med overveldende flertall

Forslag 8.3.51 fra Arne Hagen
Innstillingen ble vedtatt med overveldende flertall

Forslag 8.3.5.9
Innstillingen vedtatt

Forslag 8.5.39

Terje Skog ville ha en avklaring. Her ble det sagt at intensjonen var innfridd, men de hadde satt fram forslag om at uføre skal skjermes fra levealdersjusteringen, og dette var etter hans syn ikke innfridd.

87 Mona Christine Bjørn opprettholdt forslag 8.5.39.

Det ble skriftlig votering. Mona Christine Bjørns forslag ble vedtatt med 167 stemmer. Det var 306 stemmeberettigede i salen.

Dirigenten måtte gå litt tilbake i heftet, til side 30. Steffen Høiland opprettholdt forslag 8.5.7. Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt.

Synnøve Bergan opprettholdt forslag 8.5.63
Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt.

84 Marius Nilsen tok opp forslag 8.10.60. 117 Ommund Stokka presiserte at forslaget kom i tillegg til redaksjonskomiteens innstilling, og ikke i stedet for. Forslag 8.10.60 og redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt.

8.10.62 ble reist på nytt av Anette Eriksen
Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt.

De øvrige innstillingene i heftet fra redaksjonskomité 2 ble enstemmig vedtatt.

Det ble stemt over seks ark som var lagt ut. Det første var:

Uttalelsen om ny kompetanse og livslang læring:

Redaksjonskomite II hadde innstilt på at følgende skulle tas inn i uttalelsen:

Regjeringen må følge opp Karlsenutvalgets forslag om økt rådgivning, utvidet rett til opplæring for de som får alternativ opplæring i Vg3, tydeligere fylkeskommunal plikt til å følge opp elevene og inntak av alle søkere til utdanningsprogram for helse- og sosialfag. Offentlige etater og virksomheter må pålegges å oppfylle sine forpliktelser og ta inn både disse lærlingene og lærningene innen andre fag.

Ungdommer som ikke får lærlingeplass etter Vg2 må få rett til toårs opplæring som alternativ til ordinær lære plass. Opplæringstilbudet må være praksisnært, og så langt som mulig foregå i bedrift.

Innstillingen godkjent.

Det neste gjaldt endring i handlingsprogrammets kap. 5 om fattigdomsbekjempelse. Redaksjonskomiteen hadde innstilt på følgende:

Fordeling og fattigdom

Norge har en jevnere inntektsfordeling enn de aller fleste andre land. De siste tiårene har

forskjellen mellom rik og fattigdom økt også hos oss. LO mener det er den brede velferds-politikken, en sterk offentlig sektor og nasjonal styring av lønnsdannelsen som avgjør hovedtrekkene i fordelingen. Innslaget av fattigdom blir større, jo større forskjellene er generelt i samfunnet. Innsatsen for et inkluderende arbeidsliv og full sysselsetting er svært viktig for bekjempelse av fattigdom.

Et viktig innslag i den nordiske samfunnsmodellen er også et bredt sett av ordninger for inntektssikring. Denne må rekke ut til alle, slik at også de som i kortere eller lengre perioder står utenfor arbeidslivet, sikres et verdig liv. Det er gjort viktige tiltak for å styrke minstesikringen for mange. Det gjelder utvidelsen av bostøtteordningen, økt minstepensjon og økning i ytelsene til unge uføre, samt innføring av kvalifiseringsprogrammet med den tilhørende kvalifiseringsstønad. Likevel er det behov for ytterligere tiltak.

Økonomisk sosialhjelp er det nederste trinn i systemet for inntektssikring. Det trengs en sterkere rettighetsfesting av denne ordningen, som ofte blir en salderingspost i en trang kommuneøkonomi. Dette gjelder særlig når så mange blir værende lenge uten avklaring av fremtidig inntektsgrunnlag, enten som trygdet eller i arbeid. Statlige standarder ut fra SIFOs forskningsbaserte satser vil bøte på dette, særlig med tanke på langtidsmottakere. Den viktigste hjelpen er imidlertid støtte til aktivitet og best mulig fotfeste i arbeidsmarkedet.

Innstillingen ble godkjent.

Det tredje gjaldt handlingsprogrammet kap. 5 om det offentliges ansvar for løsning av velferdsstatens utfordringer:

Et offentlig ansvar

Løsningen på velferdsstatens utfordringer ligger ikke i utskilling, privatisering, konkurranseutsetting og kommersialisering av tilbud og tjenester. Dette fører til mindre muligheter til demokratisk styring og kontroll over velferdstjenesten. LO vil at velferdstjenester skal være et offentlig ansvar, og som hovedregel driftes og finansieres av fellesskapet.

Hensikten med offentlige tjenester er ikke å skape overskudd eller avkastning på innskutt kapital. Markedsbaserte prinsipper (New Public Management) er derfor uegnet i offentlig forvaltning. LO er imot en ukritisk overføring av regnskapsprinsipper fra privat til offentlig sektor. Offentlig virksomhet skal ivareta mange kryssende hensyn, noe styringssystemene må bygge opp under.

Kommunesektoren spiller en dominerende rolle for leveransen av velferdstjenester til befolkningen. Kommunene er samtidig den viktigste arena for samfunnsmedvirkning og lokal-demokrati. Kommunenes velferdstilbud vil således kunne variere som følge av ulike politiske prioriteringer. Det er imidlertid en statlig oppgave å sikre likeverdige økonomiske

forutsetninger og en minstestandard på de mest sentrale velferdsoppgavene og på ytelsene til de mest sårbare gruppene i befolkningen.

En befolkning som lever stadig lenger, innebærer økte behov for omsorgs- og aktivitetstilbyd. Samtidig trenger den oppvoksende slekt flere tjenester fra sentrale deler av velferdsforvaltningen som bl.a. skole, helse- og sosialtjeneste. Dette stiller kommunesektoren overfor store utfordringer.

Staten må sikre et bærekraftig økonomisk grunnlag for dette gjennom skattesystem og økonomisk politikk. Kommunene må selv på en bedre måte utnytte eget inntektsgrunnlag. Gjennom dette bør det utvikles langsiktige, forpliktende planer for kommuneøkonomi og tjenestetilbud. LO vil på sinn side være beredt til å bidra til en fornuftig omstillings- og utviklingsprosess som sikrer en god og effektiv ressursanvendelse.

En slik offensiv politikk for velferdsstaten tilsier også at brukernes individuelle behov og ønsker tas stadig bedre hensyn til, for eksempel innenfor omsorg. Form de fleste velferdstjenester, er det ingen konflikt i seg selv mellom velferdsordninger organisert og betalt av fellesskapet, og det at disse kan og bør tilpasses individuelt.

Tilstrekkelig kompetanse blant de ansatte er også en grunnleggende forutsetning for å utvikle gode off entligetjenester. For å sikre dette, må systemer for kompetanseutvikling, videreutdanning og veiledning komme på plass innenfor velferdsyrkene.

Innstillingen ble godkjent.

Avsnittet om uføretrygden i handlingsprogrammet kap. 5 måtte tilpasses endring etter nettopp vedtatt forslag 8.5.39 om at uføre skal skjermes fra levealdersjustering, og at de beholder sitt behovsprøvede barnetillegg.

Innstillingen var nå:

Uføretrygden

Vedtaket om pensjonsreform nødvendiggjør endringen i uføretrygden. Hovedhensikten med uføretrygden er å gi de som av ulike grunner ikke kan delta i arbeidslivet, en rimelig inntektssikring. Samtidig må systemet innrettes slik at det gir flest mulig en best mulig sjanse i arbeidslivet og at det knytter an til brede virkemiddelapparatet som skal hjelpe den enkelte til en yrkesaktivitet tilpasset situasjonen og egne forutsetninger.

LO mener ytelsene til uføre må ligge minst på dagens nivå. Det medisinske vilkåret bør videreføres samtidig som graden av individuell oppfølging forsterkes. Ordningen må forvaltes og praktiseres med innsats av tilstrekkelige ressurser og kompetanse. LO kan ikke akseptere en omlegging som fører til inntektstap for uføre med offentlig tjenestepensjon.

Hensyn til uføre med forsørgelsesbyrde må ivaretas minst like godt som i dag. En bør utvide muligheten for å kombinere arbeid og trygd og ved å lette veien tilbake til arbeid fra en trygdesituasjon. Denne muligheten må ivaretas uten å utsette den enkelte for belastende prosesser om ikke tilbakevending til arbeidslivet skulle vise seg vellykket.

Også de uføretrygdede må få sin alderspensjon beregnet gjennom en ny folketrygd. De må ved overgang til alderspensjon skjermes mot at levealdersjusteringen svekker deres pensjonsnivå i forhold til yrkesaktive

Arne Byrkjeflot sa at det var helt umulig å tilpasse dette, fordi det var to helt ulike forslag. Mona Bjørns forslag må bli stående fra denne kongressen.

Redaksjonskomiteens leder sa at bare den siste setningen er ny i uttalelsen, og han var enig med Arne i at denne siste setninga var falt i og med det nye vedtaket. Men resten mente han kunne stå som før, sammen med vedtaket.

Dirigenten sa at dette ville bli redigert inn. Dette ble godkjent.

Neste innstilling gjaldt endringer i handlingsprogrammets kap. 5 om barn og unge:

Barn og unge

Barn har krav på gode og trygge oppvekstvilkår. LO vil fortsatt jobbe for lovfesting av forebyggende barn- og ungdomsarbeid som et offentlig ansvar. Barnevernet må styrkes. LO vil arbeide for økt andel offentlige institusjoner og jobbe mot konkurranseutsetting og stykkprisindeansivering av institusjoner og tiltak. Det må bli flere sosialfaglige stillinger og kompetansen heves. Samtidig vil LO gå inn for at tjenestetilbudet til barn og unge, bl.a. under psykisk helse, blir bedre ivaretatt.

LO vil fremme forebyggende arbeid på tvers av sektorene helse-, sosial-, barnehage-, skole- og kulturområdet. LO forutsetter at full barnehagedekning blir en realitet. Det pedagogiske tilbudet i barnehage og SFO må styrkes.

Innstillingen ble godkjent.

Neste innstilling gjaldt handlingsprogrammet kap. 5 om boligpolitikken:

Boligpolitikken

Sekretariatets innstilling, linje 2765 er:

«Den sosiale boligbyggingen må gjenreises, og for vanskeligstilte på boligmarkedet er økt bostøtte og større mulighet til startlån viktige virkemidler.»

Forslag til ny tekst (i hovedsak bygd på forslag til uttalelse om boligpolitikk – understreket tekst går lenger enn uttalelsen):

«Boligpolitikken er en viktig del av fordelingspolitikken. Den sosiale boligpolitikken må gjenreises. Husbanken må styrkes både økonomisk og organisatorisk, og dermed få en større og mer aktiv rolle i boligpolitikken. For vanskeligstilte på boligmarkedet er økt bistøtte og større mulighet til startlån viktig. Kommunene må pålegges å engasjere seg sterkere for økt boligbygging. Og sikre lettere tilgang på boligtomter. Flere utleieboliger bør bygges med hjelp av offentlig støtte og forvaltes av kommuner og ikke-kommersielle aktører. Det må stimuleres til bygging av boliger for ulike livsfasebehov. De som trenger bistand i hverdagen må få gode oppfølgingstjenester i kommunal regi.

Innstillingen ble godkjent.

Kapitlene og endringene ble tatt opp samlet, og enstemmig vedtatt.

Stein Aamdal sa at det er vedtatt å endre linjene 2846-2851. Disse gjentas i uttalelsen, derfor må hele det avsnittet utgå, ikke bare siste setning.

Dirigenten sa at dette var nå tatt til etterretning. – Vi er redelige, det er snakk om å redigere inn det vedtaket som er fattet.

Dokumentet «I og bortenfor krisa» – retningslinjer for LOs tariff- og sysselsettingspolitikk – ble tatt opp – med endring fra redaksjonskomiteen. Vedtatt.

Uttalelsen om boligpolitikken ble tatt opp i sin helhet og enstemmig vedtatt.

Et likestilt arbeidsliv

Uttalelsen hadde følgende ordlyd:

LOs mål er et arbeidsliv der kvinner og menn er likestilte på alle områder. Selv om det er gjort framskritt på flere områder, for eksempel når det gjelder rett til barnehageplass, likere fordeling av foreldrepermisjon og likestilling av skift og tredelt turnus, er det et godt stykke igjen til reell likestilling og likelønn.

Norge har et kjønnsdelt arbeidsmarked, og kvinners arbeid er fremdeles verdsatt lavere enn menns. Kvinner jobber oftest i områder med slitende arbeid – både fysisk og psykisk, og som ikke har fokus på helse, miljø og sikkerhet. Lidelser som muskel- og skjelettplager, som er særlig utbredt i kvinnedominerte sektorer som helse- og omsorgssektoren og i renholdsbransjen, er imidlertid ennå ikke anerkjent som yrkesskade. Skal vi få til et likestilt arbeidsliv, kreves det et sett av tiltak, og full oppslutning om både mål og midler hos myndighetene og arbeidsgiverne. Som ivaretar menn og kvinners muligheter til bedre å ivareta forholdet mellom arbeidsliv og privatliv.

Økonomisk selvstendighet er en forutsetning for likestilling og for å kunne gjøre frie valg.

Mange kvinner jobber fremdeles ufrivillig deltid. Mange har også ofte en løsere tilknytning til arbeidslivet fordi de kun blir tilbudt midlertidige tilsetninger, tilkallingskontrakter og så lav deltid at de må ha flere jobber for å tjene nok til livets opphold. De blir ikke tilgodesett med kompetanseutvikling og avansement og blir hengende etter i lønnsutviklingen. Slike arbeidsforhold kombinert med lav kvinnelønn forsterker tradisjonell arbeidsdeling i familien.

Kvinner tar fremdeles hovedansvaret for husarbeid og omsorgoppgaver i familien, og diskrimineres for fravær fra arbeidslivet.

LO krever en offensiv for et likestilt arbeidsliv. Det innebærer:

- Utvidet foreldrepermisjon til 52 uker, som styrker kvinners vern og fars (medforeldres) selvstendige rettigheter.
- Lovfestet rett til heltid og ansvarliggjøring av arbeidsgiverne, både i privat og offentlig sektor.
- Forsterket innsats fra myndighetene mot sosial dumping og useriøse arbeidsgivere, med kvinner som særlig målgruppe.
- Kvinners lønnsutvikling sikres best gjennom sentrale forhandlinger og forbedret treffsikkerhet for virkemidler i forhold til likelønn. Ved fremtidige tariffopp-gjør etableres ordninger som sikrer lavlønne lavlønnsstillegg.
- Innenfor rammen av frontfagsmodellen kan økte rammer for oppgjørene i offentlig sektor brukes for å gi kvinnegrupper som er blitt liggende etter i lønnsutviklingen større tillegg.
- Arbeidsgiverne må også bidra positivt for likelønn, ikke minst i forhold til de mannlige, høgere lønte funksjonærenes og ledernes lønnsutvikling.
- Lov om likestilling mellom kjønnene styrkes blant annet gjennom pålegg om utarbeidelse av lønnsstatistikk som også tillitsvalgte får tilgang til. Det må gjenopprettes et eget likestillingsombud.
- Iverksetting av en rekke tiltak for å utligne kjønnsdelingen i utdanning og yrkesliv.
- Tilgang til etter- og videreutdanning og uttelling for så vel formal som realkompetanse må styrkes innenfor flere kvinne-dominerte yrkesgrupper.
- Yrkeskadeordningen må anerkjenne belastningslidelser som yrkessykdom.
- Kontantstøtten må avvikles, for å fremme yrkesdeltakelse, integrering og likestilling, særlig blant minoritetskvinner.

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

LOs hederspris

Utdeling ved LO-lederen

Ordet ble gitt til Roar Flåthen, som sa at det alltid var en glede å dele ut priser, og spesielt LOs hederspris som er den høyeste på kulturområdet. For årets vinner hører politikk og musikk sammen. Han synger for frihet, menneskerettigheter og solidaritet, og har et langt forhold til arbeiderbevegelsen. Han har spilt på landsmøter, kongresser og i andre sammenhenger i fagbevegelsen. Han er en folkekjær artist som har solgt 1,5 mill. plater, de aller fleste utgivelsene har solgt til gull. Han ble født i Namsos i fattige kår – velkommen, Åge Alexandersen, Norges ukronete rockekonge! Prisen er på 50 000 kroner og et bilde.

Åge takket og var veldig glad og stolt. Hans forhold til fagbevegelsen startet med mora. Hun arbeidet på telegrafene og var organisert, og i dag som 80-åring kan hun høste fruktene av det med en bra pensjon.

Åge sa at han hadde samarbeidet mye med fagbevegelsen gjennom årenes løp, også i forhold til noen store prosjekter. Et eksempel er kulturhuset i Nicaragua, som han var evig takknemlig for at fagbevegelsen medvirket til. I fjor startet Michael Wiehe og han selv en aksjon for en musikksskole i Gaza, og med Fagforbundets støtte og 700 000 kroner, var det mulig å få kjøpt en «pansra bil» så musikkinstrumenter kan fraktes rundt til barn i området.

Selv hadde han fått så pass med priser nå at han ble litt kvalt. Han hadde lurt litt på hvordan han skulle takle dette. Nicaragua er like fattig som før, men det er blitt mindre fokus på landet. Ettersom han hadde fått et spesielt forhold til Nicaragua, hadde han bestemt seg for å legge prispengene i et fond, og i samarbeid med AOF årlig dele ut et par musikkstipendier til nicaraguanske musikere. 50 000 kroner høres ikke så mye ut. Men i Nicaragua er gjennomsnittlig årslønn på 2 500 dollar, og et stipend på 1000 dollar vil være mye for en musiker i det landet. Dessuten håpet han at kanskje flere nå ville ta kontakt.

Han skulle framføre et par sanger, og ville i den ene trekke linjene tilbake til Nicaragua. Der møtte han en kvinnelig prest som drev «det lille huset» for gatebarn, hvor de kunne hvile, vaske seg og få en matbit. Under en samtale sa hun at «alle er stjerner på guds himmel i natt». Det ble det en liten sang av, og den framførte han nå.

Det andre innslaget var litt muntre, for, som han sa, han hadde en tendens til å bli veldig alvorlig i fagforeningssammenheng. Den handlet om 15-åringen som var konfirmert i vår, og som skulle ut og kikke på pikene: Lørdagskveld, ungdomstid, Trøndelag – du slette tid!

Åge Aleksandersen ble takket av med stående applaus.

Dirigenten sa at man nærmet seg slutten av kongressen 2009. Han takket salen for godt samarbeid på vegne av dirigenter og sekretærer. Deretter overlot han klubba til LO-leder Roar Flåthen for formell avslutning.

Avslutningen

LO-lederens avslutningstale

LO-leder Roar Flåthen sa at man var kommet litt på overtid, men ikke mye. – Og vi har hatt minst én dag mindre enn forrige gang, og da er det godt gjort å komme i land med det engasjementet som er vist. Det skyldes en disiplinert forsamling og gode dirigenter og sekretærer. Dette har dere gjort på en helt utmerket måte, sa han til dirigentene, som fikk blomst og applaus fra salen. Det samme fikk sekretærene.

Det er mange som skal huskes og takkes i forbindelse med et slikt arrangement. Redaksjonskomiteene arbeider mye, ofte om natta, og de er tidlig oppe om morran. Også de fikk velfortjent ros av Flåthen. Det samme gjaldt stiftelsen, det nye selskapet LO Media, som har stått for utformingen av materiell og logoer denne gangen, en oppgave de har løst med glans. Forsanger Else-May Botten og pianist Richard Johnsen ble også takket. AOF har som vanlig sørget for at det kulturelle har funnet; takk til Terje Havrøy for det!

Gjestene ble takket for å ha fulgt kongressen. Vi liker å profilere oss både som organisasjon og som enkeltmennesker. Flåthen takket media for god uttelling også denne gangen. Og takk til Arbeiderbevegelsens Folkehøyskole på Ringsaker som hadde skrevet kongressaviser under LO-kongressen.

Når vi nå avslutter disse kongressforhandlingene, er det noen som rydder opp etter oss. Det er en stor jobb etter et arrangement som det en LO-kongress er. Takk til administrasjonen. Administrasjonssjef Kine Smith Larsen mottok blomster og applaus på vegne av LOs administrasjon.

Det er også vanlig at når noen går ut av LO-ledelsen. Revisjonsutvalget fikk blomster og applaus. Geir Mosti går formodentlig til en toppjobb i Fagforbundet. Han har vært hos oss i fire år, og har betydd mye med sin optimisme og sitt engasjement. Vi har ikke helt greid å nå 1 mill. medlemmer, men jammen er vi godt på vei. Tusen takk for din innsats, Geir!

Det samme gjelder Rita Lekang, som har vært 12 år hos oss og alltid vist stor lojalitet, både til sitt forbund og til LO. Hun har de egenskaper en topptillitsvalgt trenger.

Vi har satt stor pris på din jobb Rita! Noen ting vil hun bli spesielt husket for: Hun har vært vår egen kulturminister, og det vervet har hun skjøttet på en utmerket måte. Hun har arbeidet mye for likestilling, med rusproblematikk og barnevern. Ritas kompetanse skal vi fortsatt bruke – hun vil jobbe videre i en viktig funksjon i LO.

Så er det å avslutte i visshet om at vi har brukt ei uke i det viktigste politiske verkstedet i Norge. Vi har vedtatt mye politikk, vi vil arbeide sammen, og vi vil utfordre de politiske partiene, uansett hvem som sitter i regjeringen, selv om vi har gitt klare signaler om hvem vi ønsker i regjeringskontorene. Hvem støtter LO i kampen for heltidsjobben, mot midlertidige ansettelse, mot sosial dumping, kampen for de arbeidsledige og kampen for full sysselsetting? Jeg kunne ha nevnt mange flere områder hvor dere stiller klare krav. Det er dette vår organisasjon skal stå for i fire nye år. Vi har mye å gjøre, men vi skal vite at LO er den organisasjonen i Norge som skal være ledende i samfunnsutforming.

Vi skal vite at vi har en meget robust organisasjon som mange ønsker å være medlem av. Vi har mangfold og bredde, og 40 000 tillitsvalgte. Hvis hver av disse verver ett nytt medlem eller to, ja, da kan vi selv regne oss til resultatet. Mange vil arbeide for denne organisasjonen. De ser hvor viktig det er å være med i dette flotte fellesskapet!

– Vi skal sørge for gode fellesskapsløsninger, men nå fortjener vi ei pause. For vi skal ikke ha noen lang ferie, snart er det stortingsvalg. Vi skal «brette opp arma og stå på krava». Med dette erklærer jeg LOs 32. ordinære kongress for avsluttet.

Møtet hevet 14.15.

Kongressen ble etter tradisjonen avsluttet ved at alle sang «Internasjonalen».

Forslag og innstillinger

Innstilling fra redaksjonskomiteen for organisasjonssaker og vedtekter

Dagsorden pkt 5 LOs egen organisasjon

Forslagsnr: 5.3.1.1

Fra: 48 – Hillestad Rolf Geir

Forslag om å nedsette utvalg

Jeg vil foreslå at LO sammen med aktuelle forbund setter ned et utvalg som har til hensikt å komme frem til en løsning på problemet. Hovedsaken må være å sørge for et bedre tilbud som bidrar til at flere velger å være organisert og ha rettigheter knyttet til landsomfattende tariffavtaler.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 5.3.1.2

Fra: 253 – Johnsen Lars Morten

Tariffpolitiske tiltak

LO må utvikle nye tariffpolitiske tiltak for å demme opp mot gratispassasjerene.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.1.3

Fra: 237 – Stava Geir Allan

Brosjyre

LO skal lage en brosjyre som forteller hva Frp står for vedrørende lønns- og arbeidsforhold. Brosjyren deles ut på arbeidsplassene i forbindelse med stortingsvalgkampen.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 5.3.1.4
Fra: 284 – Høiland Steffen

Gjenreise forslag 5001

Gjenreises: Organisasjonsdebatt. Gjennomføres i kongressperioden.

Kongressdebatt

I kommende kongressperiode gjennomføres det en organisasjonsdebatt i LO og forbundene. Formålet er å sikre at LO alltid er en sterk og slagkraftig organisasjon som kan møte de stadige endringene i samfunnet på en måte som er til beste for medlemmene.

Begrunnelse:

Det er mange år siden siste omfattende organisasjonsdebatt i LO og forbundene. Mange endringer er foretatt etter det, med sammenslåinger av forbund og nedlegging av kartellene LO Industri og LO Service. Det har også vært prosesser med forbundssammenslåinger som ikke har ført fram.

De endringene som skjer i LOs struktur vil få konsekvenser for alle forbundene, derfor mener vi det er viktig at alle deltar i en debatt om hvilke endringer felleskapet er best tjent med.

Innad i LO har vi stadig utfordringer med avklaring av organisasjons- og avtaleretten mellom forbundene. Videre har vi tilfeller der bedrifter ansetter servicemedarbeidere som utfører arbeid som spenner over flere overenskomster, noe som byr på litt andre utfordringer. Sentralt og lokalt utfører forbundene mange av de samme oppgavene for sine medlemmer, uten at det koordineres. Det må derfor være fornuftig å se på om vi kunne ha en mer hensiktsmessig utnytting av LOs samlede ressurser. En vurdering av modeller som kan ivareta dette må derfor være en del av debatten.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.1.5
Fra: 283 – Sola Turid Kalvig

Gjenreiser forslag 5050

Tiltale mot gratispassasjerer

LO skal tidlig i kongressperioden utarbeide ytterligere tiltak mot de uorganiserte; «gratispassasjerene» for at de ikke skal få ta del i fordelene som ligger i tariffavtalene.

Begrunnelse:

De uorganiserte høster mange fordeler som de ikke er med og finansierer. Det er uakseptabelt at avtaler som inngås av partene tilkommer uorganiserte vederlagsfritt!

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.1.6

Fra: 195 – Moberg Ingvild Bø

3. utfordringer og tiltak

3.1. Rekrutteringsutfordringer. Nye yrker og vekstgrupper (side 8). Første avsnitt, to siste setninger:

Disse gruppene utfører viktige oppgaver, for mange uten stillingsvern, sykepenger, yrkesskadeforsikring eller opptjening av pensjonspøeng. Oppdragstakere må gis vilkår og avtaler som sikrer at de får grunnleggende rettigheter på linje med ordinære arbeidstakere.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 5.3.1.7

Fra: 49 – Hagen Arne

Tar opp forslag 5004 fra Fylkeskonferansen i Telemark

Dette medfører og endring i innstillingen.

LO nedsetter et utvalg som skal utrede og foreslå hvordan LOs medlemmer i næringsparker er organisert forbundsvist slik at medlemmenes og fagbevegelsens interesser ivaretas best mulig.

Begrunnelse:

Større og større del av norsk næringsutvikling skjer i næringsparker/industriparker. LO's forbundsstruktur medfører at medlemmene i de ulike virksomhetene er organisert i forskjellige forbund. I noen næringsparker der virksomhetene er helt forskjellige uten behov for felles ordninger, kan det være uproblematisk. Men i industriparker med felles infrastruktur, felles krav til HMS, felles arbeidsmarked m.m, bør LO framstå som en samlet enhet for å sikre best mulig innflytelse på parkens utvikling bl.a. med hensyn på HMS-forhold, lønns- og arbeidsforhold, overfor useriøse virksomheter, sosial dumping m.m.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.2.1
Fra: 176 – Turøy Raymond

Til kap 3.2 Bredt fellesskap – men ikke mangfoldig nok
Andre kulepunkt gis følgende ordlyd: LO vil i samarbeid med AOF og Norsk Folkehjelp tilrettelegge kurs og konferanser for innvandrere og forbundene.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 5.3.3.1
Fra: 285 – Holmen Therese Anita

Gjenreise forslag 5009
Ungdoms LO i LO

Det opprettes et eget ungdoms-LO i LO. Med et eget medlemsblad.

Begrunnelse:

Fagbevegelsen har ett stort behov å tenke nytt når det gjelder å organisere ungdom og å kunne ivareta dem. En må ha en stor satsing på å organisere ungdom fra 10 klasse og i videregående. Men skal en gjøre det må en også ha ett tilbud til de. LO må legge både økonomi og ressurser i et slikt opplegg. Og LOs ungdomssekretær i fylkene må også være en nøkkelperson i dette. Samtidig må det lages ett eget ungdoms medlemsblad i LO. Verken LO Aktuelt eller forbundenes medlemsblader er særlig tiltalende for ungdom i 15 til 20 års alderen.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.3.2
Fra: 262 – Øyen Aud Helen

Forslag 5011

Tar opp igjen forslag 5011 fra LOs Fylkeskonferanse i Østfold:
Ungdomstillitsvalgte må bli mer anerkjent. Begrepet ungdomskontakt må slettes og erstattes med ungdomstillitsvalgt.

Begrunnelse:

I alle vedtekter og retningslinjer samt hovedavtalen betegnes ungdomstillitsvalgte som ungdomskontakt. Begrepet kontakt gir ikke rettigheter til å utøve vervet i forhold til hovedavtalen, blant annet rett til tjenestefri for å utøve vervet.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 5.3.3.3
Fra: 44 – Svingen Bjørn Sigurd

Forslag nr 5010 opprettholdes

Forslag nr. 5010 opprettholdes med ett tillegg til slutt: Det vurderes også om LOs ungdomssekretær fortsatt er hensiktsmessig å ansette, eller velges av LO-kongress eller fylkeskonferanse for 2 eller 4 år av gangen.

Forslag 5010: EVALUERING AV UNGDOMSSEKRETÆRORDNINGEN

Med bakgrunn i den utviklingen som er skjedd i forbundenes ungdomsarbeid vil LO i kongressperioden evaluere LOs ungdomssekretærordning i forhold til oppgavefordeling, ansvarslinjer, koordinering og organisering av ungdomsarbeidet, samt samarbeidet med forbundene.

Begrunnelse:

LOs ungdomssekretærordning slik den er organisert i dag ble innført i 1997. LO har i dag to sentrale ungdomsrådgivere og 19 faglige ungdomssekretærer i fylkene.

I løpet av de ti årene ungdomssekretærordningen har eksistert har det vært store forandringer i forbundenes ungdomsarbeid. Slike forandringer vil endre behovene for koordinering og prioriteringer, også i LO. Gjennom en evaluering av ordningen kan en få vurdert LOs organisering og koordinering av ungdomsarbeidet, samarbeidsstrukturene med forbundene, oppgave- og ansvarsfordeling og ressursutnyttelse.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 5.3.3.4
Fra: 62 – Heggelund Katrine Anita

Forslag nr 5012

Jeg ønsker å opprettholde forslag nr 5012: LO og forbundene skal jobbe aktivt med å sikre de unge medlemmene en plass i den politiske ledelsen.

Begrunnelse:

LO har ca 860.000 medlemmer. 100.000 av disse er under 30 år. Mange av disse har tatt på seg tillitsverv i forbundene, og står på for å sikre medlemmene gode arbeidsvilkår og rettferdig lønn. Det er de som vet hva de 100.000 unge medlemmene er opptatt av. Ledelsen i landets største arbeidstakerorganisasjon skal gjenspeile medlemmene. Når man ser hvordan tillitsvalgsapparatet er oppbygd, samt hvilken stor gruppe unge medlemmer utgjør, mener vi at det er på sin plass at ungdommen får innpass.

Dagens ordning innebærer at et medlem fra LOs valgte ledelse er tildelt det politiske ansvaret for ungdom, samt leder LOs ungdomsutvalg. Erfaringer viser at ungdom snakker best med ungdom. Dette bør ivaretas i alle ledd!

Vi mener at gjennom å stå sammen på tvers av yrker og aldersgrupper, og jobbe hardt for det vi tror på – kan vi skape resultater. Og i LOs arbeid trenger vi flest mulig unge og engasjerte mennesker med på laget. Ungdom må få medbestemmelse. Tradisjonene og kampene i fagbevegelsen må føres videre av ungdommen. Fremtiden må bli inkludert

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.4.1

Fra: 248 – Kjørstad Pål

Pkt. 3.4. Arbeidstakere med høyere utdanning.

Linje 2551 etter tema tilføyes ordet «spesielt». Ny setning blir da: «Undersøkelser viser at solidariske holdninger og utdanning ikke trenger å være motsetninger, men argumentet om at LO har for tette bånd til Arbeiderpartiet er et reelt tema «spesielt» blant en del arbeidstakere med høyere utdanning.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 5.3.4.2

Fra: 73 – Kjøllmoen Siv Karin

Stryk setningen på linje 2552–2553

LO har en informasjonsutfordring i forhold til å tydeliggjøre hva vi oppnår ved det faglig politiske samarbeidet.

Erstattes med

LO skal i perioden se på fordeler og ulemper ved det formaliserte faglig politiske samarbeidet.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.5.1

Fra: 74 – Ostling Kjetil A.

Tillegg på linje 2600

Enkelte forbund har egen studentorganisering. Slik organisering må også profileres gjennom studentmedlemskapet og LOs aktivitet.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 5.3.5.2

Fra: 252 – Strand Pia

Linje 2584 – 2586

Setningen endres til: Formålet med LOs student- og elevmedlemskap er å gjøre LO og forbundene kjent, slik at vi skaper tilhørighet til fagbevegelsen allerede i studietiden. I tillegg vil studenter, når de er i deltidsarbeid, få faglig bistand på jobben.

Begrunnelse:

Det blir feil først og fremst å fokusere på den faglige bistanden som gis studentene som arbeidstakere. Hva med de studentene som ikke jobber ved siden av studiene? Det må være å skape tilhørighet til LO og LOs forbund som er hovedhensikten med studentmedlemskapet, så kommer den faglige bistanden som en god nr to.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.5.3

Fra: 241 – Rønoldtangen Tone

Linjene 2609 – 2610

Setningene: «Motivasjon for å melde seg inn i et fagforbund er ofte å knytte seg til sin framtidige yrkesgruppe. Dette aspektet må også profileres aktivt fra LO på høyskolene og universitetene» fjernes.

Begrunnelse:

LOs forbund i offentlig sektor organiserer med få unntak ikke etter yrke/profesjon. Både NTL og Fagforbundet organiserer f.eks. vertikalt, dvs. alle yrkesgrupper på en arbeidsplass. Mens konkurrerende forbund i andre hovedsammenslutninger gjerne er profesjonsrettet. Dersom LO skulle argumentere for profesjonstilhørighet ovenfor studenter, ville dette være å motarbeide interessene til flere av de største LO forbundene.

Innstilling: Tiltres ikke

Viser til nytt forslag under dagsordenspunkt 5.3.5.7 fra redaksjonskomiteen.

Forslagsnr: 5.3.5.4
Fra: 44 – Svingen Bjørn Sigurd

Forslagsnr 5015 opprettholdes
«LOs Student og elevmedlemskap bør være likt for alle – uavhengig av bransje-tilhørighet». Student og elevmedlemskapet bør være forbundløst.

Begrunnelse:
Lettere å verve til et felles medlemskap, samt bedre informasjonsflyt ut til denne medlemsmassen.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.5.5
Fra: 284 – Høiland Steffen

Gjenreiser forslag 5015
LOs Student og elevmedlemskap bør være likt for alle – uavhengig av bransje-tilhørighet. Student og elevmedlemskapet bør være forbundløst.

Begrunnelse:
Lettere å verve til et felles medlemskap, samt bedre informasjonsflyt ut til denne medlemsmassen.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.5.7
Fra: 331 – Redaksjonskomiteen for vedtekter og organisasjon

Linjene 2609–2610
Setningene: «Motivasjon for å melde seg inn i et fagforbund er ofte å knytte seg til sin fremtidige yrkesgruppe. LO-forbundene har også yrkesfaglige tilbud. Dette aspektet bør profileres aktivt fra LO.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 5.3.6.1
Fra: 24 – Gabrielsen Hans-Christian

Økt satsning på medlems- og tillitsvalgtopplæring

Dyktige og godt skolerte tillitsvalgte på den enkelte bedrift er avgjørende for å sikre medlemmene gode lønns- og arbeidsvilkår. Fagbevegelsens største ressurs og beste ambassadør, er de som allerede er medlemmer, og spesielt de som har påtatt seg et tillitsverv. Kurs og konferanser er viktige steder å lære og bli inspirert.

Tilbudet gjennom medlems- og tillitsvalgtopplæring (MOTO) og toppskoleringen i regi av AOF Norge må styrkes i kongressperioden 2009-2013. Det forutsettes at en større andel av OU-midlene i privat sektor benyttes til medlems- og tillitsvalgtopplæring.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 5.3.6.3
Fra: 53 – Hansen Gunn Dønnestad

Ombud for tillitsvalgte

De tillitsvalgte skal ha et ombud. Endringsforslag: LO vil utrede behovet for, og muligheten for å opprette stilling(er) for tillitsvalgtombud.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.6.4
Fra: 78 – Hogstad Rigmor

Pkt. 3.6

Tilleggsforslag:

Nye metoder/ny teknologi bør tas mer i bruk i tillitsvalgtskoleringen, f.eks. e-læring, videokonferanser osv. sammen med kortere samlinger enn ukes/14-dagers kurs.

Dette fordi mange tillitsvalgte med omsorgsansvar i familien har problemer med deltakelse på skolering som pågår over flere døgn/uke eller lengre. Dette er dessverre særlig et problem for kvinnelige tillitsvalgte.

Dette vil også ha en klar miljøgevinst ved at det blir mindre reising.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 5.3.6.5
Fra: 49 – Hagen Arne

Setning 2716

I setning 2716 stryk den foretrukne hoved. Setningen vil da bli: AOF skal være leverandøren av kurs og konferanser til forbundene og LO.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.6.6
Fra: 74 – Ostling Kjetil A.

Setning nr 2721 og 2722

Stryk «AOF bør naturlig spille en sentral rolle i et fremtidig arbeid med opplæring på arbeidsplassen».

Erstatt setningen med «AOF vil sammen med offentlig høgskole og universiteter spill en sentral rolle i fremtidens arbeid med opplæring på arbeidsplassen».

Setning nr 2721 og 2722.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 5.3.8.1
Fra: 248 – Kjørstad Pål

Pkt. 3.8. Medlemsfordeler

Linje 2821 får ny overskrift «LOFAVØR».

Nåværende overskrift «~~medlemsfordeler~~» fjernes. Ny overskrift på linje 2821 blir «LOFAVØR»

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 5.3.8.2
Fra: 285 – Holmen Therese Anita

Gjenreise forslag nr 5025 Avvikling av LO-favør Mastercard
LO favør Mastercard avvikles.

Begrunnelse:

LO bør ikke tilby sine medlemmer muligheten for kreditt gjennom sitt medlemskap i LO. Det fryktes at det vil bli mange gjeldsofre når renta stiger og høykonjunktoren snur nedover og mener at LO medlemmene vil være best tjent med at mastercard tilbudet avvikles.

Innstilling: Oversendes sekretariatet
Dissens Rolf Bersås: Tiltres

Forslagsnr: 5.3.8.3
Fra: 56 – Grande Arild

LO Favør Mastercard med ny ordlyd

LOfavør Mastercard skal bare være et tilbud til medlemmer som ønsker det.

Forslaget går på at kapitalismen skal ikke oppsøke våre medlemmer uanmeldt. Da er det bedre om at de som skulle ønske og benytte seg av dette tilbudet som ligger i LO Favør Mastercard. Tar selv personlig kontakt og ber om og få dette tilsendt. Dette er noe som skaper unødig støy rundt medlemskapet for mange og skaper diskusjoner som tillitsvalgte ikke kan forsvare.

Viser til forslag 5025:
LOfavør Mastercard avvikles.

Begrunnelse:

LO bør ikke tilby sine medlemmer muligheten for kreditt gjennom sitt medlemskap i LO. Det fryktes at det vil bli mange gjeldsofre når renta stiger og høykonjunktoren snur nedover og mener at LO medlemmene vil være best tjent med at mastercard tilbudet avvikles.

Innstilling: Oversendes sekretariatet
Dissens Rolf Bersås: Tiltres

Forslagsnr: 5.3.8.4
Fra: 285 – Holmen Therese Anita

Gjenreise forslag 5026. Valg til LOfavør-komiteen i fylkene

LO favør-komiteen i fylkene må velges på den første fylkeskonferansen etter ordinær LO kongress. Komiteen må være balansert med begge kjønn. Komiteens virke er til neste ordinære kongress.

Begrunnelse:

Det må være naturlig at det er fylkeskonferansen som velger LOfavør-komiteen i fylkene.

Innstilling: Tiltres ikke

Dissens Rolf Bersås: Tiltres

Forslagsnr: 5.3.8.5

Fra: 284 – Høiland Steffen

Forslag nr. 5026 gjenreises

Gjenreises: Valg til LO Favør-komiteen i fylkene.

LOfavør-komiteen i fylkene må velges på den første fylkeskonferansen etter ordinær LO-kongress. Komiteen må være balansert med begge kjønn. Komiteens virke er til neste ordinære kongress.

Begrunnelse:

Det må være naturlig at det er fylkeskonferansen som velger LOfavør-komiteen i fylkene.

Innstilling: Tiltres ikke

Dissens Rolf Bersås: Tiltres

Forslagsnr: 5.3.8.6

Fra: 282 – Bersås Rolf

Valg til LOfavør-komiteen i fylkene

Gjenreise forslag 5026

LOfavør-komiteen i fylkene må velges på den første fylkeskonferansen etter ordinær LO-kongress. Komiteen må være balansert med begge kjønn. Komiteens virke er til neste ordinære kongress.

Begrunnelse:

Det må være naturlig at det er fylkeskonferansen som velger LOfavør-komiteen i fylkene.

Innstilling: Tiltres ikke

Dissens Rolf Bersås: Tiltres

Forslagsnr: 5.3.8.7
Fra: 282 – Bersås Rolf

Avvikling av LOfavør Mastercard

Gjenreise forslag 5025. LOfavør Mastercard avvikles.

Begrunnelse:

LO bør ikke tilby sine medlemmer muligheten for kreditt gjennom sitt medlemskap i LO. Det fryktes at det vil bli mange gjeldsofre når renta stiger og høykonjunktura snur nedover og mener at LO medlemmene vil være best tjent med at mastercard tilbudet avvikles.

Innstilling: Oversendes sekretariatet
Dissens Rolf Bersås: Tiltres

Forslagsnr: 5.3.9.1
Fra: 167 – Ås Britt Helene

Fylkeskonferanse sammensetning

Fylkeskonferansen settes sammen etter samme regler som kongressen og representantskapet med forbundsrepresentanter og lokal- org. representanter.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.9.2
Fra: 265 – Fiskvik Kleiv

3.9 LOs lokale og regionale arbeid

Inn i linje 2898 i sekretariatets innstilling tas inn følgende:

«Der hvor innrapportering av medlemsgrunnlag fra forbundenes lokale avdelinger til LOs lokale organisasjoner, og kontingentinngang, fungerer tilfredsstillende vil dette kunne fortsette som **tidligere.**»

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 5.3.9.3
Fra: 285 – Holmen Therese Anita

Gjenreise forslag 5032. Forslaget må realitetsbehandles, oversendes redaksjonskomiteen

Omfordeling av midler til lokalorganisasjonene

LOs lokalorganisasjoner må styrkes gjennom omfordeling av midler fra sentralt og ut til lokalorganisasjonene.

Begrunnelse:

Det sitter enormt mange dyktige tillitsvalgte ute i lokalorganisasjonene med stort pågangsmot og innsatsvilje, men dårlig økonomi i lokalorganisasjonene er til hinder for mer aktive lokalorganisasjonene. Derfor mer penger ut til lokalorganisasjonen, det er lokalt en har mulighet til å skaffe flere medlemmer og vekke medlemmenes interesse.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 5.3.9.4
Fra: 285 – Holmen Therese Anita

Gjenreise forslag nr 5008. Styrke ungdomsarbeidet i LOs lokalorganisasjoner

Det velges ungdomsleder med personlig vara i de enkelte lokale LO avdelinger. Leder for ungdomsutvalg i LOs lokalorganisasjoner danner LOs ungdomsutvalg i fylket. De velger selv leder/nestleder. Valgene er for 1 år om gangen. Ungdomsutvalget på fylkesplan kan innkalle ungdomsutvalg/ungdomstillitsvalgte i de forskjellige fagforeninger/forbund. Disse møter med tale og forslagsrett.

Begrunnelse:

Styrke ungdomsarbeidet i LOs lokalorganisasjoner.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 5.3.9.5
Fra: 284 – Høiland Steffen

Gjenopptar forslag 5038

Forslag om gjennomgang av LOs lokale organisering, herunder ordningen med distriktskontorer

Sekretariatet gis i oppdrag å nedsette et bredt sammensatt utvalg for å evaluere LOs lokale organisering, herunder lokalorganisasjonene, fylkesorganisasjonen og LOs distriktskontorer. Evalueringen skal ta sikte på å effektivisere og demokratisere organisasjonsleddene. I første omgang bør det opprettes en prøveordning hvor 3 – 5 distriktssekretærer velges av det demokratisk valgte fylkesleddet. LOs representantskap gis fullmakt til å foreta de nødvendige endringer i vedtekter, eventuelt også retningslinjer, etter innstilling fra sekretariatet.

Begrunnelse:

Etter kongressen i 1993 er lite gjort for å foreta en effektivisering og demokratisering av LOs organisasjonsledd. På kongressen i 1997 ble det riktignok vedtatt å opprette LO i Oslo som en LO-avdeling i henhold til vedtak på kongressen i 1993 og senere vedtak i LOs representantskap. Etter 1997 har det imidlertid skjedd lite for å demokratisere og effektivisere LOs organisasjon i fylkene. Det er fremdeles uklarehet hos både medlemmene og det enkelte organisasjonsledd hvilke arbeidsoppgaver som tillegges LOs distriktskontorer og lokalorganisasjoner i henhold til vedtektene. For å effektivisere bruken av de økonomiske midler som LO har stilt til disposisjon for distriktskontorene bør også dette gå inn i evalueringen. I evalueringen bør alle ledd i fagbevegelsen delta, både på forbunds, region / fylkesnivå, avdelinger og LOs lokalorganisasjoner.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.9.6
Fra: 261 – Gundersen Tore Leif

LOs lokalorganisasjoner

Gjenreiser forslag 5034:

LOs lokalorganisasjoner styrkes med økonomiske overføringer.

Begrunnelse:

Viser til vedtekter for LOs lokalorganisasjoner paragraf 2, formål, som sier hvilke arbeidsoppgaver lokal LO skal utfylle, eksempelvis – samordne faglig- og politisk virksomhet, drive planmessig studie- og opplysningsarbeid, samfunnsmessig planlegging av arbeidslivet, lede fellesarrangementer, samt delta i styrer og råd som representanter for lønnstakerne.

Disse arbeidsoppgavene lar seg vanskelig gjennomføre med de økonomiske ressursene som ligger til grunn i dag.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 5.3.9.7

Fra: 284 – Høiland Steffen

Gjenreiser forslag nr: 5032, 5034, 5035 og 5036

Alle disse forslag har til felles at de vil styrke LOs lokalorganisasjoner økonomisk. Dette er absolutt nødvendig, og da særlig de små lokalorg som knapt har inntekter til å dekke kostnader til papir og porto.

Viser også til forslag 5031 (FF) som er ivaretatt. Her vil man utvikle og stille større krav til LOs lokalorg, i forhold til aktivitet og pålagte oppgaver. Dette vil kreve større økonomisk handlingsrom. Aktivitet og økonomi henger sammen.

Forslagene jeg gjenreiser skal oversendes sekretariatet etter innstillingen, men jeg vil ha dem oversendt redaksjonskomiteen for Org.saker. Kongressen må få muligheten til å realitetsbehandle disse forslagene.

Lokalorganisasjonens økonomi må styrkes!

Forslag 5032: LOs lokalorganisasjoner må styrkes gjennom omfordeling av midler fra sentralt og ut til lokalorganisasjonene.

Begrunnelse:

Det sitter enormt mange dyktige tillitsvalgte ute i lokalorganisasjonene med stort pågangsmot og innsatsvilje, men dårlig økonomi i lokalorganisasjonene er til hinder for mer aktive lokalorganisasjonene. Derfor mer penger ut til lokalorganisasjonen, det er lokalt en har mulighet til å skaffe flere medlemmer og vekke medlemmenes interesse.

Forslag 5034: LOs lokalorganisasjoner styrkes med økonomiske overføringer.

Begrunnelse: Viser til vedtekter for LOs lokalorganisasjoner paragraf 2, formål, som sier hvilke arbeidsoppgaver lokal LO skal utfylle, eksempelvis – samordne faglig- og politisk virksomhet, drive planmessig studie- og opplysningsarbeid, samfunnsmessig planlegging av arbeidslivet, lede fellesarrangementer, samt delta i styrer og råd som representanter for lønnstakerne. Disse arbeidsoppgavene lar seg vanskelig gjennomføre med de økonomiske ressursene som ligger til grunn i dag.

Forslag 5035: Det må tilføres midler til LO-sentrene/Lokale LO slik at det blir mulig å opprettholde/opprette LO-sentre i lokalmiljøene. Det utpekes enkelte LO-sentre som prøvesentre for etablering av fellesløsninger hva gjelder assistanse i forbindelse med problemløsninger, rådgivningsfunksjoner på tvers av forbunds- og overenskomstområder, profilering og vervetiltak, medlems- og tillitsvalgtoppplæring, politisk og samfunnmessig engasjement for øvrig i regionen.

Begrunnelse: For å kunne gi bedre service til medlemmene er LO-sentrene et viktig moment som bør tas vare på og styrkes. Det er et stort pluss at medlemmer kan komme innom et sted hvor de møter en åpen dør og mennesker som kan hjelpe eller formidle beskjeder. Vi tenker også på muligheten for å kunne etablere en juridisk rådgivning, noe det ikke er midler til i dag. Ofte er tillitsvalgtfunksjoner og organisasjonen selv for svake til alene og klare alle disse funksjonene. Fellesskaps-tanken her vil kunne styrke LO og forbundsområdene vesentlig, slik at et fagforeningsmedlemsskap blir mer verd.

Forslag: 5036: Styrke den lokale organisasjonen gjennom bemanning på LO-sentrene. LO-sentrenes rolle må styrkes, også med muligheter for uttak av bemanningsressurser til LO-sentrene. Sentrenes muligheter for å samordne den faglige og politiske virksomheten vil styrkes ved å tilføre bemanningsressurser.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 5.3.9.8
Fra: 284 – Høiland Steffen

Endringsforslag: Setningen på linje 2901 og 2902

Setningen på linje 2901 og 2902 strykes og erstattes med: LO (sentralt) vil jobbe aktivt for å styrke lokalorganisasjonene økonomisk og organisatorisk. Dersom lokalorganisasjonene selv mener det er hensiktsmessig, kan man slå seg sammen med nærliggende lokalorganisasjon.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 5.3.9.9
Fra: 57 – Nordbø Torleiv

Jurister ved LOs Stavanger-kontor

LO må straks ansette nye jurister ved regionskontoret i Stavanger. Kontoret må bemannes til samme nivå som vi hadde i 2005-2007. Det er i alle fall like miljøvennlig.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 5.3.9.10
Fra: 44 – Svingen Bjørn Sigurd

Forslagsnr 5039 opprettholdes
Forslag om evaluering av ordningen med LOs distriktssekretærer

LOs distriktssekretærer

Ordningen med LOs distriktssekretærer evalueres, herunder at LOs distriktssekretærer skal velges eller fortsatt være tilsatt i LO sentralt. I evalueringen bør alle ledd i fagbevegelsen bringes inn, både på forbunds, region/fylkesnivå, avdelinger og LOs lokalorganisasjoner.

Begrunnelse:

LOs distriktssekretærordning har vart i mange år, uten at ordningen er evaluert. For mange av medlemmene er det ganske uklart hvilken rolle distriktssekretæren har og hvilke oppgaver som er tillagt denne stillingen. Uklarheten gjelder eksempelvis distriktssekretærens rolle og arbeidsoppgaver i forhold til de formål som LOs lokalorganisasjoner og forbundenes regionale organisasjonsledd arbeider for å ivareta.

En evaluering vil kunne avklare om dagens ressursfordeling innen LO er hensiktsmessig.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.9.11
Fra: 284 – Høiland Steffen

Gjenreiser forslag 5008: Styrke ungdomsarbeidet i LOs lokalorganisasjoner

Det velges ungdomsleder med personlig vara i de enkelte lokale LO avdelinger. Leder for ungdomsutvalg i LOs lokalorganisasjoner danner LOs ungdomsutvalg i fylket. De velger selv leder/nestleder. Valgene er for 1 år om gangen. Ungdomsutvalget på fylkesplan kan innkalle ungdomsutvalg/ungdomstillsvalgte i de forskjellige fagforeninger/forbund. Disse møter med tale og forslagsrett.

Begrunnelse:

Styrke ungdomsarbeidet i LOs lokalorganisasjoner.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 5.3.9.12
Fra: 44 – Svingen Bjørn Sigurd

Forslagsnr 5008 opprettholdes

Jeg er sjøl aktiv ungdomsleder i avd, og synes forslaget er godt.

Styrke ungdomsarbeidet i LOs lokalorganisasjoner
Det velges ungdomsleder med personlig vara i de enkelte lokale LO avdelinger.
Leder for ungdomsutvalg i LOs lokalorganisasjoner danner LOs ungdomsutvalg i fylket. De velger selv leder/nestleder. Valgene er for 1 år om gangen. Ungdomsutvalget på fylkesplan kan innkalle ungdomsutvalg/ungdomstillitsvalgte i de forskjellige fagforeninger/forbund. Disse møter med tale og forslagsrett.

Begrunnelse:

Styrke ungdomsarbeidet i LOs lokalorganisasjoner.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 5.3.10.1
Fra: 237 – Stava Geir Allan

Linje 2924 – nytt prikkpunkt

– arbeide for helt eller delvis frikjøp for ledere av LOs lokalorganisasjoner.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 5.3.11.1
Fra: 253 – Johnsen Lars Morten

Vedtak i organisasjonskomiteen

Vedtak i organisasjonskomiteen må kunne tas opp til ny behandling i komiteen dersom det framkommer nye opplysninger, og/eller under 50 % av medlemmene i komiteen deltok i behandlingen.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt Se nytt forslag (1881) under dagsordenpunkt 5.3.11. fra red. kom. organisasjon og vedtekter.

Forslagsnr: 5.3.11.3

Fra: 331 – Redaksjonskomiteen for vedtekter og organisasjon

Organisasjonsprogrammet linje 3010 og videre får følgende ordlyd:

Følgende regler gjelder for komiteens arbeid:

1. Tvister om organisasjonsområder kan forelegges organisasjonskomiteen til avgjørelse.
2. Organisasjonskomiteens avgjørelse kan bringes inn for Sekretariatet. Krav om behandling i Sekretariatet må fremmes innen 2 uker. Sekretariatets avgjørelse er endelig.
3. Dersom Sekretariatet finner at en tvist reiser spørsmål om større endringer i organisasjonsmønsteret skal saken legges fram for Representantskapet. Den avgjørelsen som treffes i henhold til pkt. 2 gjelder inntil Representantskapets avgjørelse foreligger, med mindre Sekretariatet har fattet annet vedtak.
4. I særlige tilfeller kan organisasjonskomiteens arbeidsutvalg treffe foreløpig avgjørelse.
5. Oppstår det tvist mellom LO og arbeidsgivermotparten om valg av tariffavtale og løsningen av denne tvist ikke er i samsvar med LOs vedtak i organisasjonskomiteen, kan saken tas opp til ny behandling.
6. Disse reglene får ikke anvendelse på tvister som er forelagt organisasjonskomiteen før kongressen 2009.

Innstilling: Tiltres

Dagsorden pkt 6 LOs vedtekter

Forslagsnr: 6.1.1.2

Fra: 176 – Turøy Raymond

Utredning av konsekvenser ved å opprette distriktsstyrer i hvert fylke

I perioden 2009-2013 gjøres det forsøk med å opprette et LO-styre i minst 3 fylker. Slikt styre velges av fylkeskonferansen. Prøveprosjektene evakueres i perioden, og gjennomføres eventuelt som en fast ordning for alle fra neste kongress.

Forslag 6008 tas opp igjen: Utredning av konsekvenser ved å opprette distriktsstyrer i hvert fylke. Konsekvensene ved å opprette et eget distriktsstyre i hvert fylke utredes i kongressperioden 2009-2013 på bakgrunn av forsøk, gjennomført i minst 3 fylker, etter forslag fra fylkeskonferansen.

Begrunnelse:

LO i fylkene mangler et fylkesvis faglig og politisk koordineringsledd som kan samordne og påvirke, og som kan bistå forbundenes lokale ledd ved behov. Eventuelt opprettelse av egne distriktsstyrer i fylkene vedrørende LOs organisasjon, og er et omfattende forslag som går på selve strukturen. Konsekvensene ved et slikt forslag må utredes basert på konkrete forsøk.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 6.1.11.1

Fra: 268 – Yousefi Mandana

Tillegg til vedtektenes § 11. Likestilling

De tillitsvalgte på alle nivå bør gjenspeile medlemsmassen, også når det gjelder etnisk bakgrunn.

Viser til forslag 10024: Representativ kongress i 2013

Det er et mål at andelen delegater med ikke-vestlig bakgrunn på LO-kongressen 2013 skal tilsvare andelen LO-medlemmer som har slik bakgrunn.

Begrunnelse:

På LO-kongressen i 2005 var det ingen delegater med innvandrerbakgrunn. Innvandrerbefolkningen utgjør ca 9 % av befolkningen. I Oslo utgjør innvandrerbefolkningen ca 25 %. LO har et betydelig antall medlemmer med ikke-vestlig bakgrunn. De tillitsvalgte på alle nivå bør gjenspeile medlemsmassen.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Det vises til § 1 i vedtektene og kapittel 5 i handlingsprogrammet vår egen organisasjon.

Dagsorden pkt 8 LOs handlingsprogram

Forslagsnr: 8.1.11

Fra: 232 – Ertsås Cathrine Sæther

Ny setning på linje 2127, under 1. Fagbevegelsens utfordringer

Ny tekst i (...) Da trenger vi en sterk og modig fagbevegelse. Arbeidet med å styrke egen organisasjon gjennom dyktige tillitsvalgte og rekruttering og skoloring av nye medlemmer må være en prioritert oppgave. «Oppmerksomheten må i større grad rettes mot unge arbeidstakere. Utfordringen er å få en levende organisasjon som

gir løsninger på det ungdom etterspør og lytte til dem. Samtidig må LO opptre slik at denne gruppen føler seg representert i fagbevegelsen og at fagbevegelsens standpunkter speiler det denne gruppen er opptatt av.» Medlemskapet (...)

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

10 Diverse forslag

Forslagsnr: 10.1.1
Fra: 294 – Fossmo Bjørn Inge

Endringsforslag til forslag 10042

Første setning i forslaget endres til følgende: LO vil, i samarbeid med forbundene, søke å tilføre Folkets Hus Fond betydelig økte rammevilkår og tilskudd som et virkemiddel for å utvikle og revitalisere Folkets Husene i tråd med Folkets Hus Landsforbund sitt arbeidsprogram, samt kunne oppfylle Folkets Hus Fond sitt formål og vedtekter ønsket retning.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 10.1.2
Fra: 148 – Robstad Bjarne

2804, s. 20. Ny setning. Tidligere innsendt forslag nr. 9060

– LO må fortsatt ha en sterk påvirkning i forhandlingene om trygdeoppgjørene, og vil arbeide for at Norsk Pensjonistforbund fortsatt skal ha forhandlingsrett.

Forslag 9060 tas opp igjen. Nye avsnitt:

LO vil fortsatt arbeide for et godt samarbeid med Norsk Pensjonistforbund for å styrke pensjonistenes situasjon gjennom de saker og områder som er av felles interesse mellom Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Pensjonistforbund knyttet til pensjonsreformene.

LO ser gjerne at det etableres og utvikles et godt samarbeid mellom de ulike LO-forbundene lokalt og Norsk Pensjonistforbunds lokale foreninger.

Begrunnelse:

LO kan ikke pålegge forbundene å etablere kollektive medlemskap i Norsk Pensjonistforbund.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Redaksjonskomite 1 for handlingsprogrammet

Forslagsnr: 8.1.1
Fra: 66 – Krogstad Steinar

Handlingsprogram Fagbevegelsens utfordringer

Den store forskjellen i lengden av yrkesdeltakelse og levealder mellom ulike yrker og sosiale grupper av befolkningen er en av de største utfordringene LO står overfor. Det er vel dokumentert at det er en klar sammenheng mellom dette og om arbeidet gir de ansatte kontroll, innflytelse og variasjon. LO vil etablere en oversikt over status og utfordringer og fremme tiltak for å utvikle et mer bærekraftig arbeidsliv.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.1.3
Fra: 73 – Kjellmoen Siv Karin

Sosialdemokrati

Foreslår å stryke ordet sosialdemokratisk på linje 2116.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.1.6
Fra: 12 – Hennem Vidar

Side 14 – linje 190–191

Forslag 8047 tas opp igjen. Setningen endres til: LO vil fortsatt medvirke til å styre og påvirke samfunnsutviklingen i tråd med arbeiderbevegelsens idégrunnlag.

Begrunnelse:

Dette for ikke å ekskludere politiske partier som deler fagbevegelsens grunnleggende verdisyn.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.1.7
Fra: 244 – Agledal Dag

147

Forslag 8021 tas opp igjen:

Opprettholdelse av forslagsnr. 8021 fra NTL: Tilføy hele avsnittet fra linje 828-833

Begrunnelse:

Dette er en beskrivelse av et av LOs største utfordringer i kommende kongressperiode.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.1.8
Fra: 40 – Pedersen Roy

Forslag til nytt avsnitt fra linje 2018

Avregulering av markedene har ført til en omfattende maktforskyving til fordel for kapital- og markedskrefter. Avskaffing av kapitalkontroll og andre begrensninger i kapitalens frie bevegelighet har ført til at finanskapitalen har fått en dominerende rolle i den økonomiske utviklingen. Et av resultatene er en spekulasjonsøkonomi uten sidestykke i moderne historie. Dette truer arbeidsplasser så vel som nasjonale økonomier verden over.

Begrunnelse:

Pågående verdenskrise har som en viktig årsak spekulasjonsøkonomien. Dette er allerede et politisk tema internasjonalt. LO må vise at vi har en retning i denne debatten og for å løse utfordringer. Avsnittet finnes i LO i Oslos forslag 8003.

Innstilling: Ivaretatt. Se tariffpolitisk uttalelse

Forslagsnr: 8.1.9
Fra: 93 – Thorske Anne-Lise

Fagbevegelsens utfordringer

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Fagforbundet tilsluttet LO er medlem i NF. I så vel nasjonalt som internasjonalt arbeid samarbeider fagbevegelsen med NF.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.1.10
Fra: 18 – Olsson Terje O.

Engasjement i A-pressen – evaluering
Forslag 8056 tas opp igjen:

LO evaluerer sitt engasjement i A-pressen, med fokus på nødvendigheten av å sikre aviser på venstresiden i alle byer av en viss størrelse.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.1.12
Fra: 78 – Hogstad Rigmor

Til kap 1 Fagbevegelsens utfordringer

Linje 2127 – 2129 endres slik:

«Medlemskapet må gjøres attraktivt. Tariffavtalene må få større betydning.»
(dvs stryke fra ordet også til og med velferdsordningene)

Begrunnelse:

Dette er i direkte motstrid til en velferdsstat med universielle og kollektive ordninger for alle. Vil virke ekskluderende for grupper som er støtt ut av arbeidslivet. Kan medvirke til økte klasseskiller mellom de som har jobb og de som ikke har.

Innstilling: Ivaretatt

Ved at setningen endres til: Medlemskapet må gjøres attraktivt også ved at tariffavtalene bidrar til å utvikle og forsterke de generelle velferdsordningene. Tariffavtalene må få større betydning. Rekkefølgen på setningene bør endres slik: Tariffavtalene må få større betydning. Medlemskapet må gjøre ennå mer attraktivt også ved tariffavtalene bidrar til å utvikle og forsterke de generelle velferdsordningene.

Forslagsnr: 8.2.17
Fra: 264 – Bekkevold Iren

Linje 284 – 292

Endring i teksten:

IA-avtalen må videreføres med strengere krav til arbeidsgivers tilretteleggingsplikt.

Begrunnelse:

Økonomiske forhold gjør at det er mer lønnsomt for arbeidsgiver at syke arbeidstakere forblir syke.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslaget refereres til debattheftet der IA-avtalen var omtalt i Kap. 2, Arbeid til alle, underkapittel «Livsfasepolitikk». I sekretariatets innstilling er ikke IA-avtalen omtalt i kapittel 2 lenger, men i kapittel 4 som eget underkapittel, «Inkluderende arbeidsliv.» Forslaget er delvis alt dekket gjennom innstillingen til Forslag 8.4.7... IA-avtalen må videreføres og videreutvikles med tanke på å gjøre avtalen mer forpliktende for myndighetene og virksomhetene... Ved å gjøre avtalen mer forpliktende for virksomhetene, er arbeidsgivers tilretteleggingsplikt skjerpet.

Forslagsnr: 8.3.64

Fra: 55 – Eriksen Per Bjørn

EUs tjenstedirektiv – LO sekretariatets fire krav

LOs fire krav er:

- At tjenstedirektivet ikke er til hinder for tiltak mot sosial dumping, samt at ytterligere tiltak som LO krever – herunder solidaransvar – blir iverksatt og gjennomført.
- At Allmenngjøringsinstituttet skal videreføres og utvikles.
- At nasjonal styringsrett over viktige samfunnsområder skal beholdes og at grunnleggende samfunnsoppgaver fortsatt løses gjennom offentlig sektor – eksempelvis helse, sosiale tjenester, skole, transport og produksjon av elektrisk kraft.
- At tjenstedirektivet ikke berører nasjonale arbeidsrettslige spørsmål eller er til hinder for den norske modellen for trepartssamarbeid.

Det forventes at disse fire kravene blir tatt inn i en eventuell Soria-Moria 2-erklæring, dersom det blir en rødgrønn regjering i september. Dersom det blir reaksjoner fra ESA eller EFTA-domstolen må myndighetene igjen ta opp spørsmålet om reservasjon mot direktivet.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.4.1
Fra: 74 – Ostling Kjetil A.

Følgende ordlyd tilføyes i linje 2628

LO vil jobbe for at arbeidsgiver utvikler og tar i bruk kartleggingsverktøy som fanger opp reelle arbeidsmiljøbelastninger knyttet til vold og trusler om vold. Det må videre etableres sikkerhetsopplæring for alle ansatte i virksomheter der ansatte er utsatt for dette.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslag til ny tekst linje 2628: ....hensikt. Arbeidsgiver må kartlegge arbeidsmiljøbelastninger knyttet til vold og trusler om vold. Det må etableres sikkerhetsopplæring for alle ansatte i virksomheter der ansatte er utsatt for dette. Her er forebyggende arbeid... Begrunnelse: Dette kan være med på å synliggjøre arbeidsgivers ansvar, og viktigheten av det forebyggende arbeidet. Det er imidlertid ikke nødvendig å kreve at arbeidsgiver utvikler verktøy, da slike allerede finnes, hovedutfordringen er at virksomhetene tar disse i bruk.

Forslagsnr: 8.4.2
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Linje 2564

Renhold, hotell og restaurant, jordbruk og gartneri, varehandel og frisørbransjen må få regionale verneombud.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

En uttømmende opplisting av bransjer er en innsnevring av sekretariatets innstilling «flere bransjer enn i dag». Regjeringen har startet arbeidet med å etablere slike ordninger innen renhold samt hotell- og restaurantområdet.

Forslagsnr: 8.4.3
Fra: 58 – Tranøy Atle

Til handl.progr. kap. 4

Linje 2563, tilføyelse:

Som en naturlig oppfølging av dette bør det vurderes å endre verneombudenes benevnelse til HMS ombud, og utvide deres formelle forankring til flere områder innen HMS lovgivningen utover AML. Dette vil sikre ansattes medvirkning innen det totale HMS arbeidet.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.4.4
Fra: 229 – Høgvoll Grete

Arbeidsmiljøloven

Den enkelte arbeidstakers mulighet for egen kontroll av tempo og arbeidsorganisering må strykes gjennom å stryke Arbeidsmiljølovens bestemmelser.

Forslaget ønskes inn i LOs handlingsplan etter punktum i linje 2581.

Innstilling: Tiltres ikke

Arbeidsmiljøloven § 4-2 nr. 2, særlig bokstav b og c ivaretar forslaget.

Forslagsnr: 8.4.5
Fra: 53 – Hansen Gunn Dønnestad

Biologiske, fysiske- og kjemiske arbeidsmiljøforhold

Ny tekst fra linje 2596: (tillegg)

(LO må...): LO «vil» sette fokus på mulige helsefarer knyttet til «stråling»/elektromagnetiske felt slik som fra moderne IKT-utstyr/trådløse nettverk.

Resten av avsnittet uforandret.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Ny tekstlinje 2596: ....arbeidslivet. LO vil sette fokus på mulige helsefarer knyttet til elektromagnetiske felt slik som fra moderne IKT-utstyr og trådløse nettverk. Kunnskapen... Begrunnelse: – Endringen fra «må» til «vil» kan vanskelig sees å ha konsekvenser, men «vil» faller språklig mer naturlig. -Stråling er faglig galt, og elektromagnetiske felt dekker det som ofte kalles stråling. – Om trådløse nettverk er omfattet av begrepet «moderne IKT-utstyr» kan det være delte meninger om. Forslaget er derfor imøtekommet.

Forslagsnr: 8.4.7
Fra: 242 – Berge Jarle

Linje 2533, tillegg til første setning:

.....med tanke på å gjøre avtalen mer forpliktende.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Ny tekst linje 2533: ...videreutvikles med tanke på å gjøre avtalen mer forlikende for myndighetene og virksomhetene. IA-avtalen... Begrunnelse: Ny avtaletekst må forplikte myndighetene, partene og virksomhetene til mer aktiv innsats for til å hindre utstøting og for tidlig overgang til pensjonsytelser. Det må bli større fokus og forpliktelser i samhandlingen med virksomhetene fra NAV, fastleger-, helseforetak – behandlingsapparatet.

Forslagsnr: 8.4.8

Fra: 278 – Strømme Gunvor

Stillingsvern

Forslag 8327 tas opp igjen:

Kapittel 4 Et bedre arbeidsliv

I linje 512 etter 1. avsnitt om Lov og regelverk tilføyes:

Arbeidstaker som pga sykdom mottar rehabiliteringspenger eller tidsbegrenset uførestønad, og som skal tilbake til det arbeidsforholdet personen er sykemeldt fra skal ikke kunne sies opp fra sin stilling i løpet av stønadsperioden.

Begrunnelse:

Dette vil bedre stillingsvernet for arbeidstakere med tidsbegrenset uførestønad/ rehabilitering fra folketrygden.

Stillingsvernet slik det er i dag er urimelig og ikke i samsvar med avtalen om inkluderende arbeidsliv, færre på uførepensjon og flere i full tids jobb.

Eks:

En arbeidstaker blir langtidssykemeldt. Etter ett år tilstås rehabiliteringspenger.

I løpet av rehabiliteringsperioden eller etter, kan tidsbegrenset uførestønad tilstås.

Rehabiliteringspenger kan innvilges for 52 uker med mulighet for å forlenge i ytterligere 52 uker.

Tidsbegrenset uførestønad kan innvilges for 1-4 år.

Både rehabiliterings og tidsbegrenset uførestønad innvilges fordi det er stor sannsynlighet for at arbeidstakeren skal kunne komme tilbake i arbeid.

Stillingsvern og arbeidsgivers praksis:

Sykemeldt arbeidstakere i offentlig virksomhet kan sies opp fra sin stilling etter 1 år, med mulighet til å beholde stillingen i 2 år.

Sykemeldt arbeidstaker i privat virksomhet kan sies opp etter 1 års sykefravær.

Eks:

kvinne 45-50 år i 100 % stilling. Blir 50 % sykemeldt 1 år. Tilstås rehabiliteringspen-
ger og siden tidsbegrenset uførestønad. Fravær pga sykdom fra sin 50 % stilling i 3
år. Etter 2 år blir hun oppsagt fra den 50 % stilling hun er sykemeldt fra. Når kvin-
nen etter 3 år er klar for å gå tilbake i 100 % jobb, har hun ingen 100 % stillings-
hjemmel lenger. Konsekvensen blir ofte varig uføreytelse/ eller kun deltidsjobb.

Innstilling: Tiltres ikke

Ansatte i offentlig sektor er i praksis beskyttet mot oppsigelse på grunn av sykefravær i to år. Deretter må det vurderes i hvilken grad vedkommende som følge av sykdommen er blitt varig uskikket til forsvarlig å utføre sin tjeneste, eventuelt kan omplasseres. Ansatte i privat virksomhet er iht aml § 15-8 beskyttet i ett år mot oppsigelse begrunnet i sykefraværet. Det er etter det ikke fritt frem for en arbeidsgiver til å gi oppsigelse. Denne må tilfredsstillende kravet til «saklig grunn» i aml § 15-7, hvilket innebærer en beskyttelse i en nokså lang periode utover et år. Arbeidsgiver har også et tilretteleggingsansvar iht aml § 4-6. Skulle det bli helt umulig å si opp en ansatt før vedkommende eventuelt har blitt varig ufør, vil dette slå negativt ut for arbeidssøkere som av forskjellige årsaker har større risiko for sykefravær.

Forslagsnr: 8.4.9

Fra: 90 – Rødseth Berit

Linje 2564

Renhold, hotell og restaurant og varehandel må få regionale verneombud.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

(I samsvar med innstilling til forslag 8.4.2) En uttømmende opplisting av bransjer er en innsnevring av Sekretariatets innstilling «flere bransjer enn i dag».

Forslagsnr: 8.4.10

Fra: 33 – Karlsen Erling

Verneombud og arbeidsmiljøutvalg

Linje 2573 tillegg: og havbruk

Innstilling: Tiltres ikke

Arbeidstakerne i havbruksnæringen kommer innunder arbeidsmiljøloven, og følger de bestemmelsene som gjelder for verneombud og opplæring.

Forslagsnr: 8.4.11
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Kap. 4 Et bedre arbeidsliv

Vold og trusler. Tilleggsforslag Linje 2633:

LO krever at all kontanthåndtering av penger på kollektive transportmidler opphører.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Ny tekst linje 2633: ....bemanning. LO vil arbeide for å fjerne håndtering av penger på kollektive transportmidler, slik at det på sikt kan opphøre. Begrunnelse: Ulike erfaringer med systemer som erstatter kontantbeholdning tilsier at forslaget bør vurderes i en helhetlig sammenheng. Tilgjengelighet og service til publikum og personvern knyttet til teknologiske løsninger, som erstatter kontantbeholdning, bør blant annet også vurderes.

Forslagsnr: 8.4.12
Fra: 247 – Nustad Torill

Kap. 4: Et bedre arbeidsliv

Linje 2639 – styrke « sykdom slik som HIV» erstattes med: seksuell orientering.

Linje 2670 – tillegg Reduksjon av den daglige arbeidstida er et viktig virkemiddel.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

pkt. 1. Ny tekst Linje 2639 LO vil intensivere arbeidet mot alle former for diskriminering og stigmatisering, enten det skyldes kjønn, etnisitet, sykdom slik som HIV, seksuell orientering eller andre grunner.

Begrunnelse:

1. Dersom man erstatter «sykdom slik som HIV» med «seksuell orientering», reduseres oppmerksomheten på stigmatiserende sykdommer, men ved å peke på flere diskrimineringsutsatte grupper, forsterkes avsnittet. Tiltres ikke pkt. 2
Begrunnelse: 2. Avsnittet argumenterer for økt kunnskap om effekten av ulike måter å organisere arbeidstid og arbeidsprosesser på. Ved å bare fokusere på arbeidstidslengde som et viktig virkemiddel, gis et inntrykk av dette tiltaket er mer hensiktsmessig og effektivt enn andre. Det er det ikke belegg for å hevde. Kapittel 3 omtaler arbeidstid, herunder arbeidstidsreduksjoner.

Forslagsnr: 8.4.13
Fra: 144 – Dahl Merete

Ny tilføyelse/avslutning side 16 linje 2641
«seksuell orientering», eller kjønn.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Ny tekst l. 2641: LO vil intensivere arbeidet mot alle former for diskriminering og stigmatisering, enten det skyldes kjønn, etnisitet, sykdom slik som HIV, seksuell orientering eller andre grunner. Arbeidsmiljøloven må endres slik at det ikke lenger blir anledning til å diskriminere i arbeidslivet på grunn av seksuell orientering. Begrunnelse: Det er veldokumentert at kjønnsdiskriminering forekommer til tross for forbud i AML og likestillingsloven. Intensjonen til forslaget bør derfor imøtekommes, men i første del av avsnittet.

Forslagsnr: 8.6.2
Fra: 220 – Slettbakk Stein

Forslag til endring av avsnitt etter punktum linje 3034
En oppgradering/elektrifisering av dagens jernbanenett, samt en forlengelse av Nord-Norge banen fra Fauske til Kirkenes vil gi jernbanen større markedsandel både av person og godstransport.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

I forbindelse med Nordområdesatsingen, kan det også være aktuelt å vurdere mulighetene for å planlegge en oppstart av Nord-Norgebanen, og i første omgang strekningen Narvik-Tromsø. Foreslås tatt inn på linje 3036.

Forslagsnr: 8.6.3
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Kap. 6 – Industri og næringspolitikk
Olje og gass. Tilleggsforslag. Linje 2937:
Lofoten og Vesterålen må skjermes for oljevirkosomhet.

Innstilling: Tiltres ikke

I sitt høringssvar vedr. utredninger av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i områdene Lofoten – Barentshavet (ULB) i 2003 konkluderte LO med: «LO er

positiv til helårs petroleumsaktivitet i det utredede området. Vi ser at muligheten for økt aktivitet kan fremskyndes og ber derfor OED å anbefale Stortinget om å gjøre følgende beslutninger: * Gjenoppstart av aktiviteter i eksisterende lisenser i Nordland VI og Barentshavet. * Gjenopptakelse av aktivitet med sikte på lisens-tildeling i alle områder som tidligere har vært åpnet. * Åpning av uåpnede områder i Nordland VI, VII og Troms II innen utgangen av 2004». LO kongressen i 2005 vedtok enstemmig følgende: «At det arbeides for igangsetting av olje- og gassproduksjon i de stengte og uåpnede delene av Barentshavet, Norskehavet og Skagerrak ved hjelp av norsk verdensledende teknologi som ivaretar tungtveiende hensyn til miljø, sikkerhet og sameksistens med fiskerinæringen.» Den teknologiske utviklingen for mer sikker olje- og gass aktivitet har utviklet seg positivt også de siste 6 årene. Det har ikke inntruffet forhold som taler for at LO skal endre sitt syn i denne saken.

Forslagsnr: 8.6.6

Fra: 168 – Romsdal Jorunn

Tilleggsforslag s. 26, linje 3091. Nye setninger etter ordene norsk suverenitet. Folk og samfunn er de viktigste byggesteinene i nord. Samfunnsperspektivet må styrkes både i næringspolitikken, i kunnskapssatsingen og i miljøpolitikken.

Viser til forslag 8675 som referanse. Helhetlig endringsforslag linje 992:

Nordområdene

Nordområdene vil være Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer. Utviklingen av Nordområdene vil muliggjøre en offensiv distriktpolitikk, og ivareta norsk suverenitet i området.

For å sikre en bærekraftig utvikling må forvaltningen av de rike fiskeri- og energiressursene ikke skade miljøet, og det må utvikles teknologi som tilfredsstiller miljøkravene som må stilles i et av verdens mest sårbare naturområder. Norge må være til stede, være synlige og håndheve norsk lov. Styrking av Kystverket og Forsvaret vil bidra til at håndheving, overvåkning og kontroll ivaretas slik det er nødvendig.

LO mener det er en forutsetning for utvikling og verdiskaping i nordområdene at olje- og gassutvinningen over tid erstattes av andre, bærekraftige energiløsninger. Det potensialet som ligger i fiskeriene, sjømatproduksjon og forskning og utvikling av produkter fra havet knyttet til bioteknologi er viktige både for næringsutvikling og bosetting i nordområdene. En miljømessig tilrettelagt infrastruktur med gode transportløsninger til havs, i luften og på landjorden er viktige elementer for å ivareta lokale, så vel som nasjonale næringsinteresser.

LO vil arbeide for en helhetlig forvaltning av nordområdene, som tydeliggjør offentlig sektors rolle og ansvar i en demokratisk styrt utvikling på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, som også ivaretar hensynet til lokalbefolkningens tilgang til ressursene, sosial og økonomisk utjamning, likestilling og urfolkets rettigheter slik de er beskyttet i nasjonal og internasjonal lovgivning.

Begrunnelse:

Regjeringen har varslet en sterk satsing i Nordområdene. Disse områdene har en stadig økende strategisk betydning for Norge, men innebærer også utfordringer med hensyn til utviklingen i nord, miljøet, en bærekraftig utvikling, sosial og økonomisk utjamning og likestilling. Dette bør komme tydeligere frem i LOs handlingsprogram.

Usikkerhet mht fremtidig oljeproduksjon, Europas gassforsyning, sterkt reduserte tilganger til bærekraftig utnyttbare fiskeressurser for EUs fiskeflåte og et meget selvbevisst Russland, kan det nasjonale handlingsrom bli redusert. Det er derfor viktig å utvikle næringer og strategier for disse områdene, som på et bærekraftig grunnlag utnytter naturgitte fordeler og tar i bruk ny kunnskap som kommer nasjonen og landsdelen til gode.

For å få til dette er det nødvendig og satse på flere områder samtidig, og offentlig sektors rolle som samfunnsutvikler må ivaretas.

Innstilling: Tiltres ikke
Mot 1 stemme.

Forslagsnr: 8.6.7
Fra: 260 – Rømmem Stein

Kap. 6 – Industri og næringspolitikk

Tilleggsforslag linje 2897 – ny tekst.

Målsettingen må være å utvikle eksisterende industri i et konkurranseutsatt næringsliv.

Møbel- og innredning er landets største designbransje, og fremstår som et godt eksempel hvor innovasjonsprogrammer har gitt en positiv utvikling. Nødvendige incitament er skapt svært gode resultater.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

I forslag 10.2.4.5 om ferdigvareindustri som overføres til Handlingsprogrammet.

Forslagsnr: 8.6.8
Fra: 298 – Nielsen Lars

Innskutt setning linje 2921

Ny setning etter (-kraft på langsiktige vilkår til konkurransedyktige priser.):
«Det forutsettes at krafta nyttes til industriell produksjon.»

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.6.10
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Kap. 6 Industri- og næringspolitikk

Tjenesteytende næringer. Tilleggsforslag. Linje 3011:

LO krever at regjeringen legger ned veto mot EUs postdirektiv, tredje direktiv.

Innstilling: Tiltres ikke

Postkom har bedt om en annen tilnærming, se forslag nr. 10.2.4.13 fra forbundsleder Odd Christian Øverland.

Forslagsnr: 8.6.12
Fra: 297 – Tollefsen Line

Olje og gass

Forslag 8593 reises på nytt. Tillegg linje 807:

Slik godkjenning må ikke gis om utbyggingen gir store negative utslag for tradisjonelle næringer på land og hav. Hensynet til disse næringene må alltid veie tyngst.

Begrunnelse:

Om konsekvensene blir store er det ikke nok å kreve bare at de blir kjent, det må også tas hensyn til dem. Særlig er det viktig å ta hensyn til fiske og fiskeindustri. Fisk er en fornybar ressurs som har vært livsgrunnlaget for bosetting langs kysten i mange hundre år og vil også være det i overskuelig fremtid.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Siste setning i Sekretariatets forslag, «Utvinningen må baseres på norsk verdensledende teknologi som ivaretar tungtveiende hensyn til miljø, sikkerhet og sameksistens med fiskeri- og reiselivsnæringen» ansees å ivareta intensjonen i disse forslagene. LO vil i sin behandling av de ulike konsekvensutredningene påse bl.a. tungtveiende hensyn til sameksistens med fiskeri- og reiselivsnæringen er ivaretatt.

Forslagsnr: 8.6.13
Fra: 252 – Strand Pia

Tilføyelse etter linje 2943, kap. 6

Der sameksistens mellom fiskerinæringen og petroleumsnæringen ikke er mulig, må det opprettes petroleumsfrie fiskerisoner. Prøveboring må utsettes til oljeboring anbefales av SFT og er innenfor rammene av et forpliktende klimaforlik. LO vil arbeid for at et vedtak om oljeboring utenfor Lofoten og Vesterålen utsettes til tidligst 2013.

Innstilling: Tiltres ikke

I sitt høringsvar vedr. utredninger av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i områdene Lofoten – Barentshavet (ULB) i 2003 konkluderte LO med: «LO er positiv til helårs petroleumsaktivitet i det utredede området. Vi ser at muligheten for økt aktivitet kan fremskyndes og ber derfor OED å anbefale Stortinget om å gjøre følgende beslutninger: * Gjenoppstart av aktiviteter i eksisterende lisenser i Nordland VI og Barentshavet. * Gjenopptakelse av aktivitet med sikte på lisenstildeling i alle områder som tidligere har vært åpnet. * Åpning av uåpnede områder i Nordland VI, VII og Troms II innen utgangen av 2004». LO kongressen i 2005 vedtok enstemmig følgende: «At det arbeides for igangsetting av olje- og gassproduksjon i de stengte og uåpnede delene av Barentshavet, Norskehavet og Skagerrak ved hjelp av norsk verdensledende teknologi som ivaretar tungtveiende hensyn til miljø, sikkerhet og sameksistens med **fiskerinæringen**.» Den teknologiske utviklingen for mer sikker olje- og gass aktivitet har utviklet seg positivt også de siste 6 årene. Det har ikke inntruffet forhold som taler for at LO skal endre sitt syn i denne saken.

Forslagsnr: 8.6.14
Fra: 128 – Volden Gerd Eva

Nytt forslag side 24, linje 3018

Avsnittsoverskriften utvides slik:

VEI, JERNBANE, OFFENTLIGE BYGG OG ANLEGG

På linje 30 settes inn ny tekst

LO vil arbeide for at det blir realisert et stort investeringsfond for finansiering av offentlig infrastruktur, bygg og anlegg og LO vil jobbe for...

Innstilling: Tiltres ikke

Avsnittet omhandler vei og jernbane og forslaget om et infrastrukturfond er direkte relatert til samferdsel.

Forslagsnr: 8.6.15
Fra: 69 – Moen Per

Industri og næringspolitikk

Tillegg under avsnittet; Fisk og landbruk, linje 2992.

Skogen er en viktig fornybar ressurs og binder store mengder CO₂. Det er derfor viktig at det føres en aktiv skogpolitikk ved årlige statlige investeringstilskudd til infrastruktur og skogkultur.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Tiltres med unntak av siste del av 2. setning – følgende strykes. «ved årlige statlige investeringstilskudd til ....»

Forslagsnr: 8.6.16
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Kap. 6 Industri- og næringspolitikk

Nordområdene. Tilleggsforslag. Linje: 3095:

Når det gjelder letevirsomhet i Lofoten og Vesterålen er usikkerheten for stor til at det bør startes virksomhet i kommende stortingsperiode.

Innstilling: Tiltres ikke

I sitt høringsvar vedr. utredninger av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i områdene Lofoten – Barentshavet (ULB) i 2003 konkluderte LO med: «LO er positiv til helårs petroleumaktivitet i det utredede området. Vi ser at muligheten for økt aktivitet kan fremskyndes og ber derfor OED å anbefale Stortinget om å gjøre følgende beslutninger: * Gjenoppstart av aktiviteter i eksisterende lisenser i Nordland VI og Barentshavet. * Gjenopptakelse av aktivitet med sikte på lisenstilddeling i alle områder som tidligere har vært åpnet. * Åpning av uåpnede områder i Nordland VI, VII og Troms II innen utgangen av 2004». LO kongressen i 2005 vedtok enstemmig følgende: «At det arbeides for igangsetting av olje- og gassproduksjon i de stengte og uåpnede delene av Barentshavet, Norskehavet og Skagerrak ved hjelp av norsk verdensledende teknologi som ivaretar tungtveiende hensyn til miljø, sikkerhet og sameksistens med fiskerinæringen.» Den teknologiske utviklingen for mer sikker olje- og gass aktivitet har utviklet seg positivt også de siste 6 årene. Det har ikke inntruffet forhold som taler for at LO skal endre sitt syn i denne saken.

Forslagsnr: 8.6.17
Fra: 55 – Eriksen Per Bjørn

Industri

Myndighetene må snarest ta grep mot oljeselskapene og legge sterke føringer via lisensene slik at nye utbyggings- og vedlikehold/modifikasjonsprosjekter ikke blir utsatt, men blir satt i gang. Dette vil ha stor betydning for leverandørindustrien som da vil få langsiktige vilkår.

Innstilling: Tiltres

Men tas inn i Næringspolitisk uttalelse med noe omformulert tekst: Myndighetene må iverksette tiltak i forhold til oljeselskapene og lisensene slik at nye utbyggings- og vedlikehold/modifikasjonsprosjekter ikke blir utsatt, men tempoet holdes oppe. Dette vil ha stor betydning for aktiviteten og kompetanseutviklingen i leverandørindustrien.

Forslagsnr: 8.6.18
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Kap. 6 Industri- og næringspolitikk
Vei og jernbane. Tilleggsforslag Linje 3042

LO krever at regjeringen legger ned veto mot EUs nye kollektivforordning som krever anbud på all kollektivtrafikk som ikke driver i egen regi. LO vil samtidig arbeide for at kollektivtrafikken drives av det offentlige i egen regi.

Innstilling: Tiltres ikke

Forordningen er ferdigbehandlet. Godkjent av Stortinget den 20.11.08 med følgende vedtak: «Stortinget samtykker i godkjennelse av EØS-komiteens beslutning nr. 185/2008 av 4. juli 2008 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EF) nr. 1370/2007 om offentlig persontransport med jernbane og på vei.»

Forslagsnr: 8.6.19
Fra: 265 – Fiskvik Kleiv

Følgende foreslås inn etter setning som slutter på linje 2943:
Der sameksistens mellom fiskerinæringen og petroleumsnæringen ikke er mulig

må det opprettes petroleumsfrie fiskerisoner. Prøveboring utenfor Lofoten og Vesterålen må avvises på grunn av de rike fiskeressursene i området.

Innstilling: Tiltres ikke

I sitt høringssvar vedr. utredninger av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i områdene Lofoten – Barentshavet (ULB) i 2003 konkluderte LO med: «LO er positiv til helårs petroleumaktivitet i det utredede området. Vi ser at muligheten for økt aktivitet kan fremskyndes og ber derfor OED å anbefale Stortinget om å gjøre følgende beslutninger: * Gjenoppstart av aktiviteter i eksisterende lisenser i Nordland VI og Barentshavet. * Gjenoptakelse av aktivitet med sikte på lisenstildevling i alle områder som tidligere har vært åpnet. * Åpning av uåpnede områder i Nordland VI, VII og Troms II innen utgangen av 2004». LO kongressen i 2005 vedtok enstemmig følgende: «At det arbeides for igangsetting av olje- og gassproduksjon i de stengte og uåpnede delene av Barentshavet, Norskehavet og Skagerrak ved hjelp av norsk verdensledende teknologi som ivaretar tungtveiende hensyn til miljø, sikkerhet og sameksistens med fiskerinæringen.» Den teknologiske utviklingen for mer sikker olje- og gassaktivitet har utviklet seg positivt også de siste 6 årene. Det har ikke inntruffet forhold som taler for at LO skal endre sitt syn i denne saken.

Forslagsnr: 8.6.21

Fra: 252 – Strand Pia

Sak 10 -del 2 Næringspolitisk uttalelse

Avsnitt: olje og gass. Siste setning i 1. avsnitt endres til:

Statoil/Hydro, med 67 prosent statlig eierandel, har et særskilt ansvar for å utnytte de mulighetene som ligger i eksisterende funn og felt.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslaget innebærer å ta ut følgende innskudd:....har et særskilt ansvar for å holde en høy lete aktivitet på norsk sokkel ....Setningen endrer dermed vesentlig innhold. Alle selskapene på norsk sokkel må ha et ansvar for å utnytte de mulighetene som ligger i eksisterende funn og felt, ikke bare Statoil/Hydro.

Forslagsnr: 8.6.22
Fra: 113 – Martinsen Sten Roar

Kap. 6 Industri og næringspolitikk. Eierskap
Linje 2120

LO mener at det er nødvendig å vurdere å dele opp Statkraft i to selskap. Dette kan gi bedre grunnlag for å oppnå langsiktige industrikraftavtaler.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.6.23
Fra: 247 – Nustad Torill

Forslag 8641 – inn på linje 3119

LO mener tiden for storstilt fristilling av selskaper hel- og deleid av staten, er forbi.

Forslag 8641 tas opp igjen:

Nytt avsnitt: «LO mener tiden for storstilt fristilling av selskaper hel- og deleid av staten er forbi.

Innstilling: Tiltres ikke

Både del- og heleide selskaper er allerede å betrakte som fristilt. Forslaget blir derfor for upresist.

Forslagsnr: 8.6.24
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Kap 6 Industri og næringspolitikk
Industrien en nøkkelnæring. Linje 2921:

Setningen «LO krever at regjeringen sørger for at de muligheter som EØS-avtalen gir for å etablere industrikraftløsninger blir realisert».

erstattes med:

LO krever industrikraftløsninger på plass før valget 2009 som sikrer industrien langsiktige avtaler til konkurransedyktig pris. Avtalene må være knyttet til drift av navngitte bedrifter og krafta skal ikke kunne selges på det åpne marked.

Innstilling: Ivaretatt

LO mener at konsortium og eierskapsmeldinga er viktige bidrag. Industrien vil ikke ta risikoen på avtaler som ikke er i tråd med EØS-avtalen, da det kan utløse erstatningsplikt. Deler av forslagene vil derfor begrense muligheten for videreutvikling av kraftforedlende industri. Handlingsprogrammet skal gjelde hele perioden fram til neste kongress i 2013. Sekretariatets forslag opprettholdes.

Forslagsnr: 8.6.27
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Kap. 6 Industri- og næringspolitikk

Tjenesteytende næringer. Linje 2999:

ILO-konvensjon 94 må innføres ved alle offentlige anbud og oppdrag, også for offentlige foretak og AS. I tillegg til tarifflønn må det sikres at oppdragstakerne betaler skatt, følger lovverket og er lærlingbedrifter.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.6.28
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Kap. 6 Industri- og næringspolitikk

Eierskap. Tilleggsforslag. Linje 3107

LO vil ha gjeninnført ervervsloven som sikrer virkemidler mot nedleggning av lønnsomme bedrifter, inklusive mulighet for å pålegge tvangssalg.

Innstilling: Tiltres ikke

Innføring av ervervsloven vil bryte med EØS-avtalen. Årsaken er at meldeplikten til myndighetene (innen 30 dager) kan hevdes å være «til hinder for fri flyt» slik EU-retten har utviklet seg etter 1994. Et bedre alternativ er å utvikle og forbedre omstillingsloven (som det jobbes med i næringspolitisk avdeling) og arbeide videre i forhold til selskapslovene (forhandlingsavdelingen) når det gjelder informasjon og bedret medbestemmelse.

Forslagsnr: 8.6.29
Fra: 12 – Hennem Vidar

Kollektivtrafikken i offentlig eie!

Forslag 8626 tas opp igjen. Tillegg i avsnittet Eierskap.

LO krever at:

- Det offentlige må overta og drive kollektivtransporten med egne ansatte, og at anbudssystemet dermed fjernes. Kollektivtransporten må utbygges for å dekke de reelle behov, ikke i forhold til om den er lønnsom

Begrunnelse:

Kollektivtrafikk representerer en viktig del av samfunnets infrastruktur med mål om å dekke befolkningens behov for gode transporttjenester uavhengig av blant annet bosted i landet.

For å møte klimautfordringen og redusere utslipp fra transportsektoren er det et mål om at en større andel av befolkningen reiser med miljøvennlige kollektive transportmidler. Kollektivtrafikken må derfor eies, styres og drives av det offentlige slik at helhetlige løsninger for denne viktige samfunnssektoren kan utvikles.

LO er en sterk motstander av anbud innen kollektivtrafikken. En ny EU-forordning som ble vedtatt på slutten av 2007, medfører at alle fylker innen 2019 må legge ut busskjøringen på anbud. Unntaket er hvis kommunen eller fylkeskommunen driver dette selv. Det offentlige må derfor kjøpe tilbake busselskaper for å unngå EUs pålegg. Hvis regjeringen, fylkeskommuner og kommuner mener alvor med å satse på og å bruke kollektivtrafikken som miljøpolitisk virkemiddel, er de nødt til å kontrollere selskapene. Dette dreier seg om en samfunnskamp og om hvor grensene går for hvor markedet skal få spillerom.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslaget avvises med henvisning til kapittel Vei og jernbane s. 25, linje 3041

Forslagsnr: 8.6.30

Fra: 219 – Sekse Endre

Tillegg etter punktum l. 2943

Oljerelatert virksomhet i havet utenfor Lofoten, Vesterålen og feltene utenfor Møre må underlegges særlig strenge kriterier for utredninger og konsekvensanalyser. Konsekvensanalysen som skal fremlegges i 2010 må gjennomføres og konklusjonene må vurderes etter føre var prinsippet. LO krever at hensynet til fiskeriene og fiskeindustrien må tillegges avgjørende vekt når politikken utformes for aktiviteten i nord.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Siste setning i Sekretariatets forslag, «Utvinningen må baseres på norsk verdensledende teknologi som ivaretar tungtveiende hensyn til miljø, sikkerhet og sameksistens med fiskeri- og reiselivsnæringen» ansees å ivareta intensjonen i disse forslagene. LO vil i sin behandling av de ulike konsekvensutredningene påse bl.a. tungtveiende hensyn til sameksistens med fiskeri- og reiselivsnæringen er ivaretatt.

Forslagsnr: 8.6.31
Fra: 17 – Raa Svein Davidsen

Forslag:

I samspill med de regionale eierne skal Statkraft bidra til at de regionale selskapene får utvikle seg som sterke, verdiskapende medspillere i egen region, med gode kunderelasjoner. Utviklingen må basere seg på vedtatte strategier og utnyttelse av det enkelte selskaps egne fortrinn, eksisterende virksomheter og evne til utvikling og innovasjon. Målet er å utvikle langsiktige lønnsomme arbeidsplasser, gjennom god industriell utvikling.

Sentrale politikere og departementet til å følge opp det som ligger i Soria Moria-erklæringen. Dersom Statkraft mener at det å satse på regionale selskaper er uforenelig med deres øvrige strategier, bør Stortinget sørge for å flytte Statkrafts eierposter i regionale selskaper over i et statlig fond.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.6.32
Fra: 292 – Kårvand Rolf

Gods fra vei over til sjø og jernbane

LO i Møre og Romsdal går inn for at det tilrettelegges for å få mer gods fra vei over til sjø og jernbane. Dette av trafikkmessige hensyn og ikke minst med hensyn til CO2 utslipp og det globale miljøet.

Vi ser det som viktig og nødvendig med trygging av farleder. Bygging av Stad skips-tunnel er meget viktig i denne sammenhengen, og må prioriteres.

Innstilling: Tiltres

LO går inn for at det tilrettelegges for å få mer gods fra vei over til sjø og bane. Dette av trafikkmessige hensyn og ikke minst med hensyn til CO2-utslipp og det globale miljøet. Begrunnelse: Det er viktig å påpeke at denne målsetningen fortsatt må ha høy prioritet, også med hensyn til miljø. Andre del av forslaget er ivaretatt i eksisterende tekst, samt i forslag 8.6.43

Forslagsnr: 8.6.33
Fra: 306 – Felix Hans O.

Eierskap

I kapittel «Eierskap» foreslås følgende endringer:

Ny setning etter andre punkturn i linje 3115.

LO ønsker at staten ikke selger seg ned, men øker sin eierandel i selskaper hvor staten er inne som deleier. LO ønsker å videreføre det sterke offentlige eierskapet til vannkrafta, Statnett og Statkraft må fortsette med 100 prosent statlig eierskap.

LO anbefaler de offentlige kraftverkseierne til ikke å leie ut kraftverkene, selv om Stortinget åpner for dette.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Første setning: Intensjonen ivaretatt
Intensjonen i første setning ivaretas gjennom eksisterende formulering, linje 3120: Staten må framstå som en profesjonell eier og kunne variere graden av sitt eierskap med utgangspunkt i langsiktig tenking. Andre setning: Tiltres Annen setning innarbeides i linje 3115 slik: LO ønsker et sterkt offentlig eierskap over naturressurser og infrastruktur. LO ønsker å videreføre det sterke offentlige eierskapet til vannkrafta, Statnett og Statkraft må fortsette med 100 prosent statlig eierskap. LO vil arbeide for at staten skal være en aktiv eier. Offentlig eierskap i strategiske virksomheter vil sikre arbeidsplasser, utvikling i distriktene og nasjonal verdiskaping. Dette vil gi positive ringvirkninger for norske underleverandører. Siste setning: Tiltres ikke
Siste setning i forslaget tiltres ikke, da denne står i motstrid til sekretariatets høringsuttalelse i saken.

Forslagsnr: 8.6.35
Fra: 54 – Myhre Eldar

Handlingsprogram kap. 6 Industri og næring

Avsnitt Olje og Gass. Nytt siste avsnitt linje 2964:

Oljeselskapene har den desidert høyeste fortjeneste i Norge. Likevel opplever vi stadig oftere at de går til dramatiske nedskjæringer i sine planlagte investeringer. I neste øyeblikk skal alle investeringer gjøres samtidig.

Norge har bygd opp en stor leverandørindustri i teknologisk verdensklasse. Denne trenger stabile rammevilkår.

LO krever at staten bruker sin innflytelse og sin eiermakt i Statoil til å holde stabile investeringer på norsk sokkel.

Innstilling: Tiltres. Men foreslås tatt inn i linje 2943

Forslagsnr: 8.6.36
Fra: 323 – Brunborg Kjell Atle

Vei og jernbanenett

Det er nødvendig å oppruste vei og jernbanenettet osv.

Innstilling: Tiltres. Settes inn på s. 24, linje 3028

Forslagsnr: 8.6.37
Fra: 103 – Eriksen Knut

8 (del 3, olje og gass) Nytt avsnitt, linje 2943

«LO vil ut fra en totalvurdering hvor hensynet til miljøet og fiskeriinteressene tillegges stor vekt, gå mot at det åpnes for prøveboring i Nordland VI, Nordland VII og Troms II.»

Innstilling: Tiltres ikke

I sitt hørings svar vedr. utredninger av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i områdene Lofoten – Barentshavet (ULB) i 2003 konkluderte LO med: «LO er positiv til helårs petroleumsaktivitet i det utredede området. Vi ser at muligheten for økt aktivitet kan fremskyndes og ber derfor OED å anbefale Stortinget om å gjøre følgende beslutninger: * Gjenoppstart av aktiviteter i eksisterende lisenser i Nordland VI og Barentshavet. * Gjenopptakelse av aktivitet med sikte på lisenstildeling i alle områder som tidligere har vært åpnet. * Åpning av uåpnede områder i Nordland VI, VII og Troms II innen utgangen av 2004». LO kongressen i 2005 vedtok enstemmig følgende: «At det arbeides for igangsetting av olje- og gassproduksjon i de stengte og uåpnede delene av Barentshavet, Norskehavet og Skagerrak ved hjelp av norsk verdensledende teknologi som ivaretar tungtveiende hensyn til miljø, sikkerhet og sameksistens med fiskerinæringen.» Den teknologiske utviklingen for mer sikker olje- og gass aktivitet har utviklet seg positivt også de siste 6 årene. Det har ikke inntruffet forhold som taler for at LO skal endre sitt syn i denne saken.

Forslagsnr: 8.6.40
Fra: 306 – Felix Hans O.

Industri og næringspolitikk

Ny setning i linje 2926:

Det må etableres en lik nettariff for levering av strøm i hele landet.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.6.41
Fra: 9 – Appelkvist Karl M.

Tillegg til linje 3023

«Her under nevnes også forlengelse/videreføring av Nord-Norgebanen».

Forslaget anbefales sendt til redaksjonskomiteen for bearbeiding av ordlyd.

Innstilling: Tiltres

Følgende tekst foreslås inn: I forbindelse med Nordområdesatsingen, kan det også være aktuelt å vurdere mulighetene for å planlegge en oppstart av Nord-Norgebanen, og i første omgang strekningen Narvik-Tromsø. Foreslås tatt inn på linje 3036

Forslagsnr: 8.6.42
Fra: 283 – Sola Turid Kalvig

Gjenreiser forslag 8851

Side 39. Linje 1256.

Det må bygges jernbane eller bybane til alle større flyplasser i Norge.

Innstilling: Tiltres ikke

Det bør være en individuell vurdering av hvilken transportform som er best tjenelig i hvert enkelt tilfelle.

Forslagsnr: 8.6.43
Fra: 290 – Oppedal Monica

Bygging av Stad Skipstunell.

Forslag 8830 tas opp igjen:

LO går inn for at bygging av Stad Skipstunnel vert starta opp snarast muleg. Ein bør og vurdere finansieringsmodellar som gjer at ein unngår at midlar går på bekostnad av andre investeringsprosjekt i kystleia og innan riks- og stamvegar.

Begrunnelse:

Prosjektet Stad skipstunnel har vert til utgreiing og Kystverket har gjennomført ein konseptvalsutredning som slår fast at dette er samfunnsøkonomisk lønnsamt.

Kystverket har og utgreia ulike konsept for skipstunnellen og anbefaler eit alternativ som er dimensjonert etter hurtigruteskipet MS Midnatsol. Ein slik stor tunnel har ein større grad av fleksibilitet med tanke på framtidig vekst og endringar i skipsdimensjonar og ringverknader knytt til cruisskip og reiseopplevingar. Byggekostnadane er berekna til 1730 moll kr.

Realisering av Stad Skipstunell vil bidra til auka sikkerheit for dei sjøfararane, åpne nye kommunikasjonar og gi næringslivet auka infrastruktur samt bidra til at trafikk vert flytta fra veg til sjø, som også er i tråd med målsettinga i NTP. Prosjektet bygger på kjent teknologi og er den einaste av sitt slag nasjonalt og internasjonalt og må derfor ha ei nasjonal merksem med internasjonale potensiale som mål. Dette er og eit stort og viktig miljøprosjekt i tillegg til ein viktig reiselivsatsasjon. Skipstunnellen vil kunne gi ein reduksjon på 50-100 vogntog i døgnet gjennom austlandsområdet og vidare i Europa fordi transport vert flytta fra veg til sjø. Det vil og få ned ulykkene på vegane og redusere utslipp frå forlis, samt redusere oljeforbruket ettersom det vert kortare seglingstid.

Stad er flaskehalsen på Riksveg 1. Kvar vinter blir skip liggande i fleire dagar, utan å kunne passere dette havstykket. Lav regularitet gjer at mange ikkje tek risikoen med transport sjøvegen, og særleg gjeld dette fiskebåtar, brønnbåtar og andre som transporterer vareslag med lav haldbarheit. Hurtigbåtane som går på Vestlandskysten kan i dag ikkje sertifiserast for å gå forbi Stad og derfor har vi eit kunstig geografisk skilje mellom Beggen og Ålesund/Trondheim. Stad Skipstunnel har i hovedsak berre positive verknader både for busetting, sikkerheit, infrastruktur og ikkje minst for miljøet.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.6.45

Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Kap 6 Industri- og næringspolitikk

Fisk og landbruk. Linje 2984:

Følgende strykes: ..., men deltaker- og råfiskloven må tilpasses de struktur- og utviklingstrekkene vi ser er avgjørende for videreutviklingen av fiskerinæringen som helhet.

Innstilling: Tiltres ikke

Skr. innstilling er et felles forslag fra NNN og Sjømannsforb.

Forslagsnr: 8.6.46
Fra: 168 – Romsdal Jorunn

Side 33, linje 992:

Forslag 8675 tas opp igjen. Nytt forslag – side 23 linje 2943

Ny setning etter ....fiskeri og reiselivsnæringen. En «føre var» politikk vil derfor være LOs utgangspunkt for de stengte og uåpnede områdene som skal vurderes i forbindelse med revidert forvaltningsplan for nordområdene i 2010.

Helhetlig endringsforslag linje 992:

Nordområdene

Nordområdene vil være Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer. Utviklingen av Nordområdene vil muliggjøre en offensiv distriktspolitikk, og ivareta norsk suverenitet i området.

For å sikre en bærekraftig utvikling må forvaltningen av de rike fiskeri- og energiressursene ikke skade miljøet, og det må utvikles teknologi som tilfredsstiller miljøkravene som må stilles i et av verdens mest sårbare naturområder. Norge må være til stede, være synlige og håndheve norsk lov. Styrking av Kystverket og Forsvaret vil bidra til at håndheving, overvåking og kontroll ivaretas slik det er nødvendig.

LO mener det er en forutsetning for utvikling og verdiskapning i nordområdene at olje- og gassutvinningen over tid erstattes av andre, bærekraftige energiløsninger. Det potensialet som ligger i fiskeriene, sjømatproduksjon og forskning og utvikling av produkter fra havet knyttet til bioteknologi er viktige både for næringsutvikling og bosetting i nordområdene. En miljømessig tilrettelagt infrastruktur med gode transportløsninger til havs, i luften og på landjorden er viktige elementer for å ivareta lokale, så vel som nasjonale næringsinteresser.

LO vil arbeide for en helhetlig forvaltning av nordområdene, som tydeliggjør offentlig sektors rolle og ansvar i demokratisk styrt utvikling på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, som også ivaretar hensynet til lokalbefolkningens tilgang til ressursene, sosial og økonomisk utjamning, likestilling og urfolkets rettigheter slik de er beskyttet i nasjonal og internasjonal lovgivning.

Begrunnelse:

Regjeringen har varslet en sterk satsing i Nordområdene. Disse områdene har en stadig økende strategisk betydning for Norge, men innebærer også utfordringer med hensyn til utviklingen i nord, miljøet, en bærekraftig utvikling, sosial og økonomisk utjamning og likestilling. Dette bør komme tydeligere frem i LOs handlingsprogram.

Usikkerhet mht fremtidig oljeproduksjon, Europas gassforsyning, sterkt reduserte tilganger til bærekraftig utnyttbare fiskeressurser for EUs fiskeflåte og et meget selvbevisst Russland, kan det nasjonale handlingsrom bli redusert. Det er derfor viktig å utvikle næringer og strategier for disse områdene, som på et bærekraftig grunnlag utnytter naturgitte fordeler og tar i bruk ny kunnskap som kommer nasjonen og landsdelen tilgode.

For å få til dette er det nødvendig og satse på flere områder samtidig, og offentlig sektors rolle som samfunnsutvikler må ivaretas.

Innstilling: Tiltres

Forslaget vil da lyde: En føre var politikk vil derfor være LOs utgangspunkt for de stengte og uåpnede områdene som skal vurderes i forbindelse med revidert forvaltningsplan for nordområdene i 2010.

Forslagsnr: 8.6.48
Fra: 230 – Stensnes Linda

Industri og næringspolitikk

Eierskap.

Outsourcing av tjenester eller arbeidsoppgaver skal ikke føre til oppsigelser eller tariffdumping.

Innstilling: Tiltres

Tilføyelse linje 3107 i handlingsprogrammet.

Forslagsnr: 8.6.49
Fra: 298 – Nielsen Lars

Sats på jernbanen

Forslag 8624 tas opp igjen:

BYGG NORD-NORGE BANEN TIL TROMSØ! BYGG HØYHASTIGHETS BANER!
Gjennom mange år har jernbanen vært forsømt og sulteforet, og har derfor forfalt i deler av landet. Særlig gjelder dette Nordlandsbanen, der enkelte strekninger i dag utgjør en direkte sikkerhetstrussel. I tillegg har NSB satt inn tog som verken eigner seg for persontrafikk over lengre strekninger, eller som takler de forholdene som kan oppstå med vind og mye snø på vinteren. Kapasiteten på godstransport er altfor dårlig i forhold til landsdelens behov.

Nord-Norgebanen var i 1994 en prosjektert utvidelse fra Fauske til Tromsø med sidespor til Harstad. Stortinget sa i 1994 nei til dette prosjektet. Grunnen til at denne jernbanen ikke er bygd, er først og fremst mangel på politisk vilje nasjonalt. Det har vært og er likegyldighet fra sentrale myndigheter til moderne transportbehov i nord for å frakte store verdier til markedet både innenlands og utenlands. Dette står også i grell kontrast til myndighetenes sterke politiske engasjement og visjoner i forbindelse med nordområdesatsinga. Landsdelen har store naturressurser innenfor matproduksjon, energi, mineraler, turisme m.fl. Men landsdelen har bare 11 % av landets totale skinnegang.

Elektrisk jernbane er miljøvennlig transport. Det er ikke troverdig når politiske partier snakker om nordområdesatsing og miljøvern uten å sørge for at kravet om at Nord-Norgebanen blir bygget nå. Godstrafikk med trailer bruker nesten seks ganger så mye energi som transport med godstog drevet av elektrisitet. Derfor må Stortinget nå snarest imøtekomme kravet om forlengelse av Nord-Norgebanen.

LO vil kjempe for at et godt og moderne jernbanetilbud skal bygges ut i hele Norge, ikke bare i Østlandsregionen. En framtidsrettet og miljøvennlig samferdselspolitikk må også ha som mål å få gods over fra bil til jernbane, slik Sveits har gjort. Det betyr bl.a. omf. attende utbedring av spor, og bygging av dobbeltspor, enkelte strekninger, omlastingsterminaler og elektrifisering av Nordlandsbanen.

LO vil jobbe for at prosjektet forlengelse av Nord-Norgebanen fra Fauske til Tromsø på nytt kommer inn i Nasjonal Transportplan og at det får høy prioritet.

LO vil arbeide for det bygges ut høyhastighetsbaner, inkludert Nord-Norge-banen til Tromsø, og dobbeltspor, som i tidsbruk slår ut biltransport og konkurrerer med fly på korte og mellomlange strekninger.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

I forbindelse med Nordområdesatsingen, kan det også være aktuelt å vurdere mulighetene for å planlegge en oppstart av Nord-Norgebanen, og i første omgang strekningen Narvik-Tromsø. Foreslås tatt inn på linje 3036.

Forslagsnr: 8.6.50

Fra: 109 – Mo Jon Arne

Forslag til tillegg i teksten: Fjern prisområdene – Lik kraftpris i hele landet
Side 22, linje 2919–2923

En viktig forutsetning for å få til dette er blant annet at industrien gis tilgang til

kraft på langsiktige vilkår til konkurransedyktige priser. For at næringslivet i alle regioner skal få like rammevilkår må de etablerte prisområdene for handel med kraft fjernes. LO krever også at regjeringen sørger for at de muligheter som EØS-avtalen gir for å etablere industrikraftløsninger blir realisert.

Begrunnelse:

Som følge av at det ikke har blitt bygd ut nok kraft, og et linjenett som kan flytte kraften dit hvor det er bruk for den til enhver tid, er det innført prisområder som skal dempe forbruket gjennom å presse opp kraftprisen. Dette fører til ulike konkurransevilkår mellom regionene. Det kan ikke aksepteres at noen regioner får dårligere rammevilkår enn andre. Prisområdene må fjernes og regjeringen må finne andre løsninger på kraftunderskuddet.

Innstilling: Ivaretatt

Følgende tilføyelser i kap 9 etter linje 3532: LO mener at myndighetene må sørge for en utbygging av kraft og linjer som fører til en prisutjevning over hele landet. Situasjonen i Midt-Norge må løses gjennom økt kraftproduksjon i området.

Begrunnelse: Fjerning av prisområdene hjelper ikke industrien, som får kraft levert på langsiktige avtaler. Tiltaket krever en linjeutbygging som ikke er realistisk og ønskelig. LO mener at økt kraftutbygging i områder med lite kraft er svaret på problemer med knapphet på kraft.

Forslagsnr: 8.7.1

Fra: 272 – Galtrud Helge

EUs tjenstedirektiv – side34, linje 1033–1034

Forslag 8703 tas opp igjen. Inn etter linje 3307 i innstillingen formuleringen i forslag nr. 8703 fra fylkeskonferansen i Oppland.

LO vil kreve overfor den norske regjering at Norge reserverer seg mot EUs tjenstedirektiv

Innstilling: Tiltres ikke

Direktivet er ferdigbehandlet. Godkjent av Stortinget den 23.04.09 med følgende vedtak: «Stortinget samtykker til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen direktiv 2006/123/EF av 12. desember 2006 om tjenester i det indre marked (tjenstedirektivet).» Direktivet ble behandlet i EØS-komiteen den 24.04.09 der erklæring om Norges forståelse av direktivet knyttet til LOs fire punkter ble lest opp av den norske EU-ambassadøren og protokollført. Kommisjo-

nen uttrykte at erklæringen stemmer med deres syn på direktivet. Direktivet er ikke formelt innlemmet i EØS-avtalen etter som Island og Lichtenstein tok forbehold om godkjenning i de nasjonale parlamenter.

Forslagsnr: 8.7.2
Fra: 267 – Rasmussen Julia Banda

Setningen på linje 3251–3252 endres til:

Norge må arbeide internasjonalt for at det innføres en skatt på «all» handel med kapital og verdipapirer «for å redusere dagens spekulasjonsøkonomi som har vært en sterk bidragsyter til flere finanskriser de siste»

Begrunnelse:

Det blir svært vanskelig, om ikke umulig, å finne en global definisjon av hva «spekulativ handel» er, og etablere et overvåkingsorgan og en myndighet til å håndheve lovverk i forhold til spekulativ handel. Det må innføres skatt på all handel og å redusere spekulasjon.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslaget medfører så vidtrekkende konsekvenser at det ikke kan tiltres uten vidtrekkende konsekvensanalyser. Redaksjonskomiteen viser også til tariffpolitisk uttalelse.

Forslagsnr: 8.7.6
Fra: 285 – Holmen Therese Anita

Nytt punkt: Europa (linje 3279)

EØS avtalen legger rammer for LOs faglige europapolitikk. Norske arbeidstakere påvirkes daglig av beslutninger som fattes i EU. EØS arbeidet er både et internasjonalt og nasjonalt anliggende. Næringslivet har fått like rammevilkår i EØS-området. Den sosiale dimensjonen som skal sikre arbeidstakerne gjennom minimumsregler på arbeidsrettsområdet har kommet helt på etterskudd. Gjennom flere EU-dommer har markedsfriheten påvirket faglige rettigheter i Norge i negativ retning. LO vil derfor starte en debatt for å få en gjennomgang av EØS-avtalen.

Innstilling: Intensjonen ivarettatt

Følgende inntas i linje 3287: Tiden er nå inne for en bred og helhetlig evaluering av EØS-avtalens betydning for Norge. LO krever derfor en offentlig utredning hvor også utviklingen i forhold til faglige rettigheter og velferdsordninger inngår.

Forslagsnr: 8.7.7
Fra: 93 – Thorske Anne-Lise

Internasjonalt solidaritet og samarbeid

Legges til linje 3276.

LO vil samarbeide med Norsk Folkehjelp om humanitære nedrustningsspørsmål.

Innstilling: Tiltres ikke

Samarbeidet med Norsk Folkehjelp er ivaretatt i forslaget til handlingsprogram.

Forslagsnr: 8.7.8
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Tilleggsforslag til kap. Europa Linje 3306

EU-tjenestedirektivet er et slikt direktiv der LO mener reservasjonsretten skal brukes.

Innstilling: Tiltres ikke

Direktivet er ferdigbehandlet. Godkjent av Stortinget den 23.04.09 med følgende vedtak: «Stortinget samtykker til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen direktiv 2006/123/EF av 12. desember 2006 om tjenester i det indre marked (tjenestedirektivet).» Direktivet ble behandlet i EØS-komiteen den 24.04.09 der erklæring om Norges forståelse av direktivet knyttet til LOs fire punkter ble lest opp av den norske EU-ambassadøren og protokollført. Kommisjonen uttrykte at erklæringen stemmer med deres syn på direktivet. Direktivet er ikke formelt innlemmet i EØS-avtalen etter som Island og Lichtenstein tok forbehold om godkjenning i de nasjonale parlamenter.

Forslagsnr: 8.7.9
Fra: 44 – Svingen Bjørn Sigurd

EUs tjenestedirektiv – side34, linje 1033–1034

Forslag 8703 tas opp igjen:

Opprettholdelse av forslag 8703 «Europa – EUs tjenestedirektiv» fra Fylkeskonferansen i Oppland

Opprettholdelse av forslag: LO vil kreve overfor den norske regjering at Norge reserverer seg mot EUs tjenestedirektiv

Innstilling: Tiltres ikke

Direktivet er ferdigbehandlet. Godkjent av Stortinget den 23.04.09 med følgende vedtak: «Stortinget samtykkjer til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen direktiv 2006/123/EF av 12. desember 2006 om tjenester i det indre marked (tjenestedirektivet).» Direktivet ble behandlet i EØS-komiteen den 24.04.09 der erklæring om Norges forståelse av direktivet knyttet til LOs fire punkter ble lest opp av den norske EU-ambassadøren og protokollført. Kommisjonen uttrykte at erklæringen stemmer med deres syn på direktivet. Direktivet er ikke formelt innlemmet i EØS-avtalen etter som Island og Lichtenstein tok forbehold om godkjenning i de nasjonale parlamenter.

Forslagsnr: 8.7.10
Fra: 190 – Valvatne Per Jarle

Erstatter avsnittet om Palestina i forslag 10114 side 14

I Palestina er Gaza utbombet og folk innesperret både på Vestbredden og i Gaza. Konflikten mellom Israel og Palestina er en kamp om land og vann og rettigheter over et lite landområde. Den israelske okkupasjon har vart i mange tiår og tar stadig nye former for daglig undertrykkelse av hele det palestinske folket. Bygging av nye murer, veier, kontrollposter og bosettinger på okkupert område ødelegger palestinsk jordbruk, handel og økonomi, undergraver folks muligheter for helsestell og utdanning og er til hinder for utvikling av et levedyktig palestinsk samfunn og en selvstendig stat. Arbeidsledigheten er i mange palestinske områder veldig høy og fattigdommen er stor.

LO krever derfor at okkupasjonen må opphøre, at den folkerettsstridige muren må rives og at bosetterne må forlate okkupert område slik at grensene fra 1967 blir respektert.

Etterkommere etter de mer enn 700 000 palestinere som måtte flykte da staten Israel ble opprettet utgjør nå mange millioner. De lever fortsatt i flyktningleire og venter på å vende hjem. Tross mange vedtak i FN som bekrefter deres rett til å returnere eller få økonomisk kompensasjon har dette aldri blitt gjennomført. Flyktingenes skjebne er ikke til salgs i forhandlinger med Israel. LO krever at de palestinske flyktninger må løses i tråd med FN-resolusjon 194.

LO vil fortsette samarbeide med palestinsk fagbevegelse for å styrke deres kamp mot okkupasjonen og for å styrke arbeidernes rettigheter i dagens vanskelige situasjon. Mange år med protester mot Israels okkupasjonspolitikk og lange forhandlingsrunder har bare gjort forholdene verre for det palestinske folket. LO mener derfor det er nødvendig med økt internasjonal press mot Israel. LO vil også øke sin innsats for å sette det palestinske folks rettigheter på dagsorden i den norske offentlige debatten.

Innstilling: Ivaretatt

Begrunnelse: Innholdet i siste avsnitt innarbeides i forslaget til handlingsprogram: «LO vil fortsette dette samarbeidet for å styrke deres kamp mot okkupasjonen og for å styrke arbeidernes rettigheter i dagens vanskelige situasjon. Okkupasjonspolitikken har forverret forholdene for det palestinske folket. LO krever økt internasjonalt press mot Israel. LO vil øke egen innsats for å sette det palestinske folks rettigheter på dagsordenen i den norske offentlige debatten.» Intensjonen i resten av forslaget innarbeides i internasjonal uttalelse.

Forslagsnr: 8.7.11

Fra: 118 – Ørjebu Ann

Endring av tekst om Zimbabwe/uttalelse om internasjonal solidaritet

Industri Energi ønsker å endre teksten om Zimbabwe:

(Norske myndigheter må nå gå inn med økonomisk støtte til Zimbabwe og bidra til at landet igjen kan brødfø sin befolkning og bli det demokratiske samfunnet det en gang var.)

I Zimbabwe gir samarbeidsregjeringen mellom ZANU PF (president Mugabe) og MDC (statsminister Tsvaniri), glimt avhåp etter lang tids politisk og økonomisk krise. Til tross for dette er situasjonen for innbyggerene fremdeles vanskelig; stor arbeidsledighet, brudd på menneskerettighetene og fengsling av aktivister. Regjeringen er midlertidig, og det avtalte nyvalget er nødvendig for å sikre demokratisk legitimitet. den norske regjeringen må støtte målrettede tiltak for å sikre en bærekraftig og folkelig forankret gjenoppbygging av landet. LO vil fortsette sin solidaritet med og støtte til fagbevegelsen i Zimbabwe.

Innstilling: Ivaretatt

Forslaget ivaretas i forslaget til internasjonal uttalelse.

Forslagsnr: 8.7.12

Fra: 256 – Risinggård Nina

EU's vikarbyrådirektiv kan føre til krav om endring av AML § 14-9 om bruk av midlertidig ansettelser og vikarer.

På samme måte kan AML §§ 14-12 og 14-13 om innleie og utleie av arbeidskraft stride mot direktivet. Videre kan tariffbestemmelser som har til hensikt å sikre fastansettelser og redusere bruken av midlertidig ansettelser og vikarer være i strid med direktivet.

Dersom konsekvensen av vikarbyrådirektivet er at arbeidsmiljølovens regler og/eller tariffbestemmelser svekkes vil LO kreve at regjeringen legger ned veto mot direktivet.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Direktivet innfører minsterettigheter for vikaransatte og et prinsipp om ikke-diskriminering i forhold til ordinært ansatte. Etter hovedregelen i artikkel 5 nr. 1 skal lønns- og arbeidsvilkår i det vesentligste tilsvare innleiebedriftens vilkår. Medlemsstatene kan gi unntak etter konsultasjoner med de sentrale parter og på bestemte vilkår. Medlemsstatenes adgang til å begrense eller forby bruk av innleie må være begrunnet i allmenne hensyn som er presisert i artikkel 4. De restriksjoner som følger av aml §§ 14-9, 14-12 og 14-13 vil kunne begrunnes i allmenne hensyn som «behovet for å sikre et velfungerende arbeidsmarked» og «å forebygge misbruk». Intensjonen er ivaretatt i linje 3293-3295 i forslaget til handlingsprogram.

Forslagsnr: 8.7.13

Fra: 268 – Yousefi Mandana

Avskaff alle masseødeleggelsesvåpen

Nytt avsnitt som begynner på linje 3268 (etter avsnittet Forsvar- og sikkerhetspolitiske utfordringer og før avsnittet Internasjonale militære operasjoner):

Avskaff alle masseødeleggelsesvåpen.

LO er imot fortsatt opprustning, spesielt med masseødeleggelsesvåpen. Vi vil jobbe for å avskaffe kjernefysiske, bakteriologiske og kjemiske våpen. Viktige skritt på veien er at NATO erklærer å ikke ville bruke atomvåpen først, at NATOs atomvåpen i Europa fjernes og at Norden erklæres som en atomvåpenfri sone. LO er imot planene om rakettskjold i Europa og oppfordrer til en aktiv norsk utenrikspolitikk for å stanse planene og forhindre en slik meningsløs resurssløsning i en tid da miljøødeleggelser og fattigdom truer vår framtid. LO vil videreføre sitt fredsskapende internasjonale arbeid med solidaritet over landegrensene.

Begrunnelse:

LO har i en årrekke aktivt støttet kampen mot atomvåpen og organisasjonen Nei til atomvåpen. Dette er i tråd med folkeopinionen som er massivt imot atomvåpen. LOs mulige påvirkning ligger i at handlingsprogrammet blir mer presist på dette punktet.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

I linje 3275 tilføres «i Europa og resten av verden». Norden er en del av Europa jf. forslaget. Etter ovenstående tilføyelse (linje 3275): Tas inn: «LO er imot planene om rakettskjold i Europa og oppfordrer til en aktiv norsk utenrikspolitikk for å stanse disse.»

Forslagsnr: 8.7.14
Fra: 284 – Høiland Steffen

Tilleggsforslg til kap. Europa

Etter linje 3306:

EUs tjenstedirektiv er et slikt direktiv der LO mener reservasjonsretten må brukes.

Innstilling: Tiltres ikke

Direktivet er ferdigbehandlet. Godkjent av Stortinget den 23.04.09 med følgende vedtak: «Stortinget samtykker til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen direktiv 2006/123/EF av 12. desember 2006 om tjenester i det indre marked (tjenstedirektivet).» Direktivet ble behandlet i EØS-komiteen den 24.04.09 der erklæring om Norges forståelse av direktivet knyttet til LOs fire punkter ble lest opp av den norske EU-ambassadøren og protokollført. Kommisjonen uttrykte at erklæringen stemmer med deres syn på direktivet. Direktivet er ikke formelt innlemmet i EØS-avtalen etter som Island og Lichtenstein tok forbehold om godkjenning i de nasjonale parlamenter.

Forslagsnr: 8.7.15
Fra: 13 – Andersen Jan Olav

Tillegg til forslag 10108 (gjenreist av El&IT)

Det norske pensjonsfond må trekke sine investeringer i selskap som er engasjert i folkerettstridig virksomhet i Israel og Palestina.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslaget ivaretas i forslaget til internasjonal uttalelse.

Forslagsnr: 8.7.16
Fra: 264 – Bekkevold Iren

linje 1013–1034

Forslag 8686 tas opp igjen. Opprettholder ordinært forslag.

Endringsforslag:

EØS-avtalen ligger til grunn for Norges forhold til Europa. EØS-avtalen påvirker norsk politikk daglig på alle nivåer. Hovedutfordringen er at EUs fire friheter, som er fri flyt av varer, tjenester, mennesker og kapital overordnes det enkelte lands politikk. Dette er tydelig illustrert gjennom Europadomstolens dommer i Viking og Laval sakene hvor de fire friheter overordnes ikke bare det enkelte lands politikk men også EUs egen politikk. LOs innflytelse er sikret gjennom medlemskapet i Den Europeiske Faglige Samorganisasjonen (DEFS), noe som både gir innsyn i og innflytelse på utviklingen av likestillings- og arbeidsrettslovgivningen. Det faglige samarbeidet med DEFS er derfor viktig og må styrkes. EØS-avtalen er rammen for LOs faglige europapolitikk. LO krever en konsekvensutredning/evaluering av EØS-avtalen. Regjeringen må bruke reservasjonsretten mot EU-direktiv som reduserer faglige rettigheter og velferdsordninger.

Begrunnelse:

De fire frihetene er gjennomgående i alt det EU foretar seg. Dette står i sterk kontrast til LOs krav om gode offentlige tjenester, og våre grunnverdier og holdninger. Men man ser samtidig at det er viktig med et alternativ til EU. Dette bør Norge være en pådriver og premissleverandør for.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Følgende inntas i linje 3287: Tiden er nå inne for en bred og helhetlig evaluering av EØS-avtalens betydning for Norge. LO krever derfor en offentlig utredning hvor også utviklingen i forhold til faglige rettigheter og velferdsordninger inngår.

Forslagsnr: 8.7.17

Fra: 134 – Elvik Kåre

LO vil jobbe for at USAs blokade av Cuba oppheves.

LO vil jobbe for at USAs blokade av Cuba oppheves. Blokaden har skapt store lidelser blant Cubas befolkning og hindret en demokratisk utvikling av Cuba.

Innstilling: Tiltres

Settes inn i linje 3194 og er i tråd med LOs mangeårige politikk om Cubablokaden.

Forslagsnr: 8.7.18
Fra: 268 – Yousefi Mandana

Endringsforslag Internasjonale militære operasjoner
Forslag 8678 tas opp igjen:

Følgende strykning foreslås i setningen på linje 3270–3272 som begynner med «LO støtter ikke deltakelse i internasjonale **militære**»: «utenfor NATOs **territorium**» strykes.

Linje 1001 – 1002: stryk «utenfor NATOs territorium»

Innstilling: Tiltres ikke

Forslaget er ikke forenelig med artikkel 5 i NATO-traktaten («Solidaritetsprinsippet») om at et angrep på en er å anses som et angrep på alle. Dette prinsippet ligger i bunn for norsk forsvars og sikkerhetspolitikk. Uansett vil ethvert norsk militært engasjement utenfor NATO kreve FN mandat/vedtak. Forslaget ses i sammenheng med forslag 8.7.13.

Forslagsnr: 8.7.19
Fra: 40 – Pedersen Roy

Forslag til ny setning fra linje 3197 før siste setning:

Dette forutsetter en sterk fagbevegelse der arbeidsgivere og arbeidsgiverorganisasjoner samt myndighetene kan og vil.

Begrunnelse:

I mange land finnes ingen arbeidsgiverorganisasjoner å samarbeide med og arbeidsgiverne er ofte aggressivt imot fagorganisering. Det samme gjelder myndighetene. Et generelt krav om trepartssamarbeid uten nødvendig fagbevegelses styrke vil svekke fagbevegelsen og ikke styrke den. Trepartssamarbeidet skranter da også innen både EU og EØS-området.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslaget innbærer ikke nye momenter i forhold til foreliggende tekst i utkastet til handlingsprogram (linjene 3195-3198).

Forslagsnr: 8.7.20
Fra: 268 – Yousefi Mandana

Internasjonale militære operasjoner

Forslag 8679 tas opp igjen:

LO i Oslo opprettholder vårt forslag 8679 til kapittel 7 under internasjonale militære operasjoner som erstatning for teksten på linje 3270 til og med linje 3276.

LO støtter også folkerettens bestemmelser om at ethvert folk og nasjon/stat har rett til å kjempe mot okkuperter. LO er mot norsk krigsdeltakelse i Afghanistan og andre land. Det militære forsvar av Norge må i framtida bygge på allmenn verneplikt og desentraliserte militæranlegg, som kan forsvare det norske territorium, medvirke til stabilitet og fredelig utvikling samt ivareta våre naturressurser. Derfor er LO mot det nye NATO med utrykningstyrker og selvpålagt mandat til å intervenere over hele kloden. Norsk fagbevegelse vil fortsatt gi arbeidet for fred og nedrustning høy prioritet.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslaget til handlingsprogram dekker LOs politikk på området. Norges deltakelse i Afghanistan er hjemlet i FN-vedtak.

Forslagsnr: 8.7.21
Fra: 247 – Nustad Torill

Kap 7: Linje 3172

– endres til: må arbeide aktivt for å bekjempe sexindustrien og menneskehandel.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.7.22
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Endringsforslag til kap. Europa

Linje 3279

Endring: EØS-avtalen legger rammer for LOs faglige europapolitikk. Norske arbeidstakere påvirkes daglig av beslutninger som fattes av EU. EØS-arbeidet er både et internasjonalt og nasjonalt anliggende. Næringslivet har fått like rammevilkår i EØS-området. Den sosiale dimensjonen som skal sikre arbeidstakerne gjen-

nom minimumsregler på arbeidsrettsområdet har kommet helt på etterskudd. Gjennom flere EU-dommer har EF-domstolen overprøvd faglige rettigheter.

I tillegg til EUs tjenstedirektiv er det varslet flere direktiv som griper inn i faglige rettigheter og offentlig velferd. Blant disse er Postdirektivet, EUs helsedirektiv, forordningen om anbud på kollektivtrafikk og det nye forslag til direktiv om vikarer som virker inn på vernet mot midlertidige ansettelser.

LO vil starte sin debatt om denne alvorlige utfordring og ber om en offentlig utredning der EUs innvirkning på faglige rettigheter og styring av offentlig sektor er en viktig del.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Følgende inntas i linje 3287: Tiden er nå inne for en bred og helhetlig evaluering av EØS-avtalens betydning for Norge. LO krever derfor en offentlig utredning hvor også utviklingen i forhold til faglige rettigheter og velferdsordninger inngår.

Forslagsnr: 8.7.24

Fra: 268 – Yousefi Mandana

Oppbygging og utvikling av fagorganisasjoner side 31 etter linje 922

Forslag 8654 tas opp igjen. Følgende foreslås inn etter setningen som slutter på linje 3198:

Derfor må en videreføre kvinneverttet solidaritetsarbeid og arbeide for at også norsk offentlig bistand i større grad må være kvinneverttet.

Tilleggsforslag

Derfor må en videreføre kvinneverttet solidaritetsarbeid og arbeide for at også norsk offentlig bistand i større grad må være kvinneverttet.

Innstilling: Ivaretatt

Kvinneverttet solidaritetsarbeid nevnes eksplisitt i forslaget til handlingsprogram (3196). LO integrerer likestillingsperspektivet i alt arbeid/politikk. I dette ligger det også at LO allerede jobber for at bistand også skal ivareta likestillingsperspektivet.

Forslagsnr: 8.7.25
Fra: 267 – Rasmussen Julia Banda

Følgende foreslås inn på slutten av avsnittet Globalisering, linje 3253:
Statens pensjonsfond – Utland (Oljefondet) må ha klare etiske retningslinjer slik at fondet ikke skal være engasjert i selskaper som produserer miner eller klasevåpen, eller benytter barnearbeid.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Intensjonen integreres med setningene (linje 3253): «LO støtter Statens pensjonsfond – Utland («oljefondet») etiske retningslinjer. LO krever kontinuerlig kontroll og etterlevelse særlig i forhold til landminer, klasevåpen og barnearbeid.

Forslagsnr: 8.7.26
Fra: 267 – Rasmussen Julia Banda

Følgende foreslås inn etter setningen som slutter på linje 3165:
LO går inn for å redusere utslagene av valuta- og aksjespekulasjon ved å innføre skatt på valuta- og aksjetransaksjoner. Skatten skal komme de fattigste til gode ved at den brukes til blant annet demokratibyggende tiltak og oppbygging av infrastruktur i utviklingsland.

Innstilling: Tiltres ikke

Dette er et omfattende forslag som trenger mer utredning. Skatt på spekulative transaksjoner er allerede dekket i handlingsplanen.

Forslagsnr: 8.7.28
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Til kap. Faglige rettigheter

Linje 3220

LO er bekymret for EU-dommer som underordner faglige rettigheter for EUs markedsfriheter, fri etableringsrett og fri rett til tjenesteyting over landegrensene. Vi frykter at dommen som nekter en tysk delstat å kreve lønn i overensstemmelse med tariff ved offentlige oppdrag, kan være til hinder for arbeidet med å få implementert ILO-konvensjon 94 i flere land. LO vil arbeide sammen med europeisk fagbevegelse for å få endret dette som rettsgrunnlag.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Se programforslagets linje 3293–98.

Forslagsnr: 8.7.29
Fra: 243 – Sæther Lill

Linje 3167

Redigering av første setning: Inn: «LO skal delta aktivt i» den internasjonale kampen mot barnarbeid. Ut: «er viktig»

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.7.30
Fra: 243 – Sæther Lill

Linje 3171

Tilføyelse første setning: «Utbytting», fattigdom og mangel på arbeid.....

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.7.31
Fra: 243 – Sæther Lill

Linje 3251

Redigert setning:

Norge må arbeide internasjonalt for at det innføres en skatt på handel med kapital og verdipapirer. Ut: «spekulativ»

Innstilling: Tiltres ikke

Se begrunnelse gitt i forslag 8.7.2.

Forslagsnr: 8.7.33
Fra: 77 – Kvadsheim Ivar

Til pkt 7 Internasjonal solidaritet og samarbeid, overskrift «Oppbygging og utvikling av fagorganisasjoner» side 28

Endring i linjene 3185 – 3187: LO vil videreføre støtte til oppbygging og utvikling av fagorganisasjoner samt faglig utviklingsarbeid og yrkesfaglig samhold i fattige land, slik det bl.a gjøres gjennom Internasjonal Faglig Solidaritet.

Innstilling: Tiltres ikke

«Yrkesfaglig **samhold**» som begrep er vanskelig å operasjonalisere i handlingsprogrammet. Eksisterende tekst dekker LOs politikk for det internasjonale solidaritetsarbeidet.

Forslagsnr: 8.7.34
Fra: 243 – Sæther Lill

Linje 3287

Ut: fom. «Det er en **utfordring**» tom. «denne **prosessen**.»

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.7.35
Fra: 243 – Sæther Lill

Linje 3286

Ny linje før første setning: «EØS-avtalen legger viktige rammer og forutsetninger for norsk **fagbevegelse**.»

Innstilling: Ivaretatt
Se forslag 8.7.36

Forslagsnr: 8.7.36
Fra: 54 – Myhre Eldar

Endringer til Handlingsprogrammet kap. 7 avsn. Europa

Linje 3279:

EØS-avtalen legger viktige rammer for LOs faglige Europapolitikk.

Linje 3282:

Den sosiale dimensjonen som skal sikre arbeidstakerne gjennom minimumsregler på arbeidsrettsområdet, har kommet alvorlig på etterskudd. De siste to åra har EF-domstolen avsagt en rekke dommer der domstolen overprøver opparbeidede faglige rettigheter i en rekke EU-land.

Linje 3304:

Regjeringen må bruke reservasjonsretten mot EU-direktiv som innskrenker nasjonale virkemidler mot sosial dumping og som reduserer faglige rettigheter og velferdsordninger.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.7.37
Fra: 243 – Sæther Lill

Linje 3295–3298

Ny setning etter «....har gjennomført.»: «LO mener at EØS-avtalen må gjennomgås i sin fulle bredde, da det er behov for å se på hva som har vært til fordel og ulempe for norsk næringsliv, faglige rettigheter og arbeidsplassene.»

Deretter følger revidert setning: «LO støtter en revisjon av utstasjoneringsdirektivet for å sikre utstasjonerte arbeidstakere.....» Ut: «en begrenset» og «i den grad det er nødvendig»

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Del 1: Følgende inntas i linje 3287: Tiden er nå inne for en bred og helhetlig evaluering av EØS-avtalens betydning for Norge. LO krever derfor en offentlig utredning hvor også utviklingen i forhold til faglige rettigheter og velferdsordninger inngår.

Tiltres ikke

Del 2: Formålet med endringen tilsier en begrenset revisjon. Foreløpig er det ikke endelig avklart i hvilken grad formålet kan ivaretas ved protokoll mellom partene eller på annen måte. Eksisterende ordlyd er derfor dekkende.

Forslagsnr: 8.7.38
Fra: 243 – Sæther Lill

Redigering linjene 3288–3290

Revidert setning: «LO krever derfor en aktiv norsk europapolitikk og vil bidra til styrking av det nordiske samarbeidet.»

Innstilling: Tiltres ikke

Ordlyden som viser «muligheten for norsk påvirkning av EØS-regelverket», er del av en helhetlig europapolitikk og bør beholdes.

Forslagsnr: 8.7.39
Fra: 243 – Sæther Lill

Linjene 3269–3276:
Overskriften fjernes og hele avsnittet flyttes til linje 3259.

Innstilling: Tiltres ikke

Plassering av teksten i forslaget til handlingsplan opprettholdes.

Forslagsnr: 8.7.40
Fra: 19 – Hallem Sissel

Følgende tas inn i Handlingsprogrammet fra og med linje 3283 etter ordet «... arbeidsrettsområde»
– har kommet helt på etterskudd. Gjennom flere EU-dommer har EF-domstolen overprøvd faglige rettigheter. I tillegg til EUs tjenstedirektiv er det varslet flere direktiv som griper inn i faglige rettigheter og offentlig velferd blant disse er Post-direktivet, EUs helsedirektiv, forordningen om anbud på kollektivtrafikk og det nye forslaget til direktiv om vikarer som utfordrer vernet mot midlertidige ansettelser.

LO vil starte sin debatt og ber om en offentlig utredning der EUs innvirkning på faglige rettigheter og offentlig velferd utredes.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Følgende inntas i linje 3287: Tiden er nå inne for en bred og helhetlig evaluering av EØS-avtalens betydning for Norge. LO krever derfor en offentlig utredning hvor også utviklingen i forhold til faglige rettigheter og velferdsordninger inngår.

Forslagsnr: 8.7.41
Fra: 243 – Sæther Lill

Linje 3304–3306
NTLs forslag 8707 opprettholdes og setningen foreslås å lyde:
«Regjeringen må bruke reservasjonsretten mot EU-direktiv som fører til sosial dumping, reduserer faglige rettigheter og velferdsordninger.

Innstilling: Ivaretatt
Se forslag 8.7.36

Forslagsnr: 8.7.44
Fra: 284 – Høiland Steffen

Nei til tjenstedirektivet

Forslag 8727 tas opp igjen:

Tjenstedirektivet skal legge til rette for fri utveksling av tjenester innenfor EU/ EØS-området. Det er god grunn til å frykte for konsekvensene for norske arbeidstakere. Det er også grunn til frykt for kvalitet og sikkerhet, som følge av at man ikke lenger kan stille krav til kunnskap hos tjenesteytere.

Vi ser også at det stilles spørsmål ved om mange av de viktigste tiltakene for å hindre sosial dumping, som er foreslått av regjering og fagbevegelse, lar seg gjennomføre dersom direktivet blir norsk lov. Det gjelder innføring av ILO-konvensjon 94 i kommune og stat, inklusiv statlige bedrifter og foretak. Det gjelder innsynsrett for tillitsvalgte, bestemmelser mot kontraktørvirksomhet, bedre registrering og oversikt, samt autorisasjonsordninger for utleiefirma. I alle disse tilfeller er det bestemmelser i direktivet som kan hindre tiltak.

I tillegg er en rekke spørsmål overlatt EU-domstolen. Dette skaper stor usikkerhet om hva som blir framtidig tolkning av direktivet, og en ytterligere rettsliggjøring av politikken.

Norge blir i økende grad styrt av det som skjer i EU. Vårt nasjonale regelverk gjennomgår omfattende endringer for å tilpasses EUs direktiver og handelspolitikk. Dette berører også de fleste tjenesteområder i offentlig sektor. For å påvirke denne utviklingen og forhindre sosial dumping, er det nødvendig med faglig samarbeid over landegrensene.

Landsorganisasjonen krever at regjeringen benytter seg av reservasjonsretten i EØS-avtalen for å hindre at Norge må implementere EUs tjenstedirektiv.

Begrunnelse:

EUs tjenstedirektiv er en direkte inngripen i hvordan de framtidige lønns- og arbeidsvilkår skal være for arbeiderne. Direktivet vil gi mer makt til kapitaleierne og mindre til arbeiderne. Det er også slik at direktivet er dynamisk, som betyr at EU kan foreta endringer av direktivet i framtida uten at vi har noen særlig påvirkning. Direktivet er også veldig uklart på en rekke punkter, slik at det vil være EF-domstolen som til sist vil tolke direktivet og bestemme den politiske retningen. Ser vi på retningen domstolen har dømt, vil det bety en ytterligere svekkelse for arbeiderrettigheter og fagbevegelsens innflytelse.

Innstilling: Tiltres ikke

Direktivet er ferdigbehandlet. Godkjent av Stortinget den 23.04.09 med følgende vedtak: «Stortinget samtykkjer til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen direktiv 2006/123/EF av 12. desember 2006 om tjenester i det indre marked (tjenstedirektivet).» Direktivet ble behandlet i EØS-komiteen den 24.04.09 der erklæring om Norges forståelse av direktivet knyttet til LOs fire punkter ble lest opp av den norske EU-ambassadøren og protokollført. Kommisjonen uttrykte at erklæringen stemmer med deres syn på direktivet. Direktivet er ikke formelt innlemmet i EØS-avtalen etter som Island og Lichtenstein tok forbehold om godkjenning i de nasjonale parlamenter.

Forslagsnr: 8.7.45
Fra: 284 – Høiland Steffen

Gjenreises: 8686

Forslag 8686 tas opp igjen: Konsekvensutredning av EØS avtalen og dens virkninger på norsk arb.liv gjennom div. direktiver.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Følgende inntas i linje 3287: Tiden er nå inne for en bred og helhetlig evaluering av EØS-avtalens betydning for Norge. LO krever derfor en offentlig utredning hvor også utviklingen i forhold til faglige rettigheter og velferdsordninger inngår.

Forslagsnr: 8.7.46
Fra: 284 – Høiland Steffen

Gjenreises: 8726

Forslag 8726 tas opp igjen:

Konsekvensutredning av EØS avtalen og dens virkninger på norsk arb.liv gjennom div. direktiver.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Følgende inntas i linje 3287: Tiden er nå inne for en bred og helhetlig evaluering av EØS-avtalens betydning for Norge. LO krever derfor en offentlig utredning hvor også utviklingen i forhold til faglige rettigheter og velferdsordninger inngår.

Forslagsnr: 8.7.47
Fra: 269 – Hagen Erik

Linje 3306

Følgende foreslås inn etter setningen som slutter på linje 3306:

LO vil gå igjennom dagens tilknytningsform i Norges forhold til EU, EØS-avtalen. LO vil utrede på hvilken måte det kan framforhandles og etableres et alternativ til EØS-avtalen som både ivaretar Norges markedstilgang til EU og samtidig hindre innføring av stadig flere direktiv som trekker i retning av sosial dumping. I samarbeid med forbundene etableres det en referansegruppe med representanter for de mest berørte bransjene.

Begrunnelse:

Gjennom diskusjonen om tjenstedirektivet er det skapt stor usikkerhet om hvordan dette vil utvikle seg i framtiden fordi fagbevegelsen har lite kontroll over framtidige fortolkninger i EU-retten. Stadig nye direktiver – som postdirektivet – truer nye områder i arbeidslivet i Norge. LO må stille seg i spissen for å finne ut hva alternativene til en slik utvikling kan være.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.7.49
Fra: 12 – Hennem Vidar

EØS-avtalen

Forslag 8726 tas opp igjen:

LO må utarbeide en rapport om EØS avtalens konsekvenser og påvirkning av det norske samfunn og arbeidsliv. Rapporten legges fram og behandles i LOs representantskap i kommende kongressperiode.

Begrunnelse:

På en rekke samfunnsområder ser vi nå at EØS-avtalen griper inn i forhold som var framlagt som utenfor avtalens rammer ved inngåelsen i 1993. Vi ser også at EU-domstolen i sine avgjørelser beveger seg vekk fra ILO sine konvensjoner med hensyn til undergraving av det enkeltes lands kollektive tariffavtaler og lovgivning gitt med bakgrunn i kamp mot sosial dumping. Europaunionen er bygget på de «fire friheter» og kollektivavtaler og nasjonalt lovverk blir underordnet i EU-domstolens avgjørelser. Gjennom EØS-avtalen blir våre demokratiske beslutninger underlagt de samme bestemmelser, og vi konstaterer at våre politikere og det norske samfunn blir umyndiggjort.

Spørsmålet blir da selvsagt: Er vi i dag som samfunn tjent med en slik avtale, og er våre barn og etterkommere tjent med denne. Etter 15 år med EØS-avtalen er det behov for en status og evaluering.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Følgende inntas i linje 3287: Tiden er nå inne for en bred og helhetlig evaluering av EØS-avtalens betydning for Norge. LO krever derfor en offentlig utredning hvor også utviklingen i forhold til faglige rettigheter og velferdsordninger inngår.

Forslagsnr: 8.9.1

Fra: 127 – Guldbrandsen Stein

S. 37, linje 3599. Ny tekst etter samferdselssektoren

Kloakk og avfall fra husholdninger, landbruk og industri må tas i bruk for produksjon av biometangass til bruk i lokal tungtransport og for busser. Det må være et mål at det ikke innkjøpes busser som går på fossilt brennstoff etter 2015.

Viser til tidligere innsendt forslag 8820.

Innstilling: Tiltres

Begrunnelse med følgende endring: Biometangass basert på kloakk og avfall fra alle sektorer må tas i bruk. Det må være et mål at lokal tungtransport og busser spesielt i de store byene konverterer til fornybar energibærere eller naturgass i løpet av få år. Det bør settes et mål for når anskaffelsen av busser i disse områdene ikke skal baseres på busser med dieseldrift.

Forslagsnr: 8.9.2

Fra: 252 – Strand Pia

Linje 3551

Stryk ordet «Nye» i linje 3551.

Innstilling: Tiltres ikke

Setningen lyder i dag «Nye installasjoner til havs bør i størst mulig grad ta i bruk utslippsfrie energiløsninger.» Ved å fjerne «Nye» vil dette innebære at LO går inn for elektrifisering også av alle eksisterende felt. Dette er meget kostnadskrevende tiltak, og ikke i tråd med en målsetting om å prioritere kostnadseffektive klimatiltak.

Forslagsnr: 8.9.3
Fra: 253 – Johnsen Lars Morten

Bruk av veipricing

Setningen: «Bruk av veipricing for tunge kjøretøyer og trafikken i de store byene vil bidra til å utnytte kapasiteten på veien og avvikle rushtidstrafikken på en bedre måte. « (linje 3601 til 3603) erstattes med:

«Bruk av veipricing og økt satsing på kollektivtransport i de store byene vil bidra til å utnytte kapasiteten på veien og avvikle rushtidstrafikken på en bedre måte.»

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.9.4
Fra: 162 – Finnehaug Mildrid

S. 35. Linje 3536, ny setning etter «struktur i kraftbransjen».

LO vil arbeide for at det blir etablert en ordning med et topprissystem for strøm som differensierer prisene i forhold til et normalforbruk og et overforbruk, og vil ta initiativ for å etablere et nøytralt organ som kan overvåke både eksporten og importen av strøm.

Viser til tidligere innsendt forslag nr. 8846. Forslag 8846 tas opp igjen: linje 1223
Tilleggsforslag i teksten
Satsing på ny teknologi for å utvinne olje fra tjæresand må stanses.

Begrunnelse:

En utvinning av olje fra tjæresand betyr store åpne dagbrudd og sår i naturen i tillegg til problematikken rundt teknologi, forurensning og kostnader ved den utvinningen. Norge har et ansvar for å ikke bidra til miljøødeleggelser i noen del av verden.

Innstilling: Tiltres ikke

Det vil kunne svekke avgiftsinnkrevningen, uten å føre til vesentlig utjevning av kjøpekraft, i følge flere offentlige utredninger som har vurdert forslaget. Det viktigste virkemiddelet for omfordeling av inntekt er et progressivt skattesystem. Intensjonen i forslaget er derfor ivarettatt i kap. 5 i avsnittet om skattesystem, linje 2780-2784. Ansvaret for forsyningsnettene ligger hos Statnett, herunder krafteksport. Denne delen av forslaget ivaretas gjennom den foreslåtte formuleringen om evaluering av energiloven.

Forslagsnr: 8.9.5
Fra: 169 – Hansen Øystein

Dagsorden pkt 9 – hovedavtalene

Forslag 8875 tas opp igjen:

Linje 3597 etter «båttransport»: LO vil arbeide for å finne alternative løsninger som kan redusere transportkostandene på drivstoff til distriktene.

Viser til tidligere innsendt forslag nr. 8875: Industrikraftregimet må innføres straks!

Begrunnelse:

Dette har vært et tema i lengre tid, det er på tide å få gjort noe før flere arbeidsplasser forsvinner!

Innstilling: Tiltres ikke

Det første: Hva som menes med alternative løsninger er uklart i denne sammenhengen. Det er grunnlag for å sette ned drivstoffavgiftene på bensin og diesel dersom det innføres rushtidsavgifter eller veiprising på de mest belastede strekningene, da drivstoffavgiften er satt høyt på grunnlag av at det ikke er slike avgifter, jfr. handlingsprogrammet s. 37, linje 3602-6. Når det gjelder industrikraft er dette dekket i linje 2916-25, og i uttalelsen, men ikke med samme formulering. Grunnen er at regimet består av flere elementer som er innført, mens noen gjenstår. Dette er dekket i uttalelsen.

Forslagsnr: 8.9.7
Fra: 253 – Johnsen Lars Morten

Linje 3598–3599

Setningen i handlingsprogrammet linje 3598–3599 tilføyes ordet: biodrivstoff slik at den blir:

«Det må satses mer på å utvikle og ta i bruk fornybare energibærere, biodrivstoff og naturgass i samferdselssektoren.»

Innstilling: Tiltres

Med følgende tilføyelse; energibærere som f.eks. biodrivstoff.

Forslagsnr: 8.9.8
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Føyes inn til linje 3513

Norge er verdensledende på produksjon av silisium til solcelleindustrien. Dette kan bli Norges mest avgjørende bidrag til løsning på verdens behov for miljøvennlig energi.

Innstilling: Innstillingen ivaretatt

med følgende endring: LO skal jobbe for en målrettet satsing på forskning og utvikling av ny fornybar energi, som vindkraft, solenergi, bioenergi, jordvarme og bølgekraft. Linje 3512-3513.

Forslagsnr: 8.9.9
Fra: 58 – Tranøy Atle

Klimautfordringene

Til handlingsprogrammet kap. 9 pkt. om klimautfordringene – tilføyelse.
Et offensivt virkemiddelapparat må motivere og støtte gode prosjekter fra industri og teknologimiljø. Dagens begrensninger mot støtte til større bedrifter må endres slik at ikke disse, slik vi har sett alt for mange eksempler på, tar med seg sine prosjekter og teknologi utenlands på grunn av lukrative støtteordninger internasjonalt.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.9.11
Fra: 265 – Fiskvik Kleiv

Ny tekst på linje 3537 (på slutten av avsnittet om Energipolitikk)

LO vil forsvare hjemfallsordningen. Men i motsetning til regjeringa, som åpner for at 1/3 av vannkraftproduksjonen kan være i privat eie, går LO inn for 100 prosent offentlig eie. LO går også inn for egne industrikraftpriser uten at det skal forringe hjemfallsinstituttet.

Innstilling: Tiltres ikke

Jfr. LOs hørings svar som støtter den vedtatte ordning.

Forslagsnr: 8.9.13
Fra: 109 – Mo Jon Arne

Forslag til tillegg i teksten: Det må bygges ut mer vannkraft
Side 35, linje 3528–3529

Vannkraft er vår viktigste fornybare energikilde. Nedbørsmengden øker og legger til rette for å kunne hente ut mer vannkraft. Samtidig fører mer nedbør til økt vannføring og økt risiko for store flomskader. Flomskader kan forebygges og vannkraftproduksjonen kan økes når disse hensyn kobles gjennom å foreta reguleringsiltak som gjør det mulig å produsere kraft og å styre vannføringen. I tillegg vil opprustning og skånsom utvidelse føre til at en vil få mer kraft ut av også de eksisterende vannkraftanlegg.

Begrunnelse:

Ren vannkraft er en meget stor og viktig ressurs som må forvaltes optimalt gjennom å hente ut de mulighetene som er naturlig til stede. I den energiforsynings-situasjonen verden står overfor er det umoralsk å ikke optimalisere det rene alternativet – Vannkraften. Også EU setter mye inn på å øke den fornybare energi-produksjonen og gjennom EUs fornybardirektivet vil også Norge bli omfattet av krav til økt fornybar energiproduksjon. Optimalisering av de tilgjengelige fersk-vannsressursene vil kunne utgjøre store tilskudd til norsk ren og karbondioksidfri kraftproduksjon.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

I sek. forslag linje 3524 heter det: «Vannkraft er vår viktigste fornybare energikilde. Gjennom opprusting og skånsom utvidelse vil vi få mer kraft ut av eksisterende vannkraftanlegg. Vannkraftverk, utstyr og linjenett må opprustes og moderniseres ved å ta i bruk best tilgjengelig teknologi.» Dette ivaretar intensjonen i forslaget.

Forslagsnr: 8.9.14
Fra: 12 – Hennem Vidar

Infrastruktur nettselskapene

LO mener videre det er viktig at nettselskapene har egne kompetente, lokalkjente ansatte som kan ivareta feilretting, drift, vakt og beredskap.

Forsyningsnettet for strøm er en av våre viktigste offentlig eide infrastrukturer og må være underlagt offentlig regulering.

Inn på side 35, linje 3536.

Innstilling: Tiltres

Men «**lokalkjente**» strykes. Det er vanskelig for LO å følge opp en så detaljert formulering i handlingsprogrammet.

Forslagsnr: 8.9.15

Fra: 189 – Auestad Grete Yri

Miljø

Å ta vare på kulturlandskapet, og sørge for å holde produksjonsområdene for mat intakt ved å forhindre gjengroing er viktig for selvforsyningsgraden, energibesparingen og for miljøet i sin helhet.

Innstilling: Tiltres

Flyttes til kap. 6 Næring under tittel Fisk og landbruk.

Forslagsnr: 8.9.16

Fra: 146 – Stang Vidar

Side 39, linje 1223:

Nytt avsnitt. Hjemfallsretten:

Vannkraftressursene skal være hele folkets eie. LO må arbeide for at den til enhver tid sittende regjering skal sikre et sterkt offentlig eierskap til våre vannressurser. Norske myndigheter må ha den hele og fulle styring og kontroll med disponering av landets vannressurser. Det er også viktig å sikre offentlig eierskap til vannressursene, med tanke på landets sikkerhetsmessige situasjoner, hvor tilgangen på vannressursene er avgjørende i en krisesituasjon.

Innstilling: Tiltres ikke

Jf. LOs høringsvar som støtter den vedtatte ordning.

Forslagsnr: 8.9.17

Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Kap. 9 Energi, miljø og klima

Transport. Tilleggsforslag: Linje 3595

LO vil arbeide for at arealene som nyttes til jernbaneformål i dag ikke skal omreguleres til eller nyttes til andre formål.

Innstilling: Tiltres ikke

Det anses ikke som formålstjenelig å binde seg opp til et slikt forslag.

Forslagsnr: 8.9.18

Fra: 31 – Hille Svein Erik

Tillegg etter linje 3517

Det må satses på teknologisk og industriell utvikling av bioenergi i Norge. Dette betinger at en finner den rette balansen mellom energiproduksjon, industriproduksjon og bærekraftig utvikling. Biomasse til energiformål må komme av/fra hogstavfall, ubenyttede treslag og restprodukter som ikke benyttes i eksisterende treforedlingsindustri. Støtte til infrastruktur for å få ut disse ressursene er helt nødvendig.

Innstilling: Tiltres ikke

Delvis er forslaget ivarettatt. *gjennom kravene til bærekraft knyttet til avskoging og matproduksjon og sporbar dokumentasjon av bærekraften i linje 3475-3478 *og teksten om målrettet satsing og utvikling av fornybar energi hvor også bioenergi er fremhevet i linje 3512-3513 *styrking og videreutvikling av gode støtteordninger i linje 3513-3516 Når det gjelder begrensning i uttak av biomasse til energiformål vil den medføre en endring og en ny problemstilling. Ved til vedfyring stod i 2006 for halvparten av Norges bioenergiproduksjon. Det vil si at omkring 7 av totalt i overkant av 14 TWh var basert på en energi hvor de fleste treslag var brukt i større eller mindre grad.

Forslagsnr: 8.9.19

Fra: 306 – Felix Hans O.

Energipolitikk

Linje 3530, etter punktum + linje 3531 og 3532 strykes.

Begrunnelse:

Kraftselskapene har egen interesse av å ha best mulig utstyr slik at de får en høyest mulig produksjon og derved fortjeneste. Det er ikke et stort innsparingspotensial, i noen tilfeller vil utbedring være ulønnsom jf. at kraftverket må stenge produksjonen i lengre tid for å foreta marginale utbedringer. Et lovpålegg vil derfor være for rigid.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.9.22
Fra: 264 – Bekkevold Iren

Linje 1223

Tilleggsforslag i teksten.

Satsing på ny teknologi for å utvinne olje fra tjæresand må stanses.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.9.23
Fra: 2 – Haukeland Helge

Linje 3617 Handlingsprogrammet del 6 Industri og næringspolitikk

Et større prosjekt som må få prioritet i NTP-perioden, og som styrker sjøsikkerheten, næringsinteressene, passasjertransport og miljøet vesentlig, er Stad Skips-tunell.

Innstilling: Ivaretatt

Henvis forslag 8.6.43

Forslagsnr: 8.9.24
Fra: 323 – Brunborg Kjell Atle

Jernbane

Jernbanen er en miljøvennlig, trafiksikker og effektiv transportform. Nye investeringer er nødvendig for å styrke jernbanens konkurransevne og oppnå miljø-, klima- og sikkerhetsmål i transportsektoren.

Innstilling: Tiltres

Avsnittet foreslås tatt inn på s. 36, linje 3592

Forslagsnr: 8.9.39
Fra: 22 – Skog Terje

Redd miljøet – produksjon etter behov

Forslag 8860 tas opp igjen: Forslag 8860 (Redd miljøet – produksjon etter behov) fremmes.

Skal vår klode reddes må vareproduksjonen erstattes av produksjon etter behov. Vi trenger mer tjenesteproduksjon i offentlig regi til erstatning for mer vareproduksjon.

Begrunnelse:

Kapitalens realisering av profitt skjer gjennom salg av varer. Uten varesalg – ingen profitt. Kapitalen er også avhengig av vekst. Etter hvert som rommet for vekst har blitt trangere har presset for å omgjøre større deler av samfunnsøkonomien til vareproduksjon økt (privatisering av offentlige tjenester), og det har blitt et enormt kjøpepress gjennom reklame og andre metoder. Omfanget av varer vi ikke trenger har økt enormt. Denne vareproduksjonen medfører en vekst i næringslivet vi ikke trenger og unødvendig transport. Flere fellesskapsløsninger, som idrett, kultur, kollektivtransport, helse, skole osv., vil både heve livskvaliteten og være miljøvennlig.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslaget anses å komme i konflikt med LOs målsetninger om stabile og varige arbeidsplasser basert på forutsigbare rammevilkår. Forslaget krever fundamentale endringer av samfunnsorganiseringen.

Forslagsnr: 8.9.40

Fra: 252 – Strand Pia

1162

Forslag 8794 tas opp igjen: Forslag nr. 8794, om å stryke setning som begynner med «Tiltak for miljøforbedringer må balanseres....» opprettholdes.

Stryke setning som begynner med: «Tiltak for miljøforbedringer må balanseres.....»

Begrunnelse:

Anses ivaretatt under kapittel 6, linje 783–791

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.9.41
Fra: 286 – Myrnel Ørjan

Opprustning av Bergensbanen

Forslag 8855 tas opp igjen: Opprettholder forslag 8855 med tillegg av at Ringeriksbanen må prioriteres i første del av NTP.

LO mener det er viktig at vi har en godt utbygget kollektivtilbud. LO ser det som svært nødvendig at reisetiden mellom Oslo – Bergen blir halvert på togreiser. LO ber Regjeringen komme med storstilt opprustning av Bergensbanen slik at det blir et reelt tilbud til fly.

Begrunnelse:

Det er viktigere enn noe gang å ha en jernbane som er konkurransedyktig på reisetid mellom Oslo og Bergen. Dette vil på sikt gi miljøsparende gevinster.

Innstilling: Tiltres

Ringeriksbanen må gis høyere prioritet, som en viktig del av opprustningen av Bergensbanen. Foreslås tatt inn på s. 25, linje 3038. Forslag 8855 anses da ivaretatt.

Forslagsnr: 8.9.42
Fra: 12 – Hennem Vidar

Energilovgivning

Forslag 8834 tas opp igjen:

LO krever ett prisområde i Norge.

Begrunnelse:

Differansen mellom prisområdene brukes hverken til overføringslinjer eller til ny kraftproduksjon. Avgiften skaper større overskudd i kraftselskapene uten at dette hjelper på en eventuell kraftkrise i regionene. Før var kraftselskapet pliktig til å ha oppdekning og levere kraft til eget forsyningsområde.

Innstilling: Ivaretatt

Følgende tilføyelser i kap 9 etter linje 3532: LO mener at myndighetene må sørge for en utbygging av kraft og linjer som fører til en prisutjevning over hele landet. Situasjonen i Midt-Norge må løses gjennom økt kraftproduksjon i området.

Begrunnelse: Fjerning av prisområdene hjelper ikke industrien, som får kraft levert

på langsiktige avtaler. Tiltaket krever en linjeutbygging som ikke er realistisk og ønskelig. LO mener at økt kraftutbygging i områder med lite kraft er svaret på problemer med knapphet på kraft.

Forslagsnr: 8.9.43
Fra: 12 – Hennem Vidar

Tilleggsforslag kap.9, etter linje 1222

Forslag 8842 tas opp igjen:

Utvinning av olje til havs i sårbare og/eller kystnære områder eller med store og viktige fiske- og/eller naturressurser må unngås. Dette er i tråd med klimaforliket. På lang sikt, ikke minst med tanke på utvikling av alternative inntektskilder for Norge, vil det være en bedre og fornuftig energipolitikk å satse på utvikling av fornybare energikilder.

Begrunnelse:

Det vil være uakseptabelt at viktige og sårbare naturressurser langs Norges kyst skal utsettes for stor risiko for ødeleggelse fordi Norge og olje-/energisekskapene fortsatt skal basere sin økonomi på utvinning av forurensende og ikke-fornybar energi. Langsiktig planlegging av Norges økonomi må ligge til grunn for en bærekraftig utvikling. Dette innebærer økt fokus på forskning og utvikling av fornybar og bærekraftig energi.

Innstilling: Tiltres ikke

I sitt hørings svar vedr. utredninger av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i områdene Lofoten – Barentshavet (ULB) i 2003 konkluderte LO med: «LO er positiv til helårs petroleumsvirksomhet i det utredede området. Vi ser at muligheten for økt aktivitet kan fremskyndes og ber derfor OED å anbefale Stortinget om å gjøre følgende beslutninger: * Gjenoppstart av aktiviteter i eksisterende lisenser i Nordland VI og Barentshavet. * Gjenopptakelse av aktivitet med sikte på lisenstilDELING i alle områder som tidligere har vært åpnet. * Åpning av uåpnede områder i Nordland VI, VII og Troms II innen utgangen av 2004». LO kongressen i 2005 vedtok enstemmig følgende: «At det arbeides for igangsetting av olje- og gassproduksjon i de stengte og uåpnede delene av Barentshavet, Norskehavet og Skagerrak ved hjelp av norsk verdensledende teknologi som ivaretar tungtveiende hensyn til miljø, sikkerhet og sameksistens med fiskerinæringen.» Den teknologiske utviklingen for mer sikker olje- og gass aktivitet har utviklet seg positivt også de siste 6 årene. Det har ikke inntruffet forhold som taler for at LO skal endre sitt syn i denne saken.

Forslagsnr: 8.9.44
Fra: 293 – Lund Torill

Tilleggsforslag

Inn i Handlingsprogrammet linje 2925 som et tillegg.

LO vil arbeide for et prisområde for elektrisk strøm i Norge.

Forslagsgivere: 293 – Lund Torill, 294 – Fossmo Bjørn Inge, 295 – Byrkjeflot Arne og 296 – Lagesen May Britt

Innstilling: Ivaretatt

Følgende tilføyelser i kap. 9 etter linje 3532: LO mener at myndighetene må sørge for en utbygging av kraft og linjer som fører til en prisutjevning over hele landet. Situasjonen i Midt-Norge må løses gjennom økt kraftproduksjon i området. Fjerning av prisområdet hjelper ikke industrien, som får kraft levert å langsiktige avtaler. Tiltaket krever en linjeutbygging som ikke er realistisk og ønskelig. LO mener at økt kraftutbygging i områder med lite kraft er svaret på problemer med knapphet på kraft.

Forslagsnr: 8.9.45
Fra: 298 – Nielsen Lars

Side 39, linje 1256:

Forslag 8854 tas opp igjen: Transport

Etter punktum linje 1263.: «Kravet om forlengelse av Nordlandsbanen må iverksettes, vi ser den stadig økende trafikkmengde og godsmengde som transporteres på veiene, ved en forlengelse av jernbanen vil man ta bort en stor del av denne type transport og ut fra miljøhensyn er dette en god **investering**.»

Innstilling: Ivaretatt

Det vises til forslag 8.6.41

Forslagsnr: 8.13.3
Fra: 265 – Fiskvik Kleiv

Tilføyelse i setningen som slutter på linje 4160:

Ordene «sikring av faglige rettigheter» føyes til mellom «fordelingspolitikk» og «utvikling av velferdsstaten».

Innstilling: Tiltres

Endrer ikke innholdet, men tydeliggjør og løfter faglige rettigheter.

Forslagsnr: 8.13.4
Fra: 73 – Kjølmoen Siv Karin

Fagligpolitisk samarbeid

Foreslår å stryke setningen LO har et formalisert fagligpolitisk samarbeid med Det norske Arbeiderpartiet – linje 4157–4158.

Innstilling: Tiltres ikke

Mot 1 stemme

Forslagsnr: 8.13.6
Fra: 283 – Sola Turid Kalvig

Gjenreiser forslag 9043

S. 52 l. 1780–1788 tilleggsforslag: LO vil arbeide for å rekommunalisere/renasjonalisere tjenester og selskaper som er konkurranseutsatt og/eller privatisert.

Innstilling: Ivaretatt

Ved at følgende setning tas inn: LO vil arbeide for at viktige velferdstjenester som er konkurranseutsatt og/eller privatisert igjen kommer under offentlig kontroll.

Forslagsnr: 8.13.7
Fra: 12 – Hennem Vidar

Fagbevegelsens samarbeid

Forslag 9057 tas opp igjen:

Setning etter punktum linje 1808 som avsluttes med...for arbeidstakerne, strykes. I neste setning strykes ordet «andre», samt at «sikring av faglige rettigheter» inntas (linje 1811).

Innstilling: Tiltres ikke

Mot 1 stemme

Forslagsnr: 10.2.2.1
Fra: 243 – Sæther Lill

Internasjonal solidaritet og et anstendig globalt arbeidsliv

Ny setning i andre avsnitt etter: «...millioner av mennesker.»

«De som er ansvarlige for krisen og tapene går stort sett fri med skyhøye lønninger, bonuser og fallskjærmer. Det er de fattige og arbeidsfolk som betaler.»

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.2.2
Fra: 243 – Sæther Lill

Diverse endringer Internasjonal uttalelse

Tillegg i første setning i tredje avsnitt:

«Finanskrisen krever ..... som innebærer «et systemskifte og» nyregulering av økonomien....»

Nye setninger i tredje avsnitt. Etter: «.....institusjoner og rammeverk.»

«Det må bli tettere kontroll av institusjonene, spesielt forholdet mellom utlån og egenkapital og det må komme en felles, effektiv internasjonal regulering.»

Innstilling: Tiltres

Men plasseres lengre fram.

Forslagsnr: 10.2.2.3
Fra: 243 – Sæther Lill

Nytt avsnitt mellom eksisterende avsnitt åtte og ni:

«Kampen mot korrupsjon på alle nivå er en viktig del av arbeidet for å sikre gode, stabile samfunn. LO mener at åpenhet, mulighet for innsyn og etterprøvbare systemer er viktig for å bekjempe korrupsjon. Publish What You Pay (PWYP) er den internasjonale kampanjen for åpenhet og ansvarlig virksomhet i land med naturressurser og for muligheten til å følge pengestrømmer mellom selskap og myndigheter. LO vil støtte opp om dette arbeidet ved å bli medlem av PWYP.»

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Sekretariatet må ta stilling til eventuell innmeldelse etter en utredning av hvilke konsekvenser medlemskap innebærer.

Forslagsnr: 10.2.2.4
Fra: 243 – Sæther Lill

Ny setning i sjette avsnitt:

Etter «...diskrimineres i arbeidslivet».

«LO vil intensivere sitt arbeid mot diskriminering av kvinner».

Siste setning i sjette avsnitt flyttes som første setning i syvende avsnitt.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslaget til internasjonal uttalelse ivaretar forslaget. LO integrerer likestillingsperspektivet i alt internasjonalt arbeid.

Forslagsnr: 10.2.2.5
Fra: 284 – Høiland Steffen

Uttalelse – boikott Israel

I innstillingen vises det til uttalelse fra sekretariatet, men sekretariatets forslag (10114, avsnitt 11) er for svakt. Foreslår derfor at forslag 10108 puttes inn i sekretariatets uttalelse (10114) i stedet for avsnitt 11.

Innstilling: Tiltres ikke

Teksten om Palestina styrkes og utvides til å tilfredsstillende LOs politiske målsetninger på området.

Forslagsnr: 10.2.2.6
Fra: 117 – Stokka Ommund

Uttalelser om internasjonal solidaritet

Tillegg til tekst om Colombia:

LO krever at det i en eventuell frihandelsavtale med Colombia blir referert til arbeidstaker- og menneskerettigheter i sjølve avtaleteksten og at det blir offentlig høring om avtalen.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.2.7
Fra: 321 – Østvold Per

Tilleggsforslag til internasjonal uttalelse

Israelsk krig i Gaza tidligere i år, hvor nær 1 400 ble drept, og hvor fosfor ble anvendt mot sivilbefolkningen, krever en folkerettslig granskning. LO stiller seg bak kravet om at FN bør oppnevne en kommisjon som gransker eventuelle brudd på folkeretten eller internasjonale konvensjoner.

Innstilling: Tiltres
Egen uttalelse.

Forslagsnr: 10.2.2.8
Fra: 243 – Sæther Lill

Nytt avsnitt mellom eksisterende avsnitt ni og ti.

«EU og EUs institusjoner legger viktige føringer for bl.a nærings-, energi- og arbeidsmarkedspolitik i Europa. LO vil arbeide aktivt i samarbeid med europeisk fagbevegelse på alle nivåer mot dommer i EF-domstolen som skader faglige rettigheter og fører til sosial dumping.»

Innstilling: Tiltres ikke

Intensjonen ivaretatt i forslaget til Handlingsplan kapittel 7.

Forslagsnr: 10.2.2.9
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

**Internasjonal solidaritet og et anstendig globalt arbeidsliv
Palestina.**

Tillegg på slutten av avsnittet etter FN resolusjon 194. LO mener at det må legges et sterkere press på Israel gjennom ulike former for boikott. Slik Norge var en pioner når det gjaldt Sør-Afrika må Norge gå foran når det gjelder Israel.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 10.2.2.10
Fra: 243 – Sæther Lill

Endring av setning i avsnitt ni:

«.....så vel som andre internasjonale institusjoner og organisasjoner.»

Ut: «som arbeider med handel.»

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 10.2.2.11
Fra: 243 – Sæther Lill

Forslag til ny første setning i andre avsnitt:

Verdens finanskriser må være et vendepunkt og føre til en fullstendig endring av måten finansverden fungerer på. Den dominerende finanskapitalismemodellen fungerer ikke.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Intensjonen ivaretatt gjennom de forslag som omhandler finanskrisen.

Forslagsnr: 10.2.2.12
Fra: 243 – Sæther Lill

Tillegg i setning i sjetten avsnitt:

«Tillitsvalgte «drepes, fengsles,» trakasseres og **forfølges.**»

Innstilling: Tiltres

Men rekkefølgen endres.

Forslagsnr: 10.2.2.13
Fra: 243 – Sæther Lill

Forslag til endring av eksisterende første setning i andre avsnitt:

Ut: fom. «Den manglende.....» tom. «... av land **som**»

Ny formulering: «Et kapitalmarked og økonomisk system uten styring og kontroll, med bl.a. hensynsløs spekulasjon, råtne lån og kunstig høye priser, spesielt på boliger, har ført til finanskrisen. Dette er en direkte **trussel....**»

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 10.2.2.14
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Uttalelse: Internasjonal solidaritet og et anstendig arbeidsliv
Globalt arbeidsliv. Tilleggsforslag:

LO vil kreve overfor den norske regjering, Stortinget og de politiske partier at krav framsettes overfor USA om at de fem cubanerne «The Miami five» som er fengslet for å motarbeide terror fra Miami mot Cuba, settes fri.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 10.2.2.15
Fra: 243 – Sæther Lill

Tillegg i neste setning i fjerde avsnitt:
«For LO er det viktig at WTO, IMF og Verdensbanken ikke stiller krav...»

Innstilling: Tiltres ikke

Forslaget går utenfor WTOs jurisdiksjon. WTO stiller ikke slike krav, men opptrer etter konsensusprinsippet.

Forslagsnr: 10.2.2.16
Fra: 243 – Sæther Lill

Forslag til nye setninger i fjerde avsnitt:
Etter: « ... bidratt med 30 milliarder.»
«Mye av det internasjonale samarbeidet knyttet til reguleringer av finansmarkedene domineres av IMF og bransjedominerte møteplasser uten mange demokratiske innslag. Tenkningen har vært påvirket av nyliberalisme og deregulering og USA har hatt alt for stor innflytelse. Det er behov for fornying av det internasjonale finansielle samarbeidet og vi trenger nye samarbeidsfora med mye bredere deltakelse.»

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslaget til Internasjonal uttalelse ivaretar intensjonen til forslag 10.2.2.16.

Forslag 10.2.2.17
243 – Sæther Lill

Forslag til nye setninger først i fjerde avsnitt:

«Store multinasjonale selskaper har enorm makt, er godt organisert og mange har større omsetning enn enkelte land. Utviklingen viser en klar maktforskyvning mellom arbeid og kapital. LO vil ta nye grep for å møte dette ved bl. a. å arbeide gjennom ITUC for å styrke arbeidet med grenseoverskridende **tariffavtaler.**»

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 10.2.2.18
Fra: 19 – Hallem Sissel

Til uttalelsen «Internasjonal solidaritet...»

Forslag 10106 fra EL og IT Forbundet foreslås tatt inn i uttalelsen i sin helhet.

Innstilling: Tiltres ikke
Se forslag 10.2.2.5

Forslagsnr: 10.2.2.19
Fra: 12 – Hennum Vidar

Uttalelse – Boikott Israel

Okkupasjonen av palestinske områder er gjentatte ganger fordømt av det internasjonale samfunnet. likevel fortsetter Israel den ulovlige annekasjonen ved å bygge en mur gjennom Vestbredden og ved å opprette israelske bosettinger på palestinske områder. Vestbredden deles inni små, isolerte landområder. Israel undergraver på den måten mulighetene for en palestinsk stat og fratrar palestinerne deres mest grunnleggende rettigheter.

Folk i Palestina har behov for globalisert solidaritet. Norsk og internasjonal fagbevegelse må forsterke innsatsen og bli mer konkrete i sine handlinger for å stagge okkupantmakten. Israel må presses til en fredsavtale som fører til en levedyktig palestinsk stat og fred i Midt-Østen.

Landsorganisasjonen i Norge krever:

- Israel må avslutte sin ulovlige okkupasjon av Palestina og respektere FN-resolusjonene som omfatter palestinerne rettigheter
- Skammens mur må rives

Landsorganisasjonen i Norge vil arbeide for en boikott av Israel ved at:

- Forbrukere ikke kjøper israelske varer
- Forretninger ikke fører og importører/grossister ikke leverer israelske varer
- Forbrukere gjør forretninger oppmerksomme på at de ikke ønsker å se israelske varer
- Norge stanser import og eksport av våpen og andre militære midler til og fra Israel
- Norge betinger ved eksport av militære midler til andre parter at videreeksport til Israel ikke skal finne sted
- Full stopp i norsk forskningssamarbeid med Israel
- Norge fremmer forslag i FN om internasjonale sanksjoner mot Israel

Innstilling: Tiltres ikke

Se forslag 10.2.2.5 og 10.2.2.18

Forslagsnr: 10.2.2.20

Fra: 265 – Fiskvik Kleiv

LO KREVER FORTSATT SANKSJONER MOT MILITÆRJUNTAEN I BURMA

Burma er ett av de mest brutale militærdiktaturer i verden med omfattende brudd på menneskerettigheter. Bruk av slavearbeid er omfattende og det er ikke tillatt å være fagorganisert. Bruk av barnesoldater er utbredt. Over 2100 politiske fanger er fengslet og mange blir utsatt for brutal tortur. Fredsprisvinner Aung San Suu Kyi er fanget i husarrest på til sammen 13. året og har sviktende helse. Brudd på faglige og andre menneskerettigheter i Burma må bekjempes.

LO mener at våpenembargo og målrettede sanksjoner mot militærjuntaen er viktig for å presse regimet til forhandlingsbordet og dialog. En fremforhandlet løsning mellom juntaen, opposisjonen og de etniske nasjonalitetene vil være den mest bærekraftige løsningen på problemene i Burma.

Norge har investeringer i Burma gjennom Statens Pensjonsfond. LO mener det ikke er etisk riktig at framtidige pensjoner skal komme fra utbytting av fattige mennesker i Burma og utnytting av landets naturressurser som bare kommer juntaen til gode og krever derfor at Pensjonsfondet selger seg ut av disse selskapene.

Innstilling: Tiltres

Med tillegg om fengsling.

Forslagsnr: 10.2.4.1
Fra: 246 – Kleven Jostein

Til næringspolitisk uttalelse forslag nr. 10116

Her mangler luftfart totalt under avsnitt samferdsel og infrastruktur. Finner noe fornuftig under avsnitt statlig eierskap, men er etter min mening for generelt. Ønsker noe ala dette inn under samferdsel og infrastruktur.

Forslag: Luftfart

Det er viktig at det solidariske luftfartssystem som Norge har og Avinor forvalter som statens sektorpolitiske redskap består. Luftfart er for store deler av landet kollektivtransport og må gis rammevilkår og være underlagt en utbyttepolitikk som sikrer drift, investeringer og utvikling.

Dette er ett forslag, ordlyden kan sikkert bedres, men viktig å få inn noe om luftfart.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.4.2
Fra: 68 – Aamdal Stein

Næringspolitisk uttalelse – virkemiddelapparatet (etter 1. avsnitt):

Virkemiddelapparatet må gis retningslinjer som muliggjør støtte til store bedrifter som ofte vil være forutsetningen for nye nasjonale industrisatsinger uten internasjonalt konkurransedyktig rammevilkår vil vi miste verdiskapning og sysselsetting til utlandet.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.4.3
Fra: 28 – Langseth Halvor

Bygg- og anleggsnæringen

Foreslår ny tekst til erstatning for den foreslåtte tekst vedrørende Næringspolitisk uttalelse:

Bygg- og anleggsnæringen

Bygg- og anleggsnæringen er sentral i forhold til energibruk og klimaendringer. Men næringens fragmenterte bedriftsstruktur og tilhørende anbuds- og kontraktsregimer motiverer ikke til samarbeid om utvikling for å møte denne utviklingen.

Det er bra at kommunene og statlige virksomheter er tilført betydelige midler til nybygg og rehabiliteringer i blant annet krisetiltakene, men myndighetene må også som lovgiver, forvalter og oppdraggiver fremme innovasjon og stimulere de bedrifter som satser på seriøsitet, kompetanseutvikling og samarbeid. LO krever at myndighetene bidrar til etableringen av et permanent forsknings- og utviklingscenter for bygg- og anleggsnæringa. en lite endrings- og lærevillig næring trenger inspiratorer og nettverk for de som vil ta samfunnsmessig ansvar.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.4.4

Fra: 22 – Skog Terje

Gjelder forslag 10116 (Næringspolitisk uttalelse)

Følgende momenter må inn i avsnittet om Industrikraft:

- LO er for offentlig eie av kraftproduksjonen
- LO krever industrikraft eller politisk fastsatte priser på krafta til den kraftkrevende industrien
- Hvis pkt. 2 ikke lar seg gjennomføre innafor EØS-systemets rammer, må EØS-avtalen vike.

Innstilling: Ivaretatt

LO mener at konsortium og eierskapsmeldinga er viktige bidrag. Industrien vil ikke ta risikoen på avtaler som ikke er i tråd med EØS-avtalen, da det kan utløse erstatningsplikt. Deler av forslagene vil derfor begrense muligheten for videreutvikling av kraftforedlende industri. Handlingsprogrammet skal gjelde hele perioden fram til neste kongress i 2013. Sekretariatets forslag opprettholdes.

Forslagsnr: 10.2.4.5

Fra: 260 – Rømmem Stein

Tilleggsforslag. Næringspolitisk uttalelse – nytt avsnitt: FERDIGVAREINDUSTRIEN

LO mener det må utvikles langsiktige strategier for å videreutvikle en robust og mangfoldig ferdigvareindustri i Norge. Satsingen må ta utgangspunkt i tradisjonsrike norske bransjer som møbel, innredning, glass, krystall, porselen, farmasi og plast. Disse bransjeområdene kjennetegnes ofte gjennom stort innslag av håndverk, kultur og historikk, ofte i nær sammenheng med opplevelse og reiseliv.

Andre bransjeområder innen ferdigvarer er preget av utstrakt forskning, utvikling og innovasjon (FOU-virksomhet). Design, produktutvikling og utstrakt markedsføring står også sentralt i ferdigvareindustrien. Ferdigvarebransjene utvikler og tilfører norsk næringsliv verdifull kompetanse og bidrar til et mangfoldig og kunnskapsbasert næringsliv. Disse industriene preges også av høy miljøprofil.

LO krever at ferdigvareindustrien må bli et tydeligere nasjonalt satsingsområde. Innsatsen krever økt forskning og utvikling i kombinasjon med flere tilpassede innovasjonsprogrammer i nært samarbeid med bransjene selv og relevante utdanningsmiljøer. LO mener områder som design, produktutvikling og markedsføring må stå sentralt i en slik fremtidsrettet satsing. En slik satsing må ha som målsetting å opprettholde og utvikle miljøvennlige arbeidsplasser og et robust og mangfoldig næringsliv som kan tiltrekke seg dyktige medarbeidere over hele landet.

Innstilling: Tiltres

Men flyttes til handlingsprogrammet kap. 6

Forslagsnr: 10.2.4.6

Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Næringspolitisk uttalelse

Posten. Tillegg til slutt i avsnittet:

Dersom dette ikke lar seg gjøre, krever LO at Norge reserverer seg mot EUs Postdirektiv, det tredje direktiv.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 10.2.4.7

Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Næringspolitisk uttalelse

Samferdsel og infrastruktur. På slutten av andre avsnitt.

Men samtidig må regjeringen nå sette i gang for fullt med prosjektering av Norges første høyhastighetsbane mellom storbyene.

Innstilling: Tiltres

Prosjektering av egne traseer for høyhastighetstog bør inngå som en del av en langtidspan for videreutvikling av det nasjonale jernbanenettet.

Forslagsnr: 10.2.4.8
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Næringspolitisk uttalelse

Nytt avsnitt: Offentlig sektor.

Det er blitt større og større forståelse for at satsing på en velfungerende offentlig sektor ikke står i motstrid til, men er en forutsetning for et konkurransedyktig næringsliv. LO ser med bekymring på at det nå, ved inngangen til en økonomisk krise, kuttes i viktige velferdstilbud i mange kommuner, også tilbud til de som rammes spesielt av krisa. LO mener staten må bidra med en kraftig styrket kommuneøkonomi. Både for å få sikret viktige velferdstilbud, for å sikre arbeidskraft når antall eldre stiger om få år og ikke minst fordi dette er et helt avgjørende motkonjunkturtiltak.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 10.2.4.9
Fra: 113 – Martinsen Sten Roar

Industrikraft side 20. Næringspolitisk uttalelse.

Andre avsnitt, første del skiftes ut med:

Regjeringen må følge opp eierskapsmeldingen og sikre at Statkraft inngår nye langsiktige kontrakter med industrien etterhvert som de gamle industrikraftkontraktene fases ut. Rammeforslaget til konsortium er et viktig skritt for å innfri regjeringens løfter om industrikraft. Det gjenstår å...

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.4.10
Fra: 58 – Tranøy Atle

Tilføyelse i næringspolitisk uttalelse

Setningen «LO foreslår at det etableres en ordning for strategiske utviklingskontrakter» tilføyes:

Og oppfordrer Regjeringen til allerede i revidert nasjonalbudsjett for 2009 å iverksette dette som målrettet virkemiddel for å frambringe ny miljøteknologi.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.4.11
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Næringspolitisk uttalelse

Industrikraft. Andre avsnitt erstattes med:

Langsiktige kraftavtaler er ikke på plass i tilstrekkelig omfang og investeringsplaner stanses på grunn av manglende forutsigbarhet. LO mener regjeringens eierskapsmelding og forslag til konsortium ikke oppfyller valgloftene til industrikraft fra Soria Moria. LO forlanger at forslaget fylles ut slik at det faktisk blir mulig å inngå langsiktige kraftkontrakter som sikrer industrien. LO mener krav til energieffektivisering, krav om å stille kraft til rådighet i tørrår og ved effektmangel og krav om maksimal energigjenvinning bør stilles til gjengjeld for konkurransedyktige vilkår. Vi forutsetter også at industriens egenkraft som hjemfaller til staten, videreføres gjennom mekanismer som sikrer krafttilgang på lang sikt. Det er en forutsetning at alle avtaler knyttes til drift av industribedrifter og ikke kan selges på det åpne marked.

Innstilling: Ivaretatt

LO mener at konsortium og eierskapsmeldinga er viktige bidrag. Industrien vil ikke ta risikoen på avtaler som ikke er i tråd med EØS-avtalen, da det kan utløse erstatningsplikt. Deler av forslagene vil derfor begrense muligheten for videreutvikling av kraftforedlende industri. Handlingsprogrammet skal gjelde hele perioden fram til neste kongress i 2013. Sekretariatets forslag opprettholdes.

Forslagsnr: 10.2.4.12
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Næringspolitisk uttalelse

Olje og gass. Helt på slutten:

Vi mener imidlertid at Lofoten og Vesterålen bør vernes mot leteboring i denne stortingsperioden. I dette sentrale oppvekstområdet for yngel bør det ikke tas noen sjanser.

Innstilling: Tiltres ikke

I sitt hørings svar vedr. utredninger av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i områdene Lofoten – Barentshavet (ULB) i 2003 konkluderte LO med: «LO er positiv til helårs petroleumsaktivitet i det utredede området. Vi ser at muligheten for økt aktivitet kan fremskyndes og ber derfor OED å anbefale Stortinget om å gjøre følgende beslutninger: * Gjenoppstart av aktiviteter i eksisterende lisenser i

Nordland VI og Barentshavet. * Gjenopptakelse av aktivitet med sikte på lisenstil-
ling i alle områder som tidligere har vært åpnet. * Åpning av uåpnede områder i
Nordland VI, VII og Troms II innen utgangen av 2004». LO kongressen i 2005 vedtok
enstemmig følgende: «At det arbeides for igangsetting av olje- og gassproduksjon i de
stengte og uåpnede delene av Barentshavet, Norskehavet og Skagerrak ved hjelp av
norsk verdensledende teknologi som ivaretar tungtveiende hensyn til miljø, sikkerhet
og sameksistens med fiskerinæringen.» Den teknologiske utviklingen for mer sikker
olje- og gass aktivitet har utviklet seg positivt også de siste 6 årene. Det har ikke inn-
truffet forhold som taler for at LO skal endre sitt syn i denne saken.

Forslagsnr: 10.2.4.13

Fra: 319 – Øverland Odd Christian

Under avsnittet om «Posten»

2. avsnitt strykes og erstattes med:

LO mener det kan være aktuelt å bruke reservasjonsretten mot Postdirektivet. LO
krever at Regjeringen utsetter innføringen.

Regjeringen må utrede alle konsekvensene av å bruke reservasjonsretten. I tillegg
må regjeringen utrede hvilke konsekvenser direktivet vil ha på norsk distriktpoli-
tikk, sosial dumping og statlig betaling til Posten.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.4.15

Fra: 82 – Følsvik Peggy Hessen

Næringspolitisk uttalelse

Privat tjenesteytende sektor – eget avsnitt.

Privat tjenesteytende sektor sto i 2007 for 46 % av sysselsettingen og omlag 40 % av
verdiskapningen.

Sektoren er svært sammensatt og favner alt fra butikk og reiseliv til industrinær
tjenesteyting. Det er den raskest voksende sektoren i dagens næringsliv. Det er også
her en finner mange med høyere utdanning.

Det må utarbeides en nasjonal bærekraftig strategi som understøtter produksjon av
tjenester i privat og offentlig sektor som gjennom ulike virkemidler bidrar til å
bedre sektorens utvikling og konkurransevne.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.4.16
Fra: 111 – Bakkerud Lill-Heidi

Gassrør til Grenland

LO krever at regjeringen og Gassco fortsetter arbeidet med å etablere et gassrør til Grenland, og at utsettelsen av Skanled prosjektet ikke blir en bremse i dette arbeidet. Den midlertidige stoppen i prosjektet har skapt enda større usikkerhet for den petrokjemiske industrien som allerede har mistet flere arbeidsplasser. Det haster nå med å få på plass langsiktige løsninger for levering av råstoff til industrien i Grenland.

Vi må ta med oss det positive fra det som har skjedd i Skanled prosjektet fram til nå, og legge det til grunn i det videre arbeidet. Regjeringen må også avklare hvilke muligheter som ligger i et forsterket samarbeid mellom Norge og EU for finansiering av rørledningen.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.4.17
Fra: 2 – Haukeland Helge

Næringspolitisk uttalelse – samferdsel og infrastruktur

Nytt kapittel:

Norge har havna på etterskudd i å løse nasjonens behov for infrastruktur, både når det gjelder jernbane og vei.

LO går inn for en kraftig satsing på samferdsel, både for å løse dagens utfordringer og for å utvikle et transportsystem som dekker samfunnets behov for transport i framtiden. Difor er et kraftig etterslep i vedlikeholdet både på bane og vei heilt nødvendig å få retta opp i umiddelbart.

Regjeringens forslag til NTP 2010–2019 innfrir i stor grad LOs forventninger, men LO krever at det blir en reell langtidsplan og at den blir oppfylt, jamfør NTP 2005–2009.

Kystverkets kraftige budsjettauke gjør at en og på sjøsiden, kan få en markant auka satsing på overvåking, forledsmerking og miljøretta beredskap. Et større prosjekt som må få prioritet i NTP perioden og som styrker sjøsikkerheten, næringsinteresser, passasjertransport og miljøet vesentlig, er Stad Skipstunell.

Første avsnitt øverst på side 4 OK, vidare.....

Norge er geografisk sett et land med store avstander noe som innebærer at biltransport er det eneste alternativet for mange. Dette innebærer at økt satsing på et godt vedlikeholdt og effektivt veinett er viktig for landet vårt. Et godt utbygd veinett er

også god distriktpolitikk. Selv med en kraftig satsing på jernbane, er det likevel nødvendig å heve nivået på tildeling av midlar til stamveger, slik at også større utbyggingsprosjekter skal kunne realiseres i kommende planperiode.

Dei 2 siste avsnitta OK.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslag til ny tekst: Norge har havnet på etterskudd i å løse nasjonens behov for infrastruktur. LO går inn for en kraftig satsing på samferdsel, både for å løse dagens utfordringer og for å utvikle et transportsystem som dekker samfunnets behov for transport i fremtiden. Etterslepet på vedlikehold krever særskilt prioritet. Regjeringens forslag til Nasjonal Transportplan 2010–2019 (NTP) innfrir i stor grad LOs forventninger. LO krever at NTP blir en mer forpliktende langtidsplan, for å sikre at viktige infrastrukturprosjekter blir gjennomført. I en situasjon med ledig kapasitet er det viktig at prosjekter som kan settes raskt i gang prioriteres. Økt satsing på jernbane, samt bedre tilrettelegging for godstransport med skip vil være viktig for en mer miljøvennlig transportsektor. I tillegg må det satses på økt kollektivtransport særlig i byer og tettbygde strøk. Norge er et land med store avstander, noe som innebærer at biltransport er det eneste alternativet for mange. Derfor er det også nødvendig å heve nivået på tildelinger til stamveger, slik at også større utbyggingsprosjekter skal kunne realiseres i kommende planperiode. LO finner det lite hensiktsmessig at dagens begrensninger i det offentlige budsjett- og økonomireglement bidrar til å tvinge fram uønsket finansierings- og organisasjonsformer (OPS), når det offentlige i siste instans uansett må bære kostnadene til en høyere totalkostnad enn det ellers ville blitt. LO vil peke på muligheten til å prosjektfansiere større investeringsprosjekter innenfor samferdsel. Finansiering bør gis gjennom statlig låneopptak fra avsatt fond på 50 milliarder kroner.

Forslagsnr: 10.2.4.18

Fra: 306 – Felix Hans O.

Endringsforslag til Næringspolitisk uttalelse

Industrikraft

LO mener at Norge fortsatt har de beste muligheter for å opprettholde og videreutvikle den «kraftkrevende» industrien. Vår tradisjonelt gode kraftbalanse, og fordelene ved å etablere seg i Norge må opprettholdes. «Norge behøver kraftutveksling med nabolandene, men det er viktig at produksjonen og handelen med kraft reguleres slik at det ikke truer forsyningssituasjonen i Norge. Det er viktig at norsk vannkraft fortsatt sikrer næringsliv og husstander elektrisitet til rimelige og forutsigbare priser.»

Regjeringen har i eierskapsmeldingen og gjennom sitt rammeforslag til konsortium fulgt opp viktige deler av sitt løfte om å legge til rette for industrikraft. Det gjenstår å utvikle finansieringsformer som gjør konsortieløsninger attraktive for kraftleverandørene.

«Storparten av kraftkrevende industri har dekket behovet for langsiktige kontrakter gjennom kommersielle avtaler. Erstatningen av myndighetsbestemte kraftkontrakter med kommersielle har vært økonomisk utfordrende for kraftkrevende industri. Det er viktig at industrien utnytter det fortsatt lave prisnivået i Norge til å inngå langsiktige kraftkontrakter. Samtidig hjemfaller deler av kraftproduksjonen til blant annet Hydro i løpet av de kommende tiårene. Denne kraften må disponeres slik at den sikrer den kraftkrevende industrien gode, langsiktige avtaler. Både kraftkrevende industri og regjeringen har et klart ansvar for både å sikre langsiktig krafttilgang for industrien, og nødvendige reinvesteringer for å modernisere industrien og effektivisere energibruken.»

LO krever også at det investeres mer i utbygging og vedlikehold av strømmettet på alle nettnivåer. Nettselskapene må være offentlig eid.

Begrunnelse:

- Etter EL og IT Forbundets syn er det slik at man bedriver treforedling og metallproduksjon i denne industrien, ikke kraftforedling.
- Det er ingen kraftselskaper vi kjenner til som har en strategi som tar sikte på utelukkende å tjene på eksport, alle selskaper vi kjenner til har salg av kraft til norske forbrukere som hovedstrategi – enten det er næringsliv eller husstander. Kablingen til utlandet er, til et visst omfang, et gjensidig behov, for Norge for å dekke opp tørrårstrusselen. Det har nok medført en viss prisøkning i Norge, men ingen full prisutjevning vil komme uten en voldsom satsing på kabelutbygging, og det synes for øyeblikket å være en fjern trussel.
- Så langt vi har brakt på det rene, har storparten av kraftkrevende industri sikret seg langsiktige avtaler, hovedsakelig fram til 2020, med noen mindre kontrakter som løper dels fram til 2015, dels 2030. De få som gjenstår representerer et kraftbehov på rundt 10 prosent av det totale kraftbehovet. Hjemfall er en avsluttet debatt, i alle fall etter at utleieproposisjonen er behandlet. Slik det ser ut nå, vil industrien kunne eie 1/3 i kraftselskap, og derigjennom sikre seg krafttilgang. I tillegg vil de kunne konkurrere om innleie av kraftproduksjon, selv om de eneste som kan være betalingsdyktige i leiemarkedet vil være selskaper som Norsk Hydro, som vil kunne disponere innleid kraft fritt. Det er bare et fåtall av selskapene innen kraftkrevende industri som har egenproduksjon, de fleste kjøper kraften av andre. LO må ivareta hele industriens interesser, derfor må staten bidra til at hjemfalt kraft blir rettet inn mot hele industrien.

Tekst i «» er endringsforslag.

Innstilling: Tiltres

1. avsnitt tiltres. 1. avsnitt i Næringspolitisk uttalelse under «Industrikraft» byttes ut mot 1. avsnitt i forslaget (10.2.4.9). Ordet «kraftkrevende» byttes ut mot «kraftintensiv». 2. og 3. avsnitt: Intensjonen ivaretatt.

Forslagsnr: 10.2.4.19

Fra: 269 – Hagen Erik

LO i Oslo fremmer en endring til forslag nr 10116 næringspolitisk uttalelse på s. 21 3. avsnitt etter 1. setning i punktet samferdsel og infrastruktur.

Vedtatte planer om bygging av lengre kryssingsspor og flere dobbeltspor, bl.a. på strekningen Ski – Oslo, iverksettes snarere enn NTP legger opp til.

Videreutviklingen av Alnabruterminalen som er landets viktigste transportnav er vesentlig for å flytte større deler av tungtransporten fra veg til bane og nå nasjonale klimapolitiske mål.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.4.20

Fra: 306 – Felix Hans O.

Næringspolitisk uttalelse

Under kapitelet Statlig eierskap tas inn nytt avsnitt (teksten er i «»).

Statlig/»offentlig» eierskap

Den økonomiske krisa synliggjør viktigheten av et langsiktig og stabilt statlig eierskap. Staten må gjennom disse bedriftene utvise en langsiktig investeringsstrategi og bidrar til å avdempe nedgangen. Samtidig må staten føre en klar og forutsigbar utbyttepolitikk som ikke taper bedriftene for investeringsmidler.

«LO ønsker at staten ikke selger seg ned, men øker sin eierandel i selskaper hvor staten er inne som deleier. LO ønsker å videreføre det sterke offentlige eierskapet til vannkrafta, Statnett og Statkraft må fortsette med 100 prosent statlig eierskap. LO anbefaler de offentlige kraftverkseierne til ikke å leie ut kraftverkene, selv om Stortinget åpner for dette.»

Statens eierskapspolitikk må videreutvikles og hensikten med eierskapet må for flere bedrifter tydeliggjøres.

Innstilling: Intensjonen ivarett

I handlingsprogrammet jf. 8.6.33.

Forslagsnr: 10.2.8.4

Fra: 22 – Skog Terje

Følgende momenter må innarbeides i uttalelsen:

Ny tjenestepensjon i offentlig sektor skal sikre en pensjon på minst 2/3 av sluttlønn etter 30 års opptjening. Dette skal også gjelde fra 65 år ved tidlig pensjonering (fra 62 år). I tillegg må alle som kan gå av med AFP etter dagens regler også kunne gå av med AFP i ny ordning.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 10.2.8.5

Fra: 16 – Toska Ove

Ny setning etter avsnitt 7 i uttalelsen: Den faglig politiske situasjon

Kongressen beklager at regjeringen ikke har tatt LOs krav om bruk av reservasjonsrett mot tjensteddirektivet til følge.

Innstilling: Tiltres ikke

LO har ikke fremsatt krav om bruk av reservasjonsretten, heller ikke i høringsbrevet av 13.10.08 hvor Sekretariatet pekte på fire punkter som helt sentrale ved vurderingen av direktivet.

Forslagsnr: 10.2.8.6

Fra: 82 – Følsvik Peggy Hessen

Et likestilt arbeidsliv – uttalelse – den faglige og politiske situasjonen

Kulepunkt: Lov om likestilling mellom kjønnene må styrkes.

Tillegg: Aktivitets- og redegjøringsplikten må utvides til også å gjelde tiltak for å redusere andelen deltidsansatte.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.8.8
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Til uttalelsen «Den faglige og politiske situasjonen»

Inn på slutten av avsnitt 7 etter «Regjeringen har også startet et arbeid for å styrke bedriftsdemokratiet.»

Vi beklager at Regjeringen har valgt å innføre EUs tjenstedirektiv i Norge.

Innstilling: Tiltres ikke

Mot 3 stemmer.

Forslagsnr: 10.2.8.10
Fra: 284 – Høiland Steffen

«Det må legges ned veto mot tjenstedirektivet»

I innstillingen henvises det til den faglig politiske uttalelsen. Der står det ikke et ord om denne problematikken. Derfor foreslår jeg at følgende ordlyd puttes inn i nest siste avsnitt, etter punktum på linje 7: «Et slikt politisk grep er å utrede alternativer til EØS-avtalen. Avtalens innvirkning på norsk arbeidsliv og faglige rettigheter må belyses. LO står fast i sitt syn om at Regjeringen må reservere seg mot EU direktiv som kan ha negativ innvirkning på norsk arbeidsliv. EUs tjenstedirektiv er å betrakte som et slikt direktiv, ettersom LOs krav til garantier ikke kan ansees som innfridd.»

Innstilling: Tiltres ikke

Direktivet er ferdigbehandlet. Godkjent av Stortinget den 23.04.09 med følgende vedtak: «Stortinget samtykker til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen direktiv 2006/123/EF av 12. desember 2006 om tjenester i det indre marked (tjenstedirektivet).» Direktivet ble behandlet i EØS-komiteen den 24.04.09 der erklæring om Norges forståelse av direktivet knyttet til LOs fire punkter ble lest opp av den norske EU-ambassadøren og protokollført. Kommisjonen uttrykte at erklæringen stemmer med deres syn på direktivet. Direktivet er ikke formelt innlemmet i EØS-avtalen etter som Island og Lichtenstein tok forbehold om godkjenning i de nasjonale parlamenter.

Forslagsnr: 10.2.8.12
Fra: 55 – Eriksen Per Bjørn

Uførepensjonsutvalget

Uførepensjonsutvalget hadde som mandat å tilpasse uførepensjon til pensjonsreformen, spesielt ny AFP. Utvalget går mye lenger enn det. De vil fjerne hele uførepensjonsordningen og innføre uførestønad. Du blir ikke lenger uførepensjonist. Da vil du også skatte som lønnskater. Dette slår svært hardt ut for de med lav pensjon, siden skattebegrensingsregelen forsvinner. Dessuten vil man miste honnørbilletter, det blir verre å få vedtak om varig uførhet.

LO krever at:

- Uføre fortsatt skal pensjonister og skatte som pensjonister.
- Uføre fortsatt skal få med seg alle år fram til 67/70 år ved beregning av alderstrygd.
- Det ikke blir levealderjustering av alderspensjon for uføretrygdede.
- Uføre må beholde barnetillegget.
- Legen, ikke saksbehandler v/NAV, skal ha det avgjørende ord ved vurdering av søknader om uføretrygd.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 10.2.8.14
Fra: 285 – Holmen Therese Anita

Tilleggsforslag til uttalelsen, Den faglige og politiske situasjonen
Nytt tillegg i nest siste avsnitt, linje 7 – etter sosial dumping.

I den forbindelse vil LO legge ned veto mot post og tjenestedirektivet.

Innstilling: Tiltres ikke

Direktivet er ferdigbehandlet. Godkjent av Stortinget den 23.04.09 med følgende vedtak: «Stortinget samtykker til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen direktiv 2006/123/EF av 12. desember 2006 om tjenester i det indre marked (tjenestedirektivet).» Direktivet ble behandlet i EØS-komiteen den 24.04.09 der erklæring om Norges forståelse av direktivet knyttet til LOs fire punkter ble lest opp av den norske EU-ambassadøren og protokollført. Kommisjonen uttrykte at erklæringen stemmer med deres syn på direktivet. Direktivet er ikke formelt innlemmet i EØS-avtalen etter som Island og Lichtenstein tok forbehold om godkjenning i de nasjonale parlamenter. Postkom har bedt om en annen tilnærming, se forslag nr. 10.2.4.13 fra forbundsleder Odd Christian Øverland.

Forslagsnr: 10.2.8.16
Fra: 19 – Hallem Sissel

Tillegg til uttalelsen «Den faglige og politiske situasjonen»

Inn i nest siste avsnitt i setningen som begynner med «I kommende periode....».

ETTER «sysselsettingen», tilføyes: styrke og utvikle offentlig sektor,

Innstilling: Tiltres

Redaksjonskomite 2 til handlingsprogrammet

Forslagsnr: 8.2.1
Fra: 293 – Lund Torill

Heltid en rettighet

Endringsforslag til linje 2159:

Retten til utvidet arbeidstid for deltidsansatte må realiseres igjennom lovfesting.

Innstilling: Tiltres

Ved å ta inn i linje 2160: «Retten til utvidet arbeidstid for deltidsansatte må realiseres og rett til heltid må lovfestes.»

Forslagsnr: 8.2.2
Fra: 73 – Kjøllmoen Siv Karin

Unge funksjonshemmedes rett til arbeid

Forslag 8107 tas opp igjen. Opprettholder forslag nr. 8107. Nytt avsnitt etter linje 2231

Unge funksjonshemmedes rett til arbeid

Arbeidssøkere med funksjonshemming er velkvalifisert for mange jobber, men representerer en ressurs mange arbeidsgivere i dag ikke benytter. Disse arbeidstakerne er ofte både høyt utdannet og høyt motiverte, og det finnes ulike typer tilskudd for tilrettelegging og andre typer ytelser som skal lette inkludering i arbeidslivet. LO støtter det viktige arbeidet de funksjonshemmedes organisasjoner gjør for å åpne arbeidslivet for mangfold også på dette punktet, og vil arbeide for at unge funksjonshemmede sikres rett til arbeid.

Innstilling: Ivaretatt

Ved å ta inn formuleringen: «Personer med funksjonshemming representerer en ressurs mange arbeidsgivere i dag ikke benytter. LO vil arbeide for at funksjonshemmede sikres rett til arbeid, og at arbeidslivet tilrettelegges for mangfold og inkludering.»

Forslagsnr: 8.2.3
Fra: 269 – Hagen Erik

Linje 2172

Følgende foreslås inn etter setningen som slutter på linje 2172: Norges Banks renteinstruks må ivareta hensynet til full sysselsetting.

Begrunnelse:

Som en del av tiltakene mot finanskrisen har nå rente blitt kraftig senket fra Norges Bank. For å sikre at full sysselsetting blir en varig føring for Norges Bank må dette gjenspeiles i den politiske styringen av bankens rentevurderinger.

Innstilling: Tiltres

Med følgende endring: renteinstruks erstattes med rentepolitikk.

Forslagsnr: 8.2.4
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Linje 2162:

Rett til heltid må lovfestes. Kapittel: Arbeid til alle.

Innstilling: Ivaretatt

Ved å ta inn i linje 2160: «Retten til utvidet arbeidstid for deltidsansatte må realiseres og rett til heltid må lovfestes.»

Forslagsnr: 8.2.5
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Aktiv arbeidsmarkedspolitikk

Linje 2197: Retten til dagpenger for arbeidstakere med lav deltid må gjeninnføres. Dagpenger må gis for ledighet ned til 20 % slik at rullerende permittering kan gjennomføres. Gjeninnfør dagpenger opp til 3 års ledighet. AFP-ordningen må sikres mot at arbeidstakere ikke må miste sin rett til AFP på grunn av at de permitteres, uforskyldt mister jobben eller blir syk etter fylte 59 år.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Med henvisning til allerede fattet vedtak.

Forslagsnr: 8.2.6
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Aktiv arbeidsmarkedspolitik

Linje 2201: Bemanningsbyrå må miste sin rett til å drive utleie av arbeidskraft ved brudd på lov eller ved sosial dumping.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Henvises til forslagsnr. 8.3.50

Forslagsnr: 8.2.7
Fra: 73 – Kjellmoen Siv Karin

Yrkeshemmede arbeidstakere

Forslag 8106 tas opp igjen. Opprettholder forslag nr 8106. Yrkeshemmede arbeidstakere.

Ny setning linje 2189:

Støtteordninger for bedrifter som ansetter/holder yrkeshemmede arbeidstakere må gjøres mer tilgjengelig og styrkes.

Ny setning linje 261:

Støtteordninger for bedrifter som ansetter/holder yrkeshemmede arbeidstakere må gjøres mer tilgjengelige og styrkes.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Henviser til linje 2186–2187.

Forslagsnr: 8.2.9
Fra: 37 – Asper Kine

Tilføyelse linje 2227 side 7:

LO vil arbeide for at det opprettes flere og bedre tilbud til disse arbeidstakerne.

Presisering linje 2227 side 7:

LO skal kreve at landets vekst og attføringsbedrifter ikke konkurranseutsettes, og at det statlige eierskapet opprettholdes.

Innstilling: Ivaretatt

Ved at følgende er tatt inn: «LO vil arbeide for at det opprettes flere og bedre tilbud til disse arbeidstakerne. LO skal kreve at landets vekst- og attføringsbedrifter ikke konkurransenutsettes. Tiltres ikke: siste del av setningen på linje 2227.

Forslagsnr: 8.2.10

Fra: 294 – Fossmo Bjørn Inge

Linje 2196 og 2197

Viser til LOs handlingsprogram, linje 2196 og 2197 der det står at ledighetstrygden må følge lønnsutviklingen. Dagpenger skal sikre folk uten arbeid verdige økonomiske vilkår i en overgangsperiode.

Dette er ikke godt nok, jeg foreslår at dagpengesatsene må økes til minst 70% av lønnsinntekten og ikke 62,4% som i dag. Videre at retten til dagpenger for arbeidstakere med lav stillingsandel må gjeninnføres. Dagpenger må gis for ledighet ned til 20% slik at rullerende permittering kan gjennomføres. Karensdager ved permittering må bort.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.2.11

Fra: 93 – Thorske Anne-Lise

Arbeid til alle

Innvandrere må integreres. Nytt linje 2238:

I arbeidet for større likestilling mellom ikkevestlige innvandrere og andre i arbeidsmarkedet, vil vi samarbeide med Norsk Folkehjelp.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.2.12

Fra: 19 – Hallem Sissel

Til handlingsprogrammet kap 2 fra linje 2141 tas inn i tillegg:

Nedlegging av lønnsomme arbeidsplasser må få økonomiske konsekvenser for de ansvarlige, blant annet gjennom erstatningsansvar for de som mister jobben.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.2.13
Fra: 41 – Fjellum Terje

Ny siste setning:

Beregningsgrunnlaget heves fra dagens 62% av bruttolønn, til 70% av bruttolønn.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.2.15
Fra: 217 – Hansen Anne Berit Aker

Ledighetstrygd side 7

LO vil jobbe for en videre utvikling av velferdssamfunnet ved at det innføres opptjening av feriepenger på all sykelønn, ledighetstrygd og fødsels/foreldrepermisjon som ytes gjennom folketrygden.

Dette tas inn i handlingsprogrammet.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.2.16
Fra: 99 – Martinsen Jorunn Sandberg

Endringsforslag til forslag 8060

Under kapittel 2 – Arbeidstid

Det er fortsatt mange som jobber ufrivillig deltid, i hovedsak kvinner, på tross av at arbeidsgivere klager over mangel på arbeidskraft. Dette skaper en uakseptabel situasjon for mange ansatte med deltidskontrakter som må jakte på ledige timer for å få en lønn å leve av. Retten til utvidet arbeidstid for deltidsansatte må realiseres. Dette skjer gjennom en lovfestet rett til heltid.

Den reelle endringen er i linje 2159–2161.

Forslag 8060 tas opp igjen:

LOs ledelse forslag:

Det er fortsatt mange som jobber ufrivillig deltid, særlig kvinner, på tross av at arbeidsgivere klager over mangel på arbeidskraft. Retten til utvidet arbeidstid for deltidsansatte må realiseres. Arbeidstakere skal som hovedregel være fast ansatt.

Endringsforslag:

Det er fortsatt mange som jobber ufrivillig deltid, særlig kvinner, på tross av at arbeidsgivere klager over mangel på arbeidskraft. Retten til utvidet arbeidstid for deltidsansatte må realiseres. Arbeidstakere skal som hovedregel være fast ansatt, fortrinnsvis i 100 % stilling.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Ved å ta inn i linje 2160: «Retten til utvidet arbeidstid for deltidsansatte må realiseres og rett til heltid må lovfestes.»

Forslagsnr: 8.3.1

Fra: 248 – Kjørstad Pål

Pkt. 3 Lønns- og arbeidsvilkår

Redaksjonskomiteen oppfordres til å ta inn følgende tekst: «LO vil arbeide for lik lønn for likt og likeverdig arbeid». Denne teksten tas inn på et passende sted under solidarisk lønnspolitikk.

Begrunnelse:

Dette forslaget beskriver noe av hva LO mener med likelønn.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.2

Fra: 246 – Kleven Jostein

Linje 2470 i sekretariatets innstilling

Styrke ordene «på sikt» i linje 2470. Disse ordene skyver tidspunkt for 6-timersdagen langt frem i tid. Uten disse ordene vil det og nødvendigvis ta tid, men det er ett klart mål for LO så snart mulig å få 6-timersdagen realisert.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.3

Fra: 270 – Kurud Jarl

Nytt avsnitt s. 20 linje 433

Forslag 8247 tas opp igjen. Nytt avsnitt s. 20 linje 433:

Offentlig sektor er en stor aktør i markedet med kjøp av arbeidskraft. Ved offentlige

anskaffelser forplikter en seg til å gjøre innkjøp kun hos leverandører som er etisk forsvarlig og som har godt nok internkontrollsystem. Det offentlige må ha systemer som sikrer arbeidstakerne hos leverandører og underleverandører gode lønns- og arbeidsforhold, blant annet tariffavtale.

Begrunnelse:

Offentlig sektor har et spesielt ansvar for å forvalte våre fellesverdier. Dermed er det rett og rimelig å kreve at ovennevnte forhold skal tilligge offentlig sektors ansvar. I tillegg er offentlig sektor en stor aktør på markedet, og kan gjøre en stor forskjell for de som arbeider i selskap der de kjøper sine varer og tjenester.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

I kapittel 6.

Forslagsnr: 8.3.4

Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Opprettholder forslag 621, setning 1

LO går inn for innstramming i utleievirksomhet slik at det ikke er tvil om at denne begrensens til samme utstrekning som lovligheten av midlertidige ansettelses.

Foreslås inn på linje 2489, etter avtale med tillitsvalgte.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Henviser til linje 2370–2376.

Forslagsnr: 8.3.5

Fra: 285 – Holmen Therese Anita

Sosial dumping

Forslag 8239 tas opp igjen, s 20, linje 439, endring og tillegg

De tillitsvalgte skal ha full innsynsrett i lønns- og arbeidsvilkår, arbeidsavtaler og i anbuds- og kontrolltildelingsfasen. Dette for å avdekke forsøk på sosial dumping.

Begrunnelse:

Det er viktig å spisse dette. Det som står der er altfor vagt. De tillitsvalgte må gis mye større muligheter for innsynsrett enn det som foreligger i dag.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.6
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Linje 2490
..... eller innleid..

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.8
Fra: 271 – Skeibrok Helene

Mellomfasetilbud

Et mellomfasetilbud skal gis midlertidig senest innen 4 ukers ledighet.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.3.9
Fra: 87 – Bjørn Mona Christine

Tillegg til avsnitt om sosial dumping som starter på linje 2335

Et forsiktig anslag sier at 70–80 000 arbeidstakere i Norge er ansatt i franchise-bedrifter øker. Driftsformen slik den framstår undergraver de lønns- og arbeidsvilkår fagbevegelsen kjemper for og legger hindringer i veien for opprettelse av tariff-avtaler. LO vil arbeide for at det etableres en franchiselov som bærer i seg som et av de viktigste elementene at den sikrer ansattes rettigheter i kjeder som drives etter franchisemodell. Loven skal pålegge franchiseforetakene registreringsplikt i Brønnøysundregistrene. Dette for å gi en reell oversikt over omfanget av virksomhetene, og dermed også åpne for større innsyn og åpenhet omkring franchisedrift.

Innstilling: Ivaretatt

Gjennom forslagsnummer. 8.3.36.

Forslagsnr: 8.3.10
Fra: 87 – Bjørn Mona Christine

Linje 2350 til 2353 strykes

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.11
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Kapitel 3 Lønns- og arbeidsvilkår

Linje 2415

LO vil i samarbeid med europeisk fagbevegelse bekjempe kontraktørvirksomhet. Det fordrer endring av EUs tjenstedirektiv.

Innstilling: Tiltres ikke

Henvises til forslagsnr. 8.3.32.

Forslagsnr: 8.3.12
Fra: 265 – Fiskvik Kleiv

Følgende foreslås inn etter setningen som slutter på linje 2451:

Adgangen til å ha søndagsåpne butikker må begrenses og tilleggene for ubekvem arbeidstid må økes.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.3.13
Fra: 310 – Skattkjær Anders

Allmenngjøring

«LO vil i sitt videre arbeid med allmenngjøring også vurdere et supplement, f.eks. en lovfestet rett for partene å gjøre bransjevise minstebestemmelser gjeldende for hele bransjen.»

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.3.14
Fra: 7 – Sannæss Thor

Endre linje 2328 til:

Frontfagmodellen, slik den er i dag, er ikke opprettholdbar over tid fordi enkelte områder/grupper systematisk får lavere lønnsvekst...

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.15
Fra: 49 – Hagen Arne

Pkt. 2420

Mulighetene gjennom EØS å opprette Norsk Registrerte Utenlandske foretak (NUF-selskap) har resultert i en eksplosjon av antall NUF-selskap siden EU-utvidelsen i 2004. NUF-selskap er fritatt for revisjon ved omsetning under kr. 5 millioner. NUF-selskapene undergraver norsk aksjelov og fører til mer økonomisk kriminalitet. En rekke useriøse aktører har dukket opp som NUF-selskaper i bransjer som bygg- og anlegg, renhold, transport, hotell- og restaurant og bemanningsbyråer. Et nytt EU-direktiv om å danne europeiske NUF-selskaper (SPE-selskap) som i likhet med NUF-selskapene kun krever 1 pund i aksjekapital, SPE 1 Euro. Dette vil forsterke problemer og vil undergrave norsk aksjelov og krav om kr. 100.000,- i aksjekapital. LO vil arbeide for å legge ned veto mot SPE-direktivet og forby NUF-selskaper.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Ved å endre tekst linje 2495–2407: «Selskapers etablering og organisering, som for eksempel NUF-selskaper, må ikke gjøre det mulig å omgå lov- og avtaleverk. «

Forslagsnr: 8.3.16
Fra: 289 – Erstad Magne

Ferieloven

Forslag 8490 tas opp igjen. Forslag 8490 oversendes redaksjonskomiteen.

Ferieloven endres slik at medlemmer som har mottatt dagpenger i mer enn 8 uker i løpet av et kalenderår opptjener feriepenger av beregningsgrunnlaget for dagpenger.

Ferieloven endres slik at sykmeldte opptjener feriepenger for alle utbetalte sykepengedager i kalenderåret.

Begrunnelse:

Permitterte og sykmeldte medlemmer skal ha samme rettigheter til feriepenger som utbetales de som er i ordinært arbeid. Arbeidstakere som mottar dagpenger får i dag bare 6% i feriepenger, noe som er urettferdig.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.3.17
Fra: 45 – Sønsteby Gunn-Aina

Lønns- og arbeidsvilkår

Forslag 8182 tas opp igjen:

I kampen for en rettferdig lønnsutjamning kreves det at vi arbeider for å bedre statistikkgrunnlaget innenfor de ulike tariffområder, og at vi finner garantiordninger og lavlønsmodeller som er treffsikre i forhold til den enkelte bedrift, ikke bare overenskomstområde.

Begrunnelse:

Det var som vanlig mye frustrasjon og sinne over innrettingen på lavtlønnsstillegget under tariffoppgjøret 2008, spesielt innenfor Byggindustri. Det er ingen forståelse for at gjennomsnitt på overenskomstområdet skal være avgjørende, da det er store forskjeller i lønn innefor samme overenskomstområde med forskjellig geografisk beliggenhet. Dette bør beregnes ved den enkelte bedrift.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.3.18
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Linje 2452

Unntaket for søndagsarbeid ved salg av levende planter må konkretiseres slik at dette må utgjøre minst 90 % av omsetningen. Unntaket fra arbeidsmiljøloven for ansatte i varehandelen må oppheves.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.3.19
Fra: 49 – Hagen Arne

Pkt. 2380

LO vil jobbe for at vi får samme regler ved utleie som innleie. Arbeidskraft kan bare leies ut til foretak i den grad det kan avtales midlertidig ansettelse etter arbeidsmiljøloven § 14-9. I alle former for utleie skal arbeidstaker ha fast ansettelse i 100 % stilling så fremt arbeidstaker ikke har andre ønsker.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.3.21
Fra: 254 – Hansen Roger

Etter linje 2317

I de områder hvor lokale forhandlinger ikke vil gi ønsket lønnsutvikling, eller er mulig å gjennomføre, må LO sammen med de aktuelle forbund bidra slik at også disse grupper sikres en lønnsutvikling som andre.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.3.22
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Sosial dumping

Linje 2380:

Dersom EUs vikarbyrådirektiv fører til svekkelser i Arbeidsmiljølovens bestemmelser om faste ansettelser, vil LO kreve av Regjeringen at de benytter reservasjonsretten i EØS-avtalen.

Innstilling: Ivaretatt

I kapittel 7.

Forslagsnr: 8.3.23
Fra: 269 – Hagen Erik

Følgende foreslås inn etter setningen som slutter på linje 2301:

LO vil utrede mulighetene for å bedre treffsikkerhet i lønnsstatistikkene slik at de med lav lønn i større grad blir fanget opp og får ta del i LO sine avtalte lavlønnstillegg. I mange statistikker tas eksempelvis lederlønninger med i grunnlaget, noe som gir et feil bilde. I stedet må det vurderes lavlønnstillegg til grupper i bedriftene. Dette må gjøres slik at det ikke får utilsiktede virkninger. Det må også defineres et riktig presisjonsnivå på lønnsstatistikkene slik at tillitsvalgte kan kontrollere dem.

Begrunnelse:

I forbindelse med LOs handlingsprogram pkt. 3 Lønns- og arbeidsvilkår står det (s. 9)

«LO har store utfordringer når det gjelder den økende lønnsforskjellen mellom de lavest lønte og resten av arbeidslivet. Spesielt ser vi at det utkrystalliserer seg grupper med veldig lavt lønnsnivå innen områder hvor organiseringen er lav, hvor det er

mye deltidsansettelser og stor andel kvinner og minoritetsgrupper. LO vil arbeide for å fjerne urettferdige lønnsforskjeller, og prioritere arbeidet for å heve de lavest lønte.»

Dette arbeidet krever konkret innsats blant annet fra LO sentralt. I mange lavlønsbransjer har vi mange medlemmer som ikke kan forstå hvorfor de ikke får de avtalte lavlønnstilleggene. Muligheten til å rekruttere mange nye medlemmer i disse områdene vil også være mye bedre dersom vi har konkrete krav til hvorledes deres situasjon kan bedres.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.3.24
Fra: 69 – Moen Per

Sosial dumping. Tillegg etter nest siste setning

Linje 2367:

Det er derfor viktig at de politiske prioriteringer følges opp av de statlige forvaltningsorganer og etterforsker, følger opp, de tilfeller av sosial dumping og kriminalitet som fagbevegelsen avdekker.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.3.25
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Sosial dumping

Linje 2380:

Bemanningsbyrå må miste sin rett til å drive utleie av arbeidskraft ved brudd på lov eller ved sosial dumping.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Med henvisning til forslagsnr. 8.3.50.

Forslagsnr: 8.3.26
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Sosial dumping

Linje 2368: Arbeidstilsynet må få mulighet til å ilegge bøter i en størrelsesorden som gjør forsøk på sosial dumping ulønnsomt.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.3.27
Fra: 294 – Fossmo Bjørn Inge

Avtalefestet pensjon

I dagens retningslinjer står det at vi mister retten til avtalefestet pensjon (AFP) dersom vi går mer enn 52 uker permittert i de 3 siste årene før vi fyller 62 år. AFP-ordningen må sikres mot at arbeidstakere mister sine rettigheter på grunn av at de permitteres, uforskyldt mister jobben eller blir syk etter fylte 59 år. Jeg foreslår at vedtektenes § 7 endres slik at uker ufrivillig permittert, eller uker ufrivillig oppsagt og sykmeldt ikke regnes med i perioden på 52 uker som er beskrevet i § 7.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.3.28
Fra: 247 – Nustad Torill

Kap 3. Lønns- og arbeidsvilkår

Linje 2332 – stryk ordet systematisk

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.29
Fra: 265 – Fiskvik Kleiv

Linje 2439

Følgende foreslås inn etter setningen som slutter på linje 2439: LO støtter kampen mot ufrivillig deltid.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.3.30
Fra: 30 – Øygard Knut

Linje 2489-2490

Handlingsprogram innstilling linje 2489–2490 endres til:

LO vil arbeide for at arbeidstakere som har vært midlertidig ansatt over tid raskere skal få stillingsvern som fast ansatt.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.3.31
Fra: 22 – Skog Terje

linje 452–453

Forslag 8258 tas opp igjen. Forslag om innføring av konfliktrett ved tariffhopping (forslag 8258) fremmes.

Nytt underpunkt etter linje 453:

Vern mot tariffhopping

LO skal arbeide for å endre reglene om valg av overenskomst i hovedavtalene slik at bedrifter ikke kan spekulere i å skifte arbeidsgiverorganisasjon for å sikre overgang til annen overenskomst med dårligere lønns- og arbeidsvilkår. Som et av flere virkemidler må Hovedavtalen endres slik at berørte medlemmer gis anledning til å kjempe for opparbeidede lønns- og avtalevilkår ved å kunne gå til lovlig streik.

Begrunnelse:

Fram til nå har tariffhopping vært spesielt aktuelt i forbindelse med konkurranseutsetting og privatisering av offentlig eide virksomheter. Klarer ikke LO å sette en effektiv stopper for arbeidsgivernes mulighet for å spekulere i dette vil fenomenet bre om seg med reduserte lønns- og arbeidsvilkår for store medlemsgrupper som følge.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.3.32
Fra: 49 – Hagen Arne

Pkt 2409

LO vil i samarbeide med europeisk fagbevegelse unngå at EU-regler legitimerer bruk av selvstendige og kontraktører som undergraver lønns- og arbeidsvilkår. EU tjenstedirektiv må utfordres på dette felt.

Innstilling: Tiltres

1. setning. Tiltres ikke 2. setning.

Forslagsnr: 8.3.33
Fra: 40 – Pedersen Roy

Forslag til nytt avsnitt i linje 2388

Det må innføres solidaransvar for oppdragsgiver for ubetalt lønn, overtidsbetaling og feriepenger for ansatte hos entreprenører og utleievirksomheter som er omfattet av allmenngjøringsvedtak.

Begrunnelse:

Solidaransvar er krevd av hele fagbevegelsen slik dette forslaget lyder. Da kan ikke LOs handlingsprogram formulere noe helt annet. Dette må være et arbeidshell. Kravet er reist av flere.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Ved å endre setn. linje 2389–2391: «Solidaransvar må innføres fullt ut og hovedentreprenører/oppdragsgivere må gjøres ansvarlig for at underentreprenører i hele oppdragskjeden følger eksisterende lov- og avtaleverk.»

Forslagsnr: 8.3.34
Fra: 40 – Pedersen Roy

Forslag til ny setning i linje 2380:

Bemanningselskaper kan ikke videreformidle arbeidskraft uten at de som er formidlet er fast ansatt, normalt på heltid.

Begrunnelse:

De fleste bemanningselskapene spekulerer i å bruke midlertidige ansettelser eller såkalt faste ansettelser uten ventelønn. Dermed undergraves i praksis oppsigelses-

vernet og rettigheter som sykepenger og ledighetstrygd. Retten til faste ansettelse er et hovedkrav for å hindre sosial dumping. Forslaget er hentet fra og bygger på Fellesforbundets forslag 8222.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.3.35

Fra: 101 – Ervik Arne

Endring linje 2450–2451

Stadig utvidede åpningstider i varehandelen påvirker ikke bare butikkansattes arbeidstider. Dette får konsekvenser også for andre yrkesgrupper som bl.a. renholdere, vektere, lager og transport. LO vil arbeide for at det etableres en forskrift til lov om helligdagsfred hvor minst 90 % av omsetningen skal være blomster, levende planter og hageartikler.

LO vil også arbeide for at også ansatte i varehandelen blir en del av arbeidsmiljølovens bestemmelser om arbeidstid.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.3.36

Fra: 83 – Mietinen Bjørn

Franchisevirksomhet

LO skal arbeide for at det blir laget en egen lov som skal regulere franchisevirksomhet.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.3.37

Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Linje 2491

Midlertidig ansatte eller innleide skal etter 1 år betraktes som fast ansatte, ha stillingsvern og ansettelsesbevis.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.38
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Linje 2439
Rett til heltid må lovfestes.

Innstilling: Ivaretatt

Ved å ta inn i linje 2160: «Retten til utvidet arbeidstid for deltidsansatte må realiseres og rett til heltid må **lovfestes.**»

Forslagsnr: 8.3.39
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Solidarisk lønnspolitikk
Linje 2287: LO krever en likelønnsrett på 3 milliarder ved lønnsoppgjøret i 2010.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.40
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Solidarisk lønnspolitikk
Linje 2318: LO vil ikke godta at lokale fagforeninger kan si fra seg sentralt gitte tillegg.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.41
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Solidarisk lønnspolitikk
Linje 2282: Lavlønnstillegg må ikke lenger følge hele overenskomster slik at lavtlønte ikke får tillegg fordi andre tjener bedre.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.3.42
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Frontfagsmodellen

Linje 2333: Og ekstra tillegg til – kvinnedominerte bransjer.

Innstilling: Tiltres
Forslagsnr: 8.3.43
Fra: 284 – Høiland Steffen

Arbeidstid

Forslag 8278 tas opp igjen:

Setning skytes inn på linje 2442 i sekretariatets handlingsprogram. «Denne er 7,5 t for tarifferte bedrifter og legges innenfor kl. 06.00 og 17.00 på hverdager.»

s 21, linje 464, ny setning, tillegg: Denne er 7,5 time for tarifferte bedrifter og legges innenfor kl 06.00 og 17.00 på hverdager.

Begrunnelse:

Det er viktig at det blir klargjort hva som menes med normalarbeidsdagen.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.3.44
Fra: 257 – Sivertsen Dag Einar

LO skal arbeide for å få tilbake teksten om døgn og ukeskille slik den var formulert i arbeidsmiljøloven før endringen av loven i 2005.

Innstilling: Tiltres

Innarbeides under overskrift Arbeidstid i kap. 3.

Forslagsnr: 8.3.46
Fra: 247 – Nustad Torill

Kap 3: Lønns- og arbeidsvilkår

Linje 2283 – styrke setningen: LO mener økte rammer for oppgjørene i offentlig sektor kan brukes for å gi kvinnerike grupper som har blitt liggende etter i lønnsutvikling, noe større tillegg.

Erstattes med:

Kampen for likelønn må omfatte både lavtlønte kvinner og kvinne­dominerte yrker med høyere utdanning. Disse gruppene og kravene deres, må ikke settes opp mot hverandre. Ulik lønn mellom kvinner og menn er et politisk og demokratisk spørsmål og regjeringa må ta ansvar og gå inn med ekstra penger – en likelønns­pott, for å heve kvinnelønna i offentlig sektor for å gjøre likelønn mulig.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Henvising til forslagsnr. 8.3.49.

Forslagsnr: 8.3.47

Fra: 40 – Pedersen Roy

Forslag til ny setning i linje 2495:

Fagforening med innstillingsrett må få rett til å reise søksmål ved ulovlig innleie og ulovlig midlertidig ansettelse.

Begrunnelse:

Det er nødvendig å styrke de juridiske rettighetene i arbeidsmiljøloven for å motvirke det altfor store omfanget av ulovlig innleie og ulovlig midlertidig ansettelse. Forslaget er i sitt innhold det samme som en del av forslag 10073 samt forslag 10075 fra LO i Oslo.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.48

Fra: 40 – Pedersen Roy

Forslag til nytt avsnitt fra linje 2359

Lov om allmenngjøring av tariffavtaler må endres. Det må være tilstrekkelig for allmenngjøring at en av partene som har innstillingsrett etter arbeidstvistloven ber om det og uten krav til ytterligere dokumentasjon.

Begrunnelse:

Sosial dumping er den alvorligste trusselen mot arbeidsfolk. NHO har samtidig klart å boikotte Allmenngjøringsinstituttet med et urimelig krav om dokumentasjon. For å hindre en massiv undergraving av tariffavtalene og faglige rettigheter må muligheten til allmenngjøring sikres. Forslaget er hentet fra blant annet LO i Oslo og EL og IT som forslag 8203 og 8204.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.3.49
Fra: 79 – Tonning Rita

Linje 2285:
Stryk ordet «noe» og sett inn ordet «vesentlig».

Setningen lyder slik:

«LO mener økte rammer for oppgjørene i offentlig sektor kan brukes for å gi kvinne-
rike grupper som har blitt liggende etter i lønnsutviklingen, vesentlig større tillegg.»

Innstilling: Intensjonen ivaretatt
Ved å endre setn. linje 2283–2285: «LO mener økte rammer for oppgjørene i offentlig sektor kan brukes for å gi kvinnerike grupper som har blitt liggende etter i lønnsutviklingen større tillegg.»

Forslagsnr: 8.3.50
Fra: 55 – Eriksen Per Bjørn

Til dagsordens punkt 8 del 3.

Den vedtatte godkjenningsordningen for vikarbyrå må fylles med et innhold som gjør at det bare er de som er seriøse som får godkjenning. Det må settes klare minimumskrav til seriositet for disse byråene.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

1. setning innarbeides i teksten. Tiltres ikke 2. setning. Henviser til forslagsnr. 8.2.6 og forslagsnr. 8.3.25.

Forslagsnr: 8.3.51
Fra: 49 – Hagen Arne

Pkt. 2487

Etter «Trygge ansettelsesforhold».

Arbeidstaker skal ansettes fast.

Setning som begynner i linjeendring 2489: LO vil arbeide for at arbeidstakere som er midlertidig ansatt ut over en måned og som ikke er vikar, skal ha stillingsvern som fast ansatt.

Ny linje 2495: Der arbeidstager ikke kan dokumentere betraktes arbeidstager som fast ansatt

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.52
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Sosial dumping

Linje 2401: De tillitsvalgte må sikres innsynsrett uten krav til taushetsplikt i lønns- og arbeidsforhold og arbeidsavtaler hos underleverandører og innleiebedrifter. Innsynsretten må også gjelde i bransjer der allmenngjøring ikke gjelder.

Innstilling: Tiltres ikke

Henvises til forslagsnr. 8.3.59.

Forslagsnr: 8.3.53
Fra: 12 – Hennem Vidar

Side 20 – linje 443–446

Forslag 8204 tas opp igjen. Allmenngjøring av tariffavtaler:
Det må gis adgang til allmenngjøring av tariffavtaler dersom en av partene krever det, uavhengig av dokumentasjon. Allmenngjøring må også omfatte kontraktører.

Begrunnelse:

Dagens lov legger til grunn omfattende dokumentasjon som både er arbeids- og tidkrevende. Erfaring viser at prosessen tar omkring ett år fra krav om allmenngjøring er framsatt, til at dette er iverksatt, noe som bidrar til å befeste sosial dumping og dermed undergrave loven.

Dagens lov undergraves ved at kontraktører ikke omfattes. Det samme gjør lønns- og arbeidsvilkår for dem som uten å vite det har kontrakt som selvstendige/kontraktører.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.3.54
Fra: 12 – Hennem Vidar

Fagarbeiderstatus

Forslag 8211 tas opp igjen. Inn i kapittelet om sosial dumping:
Ved godkjenning av utenlandsk utdanning må utenlandsk og norsk utdanning og praksis sammenliknes slik at en likestiller krav til norske og utenlandske fagarbeidere.

Begrunnelse:

I arbeidet med å implementere Rådskonferansen 2005/36 i Forskrift for kvalifikasjonskrav til elektrofagarbeider har det oppstått en diskusjon om hvilke krav en kan stille til utenlandske fagarbeidere. El & IT Forbundet ønsker utenlandske fagarbeidere velkommen til Norge, men mener likevel at krav til utdanning og praksis må likestilles slik at en ikke diskriminerer norske fagarbeidere ved å stille strengere krav til dem enn til utenlandsk arbeidskraft.

Innstilling: Tiltres

Innarbeidet i kapittel 10 Livslang læring.

Forslagsnr: 8.3.55

Fra: 12 – Hennem Vidar

Side 19 – linje 402–405

Forslag 8216 tas opp igjen:

Sosial dumping.

Følgende avsnitt strykes, linje 402 til 405:

«LO må arbeide for at det søkes etablert europeiske tariffløsninger der dette er mulig og hensiktsmessig. Samtidig må det etableres et arbeidsrettlig system på europeisk plan som må inneholde grenseoverskridende konfliktrett. Dette må på ingen måte svekke de nasjonale tariffavtalene.»

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.56

Fra: 12 – Hennem Vidar

Avsnittet med overskrift Solidarisk lønnspolitikk

Forslag 8318 tas opp igjen. Følgende formulering inntas:

«LO vil arbeide for at dagens system med tvungen lønnsnemnd avskaffes og erstattes med et system som medfører en mer begrenset inngripen i streikeretten og som er mer i samsvar med internasjonale forpliktelser.»

Begrunnelse:

Norge har gjentatte ganger fått påtale fra ILO for bruk av tvungen lønnsnemnd for å stanse lovlige arbeidskonflikter. Tvungen lønnsnemnd er et alvorlig inngrep i og en begrensning av den frie streikeretten.

Bruken av tvungen lønnsnemnd fører også til at arbeidsgiversiden spekulerer i dette virkemiddelet og på den måten ikke tar ansvar for å finne frem til løsninger på arbeidskonflikter. Det er uten unntak arbeidsgiverne som «tjener» på bruk av tvungen lønnsnemnd.

En ny form for inngripen i arbeidskonflikter fra myndighetenes side kan være en lovhjemmel til å pålegge partene i en konflikt å opprettholde bestemte kritiske funksjoner, uten at dette griper inn i hovedkonflikten. En slik ordning vil være mer i tråd med anbefalinger fra ILO.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.57

Fra: 12 – Hennem Vidar

Kollektiv søksmålsrett

Forslag 8321 tas opp igjen:

Lowverket forutsetter at det er den enkelte arbeidstaker som mener seg ulovlig utleid, eller midlertidig ansatt, som selv må gå til rettslige skritt for å hevde seg fast ansatt. LO mener at fagforening med innstillingsrett må få adgang til å reise søksmål i tvist om ulovlig innleie eller bruk av midlertidig ansatte. LO vil arbeide for at arbeidstaker som har vært midlertidig ansatt i to år skal ha stillingsvern som fast ansatt.

Begrunnelse:

Tvl § 1-4 ivaretar forslaget om søksmålsadgang. Se forslag 1145.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.3.58

Fra: 12 – Hennem Vidar

Arbeidstid

Forslag 8267 tas opp igjen. Følgende formulering inntas:

LO vil arbeide for at lovens bestemmelser om arbeidstid harmoniseres med den tariffavtalte arbeidstid.

Begrunnelse:

I lys av EU-domstolens siste dommer er det reist betydelig tvil om tariffavtalens arbeidstidsbestemmelser kan allmenngjøres som en del av allmenngjøring av tariff-

avtaler. Den beste måten å komme rundt dette problemet på er å sørge for at lov- og avtaleverk regulerer et så sentralt spørsmål i arbeidslivet på samme måte.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.3.59

Fra: 54 – Myhre Eldar

Handlingsplanen kap. 3 avsnitt sosial dumping

Innsynsretten må ikke knebles med taushetsplikt. Derfor foreslås følgende tillegg til linje 2401:

Hensikten med innsynsretten er at de tillitsvalgte skal kunne reagere når det avdekkes urimelig og ulovlig sosial dumping. Ingen taushetsplikt må innføres som gjør at en tillitsvalgt som gjør sin plikt, skal straffes av arbeidsgiver.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.3.60

Fra: 54 – Myhre Eldar

Handlingsprogram kap. 3 Sosial dumping

Europeiske tariff. Linje 2351:

LO må arbeide for at det søkes etablert europeiske tariffløsninger der dette er hensiktsmessig. En absolutt forutsetning for alle likeverdige tariffavtaler er retten til arbeidskonflikt og en tvisteløsning. En europeisk avtale forutsetter derfor en grenseoverskridende konfliktrett. Dette må på ingen måte svekke de nasjonale tariffavtalene.

Innstilling: Tiltres

Med følgende endring i teksten: ordet «likeverdige» strykes.

Forslagsnr: 8.3.62

Fra: 247 – Nustad Torill

Kap 3. Lønns- og arbeidsvilkår

Linje 2457, 2458, 2459 og 2460 strykes.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.3.63
Fra: 111 – Bakkerud Lill-Heidi

HMS (helse, miljø og sikkerhet) på sokkelen

Ny teknologi gjør det teknologisk mulig å styre deler av operasjonene fra land. Dette oppleves av mange arbeidstakere som en trussel for opplevd HMS. LO må derfor kreve at utviklingen/bruken av teknologi ikke setter arbeidstakernes opplevde HMS i andre rekke.

Forslag til pkt. 3, side 13 (linje 2508) tillegg.

LO krever at det ikke under noen omstendighet blir tillatt at installasjoner som er bemannet blir styrt av andre enn de som er ombord på installasjonen. Ny teknologi gir tilgang på viktig beslutningsstøtte, men beslutningen må ligge på installasjonen slik at arbeidstakernes opplevde HMS ivaretas.

Forslag 8347 tas opp igjen:

LO krever at utviklingen av integrerte operasjoner offshore ikke går utover helsen, miljøet og sikkerheten. LO krever at det ikke under noen omstendighet blir tillatt at installasjoner som er bemannet blir styrt av andre enn de som er ombord på installasjonen dersom ikke beslutningsmyndighet ikke også ligger om bord.

Begrunnelse:

De som jobber i Nordsjøen må selv bestemme over sin situasjon. Integrerte operasjoner er nå i full utvikling og arbeidsgiverne prøver seg allerede nå å bygge installasjoner uten kontrollrom. De som er nærmest arbeidsplassen er de som er best til å oppfatte problemer og til å styre unna farer. Oppfattelsen og følelsen av farer blir sterkt svekket hvis en sitter på et annet sted og reaksjonstiden før handling blir forlenget slik at risikoen for ulykker blir økt betraktelig.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.4.15
Fra: 277 – Pettersen Per E.

Endringsforslag til 8328

Rullerende permitteringer må anses som en normal permittering. Ingen karenstider ved permittering og arbeidsløshetsstrygd.

Vi ber Kongressen om at dette oversendes Redaksjonskomiteen.

Forslag 8328 tas opp igjen. Lov og regelverk – linje 512 – tilleggsforslag

Lov om permittering må endres, slik at det blir anledning til å permittere i 42 uker innenfor en 18 måneders periode og der arbeidsgivers lønnspliktsperiode reduseres til 5 dager. Rullerende permitteringer må anses som en normal permittering. Ingen karensdager ved permittering og arbeidsløshetsstrygd.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.5.1

Fra: 273 – Hansen Størk

LO innkaller til en arbeidskonferanse

LO innkaller til en arbeidskonferanse med lokale og sentrale LO medlemmer som har erfaring i kamp for sykehusene sine. Formålet skal være å lage en felles strategi for en landsomfattende og koordinert kamp mot foretaksmodellen.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.5.2

Fra: 240 – Leirvaag John

Forslag 8463 tas opp igjen. NTL opprettholder forslag 8463. Tilføyelse og retting etter:...tjenestepensjonssystem «forvaltet av det offentlige som vil være...»

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.5.3

Fra: 74 – Ostling Kjetil A.

Følgende ordlyd tilføyes i linje 2879

LO vil jobbe mot anbudsutsetting og stykkprisfinansiering av institusjonsplasser og tiltak i barnevernet. Barn skal ikke settes ut på anbud.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.4
Fra: 74 – Ostling Kjetil A.

Følgende ordlyd tilføyes i linje 2879

LO vil jobbe for styrking av barnevernet i kommunene gjennom kompetanseheving og å øke antall sosialfaglige stillinger.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.5
Fra: 21 – Nyutstumo Hilde

Den norske velferdsstatsmodellen s.18 Tillegg fra linje 2719:

«Den norske redningstjenesten er en modell som erfaringsmessig fungerer godt der det offentlige har et hovedansvar, men hvor en drar nytte av det frivillige engasjement for å ivareta viktige oppgaver for fellesskapet. Det er derfor et viktig prinsipp at de som deltar i slikt arbeid i arbeidstiden ikke lider lønnsstap, men at det fremforhandles ordninger som gir full kompensasjon.»

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.5.6
Fra: 272 – Galtrud Helge

En verdig alderdom

Forslag 8492 tas opp igjen:

Arbeidstakere må sikres en trygg og verdig aldersom. Pensjonssystemet med basis i Folketrygden skal være bærebjelken i velferdsstaten. Stortinget har med bredt flertall vedtatt en stor reform det dette svekkes. LO vil kjempe for en reversering av pensjonsforliket på Stortinget, og på den måten gjenreise tillitten til Folketrygden ved at ytelsene blir minst på nivå med det som var målet ved etableringen. LO vil avvise levealdersjustering og krever at grunnbeløpet i folketrygden reguleres i takt med lønnsutviklingen.

Begrunnelse:

Det er inngått et bredt forlik i Stortinget om en framtidig pensjonsform. Dette baserer seg på intensjonene i pensjonskommisjonens forslag og det tidligere pensjonsforliket i 2005. Vi beklager dette forliket meget sterkt fordi det innebærer framtidige besparelser og kutt i forhold til dagens ordning. Vi er ikke enig i at det er nødvendig å kutte i pensjonsytelsene, tvert imot burde dagens ordning forbedres.

Det nye pensjonssystemet baseres på helt andre prinsipper med livsløpsopptjening, lavere reallønnsutvikling og reduserte pensjonsutbetalinger som følge av justering for levealder. For de fleste arbeidstakerne vil dette slå negativt ut. I stedet for å iverksette sparetiltakene ville en skatteøkning på 1,5 promille hvert år være sosialt mer rettferdig og gjøre det mulig å opprettholde dagens totale nivå for pensjon for den enkelte pensjonist. Det nye pensjonssystemet er i realiteten en innskuddsbasert forsikringsordning som med små endringer lett kan privatiseres og overlates forsikringsselskapene.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.5.7

Fra: 284 – Høiland Steffen

Utarbeidelse av faktisk avgangsmønster

Forslag 8468 tas opp igjen. Tilleggsforslag; Forslagsteksten må komme inn i sin helhet på linje 2804 i sekretariatets innstilling til handlingsprogram.

Det er ytterst viktig å få besvart spørsmålene vedrørende faktisk avgangsmønster og alleårsregel kontra besteårsregel, slik at vi er godt forberedt til pensjonene skal reforhandles i 2017/18.

Innstillingen er at intensjonen er ivaretatt, men jeg mener den ikke er det. Forslagsteksten må inn i sin helhet.

s 27 linje 722,tilleggsforslag:

1. LO vil i kongressperioden utarbeide oversikt over faktisk avgangsmønster for LOs medlemmer
2. LO vil i kongressperioden utarbeide oversikt som viser hvordan alleårsregelen slår ut i forhold til dagens besteårsregel.

Begrunnelse:

Faktisk avgangsmønster, der en av ti kvinner og kun to av ti menn står i full jobb til 67 år, viser at vi ikke har et arbeidsliv der folk vil og kan jobbe stadig lenger. I deler av arbeidslivet er det under 5 % som står i full jobb til 67 år og nær 2/3 forlater yrkeslivet som uføre. Flertallet kan derfor ikke møte levealderjusteringa med å utsette pensjoneringa.

Alleårsregelen i ny folketrygd og at du kan opptjene pensjon til du er 75 år hevdes å være til fordel for dem som går tidlig ut i arbeidslivet, men dette er ikke dokumentert. Det faktum at vanlige folk ikke har jamn inntekt hele livet og at gjennomsnitt

av alle år ligger 10-15% under gjennomsnitt av de 20 beste åra, viser at du må være yrkesaktiv i mer enn 45 år for å kunne dra fordel av det nye systemet

Allårsregelens påståtte opptjeningsmulighet overser det faktum at vil alle ikke har samme mulighet:

Fortsatt yrkesdeltakelse ved alder 60 år:

Grunnskole 50 %

Videregående skole: 70 %

Universitet/høyskole: 85 %

Regelen om livsvarig avkorting av opparbeidet pensjon i ny folketrygd rammer dem som går tidlig ut i yrkeslivet og som forlater yrkeslivet før den levealderjusterte pensjonsalder.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.5.9

Fra: 68 – Aamdal Stein

Linje 2804

Og vil kreve en garantibestemmelse i ny folketrygd slik at arbeidstakere med et langt yrkesliv bak seg skal være sikret en ytelse fra folketrygden, minste obligatoriske tjenestepensjon (OTP) og AFP på minimum 54 % av tidligere lønn opp til 7,1 G ved avgang 62 år og 40 års opptjening.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.5.10

Fra: 249 – Skjenald Elise

Avsnitt på linjene 2870–2874

Avsnitt på linjene 2870–2874 om fiskeflåten flyttes til kap. 3 linje 2495 om trygge ansettelsesforhold.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.5.15
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Linje 2816
Det samme gjelder uføreforsikringene.

Innstilling: Tiltres

Med følgende endring: uføreforsikringene erstattes med uføredekning.

Forslagsnr: 8.5.16
Fra: 265 – Fiskvik Kleiv

Setningen på linje 2764–2765 endres til:

En god og trygg bolig er grunnleggende for å kunne delta i arbeid, utdanning og samfunnsliv, og er en av bærebjelkene i velferdsstaten. Retten til bolig er også nedfelt i menneskerettighetene. LO vil gjenreise den sosial boligbyggingen for å sikre alle en god og trygg bolig. Offentlige myndigheter må være en aktiv aktør i boligmarkedet blant annet ved at Husbankens rolle styrkes vesentlig. Boligpolitikken må også inneha et rettferdig fordelingsperspektiv og være et virkemiddel i bekjempelsen av fattigdom. Det offentlige må eie og leie ut flere boliger og sikre finansieringsordninger som gjør alle i stand til å ha en tilfredsstillende bostandard.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.17
Fra: 269 – Hagen Erik

Linje 2784
På slutten av setningen som slutter på linje 2784 tilføyes:
«og bonuser».

Etter dette tilføyes ny setning (linje 2784):
Dette innebærer at også sosialt urettferdige avgifter og egenandeler må erstattes av direkte beskatning.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.18
Fra: 279 – Hørsrud Erik

Skattesystemet

Forslag 8464 tas opp igjen. Ny setning først i Handlingsprogrammet linje 689:
LO vil arbeide for en velferdsstat med offentlige fellesskapsløsninger, om nødvendig ved at nivået på skatt og avgifter økes.

Begrunnelse:

LO må tørre å henge «bjella på katten» i skattepolitikken for å «hjelpe» antatt politiske alliansepartnere til å ta grep for å sikre offentlig velferd via rettferdig fordeling og styring av forbruk.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.5.20
Fra: 75 – Kvisvik Mimmi

Boligpolitikk

Jeg foreslår at det tredje avsnittet under Sosial- og velferdsordninger utvides med:
«I tillegg er det helt nødvendig at de som trenger bistand til å bo får gode og kompetente oppfølgingstjenester i kommunal regi.»

Hele avsnittet vil da lyde:

«Den sosiale boligbyggingen må gjenreises, og for vanskeligstilte på boligmarkedet er økt bostøtte og større mulighet for startlån viktige virkemidler. I tillegg er det helt nødvendig at de som trenger bistand til å bo får gode og kompetente oppfølgings-tjenester i kommunal regi.»

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.21
Fra: 139 – Stavn Kristine Bjella

s 19, linje 2773–2774. Erstatte eksisterende
– LO vil arbeide for at gravferdsstøtten skal være universell og uten behovsprøving, og at ansvaret for gravferd blir et offentlig tjenesteområde.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Men forslaget endres med følgende tillegg i siste setning:...og ansvaret for gravferd bør bli et offentlig tjenesteområde.

Forslagsnr: 8.5.22
Fra: 239 – Solhaug Anita K.

Forslag til nytt avsnitt som erstatter linje 2713–2718 i Handlingsprogrammet: Den politiske styringen av sykehusene må gjenreises. Helsetjenester må underlegges styringssystemer som er tilpasset formålet med offentlige velferdstjenester og som ikke har lønnsomhet som målsetting. Erfaringene fra Skottland viser at dette mulig også økonomisk.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.23
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Linje 2805

Alle arbeidstakere har fått rett til en minste tjenestepensjon (OTP).

Begrunnelse:

Dette er rett og slett feil. OTP er ikke en del av pensjonsreformen, ikke nevnt i stortingsmelding, Ot.prp. eller stortingsforlik.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.5.24
Fra: 292 – Kårvand Rolf

Tjenestepensjonsordningen

LO i Møre og Romsdal går inn for at tjenestepensjonsordningen gjøres gjeldende for alle med 20% stilling eller mer. Det må ikke bli vanskeligere å kvalifisere til hel tidlig pensjon ved 62 år enn til dagens AFP.

Vårt krav om 65 år garanteres alderspensjon på minst 66% av sluttlønn opp til 12 G ved 30 års opptjening, er viktig. Tilsynelatende vil dette kravet sikre en løsning i tråd med dagens ordning, men det mangler en presisering av at dette skal gjelde for de som går av ved 62 år. Det er helt avgjørende at de som går av ved 62 år sikres en overgang til tjenestepensjon på 66% fra 65 år.

Særaldersgrensene må sikre og videreføres med dagens ytelsesnivå.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.5.25
Fra: 78 – Hogstad Rigmor

Rusomsorg

Forslag 8513 tas opp igjen. Viser til forslag 8513 og 8398. Forslaget opprettholdes og tas inn egnet sted i kap 5 Vern om velferden.

Linje 648–651 – endres slik:

Offentlige helse- og sosialtjenester må styrkes og videreutvikles. Den politiske styringen av sykehusene må styrkes, og sykehusene sikres tilstrekkelige ressurser. Sykehusene må tilbakeføres til offentlig forvaltning, og økonomistyring ut fra næringslivsprinsipper må avvikles. De folkevalgte må definere hvilket helsetilbud alle skal ha tilgang til, og i hvilken geografisk nærhet. *Det er åpenbare svakheter i norsk rusomsorg.* Rusreformen må evalueres.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.26
Fra: 78 – Hogstad Rigmor

Mer politisk styring sykehus og helsetilbud

Forslag 8398 tas opp igjen. Viser til forslag 8513 og 8398. Forslaget opprettholdes og tas inn egnet sted i kap 5 Vern om velferden.

Fra linje 648–651 – i avsnittet den nordiske velferdsmodellen endres slik:

Offentlige helse- og sosialtjenester må styrkes og videreutvikles. Den politiske styringen av sykehusene må styrkes, og sykehusene sikres tilstrekkelige ressurser. Sykehusene må tilbakeføres til offentlig forvaltning, og økonomistyring ut fra næringslivsprinsipper avvikles. De folkevalgte må definere hvilket helsetilbud alle skal ha tilgang til, og i hvilken geografisk nærhet. Det er åpenbare svakheter i norsk rusomsorg. Rusreformen må evalueres.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.27
Fra: 87 – Bjørn Mona Christine

Uføretrygd

Siste setning i avsnittet om uføretrygd på linje 2855–2856 strykes.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.5.28
Fra: 130 – Hemmingsen Linn

Side 19, linje 2764 – nytt avsnitt
Forslag 8478 tas opp igjen:

Den sosiale boligbyggingen må gjenreises, og det må stilles krav om lovpålagte boligplaner i kommunene som stimulerer til offentlig forvaltning av deler av boligmassen og bygging av alternative boløsninger tilpasset ulike livsfasebehov. Husbankfinansieringen må styrkes, og ordninger som startlån og bostøtte økes, og det må bygges flere utleieboliger for ungdom og studenter.

Viser til tidligere innsendt forslag nr 8478.

Side 27, linje 756. Nytt avsnitt:

Sosial boligbygging

LO vil arbeide for å gjenreise den sosiale boligbyggingen, og at det offentlige forvalter en del av boligmassene utenfor det opphetede boligmarkedet. LO vil arbeide for at det stilles krav om lovpålagte boligplaner i kommunene, som viser boligpolitikken i sin helhet. Det må stimuleres til bygging av alternative boligløsninger som kan fange opp det behovet som innbyggerne har i ulike faser av livet. Husbankfinansiering, startlåneordninger m.v. må styrkes, og det må bygges flere utleieboliger for ungdom og studenter.

Begrunnelse:

Det er i dag et svært vanskelig boligmarked, som medfører en vanskelig situasjon for de som ikke har en god inntekt og oppsparte midler. Fagforbundet ser det som viktig at kommunene nå settes i stand til å forvalte ansvaret, gjennom en langsiktig og helhetlig boligplan, som et ledd i velferdsstatens oppgaver. Det må også stimuleres til bygging av alternative boligløsninger, som gir innbyggerne muligheter til å ivareta hverandre i de ulike fasene av livet. Eldreklemma, som de fleste av oss opplever i løpet av livet, ville kunne bli mindre belastende for den nærmeste familie ved andre boløsninger.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.29
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Linje 2765

Viktigst er å gjenreise Husbanken som hovedbank for husbygging og bygge ikke-kommersielle boliger, både for eie og utleie. Det grunnleggende for disse boligene er at subsidierte lån og/eller tomter knyttes til at de ikke kan selges til markedspris ved videresalg eller framleie.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.30
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Linje 2795

Skatteetaten må styrkes betydelig.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.5.31
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Linje 2803

Også for de som må gå ut av arbeidslivet ved 62 eller 63 år.

Innstilling: Tiltres ikke

Alt for vidtgående forslag, da ingen forutsetninger knyttes til dette.

Forslagsnr: 8.5.32
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Kapittel 5 Vern og utvikling av velferden

Uføretrygden. Linje 2849 til 2856

LO mener ytelsene til uføre må ligge minst på dagens nivå. LO kan dermed ikke akseptere at uførepensjonen erstattes med en uførestønad som skal beskattes som lønnsinntekt. LO kan heller ikke akseptere at levealdersjustering innføres for uføre. De har ingen mulighet for å jobbe lengre for å unngå tapet. LO vil videre arbeide for at de uføre og midlertidig uføre beholder sitt behovsprøvd barnetillegg på 0,4 G.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.33
Fra: 68 – Aamdal Stein

Folketrygdpensjon

Forslag 8489 tas opp igjen. Sette forslag 8489 inn på linje 2821. Det fremmes følgende forslag under dette punktet:

- 1.LO vil i kongressperioden utarbeide oversikt over faktisk avgangsmønster for LOs medlemmer.
- 2.LO vil i kongressperioden utarbeide oversikt som viser hvordan alleårsregelen slår ut i forhold til dagens besteårsregel.
- 3.LO vil i kongressperioden utarbeide en oversikt som viser hvordan de øvrige endringene i systemet for ny alderspensjon vil slå ut med særlig vekt på spesielt utsatte grupper.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.5.34
Fra: 309 – Bakke Arve

Tilleggsforslag til handlingsprogrammet på side 19 under sosial- og velferdsordningane

«Dagpengegrunnlaget må økes og ventedagene fjernes».

Innstilling: Ivaretatt

Ved å ta inn teksten: «De økonomiske vilkårene for de arbeidsledige må bedres.»

Forslagsnr: 8.5.35
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Tillegg fra linje 2830:

I følge Ot.prp. 37 vil 37,5% av alle kvinner med AFP-ordning ha tjent for lite til å kunne gå av med AFP ved 62 år. LO kan ikke godta at en svært stor del av våre medlemmer, ofte de som trenger det mest, stenges ute fra ny AFP. LO vil arbeide for en endring slik at de som i dag har rett til AFP fra 62 år også får det i framtiden.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.5.36
Fra: 78 – Hogstad Rigmor

Til kap 5 Vern om velferden

Underavsnitt: «Et likeverdig velferdstilbud for alle» linje 2867 og 2868: Setningen «Velferdsordninger knyttet til medlemskap i fagbevegelsen er også et viktig virkemiddel» må strykes.

Begrunnelse:

«Et likeverdig velferdstilbud for alle» må bety nettopp det – for alle – og ikke være avhengig om man har jobb/er fagorganisert i «riktig forening». LO fremmer andre steder i Handlingsprogrammet betydningen av universelle ordninger, velferdsstatens fellesskapsløsninger osv. Setningen står i direkte motstrid til dette!!

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.5.37
Fra: 40 – Pedersen Roy

Forslag til nytt avsnitt linje 2837:

LO vil utarbeide oversikt over faktisk avgangsmønster, hvordan alleårsregel slår ut i forhold til besteårsregel og hvorvidt endringer i systemet for ny alderspensjon vil slå ut med særlig vekt på spesielt utsatte grupper.

Begrunnelse:

Det er skapt tvil om konsekvensene av pensjonsreformen for våre medlemmer. Da er det bare rett og rimelig at det undersøkes. Forslaget er hentet fra Fellesforbundets forslag 8489.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.5.38
Fra: 265 – Fiskvik Kleiv

Følgende foreslås inn etter setning som slutter på linje 2850:

Det kan heller ikke godtas at uførepensjonistene skal rammes av levealdersjustering.

Begrunnelse:

Uførepensjonsutvalget sier selv at det er vanskelig å begrunne innføring av leve-

aldersjustering for uføre. Argumentasjonen ellers er jo at folk kan kompensere for økt levealder ved å arbeide lengre før de går av med pensjon. Dette er en argumentasjon som ikke lar seg bruke overfor de som er arbeidsufør. Når utvalget allikevel vil innføre levealdersjustering er det rett og slett fordi at nesten halvparten av innsparingen på pensjonsreformen er beregnet å komme fra uførepensjonistene. Dette skyldes at 42% er uføre den dagen de når pensjonsalderen. For fagbevegelsen er det helt uakseptabelt at uførepensjonistene skal få kutt i pensjon når de når pensjonsalderen. De har oftest hatt lav pensjon over mange år og har ikke de reserver som de som har hatt lønn i alle år har. De vil derfor bli ekstra hardt rammet.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.39
Fra: 87 – Bjørn Mona Christine

Endringsforslag til linje 2846–2851 i sekretariatets innstilling

LO mener ytelsene til uføre må ligge minst på dagens nivå. LO kan dermed ikke akseptere at uførepensjonen erstattes med en uførestønnad som skal beskattes som lønnsinntekt. LO kan heller ikke akseptere at levealdersjustering innføres for uføre. De har ingen mulighet for å jobbe lengre for å unngå tapet. LO vil videre arbeide for at de uføre og midlertidig uføre beholder sitt behovsprøvde barnetillegg på 0,4 G pr. barn pr. år.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.40
Fra: 62 – Heggelund Katrine Anita

Boligpolitikk

Forslag 8473 tas opp igjen. Opprettholdelse av forslag 8473 med tillegg etter ....» å skaffe seg bolig» som en overgangsordning skal lærlinger ha lik rett på å leie studentboliger som studenter.

Forslaget legges til etter linje 2765 i LOs handlingsprogram.

Det fremmes følgende forslag under dette punktet. Det fremmes et nytt avsnitt under punkt 5 i utkastet til LOs handlingsprogram – linje 756 Boligpolitikk:

Retten til en god og høvelig bolig må ses på samme måte som retten til arbeid og utdanning. Det må derfor være en samfunnsoppgave å tilrettelegge for nok og

rimelige boliger. LO må arbeide for å gjenreise den sosiale boligbyggingen i Norge med særlig vekt på å gjøre det lettere for førstegangsetablerende å skaffe seg bolig.

LO må arbeide for at Husbanken får en mer sentral rolle i boligfinansieringen, og at de har gunstige låneordninger og tilskudd for å finansiere ulike typer bolig. Lånebetingelsene i Husbanken må være klart bedre enn i det private markedet.

LO vil ta initiativ til å følge opp en lovfesting av kommunenes boligpolitiske ansvar innen økt tilskudd til utleieboliger, styrking av støtteordninger til områdeutvikling og låneordninger til strategiske tomtekjøp.

LO vil arbeide for at det stilles krav om at borettslag skal ha en husleiegaranti.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.41

Fra: 79 – Tonning Rita

Linje 2825:

Stryke punktum og sette inn komma etter «..... arbeidsgiver.» Tilføy etter komma «og sikre opptjening av pensjon under utdanning.....»

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.5.42

Fra: 65 – Bergan Synøve

LO skal arbeide for full lønn under rehabilitering (forslag nr. 8424)

Mennesker på rehabilitering som kjemper for å komme tilbake i egen jobb, eller i en annen bransje – men dog tilbake i ARBEID – fortjener ikke å bli straffet «dobbel» med forringet livskvalitet ved forringet inntekt.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.5.43
Fra: 12 – Hennes Vidar

Side 26 – linje 677–687

Forslag 8432 tas opp igjen: LO godtar ikke at uførepensjonistene skal rammes av levealdersjustering.

Begrunnelse:

Uførepensjonsutvalget sier selv at det er vanskelig å begrunne innføring av levealdersjustering for uføre. Argumentasjonen ellers er jo at folk kan kompensere for økt levealder ved å arbeide lengre før de går av med pensjon. Dette er en argumentasjon som ikke lar seg bruke overfor de som er arbeidsufør.

Når utvalget allikevel vil innføre levealdersjustering er det rett og slett fordi at nesten halvparten av innsparingen på pensjonsreformen er beregnet å komme fra uførepensjonistene. Dette skyldes at 42 % er uføre den dagen de når pensjonsalderen.

For fagbevegelsen er det helt uakseptabelt at uførepensjonistene skal få kutt i pensjon når de når pensjonsalderen. De har oftest hatt lav pensjon over mange år og har ikke de reserver som de som har hatt lønn i alle år har. De vil derfor bli ekstra hardt rammet.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.44
Fra: 12 – Hennes Vidar

Reverser sykehusreformen

Forslag 8542 tas opp igjen:

Foretaksmodellen for sykehusene må opphøre. Helseforetakene må tilbakeføres offentlig forvaltning, og økonomistyring ut fra næringslivsprinsipper utvikles. De store lønnsforskjellene som har oppstått mellom ledere og ansatte i helseforetakene må reduseres kraftig.

Begrunnelse:

Sykehusene utgjør en så sentral del av velferdsstaten at de ikke kan styres etter jakten på økonomisk overskudd. Det er den demokratiske diskusjonen og vurderingen av behovet som må være bestemmende for økonomien. Alle har krav på den behandlingen de trenger.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.45
Fra: 12 – Hennem Vidar

Side 25 – linje 650–651
Forslag 8539 tas opp igjen:

Forsvar velferdsstaten – stopp økonomistyringsreformen i offentlig sektor med nye regnskapsregler som i utgangspunktet var ment for store børsnoterte selskaper.
Setningen «Store reformer i helsevesenet, som sykehusreformen, og innsatsstyrt finansiering må evalueres» endres til:

LO krever at de rød-grønne politiske myndigheter umiddelbart stopper økonomistyringsreformen i offentlig sektor med nye regnskapsregler som i utgangspunktet var ment for store børsnoterte selskaper, eksempelvis innen sykehusene og høyere utdanningsinstitusjoner. Denne markedsrettingen innebærer en privatisering «innenfra» av velferdsstaten. Denne utviklingen er ikke forenelig med arbeiderbevegelsens grunnprinsipper eller intensjonen i Soria Moria erklæringen.

Begrunnelse:

Vi opplever fortsatt press for å ta i bruk markedsløsninger i offentlig sektor. Internasjonale krefter som det internasjonale pengefondet IMF, verdensbanken, OECD og Den internasjonale revisorforening fungerer nå som premissleverandør for utvikling av offentlige tjenester på global basis. Disse organene setter egne standarder for offentlig styring, basert på prinsipper utviklet for privat sektor.

Den rødgrønne regjeringen gikk til valg på en styrking av offentlig velferdstjenester. Bl.a. på grunn av dette vant de valget ved hjelp av sterk støtte fra fagbevegelsen. Vi er forbauset over at styringsdokumentene som nå kommer fra departementene forsterker den utviklingen som er styrt av internasjonale kapitalkrefter.

Sentralt i denne utviklingen fungerer det nyopprettede Senter for statlig økonomistyring (SSØ) – direkte underlagt Finansdepartementet, og opprettet under Bondevik-regjeringen. De er en sterk politisk pådriver for denne utviklingen, og har fått delegert ansvar for forvaltningen av økonomistyring i staten, deriblant implementering av regnskapsprinsipper utviklet av og for private aktører uten noen form for offentlig medvirkning og kontroll. Få er oppmerksomme på at det innebærer full åpning for bedriftsøkonomiske spilleregler i offentlig tjenesteyting og nedbygging av offentlig sektor. Det er et dramatisk brudd med grunnlaget for velferdsstaten. Dette skjer uten offentlig debatt.

Reformen vil føre til sterk nedbygging av offentlig sektor gjennom å tilrettelegge for privatisering, fremming av offentlig-private samarbeidsløsninger parallelt med at

nye lover har begrenset offentlig innsyn og svekket den parlamentariske kontrollen over bruken av skattebetalernes penger. Dette er konklusjonen etter innføring av reformen i New Zealand.

I rapporten Helsereform av Bjarne Jensen og Magnar Bollingmo ved Høgskolen i Hedmark konkluderes det med at «dersom offentlige regnskapsprinsipper hadde blitt brukt ville foretakene hvert år med unntak for 2006 hatt positivt netto driftsresultat og de ville vist at det til sammen er gjennomført investeringer på 33 milliarder kr i perioden 2002-2006.» Regnskapene siden reformen ble gjennomført, viser et akkumulert samlet underskudd på ca. 18 mrd. kroner.

Hovedårsaken til de store underskuddene er at det opereres med avskrivninger på ca. 5 mrd. kroner pr. år. Dette er ikke en utgift, men en kalkulert størrelse for hva det «koster» å bruke anleggsmidlene, bygninger og utstyr, i foretakene. Denne kostnaden kan ikke foretakene bære. Derfor blir det regnskapsmessige underskudd når dette sees på som bedrifter som skal gi avkastning på innskutt kapital.

Innføring av markedsløsninger i velferdsstaten undergraver den solidariske velferdsløsningen vi har bygd opp i Norden, og tjener kun kapitalinteressene. Alle områder i offentlig sektor er nå utsatt for et massivt press for å ta i bruk virkemidler hentet fra privat sektor gjennom innføring av private regnskapsprinsipper, mål- og resultatstyring, konkurranseutsetting og lignende tiltak som kan samles under betegnelsen New Public Management. Denne utviklingen vil svekke viktige velferdsordninger som pensjonsordninger og helsevesen.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.5.46

Fra: 78 – Hogstad Rigmor

Til innledningsavsnittet, kap 5 Tilleggsforslag

«Den norske velferdsstaten bygger på prinsippene om at velferdsstaten er et offentlig ansvar, basert på universelle ordninger som er skattefinansierte. Gjennom sitt medlemskap i WTO er Norge forpliktet til å følge opp GATS-avtalen, som er en direkte trussel mot de velferdsløsninger norsk fagbevegelse har arbeidet fram de siste 100 år. LO vil forsvare og utvikle velferdsstaten med utgangspunkt i de kollektive, universelle ordninger vi i dag har etablert, og vil arbeide for økt åpenhet om de internasjonale frihandelsavtalenes betydning for utviklingen av velferdsstaten».

Begrunnelse:

Se forslag 8512 fra FO, der innstillingen er at intensjonen er ivarettatt. Er ikke enig i

at intensjonen er tilstrekkelig ivaretatt, og fremmer derfor et bearbeidet forslag for at intensjonene skal framkomme tydeligere.

Innstilling: Ivaretatt

Ved at siste setning i forslaget innarbeides.

Forslagsnr: 8.5.47

Fra: 285 – Holmen Therese Anita

Likeverdig velferdstilbud

Forslag 8404 tas opp igjen. S 27 linje 748, tillegg:

LO skal jobbe for at det blir lik ordning enten en går til lege, tannlege, fysioterapeut eller kiropraktor.

Begrunnelse:

Utbygge velferdsstaten, god helsetjeneste for alle.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.48

Fra: 285 – Holmen Therese Anita

Fjerne dokumentavgift for førstegangsetablere

Forslag 8472 tas opp igjen. S.27, linje 750–756, tillegg:

LO krever at dokumentavgiften blir fjernet ved eiendomskjøp for førstegangsetablere.

Begrunnelse:

Dagens stadig økende eiendoms priser gjør det vanskeligere enn noen gang å komme inn på boligmarkedet for førstegangsetablere.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.5.49
Fra: 76 – Wallestad Marianne

Inn på linje 2735:

«... en aldrende befolkning og flere yngre med langvarig og sammensatte behov, vil dette bli mer krevende i **fremtiden.**»

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.5.50
Fra: 76 – Wallestad Marianne

Inn på linje 2860

«... eldreomsorg, psykisk helsevern, rusomsorg og...»

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.5.51
Fra: 183 – Thomassen Grete Johanne

Nytt forslag: Side 21 avsnittet Barn og Unge Linje 2881

Etter: ivaretatt...settes inn:

LO vil skape forståelse for at forebyggende arbeid er viktige elementer og går på tvers av sektorene; helse-, sosial-, barnehage-, skole-, kultur- og fritidsordninger.

Nytt 2. avsnitt:

LO forutsetter at regjeringen sikrer finansiering slik at full barnehagedekning blir en realitet.

Nytt 3. avsnitt:

Det er videre viktig å sette vilkår for private barnehager om lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår som i de kommunale barnehagene, og hindre mulighetene for å ta ut utbytte fra private barnehager.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.52
Fra: 19 – Hallem Sissel

Tillegg/fortsettelse av linje 2762 i handlingsprogrammet:

Til siste setning føyes til: ....på nivå med SIFOs beregnede minstestandarder for livsopphold i Norge.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.53
Fra: 217 – Hansen Anne Berit Aker

Sykelønn side 19

LO vil jobbe for en videre utvikling av velferdssamfunnet ved at det innføres opptjening av feriepenger på all sykelønn, ledighetstrygd og fødsels/foreldrepermisjon som ytes gjennom folketrygden.

Dette tas inn i handlingsprogrammet.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.5.57
Fra: 266 – Tjellaug Astrid

Følgende foreslås inn etter setningen «Barn har krav på gode og trygge oppvekstvilkår» på linje 2877:

Full barnehagedekning med lovfestet rett til gratis barnehageplass og skolefritidsordning vil medvirke til dette. Bemanningsnormene i barnehagene og SFO må økes slik at det er nok ansatte. Også det pedagogiske tilbudet i barnehagene og SFO må styrkes.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.60
Fra: 75 – Kvisvik Mimmi

Krafttak mot fattigdom

Krafttak mot fattigdom tas inn som eget underkapittel under pkt. 5 Vern og utvikling av velferden. Underkapittelet settes inn mellom kapitlene Sosial- og velferdsordninger og skattesystemet.

Forslag 8505 tas opp igjen. nytt underpunkt/avsnitt etter linje 687:

Krafttak mot fattigdom

De siste tiårene har forskjellen mellom rik og fattig i Norge økt. Antallet mennesker i Norge som kan betegnes som fattige vokser. Sosialhjelpsmottakere, innvandrere og langtidsledige er overrepresentert i denne gruppa. LO mener at det bare er en velferdspolitik basert på universelle ordninger, kombinert med en konsekvent politikk for arbeid til alle, som er i stand til å gjøre noe varig med fattigdommen. Arbeidet for et inkluderende arbeidsliv og for arbeid til alle står svært sentralt i fattigdomsbekjempelsen. Dette må også kompletteres med andre tiltak: Vi må sørge for inntektssikring for alle, slik at også de som står utenfor arbeidslivet sikres et verdig liv. Minstetrygden må heves. Mange av dem som lever på minstetrygd må i dag be om supplerende sosialhjelp for å overleve. Det trengs også en sterkere rettighetsfesting av den økonomisk sosialhjelpen. Denne blir ofte en salderingspost i en trang kommuneøkonomi. Statlig normering ut fra SIFOs forskningsbaserte satser kan bøte på dette.

Videre må barn sikres oppvekstvilkår som hindrer marginalisering og utstøting. Billige barnehager og gratis skole og SFO er nøkkeltiltak her. Den sosiale boligbyggingen må gjenreises, og innvandrere og flyktninger sikres jobb og bolig.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.61

Fra: 182 – Granvoll Arne

Side 25, linje 662:

Forslag 8525 tas opp igjen. Linje 2735, side 18 i handlingsprogrammet. Etter «tilstrekkelig finansiering» settes inn følgende:

LO vil arbeide for en fortsatt styrket kommuneøkonomi gjennom en forpliktende opptrappingsplan for kommunene og for at arbeidstakerorganisasjonene involveres i konsultasjonsordningen for å sikre trepartssamarbeidet i alt omstillings- og kvalitetsutviklingsarbeid framover.

Begrunnelse:

Den rødgrønne regjeringen har styrket kommuneøkonomien vesentlig i perioden. Med bakgrunn i utviklingen og nødvendige satsinger er det likevel betydelige behov for økte bevilgninger også i tiden framover.

Utgiftene knyttet til den demografiske utviklingen har blitt undervurdert over flere

år. Dette skyldes bl.a. at en ikke har tatt tilstrekkelig høyde for omfanget av økt arbeidsinnvandring fra EU-land.

Det er i tillegg økte kostnader på barne- og ungdomstrinnet i grunnskolen, og store merutgifter til NAV-reformen.

Overnevnte forhold vil i seg selv legge beslag på ca. 50 % av den stipulerte realveksten i frie inntekter, slik det fremkommer i kommuneøkonomiproposisjonen for 2009. Økningen i frie inntekter skal i utgangspunktet blant annet dekke økt bemanning innen omsorg og pleie, samt start av oppbygging av dagtilbud for demente. Forventningene om realvekst i kommunale områder hvor dette er forespeilet er kraftig redusert.

Anslaget for prisstigningen har vært satt for lavt i de senere år. Dette har medført etterslep. Nye oppgaver innenfor klima og miljø krever økte ressurser, og det er viktig at disse ikke skyves ut i tid. Det samme gjelder forebyggende helsearbeid for befolkningen, særlig for de eldre.

Kommunegjelden har i den senere tid økt ytterligere for å kunne løse nødvendige investeringsbehov, og de mange renteøkningene som har blitt gjennomført i 2007/2008 rammer også kommunesektoren. Dette er det viktig å ta høyde for.

Det er i tillegg dokumentert et stort vedlikeholdsetterslep i sektoren som må tas kraftig på alvor.

I lys av dette bør det utarbeides en langsiktig avtale om kommuneøkonomien. LO må kreve at arbeidstakerorganisasjonene involveres i konsultasjonsordningen. Dette vil gi reformarbeidet i kommunesektoren større gjennomslagskraft.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.62

Fra: 145 – Johannesen Lene-Britt

Side 27, linje 749:

Nytt forslag. Side 19, linje 2778. Nytt avsnitt: Fattigdom

I dag er det for mange som på ulike måter ikke tar del i velferdsutviklingen, og fattigdom og arbeidsledighet er to sider av samme sak. Men også mange som er i arbeid, er aleneforsørgere eller lever i en eninntektsusholdning har for lav inntekt til egen forsørgelse.

LO mener at samfunnet som helhet ikke er tjent med at det skapes forskjeller som hindrer deltakelse og sosial og økonomisk inkludering, og vil arbeide for et mer likeverdig samfunn med like muligheter til deltakelse for alle. Trygge oppvekstvilkår, utdanning, arbeid og inntektssikring, bolig og helse er viktig for alle.

Tiltak som fremmer arbeid og aktivitet gir økt inkludering, og både private og offentlige arbeidsgivere må i større grad forplikte seg til å gi marginaliserte grupper en sjanse.

Nivået på sosialhjelpen må være tilstrekkelig og forutsigbar for mottakerne, og både innføring av en felles minstenorm og økning av satsene til Statens Institutt for forbruksforskning (SIFO) sin standard er nødvendig. Inntektssikringen for de som har et mer varig behov for ytelser må løses på annen måte enn ved sosialhjelp.

Forslag 8536 tas opp igjen. Side 27, linje 749. Nytt avsnitt:

Fattigdom

I dag er det for mange som på ulike måter ikke tar del i velferdsutviklingen, og fattigdom og arbeidsledighet er to sider av samme sak. Men også mange som er i arbeid, er aleneforsørgere eller lever i en eninntektshusholdning har for lav inntekt til egen forsørgelse. Det er bl.a. fattigdom blant pensjonister, syke og funksjonshemmede. Fattigdom er knyttet til rusproblemer. I den sammenheng er det viktig å styrke den offentlige rusomsorgen. Fattigdom har et kjønnsperspektiv, og fattigdom har et etnisk perspektiv. Og fattigdom rammer barn.

LO mener at samfunnet som helhet ikke er tjent med at det skapes forskjeller som hindrer deltakelse og sosial og økonomisk inkludering, og ser ingen motsetning mellom arbeidslinjen og sosialhjelpmottakerens selvstendige liv. Arbeidslinjen kan kun fungere dersom hjelpemottakerne behandles med verdighet.

LO vil arbeide for et mer likeverdig samfunn med like muligheter til deltakelse for alle, og mener at tiltak for å forhindre og bekjempe fattigdom er et samfunnsansvar. Trygge oppvekstvilkår, utdanning, arbeid og inntektssikring, bolig og helse er viktig for alle.

Tiltak som fremmer arbeid og aktivitet gir økt inkludering, og både private og offentlige arbeidsgivere må i større grad forplikte seg til å gi marginaliserte grupper en sjanse.

Nivået på sosialhjelpen må være tilstrekkelig og forutsigbar for mottakerne, og både innføring av en felles minstenorm og økning av satsen er nødvendig. LO vil arbeide for en nasjonal minstenorm for sosialhjelp til livsopphold som bygger på Statens

Institutt For Forbruksforskning (SIFO) sin standard. Inntektssikringen for de som har et mer varig behov for ytelser må løses på annen måte enn ved sosialhjelp.

Den sosiale boligbyggingen må gjenreises, og for vanskeligstilte på boligmarkedet er økt bostøtte og større mulighet til startlån viktige virkemidler.

Begrunnelse:

I dag er det for mange som på ulike måter ikke tar del i velferdsutviklingen, og selv med lav arbeidsledighet er det for mange som står utenfor arbeidslivet. Levekår og velferd er et offentlig ansvar og oppgave, og bekjempelse av fattigdom er en av vår tids store utfordringer.

Fagbevegelsens samfunnsengasjement går ut over det å ivareta interessene til de som er i arbeid, og bekjempelsen av fattigdom bør synliggjøres også i handlingsprogrammet.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.63

Fra: 65 – Bergan Synøve

Tilleggsforslag side 27, linje 744

Forslag 8406 tas opp igjen:

LO skal arbeide for full lønn under rehabilitering (forslag 8406)

Mennesker på rehabilitering som kjemper for å komme tilbake i egen jobb, eller i en annen bransje – men dog tilbake i ARBEID – fortjener ikke å bli straffet «dobbel» med forringet livskvalitet ved forringet inntekt.

Forslag 8406:

Sykdommer i munnhulen og tannreparasjoner må sidestilles med øvrig helsetjeneste, og finansieres på samme måte.

Begrunnelse:

At LO skal arbeide for offentlig tannhelse ble vedtatt på LO kongressen i 2005 og det bør det fortsatt være.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.64
Fra: 182 – Granvoll Arne

Forslag 8525 tas opp igjen. Side 25, linje 662. Etter tilstrekkelig finansiering» settes inn følgende:

LO vil arbeide for en fortsatt styrket kommuneøkonomi gjennom en forpliktende økonomisk opptrappingsplan for kommunene, og for at arbeidstakerorganisasjonene involveres i konsultasjonsordningen for å sikre trepartssamarbeidet i alt omstillings- og kvalitetsutviklingsarbeid fremover.

Begrunnelse:

Den rødgrønne regjeringen har styrket kommuneøkonomien vesentlig i perioden. Med bakgrunn i utviklingen og nødvendige satsinger er det likevel betydelige behov for økte bevilgninger også i tiden framover.

Utgiftene knyttet til den demografiske utviklingen har blitt undervurdert over flere år. Dette skyldes bl.a. at en ikke har tatt tilstrekkelig høyde for omfanget av økt arbeidsinnvandring fra EU-land.

Det er i tillegg økte kostnader på barne- og ungdomstrinnet i grunnskolen, og store merutgifter til NAV-reformen.

Overnevnte forhold vil i seg selv legge beslag på ca. 50 % av den stipulerte realveksten i frie inntekter, slik det fremkommer i kommuneøkonomiproposisjonen for 2009. Økningen i frie inntekter skal i utgangspunktet blant annet dekke økt bemanning innen omsorg og pleie, samt start av oppbygging av dagtilbud for demente. Forventningene om realvekst i kommunale områder hvor dette er forespeilet er kraftig redusert.

Anslaget for prisstigningen har vært satt for lavt i de senere år. Dette har medført etterslep. Nye oppgaver innenfor klima og miljø krever økte ressurser, og det er viktig at disse ikke skyves ut i tid. Det samme gjelder forebyggende helsearbeid for befolkningen, særlig for de eldre.

Kommunegjelden har i den senere tid økt ytterligere for å kunne løse nødvendige investeringsbehov, og de mange renteøkningene som har blitt gjennomført i 2007/2008 rammer også kommunesektoren. Dette er det viktig å ta høyde for.

Det er i tillegg dokumentert et stort vedlikeholdsetterslep i sektoren som må tas kraftig på alvor.

I lys av dette bør det utarbeides en langsiktig avtale om kommuneøkonomien. LO må kreve at arbeidstakerorganisasjonene involveres i konsultasjonsordningen. Dette vil gi reformarbeidet i kommunesektoren større gjennomslagskraft.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.5.65

Fra: 233 – Hansen Johnny

Under «Et likeverdig velferdstilbud»: Produktavgift for fiskere erstattes av arbeidsgiveravgift

LO vil arbeide for at fiskere skal ha samme sosiale rettigheter som øvrige arbeidstakere.

Forslag 8437 tas opp igjen. Tillegg under «Et likeverdig velferdstilbud»:

LO vil arbeide for at ansatte fiskere i fiskeflåten skal ha samme sosiale rettigheter som øvrige arbeidstakere. Det betyr at lovverket endres og at produktavgiften oppheves og erstattes med arbeidsgiveravgift. I tillegg må fiskere som er ansatt med arbeidsgiver defineres som arbeidstakere og ikke som selvstendig næringsdrivende.

Begrunnelse:

Fiskerne som yrkesgruppe er av historiske grunner fremdeles definert av lovverk som selvstendige næringsdrivende. Gjennom folketrygdens bestemmelser er fiskerne pålagt å finansiere egen sosiale ordninger. Dette er videre hjemlet i Forskrift om beregning og innbetaling av produktavgift. Langt de fleste fiskere er i dag ansatt på arbeidskontrakt med definert arbeidsgiver og ansettelsesforholdet er regulert med landsomfattende tariffavtale. Som en følge av at ansatte fiskere er definert som selvstendige næringsdrivende er det vedtatt en rekke særlover og forskrifter som til en viss grad sikrer fiskernes sosiale rettigheter. Finansiering av fiskernes spesielle sosiale ordninger foretas gjennom en avgift lagt på førstehåndsomsetningen, også kalt produktavgift. Fiskernes sosiale ordninger er dermed ikke finansiert på samme måte som for arbeidstakere i Norge. En grunn for dette er at ordningen skal omfatte både arbeidstakere og arbeidsgivere i og med at produktavgiften er lagt opp som kollektiv ordning. Dette føles som urettferdig i forhold til de øvrige arbeidstakere i landet. Norsk Sjømannsforbund ser ikke lenger noen grunn for å fortsette med slike spesielle ordninger rettet mot kun en yrkesgruppe. Forbundet ser det som særdeles viktig å få likestilt fiskerne med øvrige arbeidstakere, spesielt når det dreier seg om sosiale ordninger. Norsk Sjømannsforbund mener at eneste mulighet for at fiskerne skal få samme rettigheter som andre arbeidstakere i landet for øvrig, bare kan oppnås ved oppheving av produktavgiften og innføring av arbeidsgiverav-

gift i stedet. I tillegg må fiskerne i skatte- og trygdesammenheng defineres som arbeidstakere i stedet for som selvstendige næringsdrivende.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.5.66

Fra: 273 – Hansen Størk

Nye punkter i LOs handlingsprogram

Forslag 9062 tas opp igjen:

LO vil:

Ha bort stykkpris tyranniets vandalisme. Vi vil ha et helsevesen som ser på mennesket som en pasient og ikke en vare det skal tjenes penger på. LO vil samarbeide med alle som vi ha stykkpris tyranniets endelikt. Ved å slå våre krefter sammen er vi en utstoppelig bevegelse, som kan vinne de kampene vi vil. LO vil reversere regnskapsmodellen tilbake til vanlig økonomisk regnskapsføring for offentlige virksomhet. LO krever at det tas tilbake politisk kontroll og direkte folkevalgt styring med utviklingen av spesialisthelsetjenesten. Stoppe markedstilpassningene og privatiseringen av tjenestetilbudet. Vi vil kort og godt reversere hele foretaksmodellen.

Begrunnelse:

I kjølvannet av sykehusreformen fra 2002 har vi sett utredninger og forslag om sentralisering og nedbygging av fødetilbud og kirurgisk akuttberedskap ved en rekke lokalsykehus. Dette har utløst sterke folkelige protester og sykehusaksjoner har dukket opp over hele landet. Også sykehusene i de store byene merker nå nedskjæringspresset.

LO ser med forferdelse på hva som er i ferd med å skje i hele helse Norge. Her må det langt skarpere lut til enn det som til nå har vært gjennomgangsmelodien fra alle sykehusaksjonene i hele landet, hvis vi skal hindre raseringen som er i gang. Det skal spinkes og spares. Sengeposter skal reduseres. Ansatte skal sies opp. Tilbudene til befolkningen skal reverseres. De ansatte skal løpe mye mer. Det er overhode ikke tid til å holde noen redde mennesker i hånda og si noen trøstens ord. Nei her er det «akkorder» som skal holdes. Kyniske markeds orienterte mennesker har innført stykkpris på oss alle. Du verdsettes etter hva som feiler deg. Noen sykdommer er lønnsomme for sykehusene og noen sykdommer er direkte ulønnsomme. Lønnsomme for hvem? Ulønnsomme for hvem?

Vi mener at den bedriftsøkonomiske tankegangen ikke passer i helsetjenesten. Det

har vært og et stor enighet i befolkningen om at sykehus ikke skal drives som en butikk og at en pasient aldri skal betraktes som en vare.

Helsepersonell er ikke produsenter, men fagpersoner som yter velferdstjenester. Vi forlanger kort og godt at staten etterlever sine uttalte prinsipper om at vi skal ha et likeverdig helsetilbud uavhengig av alder, bosted og økonomisk yteevne.

Vi opplever at sykehusene er overtatt av byråkrater, økonomer og folk fra privat næringsliv som har tatt i bruk bedriftsøkonomisk tankegang som er fremmed for folk. Pasienter har blitt kunder, behandling kalles produksjon og ventelister kalles ordreserver. I tillegg har vi fått et voksende helsebyråkrati med høye lønninger til direktørene på toppen. De ser på deg som en ting – ikke et helt og ordentlig menneske.

Vi ser konsekvensene av manglende pengebevilgninger i hele Norge. Nå forlanger vi handling. Vi forlanger at dere rydder opp og at dere bevilger de pengene som trengs for å opprettholde og bedre helsetilbudet. Dersom sykehus-Norge hadde fortsatt med det tidligere offentlige regnskapssystemet så ville de minst ha gått i balanse eller til og med netto overskudd i perioden 2002 – 2006. Disse fakta sier mye om hvilke unødvendige nedskjæringer sykehusene har vært gjennom de siste årene. Organisering av sykehusene etter modell av private aksjeselskaper slik vi ser med foretaksmodellen er ingen god løsning. Om det er stat eller fylkeskommune som er sykehuseier er mindre viktig.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Gjennom uttalelsen om helse og sykehus.

Forslagsnr: 8.5.67

Fra: 308 – Kristiansen Gerd

Endret tekst, side 18

Endret tekst. Side 18, f.o.m linje 2713 etter setningen som slutter med «styrkes og videreutvikles»:

LO vil gå inn for en samhandlingsreform som sørger for at det totale helse- og omsorgstilbudet koordineres, styres og integreres nærmest mulig befolkningen. Nasjonal helseplan må utvikles til et forpliktende styringsredskap som ivaretar behovet for et fullverdig behandlingstilbud, en desentralisert sykehusstruktur, kvalitetsstandarder og en tverrfaglig kompetanse- og utdanningsplan som inneholder behovet for fremtidig personellbehov, bl.a. helsefagarbeidere. Den politiske styringen av sykehusene må styrkes. Spesialisthelsetjenesten må underlegges styrings-

systemer som er tilpasset formålet med offentlige velferdstjenester. Forretningsorganiseringen må erstattes av en forvaltningsmodell. Regnskapssystemet og innsatsstyrt finansiering må erstattes med prinsipper fra offentlig forvaltning for øvrig, som ikke har lønnsomhet som målsetting.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.7.50
Fra: 150 – Gyberg Roy Bjarne

Forslag nr 1030 fremmes på nytt med endret tekst:

Side 27, linje 3155:

LO vil derfor arbeide for en verdig asyl- og flyktningpolitikk i samsvar med rådene fra FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR). Regjeringen har et stort ansvar for at asylsøkere får en rask og human behandling av sine søknader, og gode mottaksforhold. Dette innebærer at kvaliteten på mottakene må bedres og at kvinner og barn beskyttes mot overgrep og trakassering.

Innstilling: Ivaretatt

Henviser til forslagsnr. 8.7.51.

Forslagsnr: 8.7.51
Fra: 75 – Kvisvik Mimmi

Dette kapitlet mangler et vesentlig underkapittel: Flyktninger og asylsøkere. Her kan Fagforbundets forslag 8671: Flyktninger og asylsøkere tas inn. Dette lyder:

Flyktninger og asylsøkere

Det er om lag 40 millioner flyktninger og internt fordrevne i verden, og krigshandlinger er den viktigste årsaken til at mennesker drives på flukt. Internasjonal solidaritet, internasjonale konvensjoner og medmenneskelighet tilsier at Norge skal føre en human asyl- og flyktningpolitikk, og vi har et moralsk ansvar for å ta i mot flyktninger.

LO vil arbeide for en verdig asyl- og flyktningpolitikk i samsvar med rådene fra FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR). Regjeringen har et stort ansvar for at asylsøkere får en rask og human behandling av sine søknader, og gode mottaksforhold. Dette innebærer at kvaliteten på mottakene må bedres, og at kvinner og barn beskyttes mot overgrep og trakassering. Tilbudet og bemanningen må tilpasses beboergruppen, og ivareta den enkeltes behov for tjenester.

Det må sikres rammer som gjør dette mulig, og som igjen fører til at man reduserer problemene med etablering av mottak, bosetting og samordning med førstelinjetjenesten. Driften av mottakene må derfor ivaretas av kommunene selv, og ikke av kommersielle aktører.

Dernest styrkes dette kapittelet også opp med en forventning om en ytterligere innsats overfor enslige mindreårige flyktninger mellom 15 og 18 år ved et nytt avsnitt:

Omsorgen for enslige mindreårige asylsøkerbarn mellom 15 og 18 år overføres barnevernet, og barnevernet rustes opp gjennom nødvendig finansiering til å påta seg dette ansvaret.

Begrunnelse:

FNs flyktningkonvensjon gir rett til beskyttelse for alle som trenger det på individuelt grunnlag. Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen slår fast at mennesker som risikerer liv og helse i områder med krig og utrygghet har krav på beskyttelse. Kvinner og barn er her i en særstilling, både fordi de i praksis har et svakere grunnlag for opphold, og fordi de utsettes for overgrep i mottakene.

Over tid har det vært en bevisst nedbygging av mottakene, og en nedprioritering av de faglige og økonomiske rammene for mottakene. Slik Fagforbundet ser det fremmer ikke anbudssystemet og prinsippet om tredeling av driften kvaliteten i mottakene, og bidrar dermed til å redusere kommunenes vilje til å etablere mottak og i neste ledd også viljen til å bosette de som skal ha opphold i Norge.

Dette fører til en problemfokusering, som gir mottakene «dårlig rykte», og det er nødvendig med en gjennomgang av de økonomiske rammene og det faglige og kvalitative innholdet i mottakene.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

LO vil arbeide for en verdig asyl- og flyktningpolitikk i samsvar med rådene fra FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR). Regjeringen har ansvar for at asylsøkere får en rask og human behandling av sine søknader. Kvalitet, tilbud og bemanning av mottakene må bedres, og kvinner og barn beskyttes mot overgrep. Omsorgen for enslige asylsøkere mellom 15 og 18 år overføres til barnevernet, og barnevernet rustes opp til å påta seg dette ansvaret.

Forslagsnr: 8.8.1
Fra: 140 – Mathisen Karin M.

Nytt forslag s. 31 l. 3347

Ny setning/tillegg etter... familieførøkelse:

LO vil derfor arbeide for en deling av foreldrepermisjonen, som både styrker kvinners vern i forbindelse med svangerskap og fødsel, og bedrer fedres/medforeldres rettigheter så de fullt ut gis selvstendige opptjeningsrettigheter ut fra egen stilling og lønn.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.8.2
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Tilleggsforslag til linje 3339:

LO vil arbeide for å få på plass flere og mer langvarige prøveprosjekter med 6 timers arbeidsdag. Det må være mulig å få flere slike tiltak som en del av kampen mot arbeidsledighet i krisetider. Målet er 6 timers arbeidsdag, 30 timers uke med full lønnskompensasjon.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

I kapittel 3.

Forslagsnr: 8.8.4
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Tilleggsforslag til linje 3329

LO vil arbeide for at ved kommende tariffoppgjør stilles til rådighet en statlig like-lønnsrett størrelse på 3 milliarder.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.8.5
Fra: 140 – Mathisen Karin M.

Nytt forslag s. 31, l. 3352

LO vil også arbeide for at ILO-konvensjon nr. 183 ratifiseres, og at målsetningene innfris.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.8.6
Fra: 247 – Nustad Torill

Linje 3330 – 2. setning i avsnittet endre slik:

Kjønnsdeling i yrkeslivet må utlignes slik at arbeidstid og inntekter blir mer likt fordelt. Likere fordeling av foreldrepermisjon vil kunne redusere dagens negative sammenheng mellom barn og lønn for kvinner. Fedre må opparbeide sjølstendig rett til lønn ved fødsels- og foreldrepermisjon. Kvinner må få bedre tilgang til etter- og videreutdanning og uttelling for sin kompetanse.

Innstilling: Intensjonen ivarettatt

Forslagsnr: 8.8.7
Fra: 93 – Thorske Anne-Lise

Kvinner med innvandrerbakgrunn, tillegg linje 3391.

For å få flere innvandrerkvinner aktivt med i norsk samfunnsliv og i fagforeningsarbeid vil vi samarbeide med Norsk Folkehjelp om tilrettelagte tiltak.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.8.12
Fra: 285 – Holmen Therese Anita

Øke kvinneandelen i mannsdominerte yrker.

LO vil arbeide for at det settes i gang tiltak for å øke kvinneandelen i mannsdominerte yrker til minst 20 %. Bedre rådgivning i ungdomsskolen, og jenter i mannsdominerte yrker bør «brukes» som eksempler på at det går an.

Det har vært interpellasjoner på Stortinget og i fylkesting om denne saken, men det

ikke skjedd noe mer for det. LO må ta ansvar for dette, når politikerne ikke har gjort det.

Innstilling: Ivaretatt

Gjennom forslagsnr. 8.8.24.

Forslagsnr: 8.8.13

Fra: 266 – Tjellaug Astrid

Setningen på linje 3341 – 3342 endres til:

LO vil ha full barnehagedekning med lovfestet rett til gratis barnehageplass og skolefritidsordning.

(De to siste ordene i setningen «med makspris» strykes.)

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.8.14

Fra: 82 – Følsvik Peggy Hessen

Et likestilt arbeidsliv – tillegg

Tillegg etter linje 3336.

Lov om likestilling må styrkes, bl.a. ved å forsterke aktivitets- og redegjøringsplikten til også å gjelde tiltak for å redusere andelen deltidsansatte.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.8.15

Fra: 285 – Holmen Therese Anita

Støtte til Likelønnskommisjonen

Forslag 8741 tas opp igjen. s 35 linje 1062, ny setning

LO støtter intensjonene i Likelønnskommisjonen.

Innstilling: Tiltres ikke

Viser til LOs hørings svar.

Forslagsnr: 8.8.16
Fra: 285 – Holmen Therese Anita

Gratis barnehage og SFO

Forslag 8754 tas opp igjen. s 35 linje 1065–1066, endringsforslag
LO vil ha full barnehagedekning med lovfestet rett til gratis barnehageplass og skolefritidsordning.

Begrunnelse:

Alle har rett på dette. Det er i dag mange som ikke har råd til å ha barna i barnehage eller SFO.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.8.17
Fra: 285 – Holmen Therese Anita

Barnehage i skolekrets og åpningstider

Forslag 8756 tas opp igjen. S. 35, linje 1068, tilleggsforslag:
LO bør jobbe for at en primært får barnehageplass innenfor skolekretsen en naturlig hører til. Barnehagene bør ha en åpningstid som er tilpasset foreldrenes behov, også de som jobber skift/turnus.

Begrunnelse:

Kortere avstand mellom hjem og barnehage vil lette «tidsklemma» for foreldrene samtidig som barna tidligere vil få en forankring i nærmiljøet. Åpningstidene i barnehagene må tilpasses foreldrenes behov.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.8.19
Fra: 217 – Hansen Anne Berit Aker

Fødsels/foreldrepermisjon side 31

LO vil jobbe for en videre utvikling av velferdssamfunnet ved at det innføres opptjening av feriepenger på all sykelønn, ledighetstrygd og fødsels/foreldrepermisjon som ytes gjennom folketrygden.
Dette tas inn i handlingsprogrammet.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 8.8.23
Fra: 264 – Bekkevold Iren

linje 1108

Forslag 8761 opprettholdes i sin helhet. Tilleggsforslag i teksten Skolering av alle som kommer til Norge om hvilke lover som gjelder og hva som forventes av nye borgere i landet er viktig. Alle borgere skal ha tilgang til skole/ utdanning. Dette må til for reell likestilling for alle. Utdanning legger grunnlaget for å kunne ta selvstendige valg.

Begrunnelse:

Ved informasjon om rettigheter, men også plikter og forventninger til den enkelte, så vil det være lettere for å nå igjennom med begrunnelser at norsk lov gjelder i Norge for alle.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.8.24
Fra: 14 – Johansen Tove

Øke kvinneandelen i mannsdominerte yrker

Forslag 8785 tas opp igjen. Jeg gjenreiser forslag 8785 omformulert til: LO vil arbeide for at det settes i gang tiltak for å få et arbeidsmarked som er mindre kjønnsdelt.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.10.2
Fra: 250 – Nilsen Norvald

linje 3731

NTL opprettholder vårt forslag om at «universiteter og høyskoler skal styres av samfunnets behov, og ikke markedets ønsker om profitt.» Fullstendig tekst fra linje 3731 blir da:

Det er viktig å tilby høyere utdanning over hele landet i regi av både høyskoler, universiteter og studieforbund. Overordnet styring og finansiering av utdanningssektoren skal være et offentlig ansvar. Dette skal styres av samfunnets behov, og ikke markedets ønske om profitt. Universiteter og høyskoler skal derfor være for-

valtningsorganer i offentlig eie, og med offentlig finansiering, og beholde sin autonomi og sitt interne demokrati. LO mener at det ikke skal åpnes for innføring av skolepenger ved offentlige universiteter og høyskoler. (resten av avsnittet som det står i innstillingen)

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.10.4

Fra: 325 – Grøtting Stein

Rangering av skoler

Ny setning, linje 3648:

«Offentliggjøring av resultater fra nasjonale prøver på skolenivå og rangering av skoler må opphøre.»

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.10.5

Fra: 131 – Pettersen Suzanne

Høy kvalitet på yrkesfag

Forslag 8923 tas opp igjen. Erstatte gjeldende tekst etter.... opplæring, på linje 3682 til 3687. Lyder som følgende:

I tillegg til skoleplass må alle elever som begynner på et yrkesfaglig løp, være sikret en fullverdig yrkesfaglig utdanning gjennom en lovfestet rett til en læreplass i en virksomhet.

Henviser til tidligere innsendt forslag nr.: 8923:Høy kvalitet på yrkesfag – lærlingsplasser til alle.

S. 42, linje 1351 til 1359:

LOs ledelse forslag:

LO vil arbeide for at flere enn i dag fullfører et utdanningsløp i videregående opplæring. I tillegg til skoleplass må alle elever som begynner på et yrkesfaglig løp være sikret læreplass/opplæringsplass i en virksomhet, dersom de ønsker det. Lærlinger og lære kandidater må gis kvalitetssikret oppfølging, og lærebedriftenes instruktører må tilbys kompetanseheving. Mer fleksible og tilpassede lærling- og opplæringsløp bør benyttes i økende grad, og muligheten til å ta fagbrev som praksiskandidat må

videreføres. Teorifagene på yrkesfag må i større grad yrkesrettes, både i undervisning og lærebøker. Landslinjene i videregående opplæring må sikres økonomisk.

Endringsforslag:

LO vil arbeide for at flere enn i dag fullfører et utdanningsløp i videregående opplæring. I tillegg til skoleplass må alle elever som begynner på et yrkesfaglig løp være sikret en fullverdig yrkesfaglig utdanning gjennom en lovfestet rett til læreplass i en virksomhet. Lærlinger og lærekandidater må gis kvalitetssikret oppfølging, og lærebedriftenes instruktører må tilbys kompetanseheving. Mer fleksible og tilpassede lærling- og opplæringsløp bør benyttes i økende grad, og muligheten til å ta fagbrev som praksiskandidat må videreføres. Teorifagene på yrkesfag må i større grad yrkesrettes, både i undervisning og lærebøker. Landslinjene i videregående opplæring må sikres økonomisk.

Begrunnelse:

Alle vet at det ofte ikke er enkelt å skaffe seg en læreplass i Norge. Vi kan ikke gi opp og fire på krava bare fordi det går bedre noen plasser enn andre. En elev uten læreplass er en for mye. Dette er et viktig krav, ikke minst for Fagforbundet. Derfor er vi nødt til å tydeliggjøre hva vi vil også her, etter at LO ledelsen har forsøkt å svekke kravet, ved å ta vekk lovfesting av læreplass fra handlingsprogrammet.

Innstilling: Ivaretatt

Ved å følgende tas inn: «Alle må sikres skoleplass. I tillegg må alle nødvendige tiltak iverksettes for å sikre læreplass/opplæringsplass i en virksomhet til de som ønsker det. Offentlige etater og virksomheter må pålegges å ta ansvaret for en betydelig del av disse læreplassene.»

Forslagsnr: 8.10.8

Fra: 238 – Hostvedt Else

Nasjonal styring

Skolen er den viktigste fellesskapsarenaen vi har i Norge. Skolen skal bidra til å redusere forskjeller og ruste elever til å møte med et mangfoldig samfunn.

LO vil ha en fellesskole der alle opplever tilhørighet trygghet, kvalitet og likeverd. LO vil ha en skole underlagt sterk nasjonal styring og utvikle nasjonale ressursnormer som sikrer økt lærertetthet i skolen og likeverdighet i opplæringstilbudet blant annet ved å fastsette maksmalt elevtall i klasser og grupper.

Innstilling: Ivaretatt

Ved å foreta følgende endringer i forslagsteksten: «Skolen er den viktigste fellesskapsarenaen vi har i Norge, og skal bidra til å redusere forskjeller og ruste elever til å møte med et mangfoldig samfunn. LO vil ha en fellesskole der alle opplever tilhørighet trygghet, kvalitet og likeverd. Skolen skal være underlagt sterk nasjonal styring og utvikle nasjonale ressursnormer som sikrer økt lærertetthet i skolen og likeverdighet i opplæringstilbudet blant annet ved å fastsette maksimalt elevtall i klasser og grupper.»

Forslagsnr: 8.10.11

Fra: 74 – Ostling Kjetil A.

Pensjonspoeng

Det skal tas hensyn til de som tar utdanning slik at de har opptjening av pensjonspoeng under normativt utdanningsløp etter fylte 18 år.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.10.13

Fra: 152 – Helland Trond

Ny tekst etter ... leksehjelp, som erstatter linjene 3655/3656.

Kvaliteten i skolefritidsordningen må heves og alle barn bør ha en lovfestet rett til gratis plass i SFO.

Innføringen av en mer helhetlig skoledag gir mulighet for å inkludere og styrke skolefritidsordningen slik at skoledagen får økt bredde, variasjon og kvalitet til elevenes beste. For å nå dette målet vil LO arbeide for at alle ansatte i skolen og dagens skolefritidsordning kan bruke sin erfaring og kompetanse med respekt for hverandre.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.10.14

Fra: 192 – Larsen Odd-Haldgeir

Side 42, linje 1373–1374.

Forslag 8934 tas opp igjen. Siste setning endres slik:

LO mener derfor at norske myndigheter må ta initiativ til at forpliktelsen avvikles.

Begrunnelse:

Norge har gjennom GATS-avtalen forpliktet seg til å gi utenlandske tilbydere av utdanning fri markedstilgang. Dette kan føre til et mer markedsorientert utdanningstilbud, og er en svært uheldig utvikling hvis den offentlige norske enhets-skolen skal bevares. Derfor må LO være tydelig på at denne forpliktelsen avvikles. Dette gjøres klarere ved å stryke ordene «endres eller».

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.10.16

Fra: 237 – Stava Geir Allan

Forhandlingsansvaret tilbake til staten

Forslag 8883 tas opp igjen. S 41 linje 1310, ny setning:

For å sikre en nasjonal styring av utdanningspolitikken er det nødvendig å tilbakeføre forhandlingsansvaret for lærerne til staten.

Begrunnelse:

For å gjennomføre en nasjonal utdanningspolitikk med alt det medfører for blant annet rekrutteringen, er det nødvendig at staten kan bruke tariffpolitikken som ett av virkemidlene for å oppnå målene. Vi minner om at LO var mot at forhandlingsansvaret ble overført til KS av Bondevik 2-regjeringen.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.10.20

Fra: 77 – Kvadsheim Ivar

Livslang læring

Endring i pkt. 10 Livslang Læring, under overskrift «satsing på de ansatte gir en bedre skole» s. 39. Linje 3704/3705 endres til: Andre yrkesgrupper enn lærere bør også trekkes mer inn og gis rettmessig status i skolen.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.10.56
Fra: 282 – Bersås Rolf

Forhandlingsansvaret tilbake til staten

Forslag 8883 tas opp igjen. Gjenreiser forslag 883 under kapittel 5. S 41 linje 1310, ny setning.

For å sikre en nasjonal styring av utdanningspolitikken er det nødvendig å tilbakeføre forhandlingsansvaret for lærerne til staten.

Begrunnelse:

For å gjennomføre en nasjonal utdanningspolitikk med alt det medfører for blant annet rekrutteringen, er det nødvendig at staten kan bruke tariffpolitikken som ett av virkemidlene for å oppnå målene. Vi minner om at LO var mot at forhandlingsansvaret ble overført til KS av Bondevik 2-regjeringen.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.10.57
Fra: 237 – Stava Geir Allan

En utdanningsfinansiering til å leve av og til å leve med

Forslag 8946 tas opp igjen. Linje 1381. Tilføelse: Studenter må sikres pensjonsrettigheter.

Begrunnelse:

LO må være tydelige på at de som velger å ta utdanning ikke skal tape på sine studieår.

Innstilling: Tiltres ikke

Henviser til pensjonsforliket i Stortinget.

Forslagsnr: 8.10.58
Fra: 14 – Johansen Tove

Endring kap.10, tillegg linje 1381

Forslag 8942 tas opp igjen. Jeg gjenreiser forslag nr 8942. Tillegg til linje 1381: ..., og stipendandelen må økes.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.10.59
Fra: 137 – Halaas Arne

Side 41, linje 1313:

Forslag 8886 tas opp igjen. Sett inn etter ordene skal være gratis, og et likeverdig tilbud for alle over hele landet. Eksisterende alternative utdanningsveier må tas aktivt i bruk. Det må legges til rette for de som trenger spesialundervisning.

Begrunnelse:

For å oppnå like muligheter er det viktig å se på at tilbudene er likeverdige uten at de nødvendigvis er «like».

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.10.60
Fra: 84 – Nilsen Marius

Lovfest retten til læreplass

Forslag 8920 tas opp igjen:

I tillegg til skoleplass må alle elever i et yrkesfaglig utdanningsløp være sikret en fullverdig yrkesfaglig utdanning gjennom en lovfestet rett til læreplass i en virksomhet.

Begrunnelse:

Fremdeles er det mange elever som har valgt yrkesfaglig utdanning som står uten læreplass i bedrift. De blir tilbudt et alternativt VG3 år i skolen. Strykprosenten etter et VG3 år på skolen er skyhøy. Det viser at et VG3 år aldri kan erstatte et løp der du er lærling i bedrift. Derfor må retten til læreplass i bedrift lovfestes.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 8.10.61
Fra: 282 – Bersås Rolf

linje 1388 – 1391

Forslag 8949 tas opp igjen: Gjenreiser forslag 8949 under kapittel 10.

Endringsforslag nytt avsnitt under «høyere utdanning»:

Med den nye pensjonsreformen er det en utfordring at de som velger høyere utdanning og videreutdanning mister opptjeningsår i folketrygden. Dette rammer særlig

de som tar høyere utdanning innenfor de typiske lavlønns- og kvinneyrkene. Derfor må pensjonsopptjeningen for de under utdanning sikres.

Begrunnelse:

Med det nye pensjonssystemet skal alle år telle med i opptjeningen din av pensjon istedenfor de 20 beste årene. Det betyr at du også taper for hver krone du ikke tjener. Det er derfor viktig å «flikke» på dette systemet ved å innføre en pensjonsopptjening også for de årene du av en eller annen grunn ikke har mulighet til å være i arbeid. Dette være seg omsorgspermisjon i forbindelse med at en er hjemme med barn, militærtjeneste etc. Det er laget et system for pensjonsopptjening for de fleste.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.10.62

Fra: 12 – Hennem Vidar

Tillegg linje 1319

Forslag 8887 tas opp igjen:

Nyere forskning viser at sammenhengen med å tilegne seg læring og egen konsentrasjon, henger nøye sammen med elevens forhold til et sunt og fornuftig kosthold. Meldinger fra skolen forteller om store forskjeller blant elevene og med for mange svært uregelmessige måltider. Dagens ordning med frukt og grønt må utvikles videre til å etablere ordninger med varmt måltid og finansieres med øremerkede midler fra staten.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.10.63

Fra: 196 – Hussain Fauzia

Nytt forslag: Side 38, linje 3679

Tillegg:

Det må legges til rette for god rådgivning og fleksible løsninger slik at de som er «skoletrøtte» fra ungdomsskole og oppover kan komme tilbake og fullføre utdanningen sin ut fra et tilrettelagt og godt tilbud.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 8.11.9
Fra: 268 – Yousefi Mandana

Endringsforslag om musikk- og kulturskoler side 46 linje 1537

Forslag 9013 tas opp igjen. LO i Oslo opprettholder vårt forslag 9013 om musikk- og kulturskoler som erstatning for teksten på linjene 3890 til og med 3895 på s. 43

Linjene 1537 til og med 1542 omskrives. Endringsforslag: LO ønsker også en sterkere satsing på musikk- og kulturskolene slik at alle barn som ønsker det, får tilbud om gå på kulturskole. Satsingen på den kulturelle skolesekken må videreføres, slik at barn og unge over hele landet får mulighet til å møte profesjonell kunst og kultur. I mange kommuner er det fortsatt lange ventelister for opptak, samtidig som høye egenandeler er blitt et reelt hinder. LO vil ha et variert og gratis tilbud.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.11.10
Fra: 268 – Yousefi Mandana

Endringsforslag s 46 l 1545 til og med 1554

Forslag 9022 tas opp igjen. Opprettholder LO i Oslos forslag 9022 som erstatning for teksten på linje 3898 til og med linje 3908 på side 43.

Endringsforslag side 46 linjene 1545 til og med 1554:

Fysisk aktivitet er grunnleggende for å fremme helse og trivsel for mennesker i alle aldre i en hverdag som i økende grad preges av tidspress, materialisme og forbrukskultur. Idretten som arena skaper mening, sosial tilhørighet og identitet gjennom møter og opplevelser mellom mennesker. LO vil arbeide for å styrke bedriftsidrett og aktivitetstilbud for barn og unge og for økt satsing på fysisk aktivitet for eldre og funksjonshemmede.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 8.11.11
Fra: 268 – Yousefi Mandana

Nytt avsnitt s 46 om Møteplasser i lokalsamfunn

Forslag 9017 tas opp igjen: Møteplasser i lokalsamfunn. Tilleggsforslag: Det settes inn et nytt avsnitt i kulturkapittelet om Møteplasser i lokalsamfunn

Møteplasser i lokalsamfunn

Møtesteder i nærmiljøet som skaper kontakt mellom mennesker med ulike bakgrunn er viktig for å sikre et mangfoldig og inkluderende lokalsamfunn. LO vil ha økt satsing på folkebibliotek som gratis formidler og tilgjengeliggjøre flere tjenester og litterære og musikalske kulturuttrykk til befolkningen. LO vil at det skal være gratis adgang til kommunale museer og samlinger hele året. LO vil også ha en økt satsing på frivillighetssentraler og andre tiltak som samordner frivillig innsats og møter mellom mennesker.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.11.12

Fra: 213 – Rasmussen Renée Kristin

På linje 3893 settes følgende inn:

«LO vil arbeide for at det fastsettes en forskrift med nasjonale krav til faglig nivå, bredde og kapasitet i kulturskolene, og en øvre grense for egenbetalingen i kulturskolene.»

Innstilling: Tiltres

Med følgende endring: «en forskrift med» strykes.

Forslagsnr: 8.12.1

Fra: 248 – Kjærstad Pål

Pkt. 12 Forskning og utvikling

Fra side 43 inneholder noe bruk av fremmedord som post. doc., Phd, skatteFUNN og sårkornsfond.

Redaksjonskomiteen oppfordres til å begrense bruken av fremmedord.

Begrunnelse:

Bruk av fremmedord bør begrenses slik at folk flest skjønner hva som står i handlingsprogrammets pkt. 12

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 8.13.14
Fra: 237 – Stava Geir Allan

Arbeidsfordeling mellom stat og kommune/fylkeskommune
(Opprettholder forslaget med den opprinnelige ordlyden) Forslag 9059 tas opp igjen. Linje 1814:Ny overskrift:
Arbeidsfordeling mellom stat og kommune/fylkeskommune

Linje 1815 og videre:

Kommunene har ansvaret for store deler av velferden i Norge. Ulik kommuneøkonomi og politiske prioriteringer, kombinert med mindre statlig styring, har gitt til dels store ulikheter i tjenestetilbudet.

Barnehagebarn, skoleelever, funksjonshemmede, eldre og pleietrengende får veldig ulik oppfølging og hjelp ut fra hvilken kommune de bor i. Statlige normer er erstattet av ulne formuleringer om forsvarlighet.

LO mener at å ta vare på barn, unge, eldre og pleietrengende er et nasjonalt ansvar. Alle i Norge skal ha statlige garantier for at disse tjenestene er av god kvalitet. LO vil derfor innføre et system med statlige minstenormer for f.eks. pleiefaktor, lærertetthet, areal og utstysbehov ved våre velferdsinstitusjoner. Et system med minstenormer vil også være mye lettere å kontrollere enn institusjoner styrt etter forsvarlighetsprinsippet.

Begrunnelse:

Det er påvist uønsket store forskjeller i levekår. Det er avgjørende for velferden og for jevn fordeling at LO er tydelig og gir konkrete forslag til tiltak som sikrer minstenormer og tilsyn.

Innstilling: Ivaretatt

Gjennom nytt avsnitt kapittel 5.

Forslagsnr: 10.2.1.1
Fra: 247 – Nustad Torill

I og bortenfor krisa

- 1) s. 9 – Likelønn
+ 3. avsnitt – 1. setning strykes.
- 2) + s. 9 – siste setning nederst på sida strykes.
+ s. 10 – 1. setning strykes.

Begrunnelse:

- 1) Det finnes masse dokumentasjon på utviklinga av lønnsgapet de siste 30 år: Bratholm-utvalget på 1970-tallet, nordisk likelønnskampanje 1990-92 og nå Likelønnskommisjonen.
- 2) Likelønnskommisjonen slår fast at lønnsforskjellene er like store i dag som i 1995 – ja endog like store som på slutten av 1980-tallet. Disse setningene skjønner situasjonen.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 10.2.1.2

Fra: 22 – Skog Terje

Følgende momenter må innarbeides i uttalelsen:

Ny tjenestepensjon i offentlig sektor skal sikre en pensjon på minst 2/3 av sluttlønn etter 30 års opptjening. Dette skal også gjelde fra 65 år ved tidlig pensjonering (fra 62 år). I tillegg må alle som kan gå av med AFP etter dagens regler også kunne gå av med AFP i ny ordning.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 10.2.1.3

Fra: 19 – Hallem Sissel

Endringsforslag til uttalelsen «I og bortenfor krisa»

Kap. 2 «Rettferdig fordeling» – første avsnitt siste setning endres til:

Samtidig må vi bekjempe de fordelingsmessige urettferdigheter som markedsref-tene og moderasjonspolitikken lett bidrar til.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 10.2.3.1

Fra: 249 – Skjenald Elise

Uttalelse om ny kompetansepolitikk – livslang læring

Etter 2. avsnitt om basisbevilgningene tilføyes: «Også folkehøgskolene som er et viktig alternativ for ungdom i dagens utdanningssystem må sikres trygge rammevilkår.»

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.5.1
Fra: 80 – Hegland Inger Lisbet

Nytt forslag til 10133

Ordet «noe» strykes i uttalelsen «Et likestilt arbeidsliv» i 5. prikkpunkt, og ordet «vesentlig» settes inn.

Uttalelsen må styrkes opp på perspektiv på langtidsutdanna sin likelønnsutfordring!

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Ved å stryke ordet «noe» i kulepunkt 5.

Forslagsnr: 10.2.5.2
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Et likestilt arbeidsliv

Tre nye kulepunkt:

- Lovfestet rett til heltid.
- Likelønnspress på tre milliarder ved kommende tariffoppgjør.
- 6-timers arbeidsdag/30 timers uke er det tiltaksom vil bidra mest til likestilling.

Innstilling: Tiltres

Kulepunkt 1. Tiltres ikke: Kulepunkt 2 og 3.

Forslagsnr: 10.2.5.3
Fra: 247 – Nustad Torill

Et likestilt arbeidsliv

Avsnitt 3 flyttes fram til avsnitt 2. Nytt avsnitt 3 endres slik: Økonomisk sjølstendighet er en forutsetning for likestilling og for å kunne gjøre frie valg.

Deretter 3 første setningene som nå.

Slike arbeidsforhold kombinert med lav kvinnelønn forsterker tradisjonell arbeidsdeling i familien. Menn jobber overtid og kvinner tar hovedansvaret for husarbeid og omsorgsoppgaver.

Skal vi få et likestilt arbeidsliv, kreves det at partene i arbeidslivet og myndighetene stiller nødvendige ressurser til disposisjon og blir enige om virkemidler.

LO krever en ...

5. kulepunkt endres til:

– Økte rammer for oppgjørene i offentlig sektor som skal brukes til å gi kvinnegrupper et lønnsløft og individuelle lavlønnsstillegg i privat sektor.

Nytt kulepunkt:

– 6 timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon.

Innstilling: Tiltres ikke

Kulepunkt 5 og 6. Intensjonen ivaretatt på resterende del av forslaget ved endringer foretatt i teksten.

Forslagsnr: 10.2.5.4

Fra: 156 – Norevik Solveig Løvik

Oversendes Sekretariatet. Kampanje for integrering og mot fordommer

LO vil i den neste perioden igangsette en kampanje som setter fokus på integrering og fordommer. Kampanjen skal blant annet bidra til skolering av tillitsvalgte, arbeidsgivere og ansatte.

Innstilling: Oversendes sekretariatet

Forslagsnr: 10.2.5.5

Fra: 184 – Dahle Tor

Tilføyelse/ending til kulepunkt 1, etter komma:

som styrker kvinners vern og fars (medforelders) selvstendige rettigheter.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.5.6
Fra: 184 – Dahle Tor

Tilføyelse etter «MYNDIGHETENE OG ARBEIDSGIVERNE». Forslag 10113 som ivaretar menn og kvinners muligheter til bedre å ivareta forholdet mellom arbeidsliv og privatliv.

Innstilling: Tiltres

Forslagsnr: 10.2.5.7
Fra: 19 – Halle Sissel

Endringsforslag til uttalelsen «Et likestilt arbeidsliv»

Kulepkt. 4 endres til:

Kvinneres lønnsutvikling sikres best gjennom sentrale forhandlinger og for fremtidige tariffoppgjør etableres en forbedret modell som sikrer lavtlønte de avtalte lavlønnstilleggene. Lavlønnstilleggene må utgjøre mere enn en symbolsk krone.

Kulepkt. 5 endres til:

Likelønnskommisjonens forslag om 3 mrd til kvinnedominerte grupper gjennomføres.

Kulepkt. 6 endres til:

For å oppnå en bedre fordeling og heve lavlønnsgroppene vil det kunne være nødvendig å øke rammene utover frontfagsmodellen for fremtidige oppgjør.

Innstilling: Ivaretatt

Ved forslag til ny tekst fra kulepunkt 4. Tiltres ikke: «Kulepkt. 5... til og med ...fremtidige oppgjør.»

Forslagsnr: 10.2.6.1
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Boligpolitikk

Tillegg til Nye utfordringer etter finanskrisa:

Når boligbyggingen nå er halvert er det en gylden anledning for staten å gjenreise sosial boligbygging ved å gjøre husbanken til hovedbank for boligfinansiering. Da må Husbanken igjen gi lån med spesielt gode betingelser med krav om standard og størrelse og klausul ved videresalg for eieboliger og til ikkekommerselle utleieboliger og studentboliger.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 10.2.6.2
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

Boligpolitikk

Tillegg til slutt under: For få har mulighet til å kjøpe sin egen bolig.

Målet er å gradvis gjenreise et boligsamvirke der videresalg ikke skjer til full markedspris. Slik klausul stilles til boliger som får spesielt gunstige betingelser i Husbanken og støtte fra kommunen gjennom rimelig tomt.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 10.2.6.3
Fra: 66 – Krogstad Steinar

Boligpolitikk

Vi har i dag fri omsetting av boliger og 80 % selveide boliger. Dette bidrar til store svingninger i boligpriser og boligbygging, samt en høy inngangsterskel for de uten egenkapital. LO mener at andelen ikke-kommersielle lavinnskuddsboliger må øke. Husbanken, kommunene, boligbyggelagene og Studentsamskipnaden må få en viktig rolle i dette.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 10.2.7.1
Fra: 239 – Solhaug Anita K.

Uttalelsen om helsetjenester

Forslag til nytt avsnitt i uttalelsen om helsetjenester til erstatning for 2. avsnitt: Helsetjenester skal ikke være en handelsvare. LO er imot markedstenkning og lønnsomhetsvurdering, konkurranseutsetting og privatisering i helsevesenet. Planlegging og dimensjonering av landets helsetilbud må være statens ansvar.

Innstilling: Ivaretatt

Forslagsnr: 10.2.7.2
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

En enda bedre helsetjeneste

Tillegg andre avsnitt:

LO er bekymret for at EUs helsedirektiv som åpner et helsemarked over landegrensene vil vanskeliggjøre en slik planlegging og være til hinder for mindre marked i norsk helsevesen. I så fall bør Norge reservere seg mot direktivet.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 10.2.7.3
Fra: 295 – Byrkjeflot Arne

En enda bedre helsetjeneste

Sykehus og kommunehelsetjeneste. Andre avsnitt endres slik:

LO mener foretaksmodellen har vist seg dårlig egnet og vil arbeide for at den erstattes med direkte folkevalgt, lokal eller regional styring. Økonomistyringa må tilbake til offentlige regnskapsprinsipper som fremmer politisk oversikt, innsikt og god drift.

Innstilling: Tiltres ikke

Forslagsnr: 10.2.7.4
Fra: 76 – Wallestad Marianne

Til uttalelsen «En enda bedre helsetjeneste» under avsnitt «Pleie og omsorg»

Inn etter nest siste setning:

«... eldreomsorgen. Tjenestene må også rustes opp slik at brukere med langvarig og samensatte behov kan møtes på en god måte. Brukernes....»

Ny siste setning under samme avsnitt:

«... Det må sikres en tverrfaglig sammensetning også i denne sektoren. Videre- og etterutdanning må også styrkes.»

Innstilling: Tiltres

Første del. Intensjonen ivaretatt: andre del.

Forslagsnr: 10.2.7.5
Fra: 171 – Skoghaug Sissel M.

Nytt forslag til 10112

I uttalelsen «En enda bedre helsetjeneste» innarbeides et nytt 7. avsnitt under kapitlet «Sykehus og kommunehelsetjeneste». Avsnitt lyder som følger: Nedbemanningen av fødetjenesten i distriktene fører til stor usikkerhet og unødvendige tilleggsbelastninger for den fødende. LO ser alvorlig på denne situasjonen, og krever at det blir strengere lovregulering av jordmortjenesten i Norge, og at nødvendig bemanning sikres ved at kommunene pålegges å prioritere tjenesten.

Innstilling: Intensjonen ivaretatt

Forslagsnr: 10.2.10.2
Fra: 75 – Kvisvik Mimmi

Uttalelse Fattigdom i Norge

NY TEKST:

Rundt 70.000 barn i Norge vokser opp i fattige familier. Barn som har et liv hvor de ikke har mulighet til å delta i aktiviteter og å utfolde seg på samme måte som andre barn. Barn skal ikke straffes for at deres foreldre har lav lønnsinntekt, lav trygd eller lav sosialhjelp. Barndommen er nå. Derfor trengs politisk handling.

Fattigdom går i arv. Fattige har dårligere helse, kosthold boforhold og lavere levealder enn resten av befolkningen. Barn som vokser opp under slike forhold har stor sjanse for å selv få en svak tilknytning til arbeidslivet og dermed havne på ulike stønadsordninger. dette er svært belastende for den enkelte, men også for samfunnet for øvrig. (Norge har ikke råd til at fattigdom skal arves av neste generasjon.) (forslagsgiver ønsker siste setning omformulert).

LOs visjon er at Norge skal være et land uten fattigdom. For å forebygge fattigdom er deltakelse i arbeidsmarkedet grunnleggende. Denne deltakelsen må være tilpasset den enkeltes evner og arbeidstakerne må sikres en lønn som forhindrer utvikling av arbeidende fattige.

For å bekjempe fattigdom i Norge er det helt avgjørende at personer som er avhengig av offentlig inntektssikring har til livets opphold. Satsene på ulike trygdeytelser må økes slik at disse sikrer en anstendig levestandard og utviklingsmuligheter for den enkelte mottaker.

Sosialhjelp er velferdsstatens ytterste økonomiske sikkerhetsnett og den skal sikre at alle har tilstrekkelig midler til livsopphold. LO vil ha statlig minstenormer på økonomisk sosialhjelp som er på et forskningsbasert forsvarlig nivå. Nivået på sosialhjelp handler først og fremst om verdighet og livsmulighet for den enkelte som mottar dette. For lavt inntektsnivå gjør at all energi går med til å overleve, og det gjør det vanskelig å mobilisere overskudd til å komme seg videre i livet. Den enkelte må få en reell mulighet til å leve et anstendig liv i dagens samfunn. Statens institutt for forbruksforskning sine (SIFOs) satser angir en nøktern vurdering av hva som skal til for et slikt anstendig minimum.

Å være fattig i Norge handler ikke om å sammenligne seg med det de rikeste har, men å mangle det folk flest har. Fattigdom handler først og fremst om mangel på penger. For barn handler det om mangel på penger til bursdagsgaver og forballsko. LO ber regjering og storting vise solidaritet, handlekraft og mot til å gi fattige nok penger å leve av.

Innstilling: Ivaretatt

Gjennom ny tekst i kapittel 5 i handlingsprogrammet.

Forslagsnr: 10.2.11.1
Fra: 251 – Herland Kåre

Forvaltning – ikke forretning

Uttalelse: Forvaltning – ikke forretning

Offentlig sektor har vært gjenstand for omfattende reformer de siste tiårene. Område etter område har blitt omorganisert, og styringen og forvaltningen av velferdsstaten er blitt dramatisk endret.

New Public Management er en måte å organisere og styre offentlig sektor på, etter modeller fra privat sektor. Offentlig sektor er blitt stykket opp og endret. I offentlig forvaltning er tjenester utskilt og splittet opp for å skape marked internt i offentlig sektor. Det betyr organisering etter bestiller-utfører modellen, internprissetting, stykkprisfastsetting og innføring av lønnsomhetsregnskaper. Dette fører til at forvaltningen bruker mye tid på internt saksbehandlingsarbeid som tar ressurser fra viktige velferdstjenester. Privatisering og konkurranseutsetting har fulgt i kjølvannet av omorganiseringen. Alt er gjort i troen på at løsninger fra det private næringsliv er velegnet til å styre offentlige fellesgoder etter modell fra markedsrettede reformer i USA, Storbritannia og New Zealand fra 1980 og framover.

Konsekvensene har vært dramatiske. Innenfor forskningsområdet brukes for eksempel inntil 1/2 mrd til søknadsskriving på grunn av anbudssystemet. Hovedavtalen settes til side ved at medbestemmelsen flyttes utenfor avtalens virkeområde. De ansattes medvirkning settes til side fordi man tror at det vil skape bedre tjenester til borgerne. Systemet hindrer innsyn og reell medbestemmelse for både brukere og ansatte. Mer marked innebærer mindre politisk styring. Trepertssamarbeid og den nordiske modellen vil svekkes.

Et annet eksempel er sykehusene, hvor stykkprisfinansiering og styring etter regnskapsloven skulle øke både produktivitet og effektivitet. Selv om flere pasienter er blitt behandlet, er det en realitet at det er de lønnsomme pasientene som behandles på bekostning av andre pasientgrupper. Dessuten går sykehusene med dundrende underskudd.

Kontraktssystemene som kommunene har innført i hjemmetjenestene fører til langt mindre fleksibilitet, hvor økonomi og tidsbruk går på bekostning av brukernes behov.

Et tredje eksempel gjelder universitetene hvor systemet har ført til at samfunnsnyttige satsingsområder naturlig taper i forhold til de markedsmessige lønnsomme

fagområdene. Tellekant- og rapporteringssystemer fører til at ressurser blir overført fra tjenesteyting til kontroll- og rapporteringsvirksomhet.

LO krever at Regjeringen tar et oppgjør med et styringssystem som svekker den politiske styringen og fremmer privatisering av offentlige fellestjenester. Styring og forvaltning av offentlig sektor er et politisk ansvar og må fortsatt være underlagt demokratisk kontroll. Styringssystemene må derfor ta utgangspunkt i formålet med offentlige tjenester og de behov som offentlig virksomhet har. LO mener at de informasjons-, budsjett-, regnskaps- og styringssystemer som er utviklet nettopp for å underbygge demokratisk styring og kontroll må videreutvikles og ikke erstattes med systemer som er basert på markedstenkning og lønnsomhetsregnskaper.

Innstilling: Ivaretatt

Gjennom om omformulert tekst i egen uttalelse.

Talere under kongressen

Aaberg, Terje	82, 83
Aamdal, Stein	222
Aas, Egil Andre	131, 213
Aas, Mette Henriksen	115
Agledal, Dag	116
Alfheim, Frode	113
Andersen, Jan Olav	74
Appelkvist, Karl M.	85
Arntzen, Sture	183, 184, 185
Asper, Kine	104
Auestad, Grete Yri	94
Bakke, Arve	38, 78, 81, 99, 115, 121, 124, 196, 217
Bakken, Jahn Cato	101
Bakkerud, Lill-Heidi	110
Bekkevold, Iren	104
Berg, Ole Roger	95
Bergan, Synøve	102, 158, 218
Berge, Jarle	101
Bernhardsen, Hilde	112
Bersås, Rolf	95, 135, 153, 154, 213
Bjørkli, Geir	134
Bjørn, Mona Christine	111, 174, 176, 218, 221
Blomvik, Janita	138
Borglund, Kjell	132, 186
Botten, Else-May	42
Brunborg, Kjell Atle	102, 132
Byrkjeflot, Arne	41, 42, 50, 51, 99, 118, 120, 141, 175, 181, 199, 213, 214, 221
Christiansen, Liv	77
da Silva Santos, Arthur Henrique	56
Danielsen, Hans Fredrik	115
Davidsen, Jan	105, 130, 188
Delp, Clas	92, 153
Eide, Kim	103, 161
Elvik, Kåre	85, 156
Eriksen, Anette	108, 218
Eriksen, Knut	93
Eriksen, Per Bjørn	91, 92, 119, 154, 217
Erstad, Magne	106

Ertsås, Cathrine Sæther	95
Ervik, Arne	112, 179
Farberg, Peder	137
Felix, Hans O.	87, 131, 165, 190, 198
Finnehaug, Mildrid	76
Fiskvik, Kleiv	32, 111, 119, 199
Fjellum, Terje	114, 188
Flata, Tom Egil	103, 162
Flåthen, Roar 7, 23, 28, 31-34, 38, 42, 52, 54, 75, 121, 123, 124, 140, 164, 165, 224, 225	
Fossedal, Reidun S.	99
Fossmo, Bjørn Inge	99
Fredriksen, Heidi	153
Furmyr, Inger	105
Følsvik, Peggy Hessen	80, 131
Gabrielsen, Hans-Christian	83, 151, 152
Galtrud, Helge	41, 97, 187
Grande, Arild	154, 155
Granvoll, Arne	105
Grøtting, Stein	107
Gulbrandsen, Jan Helge	100
Guldbrandsen, Stein	98, 200
Gundersen, Tore Leif	90, 138, 158
Gyberg, Roy Bjarne	106
Hagen, Arne	86, 118, 120, 155
Hagen, Erik	105, 119
Hagensen, Erna	98, 186
Halaas, Arne	79
Hallern, Sissel	93
Halvorsen, Bente N.	43, 120, 142, 166, 191
Halvorsen, Kristin	52
Hansen, Anne Berit Aker	99
Hansen, Gunn Dønnestad	101, 152
Hansen, Johnny	102, 136
Hansen, Robert Rene	165
Hansen, Roger	86, 159
Hansen, Størk	39, 43, 75, 121, 139
Hansen, Øystein	102, 175
Hassen, Said	113, 161
Haukeland, Helge	95
Heggelund, Katrine Anita	102, 119, 142, 154
Hegland, Inger Lisbet	85

Heimli, Roger	111
Helland, Nina	110
Helland, Trond	90
Hemmingsen, Linn	85, 186
Hennum, Vidar	84
Hille, Svein Erik	114
Hillestad, Rolf Geir	154
Hisenaj, Djevat	103
Hogstad, Rigmor	87, 118, 159
Holmen, Therese Anita	79, 155, 176, 180, 217
Holt, Bente N.	52, 74, 142, 151
Hostvedt, Else	114
Høgvoll, Grete	95
Høiland, Steffen	79, 156, 218
Høistad, Bjørn Kåre	155
Hørsrud, Erik	176
Ihle, Arnfinn T.	85
Jenssen, Eva	106
Johannesen, Lene-Britt	107, 157
Johansen, Tove	75
Johnsen, Lars Morten	86, 138, 159, 181, 216
Jonas, Merete	116, 160
Karseth, Tor	89
Kjærstad, Pål	74, 117, 152, 179
Kjøllmoen, Siv Karin	87, 118, 157
Kleven, Jostein	113
Kristiansen, Gerd	86, 118
Krogstad, Steinar	99
Kurud, Jarl	116
Kvadsheim, Ivar	115
Kvisvik, Mimmi	91, 117, 138
Kårvand, Rolf	42, 110, 118
Lagesen, May Britt	135
Langseth, Halvor	76
Larsen, Odd-Haldgeir	98
Leirvaag, John	103
Lekang, Rita	35, 37, 88, 89, 92, 185
Lilleheie, Turid	135, 186
Ljunggren, Eli	78, 117, 153
Mandal, Kirsti	185
Martinsen, Jorunn Sandberg	116
Martinsen, Sten Roar	92, 137, 198

Mathisen, Karin M.	104
Mathiassen, Magne	87
Mietinen, Bjørn	117, 160
Mo, Jon Arne	100
Moberg, Ingvild Bø	116, 152
Moe, Peter A.	213
Moen, Per	76
Molvik, Steinar	116
Monks, John	24
Mosti, Geir	142
Myhre, Eldar	107, 119
Myrmel, Ørjan	94
Myrvold, Kåre	163
Nedreaas, Bjørn	112, 135
Nessemo, Randi	139
Nielsen, Lars	97, 117, 175
Nilsen, Marius	80, 188, 218
Nilsen, Norvald	77, 159
Nord, Mette	85
Nordbø, Torleiv	160
Nordås, Eva	111
Norevik, Solveig Løvik	116
Nordstrøm, Anders	54
Nustad, Torill	39, 93, 117, 157, 217
Nyutstumoen, Hilde	75
Olsson, Terje O.	74, 75
Oppedal, Monica	108, 174, 176
Ormaasen, Else	94
Ostling, Kjetil A.	77, 117
Pedersen, Jan-Egil	133, 186
Pedersen, Roy	93, 137
Pettersen, Suzanne	99, 118, 187
Pilskog, Roger	109
Raa, Svein Davidsen	137
Ramstad, Jan-Ole	213
Rasmussen, Julia Banda	106, 160
Rasmussen, Renée Kristin	78, 79, 133
Rasmussen, Signe Karen H.	113
Reese, Randi	81, 132
Remmem, Stein	108
Renngård, Brit	50
Revheim, Haldis Waage	109

Risinggård, Nina	98, 158, 201
Robstad, Bjarne	107
Romsdal, Jorunn	113
Rustad, Berit	138
Ryder, Guy	25
Rødseth, Berit	108
Rødsjø, Trond	114
Rønoldtangen, Tone	137, 152
Sæd, Shaher	28
Sande, Leif	90, 91, 130, 131, 139
Sannæs, Thor	106, 179
Sekse, Endre	91, 201
Simmenes, Jonny	83, 160
Singh, Dalwinder	103
Sivertsen, Dag Einar	86
Skattkjær, Anders	97, 131
Skeibrok, Helene	97
Skjenald, Elise	77, 117, 178, 179
Skjerdingsstad, Arne Jan	98
Skog, Terje	39, 83, 120, 180, 188, 201, 213, 217
Skoghaug, Sissel M.	101
Slettbakk, Stein	99, 200
Smaadahl, Tove	37
Sola, Turid Kalvig	79, 80, 155
Solbakken, Tor-Arne	66, 214, 215, 216
Solhaug, Anita K.	103
Solsvik, Audhild	111
Somavia, Juan	23
Stang, Vidar	86
Stava, Geir Allan	107, 134, 153
Stavn, Kristine Bjella	93
Stensnes, Linda	96
Stensrud, Ellen	59, 196, 199, 201
Stokka, Ommund	41, 94, 117, 156, 187, 218
Stoltenberg, Jens	22, 126, 139
Strand, Pia	103, 118, 158
Strøm, Thore	115
Strømme, Gunvor	112
Sundnes, Trine Lise	92, 177, 178
Svingen, Bjørn Sigurd	41, 97, 118, 161, 180
Sæther, Lill	40, 109, 119, 156, 198, 199
Sætre, Ingeborg Anne	96

Søllesvik, Cecilie	109, 157
Sønsteby, Gunn-Aina	114
Sørensen, Kjell	109
Teigland, Torbjørn	160
Thomassen, Grete Johanne	100
Thorske, Anne-Lise	114
Thorstensen, Tom Oddbjørn	180
Thorvaldsen, Stein	112
Tjellaug, Astrid	115
Tonning, Rita	101
Toska, Ove	90
Tranøy, Atle	91, 197
Turøy, Raymond	157, 174, 195
Valvatne, Per Jarle	93
Veimo, Elin	174, 176
Volden, Gerd Eva	98
Voldseth, Per Johnny	174
Voldsrud, Svend Morten	157
Vaadal, Silje	81
Wallestad, Marianne	97
Westjord, Finn Allan	102
Yousefi, Mandana	115, 119, 175, 196
Ørjebu, Ann	83
Østvold, Per	132, 185
Øverland, Odd Christian	80, 133, 201
Øvrebø, John Kristian	100, 119
Øyen, Aud Helen	112, 158
Øygard, Knut	92
Ås, Britt Helene	39, 152

Detakerliste

Nr	Navn	Representere
1	Alfsvåg Toril	Arbeiderbevegelsens Presseforbund
2	Haukeland Helge	Norsk Arbeidsmandsforbund
3	Mandal Kirsti	Norsk Arbeidsmandsforbund
4	Borglund Kjell	Norsk Arbeidsmandsforbund
5	Jenssen Eva	Norsk Arbeidsmandsforbund
6	Blomvik Janita	Norsk Arbeidsmandsforbund
7	Sannæss Thor	Norsk Arbeidsmandsforbund
8	Breivik Thordis	Norsk Arbeidsmandsforbund
9	Appelkvist Karl M.	Norsk Arbeidsmandsforbund
10	Gravdal Geir	Norsk Arbeidsmandsforbund
11	Hassen Said	Norsk Arbeidsmandsforbund
12	Hennum Vidar	EL & IT Forbundet
13	Andersen Jan Olav	EL & IT Forbundet
14	Johansen Tove	EL & IT Forbundet
15	Wamstad Geir	EL & IT Forbundet
16	Toska Ove	EL & IT Forbundet
17	Raa Svein Davidsen	EL & IT Forbundet
18	Olsson Terje O.	EL & IT Forbundet
19	Hallem Sissel	EL & IT Forbundet
20	Eriksen Anette	EL & IT Forbundet
21	Nyutstumo Hilde	EL & IT Forbundet
22	Skog Terje	EL & IT Forbundet
23	Aaberg Terje	EL & IT Forbundet
24	Gabrielsen Hans-Christian	Fellesforbundet
25	Karlsen Steinar	Fellesforbundet
26	Ljunggren Eli	Fellesforbundet
27	Christiansen Liv	Fellesforbundet
28	Langseth Halvor	Fellesforbundet
29	Delp Clas	Fellesforbundet
30	Øygard Knut	Fellesforbundet
31	Hille Svein Erik	Fellesforbundet
32	Pettersen Anne-Marie	Fellesforbundet
33	Karlsen Erling	Fellesforbundet
34	Orme Jeanette	Fellesforbundet
35	Josefsen Willy	Fellesforbundet
36	Holmstedt Solbjørg	Fellesforbundet
37	Asper Kine	Fellesforbundet

38	Solfeld Ken Gordon	Fellesforbundet
39	Singh Dalwinder	Fellesforbundet
40	Pedersen Roy	Fellesforbundet
41	Fjellum Terje	Fellesforbundet
42	Farberg Peder	Fellesforbundet
43	Voldseth Per Johnny	Fellesforbundet
44	Svingen Bjørn Sigurd	Fellesforbundet
45	Sønsteby Gunn-Aina	Fellesforbundet
46	Berghagen Terje	Fellesforbundet
47	Molin John Erik	Fellesforbundet
48	Hillestad Rolf Geir	Fellesforbundet
49	Hagen Arne	Fellesforbundet
50	Flata Tom Egil	Fellesforbundet
51	Gottschlich Bjørn	Fellesforbundet
52	Reinertsen Arnfinn	Fellesforbundet
53	Hansen Gunn Dønnestad	Fellesforbundet
54	Myhre Eldar	Fellesforbundet
55	Eriksen Per Bjørn	Fellesforbundet
56	Grande Arild	Fellesforbundet
57	Nordbø Torleiv	Fellesforbundet
58	Tranøy Atle	Fellesforbundet
59	Sørensen Kjell	Fellesforbundet
60	Pilskog Roger	Fellesforbundet
61	Hisenaj Djevat	Fellesforbundet
62	Heggelund Katrine Anita	Fellesforbundet
63	Trulssen Terje	Fellesforbundet
64	Høistad Bjørn Kåre	Fellesforbundet
65	Bergan Synøve	Fellesforbundet
66	Krogstad Steinar	Fellesforbundet
67	Dahlen Ivar	Fellesforbundet
68	Aamdal Stein	Fellesforbundet
69	Moen Per	Fellesforbundet
70	Arnøy Jan Erik	Fellesforbundet
71	Westjord Finn Allan	Fellesforbundet
72	Sebergsen Stein Tore	Fellesforbundet
73	Kjøllmoen Siv Karin	Fellesorganisasjonen
74	Ostling Kjetil A.	Fellesorganisasjonen
75	Kvisvik Mimmi	Fellesorganisasjonen
76	Wallestad Marianne	Fellesorganisasjonen
77	Kvadsheim Ivar	Fellesorganisasjonen
78	Hogstad Rigmor	Fellesorganisasjonen
79	Tønning Rita	Fellesorganisasjonen

80	Hegland Inger Lisbet	Fellesorganisasjonen
81	Bjørkli Geir	Norsk Fengsels- og Friomsorgsforbund
82	Følsvik Peggy Hessen	Handel og Kontor i Norge
83	Mietinen Bjørn	Handel og Kontor i Norge
84	Nilsen Marius	Handel og Kontor i Norge
85	Bekkevoll Knut	Handel og Kontor i Norge
86	Myrland Børge	Handel og Kontor i Norge
87	Bjørn Mona Christine	Handel og Kontor i Norge
88	Nessemo Randi	Handel og Kontor i Norge
89	Jonassen Agnethe	Handel og Kontor i Norge
90	Rødseth Berit	Handel og Kontor i Norge
91	Roos Trine	Handel og Kontor i Norge
92	Lorentzen Birgit Kildal	Handel og Kontor i Norge
93	Thorske Anne-Lise	Handel og Kontor i Norge
94	Simonsen Ann Karin	Handel og Kontor i Norge
95	Aasbø Liv	Handel og Kontor i Norge
96	Refvik Elisabeth	Handel og Kontor i Norge
97	Johansen Else	Handel og Kontor i Norge
98	Linholt Torhild	Handel og Kontor i Norge
99	Martinsen Jorunn Sandberg	Handel og Kontor i Norge
100	Skoglund Vegard	Handel og Kontor i Norge
101	Ervik Arne	Handel og Kontor i Norge
102	Bergestuen Anne Karin	Handel og Kontor i Norge
103	Eriksen Knut	Handel og Kontor i Norge
104	Gulbrandsen Morten	Norske Idrettsutøveres Sentralorganisasjon
105	Undheim Liv	Industri Energi
106	Alfheim Frode	Industri Energi
107	Valskår Terje	Industri Energi
108	Teigland Torbjørn	Industri Energi
109	Mo Jon Arne	Industri Energi
110	Thorstensen Tom Oddbjørn	Industri Energi
111	Bakkerud Lill-Heidi	Industri Energi
112	Engebretsen Odd Hilmar	Industri Energi
113	Martinsen Sten Roar	Industri Energi
114	Johansen Siv Carol	Industri Energi
115	Ramstad Jan-Ole	Industri Energi
116	Ormaasen Else	Industri Energi
117	Stokka Ommund	Industri Energi
118	Ørjebu Ann	Industri Energi
119	Sæthre Jane Brekklus	Norsk Jernbaneforbund
120	Grinaker Edel Anne	Norsk Jernbaneforbund

121	Håverstad Torfinn	Norsk Jernbaneforbund
122	Skårdal Anne-Grethe	Fagforbundet
123	Gulbrandsen Jan Helge	Fagforbundet
124	Nord Mette	Fagforbundet
125	Blakstad Kjellfrid T.	Fagforbundet
126	Aas Mette Henriksen	Fagforbundet
127	Guldbrandsen Stein	Fagforbundet
128	Volden Gerd Eva	Fagforbundet
129	Solheim Bjørg	Fagforbundet
130	Hemmingsen Linn	Fagforbundet
131	Pettersen Suzanne	Fagforbundet
132	Furali Aase	Fagforbundet
133	Hansen Truls	Fagforbundet
134	Elvik Kåre	Fagforbundet
135	Iversen Jorunn	Fagforbundet
136	Sanden Mari	Fagforbundet
137	Halaas Arne	Fagforbundet
138	Wilthil Margaret	Fagforbundet
139	Stavn Kristine Bjella	Fagforbundet
140	Mathisen Karin M.	Fagforbundet
141	Grinden Helga Rismyhr	Fagforbundet
142	Voldsrud Svend Morten	Fagforbundet
143	Fikstvedt Anne Margrete	Fagforbundet
144	Dahl Merete	Fagforbundet
145	Johannesen Lene-Britt	Fagforbundet
146	Stang Vidar	Fagforbundet
147	Strandbakke Tove	Fagforbundet
148	Robstad Bjarne	Fagforbundet
149	Bach Pål	Fagforbundet
150	Gyberg Roy Bjarne	Fagforbundet
151	Skovli Grete	Fagforbundet
152	Helland Trond	Fagforbundet
153	Haugland Synnøve	Fagforbundet
154	Heimli Roger	Fagforbundet
155	Revheim Haldis Waage	Fagforbundet
156	Norevik Solveig Løvik	Fagforbundet
157	Aanonsen Randi Munch	Fagforbundet
158	Brandstad Mariann	Fagforbundet
159	Holmedal Terje	Fagforbundet
160	Skjerdingsstad Arne Jan	Fagforbundet
161	Flakne Gunn Elin	Fagforbundet
162	Finnehaug Mildrid	Fagforbundet

163	Veimo Elin	Fagforbundet
164	Rasmussen Signe Karen H.	Fagforbundet
165	Jakobsen Tore Andre	Fagforbundet
166	Rustad Berit	Fagforbundet
167	Ås Britt Helene	Fagforbundet
168	Romsdal Jorunn	Fagforbundet
169	Hansen Øystein	Fagforbundet
170	Egeli John	Fagforbundet
171	Skoghaug Sissel M.	Fagforbundet
172	Sporsheim Helge	Fagforbundet
173	Sørensen Eva	Fagforbundet
174	Johansen Petter G.	Fagforbundet
175	Sandanger Torill W.	Fagforbundet
176	Turøy Raymond	Fagforbundet
177	Herigstad Torill Irene H.	Fagforbundet
178	Ihle Arnfinn T.	Fagforbundet
179	Jenssen Siv Grethe	Fagforbundet
180	Silseth Arnt	Fagforbundet
181	Nes Venke Anny	Fagforbundet
182	Granvoll Arne	Fagforbundet
183	Thomassen Grete Johanne	Fagforbundet
184	Dahle Tor	Fagforbundet
185	Tvergrov Eldbjørg	Fagforbundet
186	Øvrebø John Kristian	Fagforbundet
187	Svartbekk Ragnhild	Fagforbundet
188	Molvik Steinar	Fagforbundet
189	Auestad Grete Yri	Fagforbundet
190	Valvatne Per Jarle	Fagforbundet
191	Sørensen Svein Morten	Fagforbundet
192	Larsen Odd-Haldgeir	Fagforbundet
193	Nilssen Rita Helene	Fagforbundet
194	Mansika Pål	Fagforbundet
195	Moberg Ingvild Bø	Fagforbundet
196	Hussain Fauzia	Fagforbundet
197	Eide Kim	Fagforbundet
198	Bakke Edgar Falk	Fagforbundet
199	Berg Ole Roger	Fagforbundet
200	Nilsen Anne Green	Fagforbundet
201	Sveen Arne	Fagforbundet
202	Kristiansen Svein	Fagforbundet
203	Berg Eva Vida	Fagforbundet
204	Solem Nina	Fagforbundet

205	Arntzen Hanne	Fagforbundet
206	Hall Anne	Fagforbundet
207	Simmenes Jonny	Forbundet for Ledelse og Teknikk
208	Nordås Eva	Forbundet for Ledelse og Teknikk
209	Rødsjø Trond	Forbundet for Ledelse og Teknikk
210	Jonas Merete	Forbundet for Ledelse og Teknikk
211	Nedreaas Bjørn	Forbundet for Ledelse og Teknikk
212	Aslaksen Øystein	Norsk Lokomotivmannsforbund
213	Rasmussen Renée Kristin	Musikernes Fellesorganisasjon
214	Grøm Ingjerd	Musikernes Fellesorganisasjon
215	Rian Hans Ole	Musikernes Fellesorganisasjon
216	Furmyr Inger	Norsk Nærings- og Nytelsesm. Arb. Forb.
217	Hansen Anne Berit Aker	Norsk Nærings- og Nytelsesm. Arb. Forb.
218	Mjaatvedt Kjell	Norsk Nærings- og Nytelsesm. Arb. Forb.
219	Sekse Endre	Norsk Nærings- og Nytelsesm. Arb. Forb.
220	Slettbakk Stein	Norsk Nærings- og Nytelsesm. Arb. Forb.
221	Lintho Eva Anett	Norsk Nærings- og Nytelsesm. Arb. Forb.
222	Johansen Kenneth	Norsk Nærings- og Nytelsesm. Arb. Forb.
223	Fossedal Reidun S.	Norsk Nærings- og Nytelsesm. Arb. Forb.
224	Lillebo Jan	Norsk Nærings- og Nytelsesm. Arb. Forb.
225	Moe Peter A.	Norges Offisersforbund
226	Aas Egil Andre	Norges Offisersforbund
227	Sætre Ingeborg Anne	Norsk Post- og kommunikasjonsforbund
228	Danielsen Hans Fredrik	Norsk Post- og kommunikasjonsforbund
229	Høgvoll Grete	Norsk Post- og kommunikasjonsforbund
230	Stensnes Linda	Norsk Post- og kommunikasjonsforbund
231	Strøm Thore	Norsk Post- og kommunikasjonsforbund
232	Ertsås Cathrine Sæther	Norsk Post- og kommunikasjonsforbund
233	Hansen Johnny	Norsk Sjømannsforbund
234	Furuvik Anita	Norsk Sjømannsforbund
235	Hals Terje	Norsk Sjømannsforbund
236	Bakken Jahn Cato	Norsk Sjømannsforbund
237	Stava Geir Allan	Skolenes Landsforbund
238	Hostvedt Else	Skolenes Landsforbund
239	Solhaug Anita K.	Norsk Tjenestemannslag
240	Leirvaag John	Norsk Tjenestemannslag
241	Rønoldtangen Tone	Norsk Tjenestemannslag
242	Berge Jarle	Norsk Tjenestemannslag
243	Sæther Lill	Norsk Tjenestemannslag
244	Agledal Dag	Norsk Tjenestemannslag
245	Holt Bente N.	Norsk Tjenestemannslag
246	Kleven Jostein	Norsk Tjenestemannslag

247	Nustad Torill	Norsk Tjenestemannslag
248	Kjærstad Pål	Norsk Tjenestemannslag
249	Skjenald Elise	Norsk Tjenestemannslag
250	Nilsen Norvald	Norsk Tjenestemannslag
251	Thorvaldsen Stein	Norsk Tjenestemannslag
252	Strand Pia	Norsk Tjenestemannslag
253	Johnsen Lars Morten	Norsk Transportarbeiderforbund
254	Hansen Roger	Norsk Transportarbeiderforbund
255	Samuelsen Terje Reinholt	Norsk Transportarbeiderforbund
256	Risinggård Nina	Norsk Transportarbeiderforbund
257	Sivertsen Dag Einar	Norsk Transportarbeiderforbund
258	Mathiassen Magne	Norsk Transportarbeiderforbund
259	Helland Nina	Industri Energi (NTAF)
260	Remmem Stein	Industri Energi (NTAF)
261	Gundersen Tore Leif	Østfold fylke
262	Øyen Aud Helen	Østfold fylke
263	Lote Alan	Akershus fylke
264	Bekkevold Iren	Akershus fylke
265	Fiskvik Kleiv	Oslo fylke
266	Tjellaug Astrid	Oslo fylke
267	Rasmussen Julia Banda	Oslo fylke
268	Yousefi Mandana	Oslo fylke
269	Hagen Erik	Oslo fylke
270	Kurud Jarl	Hedmark fylke
271	Skeibrok Helene	Hedmark fylke
272	Galtrud Helge	Oppland fylke
273	Hansen Størk	Oppland fylke
274	Solberg Ove Andreas	Buskerud fylke
275	Johansen Christi-Ane	Buskerud fylke
276	Andresen Janne	Vestfold fylke
277	Michelsen Thorbjørg	Vestfold fylke
278	Strømme Gunvor	Telemark fylke
279	Hørslud Erik	Telemark fylke
280	Mentzoni Anne Kari	Aust-Agder fylke
281	Fredriksen Heidi	Vest-Agder fylke
282	Bersås Rolf	Rogaland fylke
283	Sola Turid Kalvig	Rogaland fylke
284	Høiland Steffen	Rogaland fylke
285	Holmen Therese Anita	Rogaland fylke
286	Myrmel Ørjan	Hordaland fylke
287	Solsvik Audhild	Hordaland fylke
288	Bakervik Rune	Hordaland fylke

289	Erstad Magne	Hordaland fylke
290	Oppedal Monica	Sogn og Fjordane fylke
291	Søllesvik Cecilie	Møre og Romsdal fylke
292	Kårvand Rolf	Møre og Romsdal fylke
293	Lund Torill	Sør-Trøndelag fylke
294	Fossmo Bjørn Inge	Sør-Trøndelag fylke
295	Byrkjeflot Arne	Sør-Trøndelag fylke
296	Lagesen May Britt	Nord-Trøndelag fylke
297	Tollefsen Line	Nordland fylke
298	Nielsen Lars	Nordland fylke
299	Bernhardsen Hilde	Troms fylke
300	Tapio Bjørg	Finnmark fylke
301	Flåthen Roar	Sekretariatet
302	Mosti Geir	Sekretariatet
303	Halvorsen Bente N.	Sekretariatet
304	Stensrud Ellen	Sekretariatet
305	Hagensen Erna	Sekretariatet
306	Felix Hans O.	Sekretariatet
307	Davidsen Jan	Sekretariatet
308	Kristiansen Gerd	Sekretariatet
309	Bakke Arve	Sekretariatet
310	Skattkjær Anders	Sekretariatet
311	Arntzen Sture	Sekretariatet
312	Sande Leif	Sekretariatet
313	Pedersen Jan-Egil	Sekretariatet
314	Øye Morten	Sekretariatet
315	Lilleheie Turid	Sekretariatet
316	Solbakken Tor-Arne	Sekretariatet
317	Lekang Rita	Sekretariatet
318	Sundnes Trine Lise	Sekretariatet
319	Øverland Odd Christian	Sekretariatet
320	Reese Randi	Sekretariatet
321	Østvold Per	Sekretariatet
322	Molde Jarle	Sekretariatet
323	Brunborg Kjell Atle	Sekretariatet
324	Smith Jacqueline	Sekretariatet
325	Grøtting Stein	Sekretariatet
326	Kokkin Odd Erik	HK-Klubben – LO
327	Røisi Tom	Revisjonsutvalget
328	Renngård Brit	Revisjonsutvalget
329	Havrøy Terje	AOF Norge
330	Oliverson Arild	Revisjonsutvalget

401	Høisveen Øystein	LOs administrasjon
402	Hammerø Jenny Ann	LOs administrasjon
403	Hansen Øivind T.	LOs administrasjon
404	Johnsen Trude	LOs administrasjon
405	Knudsen Beate K.	LOs administrasjon
406	Skar Tommy	LOs administrasjon
407	Svendsen Magne	LOs administrasjon
408	Bækkelund Silje	LOs administrasjon
409	Hansen Jens Schei	LOs administrasjon
410	Haug Tove	LOs administrasjon
411	Nordstrand Selma	LOs administrasjon
412	Skau Helga Aa.	LOs administrasjon
413	Sørum Elling	LOs administrasjon
414	Ulsness Heidi	LOs administrasjon
415	Skiftun Gunvor	LOs administrasjon
416	Schau Siv	LOs administrasjon
417	Endreson Knut	LOs administrasjon
418	Simensen Wenche	LOs administrasjon
419	Kulas Kazimierz	LOs administrasjon
420	Hunsrød Bente	LOs administrasjon
421	Lundkvist Aina	LOs administrasjon
422	Zagorcic Majda	LOs administrasjon
423	Aslam Sawera	LOs administrasjon
424	Zarzycka Jadwiga	LOs administrasjon
425	Ingebrigtsen Gro	LOs administrasjon
426	Nordby Roar	LOs administrasjon
427	Landre Heidi	LOs administrasjon
428	Holden Trine	LOs administrasjon
429	Thun Hanne A.	LOs administrasjon
430	Bodding Knut	LOs administrasjon
431	Lund Dagfinn	LOs administrasjon
432	Andresen Vera	LOs administrasjon
433	Opjordsmoen Mie	LOs administrasjon
434	Granden Gro	LOs administrasjon
435	Høibråten Geir	LOs administrasjon
436	Olden Anette	LOs administrasjon
437	Karlsen Kåre	LOs administrasjon
438	Berdalen Vidar	LOs administrasjon
439	Nilsen Truls O. Strand	LOs administrasjon
440	Eriksson Rune	LOs administrasjon
441	Theodorsen Karin Beate	LOs administrasjon
442	Lindahl Tor Jørgen M.	LOs administrasjon

443	Nerheim André	LOs administrasjon
444	Izarraulde Marisol	LOs administrasjon
445	Graarud Lise	LOs administrasjon
446	Nielsen Lasse	LOs administrasjon
447	Karlsen Knut	LOs administrasjon
448	Brede Audun	LOs administrasjon
449	Nygaardsmoen Erik	LOs administrasjon
450	Kårstad Liv	LOs administrasjon
451	Hansen Britt F.	LOs administrasjon
452	Nawaz Rashid	LOs administrasjon
453	Mjøberg Nina	LOs administrasjon
454	Enodd Karin	LOs administrasjon
455	Relling Siri	LOs administrasjon
456	Parker Christine	LOs administrasjon
457	Jeries Moussa EL	LOs administrasjon
458	Bøhn Diis	LOs administrasjon
459	Kalheim Terje	LOs administrasjon
460	Hjemlestad Ingeborg	LOs administrasjon
461	Ofstad Olav Ryen	LOs administrasjon
462	Houeland Camilla	LOs administrasjon
463	Martin Brita Hemer	LOs administrasjon
464	Grini Toril	LOs administrasjon
465	Jørgensen Eskild	LOs administrasjon
466	Watnebryn Oda	LOs administrasjon
467	Dokken Ståle	LOs administrasjon
468	Lajord Jan	LOs administrasjon
469	Syversen Per	LOs administrasjon
470	Finborud Kristin	LOs administrasjon
471	Lund Ingunn Olsen	LOs administrasjon
472	Moum Monica Nymoen	LOs administrasjon
473	Johansen Onur Safak	LOs administrasjon
474	Hansen Robert Rene	LOs administrasjon
475	Ahlquist Hege Nilsen	LOs administrasjon
476	Bjørng Eva	LOs administrasjon
477	Nadheim Lotte Dåver	LOs administrasjon
478	Herlufsen Tonje	LOs administrasjon
479	Bentzen Nina	LOs administrasjon
480	Kleiva-Gramstad Sigrid Sofia	LOs administrasjon
481	Kolby Bjørn	LOs administrasjon
482	Angell Håkon	LOs administrasjon
483	Stueland Einar	LOs administrasjon
484	Aagaard Kai	LOs administrasjon

485	Skaug Haakon	LOs administrasjon
486	Steen Karen Sophie	LOs administrasjon
487	Hagen Ragnhild M.	LOs administrasjon
488	Blom Philip	LOs administrasjon
489	Bomo Kristin	LOs administrasjon
490	Hansteen Christopher	LOs administrasjon
491	Grannes Elisabeth S.	LOs administrasjon
492	Johansen Atle	LOs administrasjon
493	Kambestad Sigurd-Øyvind	LOs administrasjon
494	Keiserud Thomas	LOs administrasjon
495	Abdule Fartun H.	LOs administrasjon
496	Rolland Anne Lise	LOs administrasjon
497	Grandalen Hilde	LOs administrasjon
498	Robberstad Kristin	LOs administrasjon
499	Engh Einar	LOs administrasjon
500	Skafi Mohamad Shalil	LOs administrasjon
501	Johansen Marianne	LOs administrasjon
502	Gundersen Ann-Kristin	LOs administrasjon
503	Hassan Mustafa H.	LOs administrasjon
504	Øvrum Marianne	LOs administrasjon
505	Sørli Lene	LOs administrasjon
506	Tildheim Liv	LOs administrasjon
507	Johannessen Ann-Elisabeth	LOs administrasjon
508	Lundin Bjørn Erik	LOs administrasjon
509	Rønning Lisbeth	LOs administrasjon
510	Hegli Nina	LOs administrasjon
511	Gjersing Jarle	LOs administrasjon
512	Rognlien Kathrine	LOs administrasjon
513	Henriksen Frode	LOs administrasjon
514	Borg Åse Irene	LOs administrasjon
515	Mossige Kim Rene	LOs administrasjon
516	Halle Nina H.	LOs administrasjon
517	Vatneødegård Karin	LOs administrasjon
518	Ursin Anita	LOs administrasjon
519	Einarsen May-Britt	LOs administrasjon
520	Nilsen Vigdis	LOs administrasjon
521	Hermanrud Gerd	LOs administrasjon
522	Kindlien Camilla Verena	LOs administrasjon
523	Jørgensen Anne Elisabeth	LOs administrasjon
524	Larsen Kine Smith	LOs administrasjon
525	Velta Eva	LOs administrasjon
526	Rotmo Karl Inge	LOs administrasjon

527	Jørgensen Solveig	LOs administrasjon
528	Vikan Jan Arild	LOs administrasjon
529	Westby Mona	LOs administrasjon
530	Lihus Bjørg	LOs administrasjon
531	Johnsen Trine	LOs administrasjon
532	Bergum Weronica	LOs administrasjon
533	Solheim Anne Berit	LOs administrasjon
534	Bashir Sobia	LOs administrasjon
535	Karlsen Harald	LOs administrasjon
536	Reegård Stein	LOs administrasjon
537	Thonstad Knut	LOs administrasjon
538	Enger Eva Merete G.	LOs administrasjon
539	Kvernhusvik Morten	LOs administrasjon
540	Øynes Ann-Elise Malzer	LOs administrasjon
541	Bermtsen Morten	LOs administrasjon
542	Fossli Grethe	LOs administrasjon
543	Gundersen Gry	LOs administrasjon
544	Gjelsvik Eystein	LOs administrasjon
545	Pettersen Børre	LOs administrasjon
546	Nilsen Øystein	LOs administrasjon
547	Lervik Ulf	LOs administrasjon
548	Horneland Ellen	LOs administrasjon
549	Hopsø Per Olav Skurdal	LOs administrasjon
550	Wei Chen	LOs administrasjon
551	Roos Trine	LOs administrasjon
552	Sannes Liv	LOs administrasjon
553	Ingesen Tone Karina	LOs administrasjon
554	Tangen Kristian	LOs administrasjon
555	Østling Jeanette	LOs administrasjon
556	Erikson Bjørn	LOs administrasjon
557	Hauge Kari	LOs administrasjon
558	Klette Turid	LOs administrasjon
559	Brenna Tonje	LOs administrasjon
560	Rongevær Øyvind	LOs administrasjon
561	Koch Karl Ernest	LOs administrasjon
562	Guldahl Gro Helene	LOs administrasjon
563	Thomsen Wenche	LOs administrasjon
564	Andresen Olav	LOs administrasjon
565	Madsen Berit	LOs administrasjon
566	Svensli Marianne	LOs administrasjon
567	Vian Synnøve	LOs administrasjon
568	Tautra Ruth	LOs administrasjon

569	Lund Olav	LOs administrasjon
570	Søberg Hege S.	LOs administrasjon
571	Voldnes Fanny	LOs administrasjon
572	Lium Svein Olav	LOs administrasjon
573	Julsrud May Iren	LOs administrasjon
574	Ytrøy Jan Inge	LOs administrasjon
575	Hansen Pål Lynne	LOs administrasjon
576	Støen Iver Erling	LOs administrasjon
577	Hauge Else-Britt	LOs administrasjon
578	Rye Linda Kristin	LOs administrasjon
579	Kallevig Anthony	LOs administrasjon
580	Hagen Grethe Eng	LOs administrasjon
581	Sandmo Kenneth	LOs administrasjon
582	Vefall Svein	LOs administrasjon
583	Belaska Kim-Louis	LOs administrasjon
584	Klopp Renate	LOs administrasjon
585	Reitan Lena	LOs administrasjon
586	Solheim Christiane	LOs administrasjon
587	Gjertsen Astrid	LOs administrasjon
588	Odnnes Dag	LOs administrasjon
589	Graneggen Tone A. Vorseth	LOs administrasjon
590	Breiland Marianne	LOs administrasjon
591	Finstad Per-Kristian	LOs administrasjon
592	Bakke Vigdis	LOs administrasjon
593	Valdés Marta Elena	LOs administrasjon
594	Knudsen Lilli	LOs administrasjon
595	Lie Olav H.	LOs administrasjon
596	Haukedal Irene Bordier	LOs administrasjon
597	Skrede Anne-Beth	LOs administrasjon
598	Straume Magnus	LOs administrasjon
599	Stuen Bjørg M.	LOs administrasjon
600	Ansnes Kari Hoset	LOs administrasjon
601	Larsen-Fløisvig Arne	LOs administrasjon
602	Svenungsen Jan Frode	LOs administrasjon
603	Bratsberg Else Vik	LOs administrasjon
604	Norgaard Agnes	LOs administrasjon
605	Røysland Gjermund Bjørndahl	LOs administrasjon
606	Ryen Gerd May	LOs administrasjon
607	Håkedal Else Gerd	LOs administrasjon
608	Haaversen Elisabeth	LOs administrasjon
609	Leidland Anne Grete	LOs administrasjon
610	Hoti Shpresa Berani	LOs administrasjon

611	Hallstrøm Rune	LOs administrasjon
612	Svendsen Kristine	LOs administrasjon
613	Melhus Inger Marie	LOs administrasjon
614	Forr Vigdis O.	LOs administrasjon
615	Silåmo Øivind	LOs administrasjon
616	Alstad Raymond	LOs administrasjon
617	Silåmo Merete	LOs administrasjon
618	Remme Sonja Østrem	LOs administrasjon
619	Hansen Øystein	LOs administrasjon
620	Elvheim Jan	LOs administrasjon
621	Salamonsen Sigmund	LOs administrasjon
622	Christoffersen Audun	LOs administrasjon
623	Gjølme Åsa Gro	LOs administrasjon
624	Schjølberg Peggy	LOs administrasjon
625	Molina Marcela	LOs administrasjon
626	Bang Gunn Figenschau	LOs administrasjon
627	Johansen Bjørn	LOs administrasjon
628	Olsen Unni Margareth S.	LOs administrasjon
629	Ravnøy Vigdis	LOs administrasjon
630	Fundingsland Irene	LOs administrasjon
631	Bråten Henning	LOs administrasjon
632	Dale Kine Bratli	LOs administrasjon
633	Olsen Randi Randa	LOs administrasjon
634	Nilsen Hans Øyvind	LOs administrasjon
635	Sanden Knut Arne	LOs administrasjon
636	Langeland Arvid O.	LOs administrasjon
637	Åshamar Cecilie Marie	LOs administrasjon
638	Hjellbrekke Siv J. R.	LOs administrasjon
639	Botten Else-May	LOs administrasjon
640	Grønvold Nina Tangnæs	LOs administrasjon
641	Kamili Miljihan	LOs administrasjon
642	Bjørndalen Unni	LOs administrasjon

Innenlandske gjester

Nr	Navn	Representere
901	Stoltenberg Jens	Samarbeidskomiteen
902	Pedersen Helga	Samarbeidskomiteen
903	Johansen Raymond	Samarbeidskomiteen
904	Jota Finn	Samarbeidskomiteen
905	Bolle Svenn Erik	AOF Norge
906	Nordstrøm Even	A-pressen AS
907	Frydenlund Anders	Arbeiderbevegelsens Arbeidsgiverforening
908	Eriksen Knut Einar	Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek
909	Torp Inger-Christin	Arbeiderbevegelsens Rus- og Sosialpolitiske Forbund
910	Henriksen Martin	Arbeidernes Ungdomsfylking
911	Vederhus Håvard	Elevorganisasjonen
912	Hippe Jon M.	FAFO
913	Åsmul Jan Inge	Folkets Hus Landsforbund
914	Lund Marthe Scharning	Framfylkingen
915	Kristensen Jan Rudy	Kristne Arbeidere
916	Korslund Cathrine	Norges Bedriftsidrettsforbund
917	Haltbrekken Lars	Norges Naturvernforbund
918	Teigen Ole-Anton	Norsk Bonde- og Småbrukarlag
919	Eide Petter	Norsk Folkehjelp
920	Jørgensen Harry	Norsk Pensjonistforbund
921	Sande Hans	Norsk Sjøoffisersforbund
922	Leon Akhenaton de	Organisasjonen mot offentlig diskriminering
923	Halvorsen Kristin	Sosialistisk Venstreparti
924	Karbøl Ottar	Bank 1 Oslo AS
925	Seip Karl	Sparebank 1 Gruppen
926	Bergersen Berith	Sørmarka AS
927	Kvalheim Tore Eugen	Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
928	Halvorsen Terje	A/L Norske Boligbyggelags Landsforbund
929	Lunde Åsmund	Senter for seniorpolitikk
930	Folkestad Anders	Unio
931	Pinholt Karen	Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner
932	Reymert Ingvild S.	Norsk Studentunion
933	Ramberg Margaret Sandøy	Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

934	Bergum Ola	Arbeiderbevegelsens Folkehøyskole, Ringsaker
935	Valla Gerd-Liv	Personlig invitert
936	Kristoffersen Anders	Personlig invitert
937	Balstad Jan Kristian	Personlig invitert
938	Kolstad Walter	Personlig invitert
939	Oxholm Svein-Erik	Personlig invitert
940	Pedersen Thorstein L.	Personlig invitert
941	Birkeland Einar Sigurd	Personlig invitert
942	Buck Liv	Personlig invitert
943	Søgård Aage	Personlig invitert
944	Støylen Olav	Personlig invitert
945	Sandegren Kaare	Personlig invitert
946	Brune Hildegunn	Personlig invitert
947	Worum Sverre	Personlig invitert
948	Øveraas Harald	Personlig invitert
949	Jensen Jens-Petter	Personlig invitert
950	Solheim Anton	Personlig invitert
951	Strand Odd	Personlig invitert
952	Dalsheim Ove	Personlig invitert
953	Andersen Tor	Personlig invitert
954	Midtbø Magnus	Personlig invitert
955	Pedersen Evy Buverud	Personlig invitert
956	Standnes Gro	Personlig invitert
957	Stangnes Tove	Personlig invitert
958	Bratvold Erik	Personlig invitert
959	Hagen Johnny	Personlig invitert
960	Hoel Jens	Personlig invitert
961	Grava Jakob	Personlig invitert
962	Skytøen Lars M.	Personlig invitert
963	Flønes Kjell	Personlig invitert
964	Andersen Roger	Personlig invitert
965	Myrvold Kåre	Personlig invitert
966	Hansen Jan Werner	Personlig invitert
967	Kostøl Esther	Personlig invitert
968	Kolberg Martin	Personlig invitert
969	Hågensen Yngve	Personlig invitert
970	Totland Nils	Personlig invitert
971	Nilsen Arnfinn	Personlig invitert
972	Steinsvoll Mellvin	Personlig invitert
973	Nordby Åge	Personlig invitert
974	Bjørndalen Kjell	Personlig invitert

975	Haraldseth Leif	Personlig invitert
976	Lie Bjørn Olav	Personlig invitert
977	Hysvær Einar	Personlig invitert
978	Navarsete Liv Signe	Senterpartiet
979	Andersen Dag Terje	Regjeringen
980	Brustad Sylvia	Regjeringen
981	Støre Jonas Gahr	Regjeringen
982	Huitfeldt Anniken	Regjeringen
983	Bjørnhaug Inger Leganger	Personlig invitert
984	Olstad Finn	Personlig invitert
985	Halvorsen Terje	Personlig invitert
987	Bergh Trond	Personlig invitert
988	Fjæstad Svein	Personlig invitert
989	Thoresen Finn Erik	Personlig invitert
990	Gulbrandsen Tore Steinar	Personlig invitert
991	Fjellheim Svein	Personlig invitert

Utenlandske gjester

Nr	Navn	Representere
1101	Simeonova Yulia	CITUB Bulgaria
1102	da Silva Santos Arthur Henrique	CUT Brasil
1103	Jakobsen Kjeld Aagaard	CUT Brasil
1104	Vesselin Mitov	PODKREPA Bulgaria
1105	Martinez Guevara Gilberto Luis	CUT Colombia
1106	Montero Manuel	CTC Cuba
1107	Børsting Harald	LO Danmark
1108	Kargaard Søren	FTF Danmark
1109	Valkonen Marjaana	SAK Finland
1110	Gendre Pierre	CGT-FO Frankrike
1111	Bossuat Maurice	CFDT Frankrike
1112	Berthelsen Jess G.	SIK Grønland
1113	Mølgaard Estrella	SIK Grønland
1114	Arnbjörnson Gylfi	ASI Island
1116	Qarhash Redha Ahmed	GFYWTU Yemen
1117	Chang Yimin	ACFTU Kina
1118	Ouyang Yingbin	ACFTU Kina
1119	Omar Abdulwahed	NLC Nigeria
1120	Sae d Shaher	PGFTU Palestina
1121	Wolanska Anna	NSZZ-Solidarnosc Polen
1122	Vulpescu Lucia	ALFA Cartel Romania
1123	Sorin Stan	CNSLR-FRATIA Romania
1124	Gazdik Miroslav	KOZSR Slovakia
1125	Macak Eric	KOZSR Slovakia
1126	Lundby-Wedin Wanja	LO Sverige
1127	Lenberg Lise-Lotte	LO Sverige
1128	Johanson Helena	TCO Sverige
1129	Zettermark Åke	SACO Sverige
1130	Dlamini Sidumo	COSATU Sør-Afrika
1131	Gran Stefan	DGB Tyskland
1132	Tund Dang Ngoc	VGCL Vietnam
1133	Mwaba Roy	ZCTU Zambia
1134	Chibebe Wellington	ZCTU Zimbabwe
1135	Monks John	Den Europeiske Faglige Samorganisasjon
1136	Ryder Guy	Internasjonale Faglige Samorganisasjon

1137	Palshøj Peter	SAMAK
1138	Somavia Juan	International Labour Organization (ILO)
1139	Nordstrøm Anders	Nordens Faglige Samorganisasjon (NFS)
1140	Abdulla Feissal	ICATU
1141	Anner Mark	LO Norway Consultant
1142	Sikazwe Robinson	LO Norway Consultant
1143	Siame Alice Gondwe	LO Norway Consultant
1144	Huy Can Nguyen	VGCL Vietnam
1145	Van Ly Tran	VGCL Vietnam
1146	Francisco Floro	LO Norway Consultant
1147	Sidorov Evgueny	FNPR Russland
1148	Hovda Morten	International Labour Organization (ILO)
1149	Bowers Adam	International Labour Organization (ILO)
1150	Lacanal Mila	UGT Spania
1151	Hauland-Grønneberg Cyril	CGT Frankrike
1152	Paruolo Silvana	CGIL Italia
1153	Czarnowski Jaroslaw	OPZZ Polen
1154	Siecinska Joanna	OPZZ Poland
1155	Dimitrova Dimitrina	International Labour Organization (ILO)
1156	Yhezkel Avraham	Histadrut – Israel
1157	Jimeno Helena Schulz	CC.OO Spania

LO MEDIA 2010

www.lo.no